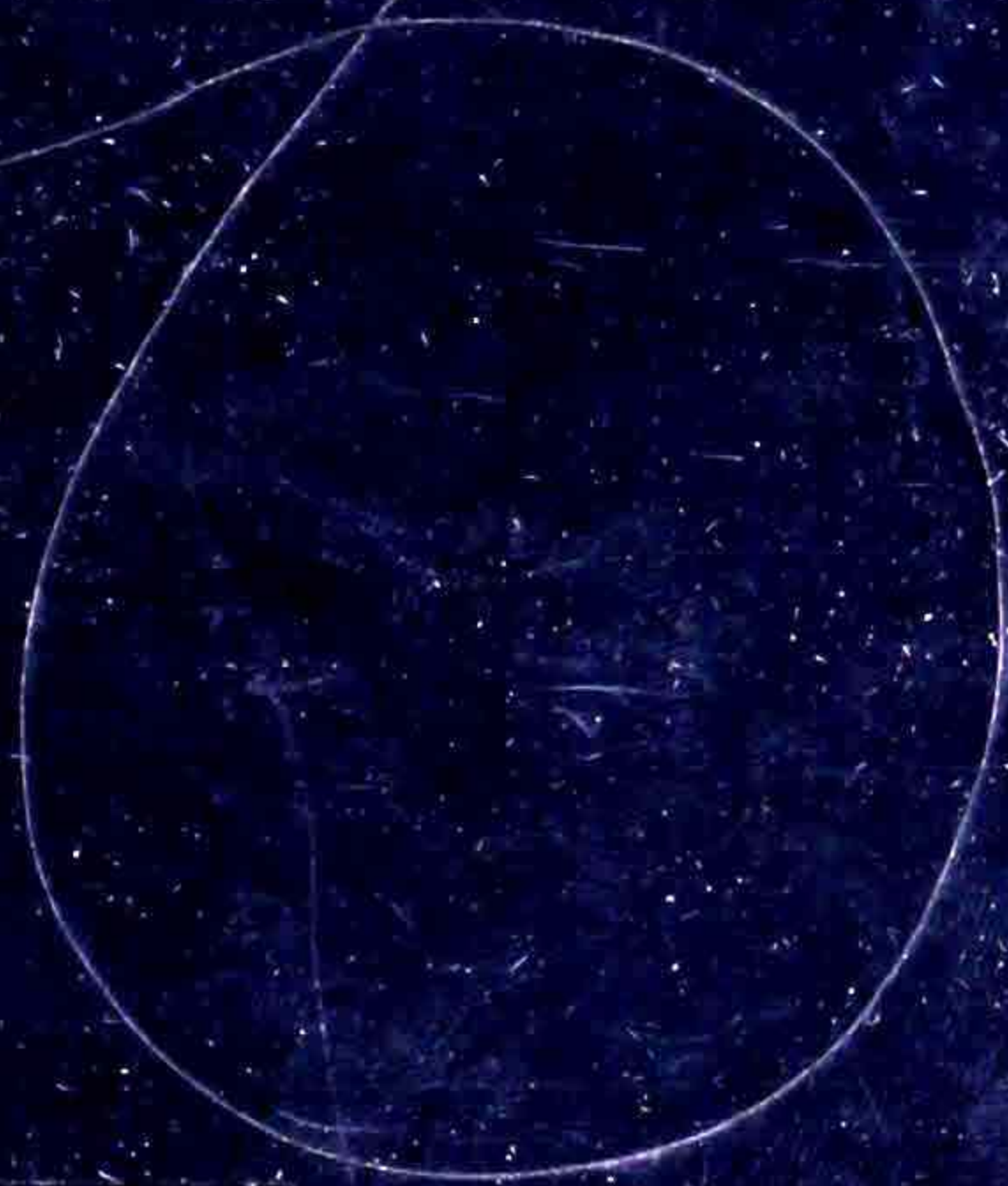

မုဒ္ဒတာသောဆိုင်ရာအထွေထွေမဟုတ်ဘဲ

(အချစ်စောင့်)

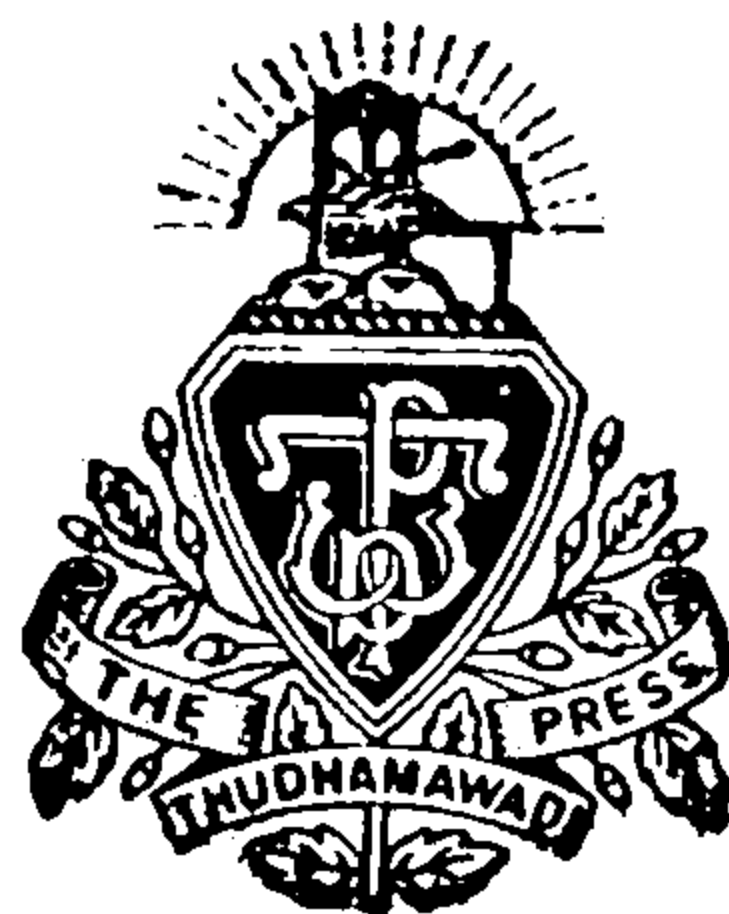

မြို့ဝန်ကြီးချုပ်

ပြန်

မြို့ဝန်ကြီးချုပ်

မြို့ဝန်ကြီးချုပ်
မြို့ဝန်ကြီးချုပ်

ထုတ်ဝေသူ - ဦးချစ်မောင်-ကင်းလွတ်ခွင့် အမှတ် ၀၃၂၆၉-
၁၁၁/ ၂၄ - လမ်း၊ ပန်းလှိုင်ရပ်၊ ပဲခူးမြို့။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက် အမှတ် ၈၅၈၆

၂ | ၅၃

ပုံနှိပ်သူ - ဦးသိန်းဝင်း - မှတ်ပုံတင် အမှတ် ၀၂၁၅၅
သုဓမ္မဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်၊
အမှတ် ၅၃၊ မောင်ခိုင်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၃၈-ခုနှစ် ဝါခေါင်လ၊

ပဌမအကြိမ်၊

အုပ်ရေ ၂၀၀၀။

စန္ဒဒါန

မူပိုင်ရှင် စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်မောင်၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ အားလုံးသော်၎င်း၊
တစိတ်တဒေသသော်၎င်း ပုံနှိပ်ခွင့် မပြုပါ။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
မဟာဓမ္မကထိက
ကျေးဇူးတော်အရှင်
အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပဉ္စပတိပဋ္ဌိတ ဝိဇ္ဇာမိဘဇ္ဇေ။

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ရတနတ္ထယ ငူစနိယ

• ယေ ဘိက္ခုဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။
အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။
ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကုန်၏။ တေ၊ ထိုဘုရား၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။
အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဘုရားရတနာ၌။ ပသန္နာ၊
ကြည်ညိုသည် မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံး
ဖြစ်သော ဘုရားရတနာ၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သောသူတို့၏။ အဂ္ဂေါ၊
မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယေ ဘိက္ခုဝေ ဝိရာဂေ ဓမ္မေ၊ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။
အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဝိရာဂေ၊ ရာဂငြိမ်းကြောင်း
အောင်းပြတ်လှစွာသော။ ဓမ္မေ၊ တရားတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။
တေ၊ ထိုတရားတော်၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။ အဂ္ဂေ၊ လောက
ဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော တရားတော်ရတနာ၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညို
သည် မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော
တရားတော်ရတနာ၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့၏။ အဂ္ဂေါ၊
မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယေ ဘိက္ခုဝေ သံဃေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။
အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ သံဃေ၊ အရိယာရှစ်ဖော်
သံဃာတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုအရိယာရှစ်ဖော်

(၁)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

သံဃာတော်၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။ အဂ္ဂ၊ လောကဓာတ်
အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော အရိယာသံဃာတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညို
သည်မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော
အရိယာသံဃာတော်၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့၏။ အဂ္ဂ၊
မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဣတ္ထိဝုတ်ပါဠိတော် ၅-ပဉ္စမဝဂ်၊ အဂ္ဂပ္ပသဘသုတ်)

ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူသော (မဟာ ဓမ္မကထိက) အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အနီးစခန်းဆရာတော် ဘုရားကြီးအား (ပဉ္စပတိဋ္ဌိတ-ဝန္တာမိ ဘန္ဓေ) ခြေတော်
အစုံကို ထိခြင်းငါးပါးနှင့် ဦးတိုက်၍ ရှိခိုးကန်တော့လိုက်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်မောင်

ပဲခူး-တရားထောက်

၁ - ၉ - ၆၅

နိဒါန်း : ဂါထာတော်များ

- (၁) ဗုဒ္ဓေါ လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
- (၂) ဓမ္မော လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ သုခါယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
- (၃) သံဃော လောကေ သမုပ္ပန္နော၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။

(၁) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ ဟိတာယ၊ ပွားစီးခြင်းငှါ။ ဗုဒ္ဓေါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမုပ္ပန္နော၊ ပွင့်ထွန်းတော်မူလေ၏။

(၂) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှါ။ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမုပ္ပန္နော၊ ဖြစ်တော်မူ၏။

(၃) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှါ။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိသော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုမျိုးစေ့ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းသဘွယ် ဖြစ်သော။ သံဃော၊ သံဃာတော်သည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမုပ္ပန္နော၊ ဖြစ်တော်မူ၏။

(သုတ္တနိပါတ အဇ္ဈကထာ ပါရာယနဝဂ်၊ ဗာဝရီပုတ္တား၏ အတိတ်ဇာတ်)

- (၁) ဒိဝါ တပတိ အာဒိစ္စော၊ ရတ္တိမာ ဘာတိ စန္ဒိမာ။
သန္ဓဗ္ဓေါ ခတ္တိယော ဘာတိ၊ ဈာယိ တပတိ ပြာဟ္မဏော။
- (၂) အထ သဗ္ဗ မဟောရတ္တိံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာ။
တာဒိသံ တေဇသမ္ပန္နံ၊ ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဓာမိ အာဒရံ။

(၁) အာဒိစ္စော၊ ရောင်ခြည်တထောင် အလင်းဆောင်သည့် ထွန်းပြောင်တိန်လင်း ရှင်နေမင်းသည်။ ဒိဝါ၊ နေ့အခါ၌။ တပတိ၊ မိုက်မှောင်ပယ်ဖျောက် ထွန်းလင်းတောက်ပပေ၏။ စန္ဒိမာ၊ သော်တာယုန်နန်း လပြည့်စန်းသည်။ ရတ္တိံ၊ ညည့်အခါ၌။ အာဘာတိ၊ ထွန်းလင်းကြက်သရေ တင့်တယ်ပေ၏။ ခတ္တိယော၊ ရေ၊ မြေ သနင်း ပြည်ရှင်မင်းသည်။ သန္ဓဗ္ဓေါ၊ ချပ်ငတ်တန်ဆာ

(သ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဝတ်ဆင်သောအခါ၌။ ဘာတိ၊ မင်းတို့ကြက်သရေ တင့်တယ်ပေ၏။ ပြာဟူဏော၊ မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ စျာယီ၊ စျာန်ဝင်စားသော အခါ၌။ တပတိ၊ ရဟန်းတို့ ကြက်သရေ တင့်တယ်ပေ၏။

(၂) အထ၊ ထိုသို့ နေမင်း၊ လမင်း အစရှိသည်တို့ထက်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာ လေးရပ် တရားမြတ်ကို ဆတ်ဆတ်သိမြင် ဘုရားရှင်သည်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ အဟောရတ္တိံ၊ နေ့ည၌တို့ကာလပတ်လုံး။ တေဇသာ၊ တန်ခိုးတေဇော် အာနု ဘော်တော်ဖြင့်။ တပတိ၊ ဗုဒ္ဓကြက်သရေ ထွန်းလင်းတောက်ပတော် မူနိုင်ပါ ပေ၏။ တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ တေဇသမ္ပန္နံ၊ နေ့ည၌မညှိုး တောက်ပ ဖြိုးသည့် တန်ခိုးတော်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူပြီးထသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အာဒရံ၊ ကျိုးနွံမသွေ ရိုသေလှစွာ။ ဝန္ဒာမိ၊ သဒ္ဓါဖြိုးဖြိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့လိုက်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၆-မြာဟူဏဝဂ်၊ ၅-အာနန္ဒာထေရဝတ္ထု)

စိန္တာမဏိ မန္တန်တော်

(၁) စိန္တာမဏိ ရတနာနိ၊ ဗုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓရတနာနံ။
ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၁) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေ နိုင်သော ရတနာတို့သည်။ ဗုဒ္ဓံ၊ ဘုရားတည်းဟူသော ရတနာတည်း။ ဗုဒ္ဓရတနာနံ၊ ဘုရားတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ- ကရောန္တော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသျှင်။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည်တောင့်တ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆော့စွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၂) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ဓမ္မံ ဓမ္မရတနာနံ။
ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၂) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေ နိုင်သော ရတနာတို့သည်။ ဓမ္မံ၊ တရားတည်း ဟူသော ရတနာတည်း။

ဓမ္မရတနာနံ၊ တရားတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ-ကရောဇ္ဇော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသူ၌။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည်တောင်းတ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆော့စွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၃) စိန္တာမဏိ ရတနာနိ၊ သံဃံ သံဃရတနာနံ။
ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၃) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေနိုင်သော ရတနာတို့သည်။ သံဃံ၊ သံဃာ တည်းဟူသော ရတနာတည်း။ သံဃရတနာနံ၊ သံဃာတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ-ကရောဇ္ဇော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသူ၌။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည်တောင်းတ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆော့စွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

ကျမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

- * ပရိယတ္တိ မပြည့်စုံသော သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ။
- * ဝိနည်းတော်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံစွာ သိလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- * နိက္ခမ ရဟန်းကြီးများ။
- * ဒုလ္လဘ ရဟန်းများ။
- * ဓမ္မကထိကများ။
- * သာမဏေများ။
- * သီလရှင် ဆရာများ။
- * ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကီများ။
- * ဝတ်အသင်းအဖွဲ့များ။
- * နိဗ္ဗာန်ဆော်များ။
- * အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- * မြန်မာ သမားတော်များ။
- * မြန်မာ ကျောင်းဆရာများ။
- * နာယကကြီးများ။
- * ဌာနဆိုင်ရာတိုင်း၌ အကြီးအမှူးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ။
- * စကားပြောရာတွင် အများနည်းတူ ပါဠိစကားကို ထည့်၍ပြောသော် လည်း ပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောမပေါက်သော ခေတ်လူငယ် များနှင့် ဘာသာရေး၌ စိတ်ပါဝင်စား၍ ဗဟုသုတလိုလားသူ ဟူသမျှ တဦးလျှင် တအုပ်ကျ ဆောင်ထားသင့်သော ကျမ်းတစောင်ဖြစ်သည့် အပြင် ရဟန်း ပရိက္ခရာ (၈) ပါးနှင့် အတူ ဆောင်သင့်သော ကျမ်းတစောင် ဖြစ်ပါပေသည်။

မိန္ဒာမဏိ-ဦး ချစ်မောင်

အမှတ်-၁၁၁၊ ၂၄-လမ်း၊

နတ်လှိုင်ရပ်၊ ပဲခူးမြို့။

ကျမ်း : ဦးနီဒါနိ :

ကျေးဇူးတော်အရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မကထိက ဖြစ်တော်မူသော အနီးစခန်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ကျန်းမာစဉ်အခါက ပဲခူးမြို့သို့ မကြာခဏ ကြွရောက်၍ တရားချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။ ယင်းသို့ တရားချီးမြှင့်သည့် အခါတိုင်း၌ စာရေးသူအား တရား အထောက် အပို့၌ ထား၍ အမြဲတစေ ချီးမြှောက်ခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ငယ်စဉ်အခါက စာပေ ပရိယတ္တိများကို အတော်အတန် လေ့လာသင်ကြားခဲ့သူ တယောက်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ဆရာတော်ဘုရား၏ ချီးမြှောက်မှု ရရှိသည်က တကြောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင် ကလည်း ယခင်က ပြည့်စုံစွာ မသင်ခဲ့ရသော စာပေ ကျမ်းဂန်များကိုလည်း လိုလားစွာ သိလိုသည်က တကြောင်း၊ တဖန် ဆရာတော်ဘုရားမှ မေးသမျှကို အကြွင်းမရှိ ဖြေကြားနိုင်ဘို့ရာ တာဝန် ရှိသည်က တကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် မြားမြောင်လှစွာသော ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ခုဒ္ဒကနိကာယ် အပါအဝင် ဖြစ်သော ဓမ္မပဒ သုတ္တန် ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ် စသည်အားဖြင့် မြန်မာပြန် ကျမ်းများကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ လေ့လာ မှတ်သား၍ ပါဠိတော်များကိုပါ အတော်အတန် လေ့ကျက်မှတ်သားမိပါသည်။

ယင်းသို့ လေ့ကျက် မှတ်သား မိသမျှကို မိမိရောင်းရင်းဘက် ဖြစ်သော မိတ်ဆွေကြီးများနှင့် ဆွေးနွေးမိကြရာ မိတ်ဆွေများက ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုစုပါဟု တိုက်တွန်းအားပေးကြသည့်အတွက် မိမိကဲ့သို့ပင် ဘာသာရေး၌ လေ့လာလိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကိုယ်မနှမ်း စိတ်မပန်းဘဲ ကျမ်းတခုတည်းနှင့် ဘာသာရေး၌ သိသင့် သိထိုက်သော တရားတော်များကို လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်ရန် ၁-ပါးသော တရားမှ စ၍ အဆင့်ဆင့် တက်ခါ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး စသည်အားဖြင့် ရာ-ထောင်သို့တိုင်အောင် အစဉ်လိုက် အခဏ်း ကဏ္ဍ ပိုင်းခြား၍ ပါဠိနှင့် အနက်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် တရားတော်ပေါင်း (၅၀၀)ကျော် (၆၀၀)ခန့်ကို ပြုစုရေးသားထားပါသည်။

ယင်းသို့ ကျမ်းပြု မရေးသားမီ ပဲခူးတိုင်း သာသနာရေးရုံးမှ စာရေးသူ၏ ရောင်းရင်းဘက် မိတ်ဆွေဖြစ်သော ပဌမပြန်ဆရာကြီး စာရေးကြီး ဦးသန်းအား

တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့်အခါ စာရေးကြီးက ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုစုပါရန် အားပေး တိုက်တွန်းပြီး ကူညီသည့်အတွက် ယင်း (အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း)ကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် အားပေးကူညီသည့်အတွက် စာရေးကြီး ဦးသန်းအားလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မည်သူမဆို အသက်အရွယ် ကြီးသည်နှင့်အမျှ ဘာသာရေး၌ အကြားအမြင် ဗဟုသုတပြည့်စုံရန် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၌ လိုအပ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ အကြင်သူသည် အသက်ကြီးသည်နှင့်အမျှ ဗဟုသုတပြည့်စုံမှု ရှိရမည်။ အသက်ကြီးသော်လည်း ဗဟုသုတပြည့်စုံမှု မရှိပါက လူကြီးဟူ၍ မခေါ်ထိုက်၊ လူအိုဟူ၍သာ ခေါ်ထိုက် ၏ဟု ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပဲခူးမြို့ ကြွတ်ဝိုင်း ဆရာတော်ဘုရားမှ ဟောကြားတော် မူဘူးပါသည်။ ထို့ပြင် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ သော (စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်ကျမ်း ဥရုဝေလဝဂ် ဒုတိယသုတ်၌ အောက်ပါ အတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။)

ဟောကြားပုံ။ ။ ချစ်သားရဟန်းတို့... ငါဘုရားဖြစ်စ ဥရုဝေလ သရက် တော၌ ခေတ္တအပန်းဖြေ အနားယူနေစဉ် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော ပုဏ္ဏား တစ်စုတို့သည် ငါ့ထံသို့လာ၍ ရဟန်းဂေါတမသည် အသက်ကြီးသောပုဏ္ဏားများ လာသည့်အခါ ခရီးဦး မကြိုဆို၊ နေရာလည်း မပေး၊ ရှိလည်း မခိုးဟု ငါတို့ ကြားကြသည်။ ယခု ငါတို့ကိုယ်တိုင် လာသည့်အခါ ငါတို့ကြားသည့်အတိုင်း ပင် အမှန်ဖြစ်ပေ၏ဟု ငါဘုရားကို အပြစ်ဆိုကြ၏။ ချစ်သား ရဟန်းတို့... ထိုပုဏ္ဏားအို့ တစ်စုသည် ကြီးသည့်အဖြစ် ကြီးသည့်သဘော ကြီးသည်ဆိုတာ ဘာမှန်းမှ မသိတတ်သည့် ပုဏ္ဏားအို့များသာ ဖြစ်ကြသည်။

ချစ်သားရဟန်းတို့... အကြင်သူသည် စင်စစ်အားဖြင့် မွေးဖွားသည့်နေ့မှ စ၍ အနှစ်တရာသို့တိုင်အောင် အသက်ရှည်စေကာမူ မပြောသင့်သောအခါ၌ ပြောတတ်သောသူ၊ မဟုတ်မမှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုး စီးပွားနှင့်မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ တရားနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ မသင့် သောအခါ၌ ရည်ညွှန်းချက်မရှိ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိ၊ မမှတ်သား

လောက်သော စကားတို့ကို ပြောတတ်သောသူဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် အသက်
တရာပင် ရှိစေကာမူ လူကြီးလူမိုက်ဟူ၍သာ ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ချစ်သားရဟန်းတို့...အကြင်သူသည် ပြောသင့်သည့်အခါ၌ ပြောတတ်သော
သူ၊ ဟုတ်မှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်သည်ကိုသာ
ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့် စပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ တရားနှင့်
စပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အခါ၌
ရည်ညွှန်းချက်ရှိသော၊ အပိုင်းအခြားရှိသော၊ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော၊ မှတ်သားလောက်
သော စကားတို့ကို ပြောတတ်သောသူဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် အသက်ပင် ငယ်စေ
ကာမူ လူကြီးပညာရှိဟူ၍ ရေတွက်ခြင်းသို့ရောက်၏ဟု အသက်ကြီးမှုကို ဦးစား
မပေး၊ ပညာဗဟုသုတကိုသာ ဦးစားပေး၍ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် စာရှုသူ
ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် ပညာဗဟုသုတကို ရှာမှီးရန် သင့်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်ကျမ်းမြတ် (၁၁-ရာဇဝဂ် ပုဒ်- ၁၂၄ လာဠုဒါယီ
မထေရ် ဝတ္ထု၌)

အပ္ပဿတာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဓေါ ဇီရတိ။

မံသာနိ တဿ ဝဇုန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝဇုတိ။

အပ္ပဿတော၊ နည်းသော အကြား အမြင် ရှိသော။ အယံ ပုရိသော၊
ဤ ယောက်ျားသည်။ ဗလိဗဒ္ဓေါ၊ နွားလားကဲ့သို့။ (ဝါ- နွားကဲ့သို့) ဇီရတိ၊
ကြီးပြင်း၏။ တဿ၊ ထိုနည်းသော အကြားအမြင်ရှိသော ယောက်ျားအား။
မံသာနိ၊ အသားတို့သည်။ ဝဇုန္တိ၊ တိုးပွားကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ ပညာ၊
အသိပညာသည်။ န ဝဇုတိ၊ မတိုးပွား။

အဓိပ္ပါယ်မှာ။ ။မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို အသက် ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိ
ပညာ ဗဟုသုတ တိုးပွားရမည်၊ အသက်ကြီးသော်လည်း အသိပညာ မတိုးပွား
ပါက (လူ)ကြီးသည်နှင့် မတူ (နွား)ကြီးသည်နှင့် တူ၏။ နွားသည် ငယ်သည့်
အရွယ်မှစ၍ တဖြေးဖြေး ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ အသားသာလျှင် တိုးပွား၍
လာ၏။ အသိဟူ၍ လုံးဝ မတိုးပွားဟု ဓမ္မပဒ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အသက်
ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိပညာ တိုးပွားဘို့ရာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ပြင် ပဲခူးမြို့

(ည)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကြခတ်ဝိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှလည်း အောက်ပါ လင်္ကာဖြင့် ဆုံးမတော်
မူဘူးပါသည်။

ဥစ္စာ-ကုသိုလ်၊ ပညာကို၊ ထိုထိုရရာလုပ်။

အချိန်ရှိခိုက်၊ လုံ့လစိုက်၊ အချိန်တိုင်းမှာ- တန်ဖိုးပါ၊ အချိန်ကိုဖြုန်း၊
တန်ဖိုးဆုံး။

ရှေးဦးစွာ ဥစ္စာကို ရှာရမည်၊ ဥစ္စာရှာမှု မရှိပါက ကုသိုလ်ရသည့်လုပ်ငန်းကို
လုပ်ရမည်၊ ကုသိုလ် လုပ်ငန်းကိုမျှ မလုပ်နိုင်လျှင် အချည်းနှီး အချိန်ဖြုန်း၍
မနေဘဲ ပညာ ဗဟုသုတကို ရှာမှီးပါဟု (အထက်ပါ လင်္ကာဖြင့်) ဆုံးမတော်
မူဘူးပါသည်။

စာရှုသူ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် ဤကျမ်းမျှနှင့် အားမရ တင်းမတ်မနိုင်ဘဲ
ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာလိုပါက အင်္ဂုတ္တိုရ်ကျမ်းကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ အင်္ဂုတ္တိုရ်
ကျမ်း၌ တပါး၊ နှစ်ပါး စသည်အားဖြင့် လွန်၍ ဟောထားသော တရား
အပေါင်းသည် ၉၅၅၆-ပုဒ် ပါရှိ၏။ တရားဟူသမျှ အင်္ဂုတ္တိုရ် ကျမ်း၌သာ
များစွာ ပါရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ပါဠိအက္ခရာများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၌ အရင်းခံ
ဖြစ်၍ ပါဠိကို အသင့်အတင့် လေ့လာကြည့်လည်း လိုပါသည်။ ပါဠိတော်ကို
သဘောမပေါက်ပါက အကျိုးမရှိ ဖြစ်တတ်သည်။ ဥပမာ-မိမိတို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ
ရှိခိုး ရွတ်ဆိုကြသော သရဏဂုံ ၃-ပါး၌ (ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟု ပါဠိ၌
ပါရှိရာတွင် (ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟူ၍ အမှန်ကို ရွတ်ဆို မိသလော၊
(ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟူ၍ အမှားကို ရွတ်ဆို မိသလောဟု မိမိကိုယ်ကို
ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်က အမှားအမှန်ကို ခွဲခြား သိနိုင်ပေသည်။

နောက်တဖန် သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ရွတ်ဆိုရာတွင် (သုပ္ပဋိပဇ္ဇော ဘဂ
ဝတော သာဝကသံဃော)ဟု ပါဠိ၌ ပါရှိရာ (သုပ္ပဋိပဋိပဇ္ဇော)ဟု အမှန်ကို
ဆိုမိသလော၊ (သုပ္ပဋိပဋိပဇ္ဇော)ဟူ၍ အမှားကို ရွတ်ဆိုမိသလောဟု ပါဠိစာကို
သေချာစွာ ကြည့်ရှု၍ ရွတ်ဆို ကြည့်ခြင်းဖြင့် မိမိ ရွတ်ဆိုမှု အမှား အမှန်ကို
သေချာစွာ သိနိုင်ပေမည်။ အကယ်၍ မိမိရွတ်ဆိုမှု မှားနေပါက ငယ်စဉ်စာမတတ်
မီအခါက အများနှင့်ရွတ်ဆို၍ နှုတ်ကျိုးနေခြင်းသာဖြစ်ပေမည်။ ယင်းသို့နှုတ်ကျိုး
နေသော ပါဠိပျက်မှုများကို မသိပါက သိအောင်ပြုရပေမည်။ ၎င်းပြင် ပရိတ်

ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း နှုတ်ကျိုးနေသော အမှားများ အတန်ပင် ပါရှိပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် (ပါထေယျ-အဋ္ဌကထာ၌) ပါဠိချွတ်ပျက်၊ အနက်မထင်၊ လာဘ် ခင်မင်၍၊ ရွတ်ဆိုကြငြား၊ အကျိုးမများဟု ဆို၏။ ကုသိုလ်အကျိုးကို လိုလား၍ ရွတ်ဖတ်နေစေကာမူ ပါဠိချွတ်ပျက်ပါက အနက်မထင်၊ အနက်မထင်က အဓိပ္ပာယ် မရှိ၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိက မည်သည့်အကျိုးမျှ ရမည်မဟုတ်ဟု ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်၏။

စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည်ဤကျမ်း၌ပါရှိသောတရားများ၏ အကျယ် ကို သိလိုပါက ပညာရှိများကို ချဉ်းကပ်၍ ရှာမှီးရာ၏။ ဤကျမ်း၌ ပါဝင်သော တရားများသည် အသုံးများ အသိများသော တရားများကိုသာ ဦးစားပေး၍ ရေးသားထားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ (၂)ပါးသော တရားမှ (၁၀)ပါးသော တရားအထိ ရှာဖွေလေ့လာရာ၌ လွယ်ကူစွာ ရှာတွေ့နိုင်ရန် အကွေ့အယဉ်ထား၍ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မူပိုင်ရှင်
ဗိန္ဓာမဏိ - ဦးချစ်မောင်
ပဲခူးမြို့
(၁-၉-၇၅)

မ ခ တိ က ခ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁-ပါးသော တရားများ		
၁။	နိဗ္ဗာန်တရား ၁-ပါး	၁
၂။	ဘုရားနှစ်ဆူ မပွင့်သော ကမ္ဘာ ၁-ခု	၁
၃။	နှစ်ပါး မရှိကောင်းသော မင်းမျိုး ၁-ပါး	၁
၄။	လောကမှ လွတ်မြောက်မှု တရား ၁-ပါး	၁
၅။	ရုပ်သာရှိသော ဗြဟ္မာ့ဘုံ ၁-ဘုံ	၁
၆။	လောက၌ အလျင်မြန်ဆုံး တရား ၁-ပါး	၂
၇။	ဝါအရင့်ဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၈။	ပညာအကြီးဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၉။	တန်ခိုးအကြီးဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၀။	ဓုတင်(၁၃)ပါး ကျင့်သော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၁။	ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၌ အမြင့်ဆုံးရသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၂။	ကိုယ်များစွာ ဘန်ဆင်းခြင်း၌ အမြင့်ဆုံးရသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၃။	လာဘ်များသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၄။	ဘုရားကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုဆုံးသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၅။	လျင်မြန်စွာ မဂ်ဖိုလ်ရသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၆။	အနာကင်းသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၇။	ဝိနည်းအာဂုံဆောင်နိုင်သော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၈။	ခုနစ်နှစ်သို့ အရွယ်နှင့် ရဟန္တာဖြစ်သူ ၁-ပါး	၃
၁၉။	ပညာအကြီးဆုံး ရဟန္တာ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၀။	တန်ခိုးအကြီးဆုံး ရဟန္တာ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၁။	ဝိနည်းအာဂုံဆောင်နိုင်သော ရဟန္တာ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၂။	တရားဟော အကောင်ဆုံး ရဟန္တာ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၃။	လူဒါန်းမရှိ ပျော်မွေ့သူ သူဌေး ၁-ဦး	၄
၂၄။	ပျော်လှစွာ သရဏဂုံတည်သူ အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၅။	လူဒါန်းမှု၌ ပျော်မွေ့သူ သူဌေးကတော် ၁-ဦး	၄
၂၆။	ပညာဗဟုသုတ အများဆုံး အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၇။	မေတ္တာစိတ် အားအကြီးဆုံး အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၈။	သူနာလုပ်ကျွေးမှု၌ အကောင်းဆုံး အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၉။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အဆင်း ၁-ခု	၄
၃၀။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အသံ ၁-ခု	၄
၃၁။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အနံ့ ၁-ခု	၄
၃၂။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အရသာ ၁-ခု	၅
၃၃။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အတွေ့ ၁-ခု	၅
၃၄။	သညာ ၁-ပါး	၅
၃၅။	ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး	၅
၃၆။	အသိခက်သော ဂါထာ ၁-ခု	၅

၂-ပါးသော တရားများ

၁။	အကျိုးတရား ၂-ပါး	၆
၂။	အနိယတ ရဟန်း သိက္ခာပုဒ် ၂-ပါး	၆
၃။	အပ္ပမညာ စေတသိက် ၂-ပါး	၆
၄။	အစိုးမရသော တရား ၂-ပါး	၆
၅။	အုပ်စု ၂-မျိုး	၆
၆။	ကုသိုလ် ၂-မျိုး	၇
၇။	ကျေးဇူးရှိသော တရား ၂-ပါး	၇
၈။	ကျေးဇူးသပ်၍ မကုန်နိုင်သူ ၂-ပါး	၇
၉။	ခုန်စနစ်အရွယ်နှင့် ရဟန်းအမွေရသော သာမဏေ ၂-ပါး	၇
၁၀။	ချမ်းသာခြင်း ၂-မျိုး	၇
၁၁။	ဆင်ခြင်အပ်သော အရာ ၂-မျိုး	၇
၁၂။	ဆင်းရဲခြင်း ၂-မျိုး	၇
၁၃။	ဒါန ၂-မျိုး	၈
၁၄။	ဓုရ ၂-ပါး	၈

(ခ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅။	နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ် ၂-ပါး	၈
၁၆။	ပညာ ၂-မျိုး	၈
၁၇။	ပညာရှိ ၂-မျိုး	၈
၁၈။	ပယ်အပ်သော တရား ၂-ပါး	၉
၁၉။	ပွားများအပ်သော တရား ၂-ပါး	၈
၂၀။	ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရား ၂-ပါး	၉
၂၁။	ဘာဝရုပ် ၂-ပါး	၉
၂၂။	မသင့်သော အယူ ၂-မျိုး	၉
၂၃။	မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာ ၂-ပါး	၉
၂၄။	မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာမ ၂-ပါး	၉
၂၅။	ရဟန်းတော်များ ဝါကပ်ခြင်း ၂-မျိုး	၉
၂၆။	ရနိုင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်	၉
၂၇။	ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သူ ၂-ယောက်	၁၀
၂၈။	လူမိုက် ၂-မျိုး	၁၀
၂၉။	လောကပါလ တရား ၂-ပါး	၁၀
၃၀။	သမ္မတ္တိ ၂-မျိုး	၁၀
၃၁။	သရဏဂုံ ပျက်ခြင်း ၂-မျိုး	၁၀
၃၂။	သမာဓိ ၂-ပါး	၁၀
၃၃။	သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသကာ ၂-ယောက်	၁၀
၃၄။	သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသကာမ ၂-ယောက်	၁၀
၃၅။	သာဝက ၂-မျိုး	၁၁
၃၆။	သာသနာ ပျက်စီးခြင်း တရား ၂-ပါး	၁၁
၃၇။	သီလ ၂-ပါး	၁၁
၃၈။	သစ္စာ ၂-ပါး	၁၁
၃၉။	သုတ္တံ ၂-မျိုး	၁၁
၄၀။	သန္တာန် ၂-ပါး	၁၁
၄၁။	ယေားနှင့်လင် အပြစ်မတင်အပ်သော တရား ၂-ပါး	၁၂

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၂။	တပည့်ဆရာ အပြစ်မရှာသင့်သော တရား ၂-ပါး	၁၂
၄၃။	ရှေးဦးဆရာ မည်ထိုက်သူ ၂-ဦး	၁၂
	၃-ပါးသော တရားများ	
၁။	အရိယသာဝက ၃-မျိုး	၁၃
၂။	အကုသိုလ်မူလတရား ၃-ပါး	၁၃
၃။	အလဇ္ဇီ ရဟန်း၏ အင်္ဂါ ၃-ရပ်	၁၃
၄။	အဖွဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း အကြောင်း ၃-ပါး	၁၃
၅။	အပေါင်းအသင်း ၃-မျိုး	၁၃
၆။	ဣန္ဒြေ ၃-ပါး	၁၄
၇။	ဥပုသ် ၃-ပါး	၁၄
၈။	ဥတု ၃-ပါး	၁၄
၉။	ကာလ ၃-ပါး	၁၄
၁၀။	ကာယကံ ၃-ပါး	၁၅
၁၁။	ကိလေသာ ၃-ပါး	၁၅
၁၂။	ကုသိုလ်တရား ၃-ပါး	၁၅
၁၃။	(တနည်း) ကုသိုလ်တရား ၃-ပါး	၁၅
၁၄။	ကံ ၃-ပါး	၁၅
၁၅။	ကပ် ၃-ပါး	၁၆
၁၆။	ခဏ ၃-ပါး	၁၆
၁၇။	စေတနာ ၃-တန်	၁၆
၁၈။	ဇော ၃-တန်	၁၆
၁၉။	ဈာပန ၃-မျိုး	၁၆
၂၀။	တဏှာ ၃-ပါး	၁၇
၂၁။	ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ ၃-မျိုး	၁၇
၂၂။	နိမိတ် ၃-ပါး	၁၇
၂၃။	နိဗ္ဗာန် ၃-မျိုး	၁၇
၂၄။	နတ် ၃-မျိုး	၁၇

(၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၅။	နောင်ပြင်ရန် ခက်သည့် ဂုဏ်များ	၁၇
၂၆။	ပဟာန် ဂုဏ်များ	၁၈
၂၇။	ပညာ၏ တန်ဖိုး ဂုဏ်များ	၁၈
၂၈။	ပရိတ်ရွတ်သူ၏ ပြည့်စုံမှု အင်္ဂါ ဂုဏ်	၁၈
၂၉။	ပရိတ်ရွတ်သူ၏ မပြည့်စုံမှု အင်္ဂါ ဂုဏ်	၁၈
၃၀။	ပရိတ်အကျိုး မရသူ ဂုဏ်	၁၉
၃၁။	ပရိတ်အကျိုး ရသူ ဂုဏ်	၁၉
၃၂။	ပိဋက ဂုဏ်	၁၉
၃၃။	ဗုဒ္ဓခေတ် ဂုဏ်	၁၉
၃၄။	ဗုဒ္ဓဗေဒ ဂုဏ်များ	၁၉
၃၅။	ဘာဝနာ ဂုဏ်များ	၂၀
၃၆။	(တနည်း) ဘာဝနာ ဂုဏ်များ	၂၀
၃၇။	ဘုရား ဂုဏ်များ	၂၀
၃၈။	ဘုရားအလောင်းတော်၏ အကျင့် ဂုဏ်များ	၂၀
၃၉။	မကောင်းသော တရား ဂုဏ်များ	၂၁
၄၀။	မနောကံ ဂုဏ်များ	၂၁
၄၁။	မထေရ် ဂုဏ်များ	၂၁
၄၂။	မစည်ကားအပ်သော အရပ် ဂုဏ်များ	၂၁
၄၃။	မာရ်နတ်၏ သွေး ဂုဏ်	၂၁
၄၄။	မီး ဂုဏ်များ	၂၁
၄၅။	မင်္ဂလာ ဂုဏ်များ	၂၂
၄၆။	မင်္ဂ ဂုဏ်များ	၂၂
၄၇။	ရတနာ ဂုဏ်များ	၂၂
၄၈။	ရဟန်းတော်များ ဝါပန်ခြင်း၏ အကြောင်း ဂုဏ်များ	၂၂
၄၉။	ရဟန်းများ မစားအပ်သော အသား ဂုဏ်များ	၂၂
၅၀။	လက္ခဏာ ဂုဏ်များ	၂၃
၅၁။	လောက ဂုဏ်များ	၂၃

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၂။	လောကလူမှုမိုက်ကြီး ခု-ယောက်	၂၃
၅၃။	ဝိပဿနာ ခု-ပါး	၂၄
၅၄။	ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ခု-ပါး	၂၄
၅၅။	ဝိပုလ္လာသ ခု-ပါး	၂၄
၅၆။	ဝိရတိစေတသိက် ခု-ပါး	၂၄
၅၇။	ဝေဒနာ ခု-ပါး	၂၄
၅၈။	ဝဋ် ခု-ပါး	၂၅
၅၉။	ဝတ္တရား ခု-ပါး	၂၅
၆၀။	သင်္ခါရ ခု-ပါး	၂၅
၆၁။	သတ္တိ ခု-ပါး	၂၅
၆၂။	(တနည်း) သတ္တိ ခု-ပါး	၂၅
၆၃။	သတိပြုအပ်သော ဒါန ခု-ပါး	၂၆
၆၄။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခု-မျိုး	၂၆
၆၅။	သမားတော်ဂုဏ် ခု-ပါး	၂၆
၆၆။	သရဏဂုံ ခု-ပါး	၂၆
၆၇။	သတ္တဝါ ခု-မျိုး	၂၆
၆၈။	သာသနာတော် ခု-ရပ်	၂၇
၆၉။	သိက္ခာ ခု-ပါး	၂၇
၇၀။	သုဂတိဘုံ ခု-ပါး	၂၇
၇၁။	သုယုတ်လက္ခဏာ ခု-မျိုး	၂၇
၇၂။	သေနင်္ဂဗျူဟာ ခု-မျိုး	၂၇
၇၃။	သောတာပန် ခု-မျိုး	၂၈
၇၄။	သားအမိချင်း မကယ်နိုင်သော တရား ခု-ပါး	၂၈
၇၅။	သုတ် ခု-ကျမ်း	၂၈
၇၆။	ဟိတ် ခု-ပါး	၂၈
၇၇။	သား ခု-မျိုး	၂၈
၇၈။	ရဟန်းတို့ မမေ့အပ်သော အရာ ခု-မျိုး	၂၉
၇၉။	မရှက်ခြင်း ခု-မျိုး	၂၉

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၄-ပါးသော တရားများ	
၁။	အရိယသစ္စာ တရား ၄-ပါး	၃၀
၂။	အစိန္တေယျ တရား ၄-ပါး	၃၀
၃။	အဂတိတရား ၄-ပါး	၃၀
၄။	အပါယ် ၄-ပါး	၃၁
၅။	အဓိပတိတရား ၄-ပါး	၃၁
၆။	အမှိုက်မှောင်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၃၁
၇။	အာသဝေါတရား ၄-ပါး	၃၁
၈။	အရူပဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ	၃၂
၉။	အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်းသောတရား ၄-ပါး	၃၂
၁၀။	အိုးလေးမျိုး တရား ၄-ပါး	၃၂
၁၁။	ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး	၃၂
၁၂။	ဣရိယပထ ၄-ပါး	၃၃
၁၃။	ဥပါဒါန်တရား ၄-ပါး	၃၃
၁၄။	ဩဃ ၄-ဖြာ	၃၃
၁၅။	ကရိုဏ်း ၄-ပါး	၃၃
၁၆။	ကမ္ဘာကပ် ၄-မျိုး	၃၃
၁၇။	ကျွန် ၄-မျိုး	၃၄
၁၈။	ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်း	၃၄
၁၉။	ကြွက် ၄-မျိုး	၃၄
၂၀။	ဂမ္ဘီရ ၄-ပါး	၃၅
၂၁။	ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး	၃၅
၂၂။	စတုမဇ္ဇ ၄-ပါး	၃၅
၂၃။	စတုဝေါကာရ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးရှိသော အရူပ ၄-ဘုံ	၃၅
၂၄။	စကား ၄-မျိုး	၃၆
၂၅။	စေတီထိုက်သူ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်	၃၆
၂၆။	ဆင်းရဲခြင်း ၄-မျိုး	၃၆

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၇။	ဇာတ်တော်လာ မြားသမား ငှ-ယောက်	၃၆
၂၈။	တေဇော ငှ-ပါး	၃၇
၂၉။	နတ်စုတေခြင်း ငှ-မျိုး	၃၇
၃၀။	နွားငွေ့၍ စုတေသော အရိယာ ငှ-ပါး	၃၇
၃၁။	ပရမတ္ထတရား ငှ-ပါး	၃၇
၃၂။	ပဋိသမ္ဘိဒါ ငှ-ပါး	၃၇
၃၃။	ပဋိသန္ဓေ ငှ-မျိုး	၃၈
၃၄။	ပရိသတ် ငှ-ပါး	၃၈
၃၅။	ပညာရှိ ကဝိ ငှ-ပါး	၃၈
၃၆။	ပါဠိဒေသနိယ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် ငှ-ပါး	၃၈
၃၇။	ပုဂ္ဂိုလ် ငှ-မျိုး	၃၉
၃၈။	(တနည်း) ပုဂ္ဂိုလ် ငှ-မျိုး	၃၉
၃၉။	ဘွားဘက်တော် ရွှေအိုးကြီး ငှ-လုံး	၃၉
၄၀။	ဖိုလ် ငှ-ပါး	၃၉
၄၁။	ဗေဒင် ငှ-ပုံ	၄၀
၄၂။	ဗြဟ္မစိုရ်ရ တရား ငှ-ပါး	၄၀
၄၃။	ဘုရားအလောင်း၏ စတုရင်္ဂ ဝီရိယ ငှ-ပါး	၄၀
၄၄။	ဘုံ ငှ-မျိုး	၄၀
၄၅။	မဟာဘုတ် ငှ-ပါး	၄၀
၄၆။	မရောင့်ရဲသူ ငှ-မျိုး	၄၁
၄၇။	မင်္ဂ ငှ-ပါး	၄၁
၄၈။	မေတ္တာတရား ငှ-ပါး	၄၁
၄၉။	မျက်မှောက်ခေတ် စစ်အင်္ဂါ ငှ-ပါး	၄၁
၅၀။	မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီ ငှ-ရပ်	၄၂
၅၁။	မိတ်ဆွေ အတူ ငှ-ယောက်	၄၂
၅၂။	မိုသ်း ငှ-မျိုး	၄၂
၅၃။	ယောက်ျားမြတ် အင်္ဂါ ငှ-ပါး	၄၃

(ၔ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၄။	ယောက်ျားယုတ် အင်္ဂါ ၄-ပါး	ၔ၃
၅၅။	ယောဂ ၄-မျိုး	၄၃
၅၆။	ရဟန်း ဥစ္စာ ၄-မျိုး	၄၄
၅၇။	ရဟန်း၏ ပါရာဇိကဏ် ၄-ပါး	၄၄
၅၈။	ရဟန်း၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ ၄-ပါး	၄၄
၅၉။	ရဟန်း၏ အညစ်အကြေး ၄-ပါး	၄၅
၆၀။	ရဟန်း သီလ ၄-ပါး	၄၅
၆၁။	ရဟန်းတို့၏ တဏှာ လောဘ ၄-မျိုး	၄၅
၆၂။	ရခဲသော တရား ၄-မျိုး	၄၅
၆၃။	ရွှေခေတ် စစ်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၄၆
၆၄။	ရှင် ၄-ပါး	၄၆
၆၅။	ရုပ်လက္ခဏာ ၄-ပါး	၄၆
၆၆။	ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း တရား ၄-ပါး	၄၆
၆၇။	လူတို့၏ ဥစ္စာ ၄-မျိုး	၄၆
၆၈။	လူသူလေးပါး ကြားလို့မှ မတော် ၄-မျိုး	၄၇
၆၉။	လူသေခြင်း ၄-မျိုး	၄၇
၇၀။	လူအဖြစ်နှင့် နတ်ပြည်ရောက်သူ ၄-ယောက်	၄၇
၇၁။	လူအမျိုး ၄-ပါး	၄၇
၇၂။	လူ ၄-မျိုး	၄၇
၇၃။	လျင်စွာ မသွားသင့်သူ ၄-ယောက်	၄၈
၇၄။	ဝစီကံ ၄-ပါး	၄၈
၇၅။	ဝိပတ္တိတရား ၄-ပါး	၄၈
၇၆။	ဝိပုတ္တိတရား ၄-ပါး	၄၈
၇၇။	သင်္ဂဟတရား ၄-ပါး	၄၉
၇၈။	သမ္ပဒါတရား ၄-ပါး	၄၉
၇၉။	သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး	၄၉
၈၀။	သမ္ပဗ္ဗဇာန်တရား ၄-ပါး	၄၉

အမှတ်စဉ် ,	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈၁။	သန္ဓေ ၄-မျိုး	၅၀
၈၂။	သရဏဂုံ အပြား ၄-ပါး	၅၀
၈၃။	သရက် ၄-မျိုး	၅၀
၈၄။	သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္မလာ တင်းခြင်း ၄-မျိုး	၅၀
၈၅။	သိကြားမင်း၏ သွီး ၄-ပါး	၅၁
၈၆။	သေ ၄-ပါး	၅၁
၈၇။	သေးငယ်သည်ဟု မထေမဲ့မြင် မပြုအပ်သော အရာ ၄-မျိုး	၅၁
၈၈။	ဆက်စပ်လို့မရသော အရာ ၄-မျိုး	၅၁
၈၉။	ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံး ကြားနိုင်သော အသံကြီး ၄-မျိုး	၅၂
၉၀။	မကောင်းမှုတွင် အကြီးဆုံး ၄-မျိုး	၅၂
၉၁။	ရဟန်းတို့ လူထွက်ကြောင်း ၄-မျိုး	၅၂
၉၂။	လူတို့ကျင့်အပ်သော တရားကောင်း ၄-ပါး	၅၃
၉၃။	အိပ်မက်ခြင်း၏ အကြောင်း ၄-ပါး	၅၃
၉၄။	ပုဂ္ဂိုလ်ကြည်ညိုခြင်း ၄-မျိုး	၅၃
၉၅။	ဥစ္စာပျက်ခြင်း အကြောင်း ၄-ပါး	၅၄

၅-ပါးသော တရားများ

၁။	အနန္တဂုဏ် ၅-ပါး	၅၅
၂။	အရဟံ ဂုဏ်တော် ၅-ချက်	၅၅
၃။	အရှင်လတ်လတ် မြေမျိုသူ ၅-ယောက်	၅၆
၄။	အဖသတ်မင်း ၅-မျိုး	၅၆
၅။	အစားကြီးသူ ၅-ယောက်	၅၆
၆။	အနောတတ္တအိုင်၏ အရံတောင် ၅-လုံး	၅၇
၇။	အနောဓိသ ပုဂ္ဂိုလ် ၅-ယောက်	၅၇
၈။	အဘိညာဏ် ၅-ပါး	၅၇
၉။	အထက်ပိုင်း သံယောဇဉ် ၅-မျိုး	၅၈
၁၀။	အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် ၅-မျိုး	၅၈
၁၁။	အသက်ကြီးပြီး အချိန်မစီးသူ ၅ ယောက်	၅၈

(၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂။	အာရုံ ၅-ပါး	၅၉
၁၃။	အောက်ပိုင်း သံယောဇဉ် ၅-ပါး	၅၉
၁၄။	အိမ်ရှင်ကျင့်ဝတ် လင်္ကာ ၅-ပါး	၅၉
၁၅။	အိမ်ဖေ ကျင့်ဝတ် လင်္ကာ ၅-ပါး	၅၉
၁၆။	ဣန္ဒြေ ၅-ပါး	၆၀
၁၇။	ဥပါသကာများ မလုပ်အပ်သည့် ၅-မျိုး	၆၀
၁၈။	ဥပါသကာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၀
၁၉။	အရှင်အာနန္ဒာ ရသော တေဒဂ် ၅-ပါး	၆၀
၂၀။	ကထိန်အကျိုး ၅-ပါး	၆၁
၂၁။	ကထာ ၅-မျိုး	၆၁
၂၂။	ကာလဒါန ၅-မျိုး	၆၁
၂၃။	ကောဠာဟလ ၅-မျိုး	၆၂
၂၄။	ကျီးကန်းတို့၏ ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၂
၂၅။	ကြာမျိုး ၅-ပါး	၆၂
၂၆။	ကျောင်းအင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၇။	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများ မကျင့်အပ်သော အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၈။	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး၏ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၉။	ခန္ဓာ ၅-ပါး	၆၄
၃၀။	ငါးပါးသီလ ၅-မျိုး	၆၄
၃၁။	ငါးမည်ရ ပြည်ရွှေဘို့ ၅-မြို့	၆၄
၃၂။	စန္ဒကိန္နရီ ကျိန်ဆဲခြင်း ၅-မျိုး	၆၄
၃၃။	စက္ခု ၅-ပါး	၆၅
၃၄။	စွန့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး	၆၅
၃၅။	ဆရာ ၅-မျိုး	၆၅
၃၆။	ဆရာကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၆
၃၇။	ဧည့်ယုခံတရား ၅-ပါး	၆၆
၃၈။	ဌာနိ ၅-ပါး	၆၆

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၉။	တပည့်ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၇
၄၀။	တရားနာခြင်း အကျိုး ၅-ပါး	၆၇
၄၁။	တောထွက်ရဟန်းတို့ ရနိုင်ခဲ့ခြင်း ၅-မျိုး	၆၇
၄၂။	ထိခြင်း ၅-ပါး	၆၇
၄၃။	ဒုလ္လဘတရား ၅-ပါး	၆၈
၄၄။	တူရိယာ ၅-ပါး	၆၈
၄၅။	ဒါယကာကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၈
၄၆။	နတ် စုတေခါနီး နိမိတ် ၅-မျိုး	၆၈
၄၇။	နိကာယ် ၅-ရပ်	၆၉
၄၈။	နံသာ ၅-ပါး	၆၉
၄၉။	နို့အရသာ ၅-ပါး	၆၉
၅၀။	နောင်ပြင်ရန် ခက်သည့် ၅-မျိုး	၆၉
၅၁။	နာမ်ရုပ်ခန္ဓာ၌ သံဝေဂယူရန် ၅-ပါး	၇၀
၅၂။	ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅-ပါး	၇၀
၅၃။	ပဉ္စာနန္တရိယကံ ၅-ပါး	၇၀
၅၄။	ပသာဒရုပ် ၅-ပါး	၇၁
၅၅။	ပဉ္စ ၅-ပါး	၇၁
၅၆။	ပီတိ ၅-ဖြာ	၇၁
၅၇။	ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုး ၅-ပါး	၇၁
၅၈။	ဖြေးဖြေးပြုအပ်သော အရာ ၅-မျိုး	၇၂
၅၉။	ဗလ ၅-တန်	၇၂
၆၀။	ဗိဇ ၅-မျိုး	၇၂
၆၁။	ဗျသနတရား ၅-ပါး	၇၃
၆၂။	ဗိုလ် ၅-ပါး	၇၃
၆၃။	ဘဒ္ဒ ကမ္ဘာမှ ဘုရား ၅-ဆူ	၇၃
၆၄။	ဘုရားဟော ၅-မျိုး	၇၃
၆၅။	ဘုရားအလောင်း၏ ကြည့်ခြင်း ၅-ပါး	၇၄

(၁)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၆။	ဘောဇဉ် ၅-ပါး	၇၄
၆၇။	မစ္ဆရိယ တရား ၅ ပါး	၇၄
၆၈။	မလ္လအပ်ခြင်း ၅-မျိုး	၇၄
၆၉။	မယားကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၅
၇၀။	မသိခြင်း ၅-မျိုး	၇၅
၇၁။	မာရ် ၅-ပါး	၇၅
၇၂။	မိန်းမများ၏ အာဝေနိက ဒုက္ခ ၅-ပါး	၇၅
၇၃။	မိန်းမများ၏ ကောင်းခြင်း ၅-ဖြာ	၇၆
၇၄။	မိဘကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၆
၇၅။	မေရယ ၅-မျိုး	၇၆
၇၆။	မင်းမြောက်တန်ဆာ ၅-ပါး	၇၇
၇၇။	မင်းဆက်ငါးသွယ် ခင်ဘို့မယ် မင်း ၅ ပါး	၇၇
၇၈။	မြစ်ကြီး ၅-သွယ်	၇၇
၇၉။	မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၈
၈၀။	ယုတ်မာသော ရဟန်း အင်္ဂါ ၅-ပါး	၇၈
၈၁။	ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း ၅-ပါး	၇၈
၈၂။	ရန်သူမျိုး ၅-ပါး	၇၈
၈၃။	ရဟန္တာ ၅ မျိုး	၇၉
၈၄။	ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အရံတောင် ၅-လုံး	၇၉
၈၅။	ရုပ်အခေါ် ၅-မျိုး	၇၉
၈၆။	လားရာဂတိ ၅-ပါး	၈၀
၈၇။	လင်ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၈၀
၈၈။	ဝိနည်း ၅-ကျမ်း	၈၀
၈၉။	(တနည်း) ဝိနည်း ၅-ကျမ်း	၈၁
၉၀။	ဝိမုတ္တိတရား ၅-ပါး	၈၁
၉၁။	ဝေဒနာ ၅-ပါး	၈၁
၉၂။	သိခြင်း ၅-မျိုး	၈၂

အမှတ်စဉ် အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

၉၃။	သည်းခံခြင်း အကျိုး ၅-ပါး			၈၂
၉၄။	သည်းမခံခြင်း အပြစ် ၅-ပါး			၈၂
၉၅။	သီချင်းအသံဖြင့် တရားဟောသော ရဟန်း အပြစ် ၅-ပါး			၈၂
၉၆။	သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ			၈၃
၉၇။	သုရာ ၅-မျိုး			၈၃
၉၈။	သားသွီးကျင့်ဝတ် ၅-ပါး			၈၃
၉၉။	သင်္ဂြိုင်း အပြစ် ၅-ပါး			၈၄
၁၀၀။	ဟိန္ဒူနတ်ကြီး ၅-ပါး			၈၄
၁၀၁။	သမားတော် ဂုဏ်အင်္ဂါ ၅-မျိုး			၈၄
၁၀၂။	နဂါးဒုက္ခ ၅-မျိုး			၈၄
၁၀၃။	မီးလုံခြင်း၏ အပြစ် ၅-ပါး			၈၅
၁၀၄။	မိန်းမတို့၏ လော်လည်ခြင်း ၅-ပါး			၈၅
၁၀၅။	မိန်းမတို့၏ အပြစ် ၅-ပါး			၈၅
၁၀၆။	(တနည်း) မိန်းမတို့၏ အပြစ် ၅-ပါး			၈၆
၁၀၇။	မိန်းမတို့၏ အား ၅-မျိုး			၈၆
၁၀၈။	ယာဂုအကျိုး ၅-ပါး			၈၆

၆-ပါးသော တရားများ

၁။	အမေ့ ခံထိုက်သော သား ၆-ယောက်			၈၇
၂။	အမေ့ မခံထိုက်သော သား ၆-ယောက်			၈၇
၃။	အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါး			၈၇
၄။	အကျိုးစီးပွားမဲ့စေသော တရား ၆-ပါး			၈၈
၅။	အရပ် ၆-ပါး			၈၈
၆။	အရက်သောက်ခြင်း၏ အပြစ် ၆-ပါး			၈၈
၇။	အရသာ ၆-ပါး			၈၉
၈။	အာရုံ ၆-ပါး			၈၉
၉။	ဣန္ဒြေ ၆-ပါး			၈၉
၁၀။	ကမ္ဘာ ၆-မျိုး			၉၀

(ယ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၁။	ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်-မျိုး	 ၉၀
၁၂။	ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလဲစင် ဖြစ်-မျိုး	 ၉၀
၁၃။	ဒုစရိုက် ဖြစ်-ပါး	 ၉၁
၁၄။	ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းဆိုး ဖြစ်-ယောက်	 ၉၁
၁၅။	ညဉ့်နက်မိုးချုပ် လည်ပတ်ခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၁
၁၆။	တရားဂုဏ်တော် ဖြစ်-ပါး	 ၉၂
၁၇။	တဏှာ ဖြစ်-ပါး	 ၉၂
၁၈။	တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး ဖြစ်-ယောက်	 ၉၂
၁၉။	ဒွါရ ဖြစ်-ပါး	 ၉၃
၂၀။	နာယကဂုဏ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၃
၂၁။	နာယက မမည်သူ (အနာယကဂုဏ်) ဖြစ်-ပါး	 ၉၃
၂၂။	နိဝရဏတရား ဖြစ်-ပါး	 ၉၄
၂၃။	နတ်ပြည် ဖြစ်-ထပ်	 ၉၄
၂၄။	ပကိဏ်း စေတသိက် ဖြစ်-ပါး	 ၉၅
၂၅။	ပျင်းရိခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၅
၂၆။	ဖဿ ဖြစ်-ပါး	 ၉၆
၂၇။	ဗာဟိရာယတန ဖြစ်-ပါး	 ၉၆
၂၈။	ဘုန်းတော် ဖြစ်-ပါး	 ၉၆
၂၉။	မရှက်အပ်သူ ဖြစ်-ယောက်	 ၉၇
၃၀။	ရဟန်းကျင့်ဝတ်	 ၉၇
၃၁။	ရဟန်းများ ဆွမ်းမခံအပ်သော အရပ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၇
၃၂။	ရာဇဂုဏ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၈
၃၃။	ရောင်ခြည်တော် ဖြစ်-ပါး	 ၉၈
၃၄။	လောကပလ္လင် ဖြစ်-မျိုး	 ၉၈
၃၅။	လောက၌ရှိသော စကား ဖြစ်-ခွန်း	 ၉၉
၃၆။	လောင်းကစားခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၉
၃၇။	ဝတ္ထုရုပ် ဖြစ်-ပါး	 ၉၉

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၈။	ဝါယော ဇ-မျိုး	၁၀၀
၃၉။	ဝိတက် ဇ-ပါး	၁၀၀
၄၀။	ဝိညာဏ် ဇ-ပါး	၁၀၀
၄၁။	ဝေဒနာ ဇ-ပါး	၁၀၀
၄၂။	သညာ ဇ-ပါး	၁၀၁
၄၃။	သကဒါဂါမ် ဇ-မျိုး	၁၀၁
၄၄။	သင်္ကဏ်မင်းမျိုးမှ ရှေးဦးစွာ ရဟန်းဝတ်သော မင်း-ဇ-ယောက်	၁၀၁
ဂ-ပါးသော တရားများ		
၁။	အံဘိဓမ္မာ ဂ-ကျမ်း	၁၀၂
၂။	အနုသယ ကိလေသာ ဂ-ပါး	၁၀၂
၃။	အပရိဟာနိယ(သို့မဟုတ်)မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း တရား ဂ-ပါး	၁၀၂
၄။	အနုပဿနာ ဂ-ပါး	၁၀၃
၅။	အဝေရာဒိကမေတ္တာ ဂ-ပါး	၁၀၃
၆။	အသက်ရှိလျက် သေသူ ဂ-ယောက်	၁၀၃
၇။	အဓိကရဏသမထ ဂ-ပါး	၁၀၄
၈။	ဩဓိဿမေတ္တာ ပုဂ္ဂိုလ် ဂ-ယောက်	၁၀၄
၉။	ကဿပဘုရားလက်ထက် ကိကိမင်းကြီး၏ သွီးတော် ဂ-ပါး	၁၀၅
၁၀။	ကာမသုဂတိ ဂ-ဘုံ	၁၀၅
၁၁။	ကိုယ့်အမည် ကိုယ်ဖေဖော် သူတော် ဂ-ပါး	၁၀၅
၁၂။	ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ထင်ရှားသော အမျိုးသွီး ဂ-ယောက်	၁၀၆
၁၃။	ဆွေ ဂ-ဆက်	၁၁၆
၁၄။	တရားသူကြီး မမည်သူ ဂ-ယောက်	၁၀၆
၁၅။	ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးပေးသူ ဂ-ယောက်	၁၀၇
၁၆။	တူရိယာ သံစဉ် ဂ-ပါး	၁၀၇
၁၇။	ဘွားဘက်တော် ဂ-ယောက်	၁၀၈
၁၈။	ဗောဇ္ဈင် ဂ-ပါး	၁၀၈

(လ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၉။	ဘုရားအလောင်းတော်၏(၇)နေ့ ဖြစ်စဉ် ၇-စဉ်	၁၀၈
၂၀။	ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၏ (တနည်း) (၇)နေ့ ၇-စဉ်	၁၀၉
၂၁။	မယားခိုးအပြား ၇-ပါး	၁၁၀
၂၂။	မယားအပြား ၇-ပါး-	၁၁၀
၂၃။	မေထုန်ငယ် ၇-ပါး	၁၁၁
၂၄။	မြင်းမိုရ်တောင်၏ တောင်စဉ် ၇ ထပ်	၁၁၁
၂၅။	မျိုး ၇-ဆက်	၁၁၁
၂၆။	ရဟန်းတို့၏ အာပတ် ၇-ပါး	၁၁၂
၂၇။	လောက၌ အသက်မရှူသူ ၇-ယောက်	၁၁၂
၂၈။	ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး	၁၁၂
၂၉။	ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူသော မြို့ ၇-မြို့	၁၁၃
၃၀။	သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ပါး	၁၁၃
၃၁။	သတ္တဋ္ဌာန သတ္တာဟ ၇-ဌာန	၁၁၄
၃၂။	သီရိကြက်သရေ ၇-ပါး	၁၁၄
၃၃။	အိုင်ကြီး ၇-အိုင်	၁၁၄
၃၄။	သူတော်ကောင်း တရား ၇-ပါး	၁၁၅
၃၅။	သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ၇-ပါး	၁၁၅
၃၆။	သံသဒါန ၇-မျိုး	၁၁၅
၃၇။	သင်္ကြန်စာ၌ပါသော ဗြဟ္မာမင်း၏ ဦးခေါင်းပိုက်နတ်သွီး ၇-ပါး	၁၁၆
၃၈။	ဝိညာဏဋီတိ ၇-ပါး	၁၁၆
ဂ-ပါးသော တရားများ		
၁။	အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်	၁၁၇
၂။	အရှင်အာနန္ဒာ ရသော ဆု ၈-ပါး	၁၁၇
၃။	အပြစ်ကြီး ၈-ပါး	၁၁၈
၄။	အနာဖြစ်ကြောင်း ၈-ပါး	၁၁၈
၅။	အာရုံဂဗ္ဗမကသီလ ၈-ပါး	၁၁၉
၆။	အသက်၌ပါသော ၈-ပါး	၁၁၉

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇။	ဣဿရိယ ဘုန်းတော် ဂ-ပါး	၁၂၀
၈။	ဥမ္မတ္တက အရူး ဂ-မျိုး	၁၂၀
၉။	ကုလဒူသန ဂ-ပါး	၁၂၀
၁၀။	ခိုးသူ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၂၁
၁၁။	ဂရုဓမ်တရား ဂ-ပါး	၁၂၁
၁၂။	ဂြိုဟ်ကြီး ဂ-လုံး	၁၂၂
၁၃။	ငရဲကြီး ဂ-ထပ်	၁၂၂
၁၄။	စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း၏အကြောင်း ဂ-ပါး	၁၂၃
၁၅။	ဈာန် (ဂ) ပါး (သို့မဟုတ်) သမာပတ် ဂ-ပါး	၁၂၃
၁၆။	ဒုက္ခ ဂ-ပါး	၁၂၄
၁၇။	ပရိက္ခရာ ဂ-ပါး	၁၂၄
၁၈။	(တနည်း) ပရိက္ခရာ ဂ-ပါး	၁၂၄
၁၉။	မဂ္ဂင် ဂ-ပါး	၁၂၅
၂၀။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂ-ပါး	၁၂၅
၂၁။	မကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်း အင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၂၅
၂၂။	ရာဇထီးပြု ဂ-စင်း	၁၂၆
၂၃။	ရာဇပလ္လင် ဂ-ခန်း	၁၂၆
၂၄။	ရပ်ပြစ် ဂ-ပါး	၁၂၇
၂၅။	ရှစ်ပါး သီလ ဂ-ပါး	၁၂၇
၂၆။	လောကဓံတရား ဂ-ပါး	၁၂၈
၂၇။	ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဂ-ပါး	၁၂၈
၂၈။	ဝိသာခါကျောင်းအမ ရသော ဆူ ဂ-ပါး	၁၂၈
၂၉။	မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော် အင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၂၉
၃၀။	ရသေ့ ဂ-မျိုး	၁၂၉
၃၁။	ရောဂါဖြစ်ကြောင်း ဂ-မျိုး	၁၃၀
၃၂။	သံအမတ် ခန့်ထိုက်သော အင်္ဂါ ဂ-မျိုး	၁၃၀
၃၃။	သမီးပေးခြင်း မင်္ဂလာ ဂ-မျိုး	၁၃၁

(သ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၉-ပါးသော တရားများ		
၁။ ကိုးပါး သီလ ၉-ပါး		၁၃၂
၂။ နာရတ် ၉-ပါး		၁၃၂
၃။ ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး		၁၃၃
၄။ ဘုရားဟော အင်္ဂါ ၉-တန်		—
၅။ မိန်းမတို့ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ ၉-ပါး		၁၃၄
၆။ ရဟန်းတို့ မကပ်ရောက်သင့်သော ဒါယကာ အင်္ဂါ ၉-မျိုး		၁၃၄
၇။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အာသာတ ၉-မျိုး		၁၃၅
၈။ လူမလေး ခွေးမခန့် ၉-မျိုး		၁၃၅
၉။ လောကုတ္တရာ တရား ၉-ပါး		၁၃၅
၁၀။ သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး		၁၃၆
၁၁။ သတ္တာဝါသ ဘုံ ၉-ဝ		၁၃၆
၁၀-ပါးသော တရားများ		
၁။ အကျိုးထူးတရား ၁၀-ပါး		၁၃၈
၂။ အသံ ၁၀-ပါး		၁၃၈
၃။ အသုဘ ၁၀-ပါး		၁၃၈
၄။ အနုဿတိ ၁၀-ပါး		၁၃၉
၅။ အန္တရာယ် ၁၀-ပါး		၁၄၀
၆။ တေဒဂ် ရသော ဥပါသကာ ၁၀-ယောက်		၁၄၀
၇။ တေဒဂ်ရသော ဥပါသိကာ မိန်းမ ၁၀-ယောက်		၁၄၁
၈။ ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး		၁၄၂
၉။ ကိလေသာ ၁၀-ပါး		၁၄၂
၁၀။ ကျီးကန်း၏ မသူတော်တရား ၁၀-ပါး		၁၄၃
၁၁။ ခင်ပွန်းကြီး ၁၀-ပါး		၁၄၃
၁၂။ စကားကြီး ၁၀-ခွန်း		၁၄၃
၁၃။ ဆင် ၁၀-မျိုး		၁၄၄
၁၄။ ဇာတ်ကြီး ၁၀-ဘွဲ့		၁၄၄

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅။	ဒုစရိုက် (သို့မဟုတ်) အကုသိုလ် ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး	၁၄၅
၁၆။	နောင်တ တရားကြီး (သို့မဟုတ်) ကုက္ကုစ္စတရား ၁၀-ပါး	၁၄၅
၁၇။	ပါရမီ ၁၀-ပါး	၁၄၆
၁၈။	ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါး	၁၄၇
၁၉။	မကျူးလွန်အပ်သော မိန်းမ ၁၀-မျိုး	၁၄၇
၂၀။	မကျူးလွန်အပ်သော မယား ၁၀-မျိုး	၁၄၈
၂၁။	မာရ်စစ်သည် ၁၀-ပါး	၁၄၈
၂၂။	မင်းကျင့်တရား ၁၀-ပါး	၁၄၉
၂၃။	မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏဒသဗလ ၁၀-ပါး	၁၄၉
၂၄။	ရဟန်းများ မစားအပ်သော အသားကြီး ၁၀-မျိုး	၁၅၀
၂၅။	လူ့အလိုမလိုက်နိုင်သော ဓာတ်ကြီး ၁၀-ပါး	၁၅၀
၂၆။	လောကုတ္တရာတရား ၁၀-ပါး	၁၅၁
၂၇။	ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး	၁၅၁
၂၈။	ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ၁၀-ပါး	၁၅၂
၂၉။	သာမဏေ၏ လိင် ၁၀-ပါး	၁၅၂
၃၀။	သာမဏေ၏ ဒဏ် ၁၀-ပါး	၁၅၃
၃၁။	သာမဏေ၏ သီလ ၁၀-ပါး	၁၅၃
၃၂။	သုစရိုက် ၁၀-ပါး	၁၅၄
၃၃။	သံဃာကဲ့ပြားမှု ၁၀-ပါး	၁၅၅
၃၄။	သံဃာညီညွတ်ခြင်း ၁၀-ပါး	၁၅၅
၃၅။	မလ္လအပ်သော အလ္လ ၁၀-မျိုး	၁၅၆
၁၁-ပါးသော တရားများ		
၁။	မီး ၁၁-ပါး	၁၅၇
၂။	ကာမ ၁၁-ဘုံ	၁၅၇
၃။	ဆဲရေးတတ်သော ရဟန်း၏ ပျက်စီးခြင်း ၁၁-မျိုး	၁၅၈
၄။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး ၁၁-ပါး	၁၅၈
၅။	ရုပ် ၁၁-မျိုး	၁၅၉

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂-ပါးသော တရားများ		
၁။ ဆယ့်နှစ်လ ၁၂-လရာသီ		၁၆၀
၂။ အရုဏ်တက် လက်ံာ ၁၂-ပါး		၁၆၀
၃။ နေထွက်ချိန် လက်ံာ ၁၂-ပါး		၁၆၁
၄။ ကိုယ်စောင့်နတ် ၁၂-ပါး		၁၆၁
၅။ လောကီမင်္ဂလာ ၁၂-ပါး		၁၆၂
၆။ အာပေါ ၁၂-ပါး		၁၆၂
၇။ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်		၁၆၃
၈။ ဝိပါက်တော် ၁၂-ပါး		၁၆၄
၁၃-ပါးသော တရားများ		
၁။ ဓုတင် ၁၃-ပါး		၁၆၅
၂။ ပရိတ်အကျိုး ၁၃-ပါး		၁၆၅
၃။ စက်ကြီး ၁၃-ပါး		၁၆၆
၄။ သံဃာဒိသေသ် ၁၃-ပါး		၁၆၆
၅။ တေဒဂ် ရသော ရဟန်းမိန်းမ ၁၃-ပါး		၁၆၇
၁၄-ပါးသော တရားများ		
၁။ အလှူခံ တကျိပ်လေး ၁၄-ယောက်		၁၆၉
၂။ ပါပဇာတိ စေတသိက် ၁၄-ပါး		၁၆၉
၃။ ပဉ္စသီခ နတ်သား၏ နောက်ပိုးသီချင်း ၁၄-ပုဒ်		၁၇၀
၁၅-ပါးသော တရားများ		
၁။ စရဏတရား ၁၅-ပါး		၁၇၃
၁၆-ပါးသော တရားများ		
၁။ ကောသလ အိပ်မက် လက်ံာ ၁၆-ချက်		၁၇၄
၂။ ယုံမှားမှု ကင်္ခါ ၁၆-ပါး		၁၇၅
၃။ မိတ်ဆွေအတူ ၁၆-ယောက်		၁၇၆
၄။ ကံအပြား ၁၆-ပါး		၁၇၈
၅။ ရုပ်ခန္ဓာရှိသော ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ		၁၇၉

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆။	ဥပဒ္ဒဝေါ ၁၆-ပါး	၁၈၀
၇။	မင်္ဂလိမရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၆-ယောက်	၁၈၁
	၁၈-ပါးသော တရားများ	
၁။	အဋ္ဌာရသ ပညာ ၁၈-ရပ်	၁၈၂
၂။	မြတ်စွာဘုရား၏ အာဇာနည်ကုဏ်တော် ၁၈-ပါး	၁၈၂
	၂၀-ပါးသော တရားများ	
၁။	ပထဝီ အမာဓာတ် ၂၀-ပါး	၁၈၄
၂။	ကလျာဏဇာတိစေတသိက် ၂၀-ပါး	၁၈၄
၃။	ဗြဟ္မာ့ဘုံ - ၂၀	၁၈၅
	၂၁-ပါးသော တရားများ	
၁။	ရဟန်းများ မလုပ်အပ်သော အနေသန ၂၁-ပါး	၁၈၆
၂။	(တနည်း) အနေသန ၂၁-ပါး	၁၈၆
	၂၄-ပါးသော တရားများ	
၁။	နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်း ၂၄-ပါး	၁၈၈
	၂၅-ပါးသော တရားများ	
၁။	အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်မှ ခိုးခြင်း ၂၅-ပါး	၁၉၀
၂။	နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဘေး ၂၅-ပါး	၁၉၁
၃။	ယုတ်မာသော မယားအင်္ဂါ ၂၅-ပါး	၁၉၂
	၂၈-ပါးသော တရားများ	
၁။	နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ ဘုရားများ၏ ဘွဲ့တော်များ ဘုရား ၂၈-ဆူ	၁၉၄
၂။	ရုပ်တရား ၂၈-ပါး	၁၉၄
	၃၀-ပါးသော တရားများ	
၁။	ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် နိဿဂ္ဂိယပါစိတ် ၃၀-ပါး	၁၉၆
၂။	ပါရမီဆယ်ပါး အပြား ၃၀-ပါး	၁၉၈
	၃၁-ပါးသော တရားများ	
၁။	သတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ရာ ၃၁-ဘုံ	၁၉၈

(အာ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၃၂-ပါးသော တရားများ	
၁။ သုံးဆယ့်နှစ်ကောဠာသ ၃၂-ပါး		၁၉၉
၂။ ယောကျ်ားမြတ် လက္ခဏာ ၃၂-ပါး		၁၉၉
၃။ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကံကြမ္မာ ၃၂-ပါး		၂၀၁
	၃၇-ပါးသော တရားများ	
၁။ အပြင် ၃၇-မင်း		၂၀၃
၂။ အတွင်း ၃၇-မင်း		၂၀၄
၃။ ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါး		၂၀၆
	၃၈-ပါးသော တရားများ	
၁။ မင်္ဂလာ တရား ၃၈-ပါး		၂၀၇
	၄၀-ပါးသော တရားများ	
၁။ ပိန်းမ မာယာ - ၄၀		၂၀၉
၂။ သမထ - ၄၀		၂၁၀
၃။ ပုညကိရိယာဝတ္ထု အပြားအားဖြင့် - ၄၀		၂၁၁
၄။ ဝိပဿနာ ခေါ် (တော) ၄၀		၂၁၁
	၄၁-ပါးသော တရားများ	
၁။ တေဒင် ရသော ရဟန္တာ ၄၁ - ပါး		၂၁၄
	၄၂-ပါးသော တရားများ	
၁။ မဟာဘုတ် အကျယ် ၄၂ - ပါး		၂၁၈
	၅၂-ပါးသော တရားများ	
၁။ နိကာယ်ဝါးရပ်မှ ပါဠိတော် ကျမ်းပေါင်း ၅၂ - ကျမ်း		၂၁၈
	၇၁-ပါးသော တရားများ	
၁။ တေတုမ္မက သင်္ခါရတရား ၇၁-ပါး		၂၂၀
	၇၄-ပါးသော တရားများ	
၁။ တေဒင် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၇၄-ယောက်		၂၂၀

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၇၅-ပါးသော တရားများ

၁။ ရဟန်းသာမဏေများ ကျင့်သုံးရန် သေခံယသိက္ခာ ၇၅-ပါး ၂၂၁

၈၀-ပါးသော တရားများ

၁။ မဟာသာဝက ၈၀-ပါး ၂၂၇

၂။ ယောကျ်ားမြတ် လက္ခဏာတော်ငယ် ၈၀-ပါး ၂၂၈

၃။ လေမျိုး ၈၀-ပါး ၂၃၂

၄။ ပိုးမျိုး ၈၀-ပါး ၂၃၅

၈၂-ပါးသော တရားများ

၁။ ပရမတ္ထတရား အပြား ၈၂-ပါး ၂၃၈

၉၂-ပါးသော တရားများ

၁။ သုဒ္ဓပါဏိတ် ၉၂-ပါး ၂၃၉

၉၆-ပါးသော တရားများ

၁။ အနာမျိုး ၉၆-ပါး ၂၄၆

၁၀၁-ပါးသော တရားများ

၁။ လူမျိုး ၁၀၁-ပါး ၂၅၁

၁၀၈-ပါးသော တရားများ

၁။ တဏှာအပြား ၁၀၈-ပါး ၂၅၁

၁၃၆-ပါးသော တရားများ

၁။ အလောင်းတော်၏ ဖြစ်တော်ပေါင်း ၁၃၆-ဘဝ ၂၅၂

၂၂၇-ပါးသော တရားများ

၁။ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် ၂၂၇-ပါး ၂၅၃

၅၂၈-ပါးသော တရားများ

၁။ ငါးရာနှစ်ဆယ် ရှစ်လွယ်စေ ဘာ ဖေတ္တာ ၅၂၈-ပါး ၂၅၃

(ဤ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၅၀၀-ပါးသော တရားများ

၁။	တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ တရား ၁၅၀၀-ပါး		၂၅၄
ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက်			
၁။	သတ္တဝါသည် ပျက်စီးချိန်တန်သည့်အခါ မိမိဘေးအန္တရာယ် ကိုပင် မမြင်တော့ကြောင်း ဒေသနာတော်		၂၅၅
၂။	လူမိုက်သည် သားမယားကို သတ်၍ ပျူသော်လည်း စားသွ၍ အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်		၂၅၆
၃။	မကောင်းမှု ပြုမိသော်လည်း စေတနာ မပါက မိမိ၌ အပြစ် မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်		၂၅၇
၄။	ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ဘုရားကို ပစ်မှား မိသမျှ နောက်ဆုံး ရှိခိုးသွားသော ဒေသနာတော်		၂၅၇
၅။	မစင်ပိုးသည် ဆင်ပြောင်ကြိုးကို အန်တုသဖြင့် အသေဆိုးနှင့် သေရခြင်း ဒေသနာတော်		၂၅၈
၆။	ကျီး၌ အဆိမရှိကြောင်းကို အလောင်းတော် ကျီးမင်း လျှောက်ထားသော ဒေသနာတော်		၂၅၉
၇။	ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီးကွက်) ကမ္ဘာရန် ဖြစ်ခြင်း၏ အစ ဒေသနာတော်		၂၅၉
၈။	အူမတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မည် ဟူသော ဒေသနာတော်		၂၆၀
၉။	သူများ မကောင်းကြံ ကိုယ် ဘေးဒဏ်ဟိ ဟူသော ဒေသနာတော်		၂၆၁
၁၀။	မချိုးမြှောက်သင့်သူကို ချိုးမြှောက်မိသဖြင့် သေဘေးနှင့် ကြုံတွေ့ရသော ဒေသနာတော်		၂၆၂
၁၁။	ပျိုက်အား တရားဟောမိသဖြင့် ဘေးတွေ့ရသော ဒေသနာတော်		၂၆၃

(၁၅၀၀-ပါးသော တရားများ)

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

ပေမျှ ဝိနာ

ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

၁။	တရားဒါနသည်သာ အမြတ်ဆုံးဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်	၂၆၅
၂။	ရန်ကိုရန်ချင်း မတုံ့မူသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၅
၃။	မကောင်းမှုပြုသူသည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန် ဘဝပါ စိုးရိမ်ရ သော ဒေသနာတော်	၂၆၆
၄။	စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်းနှင့် ဆေးက စင်ကြယ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၇
၅။	သူတပါးအပြစ်ကို မရှုဘဲ ပိမိအပြစ်ကိုသာ ပြုသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၇
၆။	လူမိုက်သည် သံသရာ၌ရှည်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၈
၇။	ယောက်မသည် ဟင်းအိုး၌ နေစေကာမူ ဟင်း၏အရသာကို မသိနိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၉
၈။	လူမိုက်သည် အကျိုးမပေးသေးသော အကုသိုလ်ကို ပျား အရသာကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၉
၉။	ချီးမွမ်းသည်ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည်ဖြစ်စေ ပညာရှိသည် မတုန် လှုပ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၀
၁၀။	သူတပါးကို နိုင်အောင် ကျင့်မည့် အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင် ကျင့်က မြတ်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၇၀
၁၁။	စိတ်နိုင်မှ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်မည့် ဒေသနာတော်	၂၇၁
၁၂။	ကြီးသူကို ရှိခိုးသူသည် ဆုလေးပါးနှင့် ပြုစုစို့ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၂
၁၃။	ခန္ဓာငါးပါး မရှုမမြင်ဘဲ အသက်တရား နှစ်ရပ်သက်လည်း မမြတ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	

အမည်ရည်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၄။	သေစေလိုသော စေတနာ မရှိက ပြုသည့် အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၃
၁၅။	မပြစ်မှားထိုက်သော ရဟန္တာကို ပြစ်မှားသဖြင့် မိမိအပြစ် မိမိပင် မရကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၄
၁၆။	မည်သည့်အရပ်ဘွင် ပုန်းအောင်း၍ နေစေကာမူ သေခြင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၇၅
၁၇။	သေမင်းသည် သတ္တဝါတို့၏အသက်ကို အိုခြင်း၊ သေခြင်းဖြင့် မောင်းနှင်ကုန်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၇၆
၁၈။	မိမိကိုယ်ကို ရွေးဦးစွာ ဆုံးမပြီးမှ သူတပါးအား ဆုံးမသင့် ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၇
၁၉။	သူတပါးကို ဆုံးမရလွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမသည့် အင်္ဂါ မလွယ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၇
၂၀။	မိမိ ကိုယ်သာလျှင် အားကိုးရာ အမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၈
၂၁။	အသက်ကြီးလျက် အကြားအမြင်မရှိသူသည် (လူ)ကြီးသည် နှင့် မကူကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၉
၂၂။	ရဟန်းတို့သည် ညံ့ညွတ်ခြင်းနှင့် ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၇၉
၂၃။	နိုင်လျှင်ရန်များ ပူးလျှင်ဆင်းရဲ အနိုင်အပွီးကို အလိုမရှိသူ သည် ဝိတ်ချမ်းသာ၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၀
၂၄။	ရာဂမီးလောက် ပူသောမီးသည် မရှိပြီဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၁
၂၅။	အနာ ကင်းခြင်းသည် ကြီးစွာသော လာဘ်တပါးဟု သောသော ဒေသနာတော်	၂၈၁
၂၆။	အလှူ ပြုသော ပိုက်ပြန်၍ သေသည်ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၂

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၇။	မမြဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၂
၂၈။	ဆင်းရဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၈၃
၂၉။	အစိုးမရသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင် သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၈၃
၃၀။	နှိပ်စက်အပ်သော သေမင်းကို တားဆီးနိုင်သူ မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၄
၃၁။	ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်သော ရဟန်းများသည် အပါယ်သို့ ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၄
၃၂။	ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မစောင့်စည်းဘဲ ဒါယကာလှူသောဆွမ်းကို စားသော ရဟန်းသည် သံတွေခဲကို မြို့ရသည်က မြတ်၏ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၅
၃၃။	သူတပါးမယား မှီဝဲသူသည် အပါယ်သို့ လားရကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၆
၃၄။	မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုရွေးချယ်၍ လှူဒါန်းသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၆
၃၅။	သံဃိကဝတ္ထုပစ္စည်းကို စားမိ၍ ပြိတ္တာဖြစ်ရသော ကျီးကန်း ဒေသနာတော်	၂၈၇
၃၆။	ဘုရားကိုသာ ရှိခိုး၍ မနေသင့်ဘဲ တရားကိုသာ ကျင့်အပ်သော ဒေသနာတော်	၂၈၈
၃၇။	ဘုရားအနေကဇာတင် ဒေသနာတော်	၂၈၉
၃၈။	အမျက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၉၀

(ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်ကျမ်းမှ ဂါထာတော်များ ဖြစ်သည်။)

(၁၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

လောကနီတိကျမ်း ၁-ပဏ္ဍိတကဏ္ဍ

၁။	ပျင်းရိသ၌ အတတ်ပညာ မရှိနိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၂
၂။	အတတ် ပညာနှင့် တူသော ဥစ္စာသည် မရှိကြောင်း ပါဠိ အနက်	၂၉၂
၃။	အတတ်ပညာကို ဖြေးဖြေးသင်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၂
၄။	အဋ္ဌာရသ(၁၈)ရပ်သော ပညာအကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၃
၅။	ဗညာရှိတို့သည် မမေးမူကား မပြောဆိုကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၃
၆။	ရေအတိမ်အနက်ကို ကြာရိုးကိုကြည့်သဖြင့် သိအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၄
၇။	အတတ်နှင့်တူသော မိတ်ဆွေမရှိကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၄
၈။	ကျီးကန်းတို့ အလယ်၌ ဟင်္သာသည် မတင့်တယ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၄
၉။	အရူးနှင့် တူသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၂၉၅
၁၀။	သူယုတ်မာနှင့် တူသော လက္ခဏာသုံးပါး ပါဠိအနက်	၂၉၅
၁၁။	မရောင့်ရဲသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၂၉၅
၁၂။	ယောက်ျားများကို အထင်မသေးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၅
၁၃။	အမိယုတ် အဘယုတ်မှ မွေးသော သားသည် အမူအရာ မကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၆
၁၄။	အမိမြတ် အဘမြတ်မှ မွေးသော သားသည် အမူအရာ ကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၆
၁၅။	သူယုတ်မာ၏ မကောင်းသော အကျင့်အကြောင်းပါဠိအနက်	၂၉၆
၁၆။	အုန်းသီးလောက်ကြီးသော မိမိအပြစ်ကို မမြင်၊ နှမ်းစေ့ခန့် ရှိသော သူတပါးအပြစ်ကို မြင်သော ပါဠိအနက်	၂၉၇
၁၇။	ဥဩဌက်၏ အဆင်းသည် အသံသာဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၇
၁၈။	မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာကား အဆင်းသာဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၇

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၉။	ထမင်းကို အစာမကြေမီ မချီးမွမ်းအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၂၀။	နှစ်လင် သုံးလင် ပြောင်းပြီးသော မိန်းမသည် မာယာများ တတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၂၁။	သူယုတ်မာကို ပုတ်ခတ် ဆုံးမခြင်းဖြင့် ယဉ်ကျေးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၂၂။	သားတရားပင် မွေးဖွားသော်လည်း စွန့်ပစ်ထိုက်သော မိန်းမ အကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၂၃။	ဆင်းရဲသော အမျိုး၌ ဖြစ်စေကာမူ ထိမ်းမြားသင့်သော မိန်းမပျိုအကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၉
၂၄။	အရွယ် လွန်ပြီးသော ယောက်ျားသည် မိန်းမငယ်ကို ယူသဖြင့် ပျက်စီးတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၉
၂၅။	ရဟန်းသည် မရောင့်ရဲမှု ပျက်စီးတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၆။	ငှက်တို့၏ အားသည် ကောင်းကင်၌သာ ရှိကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၇။	နာယကဂုဏ် ၆-ပါး ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၈။	တကြိမ်တည်းသာလျှင် စကားဆိုတတ်သူများ ပါဠိအနက်	၃၀၁
၂၉။	လောက၌ မကောင်းသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၃၀၁
၃၀။	မင်းများပြုအပ်သော အမှုကိစ္စ ၄-မျိုး ပါဠိအနက်	၃၀၁
၃၁။	သားသမီး မကောင်း မိဘခေါင်း ပါဠိအနက်	၃၀၂
၃၂။	ပညာရှိသည် မရောက်သေးသော ဘေးကို မြင်သည်ရှိသော် အဝေးကပင် ရှောင်တတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၂
၃၃။	ကွမ်း၏ အရိုးနှင့်အဖျားသည် မစားကောင်း၊ အရွက်ကိုသာ စားကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၂
၃၄။	သူယုတ်မာသည် အစ ပဌမသာ ကောင်း၍ ကြာလျှင် မကောင်းသော ပါဠိအနက်	၃၀၃

(စတုရင်္ဂဗလအမတ်ကြီး ပြုစုသော လောကနီတိကျမ်းမှ ဖြစ်သည်။)

(ကာ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

၁။	ငါးပါးသီလ ခံယူခြင်းအကြောင်း သိကောင်းစရာ		၃၀၄
၂။	အကောင်းဆုံး ဘုရားရှိခိုး ဂုဏ်တော်ကုန်ချာ		၃၀၆
၃။	သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ		၃၁၁
၄။	သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ		၃၁၂
၅။	အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ		၃၁၂
၆။	ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ		၃၁၃
၇။	ရဟန်းတော်များဝါဆိုသည့်အခါ၌ ရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက်		၃၁၃
၈။	ရဟန်းတော်များ ဝါတွင်း၌ ဝါပန်သည့်အခါရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက်		၃၁၃
၉။	ဝါပန်ပြီးပါက သတိပြုစရာများ		၃၁၄
၁၀။	ဝါတွင်းအခါ လ,ဝက်၌ ဥပုသ်ပြုရသော ပါဠိအနက်		၃၁၄
၁၁။	ဒေသနာ ကြားခြင်း (သို့မဟုတ်) အာပတ် ဖြေခြင်း ပါဠိအနက်		၃၁၅
၁၂။	ဝါကျွတ်သည့်အခါ ပဝါရဏာပြုရာ၌ ဆိုသော ပါဠိအနက်		၃၁၆
၁၃။	ရဟန်းများ လူထွက်သည့်အခါ၌ ဆိုရသော ပါဠိအနက်		၃၁၇
၁၄။	ရဟန်းသည် ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏မျက်နှာကို မကြည့် အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်		၃၁၇
၁၅။	ရဟန်းများ မနုတ်ပယ်အပ်သော လောမာများကို ပြသော ပါဠိအနက်		၃၁၇
၁၆။	ရဟန်းများသည် ခိုးသူတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို မပြုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်		၃၁၈
၁၇။	ရဟန်းများသည် မင်းများ၏ ကစားကွင်း စသည်၌ မကြည့် အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်		၃၁၈

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၈။	ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ဘိနပ် မစီးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၁၉
၁၉။	ရဟန်းတော်များသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ထီးမဆောင်းသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၁၉
၂၀။	ပြုလုပ်မှုကိစ္စဟူသမျှကို နေ့ရက်မရွေးဘဲ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၁၉
၂၁။	မျက်စိသည် အဆင်းနှင့်တွေ့ပါက ရာဂစိတ် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၀
၂၂။	ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်၍ နေရခြင်းသည် အလွန်ပင်ပန်း ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၁
၂၃။	အချိန်ကာလကို မဖြုန်းဘဲ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်မှုကိုသာ ရှုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၁
၂၄။	စေတနာကို ကံဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း ပါဠိအနက်	၃၂၂
၂၅။	မာန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထင်ရှားသော လက်ရွေးစင် လင်္ကာများ	၃၂၂
၂၆။	အနန္တသုရိယ အမတ်ကြီး အမျက်ဖြေလင်္ကာ	၃၂၆
၂၇။	အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောတရား ကျင့်ရာအရပ်	၃၂၆
၂၈။	လူဖြစ်စေကာမူ သံဃာစာရင်း၌ ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဒေသနာတော်	၃၂၆
၂၉။	သောတာပန်သည် အကုသိုလ်ကို ပြုမိစေကာမူ အပါယ် မရောက်သော ဒေသနာတော်	၃၂၈
၃၀။	ရဟန္တာသည် ကံဟောင်း ကုန်ပြီး၍ ကံသစ် မဖြစ်တော့ သော ဒေသနာတော်	၃၂၈
၃၁။	အညမည မိတ်ဆွေအချင်းချင်း ဆင်းရဲမှုကို မလိုလားသင့် ကြောင်း ဒေသနာတော်	၃၂၉

(ကီ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၂။	အရှေ့ဘက် အရပ်၌ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့အား စောင့်ရှောက် ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၀
၃၃။	တောင်ဘက် အရပ်၌ ရှိသော ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့အား စောင့် ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၀
၃၄။	အနောက်ဘက် အရပ်၌ ရှိသော နတ်နဂါးတို့အား စောင့် ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၀
၃၅။	မြောက်ဘက် အရပ်၌ ရှိသော နတ်ဘီလူးတို့အား စောင့် ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၁
၃၆။	လောကပါလ နတ်မင်းကြီး လေးပါးအား စောင့်ရှောက် ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၁
၃၇။	ကောင်းကင်၌ တည်ရှိသော နတ်မင်းကြီးတို့အား စောင့် ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၂
၃၈။	သာသနာတော်၌ တည်ရှိကုန်သော နတ်မင်းကြီးများအား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း	၃၃၂
၃၉။	ခပ်သိမ်းသော ဘေးအပေါင်း ကင်းကြ ပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ	၃၃၃
၄၀။	ရတနာသုံးပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဘေးရန် အပေါင်း ကင်းကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ	၃၃၃
၄၁။	ဒုက္ခ, ဘယ, သောကမှ ကင်းဝေးကြ ပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ	၃၃၄
၄၂။	ကောင်းမှုပေးဝေသည်ကို ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာ ခံယူကြ ပါမည့်အကြောင်း ဂါထာ	၃၃၅
၄၃။	ကောင်းမှုပေးဝေပြီး၍ မိမိတို့ လိုရာအရပ်သို့ ပြန်ကြနိုင်ပါ စေကြောင်း သတိပေး နှိုးဆော် ဂါထာ	၃၃၆

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၄။	ရတနာသုံးပါးကို အာရုံပြုရသော စေတနာကြောင့် နတ်မင်း များမှ စောင့်ရှောက်၍ ကျန်းမာစေကြောင်း ဂါထာ	၃၃၆
၄၅။	မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှါ ပါရမီဖြည့် ကျင့်တော်မူသော ဂါထာ	၃၃၇
၄၆။	မြတ်စွာဘုရားသည် အပရာဇိတပလ္လင်ကို အောင်တော်မူ သကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သည်လည်း အောင်ပါစေကြောင်း ဂါထာ	၃၃၈
၄၇။	ပါဠိအကြောင်း သိကောင်းစရာ	၃၃၉
၄၈။	ဘုရားအလောင်း ပုဏ္ဏား ရွတ်ဆိုသော ပထဝီဇယမန္တန် ဂါထာ ပါဠိအနက်	၃၄၄
၄၉။	အမှားကို ဝန်ချ ကန်တော့သည့် အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၀
၅၀။	ငယ်ရွယ်သူများမှ မိမိကိုကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၀
၅၁။	အလှူရှင်အများ စုပေါင်းလှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၁
၅၂။	အလှူရှင်လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ပေးသောဆု	၃၅၁
၅၃။	(တနည်း) အလှူရှင်လင်မယားနှစ်ဦး လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၂
၅၄။	အလှူရှင် တဦးတည်းမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၂
၅၅။	နိဗ္ဗာန်ဆော် စာတမ်း	၃၅၂
၅၆။	နိဗ္ဗာန်ဆော် အကြောင်း	၃၅၃
၅၇။	ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်း အကြောင်း	၃၅၃
၅၈။	နိဂုံး သံဝေဂ ယူစရာ ဂါထာ	၃၅၇
၅၉။	အလှူရေစက်ချ ပါဠိအနက်	၃၅၈
၆၀။	မြန်မာ့ရိုးရာ အကောင်းဆုံး သွားတိုက်ဆေး	၃၆၀

မာတိကာချုပ်

အမှတ်စဉ်	မာတိကာချုပ်	အပိုင်းဦးရေ
၁။	၁-ပါးသော တရားများ	၃၆-ပါး
၂။	၂-ပါးသော တရားများ	၄၃-ပါး
၃။	၃-ပါးသော တရားများ	၇၉-ပါး
၄။	၄-ပါးသော တရားများ	၉၅-ပါး
၅။	၅-ပါးသော တရားများ	၁၀၈-ပါး
၆။	၆-ပါးသော တရားများ	၄၄-ပါး
၇။	၇-ပါးသော တရားများ	၃၈-ပါး
၈။	၈-ပါးသော တရားများ	၃၃-ပါး
၉။	၉-ပါးသော တရားများ	၁၁-ပါး
၁၀။	၁၀-ပါးသော တရားများ	၃၅-ပါး
၁၁။	၁၁-ပါးသော တရားများ	၅-ပါး
၁၂။	၁၂-ပါးသော တရားများ	၈-ပါး
၁၃။	၁၃-ပါးသော တရားများ	၅-ပါး
၁၄။	၁၄-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၁၅။	၁၅-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၁၆။	၁၆-ပါးသော တရားများ	၇-ပါး
၁၇။	၁၈-ပါးသော တရားများ	၂-ပါး
၁၈။	၂၀-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၁၉။	၂၁-ပါးသော တရားများ	၂-ပါး
၂၀။	၂၄-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၂၁။	၂၅-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး

အမှတ်စဉ်	မာတိကာချုပ်	အပါးဦးရေ
၂၂။	၂၈-ပါးသော တရားများ	၂-ပါး
၂၃။	၃၀-ပါးသော တရားများ	၂-ပါး
၂၄။	၃၁-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၂၅။	၃၂-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၂၆။	၃၇-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၂၇။	၃၈-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၂၈။	၄၀-ပါးသော တရားများ	၄-ပါး
၂၉။	၄၁-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၀။	၄၂-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၁။	၅၂-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၂။	၇၁-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၃။	၇၄-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၄။	၇၅-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၅။	၈၀-ပါးသော တရားများ	၄-ပါး
၃၆။	၈၂-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၇။	၉၂-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၈။	၉၆-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၃၉။	၁၀၁-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၄၀။	၁၀၈-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၄၁။	၁၃၆-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၄၂။	၂၂၇-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၄၃။	၅၂၈-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၄၄။	၁၅၀၀-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
	ပေါင်း	၅၉၇-ပါး

(ကဲ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	မာတိကာချုပ်	အပါးဦးရေ
၁။ ၅၅၀-ဇာတ်တော်မှ ဒေသနာတော်		၁၁-ပါး
၂။ ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်မှ ဒေသနာတော်		၃၈-ပါး
၃။ လောကနီတိကျမ်းမှ ဂါထာ		၃၄-ပါး
၄။ အထွေထွေ ကဏ္ဍမှ		၆၀-ပါး
	ဒေသနာတော်ပေါင်း	၁၄၃-ပါး
(က) တရားပေါင်း		၅၉၇-ပါး
(ခ) ဒေသနာတော်ပေါင်း		၁၄၃-ပါး
	စုစုပေါင်း	၇၄၀-ပါး

ဤကား နိဋ္ဌိတံ။

(၆-၁၀-၇၅) နေ့ ပြီးဆုံးပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ အထွေထွေဗဟုသုတမာတိကာကျမ်း

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁-ပါးသော တရားများ

- ၁။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာ အရပ်သည် (နိဗ္ဗာန်တရား) ၁-ပါးသာ ရှိ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၂။ သာရကမ္ဘာ၌ (ဘုရား) ၁-ဆူသာလျှင် ပွင့်တော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၃။ တလောကထဲ၌ စကြာမင်း ၂-ပါး မရှိကောင်း၊ ၁-ပါးသာလျှင် ဖြစ်တော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၄။ ဧကော ဓမ္မော-တရားသည် အဓိက၊ တရားသည် ပဋ္ဌာန၊ တရားသည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မှု ၁-ခုတည်းသာ ဖြစ်၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၅။ ဧကဝေါကာရ - ရုပ်ခန္ဓာ ၁-ပါးသာရှိသော အသညသတ် ဗြဟ္မာဘုံ သက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀ ရှိ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၆။ စိတ်-စိတ်သည် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲတတ်၏။ စိတ်လောက် လျင်မြန်သော အရာသည် နောက်တခု မရှိပြီ။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၇။ ရဟန်းဝါ ရင့်ကုန်သော ရဟန်းတို့တွင် အညာသိကောဏ္ဍည ၁-ပါး သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၈။ ကြီးသောပညာနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၉။ တန်ခိုးကြီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်မောဂ္ဂလာန် ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၀။ ဓုတင်(၁၃)ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်မဟာကဿပ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၁။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်အနုရုဒ္ဓါ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၂။ ကိုယ်များစွာ ဖန်ဆင်းအပ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်စူဠပန္နက ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၃။ လာဘ်လာဘများသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် ရှင်သီဝလိ ၁-ပါး သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၄။ သဒ္ဓါတရား- ချစ်ခင်မှုနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဝက္ကလိ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၅။ လျင်စွာ မဂ်ဖိုလ်အသိဉာဏ်ရသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ဗာဟိယဒါရု-
စီရိယ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၆။ အနာရောဂါကင်းသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဗာကုလ ၁-ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၇။ ဝိနည်းကိုဆောင်နိုင်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဥပါလိ ၁-ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၈။ ခုနစ်နှစ်သွီးအရွယ်နှင့် ရဟန္တာမဖြစ်သော သူတို့တွင် ဧကုပေါသထ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၉။ ကြီးမြတ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့် ရဟန်းမိန်းမတို့တွင်
ခေမာထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၀။ တန်ခိုးကြီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဥပ္ပလဝဏ်
ထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၁။ ဝိနည်းကိုဆောင်နိုင်သော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ပဋ္ဌာစာရီထေရီ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၂။ တရားဟောရာ၌ တတ်စွမ်းသော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာ
ထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၃။ လူဒါန်းမှု၌ မွေ့လျော်သော သူတို့တွင် သုဒတ္တ (ခေၣ်) အနာထပိဏ် သူဌေး ၁-ဦးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၄။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ တည်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် သေနိယသူဌေး သို့ သုဇာတာ တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၅။ အလှူဖြင့်မွေ့လျော်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် ကျောင်းအမ ဝိသာခါ တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၆။ အကြားအမြင်များသော ဥပါသိကာမတို့တွင် ခုဇ္ဈတ္တရာ တယောက် သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၇။ မေတ္တာစိတ် ပွားများလေ့ရှိသော ဥပါသိကာမတို့တွင် သာမာဝတီ တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၈။ သူနာကို လုပ်ကျွေးပြုစုတတ်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် သုပ္ပိယ တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၉။ မိန်းမ၏ အဆင်းလောက် ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား အဆင်းတခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၀။ မိန်းမ၏ အသံလောက် ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား အသံတခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၁။ မိန်းမ၏ အနံ့လောက် ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား အနံ့ တခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၂။ မိန်းမ၏ အရသာလောက် ယောက်ျား၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင် နိုင်သော အခြား အရသာ တခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၃။ မိန်းမ၏ အတွေ့လောက် ယောက်ျား၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား အတွေ့ တခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

ထို့အတူ မိန်းမ၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော ယောက်ျား၏ အဆင်း စသော ၅-ပါးလည်း ဤအတိုင်းပင်တည်း။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

သညာ ၁-ပါး

၃၄။ သညာ ၁-ပါး၊ စားအပ်သောအခါ၌ စက်ဆုပ်ဘွယ်အဖြစ်ကို ဆင်ခြင် မှတ်သော အမှတ်သညာ။

ဝဝတ္ထာန် ၁ - ပါး

၃၅။ ဝဝတ္ထာန် ၁-ပါး၊ မိမိကိုယ်၌ရှိသော ဓာတ် ၄-ပါးကို မှတ်ခြင်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

အသိခက် ဂါထာ ၁- ခု

၃၆။ မေတ္တာသတ္တော အနန္တော* - မေတ္တာသတ္တော၊ မေတ္တာစိတ်ထားအပ် သော(ညွတ်အပ်သော) သတ္တဝါသည်။ အနန္တော၊ မည်၍မည်မျှဟူ၍ ရေတွက်၍ မရနိုင်ပီတကား။

၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

* မေတ္တာသတ္တော အနန္တော-ဟုလည်း ရှိ၏။

၂-ပါးသော တရားများ

၁ အကျိုးတရား(၂)ပါး

- ၁။ အတ္တဟိတ- မိမိအကျိုးရှိမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ ပရဟိတ - သူတပါးအကျိုးရှိမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။

၂ အနိယတ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် (၂) ပါး

- ၁။ ရဟန်းသည် မိန်းမနှင့် အကာအကွယ်ရှိသော အများမမြင်သော နေရာ၌ ၂-ယောက်တည်း အတူမနေရ။
- ၂။ ရဟန်းသည် မိန်းမနှင့် အကာအကွယ်မရှိသော အများမကြားရသော နေရာ၌ အတူမနေရ။

(ဝိနည်းပတ် ၂၂၇-မှ)

၃ အပ္ပမညာ စေတသိက်(၂)ပါး

- ၁။ ကရုဏာ-ဆင်းရဲသူများကို မြင်က သနားခြင်း။
- ၂။ မုဒိတာ - ချမ်းသားမှု ရသူများကို မြင်ပါက ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

၄ အစိုးမရသော တရား(၂)ပါး

- ၁။ မိုဃ်း- မိုဃ်းသည် ရွာမလိုလိုနှင့် မရွာဘဲ ဖြစ်တတ်၏။ မရွာဘူးလိုလို နှင့်လည်း ရွာတတ်၏။ သို့သဘောကို မည်သူမှ အစိုးမရ။
- ၂။ နွားသိုး - နွားသိုးသည် စိတ်ကောင်းရှိသည် မရှိသည်ဟု မသိ၊ သူ့ဧွေ့ လိုသည့်အခါ သခင်ကိုပင် ပြန်ဧွေ့၏။ သို့သဘောကို အစိုးမရ။

၅ အုပ်စု(၂)မျိုး

- ၁။ စာ - မညီညွတ်သော အုပ်စု။
- ၂။ သမ္မာ - ညီညွတ်သော အုပ်စု။

၆ ကုသိုလ်(၂)မျိုး

- ၁။ လောကီကုသိုလ် - ဒါန, သီလ စသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပြုလုပ်မှု ကုသိုလ်။
- ၂။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်- လောကမှ ထွက်မြောက်ရန် ဝိပဿနာ ပြုကျင့်မှု ကုသိုလ်။

၇ ကျေးဇူးရှိသော တရား(၂)ပါး

- ၁။ သတိ- အောက်မေ့မှုတရား။
- ၂။ သမ္ပဇဉ်- ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိမှုတရား။

၈ ကျေးဇူးဆပ်၍ မကုန်နိုင်သူ(၂)ပါး

- ၁။ မွေးသည့် မိခင်။
- ၂။ ကျွေးသည့် ဘခင်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၉ ခုနစ်နှစ်အရွယ် ရဟန်းအမေ့ရသော သာမဏေ(၂)ပါး

- ၁။ သုမနသာမဏေ။
- ၂။ သောပါကသာမဏေ။

၁၀ ချမ်းသာခြင်း (၂) မျိုး

- ၁။ ကာယသုခ - ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း။
- ၂။ စိတ္တသုခ - စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်း။

၁၁ ဆင်ခြင်အပ်သော အရာ (၂)ပါး

- ၁။ ချီးမွမ်းလဲ မစောနဲ့။
- ၂။ အပြစ်တင်လဲ မလောနဲ့။

၁၂ ဆင်းရဲခြင်း (၂)မျိုး

- ၁။ ကာယိကဒုက္ခ - ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း။
- ၂။ စေတသိကဒုက္ခ - စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း။

၁၃ ဒါန (၂) မျိုး

- ၁။ ဇီဝိတဒါန - အပြစ်ရှိသူကို အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာပေးခြင်း။
- ၂။ အာယဒါန - အပြစ်ရှိသူကို အပြစ်ဒဏ်ဘေးမှ ချမ်းသာပေးခြင်း။

၁၄ ဓုရ (၂) ပါး

- ၁။ ဂန္ထဓုရ - စာပေ ပရိယတ္တိ သင်အံ့ပို့ချခြင်း။
- ၂။ ဝိပဿနာဓုရ - ဝိပဿနာ ကျင့်ကြံ အားထုတ် ပွားများခြင်း။

၁၅ နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ် (၂) ပါး

- ၁။ သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် - ခန္ဓာရှိစဉ် ရအပ်သော နိဗ္ဗာန်၊ ရဟန္တာအဖြစ်ကို ဆို၏။
- ၂။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် - ခန္ဓာချုပ်ငြိမ်း၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသဖြင့် ရသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆို၏။

၁၆ ပညာ (၂) မျိုး

- ၁။ လောကီပညာ - ဝိဇ္ဇာ, သိပ္ပံ ပညာ သင်ကြားတတ်မြောက်မှု။
- ၂။ လောကုတ္တရာပညာ - လောကမှထွက်မြောက်ရန် ကျင့်ရမည်ဖြစ်သော ဝိပဿနာပညာ။

၁၇ ပညာရှိ (၂) မျိုး

- ၁။ မိမိ၌ ရှိသော အပြစ်ကို အပြစ်ဟု ရှုသောသူ။
- ၂။ အမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်သည်ကို တရားသဘောအရ လက္ခံသူ။

၁၈ ပယ်အပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ အဝိဇ္ဇာ - သစ္စာလေးပါး မသိခြင်းတရား။
- ၂။ တဏှာ - တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းတရား။

၁၉ ပွားများအပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ သမထ - စိတ်၏တည်ငြိမ်မှုရရှိခြင်း၊ စျာန်တရားကို ဆို၏။
- ၂။ ဝိပဿနာ - အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါးကို အထူးဆင်ခြင်မှု။

၂၀ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရား(၂) ပါး

- ၁။ ရုပ်-ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာကိုယ်။
- ၂။ နာမ်-အာရုံကို သိခြင်း သဘောတရား။

၂၁ ဘာဝရုပ်(၂) ပါး

- ၁။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်- မိန်းမ၏အသွင် ပုံသဏ္ဌာန်။
- ၂။ ပုမ္မာဝရုပ်-ယောက်ျား၏အသွင် ပုံသဏ္ဌာန်။

၂၂ မသင့်သော အယူ(၂)မျိုး

- ၁။ သဿတဒိဋ္ဌိ-မရှိသည်ကို ရှိသည်ဟူ၍ ထင်မှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ- ရှိသည်ကို မရှိဟူ၍ ထင်မှတ်ခြင်း။

၂၃ မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာ(၂)ပါး

- ၁။ ရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်- လကျာရံ။
- ၂။ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ထေရ်- လက်ဝဲရံ။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၄ မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာမ(၂)ပါး

- ၁။ ခေမာထေရီ- လကျာရံ။
- ၂။ ဥပ္ပလဝဏ်- လက်ဝဲရံ။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၅ ရဟန်းတော်များ ဝါကပ်ခြင်း(၂)မျိုး

- ၁။ ပုရိမဝါ- ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁)ရက် ဝါကပ်၍ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ ဝါကျွတ်၏။
- ၂။ ပစ္ဆိမဝါ- ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် (၁) ရက် ဝါကပ်၍ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ဝါကျွတ်၏။

၂၆ ရနိုင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်(၂) ယောက်

- ၁။ ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုတတ်သောသူ ရနိုင်ခဲ့၏။
- ၂။ ကျေးဇူးကို သိ၍ တုံ့ပြန်တတ်သောသူ ရနိုင်ခဲ့၏။

သုဓမ္မဝတီ (က-၉၅)

၂၇ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သူ(၂) ယောက်

၁။ တပုဿ။

၂။ ဘလ္လိက- ကုန်သည် ညီနောင်။

၂၈ လူမိုက်(၂) မျိုး

၁။ မိမိ၌ ရှိသောအပြစ်ကို အပြစ်ဟု မရှုသူ။

၂။ အမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်သည်ကို တရားသဘောအရ လက်မခံသူ။

၂၉ လောကပါလ တရား(၂) ပါး

၁။ ဟိရီ- မကောင်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှက်ခြင်း။

၂။ သြတ္တပ္ပ- မကောင်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။

၃၀ သမ္မတ္တိ(၂) မျိုး

၁။ ဘောဂသမ္မတ္တိ- ဥစ္စာစည်းစိမ် ပေါများပြည့်စုံခြင်း။

၂။ ပရိဝါရသမ္မတ္တိ- အခြွေအရံ ပရိသတ် များပြားပြည့်စုံခြင်း။

၃၁ သရဏဂုံ ပျက်ခြင်း(၂) မျိုး

၁။ သာဝဇ္ဇဘေဒ - ဘာသာအယူပြောင်းသွား၍ သရဏဂုံ ပျက်ခြင်းဖြစ်၏။

၂။ အနဝဇ္ဇ သုခ ဝိပါကဘေဒ - သေဆုံးခြင်းကြောင့် နတ်ရွာသုဂတိသို့ လား၍ သရဏဂုံပျက်ခြင်း ဖြစ်၏။

၃၂ သမာဓိ(၂) ပါး

၁။ ဥပစာရသမာဓိ- အနီးအပါး၌ တည်ကြည်မှု ရရှိခြင်း။

၂။ အပ္ပနာသမာဓိ - အပ္ပနာစွာ ဖြစ်သော တည်ကြည်မှု ရရှိခြင်း။

၃၃ သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသကာ(၂) ယောက်

၁။ စိတ္တသုကြယ်။

၂။ ဟတ္ထက (ခေါ်) အာဠဝက (မင်းသား)။

၃၄ သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသိကာမ(၂) ယောက်

၁။ ခုဇ္ဈတ္တရာ ဥပါသိကာမ။

၂။ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာမ (ဝေဠုကဏ္ဍကီရွာသူ နန္ဒမိခင်) ။

၃၅ သာဝက(၂) မျိုး

- ၁။ ပုထုဇဉ်သာဝက- ဘုရားအဆုံးအမ၌ တည်သော သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- ၂။ အရိယသာဝက- အရိယာဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ။

၃၆ သာသနာ ပျက်စီးခြင်း တရား(၂) ပါး

- ၁။ မကောင်းသဖြင့် ရအပ်သော ပုဒ်ဗျည်း အက္ခရာ။
- ၂။ မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်။

၃၇ သီလ(၂) ပါး

- ၁။ စာရိတ္တသီလ - မိမိဆိုင်ရာ သီလဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်တရား ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၂။ ဝါရိတ္တသီလ- ကျင့်ပြီးသော သီလကို မပျက်အောင် ကိုယ်တွေ့ကြုံပါက ရှောင်နိုင်ရခြင်း။

၃၈ သစ္စာ(၂) ပါး

- ၁။ သမ္မုတိသစ္စာ- လူ့၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်၊ သမုဒ္ဒရာဟု ပညတ်မှန်ကန်ခြင်း။
- ၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ- နိဗ္ဗာန်ဟု ပညတ်မှန်ကန်ခြင်း။

၃၉ သုတ္တံ (၂) မျိုး

- ၁။ သဘာဝသုတ္တံ- မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်၌ မျက်မှောက် ဖြစ်ပျက်ပုံကို ဟောကြားမှုများကို ဆို၏။
- ၂။ အဘာဝသုတ္တံ- မျက်မှောက်မရှိ အတိတ်ကိုဆောင်၍ ဟောကြားမှု။

(၅၅၀- ဇာတ်)

၄၀ သန္တာန် (၂) ပါး

- ၁။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်- မိမိကိုယ်အတွင်း၌ရှိသော ပုံသန္တာန်။
- ၂။ ဗာဟိရသန္တာန်- အပြင်အပ၌ရှိသော ပုံသန္တာန်။

၄၁ မယားနှင့်လင် အပြစ်မတင်အပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ မယားနှင့်လင်၊ အပြစ်တင်၊ နေ့စဉ်မလွဲ ရန်ဖြစ်မြဲ။
- ၂။ လင်နှင့်မယား၊ မေတ္တာပွား၊ ကြီးမားလွန်ကဲ ချမ်းသာမြဲ။

၄၂ တပည့်ဆရာ အပြစ်မရှာသင့်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ တပည့်ဆရာ၊ အပြစ်ရှာ၊ ဘယ်ခါ မလွဲ တွေ့စမြဲ။
- ၂။ ဆရာတပည့်၊ ကျေးဇူးသိ၊ ကြီးဘိလွန်ကဲ ချမ်းသာမြဲ။

၄၃ ရှေးဦးဆရာ မည်ထိုက်သူ ၂ ဦး

- ၁။ အမိ နှင့်
- ၂။ အဖ။

မေမေ၊ ဖေဖေ၊ မိမိ၊ ချိုချို၊ ကိုကို၊ မမ၊ ဖိုးဖိုး၊ ဖွားဖွား စသည်အားဖြင့် ကလေးငယ်အား လိမ်မာသည့် စကားဖြစ်စေ၊ မလိမ်မာသည့် စကားဖြစ်စေ၊ တတ်သိနားလည်အောင် ရှေးဦးစွာ သင်ပေးသူမှာ အမိနှင့် အဖသာ ဖြစ်ပေသည်။ (သို့ကြောင့်) “ရှေးဦးဆရာ၊ မည်ထိုက်စွာ၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိ-နှင့်-ဖ” ဟူ၍ စာဆိုရှိခဲ့ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပုဗ္ဗ - သဒ္ဒါသည် ရှေးဦးစွာဟု ဟော၏၊ အာစရိယ-သဒ္ဒါသည် ဆရာဟု ဟော၏။

၃-ပါးသော တရားများ

၁ အရိယသာဝက (၃) မျိုး

- ၁။ အဂ္ဂသာဝက-မြတ်သော ရဟန္တာ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလာန်။
- ၂။ မဟာသာဝက - မဟာကဿပ စသော အသိတိမဟာသာဝက (၈၀)။
- ၃။ ပကတိသာဝက - သာမန် ရဟန္တာများ။

၂ အကုသိုလ် မူလတရား (၃) ပါး

- ၁။ လောဘ - လိုချင်တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသ - စိတ်ဆိုးသဖြင့် အပြစ်ရှိခြင်း။
- ၃။ မောဟ - အမြင်မှန် မရသဖြင့် အမှန်ကို မသိခြင်း။

၃ အလဇ္ဇီရဟန်း၏ အင်္ဂါ (၃) ရပ်

- ၁။ သဉ္ဇိစ္စ - အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ - စေတနာဖြင့် သိလျက် အပြစ်ကို ကျူးလွန်ခြင်း။
- ၂။ အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ - ကျူးလွန်ပြီးသောအပြစ်ကို ထိန်ချန်ထားခြင်း။
- ၃။ အဂတိ ဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ - ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို ဘက်လိုက်ခြင်း။
ရဟန်းတို့သည် ဤ ၃-ပါးကို မပြုကျင့်အပ်ပေ။

၄ အဖွဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း အကြောင်း (၃) ပါး

- ၁။ ဗဟုနေတ္တာရ - နည်းညွှန်လမ်းပြ အကြီးအမှူးလုပ်လိုသူ ပေါများခြင်း။
- ၂။ သဗ္ဗပဏ္ဍိတမာနီ - မိမိကိုယ်ကို ပညာရှိဟု ဘဝင်မြင့်သူ များခြင်း။
- ၃။ ဗဟုမဟိစ္ဆာ - ရာထူး မက်မောသူ များခြင်း။

၅ အပေါင်းအသင်း (၃) မျိုး

- ၁။ ယုတ်ညံ့သူကို ပေါင်းလျှင် မိမိမှာ ယုတ်ညံ့သူ ဖြစ်ရ၏။
- ၂။ တန်းတူသူကို ပေါင်းလျှင် မိမိမှာ မဆုတ်ယုတ်ရ၏။
- ၃။ အဆင့်အတန်းမြင့်သူကို ပေါင်းလျှင် လျင်မြန်စွာ မြင့်မားတိုးတက်ရ၏။

(အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁-သေဝိတဗ္ဗသုတ်-၁၂၃)

၆ ဣန္ဒြေ (၃) ပါး

- ၁။ စက္ခုဇ္ဈာန် - မျက်စိတည်ငြိမ်မှု။
- ၂။ သောတိဇ္ဈာန် - နားတည်ငြိမ်မှု။
- ၃။ မနိဇ္ဈာန် - စိတ်တည်ငြိမ်မှု။

၇ ဥပုသ် (၃) ပါး

- ၁။ နိဂဏ္ဌဥပုသ် - ဥပုသ်ဆောက်တည်ရာ၌ အကုသိုလ်ကို အရပ်ပိုင်းခြား၍ ပြုခြင်း။
- ၂။ ဂေါပါလဥပုသ် - ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ရာ၌ ဒါန, သီလနှင့်စပ်သော စကားကို မပြောမူ၍ စီးပွားရေး လူမှုရေး စကား ပြောဆိုခြင်း (မမြတ်။)
- ၃။ အဂ္ဂိယာဥပုသ် - ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ရာ၌ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာနှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း (မြတ်၏။)

(ဟိက အင်္ဂုတ္တိုရ် ၂-ဟောဝဂ်)

၈ ဥတု (၃) ပါး

- ၁။ ဂိမ္မန္တဥတု - တပေါင်းလပြည့်နေ့မှ ဝါဆိုလပြည့်နေ့အထိ နေ့ဥတု။
- ၂။ ဝဿန္တဥတု - ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့ အထိ မိုးဥတု။
- ၃။ ဟေမန္တဥတု - တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့မှ တပေါင်းလပြည့်နေ့ အထိ ဆောင်းဥတု။

၉ ကာလ (၃) ပါး

- ၁။ အတိတ်ကာလ - လွန်ခဲ့သော ကာလ။
- ၂။ အနာဂတ်ကာလ - နောက်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကာလ။
- ၃။ ဖန္တုပ္ပန်ကာလ - ယခု ဖြစ်ဆဲ ကာလ။

၁၀ ကာယကံ (၃) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့အသက်ကို လျှင်စွာသတ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့် သူ၏ဥစ္စာကို ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာ ကာမကိစ္စကို မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။

၁၁ ကိလေသာ (၃) ပါး

- ၁။ ဝီတိက္ကမကိလေသာ - ကျူးလွန်သော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို ဂီလာ ကျင့်သုံး၍ ပယ်ရမည်။
- ၂။ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ - ထကြွသော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို သပထပွား များ၍ ပယ်ရမည်။
- ၃။ အနုသယကိလေသာ - အစဉ် ကိန်းအောင်း နေသော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို ဝိပဿနာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်ရမည်။

၁၂ ကုသိုလ်တရား (၃) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်း ပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်ကောင်းရန် ဆောက်တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘာဝနာ - သမထ,ဝိပဿနာ ပွားများခြင်း။

၁၃ တနည်း ကုသိုလ်တရား (၃) ပါး

- ၁။ အလောဘ - တပ်မက်မှုမရှိခြင်း - ဒါနမှုပြုခြင်း။
- ၂။ အဒေါသ - အပြစ်မရှိခြင်း - သတ္တဝါများအား သနား ချစ်ခင်ခြင်း။
- ၃။ အမောဟ - တွေဝေမှု မရှိခြင်း-ပညာဉာဏ်။

၁၄ ကံ (၃) ပါး

- ၁။ ကာယကံ - ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု။
- ၂။ ဝစီကံ - နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှု။
- ၃။ မနောကံ - စိတ်ဖြင့်ကြံစည်မှု။

၁၅ ကပ် (၃) ပါး

- ၁။ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပ် - အစာရေစာ ငတ်မှုတ် ခေါင်းပါး၍ ပျက်စီးခြင်း။
- ၂။ သတ္တန္တရကပ်-ဓား,လှံ,သေနတ်လက်နက်တို့ဖြင့်ထိုးခုတ်၍ ပျက်စီးခြင်း။
- ၃။ ရောဂန္ဓရကပ်- အနာရောဂါ ကပ်ရောက်၍ ပျက်စီးခြင်း။

၁၆ ခဏ (၃) ပါး

- ၁။ ဥပါဒ်- ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ခြင်း။
- ၂။ ဌီ- ခန္ဓာငါးပါး တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘင်- ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ပျက်ခြင်း။

၁၇ စေတနာ (၃) တန်

- ၁။ ပုဗ္ဗစေတနာ- ရှေးဦးစွာလှူလိုသော ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ မုဉ္ဇေစေတနာ- လှူချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် မပျက် မကွက် လှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ပရစေတနာ* -လှူဒါန်းပြီး၍ ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာဖြင့် နောက်ထပ် လှူချင်စိတ် ရှိခြင်း။

၁၈ ဇော (၃) တန်

- ၁။ ကုသိုလ်ဇော- ကောင်းမှု၏ လျင်မြန်သော စိတ်အဟုန်။
- ၂။ အကုသိုလ်ဇော- မကောင်းမှု၏ လျင်မြန်သော စိတ်အဟုန်။
- ၃။ ကြိယာဇော- ကောင်းမှု,မကောင်းမှုမရှိမူ၍ လျင်မြန်သောစိတ်အဟုန်။

၁၉ ဈာပန (၃) ပျိုး

- ၁။ အင်္ဂုဈာပန- မီးရှိ၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။
- ၂။ ဘူမိဈာပန- မြေမြုပ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။
- ၃။ ဥဒကဈာပန - ရေမျော၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။

အင်္ဂုတ္တိုရ်- အပရစေတနာ ဟူ၍ မူကွဲလည်း ရှိ၏။

၂၀ တဏှာ (၃) ပါး

- ၁။ ကာမတဏှာ- ကာမကိလေသာကို နှစ်သက်ခြင်း။
- ၂။ ဘဝတဏှာ- ဘဝအဖြစ်ကို နှစ်သက်ခြင်း- သဿတဒိဋ္ဌိ။
- ၃။ ဝိဘဝတဏှာ- ဘဝမရှိမှုကို နှစ်သက်ခြင်း- ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။

၂၁ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ (၃) မျိုး

- ၁။ အာဝါဟမင်္ဂလာ- သတို့သားအိမ်၌ လက်ထပ်ခြင်း။
- ၂။ ဝိဝါဟမင်္ဂလာ- သတို့သမီးအိမ်၌ လက်ထပ်ခြင်း။
- ၃။ စရမင်္ဂလာ- တင်ရှားသော အဆောက်အဦး၌ လက်ထပ်ခြင်း။

၂၂ နိမိတ် (၃) ပါး

- ၁။ ပရိကမ္မနိမိတ္တ- အခြေခံ အကြောင်းတရား။
- ၂။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တ- ယူခြင်း အကြောင်းတရား။
- ၃။ ပဋိဘာဏနိမိတ္တ- တူမျှသော အကြောင်းတရား။

၂၃ နိဗ္ဗာန် (၃) မျိုး

- ၁။ သုညတနိဗ္ဗာန် - ရာဂ,ဒေါသ,မောဟနှင့်တကွ ရုပ်နာမ်ငြိမ်းခြင်း။
- ၂။ အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန် - ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်မရှိသဖြင့် ငြိမ်းခြင်း။
- ၃။ အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန် - ပူပူဆာဆာ တောင့်တအပ်သော တဏှာမရှိသဖြင့် ငြိမ်းခြင်း။

၂၄ နတ် (၃) မျိုး

- ၁။ ဝိသုဒ္ဓိနတ် - မြတ်စွာဘုရားကိုဆု၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ သမ္ပုတိနတ် - ပြည်ပိုင်ဘုရင်အဖြစ် သမုတ်ထားခြင်းကို ဆု၏။
- ၃။ ဥပပတ္တိနတ် - ကံ၏အစွမ်းအားဖြင့် အလိုလိုဖြစ်ပေါ်သောနတ်။

၂၅ နောင်ပြင်ဖို့ရန်ခက်သည့် (၃) မျိုး

- ၁။ အိမ်ထောင်မှု - အမျိုးကောင်း သားသမီးများသည် အိမ်ထောင်ဘက် ပြုပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။
- ၂။ ဘုရားတည် - ဘုရားတည်ပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။

၃။ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး - ဆေးမင်ရည် စုတ်ထိုးပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။

၂၆ ပဟာန် (၃) ပါး

- ၁။ တဒင်္ဂပဟာန် - ကိလေသာကို သိလစသော ကုသိုလ်ကိစ္စဖြင့် ခေတ္တ ပယ်ခြင်း။
- ၂။ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် - ကိလေသာကို သမာဓိပွားသဖြင့် ပယ်ခြင်း။
- ၃။ သမုစ္ဆေဒပဟာန် - ကိလေသာကိုဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အကြွင်းမရှိပယ်ခြင်း။

၂၇ ပညာ၏တန်ဖိုး (၃) ပျိုး

- ၁။ ပညာသည် လူခိုးလို့လည်း မရနိုင်။
- ၂။ ပညာသည် မည်၍ မည်မျှ ဟူ၍ တန်ဖိုးလည်း မဖြတ်နိုင်။
- ၃။ ပညာသည် ပေး၍လည်း မကုန် သုံး၍လည်း မကုန်နိုင်။

၂၈ ပရိတ်ဂုဏ်သု၏ ပြည်စုံမှုအင်္ဂါ ၃-ရပ်

- ၁။ ပုဒ်-ပါဠိ-အက္ခရာ မချွတ်ယွင်း မပျက်စီး၍ မှန်ကန်စွာ ဂုဏ်နိုင်ရခြင်း။
- ၂။ ပါဠိ-အနက်-အဓိပ္ပါယ်သဘာဝကို ပေါ်လွင် သိမြင်နိုင်ရခြင်း။
- ၃။ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အပေါ်၌ ချစ်ခင်သနား၍ မေတ္တာစိတ်ညွတ်ရခြင်း။

မှတ်ချက်။ ။ အမှတ် ၃-၌ (လာဘ်လာဘ၌ ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိရဟုလည်း မှုကဲ့ရှိပါ၏။

၂၉ ပရိတ်ဂုဏ်သု၏ မပြည်စုံမှု အင်္ဂါ (၃) ရပ်

- ၁။ ပုဒ်- ပါဠိ- အက္ခရာ - မှန်ကန်အောင် ရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်း။
- ၂။ ပါဠိ - အနက်- အဓိပ္ပါယ်သဘာဝကို မသိမမြင်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ အပေါ်၌ ချစ်ခင်သနား မေတ္တာစိတ်မညွတ်ခြင်း။ အကျိုးမရှိ။

(ပါထေယျအဋ္ဌကထာ)

၃၀ ပရိတ်အကျိုး မရသူ(၃) ယောက်

- ၁။ ပဉ္စာနန္တရိယ-ကံကြီးငါးပါးထိုက်သူ တယောက်။
- ၂။ မှားသောအယူရှိသူ တယောက်။
- ၃။ ပရိတ်တရားတော်၌ ယုံကြည်မှုမရှိသူ တယောက်။

၃၁ ပရိတ်အကျိုး ရသူ(၃) ယောက်

- ၁။ ပဉ္စာနန္တရိယ - ကံကြီး ငါးပါးမှ ကင်းလွတ်သူ။
- ၂။ မှန်သောအယူရှိသူ။
- ၃။ ပရိတ်တရားတော်၌ အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်သူ။

၃၂ ပိဋက(၃) ပုံ

- ၁။ သုတ် - အနက်အဓိပ္ပါယ်သဘောကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြခြင်း။
- ၂။ ဝိနည်း - သက်ဆိုင်ရာ ရဟန်းတော်များ၏ ကိုယ်ကျင့်သီလတရား။
- ၃။ အဘိဓမ္မာ - လွန်ကဲသော အထူးတရား။

၃၃ ဗုဒ္ဓခေတ်(၃) ခေတ်

- ၁။ ဇာတိခေတ်- ဘုရားအလောင်းတော် သန္ဓေတည်နေစဉ်အခါကို ဆို၏။
- ၂။ အာဏာခေတ် - ဘုရားအဖြစ်ရပြီး ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော် အချို့၏ တန်ခိုးပြန့်နှံ့ခြင်း။
- ၃။ ဝိသယခေတ် - မြတ်စွာဘုရားဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောကြားခဲ့သော တရားများကို အာရုံပြုခြင်း။

၃၄ ဗုဒ္ဓဗောဓိ(၃) မျိုး

- ၁။ ပဌမဗောဓိ - ၌ ၁၅-ဝါ ပိုင်းခြားထားတော်မူ၏။
- ၂။ မဇ္ဈိမဗောဓိ - ၌ ၁၅-ဝါ ပိုင်းခြားထားတော်မူ၏။
- ၃။ ပစ္ဆိမဗောဓိ - ၌ ၁၅-ဝါ ပိုင်းခြားထားတော်မူ၏-ပေါင်း ၄၅-ဝါကိုဆို၏။

၃၅ ဘာဝနာ (၃) ပါး

- ၁။ ပရိကမ္မဘာဝနာ - အခြေခံ ပွားများခြင်း။
- ၂။ ဥပစာရ ဘာဝနာ - အနီးအပါး၌ ပွားများခြင်း။
- ၃။ အပ္ပနာဘာဝနာ - အကြံအစည်ဖြင့် ပွားများခြင်း။

၃၆ တနည်း ဘာဝနာ (၃) ပါး

- ၁။ မေတ္တာဘာဝနာ - သတ္တဝါတို့အပေါ် မေတ္တာစိတ်ထား၍ ထပ်ခါထပ်ခါ ပွားများခြင်း။
- ၂။ သမထဘာဝနာ - စိတ်တည်ငြိမ်မှု ရစေရန် ထပ်ခါထပ်ခါ ပွားများခြင်း။
- ၃။ ဝိပဿနာဘာဝနာ - အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာကို ပညာဖြင့် ထပ်ခါထပ်ခါ ပွားများခြင်း ဂုဏ်ခြင်း။

၃၇ ဘုရား (၃) မျိုး

- ၁။ ပညာဓိကဘုရားသည် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္မာတသိန်း ပါရမီဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရတော်မူ၏။
- ၂။ သဒ္ဓါဓိကဘုရားသည် ရှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္မာတသိန်း ပါရမီတော်ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရတော်မူ၏။
- ၃။ ဝီရိယာဓိကဘုရားသည် တဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့် ကမ္မာတသိန်း ပါရမီတော်ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရရှိတော်မူ၏။

(အဘိဓမ္မာ ကယာပတ္ထကုမိ)

၃၈ ဘုရားအလောင်းတော်၏ အကျင့် (၃) ပါး

- ၁။ လောကတ္ထစရိယ - လောကသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ခြင်း။
- ၂။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ - ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ခြင်း။
- ၃။ ဂုဏ္ဏတ္ထစရိယ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလို့ငှါ ကျင့်ခြင်း။

၃၉ မကောင်းသောတရား (၃) ပါး

- ၁။ အဓမ္မရာဂ - မတရားသဖြင့် သောင်းကျန်းစော်ကားမှု။
- ၂။ ဝိသမလောဘ - မမျှမတ လိုလားနှစ်သက်မှု။
- ၃။ မိစ္ဆာဓမ္မ - မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ကြံမှု။

၄၀ မနောကံ (၃) ပါး

- ၁။ အဘိဇ္ဈာ - လွန်ကဲစွာ အလိုရှိခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒ - ပျက်စီးစေရန် ကြိမ်ဆဲခြင်း။
- ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - အယူမှားခြင်း။

၄၁ မထေရ် (၃) ပျိုး

- ၁။ အနုထေရ် - ၁-ဝါမှ ၁၀-ဝါရှိသော ထေရ်ငယ်။
- ၂။ မဇ္ဈိမထေရ် - ၁၀-ဝါမှ ၂၀-ဝါရှိသော ထေရ်လတ်။
- ၃။ မဟာထေရ် ၂၀ - ဝါမှ အထက် ၀ါရှိသော ထေရ်ကြီး။

၄၂ မစည်ကားအပ်သော အရပ် (၃) ပျိုး

- ၁။ ဝိနိစ္ဆယသာလာ - အမှု စစ်ဆေးရာ တရားရုံးကို ဆို၏။
- ၂။ ဗန္ဓနာဂါရ - အချုပ်နှင့် ထောင်ကို ဆို၏။
- ၃။ သုသာန - သုသာန် သင်္ချိုင်းကို ဆို၏။

၄၃ မာရ်နတ်၏ သမီး (၃) ယောက်

- ၁။ တဏှာ။
 - ၂။ အာရတီ။
 - ၃။ ရာဂါ။
- မြတ်စွာဘုရားအား အာရုံငါးပါးဖြင့် ဖြားယောင်းသော နတ်သမီးများ။

၄၄ မီး (၃) ပါး

- ၁။ ရာဂမီး - ကိလေသာ တောက်လောင်မှု။
- ၂။ ဒေါသမီး - အမျက်ဒေါသ တောက်လောင်မှု။
- ၃။ မောဟမီး - အမြင်မှန် မရသဖြင့် တောက်လောင်မှု။

၄၅ မင်္ဂလာ (၃) ပါး

- ၁။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာ - ကောင်းစွာ မြင်တွေ့ခြင်း။
- ၂။ သုတမင်္ဂလာ - ကောင်းစွာ ကြားရခြင်း။
- ၃။ မုတမင်္ဂလာ - ကောင်းစွာ တွေ့ထိခြင်း။

၄၆ မဂ် (၃) ပါး

- ၁။ မုခမဂ် - ပါးစပ်ပေါက်။
- ၂။ ဝစ္စမဂ် - ကျင်ကြီးပေါက်။
- ၃။ ပဿာဝမဂ် - ကျင်ငယ်ပေါက်။

၄၇ ရတနာ (၃) ပါး

- ၁။ ဘုရား ရတနာ - ဘုရား၌ နှစ်သက်ခြင်း။
- ၂။ တရား ရတနာ - တရား၌ နှစ်သက်ခြင်း။
- ၃။ သံဃာ ရတနာ - သံဃာ၌ နှစ်သက်ခြင်း။

၄၈ ရဟန်းတော်များ ဝါတွင်း၌ ဝါပန်ခြင်းအကြောင်း (၃) ပျိုး

- ၁။ ဒါနဉ္စ ဒါတုံ - လှူဒါန်းလို၍ ပင့်ဘိတ်သည့် အခါ ကြွရခြင်း။
(ဝါပန်ရခြင်း)
- ၂။ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ - တရားနာလို၍ ပင့်ဘိတ်သည့်အခါ ကြွရခြင်း။
(ဝါပန်ရခြင်း)
- ၃။ ဘိက္ခုစ ပဿိတုံ - ရဟန်းများမှ ဖူးမျှော်လို၍ ပင့်ဘိတ်သည့်အခါ ကြွရခြင်း။
(ဝါပန်ရခြင်း)

၄၉ ရဟန်းများ ပစားအပ်သော အသား (၃) ပျိုး

- ၁။ မြင်သား - မိမိမြင်ရာအရပ်က သတ်သောအသားကို မစားရခြင်း။
- ၂။ ကြားသား - မိမိအသံကြားရာအရပ်၌ သတ်သောအသားကို မစားရခြင်း။
- ၃။ ဟုံမှားသား - မိမိအတွက်ရည်၍ သတ်သောအသားဟု ယုံမှားရှိက မစားရခြင်း။

၅၀ လက္ခဏာ (၃) ပါး

- ၁။ အနိစ္စလက္ခဏာ - မမြဲသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခလက္ခဏာ - ဆင်းရဲသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တလက္ခဏာ - အစိုးမရသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။

၅၁ လောက (၃) ပါး

- ၁။ သတ္တလောက - အာရုံငါးပါး၌ တပ်မက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ဆို၏။
- ၂။ သင်္ခါရလောက - သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပြုပြင်စီမံခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပျက်မှု ရှိခြင်းကို ဆို၏။
- ၃။ သြကာသလောက - သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ နေထိုင်ရာ (၃၁)ဘုံသော ဌာနကို ဆို၏။

၅၂ လောကလူမိုက်ကြီး (၃) ယောက်

- ၁။ အများက မလိုလားမှု၍ ကိုယ်ကျိုးကိုယ်စီးပွားကို စွန့်လွှတ်ခါလူကြီး အဖြစ် ရယူရန် အတင်းအဓမ္မ ဝင်လှူခြင်း။
- ၂။ လက်ရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်၍ လောင်းကစားမှုမှ အစ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်များကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ သူတပါး ချေးငှါးသောကြွေးကို ကြားမှအာမခံသူ (ကြွေးချေးသူက မိမိထံမှ တဆင့် ကြွေးချေးသူထံသို့ ကြွေးတောင်းခိုင်း ကြွေးယူသူ ကလည်း မပေး၊ တောင်းပါများတော့ ကြွေးယူသူကလည်း ခဏ ခဏ အတောင်းခံရသဖြင့် မိမိကို မုန်း၊ ကြွေးပေးသူကလည်း ကြွေး မရ၍ အာမခံသူ မိမိကို မုန်း၊ ၂-ဖက်စလုံး မသက်သာသော လူမိုက်ပါ တကား။

၅၃ ဝိပဿနာ (၃) ပါး

- ၁။ အနိစ္စဝိပဿနာ-မမြဲသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခဝိပဿနာ-ဆင်းရဲသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တဝိပဿနာ-အစိုးမရသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း။

၅၄ ဝိဇ္ဇာညာဏ် (၃) ပါး

- ၁။ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ် - ရှေးဘဝမှ နေခဲ့သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သောညာဏ်။
- ၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ် - နတ်တို့၏မျက်စိကဲ့သို့ အပိတ်အပင် အတားအဆီး မရှိမြင်နိုင်သော ညာဏ်။
- ၃။ အာသဝက္ခယညာဏ် - အာသဝေါတရား လေးပါးကို ကုန်စင်အောင် ပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်။

၅၅ ဝိပ္ပလ္လာသ (၃) ပါး

- ၁။ သညာဝိပ္ပလ္လာသ - တရား၌ အမှတ်မှားခြင်း။
- ၂။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပလ္လာသ - တရား၌ အမြင်မှားခြင်း။
- ၃။ စိတ္တဝိပ္ပလ္လာသ - တရား၌ အသိမှားခြင်း။

၅၆ ဝိရတိစေတသိက် (၃) ပါး

- ၁။ သမ္မာဝါစာ - ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၂။ သမ္မာကမ္မန္တ - ကောင်းသောအလုပ်ကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ သမ္မာအာဇီဝ - ကောင်းသော အသက်မွေးမှု ရှိခြင်း။

၅၇ ဝေဒနာ (၃) ပါး

- ၁။ သုခဝေဒနာ - ချမ်းသာမှုကို ခံစားခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ - ဆင်းရဲမှုကို ခံစားခြင်း။
- ၃။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ - ဆင်းရဲမှု ချမ်းသာမှု မရှိမရှိ ခံစားခြင်း။

၅၈ ဝဋ် (၃) ပါး

- ၁။ ကိလေသဝဋ် သတ္တဝါဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်၏။
(ကိလေသဝဋ်)
- ၂။ ကမ္မဝဋ် - ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ကာမဂုဏ်အမှုကို ပြုလုပ်
၏။ (ကမ္မဝဋ်)
- ၃။ ဝိပါကဝဋ် - ကာမဂုဏ်မှု ပြုကျင့်မှုကြောင့် နာမ်ရုပ် သတ္တဝါကောင်
ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (ဝိပါကဝဋ်)
သတ္တဝါတို့သည် ထိုဝဋ်သုံးပါးဖြင့် သံသရာ၌လည်၍ နေကြ၏။

၅၉ ဝတ္တရား (၃) ပါး

- ၁။ လောကဝတ် - လူမှုရေးအရ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မဝတ် - တရားသဘောအရ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ ရာဇာဝတ် - မင်းအမိန့်အရဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း။

၆၀ သင်္ခါရ (၃) ပါး

- ၁။ ပုညာဘိသင်္ခါရ - ကာမကုသိုလ် ပြုပြင်စီမံမှု။
- ၂။ အပုညာဘိသင်္ခါရ - အကုသိုလ် ပြုပြင်စီမံမှု။
- ၃။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ - ရူပ, အရူပကုသိုလ် ပြုပြင်စီမံမှု။

၆၁ သတ္တိ (၃) ပါး

- ၁။ သတ္တိ - လက်ရုံးရည်ရှိခြင်း။
- ၂။ ဗျတ္တိ - နှလုံးရည်ရှိခြင်း။
- ၃။ သမ္ပတ္တိ - ပြည့်စုံမှု ရှိခြင်း။

၆၂ တနည်း သတ္တိ (၃) ပါး

- ၁။ ကာယသတ္တိ - ကိုယ်၏ စွမ်းရည်။
- ၂။ ဉာဏသတ္တိ - ဉာဏ်၏ စွမ်းရည်။
- ၃။ စာဂသတ္တိ - ပေးကမ်း စွန့်ကြဲမှု စွမ်းရည်။

၆၃ သတိပြုအပ်သော ဒါန (၃) ပါး

- ၁။ ဟိနဒါန - ယုတ်ညံ့သော ပေးကမ်းမှု အလှူ။
- ၂။ မဇ္ဈိမဒါန - အလယ်အလတ် ပေးကမ်းမှု အလှူ။
- ၃။ ပဏိတဒါန - မြင့်မြတ်သော ပေးကမ်းမှု အလှူ။

၆၄ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (၃) မျိုး

- ၁။ ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကံ, ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း အယူမှန်။
- ၂။ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ - ရုပ် နာမ် ဓမ္မတို့၌ လက္ခဏာတင်၍ သိနိုင်သော အယူမှန်။
- ၃။ မဂ္ဂဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ - မဂ် ဖိုလ် အဆင့်သို့ ရောက်အောင် မြင်နိုင်သော အယူမှန်။

၆၅ သမားတော်ဂုဏ် (၃) ပါး

- ၁။ ပဏ္ဍိတဂုဏ် - ရာသီဥတုနှင့် ဆေးဝါးကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရခြင်း။
- ၂။ ဒက္ခဂုဏ် - အနာနှင့်ဆေး သင့်အောင် ပေးနိုင်ရခြင်း။
- ၃။ အနာလသဂုဏ် - မိမိကျန်းမာပါက ဆရာပင့်သည့်အတူ နေ့ညမရွေး လိုက်နိုင်ရခြင်း။

၆၆ သရဏဂုံ (၃) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ - သီတရာရှိသမျှ အကြွင်းမရှိ သိတော်မူသော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားအား ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မံ သရဏံ - သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည့် မဂ္ဂင် ဂ-ပါးအား ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခြင်း။
- ၃။ သံဃံ သရဏံ - အရိယာဂိုဏ်းဝင် သံဃာတော် ဂ-ပါးအား ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ခြင်း။

၆၇ သတ္တဝါ (၃) မျိုး

- ၁။ ဝေနေယျသတ္တဝါ - သာသနာနှင့် ကြုံတွေ့ပါက ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါ။
- ၂။ သုခိတသတ္တဝါ - ချမ်းသာမှုရသော သတ္တဝါ။
- ၃။ ဒုက္ခိတသတ္တဝါ - ဆင်းရဲမှု ခံစားရသော သတ္တဝါ။

၆၈ သာသနာတော် (၃) ရပ်

- ၁။ ပရိယတ္တိသာသနာတော် - စာပေပရိယတ္တိ သင်အံ့ပို့ချခြင်း။
- ၂။ ပဋိပတ္တိသာသနာတော် - စာပေပရိယတ္တိ၏ သိမှုဖြင့် သမထ, ဝိပဿနာ ပွားများအားထုတ်ခြင်း။
- ၃။ ပဋိဝေဓသာသနာတော် - ဝိပဿနာအကျင့် ပြီးမြောက်၍ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ အကျိုးခံစားရခြင်း။

၆၉ သိက္ခာ (၃) ပါး

- ၁။ သီလသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော ကိုယ်ကျင့် တရား။
- ၂။ သမာဓိသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော စိတ်တည်ငြိမ်မှု တရား။
- ၃။ ပညာသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ရောက်မှု တရား။

၇၀ သုဂတိဘုံ (၃) ပါး

- ၁။ လူ့ဘုံ - လူ့ပြည်လောက။
- ၂။ နတ်ဘုံ - နတ်ပြည် ၆ - ထပ်။
- ၃။ ဗြဟ္မာဘုံ - ၂၀။

၇၁ သုယုတ်လက္ခဏာ (၃) မျိုး

- ၁။ အနုဂ္ဂါယံ ဂမယန္တော - သူမခေါ်ပဲလျက် သူ့အိမ်သို့ သွားဖန်များ သောသူ။
- ၂။ အပုစ္ဆာ ဗဟုဘာသကော - သူမမေးပဲလျက် များစွာ ပြောလေ့ ရှိသောသူ။
- ၃။ အတ္တဂုဏံ ပကာသန္တော - မိမိ၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပလွှားတတ်သောသူ။

၇၂ သေနိဗျူဟာ (၃) မျိုး

- ၁။ သကဋ္ဌဗျူဟာ - စစ်ငင်၍ ထိုးခြင်း။
- ၂။ စက္ကဗျူဟာ - ဝိုင်းပတ်၍ ထိုးခြင်း။
- ၃။ ပဒုမဗျူဟာ - အထပ်ထပ်ရံ၍ ထိုးခြင်း။

၇၃ သောတာပန် (၃) မျိုး

- ၁။ ကေဗီဇီ - တဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။
- ၂။ ကောလံကောလ - နှစ်ဘဝမှ ခြောက်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။
- ၃။ သတ္တိက္ခတ္တုပရမ - ခုနစ်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။

၇၄ သားအမိချင်း မကယ်နိုင်သောတရား (၃) ပါး

- ၁။ အိုဘေး။
- ၂။ နာဘေး။
- ၃။ သေဘေး။

ထိုဘေးသုံးပါး ကြုံတွေ့ပါက သားကလည်း အမိကို မကယ်နိုင်၊ အမိကလည်း သားကို မကယ်နိုင်။

(တိက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၇၅ သုတ် (၃) ကျမ်း

- ၁။ သုတ်သီလက္ခန္ဓကျမ်း။
- ၂။ သုတ်ပါထိကကျမ်း။ (သုတ်ပါထေယျ)
- ၃။ သုတ်မဟာဝါကျမ်း။

၇၆ ဟိတ် (၃) ပါး

- ၁။ အလောဘဟိတ် - အလို မကြီးသူ။
- ၂။ အဒေါသဟိတ် - အမျက် မကြီးသူ။
- ၃။ အမောဟဟိတ် - အမြင်မှန်ရှိသူ။

၇၇ သား (၃) မျိုး

- ၁။ အဝဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်အတိုင်း မကျင့်သောသား။
- ၂။ အနုဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်အတိုင်း ကျင့်သောသား။
- ၃။ အတိဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်ကိုလွန်ကဲ၍ ကျင့်သောသား။

၇၈ ရဟန်းတို့ မမေ့အပ်သော အရာ (၃) မျိုး

- ၁။ ရဟန်းဖြစ်ရာနေရပ်နှင့်သိမ် အချိန်ကာလ။
- ၂။ သောတာပန်ဖြစ်ရာနေရပ် အချိန်ကာလ။
- ၃။ ရဟန္တာဖြစ်ရာနေရပ် အချိန်ကာလ။

၇၉ မရှက်ခြင်း (၃) မျိုး

- ၁။ ကြိုက် - မရှက်။
- ၂။ ငိုက် - မရှက်။
- ၃။ ငတ် - မရှက်။

၃-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

၄-ပါးသော တရားများ

၁ အရိယသစ္စာတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာ - ဆင်းရဲခြင်းအမှန်။ (ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ)
- ၂။ သမုဒယသစ္စာ - တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းအမှန်။ (ကာမ ကိလေသာ)
- ၃။ နိရောဓသစ္စာ - ဒုက္ခငြိမ်းရာအမှန်။ (နိဗ္ဗာန်)
- ၄။ မဂ္ဂသစ္စာ - နိဗ္ဗာန်ရောက်ရန် ကျင့်လမ်းအမှန်။ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး)

၂ အစိန္တေယျတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဘုရားရှင်တို့၏ ဘုရားအရာသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၂။ ဈာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်အရာသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၃။ ကံ၏အကျိုးပေးခြင်းသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၄။ ဤကမ္ဘာလောကကြီးသည် အဘယ်သူ ဖန်တီးထားသနည်း၊ သတ္တဝါတို့ သည် အဘယ်သူ ဖန်တီးထားသနည်း၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်၊ သမုဒ္ဒရာ သည် အဘယ်သူဖန်တီးထားသနည်း (ဟု) ကြံစည်စိတ်ကူး၍နေသော သူသည် စိတ်ပင်ပန်းရုံ ရူးသွပ်ရုံသာ ရှိတော့အံ့နည်း။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၃-အပဏ္ဍိကဝဂ်၊ ၇-အစိန္တေယျသုတ်)

၃ အဂတိတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဆန္ဒာဂတိ - ချစ်သည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်၍ မပြုလုပ် သင့်သည်ကိုပြုလုပ်မိခြင်း။
- ၂။ ဒေါသဂတိ - စိတ်ဆိုးသည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။
- ၃။ ဘယာဂတိ - ကြောက်ရွံ့သည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။

၄။ မောဟာဂတိ - တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး
မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရ)

၄ အပါယ် (၄) ပါး

၁။ ငရဲ - ချမ်းသာမှု အလျဉ်းမရှိသော အရပ်။

၂။ တိရစ္ဆာန် - မဂ်ဖိုလ်ကို ဖီလာပြု၍ မိုဃ်းကိုကျောပေးသော သတ္တဝါ။

၃။ ပြိတ္တာ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မမျှတသော သတ္တဝါ။

၄။ အသုရကာယ် - မရဲရင့်သော ပြိတ္တာ သတ္တဝါတမျိုး။

၅ အဓိပတိတရား (၄) ပါး

၁။ ဆန္ဒာဓိပတိ - အလိုဆန္ဒ အကြီးအမှူး။

၂။ ဝီရိယာဓိပတိ - ဝီရိယ အကြီးအမှူး။

၃။ စိတ္တာဓိပတိ - စိတ် အကြီးအမှူး။

၄။ ဝီမံသာဓိပတိ - ပညာ အကြီးအမှူး။

၆ အမှိုက်မှောင်အင်္ဂါ (၄) ပါး

၁။ လက္ခယံနေ့။

၂။ သန်းခေါင်ယာမ်။

၃။ မိုဃ်းမှောင်ကျ။

၄။ တောအုပ်အတွင်း။

၇ အာသဝေါတရား (၄) ပါး

၁။ ကာမာသဝ - ကာမ၌ ယိုစီးခြင်း။

၂။ ဘဝါသဝ - ဘဝ၌ ယိုစီးခြင်း။

၃။ ဒိဋ္ဌာသဝ - အယူ၌ ယိုစီးခြင်း။

၄။ အဝိဇ္ဇာသဝ - မသိမှု၌ ယိုစီးခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း)

ဂ အရူပဗြဟ္မာ (၄) ဘုံ

- ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန - ရုပ်မရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ။ (ကောင်းကင်ပညတ်)
- ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန - ရုပ်မရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ။
- ၃။ အာကိဉ္စညာယတန - ရုပ်မရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ။
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတန - ရုပ်မရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ။

ဇ အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်းသောတရား (၄) ပါး

- ၁။ ကိုယ်ကျင့်သီလသည် အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၂။ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား မိမိသန္တာန်၌တည်လျှင် အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၃။ ပညာသည် လူတို့၏ရတနာဖြစ်၍ အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၄။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ခိုးသူတို့သည် မခိုးယူနိုင်၍ အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ၆-ဇရာဝဂ်၊ ၁-ဇရာသုတ်)

၁၀ အိုးလေးမျိုးတရား (၄) ပါး

- ၁။ အတွင်း၌ အချည်းနှီးဖြစ်လျက် ပိတ်ထားသော အိုး။
- ၂။ အတွင်း၌ ပြည့်လျက် ဖွင့်ထားသော အိုး။
- ၃။ အတွင်း၌ အချည်းနှီးဖြစ်လျက် ဖွင့်လည်း ဖွင့်ထားသော အိုး။
- ၄။ အတွင်း၌ ပြည့်လည်းပြည့် ပိတ်လည်းပိတ်ထားသော အိုး။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရ)

၁၁ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ် - အလိုဆန္ဒ ပြည့်မြောက်ခြင်း။
- ၂။ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ် - အားထုတ်မှု ပြီးမြောက်ခြင်း။
- ၃။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ် - စိတ်ကိစ္စ ပြီးမြောက်ခြင်း။
- ၄။ ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒ် - အမှန်သိမှု၌ ပြီးမြောက်ခြင်း။

(သမ္ဘိဟိ)

၁၂ ဣရိယာပထ (၄) ပါး

- ၁။ တိဌ - ထခြင်း။
- ၂။ စရ - သွားခြင်း။
- ၃။ နိသိန္ဓ - ထိုင်ခြင်း။
- ၄။ သယာန - လျောင်းခြင်း အိပ်ခြင်း။

၁၃ ဥပါဒါန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ကာမုပါဒါန် - ကိလေသာကာမကို စွဲလမ်းခြင်း။
- ၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် - အယူမှားကို စွဲလမ်းခြင်း။
- ၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် - မိရိုးဖလာ အယူကို စွဲလမ်းခြင်း။
- ၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန် - မိမိကိုယ်၌ စွဲလမ်းခြင်း။

(သဖွိတ်)

၁၄ ဩဃ (၄) ဖြာ

- ၁။ ကာမောဃ - ကာမရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
- ၂။ ဘဝေါဃ - ဘဝရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
- ၃။ ဒိဋ္ဌောဃ - အယူရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
- ၄။ အဝိဇ္ဇောဃ - မသိမှုရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။

(သဖွိတ်)

၁၅ ကရိုဏ်း (၄) ပါး

- ၁။ လျှာနှင့်ထိ၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၂။ လျှာနှင့် စင်းငယ်ထိ၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၃။ နှုတ်ခမ်းပိတ်၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၄။ နှုတ်ခမ်းဖွင့်၍ ရွတ်ခြင်း။

၁၆ ကမ္ဘာကပ် (၄) မျိုး

- ၁။ အာယုကပ် - ၁၀-နှစ်တမ်း, ၁၀၀-နှစ်တမ်း စသည်အားဖြင့် အသင်္ချေယျ သို့ တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့်တက်၍ အသင်္ချေယျမှ အဆင့်ဆင့် ပြန်ဆင်းသော ၁၀-နှစ်တမ်း, ၁၀၀-နှစ်တမ်း စသည့် တကန့်တကန့်ကို အာယုကပ် တကပ်ဟု ခေါ်၏။

- ၂။ အန္တရကပ် - ၁၀-နှစ်တမ်းမှသည် အသင်္ချေယျသို့ တက်၍ ထိုမှတဖန် ပြန်ဆင်း၍ ၁၀-နှစ်တမ်းသို့ ပြန်ရောက်သည်ကို အန္တရကပ်ဟု ခေါ်၏။
- ၃။ အသင်္ချေယျကပ် - အန္တရကပ်(၆၄)ကြိမ်ပြည့်မြောက်ပါက အသင်္ချေယျ တကပ် ဖြစ်၏။
- ၄။ မဟာကပ် - အသင်္ချေယျလေးကပ် ပြည့်သည်ကို မဟာကပ် တကပ်ဟု ခေါ်၏။ (သို့မဟုတ်) တကမ္ဘာဟုလည်း ခေါ်၏။

၁၇ ကျွန် (၄) မျိုး

- ၁။ အန္တောဇာတ - အိမ်၌ ပေါက်ဖွားသော ကျွန်။
- ၂။ ဓနက္ကိတ - ငွေဖြင့် ဝယ်ထားသော ကျွန်။
- ၃။ သယံဒါသုပဂတ - အခကြေးငွေစားသော ကျွန်။
- ၄။ ကရမရ - စစ်မြေမှ ရ၍လာသော ကျွန်။ (ဝိဇ္ဇရဇာတ်မှလာသည်)

၁၈ ကျွန်းကြီး (၄) ကျွန်း

- ၁။ အရှေ့ပြုဗ္ဗာကျွန်း - ကျွန်းဦး ကုက္ကိုပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ၏ မျက်နှာ ၀, တခြမ်းပဲ။ အသက်တမ်း ၇၀၀။
- ၂။ အနောက် ဂေါယာနကျွန်း - ကျွန်းဦး ထိန်ပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ၏ မျက်နှာ အဝိုင်း၊ အသက်တမ်း ၅၀၀။
- ၃။ မြောက် ဥတ္တရကုရုကျွန်း - ကျွန်းဦး ပဒေသာပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ၏ မျက်နှာ လေးထောင့်၊ အသက်တမ်း ၁၀၀၀။
- ၄။ တောင် ဇမ္ဗုဒီပကျွန်း - ကျွန်းဦး သပြေပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ၏ မျက်နှာ သုံးထောင့်၊ အသက်တမ်း အမြဲမရှိ။

၁၉ ကြွက် (၄) မျိုး

- ၁။ တွင်းတူးလျက် မအောင်းသော ကြွက်။
- ၂။ အောင်းလျက် တွင်းမတူးသော ကြွက်။
- ၃။ တွင်းလည်းတူး အောင်းလည်းအောင်းသော ကြွက်။
- ၄။ တွင်းလည်းမတူး အောင်းလည်း မအောင်းသော ကြွက်။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရ်)

၂၀ ဂမ္ဘီရ (၄) ပါး

- ၁။ ဓမ္မဂမ္ဘီရ - အကြောင်း၏ နက်နဲခြင်း။
- ၂။ အတ္ထဂမ္ဘီရ - အကျိုး၏ နက်နဲခြင်း။
- ၃။ ဒေသနာဂမ္ဘီရ - ပညတ်တင်ထား ဟောကြားပုံ၏ နက်နဲခြင်း။
- ၄။ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရ - ထိုးထွင်း သိမြင်သော အသိဉာဏ်၏ နက်နဲခြင်း။

၂၁ ဂေါစရရုပ် (၄) ပါး*

- ၁။ ရူပ - အဆင်း။
- ၂။ သဒ္ဓ - အသံ။
- ၃။ ဂန္ဓ - အနံ့။
- ၄။ ရသ - အရသာ။

၂၂ စတုမူ (၄) ပါး

- ၁။ သကာ။
- ၂။ ပျားရည်။
- ၃။ ထောပတ်။
- ၄။ အုန်းဆီ။ (နှမ်းဆီဟူ၍ မူကွဲရှိသည်)

၂၃ စတုဝေါကာရ နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးရှိသော အရူပဘုံ (၄) ပါး

- ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာရှစ်သောင်း ရှည်၏။
- ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာ လေးသောင်း ရှည်၏။
- ၃။ အာကိဉ္စညာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာခြောက်သောင်း ရှည်၏။
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာရှစ်သောင်း လေးထောင် ရှည်၏။

(သင်္ဂြိုဟ်)

* ဂေါစရရုပ် ၇-ပါးဟု သင်္ဂြိုဟ် လာ၏။

၂၄ စကား (၄) ပျိုး

၁။ သုဘာသိတ - ကောင်းသော စကား။

၂။ ဓမ္မ - တရားသော စကား။

၃။ -ပိယ - ချစ်ဘွယ်သော စကား။

၄။ သစ္စ - မှန်ကန်သော စကား။

(သဂါထာဝဂ္ဂ ဝဇီရသံယုတ် သုဘာသိတသုတ်)

၂၅ စေတိထိုက်သူပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက်

၁။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဘုရားယော်။

၃။ ရဟန္တာ။

၄။ စကြာမင်း။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ် ၅-အာပတ္တိဘယဝဂ်၊ ၅-ထူပါရဟသုတ်)

၂၆ ဆင်းရဲခြင်း (၄) ပျိုး

၁။ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။

၂။ ဇရာပိ ဒုက္ခာ - အိုရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။

၃။ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခာ - နာရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။

၄။ မရဏံပိ ဒုက္ခံ - သေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။

(ဝိနည်းဟောဝါ ဓမ္မစကြာမှ)

၂၇ ဇာတ်တော်လာ မြားသမား (၄) ယောက်

၁။ အက္ခဏဝေဓိ - မျက်စိတမှိတ်၌ အချက်ပေါင်းများစွာ ပစ်နိုင်၏။

၂။ ဝါလဝေဓိ - သားမွေးမျှင်ကို ဖောက်ထွင်းအောင် ပစ်နိုင်၏။

၃။ သရဝေဓိ - ရှေ့မှ သွားသော မြားကို နောက်မြားနှင့် မှန်အောင် ပစ်နိုင်၏။

၄။ သဒ္ဓဝေဓိ - အသံကြားရာသို့ ပစ်က လိုရာကို ထိနိုင်၏။

၂၈ တေဇော (၄) ပါး

- ၁။ သန္တပ္ပနတေဇော - အပ္ပယျား။
- ၂။ ဒဟတေဇော - အပြင်းဖျား။
- ၃။ ပါစကတေဇော - ဝမ်းတွင်းမီး။
- ၄။ ဇီရဏတေဇော - အိုမင်းရင့်ရော်စေခြင်း။

၂၉ နုတ်စုတေခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ အာယုက္ခယ - သက်တမ်းကုန်၍ စုတေခြင်း။
- ၂။ ကမ္မက္ခယ - ကံအစွမ်းကုန်၍ စုတေခြင်း။
- ၃။ အာဟာရက္ခယ - အဆာလွန်၍ စုတေခြင်း။
- ၄။ ကောပ - အမျက်ထွက်၍ စုတေခြင်း။

၃၀ နွားတွေ့၍ စုတေသော အရိယာ (၄) ပါး

- ၁။ ဗာဟိယဒါရုစီရိယ - ရဟန္တာ။
- ၂။ ပုတ္တုဿာတိမင်း - အနာဂါမ်။
- ၃။ တမ္ဗဒါဌိက - ခိုးသူသတ်ယောက်ျား သောတာပန်။
- ၄။ သုပ္ပဗုဒ္ဓ - လူနု သောတာပန်။

(ဓမ္မပဒ)

၃၁ ပရမတ္ထတရား (၄) ပါး

- ၁။ စိတ် - စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ် (၈၉)ပါးကို ဆို၏။ အကျယ် ၁၂၁-ပါး။
- ၂။ စေတသိက် - (သည်) ၅၂-ပါး ရှိ၏။
- ၃။ ရုပ် - ဇာတိရုပ် ၁၈-ပါး၊ အဇာတိရုပ် ၁၀-ပါး ပေါင်း ၂၈-ပါး။
- ၄။ နိဗ္ဗာန်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၃၂ ပဋိသန္ဓိဒါ (၄) ပါး

- ၁။ အတ္တပဋိသန္ဓိဒါ - အနက်သဘောကို သိခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မပဋိသန္ဓိဒါ - တရားသဘောကို သိခြင်း။

၃။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ-ယုတ်တိယုတ်တာနှင့်တကွ ဘာသာစကားကို သိခြင်း။

၄။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ - ဝေဘန်ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း။

၃၃ ပဋိသန္ဓေ (၄) မျိုး

၁။ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ - အပါယ်လေးဘုံ၌ ရောက်၍တည်ခြင်း။

၂။ ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ - ကာမ(၁၁)ဘုံ၌ရောက်၍ တည်ခြင်း။

၃။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ - ရုပ်နာမ်ရှိသောဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ၌ရောက်၍တည်ခြင်း။

၄။ အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ - ရုပ်မရှိ နာမ်ရှိသော ဗြဟ္မာလေးဘုံ၌ ရောက်၍ တည်ခြင်း။

၃၄ ပရိသတ် (၄) ပါး

၁။ ရဟန်းယောကျ်ား။

၂။ ရဟန်းမိန်းမ။

၃။ လူယောကျ်ား။

၄။ လူမိန်းမ။

၃၅ ပညာရှိကဝိ(၄) ပါး

၁။ စိန္တာကဝိ - အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်၍ ကြံစည်တတ်ခြင်း။

၂။ သုတကဝိ - ကြားကာမျှဖြင့် ကြံစည်သောစကားကို သိခြင်း။

၃။ အတ္ထကဝိ - အနက်သဘောကို သိခြင်း။

၄။ ပဋိဘာနကဝိ - တခုကို မြင်ပါက နောက်တခုကို လုပ်တတ်ခြင်း။

၃၆ ပါဠိဒေသနီယ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် (၄) ပါး

၁။ ရဟန်းသည် ရဟန်းမိန်းမလက်မှ ဆွမ်းကိုခံယူစားသောက်ခြင်း မပြုရဟု ပညတ်ခြင်း။

၂။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဆွမ်းစားနေစဉ် ဆွမ်းစီမံသူကို မတားမြစ်ရဟု ပညတ်ခြင်း။

၃။ ရဟန်းအများ အတိုင်းအရှည် မသိဘဲ ဆွမ်းဘောဇဉ် မခံယူရဟု ပညတ်ခြင်း။

၄။ ရဟန်းတို့သည် အမျိုးသမီးများ ဖျက်ဆီးသော လူဆိုးများ နေသော ငှက်ရုံကို သိပါက ကြိုတင်၍ ပြောရမည်။

၃၇ ပုဂ္ဂိုလ် (၄) မျိုး

- ၁။ ပိဋကသာတတ်လျက် အမှန်တရားကို မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ ပိဋကမတတ်ဘဲနှင့် အမှန်တရားကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ပိဋကလည်းတတ် အမှန်တရားကိုလည်း သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ ပိဋကလည်းမတတ် အမှန်တရားလည်း မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုတ္ထ အင်္ဂတ္ထိရိ)

၃၈ တနည်း ပုဂ္ဂိုလ် (၄) မျိုး

- ၁။ ကြည်ညိုဘွယ်ရှိလျက် အမှန်တရားကို မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ ကြည်ညိုဘွယ်မရှိဘဲ အမှန်တရားကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ကြည်ညိုဘွယ်လည်း မရှိ အမှန်တရားလည်း မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ ကြည်ညိုဘွယ်လည်းရှိ အမှန်တရားကိုလည်း သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုတ္ထ အင်္ဂတ္ထိရိ)

၃၉ ဘွားဘက်တော် ရွှေအိုးကြီး (၄) လုံး

- ၁။ သင်္ခရွှေအိုး - တဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၂။ ဇလရွှေအိုး - နှစ်ဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၃။ ဥပ္ပလရွှေအိုး - သုံးဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၄။ ပုဏ္ဏရိကရွှေအိုး - လေးဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။

(ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်း)

၄၀ ဖိုလ် (၄) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၃။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၄။ အရဟတ္တဖိုလ်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၄၁ ဗေဒင် (၄) ပုံ

- ၁။ ဣရုဗေဒင်ကျမ်း။
- ၂။ ယဇုဗေဒင်ကျမ်း။
- ၃။ သာမဗေဒင်ကျမ်း။
- ၄။ အာတဗ္ဗနဗေဒင်ကျမ်း။

၄၂ ဗြဟ္မစိုရ်ရတနာ (၄) ပါး၊ (အပ္ပမညာလည်း ခေါ်၏။)

- ၁။ မေတ္တာ - သတ္တဝါတို့အား အာရုံပြု၍ ချစ်ခင်ခြင်း။
- ၂။ ကရုဏာ - သတ္တဝါတို့အား အာရုံပြု၍ သနားခြင်း။
- ၃။ မုဒိတာ - ချမ်းသာမှုရသူတို့အား မြင်တွေ့က ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
- ၅။ ဥပေက္ခာ - ချမ်းသာမှုဆင်းရဲမှုတို့၌ ဥပေက္ခာရှုခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၄၃ ဘုရားအလောင်း၏ စတုရင်္ဂဝိရိယ (၄) ပါး

- ၁။ အသားဘဲကြွေကြွေ။
- ၂။ အရေဘဲစုတ်စုတ်။
- ၃။ အကြောဘဲပြတ်ပြတ်။
- ၄။ အသွေးဘဲ ခန်းခန်း - ဘုရား မဖြစ်သမျှ ဤနေရာမှ ငါမထဟု မိဋ္ဌာန်ခြင်း။

၄၄ ဘုံ (၄) မျိုး

- ၁။ အပါယ်ဘုံ - ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်။
- ၂။ ကာမသုဂတိဘုံ - လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်။
- ၃။ ရူပဘုံ - ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ။
- ၄။ အရူပဘုံ - အရူပဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၄၅ မဟာဘုတ် (၄) ပါး

- ၁။ ပထဝီ - မြေဓာတ်။
- ၂။ အာပေါ - ရေဓာတ်။

၃။ ဝါယော - လေဓာတ်။

၄။ တေဇော - မီးဓာတ်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၄၆ မရောင့်ရဲသူ (၄) မျိုး

၁။ မင်းသည် ဥစ္စာ၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၂။ ပညာရှိသည် စကားကောင်း၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၃။ မျက်စိသည် ချစ်သောသူကို မြင်ခြင်း၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၄။ သမုဒ္ဒရာသည် ရေ၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

(လောကနိတိကျမ်း)

၄၇ မဂ် (၄) ပါး

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။

၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။

၃။ အနာဂါမိမဂ်။

၄။ အရဟတ္တမဂ်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၄၈ မေတ္တာတရား (၄)ပါး (သို့) အဝေရာဒိကမေတ္တာ

၁။ အဝေရာ ဟောန္တု - ရန်မရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

၂။ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု - စိုးရိမ်မှုမရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

၃။ အနီဃာ ဟောန္တု - ဆင်းရဲခြင်း မရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

၄။ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု - မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာမှုရအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ကြပါစေသတည်း။

၄၉ မျက်မှောက်ခေတ် စစ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

၁။ လေတပ်။

၂။ ရေတပ်။

၃။ ကုန်းတပ်။

၄။ ယန္တရားတပ်။

သုဓမ္မဝါရီ (က-၉၅)

၅၀ ပြတ်ခွာဘုရား၏ စေတီ (၄) ရပ်

- ၁။ ဓာတုစေတီ - ဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော်မေ့တော်များ။
- ၂။ ဓမ္မစေတီ - ပိဋကသုံးပုံကျမ်းများ။
- ၃။ ပရိဘောဂစေတီ- ဗုဒ္ဓ၏အဆောက်အဦနှင့်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ။
- ၄။ ဥဒ္ဓိဿစေတီ - ရည်မှန်း၍ ဘုရားဓာတ်ပုံ ကားချပ် ဆင်းတုတော်စေတီများ။

၅၁ မိတ်ဆွေ အတု (၄) ငယာက်

- ၁။ အညဒတ္တဟရ - အခါခပ်သိမ်း မိမိထံမှ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာ ယူဆောင်လေ့ရှိသော မိတ်ဆွေတု။
- ၂။ ဝစိပရမ - နှုတ်ဖြင့်သာ အကျိုးစီးပွားကို လိုရောင်ပြုလျက် တစုံတခုကို ပေးအံ့သကဲ့သို့ ဝိုင်းကူ ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ပြောဆိုပြီးလျှင် တစုံတရာ လက်မပါသော မိတ်ဆွေတု။
- ၃။ အနုပိယဘာဏီ - ရွှေတွင်သာ ချစ်ရောင်ပြုလျက် ချစ်ဘွယ်သော စကားကို ဆိုပြီးလျှင် မျက်ကွယ်ရာ၌ ရန်သူသဘွယ် ပြောဆိုပြုလုပ်တတ်သော မိတ်ဆွေတု။
- ၄။ အပါယသဟာယ - ဥစ္စာစီးပွား ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်တတ်သော အမှုမျိုးတို့၌သာလျှင် အပေါင်းအဖော်ပြုလုပ်တတ်သော မိတ်ဆွေအတု။

(သုတ်ပါဠိယျပါဠိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၅၂ မိုခ်း (၄) ပျိုး

- ၁။ ချုန်းသာချုန်း၍ မရွာသော မိုခ်း။
- ၂။ ရွာရုံသာရွာ၍ မချုန်းသော မိုခ်း။
- ၃။ ချုန်းလည်းချုန်း ရွာလည်းရွာသော မိုခ်း။
- ၄။ ချုန်းလည်းမချုန်း ရွာလည်း မရွာသော မိုခ်း။

(ဗုဒ္ဓလေ့ကျင့်စဉ်နှင့် စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိရ်)

၅၃ ယောကျ်ားမြတ် အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ သူတပါး၏ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်းထင်ရှားစွာပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၂။ သူတပါး၏ ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားစွာပြု၍ ပြော၏၊ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၃။ မိမိဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ပြော၏၊ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၄။ မိမိဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင် ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၃-အပဏ္ဏကဝဂ်၊ ၃-သပ္ပုရိသသုတ်)

၅၄ ယောကျ်ားယုတ် အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ သူတပါး၏ ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင် ပြု၍ ပြော၏၊ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၂။ သူတပါး၏ ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၃။ မိမိ၏ ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ပြော၏၊ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။
- ၄။ မိမိ၏ ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိ။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၃-အပဏ္ဏကဝဂ်၊ ၃- သပ္ပုရိသသုတ်)

၅၅ ယောဂ (၄) ပါး

- ၁။ ကာမယောဂ - ကိလေသာကာမ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၂။ ဘဝယောဂ - ဘဝ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၃။ ဒိဋ္ဌိယောဂ - အယူ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၄။ အဝိဇ္ဇာယောဂ - မသိမှု၌ ကပ်ငြိခြင်း။

၅၆ ရဟန်းဥစ္စာ (၄) မျိုး

- ၁။ သင်္ကန်း။
- ၂။ ဆွမ်း။
- ၃။ ကျောင်း။
- ၄။ ဆေး။

၅၇ ရဟန်း ပါရာဇိကဏ် (၄)ပါး

- ၁။ မေထုနဓမ္မပါရာဇိက-မေထုနအပ္ပုပ္ဖုကျင့်သဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်မှလူအဖြစ် သို့ ရောက်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနပါရာဇိက - အရှင်မပေးသည့် ဥစ္စာကို ယူသဖြင့် ရဟန်း အဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။
- ၃။ မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိက - လူ့လူဇာတ်ရှိသူကို သတ်ခြင်းကြောင့် ရဟန်း အဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။
- ၄။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပါရာဇိက - စျာန်မင် ဖိုလ် မရဘဲ ရသည်ဟု ဝါကြွား ခြင်းကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။

(ဝိနည်းတော်)

၅၈ ရဟန်း၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ (၄)ပါး

- ၁။ သင်္ကန်းသည် မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ အပူ၊ အအေး မျှတရုံသာ သုံးဆောင် ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်ရခြင်း။
- ၂။ ဆွမ်းသည် အားရှိစေခြင်းငှါ လှပစေခြင်းငှါ မဟုတ်မူ၍ ကုသိုလ်တရား ပွားများနိုင်ရုံသာ သုံးဆောင်ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်ရ၏။
- ၃။ ကျောင်းသည် မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ အပူ၊ အအေး ရာသီဥတု မျှတရုံသာ သုံးဆောင်ပါ၏ဟုသာ ဆင်ခြင်ရ၏။
- ၄။ ဆေးသည် အသက်၏အရံအတား အနာပျောက်ကင်းရုံသာ သုံးဆောင် ပါ၏ ဟု ဆင်ခြင်ရ၏။

၅၉ ရဟန်း၏ အညစ်အကြေး (၄) ပါး

- ၁။ မေထုန်မှီဝဲခြင်း။
- ၂။ သေရည်သေရက် သောက်စားခြင်း။
- ၃။ ရွှေ ငွေအလှူခံခြင်း။
- ၄။ မိစ္ဆာဇီဝ - မှားသောအကျင့်ဖြင့် အသက်မွေးခြင်း။
(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ် ဥပတ္တိလေသသုတ်)

၆၀ ရဟန်းသီလ (၄) ပါး

- ၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ - ၂၂၇ သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆို၏။
- ၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ - မျက်စိစသော ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေကို ဆို၏။
- ၃။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ - အသက်မွေးမှု မှန်ကန်မှုကို ဆို၏။
- ၄။ ပစ္စယသန္တိသီတိသီလ - ပစ္စည်းလေးပါး၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ရသည်ကို ဆို၏။
(သင်္ဂြိုဟ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းမှ)

၆၁ ရဟန်းတို့၏ တဏှာလောဘ (၄) မျိုး

- ၁။ သင်္ကန်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘဖြစ်ပေါ်၏။
- ၂။ ဆွမ်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
- ၃။ ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
- ၄။ အလီလီသော ဆေးဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၆၂ ရခဲ့သောတရား (၄) မျိုး

- ၁။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ့၏။
- ၂။ အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ့၏။
- ၃။ စွန့်ကြဲမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ့၏။
- ၄။ ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ့၏။
(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဒုတိယပဏ္ဏာသကနှင့် ပတ္တကမ္မဝဂ်၊ င-ပတ္တကမ္မသုတ်)

၆၃ ရှေးခေတ် စစ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ ဆင်တပ်။
- ၂။ မြင်းတပ်။
- ၃။ ရထားတပ်။
- ၄။ ခြေလျင်တပ်။

၆၄ ရှင် (၄) ပါး

- ၁။ ရှင်ဥပဂုတ် - တောင်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၂။ အရှင်သာရဒတ္တသည် - မြောက်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၃။ အရှင်သက္ကောသာရသည် - အရှေ့သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၄။ အရှင်မေဓရသည် - အနောက်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။

၆၅ ရုပ်လက္ခဏာ (၄) ပါး

- ၁။ ဥပစယ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ သန္တတိ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်။
- ၃။ ဇရတာ - ရုပ်တို့၏ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း။
- ၄။ အနိစ္စတာ - ရုပ်တို့၏ မမြဲချုပ်ပျက်ခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၆၆ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား (၄) ပါး

- ၁။ ကံ - ရှေးကပြုခဲ့သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အကျိုးများ။
- ၂။ စိတ်- စိတ်နှင့် စေတသိတ် (၅၂) ပါးကို ဆို၏။
- ၃။ ဥတု - ဥဏှ, သီတ အပူဓာတ်, အအေးဓာတ်ကို ဆို၏။
- ၄။ အာဟာရ - စားသောက်သော အစားအစာဓာတ်ကို ဆို၏။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၆၇ လူတို့၏ဥစ္စာ (၄) မျိုး

- ၁။ ဇင်္ဂမဥစ္စာ - ပေါ့သောဥစ္စာ ရွှေ, ငွေ, ကျောက်သံ, ပတ္တမြား။
- ၂။ နိဗ္ဗါနဥစ္စာ - လေးသော လယ်ယာမြေ အိမ် တိုက်တာ အဆောက်အဦ။

၃။ အင်္ဂသမဉ္စာ - အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း ပညာတတ်မြောက်မှု။

၄။ အနုဂါမိကဉ္စာ-ဒါန, သီလစသော ကုသိုလ်မှုပြုခြင်းမှ ရသောအကျိုး။

၆၈ လူသူလေးပါး ကြားလို့မမှတော် (၄) မျိုး

၁။ ရဟန်း။

၂။ ပုဏ္ဏား။

၃။ မင်း။

၄။ သူဆင်းရဲ။

၆၉ လူသေခြင်း (၄) မျိုး

၁။ အာယုက္ခယ - သက်တမ်းကုန်၍ သေခြင်း။

၂။ ကမ္မက္ခယ - ကံအစွမ်းကုန်၍ သေခြင်း။

၃။ ဥဘယက္ခယ - သက်တမ်း, ကံကုန် နှစ်ပါးစုံကုန်၍ သေခြင်း။

၄။ ဥပစ္ဆေဒက - လောလော့ လတ်လတ် ကံတပါးဖြတ်၍ မသေသင့်ဘဲနှင့် သေခြင်း။

၇၀ လူအဖြစ်နှင့် နတ်ပြည်ရောက်သူ (၄) ယောက်

၁။ မန္တာတု စကြာမင်း။

၂။ နေမိမင်း။

၃။ သာဓိနခေါ် မေဿန္တမင်း။

၄။ ဂုတ္တိလ စောင်းသမား။

၇၁ လူအမျိုး (၄) ပါး

၁။ ခတ္တိယ- မင်းမျိုး။

၂။ ပြာဟ္မဏ - ပုဏ္ဏားမျိုး။

၃။ ဝဿ - ကုန်သည်မျိုး။

၄။ သုဒ္ဓ - ဆင်းရဲသား အမျိုး။

၇၂ လူ (၄) မျိုး

၁။ ပြောသာ ပြော၏၊ ပြောသည့်အတိုင်း မလုပ်သူ။

၂။ လုပ်ကား လုပ်၏၊ ပြောကား မပြောသူ။

၃။ ပြောလည်း ပြော၏၊ လုပ်လည်း လုပ်သောသူ။

၄။ ပြောလည်း မပြော၊ လုပ်လည်း မလုပ်သူ။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိရိ)

၇၃ လျင်စွာ မသွားသင့်သူ (၄) ယောက်

၁။ ရဟန်း။

၂။ မင်းမြှောက် တန်ဆာ ငါးပါး ဝတ်ဆင်ထားသော ရှင်ဘုရင်။

၃။ ကကြိုးစုံ တပ်ဆင်ထားသော မင်းစီးဆင်။

၄။ မိန်းမပျို။

၇၄ ဝစီကံ (၄) ပါး

၁။ မုသာဝါဒ - မမှန်သည်ကို သိလျက်နှင့် မှန်၏ဟု ပြောဆိုခြင်း။

၂။ ပိသုဏဝါဒ - ချောပစ်ဂုံးတိုက်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။

၃။ ဖရုသဝါဒ - ကြမ်းတန်းသောစကားဖြင့် ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း။

၄။ သမ္ဗပ္ပလာပ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၇၅ ဝိပတ္တိတရား (၄) ပါး

၁။ သီလဝိပတ္တိ - သီလပျက်ခြင်း။

၂။ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ - အယူပျက်ခြင်း။

၃။ အာစာရဝိပတ္တိ - အကျင့်ပျက်ခြင်း။

၄။ အာဇီဝဝိပတ္တိ - အသက်မွေးမှုပျက်ခြင်း။

၇၆ ဝိပုတ္တိတရား(၄) ပါး

၁။ ဂတိဝိပုတ္တိ - လားရာဂတိ ဖေါက်ပြန်ပျက်စီး၍ အပါယ်ငရဲကျရခြင်း။

၂။ ဥပဓိဝိပုတ္တိ - ရုပ်ရည်အဆင်း မလှမပ ဖေါက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း။

၃။ ကာလဝိပုတ္တိ - မကောင်းသော ကာလဟုဆိုအပ်သော မင်းဆိုးမင်းညစ်
မသမာသောသူတို့ လက်ထက်၌ လူဖြစ်ရခြင်း။

၄။ ပယောဂဝိပုတ္တိ - မှားယွင်းသော အကျင့် အားထုတ်၍ ဖေါက်ပြန်
ပျက်စီးခြင်း။

၇၇ သင်္ဂဟတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း။
 - ၂။ ပိယဝါစာ - (ပေယျဝဇ္ဇ) ချစ်ဘွယ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
 - ၃။ အတ္ထစရိယ - နှစ်ဖက်အကျိုးကိုကြည့်၍ ပြုကျင့်ခြင်း။
 - ၄။ သမာနတ္တတာ - ကိုယ်နှင့်အတူထား၍ မျှတစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၆-အဘိညာဝဂ်၊ ၃-သင်္ဂဟဝတ္ထုသုတ်)

၇၈ သမ္ပဒါတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ - ထကြွလုံ့လ ရှိရခြင်း။
- ၂။ အာရက္ခသမ္ပဒါ - မိမိဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တတ်ရခြင်း။
- ၃။ ကလျာဏမိတ္တသမ္ပဒါ - အဆွေခင်ပွန်းကောင်း ရှိရခြင်း။
- ၄။ သမဇီဝိတသမ္ပဒါ-ဝင်ငွေနှင့်ထွက်ငွေ မျှတအောင်အသက်မွေးမြူရခြင်း။

၇၉ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ကိုယ်ကာယ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိအထူး။
- ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ခံစားမှုဝေဒနာ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိအထူး။
- ၃။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - စိတ်၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိအထူး။
- ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - တရား၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာတည်သော သတိအထူး။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၈၀ သမ္ပပ္ပဓာန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော အကုသိုလ်တရားများကို မပွားအောင် တားဆီးခြင်း။
- ၂။ မပြုရသေးသော အကုသိုလ်တရားကို မပြုလုပ်မိအောင် သတိပြု၍ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။

- ၃။ ပြုပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို ပွားများအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။
 ၄။ မပြုရသေးသော ကုသိုလ်တရားကို ပြုနိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း။
 (သင်္ဂြိုဟ်)

၈၁ သန္ဓေ (၄) ပျိုး

- ၁။ သြပ်ပါတိက - အလိုလိုဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (နတ်)
 ၂။ သံသေဒဇ - အရာဝတ္ထုတခုခုကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (သန္ဓေသူ)
 ၃။ အဏ္ဏဇ - ဥမှ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားခြင်း။
 ၄။ ဇလာဗုဇ - ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ ဖြစ်ပေါ် မွေးဖွားခြင်း။

၈၂ သရဏဂုံ အပြား (၄) ပါး

- ၁။ နေယျာဒေမိ - မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်း။
 ၂။ တာဏံ လေဏံ - မှီခိုရာ လဲလျောင်းရာ ဖြစ်ခြင်း။
 ၃။ သိဿအန္တေဝါသိက - တပည့်သားအဖြစ် ခံယူခြင်း။
 ၄။ ဂစ္ဆာမိ - ရိုသေလေးစားစွာ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်း။

၈၃ သရက် (၄) မျိုး

- ၁။ စိမ်းလျက် မှည့်ရောင်ရှိသော သရက်သီး။
 ၂။ မှည့်လျက် စိမ်းရောင်ရှိသော သရက်သီး။
 ၃။ စိမ်းလျက် စိမ်းရောင်ရှိသော သရက်သီး။
 ၄။ မှည့်လျက် မှည့်ရောင်ရှိသော သရက်သီး။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိရ်)

၈၄ သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္မလာတင်းခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ သိကြား၏ ကံကုန်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။
 ၂။ သိကြား၏ သက်တမ်းကုန်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။
 ၃။ သိကြားအဖြစ် ဆုတောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ပေါက်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။

၄။ ဘုန်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်သီလကြောင့် ပဏ္ဍုကမ္မလာ မနေသာ၍
ပူခြင်း တင်းခြင်း။

(၅၅၀-ကဏ္ဍဇာတ်)

၈၅ သိကြားမင်း၏ သွီး (၄) ပါး

- ၁။ အာသာ နတ်သမီး။
- ၂။ သဒ္ဓါ နတ်သမီး။
- ၃။ သိရီ နတ်သမီး။
- ၄။ ဟိရီ နတ်သမီး။

၈၆ သေ (၄) ပါး

- ၁။ အရှင်မဟာကဿပ - ဝေဘာရတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။
- ၂။ အရှင်မဟာသုဘာရ - ဥတ္တမတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။
- ၃။ အရှင်ဥပက္ခာရ - မကုဋ္ဌတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။
- ၄။ အရှင်ဓမ္မသာရ - မကုဋ္ဌတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

၈၇ သေးငယ်သည်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်သော အရာ (၄) ပါး

- ၁။ ရဟန်းငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။
- ၂။ မင်းသားငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။
- ၃။ မြွေငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။
- ၄။ မီးပွားငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။

၈၈ ဆက်စပ်လို့မရသော အရာ (၄) မျိုး

- ၁။ ကောင်းကင်နှင့် မြေကြီးသည် ဆက်စပ်လို့မရ။
- ၂။ သမုဒ္ဒရာ ဤမှဘက်ကမ်းနှင့် ထိုမှဘက်ကမ်းတို့သည် ဆက်စပ်လို့မရ။
- ၃။ နေထွက်ရာအရပ်နှင့် နေဝင်ရာအရပ်သည် ဆက်စပ်လို့မရ။
- ၄။ သူတော်ကောင်းတရားနှင့် မသူတော်တရားသည် ဆက်စပ်လို့မရ။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိုရ် သုဝိဇ္ဇရသုတ်)

၈၉ ဗမ္မုဒိပ်တကျန်းလုံး ကြားနိုင်သော အသံကြီး (၄) မျိုး

- ၁။ ပုဏ္ဏကဘီလူး ကြွေအန်နိုင်သောအခါတွင် နိုင်ပြီဟု ကြွေးကြော်သော အသံ။
- ၂။ ကဿပဘုရားရှင် သာသနာတော်ကွယ်ပြီးနောက် မာတလိနတ်သားကို ခွေးယောင်ဆောင်၍ သိကြားမင်းက မုဆိုးယောင်ဆောင်ကာ မတရား သူတို့ကို စားလို၍ ဟောင်သောအသံ။
- ၃။ ပဘာဝတီ မင်းသမီးကို ရလို၍ (၇) ပြည်ထောင်သောမင်းတို့ စစ်ချီ လာရာတွင် ပဘာဝတီ မင်းသမီးကို ဆင်ပေါ်တင်၍ အလောင်းတော် ကုသမင်းသည် ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ငါကုသမင်းကြီးဟု ကြိမ်းဝါးသော အသံ။
- ၄။ အာဠာဝကဘီလူး ဘုံဗိမာန်တွင် ဘုရားရှင်နေထိုင်သည်ဟု ကြား၍ အာဠာဝကဘီလူးက ဒေါသထွက်ပြီး ကြိမ်းဝါးသော အသံ။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၉၀ ပကောင်ပူတွင် အကြီးဆုံး (၄) မျိုး

- ၁။ မုသားစကားကို အစဦးဆုံး ပြောဆိုသော စေတိယမင်း။
- ၂။ ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးအား ပြစ်မှားသော ကောကာလိကရဟန်း။
- ၂။ မဟာကပိဇာတ်၌ ကျေးဇူးရှင်ဘုရားလောင်းမျောက်မင်းကို ကျောက်ခဲ နှင့် ထုသတ်သော ဒေဝဒတ်အလောင်း ပုဏ္ဏားမုဆိုး။
- ၄။ ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့ ကျေးဇူး မသိတတ်သူ။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၉၁ ရဟန်းတို့ လူထွက်ကြောင်း (၄) မျိုး

- ၁။ ကောဓဥပါယာသ - ဆိုဆုံးမသည်ကို မခံယူလိုသောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ ဩဒနိကဗ္ဗ - စားသောက်ချင်တိုင်းမစားသောက်ရသောကြောင့်၎င်း။

၃။ ကာမဂုဏ - သူတပါးတို့ ကာမဂုဏ်ငါးပါးနှင့် တင့်တယ်စွာနေသည်ကို မြင်ပြီး ထို့အတူ နေလိုသောကြောင့်၎င်း။

၄။ မာတုဂါမ - မာတုဂါမတို့ မလုံမခြုံ ဝတ်ထားခြင်းကို မြင်ပြီး ရာဂ သောင်းကျန်းခြင်းကြောင့်၎င်း။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ)

၉၂ လူတို့ကျင့်အပ်သော တရားကောင်း (၄) ပါး

၁။ သူပြုဘူးသောကျေးဇူးကို ပြန်ပြုခြင်း။

၂။ စိုပြီးသားလက်ကို မခြောက်စေခြင်း၊ (ဝါ-မိတ်မပျက်စေခြင်း။)

၃။ မိတ်ဆွေများကို မပြစ်မှားခြင်း။

၄။ မိန်းမကိုအကြောင်းပြု၍ အကုသိုလ်အမှုများကို မပြုခြင်း။

(သာဓုနရဓမ္မကဏ္ဍ)

၉၃ အိပ်မက်ခြင်း၏ အကြောင်း (၄) ပါး

၁။ ဓာတုက္ခောဘ - သည်းခြေ စသည်တို့ တုန်လှုပ် ချောက်ချားခြင်း ကြောင့် မက်ခြင်း။

၂။ အနုဘူတပုဗ္ဗ - ရှေး၌ ခံစားဘူးသော အာရုံကြောင့် မက်ခြင်း။

၃။ ဒေဝတောပသံဟာရ - နတ်တို့ အာနုဘော် အစွမ်းဖြင့် ကောင်းကျိုး၊ မကောင်းကျိုး သိစေလို၍ မက်ခြင်း။

၄။ ပုဗ္ဗနိမိတ္တ - ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံအစွမ်းဖြင့် ကောင်းကျိုး၊ မကောင်း ကျိုးကို ကြိုတင်သိရှိစေသောကြောင့် မက်ခြင်း။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိရိ)

၉၄ ပုဂ္ဂိုလ်ကြည်ညိုခြင်း (၄) ပါး

၁။ ရူပပ္ပမာဏ - ရုပ်အဆင်းအင်္ဂါ လှပခန့်ညားခြင်းကိုစွဲ၍ ကြည်ညိုခြင်း။

၂။ သောသပ္ပမာဏ - ချီးမွမ်းသံကိုကြား၍ ကြည်ညိုခြင်း။

၃။ လူ့ဓပ္ပမာဏ - ခေါင်းပါးသောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းကြောင့် ကြည်ညိုခြင်း။

၄။ ဓမ္မဓပ္ပမာဏ - သီလ, သမာဓိ, ပညာရှိမှုကိုစွဲ၍ ကြည်ညိုခြင်း။

၉၅ ဥစ္စာပျက်ခြင်း အကြောင်း (၄) ပါး

၁။ ပျောက်သည့်ဥစ္စာကို ပြန်မရှာခြင်း။

၂။ ဆွေးမြေ့မည့်ပစ္စည်းကို မပြုမပြင်ခြင်း။

၃။ အစားအသောက်၌ စည်းကမ်းမရှိခြင်း။

၄။ အကျင့်မကောင်းသူကို ဥစ္စာအပ်ခြင်း။

၄-ပါးသော တရု ကာ နိဗ္ဗိတ။

၅-ပါးသော တရားများ

၁ အနန္တဂုဏ် (၅) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓဂုဏော အနန္တော - မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၂။ ဓမ္မဂုဏော အနန္တော - တရားတော်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၃။ သံဃဂုဏော အနန္တော - သံဃာတော်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၄။ မာတာပိတုဂုဏော အနန္တော - မိဘ၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၅။ အာစရိယဂုဏော အနန္တော - ဆရာသမား၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။

၂ အရဟံဂုဏ်တော် (၅) ဗျက်

- ၁။ အာရကတ္တာ - ကိလေသာတို့မှ ဝေးတော်မူသောကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၂။ ပစ္စယာဒိနံ အရဟတ္တာပိ - လူသုံးပါးတို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး စသော ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၃။ နတ္ထိ ရဟော တေဿာတိ- ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ မကောင်းမှုပြုခြင်းသည် မရှိသောကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၄။ အရိနံ ဟတတ္တာပိ - ကိလေသာတည်းဟူသော ရန်သူကို သတ်အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၅။ အရာနံ ဟတတ္တာပိ - သံသရာစက်တို့၏ အကန့်တို့ကို ဖျက်ဆီးအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရဟ မည်၏။

(မူကွဲရှိ၏)

၃ အရှင်လတ်လတ် မြေမျိုသူ (၅) ယောက်

- ၁။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း - ဘုရားဆွမ်းခံကြရာလမ်း၌ မဖယ်ပေး၍ ကပိလဝတ်ပြည်၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၂။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း၏သား ဒေဝဒတ် - ဘုရားကို အမျိုးမျိုး ပြစ်မှား၍ သာဝတ္ထိပြည် ရေကန်၏ အနီး၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၃။ စိဉ္ဇမာနဝိက - ဘုရားကို ကိုယ်ဝန်ဖြင့်စွပ်စွဲ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် အနီး၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၄။ နန္ဒသတ္တိသား - ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန္တာမကို တောကျောင်း၌ မေထုန်မှု ပြုကျင့်၍ မြေမျိုခြင်း။
- ၅။ နန္ဒကဘိလူး - ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကို ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ တရားထိုင်နေစဉ် ဦးခေါင်းကို ပုတ်၍ မြေမျိုခြင်း။

၄ အဖသတ်မင်း (၅) ပျိုး

- ၁။ အဇာတသတ်မင်း။
- ၂။ ၎င်းမင်း၏သား - ဥဒယဘဒ္ဒမင်း။
- ၃။ ၎င်းမင်း၏သား - အနုရုဒ္ဓါမင်း။
- ၄။ ၎င်းမင်း၏သား - မုဏ္ဍမင်း။
- ၅။ ၎င်းမင်း၏သား - နာဂဒါသမင်း။ (၎င်းမင်း၏ လက်ထက်၌ အဆုံးသတ်သည်။)

၅ အစားကြီးသူ (၅) ယောက်

- ၁။ အာဟာရဟတ္ထက - မထနိုင်သဖြင့် လက်ကို ဆွဲလွှဲပါဦးဟု စားသောသူ တယောက်။
- ၂။ အလံသာဋ္ဌက - ကျွတ်သွားသည့်ပုဆိုးကို ပြန်၍မကောက်နိုင်အောင် စားသောသူ တယောက်။
- ၃။ တတ္ထာဋ္ဌက - မထနိုင်သဖြင့် တပြောင်းတပြန် လှိမ့်၍ နေရာအောင် စားသောသူ တယောက်။

၄။ ကာကမာသက - ခံတွင်းထဲသို့ ကျိုးနှိုက်၍စားနိုင်အောင် စားသောသူ တယောက်။

၅။ ဘုတ္တဝမိဒက - စားပြီးသမျှ အံထွက်အောင် စားသောသူ တယောက်။

(ဓမ္မပဒ)

၆ အနောတတ္ထအိုင်၏ အရံတောင် (၅) လုံး

၁။ သုဒဿနတောင်။

၂။ စိတ္တရတောင်။

၃။ ကာဠာကုဋတောင်။

၄။ ဂန္ဓမာဒနတောင်။

၅။ ကေလာသတောင်။

၇ အနောဓိသပုဂ္ဂိုလ် (၅)ယောက်

၁။ သဗ္ဗေ သတ္တာ - အာရုံငါးပါး၌ တပ်မက်သော သတ္တဝါ။

၂။ သဗ္ဗေ ပါဏာ - ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါ။

၃။ သဗ္ဗေ ဘူတာ - ကံ ကိလေသာတို့မှဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါ။

၄။ သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလာ - ငရဲနှင့် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။

၅။ သဗ္ဗေ အတ္တဘာဝပရိယာပနာ - ခန္ဓာအတ္တဘောရှိသော သတ္တဝါ။

၈ အဘိညာဏ် (၅) ပါး

၁။ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ် - တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဘန်ဆင်းနိုင်သောဉာဏ်။

၂။ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ် - နတ်တို့နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သောဉာဏ်။

၃။ ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဏ် - သူတပါးစိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်သောဉာဏ်။

၄။ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဏ် - ရှေးရှေးသောဘဝက ဖြစ်စဉ်ကို သိနိုင်သောဉာဏ်။

၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ် - နတ်တို့၏ မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သောဉာဏ်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၉ အထက်ပိုင်း သံယောဇဉ် (၅) မျိုး

- ၁။ ရူပရာဂ - ရူပဘုံ၌ တပ်မက်မှု။
- ၂။ အရူပရာဂ - အရူပဘုံ၌ တပ်မက်မှု။
- ၃။ မာန - အထင်ကြီးမှု။
- ၄။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပျံ့လွင့်မှု။
- ၅။ အဝိဇ္ဇာ - မသိမှု။

၁၀ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် (၅) မျိုး

- ၁။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံတွင် မိမိရောက်ရာဘုံ၏ အသက် အပိုင်းအခြား ရှေ့ထက်ဝက်တွင် ရဟန္တာဖြစ်သော အနာဂါမ်။
- ၂။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံတွင် မိမိရောက်ရာဘုံ၏ အသက်ထက်ဝက်ကို လွန်ပြီး မှ ရဟန္တာဖြစ်သော အနာဂါမ်။
- ၃။ ဆင်းဆင်းရဲရဲ အလွန်လုံ့လမပြုဘဲ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော အနာဂါမ်။
- ၄။ ဆင်းဆင်းရဲရဲငြိုငြင်ပင်ပန်းစွာ အလွန်လုံ့လပြုပြီးမှ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော အနာဂါမ်။
- ၅။ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံတို့တွင် အောက်အောက်သော ဘုံတို့၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရမူ၍ အထက်ဆုံး အကနိဋ္ဌဘုံသို့ရောက်မှ ရဟန္တာဖြစ်သောအနာဂါမ်။

၁၁ အသက်ကြီးပြီး အချိန်မစီးသူ (၅) ယောက်

- ၁။ မပြောသင့်သောအခါ၌ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၂။ မဟုတ်မမှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၃။ အကျိုးနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၄။ အဆုံးအမနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၅။ တရားနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဥရုဇေဇ္ဇ ဒုတိယသုတ်)

၁၂ အာရုံ (၅) ပါး

- ၁။ ရူပါရုံ - အဆင်း၏ အာရုံ။
- ၂။ သဒ္ဓါရုံ - အသံ၏ အာရုံ။
- ၃။ ဂန္ဓာရုံ - အနံ့၏ အာရုံ။
- ၄။ ရသာရုံ - အရသာ၏ အာရုံ။
- ၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ - အတွေ့၏ အာရုံ။

၁၃ အောက်ပိုင်း သံယောဇဉ် (၅) ပါး

- ၁။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ - အယူမှားမှု။
- ၂။ ဝိစိကိစ္ဆာ - မဆုံးဖြတ်နိုင်မှု။
- ၃။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ - သီလအကျင့်ကို အမှားသုံးသပ်မှု။
- ၄။ ကာမတ္ထန္တ - ကာမကို လိုလားမှု။
- ၅။ ဗျာပဒါဒ - သူတပါး အကျိုးမဲ့ကို ကျိန်ဆဲမှု။

၁၄ အိမ်ရှင်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး (လင်္ကာ)

- ၁။ ဝစ္စာကျွေးမွေး။
- ၂။ ပြုရေး စီရင်။
- ၃။ နာလျှင် ကုစေ။
- ၄။ ငှဝေရသာ။
- ၅။ အခါကိုလွှတ်၊ အိမ်ရှင်ဂတ်၊ မချွတ် ငါးခုသာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၁၅ အိမ်ဖေကျင့်ဝတ် (၅) ပါး (လင်္ကာ)

- ၁။ အိပ်သော် နောက်ကျ။
- ၂။ ထသော်ကား ရှေ့။
- ၃။ ပေးမှ ယူအပ်။
- ၄။ စေ့စပ်ဆောင်ရွက်။
- ၅။ ကျေးဇူးမြှောက်-ငါးချက် ဖော်ကျင့်ရာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၁၆ ဣန္ဒြေ (၅) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေ - မှန်သော တရားကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သတိန္ဒြေ - အမှတ်သတိ ရှိခြင်း။
- ၃။ ဝီရိယိန္ဒြေ - လွတ်မြောက်မှု ကြိုးစားခြင်း။
- ၄။ သမာဓိန္ဒြေ - တည်ငြိမ်မှု ရှိခြင်း။
- ၅။ ပညိန္ဒြေ - သိမှုမှန်ကန်ခြင်း။

(သိပ္ပိုက်)

၁၇ ဥပါသကာများ မလုပ်အပ်သည့် (၅) ပျိုး

- ၁။ လက်နက် ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၂။ လူသတ္တဝါကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၃။ အသားကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၄။ သေအရက်ကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၅။ အဆိပ်ကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။

(ပဇ္ဇကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဥပါသကဝဂ်၊ ၇-ဝါဏိဇ္ဇသုတ်)

၁၈ ဥပါသကာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၂။ အရှင်မပေးသောဥစ္စာကို ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၃။ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၄။ မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၅။ သေအရက်သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

(ပဇ္ဇကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဟောနာမသုတ်)

၁၉ အရှင်အာနန္ဒာရသော တေဒဂ် (၅) ပါး

- ၁။ အကြားအမြင် ရှိခြင်း။
- ၂။ သတိကောင်းခြင်း။
- ၃။ ဉာဏ်ကောင်းခြင်း။

၄။ လုံ့လဝီရိယ ရှိခြင်း။

၅။ အလုပ်အကျွေး ကောင်းခြင်း။

၂၀ ကထိန်အကျိုး (၅) ပါး

၁။ အနာမန္တစာရ် - အတူနေသူကို မပန်ကြားဘဲ ဆွမ်းစားကြနိုင်ခြင်း။

၂။ အသမာဒါနစာရ်-အဓိဋ္ဌာန်တင်ထားသောသင်္ကန်းကိုမယူဘဲကြနိုင်ခြင်း။

၃။ ယာဝဒတ္တစီဝရ် - အလိုရှိသမျှသင်္ကန်းကို ဆောင်ထားနိုင်ခြင်း။

၄။ ဂဏဘောဇန - ဆွမ်းစားပင့်သူ၏ မအပ်သောဆွမ်းကို စားနိုင်ခြင်း။

၅။ ယောစတတ္ထစီဝရ်ပုဂ္ဂိုလ်-ကထိန်မှရသောပစ္စည်းများကို ဝေစုခံယူခြင်း။

၂၁ ကထာ (၅) မျိုး

၁။ ဒါနကထာ - ဒါနနှင့်စပ်သော တရားကို ဟောကြားခြင်း။

၂။ သီလကထာ - အကျင့်သီလနှင့် စပ်သောတရားကို ဟောကြားခြင်း။

၃။ သဂ္ဂကထာ - နတ်ပြည်နှင့် စပ်သောတရားကို ဟောကြားခြင်း။

၄။ ကာမဝံနံ အာဒိနဝကထာ - ကာမဂုဏ်အပြစ်ကိုပြ၍ ဟောကြားခြင်း။

၅။ နိက္ခမအာနိသံသကထာ - တောထွက်ခြင်း၏ အကျိုးကိုပြ၍ ဟောကြားခြင်း။

(ဝိနည်းတော်အလာ)

၂၂ ကာလဒါန (၅) မျိုး

၁။ အာဂန္တုကဒါန - ဧည့်သည်များအား ကျွေးမွေးလှူဒါန်းခြင်း။

၂။ ဂမိကဒါန - ခရီးသွားများကို ကျွေးမွေးလှူဒါန်းခြင်း။

၃။ ဂိလာနဒါန - နာမကျန်း၍ ရောဂါကပ်ရောက်သူများကို လှူဒါန်းခြင်း။

၄။ ဒုဗ္ဘိက္ခဒါန - ဆင်းရဲသူများကို မြင်သဖြင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။

၅။ သီလဝန္တနဝဗလဒါန - မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား သီးဦး စားဦးကို လှူဒါန်းခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၃ ကောဠာဟလ (၅) မျိုး

- ၁။ ကပ္ပကောဠာဟလ- အနှစ်တသိန်းမှစ၍ ကမ္ဘာပျက်တော့မည်ဟု နတ်တို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၂။ ဗုဒ္ဓကောဠာဟလ - အနှစ်တထောင်မှစ၍ ဘုရားပွင့်တော့မည်ဟု နတ်လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၃။ စက္ကဝတ္တိကောဠာဟလ - အနှစ်တရာမှစ၍ စကြာမင်း ပေါ်လိမ့်မည်ဟု လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၄။ မင်္ဂလကောဠာဟလ - တဆယ့်နှစ်နှစ်မှစ၍ မင်္ဂလာတရား ပေါ်မည်ဟု နတ်လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၅။ မောနေယျကောဠာဟလ - ခုနစ်နှစ်မှစ၍ မောနေယျကျင့်မည့် ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လိမ့်မည်ဟု လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။

၂၄ ကျီးကန်းတို့၏ ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မေထုန်ကို လျှိုဝှက်စွာကျင့်ခြင်း။
- ၂။ ရန်သူကို အခါမလပ် ကြည့်ရှုတတ်ခြင်း။
- ၃။ အစာတွေလျှင် အဖေကို ခေါ်ခြင်း။
- ၄။ အစာနှင့် ရန်သူကို တပြိုင်နက်ကြည့်တတ်ခြင်း။
- ၅။ တကောင်ထိလျှင် ဝိုင်းဖုံးတတ်ခြင်း။

၂၅ ကြာမျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ကြာဖြူ။
- ၂။ ကြာနီ။
- ၃။ ကြာညို။
- ၄။ ကြာတံဆိပ်။
- ၅။ ကြာခေါင်းလောင်း။ (ပဒုမ္မာကြာကို ဆို၏။)

၂၆ ကျောင်းအင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ရွာနှင့် မနီးလွန်း မဝေးလွန်း ဖြစ်ရမည်။
- ၂။ သွားလာမှု လွယ်ကူစေရမည်။
- ၃။ နေအခါ လူမပြွမ်း ညဉ့်အခါ တိတ်ဆိတ်ရမည်။
- ၄။ ဆူဆူညံညံမရှိ ဖြစ်ရမည်။
- ၅။ မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ လေ၊ နေပူ၊ မြေ၊ ကင်း၊ သန်း တွေထိမှု နည်းရမည်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၇ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများ မကျင့်သုံးအပ်သော အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ်မူ၍ မချီးမွမ်းထိုက်သူကို ချီးမွမ်း ပြောဆိုခြင်း။
- ၂။ ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ်မူ၍ ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။
- ၃။ ကျောင်း၌ ဝန်တို၏၊ ကျောင်း၌ မက်မော၏။
- ၄။ ဒါယကာ၌ ဝန်တို၏၊ ဒါယကာ၌ မက်မော၏။
- ၅။ သဒ္ဓါတရားဖြင့် လှူသောဝတ္ထုကို ပျက်သီး၏။ (ရောင်းစား၏။)

(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိုရ် ၄-အာဝါသိကဝဂ်၊ ၇-ဒုတိယအနာရဟသုတ်)

၂၈ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး၏ ပြည့်စုံရမည့်အင်္ဂါ (၅) ပါး

လင်္ကာ။ ။ ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ ရုပ်နာမ်ပိုင်ပိုင်၊
ခွဲခြားနိုင်၊ ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ ငါးပါးတည်း။

- ၁။ ရဟန်းသိက္ခာ ၁၀-ဝါ ပြည့်မြောက်ရမည်။
- ၂။ ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း နှစ်ကျမ်းကို တတ်သိရမည်။
- ၃။ မဟာဝါခန္ဓက၊ စူဠဝါခန္ဓက နှစ်ကျမ်းကို တတ်သိရမည်။
- ၄။ ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ပြည့်စုံအောင် ဟောကြားနိုင်ရမည်။
- ၅။ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ပိုင်နိုင်စွာ ခွဲခြားဟောကြားနိုင်ရမည်။

(ဝိနည်းတော်လာ)

၂၉ ခန္ဓာ (၅) ပါး

- ၁။ ရူပက္ခန္ဓာ - ဖောက်ပြန်ပျက်စီး မသိတတ်သည့် သဘော။
- ၂။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ - ကောင်း, မကောင်း ခံစားတတ်သည့် သဘော။
- ၃။ သညာက္ခန္ဓာ - မှတ်သားတတ်သည့် သဘော။
- ၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ပြုပြင်စီမံ တိုက်တွန်းတတ်သည့် သဘော။
- ၅။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ - ကြံစည်တွေးတော စဉ်းစားတတ်သည့် သဘော။

၃၀ ငါးပါးသီလ (၅) မျိုး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့အသက်ကို လျင်စွာ သတ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့်ဥစ္စာကို ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာ ကာမတို့၌ မှားသော အားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။
- ၄။ မုသာဝါဒ - မဟုတ်မမှန်သောစကား ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ သုရာမေရယ - သုရာ (၅)ပါး, မေရယ (၅)ပါး ဆယ်ပါး အရက်ကို သောက်ခြင်း။

(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိရိ ၃-ဥပါသကဝဂ်၊ ၁-သာရန္တသုတ်)

၃၁ ငါးမည်ရ ပြည်ရွှေဘုံ (၅) မြို့

- ၁။ ရန်ကြီးအောင်မြို့။
- ၂။ ကုန်းဘောင်မြို့။
- ၃။ ရတနာသိင်္ခမြို့။
- ၄။ မုဆိုးဘိုမြို့။
- ၅။ ရွှေဘိုမြို့။

၃၂ စန္ဒကိန္နရီ ကျိန်ဆဲခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ငါးလင်ကို မတရားသက်သက်လေးနှင့်ပစ်သတ်တဲ့ ဟဲ့ သီလချောင်ကြီး။
- ၂။ ကျွန်ုပ် ပူပန်ရသလို သင်၏ မိခင်လည်း ပူပန်ရပါစေ။

- ၃။ ကျွန်ုပ် ငိုကြွေးရသလို သင်၏ မိဖုယားကြီးလည်း ငိုကြွေးရပါစေ။
- ၄။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်မောင်တော် သေလို့ မမြင်ရသလို သင့်သားကိုလည်း သင် မမြင်ရပါစေနှင့်။
- ၅။ ကျွန်ုပ်တို့ ဇနီးမောင်နှံ ကဲ့သလို သင့် မိဖုယားနှင့် သင်လည်း ကွဲပါစေ။

(၅၅၀-စန္ဒကိစ္ဆရီဇာတ်)

၃၃ စက္ခု (၅) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓစက္ခု - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တော်, အာသယာနုသယဉာဏ်တော် ဤဉာဏ်တော် နှစ်ပါးသည် ဗုဒ္ဓစက္ခု မည်၏။
- ၂။ သမန္တစက္ခု - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် သမန္တစက္ခု မည်၏။
- ၃။ ပညာစက္ခု - ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တော် အစရှိသော ပျားစွာသော ဉာဏ်တော်တို့သည် ပညာစက္ခု မည်၏။
- ၄။ ဓမ္မစက္ခု - အောက်မဂ်ဉာဏ် သုံးပါးသည် ဓမ္မစက္ခုမည်၏။
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခု - “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တ မာနုသကေန” ဟု လာသော ဉာဏ်တော်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုမည်၏။

၃၄ စွန့်ခြင်းကြီး (၅) ပါး

- ၁။ ဓနပရိစာဂ - ဥစ္စာကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၂။ ပုတ္တပရိစာဂ - သား သမီးကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ဘရိယပရိစာဂ - မယားကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၄။ အင်္ဂပရိစာဂ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါကို စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်း။
- ၅။ ဇီဝိတပရိစာဂ အသက်ကို စွန့်လွှတ် လှူဒါန်းခြင်း။

၃၅ ဆရာ (၅) မျိုး

- ၁။ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ - ရှင်ပြုပေးသော ဆရာ။
- ၂။ ကမ္မဝါစရိယ - ရဟန်းခံပေးသော ဆရာ။ (ဥပသမ္ပဒါစရိယ)
- ၃။ ဥပနိဿယာစရိယ - နည်းမှီရာ နိဿယည်း ဆရာ။ (နိဿယာစရိယ)

- ၄။ အာစရိယ - စာပေပို့ချသော ဆရာ။ (ဥဒ္ဒေသာစရိယ)
 - ၅။ ဥပဇ္ဈာယ် - ဆုံးမသြဝါဒပေးသော ဆရာ။ ဝိနည်းတော်လာ (သြဝါဒါစရိယ)
- (ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ် ကကုဓသုတ်)

၃၆ ဆရာကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ အတတ်လည်း သင်၊
 - ၂။ ပဲ့ပြင် ဆုံးမ၊
 - ၃။ သိပ္ပ မချန်၊
 - ၄။ ဘေးရန် ဆီးကာ၊
 - ၅။ သင့်ရာ အပ်ပို့၊ ဆရာတို့၊ ကျင့်ဘို့ ဝတ်ငါးဖြာ။
- (သိင်္ဂါလသုတ်)။

၃၇ ဧည့်သည်တရား (၅) ပါး

- ၁။ သင်္ခါရ၊ ဆိုသည်မှာ-နာမ်တေပညာသ (၅၃)ပါးနှင့် နိပ္ပန္နရုပ်(၁၈)ပါး အပေါင်းကို သင်္ခါရတရား (၇၁)ပါးဟု ခေါ်၏။
- ၂။ ဝိကာရ၊ ဆိုသည်မှာ - ကာယဝိညတ်ရုပ်၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ်၊ လဟုတာရုပ်၊ မုဒုတာရုပ်၊ ကမ္မညတာရုပ် ဤ (၅)ပါးကို ဝိကာရဟု ခေါ်၏။
- ၃။ လက္ခဏာ ဆိုသည်မှာ - ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ ဤရုပ် (၄)ဖြာကို လက္ခဏာဟု ခေါ်၏။
- ၄။ နိဗ္ဗာန် - ကိလေသာ ချုပ်ငြိမ်းရာကို ခေါ်၏။
- ၅။ ပညတ် - လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင် ပညတ် မှန်သမျှကို ခေါ်၏။

၃၈ ဌာန် (၅) ပါး

- ၁။ ကဏ္ဍဌာန် - လည်ချောင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၂။ တာလုဌာန် - အာစောက်၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၃။ မုဒ္ဒဌာန် - လျှာထိပ်၌ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၄။ ဒန္တဌာန် - သွား၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၅။ သြဌာန် - နှုတ်ခမ်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။

၃၉ တပည့်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ညီညာထကြွ၊
 - ၂။ ဆုံးမ နာယူ၊
 - ၃။ လာမှု ကြိုဆီး၊
 - ၄။ ထံနီး လုပ်ကျွေး၊
 - ၅။ သင်တေးအံ့ရွတ်၊ တပည့်ဝတ်၊ မချွတ် ငါးခုသာ။
- (သိင်္ခါလသုတ်)

၄၀ တရားနာခြင်း အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ မကြားဘူးသည်များကို ကြားနာရခြင်း။
 - ၂။ ကြားဘူးသည်များကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ခြင်း။
 - ၃။ ယုံမှားသံသယ ကင်းရှင်းခြင်း။
 - ၄။ အယူမှန်ကို ရခြင်း။
 - ၅။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ တိုးပွား၍ စိတ်ကြည်လင်ခြင်း။
- (ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိရ်)

၄၁ တောထွက်ရဟန်းတို့ ရနိုင်ခဲ့ခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ဒုလ္လဘော နိပုဏော - နူးညံ့သိမ်မွေ့အောင် ပြုနိုင်ခက်ခြင်း။
 - ၂။ ဒုလ္လဘော အာကပ္ပသမ္ပန္နော - ရဟန်းတို့အသွင် ဝတ်ပုံ စားသောက်ပုံ ပြုနိုင်ခက်ခြင်း။
 - ၃။ ဒုလ္လဘော ဗဟုဿုတော - ပိဋကစာပေ အကြားအမြင် ရနိုင်ခက်ခြင်း။
 - ၄။ ဒုလ္လဘော ဓမ္မကထိကော - တရားဟော ဓမ္မကထာ ဖြစ်ရန် ခက်ခြင်း။
 - ၅။ ဒုလ္လဘော ဝိနယဓရော - ဝိနည်းမိုင့် ဆရာကြီးဖြစ်ရန် ခက်ခြင်း။
- (ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိရ်)

၄၂ ထိခြင်း (၅) ပါး

ထိခြင်း ငါးပါး ဟူသည်ကား ရှိခိုးကန်တော့သည့်အခါ၌ ပြုလုပ်မှု၊
ကြမ်းခင်းနှင့် နဖူး ထိခြင်း၊
ကြမ်းခင်းနှင့် တတောင်ဆစ် (၂) ဘက် ထိခြင်း၊
ကြမ်းခင်းနှင့် ဒူး (၂) ဘက် ထိခြင်း။ (ထိုထိခြင်း ငါးပါးပင် ဖြစ်၏။)

၄၃ ဒုလ္လဘတရား (၅) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ ဒုလ္လဘော - လောက၌ ဘုရားအဖြစ် ရရန်ခဲယဉ်း၏။
- ၂။ မနုဿတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘော - လူအဖြစ် ရရန်ခဲယဉ်း၏။
- ၃။ ဒုလ္လဘာ သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ-သဒ္ဓါတရား၌ ယုံကြည်မှုနှင့်ပြည့်စုံရန် ခဲယဉ်း၏။
- ၄။ ပဗ္ဗဇ္ဇိတဘာဝေါ ဒုလ္လဘော - ရဟန်း သာမဏေဖြစ်ရန် ခဲယဉ်း၏။
- ၅။ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ဒုလ္လဘံ- သစ္စာလေးပါးတရား နာကြားရဘို့ရန် ခဲယဉ်း၏။

၄၄ တူရိယာ (၅) ပါး

- ၁။ ကြေး။
- ၂။ ကြိုး။
- ၃။ သရေ။
- ၄။ လေ။
- ၅။ လက်ခုပ်။

၄၅ ဒါယကာ ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မေတ္တာစိတ်သက်၊
- ၂။ ဆောင်ရွက် ချစ်ခင်၊
- ၃။ ခင်မင် နှုတ်ချို၊
- ၄။ လိုလျှင် ဖိတ်ထား၊
- ၅။ တတ်အား လူစေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊ ပြုလေ ဒါယကာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၄၆ နတ်ဝုတေခါနီး နိမိတ် (၅) ပျိုး

- ၁။ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ညှိုးနွမ်းခြင်း။
- ၂။ ပန်ဆင်ထားသော ပန်းများ ညှိုးနွမ်းခြင်း။
- ၃။ ရုပ်ရေအဆင်း မလှမပဖြစ်ခြင်း။
- ၄။ မျက်တောင်ခပ်ခြင်း။
- ၅။ လက်ကတီးကြားမှ ချွေးထွက်ခြင်း။
(ဣန္ဒြိယဝိသုဒ္ဓိတော် ၄-စတုတ္ထဝဂ်၊ ၄-ပဉ္စမုပ္ပါယ်နိမိတ်သုတ်)

၄၇ နိကာယ် (၅) ရပ်

- ၁။ ဒီဃနိကာယ် - ရှည်သောသုတ်တို့၏ အပေါင်းအစုကျမ်း။
- ၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ် - အလယ်အလတ်သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစုကျမ်း။
- ၃။ သံယုတ္တနိကာယ် - အကြောင်းတူရာ ယှဉ်စပ်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် - အင်္ဂါတဖါးထက် လွန်၍ လွန်၍ ဟောထားသော ကျမ်း။
- ၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် - သီးခြား သုတ်ငယ်သုတ်တို့၏ အပေါင်းကျမ်း။

၄၈ နံသာ (၅) ပါး

- ၁။ နံသာနီ။
- ၂။ နံသာဖြူ။
- ၃။ ကရမက်။
- ၄။ အကျော်။
- ၅။ စမ္ဘာ။

၄၉ နို့အရသာ (၅) ပါး

- ၁။ နို့စိမ်း နို့ကျက် အရသာ။
- ၂။ ဓိန်ချဉ် အရသာ။
- ၃။ ဓိန်ခဲ အရသာ။
- ၄။ ဆီဦး အရသာ။
- ၅။ ထောပတ် အရသာ။

၅၀ နှောင်ပြင်ရန်ခက်သည့် (၅) ပျိုး

- လင်္ကာ။ ။အိမ်ထောင်မှု၊ ဘုရားတည်၊ ဆေးမင်္ဂလေ စုတ်ထိုး၊ မှောင်ထိုင်ပင့် မြက်သံဃာ၊ စာချုပ်ရန် ခက်သည့်အမျိုး။
- ၁။ အိမ်ထောင်မှု - အမျိုးကောင်း သားသမီးများသည် အိမ်ထောင်ပြုပြီး ပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။
 - ၂။ ဘုရားတည် - ဘုရားတည်ပြီးပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။
 - ၃။ ဆေးမင်္ဂလေစုတ်ထိုး - ဆေးမင်္ဂလေထိုးပြီးပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။

၄။ ကျောင်းထိုင်ပင့်မြတ်သံဃာ - မိမိငွေကြေးတတ်နိုင်၍ ကျောင်းဆောက်
ပြီး ဘုန်းကြီးရှာ ကျောင်းအပ်လှူ၊ နောင်အခါ မိမိနှင့် သဘောချင်း
မတိုက်ဆိုင်၍ ဘုန်းကြီးကို ကျောင်းပေါ်မှ နှင်ချ၊ ဘုန်းကြီးက မသွား၊
မိမိသာ အပါယ်သွား၏။

၅။ စာချုပ်ရန် ခက်သည့်အမျိုး - စာချုပ်ချုပ်ပြီး၍ လက်မှတ်ထိုးပြီးပါက
ပြန်ပြင်၍ မရပြီ။

၅၁ နာမ် ရုပ် ခန္ဓာ၌ သံဝေဂယူရန် (၅) ပါး

၁။ မသေခင်လှ၊ သေလျှင်ပွ၊ ဆိုးစွ နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၂။ မသေခင်ကောင်း၊ သေလျှင်ဖောင်း၊ မကောင်း နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၃။ မသေခင်ဟန်၊ သေလျှင်နံ၊ ဖောက်ပြန် နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၃။ မသေခင်ဟုတ်၊ သေလျှင်ပုပ်၊ စက်ဆုပ် နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၅။ မသေခင်ချစ်၊ သေလျှင်ပစ်၊ ဆိုးညစ် နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၅၂ ပဉ္စေဂ္ဂံ (၅) ပါး

၁။ ကောဏ္ဍည။

၂။ ဝပ္ပ။

၃။ ဘဒ္ဒိယ။

၄။ မဟာနာမ်။

၅။ အဿဇီ။

၅၃ ပဉ္စာနန္တရိယကံ (၅) ပါး

၁။ ဗုဒ္ဓလောဟိတုပ္ပါဒက - မြတ်စွာ ဘုရားကို သွေးစိမ်း ယှက်အောင်
ပြုလုပ်ခြင်း။

၂။ သံဃဘေဒက - သံဃာကို သင်းခွဲခြင်း။

၃။ အရဟန္တဃာတက - ရဟန္တာကို သတ်ခြင်း။

၄။ မာတုဃာတက - အမိကို သတ်ခြင်း။

၅။ ပိတုဃာတက - အဖကို သတ်ခြင်း။

အဲဒီနှင်အဖကို တပေါင်းတည်းထား၍ ဘိက္ခုနီမကို မေထုန်ကျင့်ခြင်းဟု မှတ်ရ၏။

(ပဉ္စပဒေသနိ၊ ၈၆)

၅၄ ပသာဒရုပ် (၅) ပါး

- ၁။ စက္ခု - မျက်စိအကြည်ဓာတ်။
- ၂။ သောတ - နားအကြည်ဓာတ်။
- ၃။ ဃာနု - နှာခေါင်းအကြည်ဓာတ်။
- ၄။ ဇီဝှါ - လျှာအကြည်ဓာတ်။
- ၅။ ကာယ - ကိုယ်အကြည်ဓာတ်။

၅၅ ပဉ္စ(၅) ပါး

ပဉ္စငါးပါးဟူသည်ကား ဆေးဖော်စပ်ရာ၌ သုံးစွဲသော စကား ဖြစ်၏။

- ၁။ အပင်ရှိ အမြစ်အားလုံး။
- ၂။ အပင်ရှိ ပင်စည် အရိုးအားလုံး။
- ၃။ အပင်ရှိ အရွက်အားလုံး။
- ၄။ အပင်ရှိ အပွင့်အားလုံး။
- ၅။ အပင်ရှိ အသီးအားလုံး။

ထိုငါးပါးပေါင်းစု၍ ဆေးဖော်စပ်ခြင်းကို ပဉ္စငါးပါးဟု ခေါ်ပါသည်။

၅၆ ပီတိ (၅) ဖြာ

- ၁။ ခုဒ္ဒကာပီတိ - မွေးညှင်းများကို ရှင်၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ ခဏိကာပီတိ - လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ တခဏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၃။ ဩက္ကန္တိကပီတိ - လှိုင်းတံပိုး ကြွသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၄။ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ - ဝါဂွမ်းစိုင့်ကို လေမှုတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်သည်။
- ၅။ ဖရဏာပီတိ - ဝါဂွမ်းကို ဆီထိသကဲ့သို့ စိမ့်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

(ပဋိသန္တိဒါမင်)

၅၇ ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ပေးလှူသော သူသည် လူအများ၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းကို ခံရ၏။
- ၂။ ပေးလှူသောသူကို သူတော်ကောင်းများ ချဉ်းကပ်၏။
- ၃။ ပေးလှူသောသူသည် ကောင်းသော ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်းရှိ၏။

- ၄။ ပေးလှူသောသူသည် မည်သည့် ပရိသတ်သို့မဆို ဝင်ရောက်လျှင် ရဲဝံ့
ရှင်ပျံ့စွာ ဝင်ရောက်၏။
- ၅။ ပေးလှူသောသူသည် သေလွန်သောအခါ နတ်ရွာသုဂတိသို့ လားရ၏။
(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိ၊ ၄-သုမနဝဂ်၊ ၄-သီဟသေနာပဘိသုတ်)

၅၈ ဖြေးဖြေး ပြုအပ်သော အရာ (၅) မျိုး

- ၁။ ပညာရှာမှီးခြင်းသည် ဖြေးဖြေး ပြုအပ်၏။
- ၂။ ဥစ္စာရှာခြင်းသည် ဖြေးဖြေး ပြုအပ်၏။
- ၃။ တောင်ကိုတက်ခြင်းသည် ဖြေးဖြေး ပြုအပ်၏။
- ၄။ ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်းသည် ဖြေးဖြေး ပြုအပ်၏။
- ၅။ အမျက်ထွက်ခြင်းသည် ဖြေးဖြေး ပြုအပ်၏။
(လောကနိတိကျမ်းလာ)

၅၉ ဗလ (၅) တန်

- ၁။ ကာယဗလ - ကိုယ်၏စွမ်းအား။
- ၂။ ဉာဏဗလ - ဉာဏ်၏စွမ်းအား။
- ၃။ စာရိတ္တဗလ - ထူးသောအကျင့်၏ စွမ်းအား။
- ၄။ မိတ္တဗလ - မိတ်ကောင်းရှိခြင်း၏ စွမ်းအား။
- ၅။ ဘောဂဗလ - ဥစ္စာပေါများခြင်း၏ စွမ်းအား။

၆၀ ဗီဇ (၅) မျိုး

- ၁။ မူလ ဗီဇ - အမြစ်မျိုး။
- ၂။ ခန္ဓ ဗီဇ - အပင်မျိုး။
- ၃။ ဖလ ဗီဇ - အဆစ်မျိုး။
- ၄။ အဂ္ဂ ဗီဇ - အညွန့်မျိုး။
- ၅။ ဗီဇ ဗီဇ - အစေ့မျိုး။

(မူလပစ္စယာသ)

၆၁ ဗျဿန တရား (၅) ပါး

- ၁။ ဉာတိဗျဿန - ဆွေမျိုးဉာတိတို့ သေကျေပျက်စီးခြင်း။
- ၂။ ဘောဂဗျဿန - ရာထူးဂုဏ်သိရှိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ လျော့ကျပျက်စီးခြင်း။
- ၃။ ရောဂဗျဿန - အနာရောဂါ နှိပ်စက်ပျက်စီးခြင်း။
- ၄။ သီလဗျဿန - အကျင့်သီလ ပျက်စီးခြင်း။
- ၅။ ဒိဋ္ဌိဗျဿန - အယူဝါဒ လွဲမှားပျက်စီးခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်)

၆၂ ဗိုလ် (၅) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါဗိုလ် - ယုံကြည်မှု၏ စွမ်းအားရှိခြင်း။
- ၂။ သတိဗိုလ် - သတိစွမ်းအား ရှိခြင်း။
- ၃။ ဝီရိယဗိုလ် - လုံ့လစွမ်းအား ရှိခြင်း။
- ၄။ သမာဓိဗိုလ် - တည်ငြိမ်မှုစွမ်းအား ရှိခြင်း။
- ၅။ ပညာဗိုလ် - ပညာဉာဏ်စွမ်းအား ရှိခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၆၃ ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ ဘုရား (၅) ဆူ

- ၁။ ကကုသန်။
- ၂။ ကောဏာဂုံ။
- ၃။ ကဿပ။
- ၄။ ဂေါတမ။
- ၅။ အရိမေတ္တေယျ။

၆၄ ဘုရားဟော (၅) ပျိုး

- ၁။ ရှေးကရှိပြီးသည့်တရားကို မြတ်စွာဘုရားမှ လက်ခံခြင်း။
- ၂။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားခြင်း။
- ၃။ ရဟန္တာယောကျ်ား ဟောကြားခြင်း။
- ၄။ ရဟန္တာမိန်းမ ဟောကြားခြင်း။
- ၅။ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာမှ မေးလျှောက်၍ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခြင်း။

၆၅ ဘုရားအလောင်း၏ ကြည့်ခြင်း (၅) ပါး

- ၁။ ကာလ - သက်တမ်းကာလကို ကြည့်ခြင်း။
- ၂။ ဒီပ - ကျွန်းလေးကျွန်း၌ သင့်လျော်သောကျွန်းကို ကြည့်ခြင်း။
- ၃။ ဒေသ - အရပ်ဒေသကို ကြည့်ခြင်း။
- ၄။ ကုလ - အမျိုးအနွယ်ကို ကြည့်ခြင်း။
- ၅။ မာတု အာယု ပရိစ္ဆေဒ - မိခင်၏ အသက်အပိုင်းအခြားကို ကြည့်ခြင်း။

၆၆ ဘောဇဉ် (၅) ပါး

- ၁။ ထမင်း။
- ၂။ မုယောဖြင့် လုပ်သောမုံ။
- ၃။ မုံလုံး။
- ၄။ ငါး။
- ၅။ အမဲ။

၆၇ မစ္ဆရိယတရား (၅) ပါး

- ၁။ အာဝါသ - အရိပ်အာဝါသနှင့် အဆောက်အဦ၌ ဝန်တိုခြင်း။
- ၂။ ကုလ - အမျိုးဂုဏ်၌ မာန်တက်၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၃။ လာဘ - လာဘ်လာဘ၌ မမျှတလို၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၄။ ဝဏ္ဏ - အဆင်းမာန်တက်၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၅။ ဓမ္မ - မိမိသိသောတရား၌ သူတပါးသိရန် မလိုသဖြင့် ဝန်တိုခြင်း။

၆၈ မလ္လအပ်ခြင်း (၅) ပျိုး

- ၁။ ပဇ္ဇဒါန - မူးယစ်စေတတ်သော အလ္လ။
- ၂။ သမဇ္ဇဒါန - ဇာတ်ရုပ်သေး အငြိမ့်အလ္လ။
- ၃။ ဣတ္ထိဒါန - မိန်းမ အလ္လ။
- ၄။ ဥသဘဒါန - နွားမများအလယ်၌ နွားထီးလွှတ်ခြင်း အလ္လ။
- ၅။ စိတ္တကမ္မဒါန - စိတ်တက်ကြွစေတတ်သော စာနှင့် ဓာတ်ပုံကားချပ် အလ္လ။

၆၉ မယားကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ အိမ်တွင်းမှုလုပ်၊
- ၂။ သိမ်းထုပ်သေချာ၊
- ၃။ မိစ္ဆာကြဉ်ရှောင်၊
- ၄။ လျော်အောင်ဖြန့်ချိ၊
- ၅။ ယှဉ်းရိမမှု၊ ဝတ်ငါးဆူ၊ အိမ်သူ ကျင့်အပ်စွာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၇၀ မသိခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ မိမိမည်သည့်ဘဝမှ ကူးလာသည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၂။ မည်သည့်အရွယ်ရှိအောင် နေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၃။ မည်သည့်အနာဖြင့် သေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၄။ မည်သည့်အရပ်၌ သေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၅။ မည်သည့်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
(ဓမ္မပဒ-လာ)

၇၁ မာရ် (၅) ပါး

- ၁။ ဒေဝပုတ္တမာရ် - မာရ်နတ်ကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၂။ မစ္စုမာရ် - သေခြင်းတရားကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ ခန္ဓမာရ် - ခန္ဓာငါးပါးကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၄။ ကိလေသမာရ် - ကိလေသာကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၅။ အဘိသင်္ခါရမာရ် - ပြုပြင်မှု အဝဝကို အောင်နိုင်ခြင်း။

၇၂ မိန်းမများ၏ အာဝေနိက ဒုက္ခ (၅) ပါး

- ၁။ တလ တကြိမ် ဖြစ်ပေါ်သော ဓမ္မတာကို သိမ်းဆည်း ရခြင်း။
- ၂။ လင်ခေါ်ရာနောက်သို့ လိုက်ရခြင်း။
- ၃။ လင်၏ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး ပြုရခြင်း။

၄။ ကိုယ်ဝန် ဆောင်ရခြင်း။

၅။ သားဖွားရခြင်း။

(အာဝေဓိက ဒုက္ခသုတ် သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်)

၇၃ မိန်းမများ၏ ကောင်းခြင်း (၅) မြှာ

၁။ အသား၏ ကောင်းခြင်း။ (လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး၊ နှုတ်ခမ်း)

၂။ အရေ၏ ကောင်းခြင်း။

၃။ အကြော၏ ကောင်းခြင်း။ (လက်သည်း ခြေသည်းကို ဆို၏) ထို၌ ဆံပင်ဟူ၍လည်း မူကွဲရှိ၏။

၄။ အရိုး၏ ကောင်းခြင်း။ (သွားကို ဆို၏)

၅။ အရွယ်၏ ကောင်းခြင်း။ (အသက်ကြီးပေသည့် အရွယ်မကျခြင်း)

(ဓမ္မပဒနှင့် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၇၄ မိဘကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

၁။ မကောင်း မြစ်တာ၊

၂။ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊

၃။ အတတ်သင်စေ၊

၄။ ပေးဝေနှီးရင်း၊

၅။ ထိမ်းမြားခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊ ဖခင် မိတို့တာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၇၅ မေရယ (၅) မျိုး

၁။ ပုပ္ဖမေရယ - သစ်ပွင့်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရက်။

၂။ ဖလမေရယ - သစ်သီးဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရက်။

၃။ မခုကမေရယ - မုဒရက်သီးဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရက်။

၄။ ဂုဠမေရယ - တင်လဲဖြင့် ပြုအပ်သော အရက်။

၅။ သမ္ဘာရမေရယ - အထူးထူးသော အဆောက်အဦးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော အရက်။

(ဟောဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိ)

၇၆ မင်းမြောက်တန်ဆာ (၅) ပါး

၁။ ထီးဖြူ။

၂။ မကိုဋ်။

၃။ သန်လျက်။

၄။ ကျောက်စိ ခြေနင်း။

၅။ စာမရိယပ်။

(ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ)

၇၇ မင်းဆက် (၅) သွယ် ခင်ဘိုမယ်

၁။ အင်းဝ ပဌမ မင်းခေါင်မင်း။

၂။ ၎င်း၏သား သီဟသူမင်း။

၃။ မင်းလှငယ် (စောမင်းလှ မိဖုယား၏သား)

၄။ ကလေးကျေးတောင်ညိုမြို့စား။

၅။ မိုးညှင်းမင်းတရား။

၇၈ မြစ်ကြီး (၅) သွယ်

၁။ ဂင်္ဂါမြစ်။

၂။ ယမုနာမြစ်။

၃။ အဝိရဝတီမြစ်။

၄။ မဟိမြစ်။

၅။ သရဘူမြစ်။

(မဇ္ဈိမနိကာယ အဋ္ဌကထာ)

၇၉ မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ပေးကမ်းချီးမြှင့်၊
- ၂။ ကိုယ်နှင့်ယှဉ်ထား၊
- ၃။ စီးပွားဆောင်ရွက်၊
- ၄။ နှုတ်မြှောက်ချီသာ၊
- ၅။ သစ္စာမှန်စေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊ ပြုလေ မိတ်သဟာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၈၀ ယုတ်မာသော ရဟန်းအင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ပြည့်တန်ဆာမအိမ်တွင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၂။ မုဆိုးမအိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၃။ အပျိုကြီးအိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၄။ ပဏ္ဍုက်အိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၅။ ရဟန်းမိန်းမ၊ သီလရှင်ကျောင်းဇရပ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
(ပဇ္ဇကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဖာသုဝိဟာရဝဂ်၊ ၂-ဥဿင်္ကိတသုတ်)

၈၁ ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း (၅) ပါး

- ၁။ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ - ပဉ္စင်းလောင်း၏ အင်္ဂါပရိက္ခရာ ပြည့်စုံမှုရှိခြင်း။
- ၂။ ဥတ္တိသမ္ပတ္တိ - ဥတ်၏ ပြည့်စုံပြီသမှုနှင့် သိမှု ပြည့်စုံခြင်း။
- ၃။ ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိ - ကမ္မဝါစာ၏ ပြည့်စုံပြီသမှု ရှိခြင်း။
- ၄။ သီမာသမ္ပတ္တိ - သိမ်၏ ဝိပတ္တိကင်းစင် သမ္ပတ္တိဝင်၍ အပြစ်ကင်းစင်မှု ရှိခြင်း။
- ၅။ ပရိသာသမ္ပတ္တိ - ရဟန်းပရိသတ် ပြည့်စုံလုံလောက် စင်ကြယ်မှုရှိခြင်း။

၈၂ ရန်သူမျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ရေ။
- ၂။ မီး။
- ၃။ မင်းသိုဉ်း။

၄။ သူခိုး။

၅။ ရန်သူ။

(ထေရီဂါထာ ပါဠိ)

၈၃ ရဟန္တာ (၅) မျိုး

၁။ ပါရမိပ္ပတ္တရဟန္တာ - ပါရမိဉာဏ် အထွတ်အထိပ် ရောက်ခြင်း။

၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ - ထူးထွေကွဲပြား ပိုင်းခြားဝေဘန်ခြင်း။

၃။ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ - အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

၄။ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာ - ဝိဇ္ဇာသုံးပါး သိရှိပြည့်စုံခြင်း။

၅။ သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာ - ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေခြင်း။ (မူကဲ့ရှိ၏)

၈၄ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အရံတောင် (၅) လုံး

၁။ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်။

၂။ ပဏ္ဍဝတောင်။

၃။ ဣသိဂိလိတောင်။

၄။ ဝေပုလ္လတောင်။

၅။ ဝေဘာရတောင်။ (မူကဲ့ရှိ၏)

၈၅ ရုပ်အခေါ် (၅) မျိုး

၁။ သဘာဝရုပ် - မိမိဥစ္စာဖြစ်သော ဘာဝလက္ခဏာ ရှိ၏။

၂။ သလက္ခဏရုပ် - အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ စသော လက္ခဏာရှိ၏။

၃။ နိပ္ပန္နရုပ် - ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်းတရားတို့သည် ဖြစ်တတ်သော သဘော ရှိ၏။

၄။ ရူပရုပ် - ဖေါက်ပြန်ပျက်စီးတတ်သော သဘောရှိ၏။

၅။ သမ္မုသနရုပ် - လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ သုံးသပ်အပ်သော သဘောရှိ၏။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၈၆ လားရာ ဂတိ (၅) ပါး

- ၁။ နိရယဂတိ - သေလွန်သည့်အခါ ငရဲဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၂။ ပေတဂတိ - သေလွန်သောအခါ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၃။ တိရစ္ဆာနဂတိ - သေလွန်သောအခါ တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၄။ မနုဿဂတိ - သေလွန်သောအခါ လူ့ပြည်လူ့ဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၅။ ဒေဝဂတိ - သေလွန်သောအခါ နတ်၊ ဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၈၇ လင်ကျင်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မထေမဲ့ကင်း၊
- ၂။ အပ်နှင်း ဥစ္စာ၊
- ၃။ မိစ္ဆာမမှား၊
- ၄။ ဝတ်စားဆင်ယင်၊
- ၅။ မြတ်နိုးကျင်၊ ငါးအင် လင်ကျင့်ရာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၈၈ ဝိနည်း (၅) ကျမ်း

- ၁။ ဘိက္ခုဝိဘင်း - ရဟန်းများကို ဝေဘန်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၂။ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း - ရဟန်းမိန်းမများကို ဝေဘန်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ မဟာဝါခန္ဓက - ကြီးသော ရှည်သော သုတ်များ ပေါင်းစု၍ ဟောထားသောကျမ်း။
- ၄။ ဣဠဝါခန္ဓက - ငယ်သော တိုသော သုတ်များ ပေါင်းစု၍ ဟောထားသောကျမ်း။
- ၅။ ပရိဝါ - ကျန်ခဲ့သော အကြွင်းအကျန်များကို ပေါင်းစု၍ ဟောထားသောကျမ်း။

(ပဌမသံဂါယနာတင်သောအစဉ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သောကျမ်းအမည်ဖြစ်၏။)

၈၉ တနည်း ဝိနည်း (၅) ကျမ်း

- ၁။ ပါရာဇိကဏ် - သာသနာတော်မှ ရွှေ့လျော့ခြင်းကို ဟောသောကျမ်း။
 - ၂။ ပါစိတ် - အပြစ်နှင့်ဆိုင်ရာ အာပတ်များကို ဟောသောကျမ်း။
 - ၃။ မဟာဝါ - ကြီးကျယ်သော အဆုံးအမကျမ်း။
 - ၄။ စူဠဝါ - သေးငယ်သော အဆုံးအမကျမ်း။
 - ၅။ ပရိဝါ - ကျန်ခဲ့သော အခြံအရံ အဆုံးအမကျမ်း။
- (ကျမ်းအားဖြင့် ခေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။)

၉၀ ဝိမုတ္တိတရား (၅) ပါး

- ၁။ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ဒါန, သီလ အစွမ်းဖြင့် လွတ်မြောက်မှု။
(အနုပဿနာ ခုနစ်ပါး)
- ၂။ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ သမထအစွမ်းဖြင့် လွတ်မြောက်မှု။ (သမာပတ် ရှစ်ပါး)
- ၃။ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အပြီးအပိုင် လွတ်မြောက်မှု။ (မဂ်လေးပါး)
- ၄။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ - ကိလေသာ ငြိမ်းအေးမှု။ (ဖိုလ်လေးပါး)
- ၅။ နိဿရဏဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်။

(မောရသုတ်)

၉၁ ဝေဒနာ (၅) ပါး

- ၁။ သုခဝေဒနာ - ချမ်းသာမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ - ဆင်းရဲမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၃။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ - ချမ်းသာ ဆင်းရဲမှု မရှိမူ၍ ခံစားမှု။
- ၄။ သောမနဿ ဝေဒနာ - ရှင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၅။ ဒေါမနဿ ဝေဒနာ - မရှင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။

၉၂ သိခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ဝိဇာနန - ဝိညာဏ်သိ အများသိသော အသိမျိုး။
- ၂။ သဉ္ဇာနန - အမှတ်အသားဖြင့် သိသော အသိမျိုး။
- ၃။ ပဇာနန - ပညာဖြင့် သိသော အသိမျိုး။
- ၄။ အဘိဇာနန - အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် သိသော အသိမျိုး။
- ၅။ ပရိဇာနန - ပရိညာဉ်ဆိုက်အောင် သိသော ဉာဏ်အသိမျိုး။

၉၃ သည်းခံခြင်း အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ဗဟုဇနမနာပ - လူအများ ချစ်ခင်ခြင်း။
- ၂။ နဝေရဗဟုလ - ရန်မများခြင်း။
- ၃။ နဝဇ္ဇဗဟုလ - အပြစ်မရှိခြင်း။
- ၄။ အသံမုဠကာလင်္ကတ - မတွေ့ မဝေ သေရခြင်း။
- ၅။ သုဂတိသဂ္ဂလောက - နတ်ရွာသုဂတိသို့ လားရခြင်း။

၉၄ သည်းမခံခြင်း အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ သူတော်ကောင်းများ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၂။ လူမွန်းများ၏။
- ၃။ နတ်တို့ မနှစ်သက်။
- ၄။ တွေဝေလျက် သေ၏။
- ၅။ သေလျှင် အပါယ်သို့ လားရ၏။

၉၅ သိချင်းအသံဖြင့် တရားဟောသော ရဟန်းအပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ထိုအသံကို စွဲမက်၏။
- ၂။ သူတပါးကိုလည်း ထိုအသံ၌ စွဲမက်စေကုန်၏။
- ၃။ ရဟန်းတို့လည်း သိချင်းဆိုကုန်၏ဟု လူဒါယကာတို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။

- ၄။ အသံပြုပြင်ခြင်းကြောင့် ရဟန်းသမာဓိ ပျက်၏။
- ၅။ နောင်လာ နောက်သားများ ယင်းအတုကို လိုက်ခြင်းပြု၏။
(ပဇ္ဇက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၁-ကိမ္ဗိလဝဂ်၊ ၉-ဝိတဿရသုတ်)

၉၆ သုဒ္ဓါဝါသ (၅) ဘုံ

- ၁။ အဝိဟာဘုံ။
- ၂။ အတပ္ပါဘုံ။
- ၃။ သုဒဿာဘုံ။
- ၄။ သုဒဿိဘုံ။
- ၅။ အကနိဋ္ဌာဘုံ။ (ထိုင်းဘုံကို လောကုတ္တရာဘုံဟူ၍လည်း ခေါ်၏။)

၉၇ သုရာ (၅) ပျိုး

- ၁။ ပိဋ္ဌသုရာ - မှိုညက်စိမ်းဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၂။ ပူပသုရာ - မှိုညက်ရေဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၃။ သြဒနသုရာ - ထမင်းဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၄။ ကိဏ္ဍပက္ခိတ္တသုရာ - သစ်မျိုးစေ့ကို ခပ်လောင်း၍ ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၅။ သမ္ဘာရသံယုတ္တသုရာ - သစ်မြစ်သစ်သီးတို့နှင့် ယှဉ်၍ပြုအပ်သော သုရာ။
(ဧတာဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိ)

၉၈ သားသမီး ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ကျွေးမွေးမပျက်၊
- ၂။ ဆောင်ရွက်စီမံ၊
- ၃။ မွေခံထိုက်စေ၊
- ၄။ လူမျှဝေ၍၊
- ၅။ စောင့်လေမျိုးနွယ်၊ ငတ်ငါးသွယ်၊ ကျင့်ဘွယ် သားတို့တာ။
(သင်္ဂါယသုတ်)

၉၉ သင်္ဂြိုင်း အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ မစင်မကြယ် ရှိ၏။
 - ၂။ မကောင်းသော အနံ့ ရှိ၏။
 - ၃။ ဘေးဘျမ်း ရှိ၏။
 - ၄။ သရဲသဘက်တို့ နေရာ ဖြစ်၏။
 - ၅။ များစွာသော လူအပေါင်းတို့ ငိုကြွေးရာအရပ် ဖြစ်၏။
- (ပဉ္စက အရဲတ္တိရိ)

၁၀၀ ဟိန္ဒူနတ်ကြီး (၅) ပါး

- ၁။ သူရဿတီ နတ်။
- ၂။ စန္ဒီ နတ်။
- ၃။ ပရမီသွာ နတ်။
- ၄။ မဟာပိန္ဒ နတ်။
- ၅။ ပိဿနိုး နတ်။

၁၀၁ သမားတော် ဂုဏ်အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ဝေဒပဏ္ဍိတ - ရာသီ, နက္ခတ်, ဗေဒင်, ယတြာ တတ်ကျွမ်းရခြင်း။
- ၂။ ဘိသက္ကဆေက - ဆေးပေး ဆေးကုသမှု၌ ကျွမ်းကျင်ရခြင်း။
- ၃။ နာနာသတ္တဒက္ခ - ဆေးကျမ်းကောင်း အရပ်ရပ်တို့ကို တတ်သိ လိမ်မာ ရခြင်း။
- ၄။ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ - ကြည်ညိုအားထားဘွယ် တင့်တယ်သော ရုပ်ဆင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ၅။ ဗြဟ္မစာရီ - ဗြဟ္မစိုရ်တရား လက်ကိုင်ထား၍ • ကံငါးပါး လုံခြုံသူ ဖြစ်ရခြင်း။

၁၀၂ နဂါး ဒုက္ခ (၅) ပျိုး

- ၁။ နဂါးချင်း မေထုန်မှီဝဲသောအခါ။
- ၂။ မိတ်ချွေသက်ချွေ အိပ်ပျော်သောအခါ။

၃။ ပဋိသန္ဓေ နေ့စဉ်အခါ။

၄။ အရေဟောင်းကို စွန့်သောအခါ။

၅။ စုတိစိတ် ကျသောအခါ။

(ဤအချိန်အခါ (၅)မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးနှင့် ကြုံတွေ့လာသောအခါ၌ မူရင်း ဇာတိ နဂါးခန္ဓာကိုယ်သာ ဖြစ်လာတတ်၏။)

၁၀၃ မီးလုံခြင်း၏ အပြစ် (၅) ပါး

၁။ အစက္ခုဿ - မျက်စိ အားနည်းတတ်ခြင်း။

၂။ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏ - ပြာ, အိုးမဲ စသည်တို့ ပေကျံတတ်ခြင်း။

၃။ ဒုဗ္ဗလကရဏ - အင်အား နည်းပါးတတ်ခြင်း။

၄။ သင်္ဂဏိကာပဝဇန - အပေါင်းအသင်း၌ မွေ့လျော်တတ်ခြင်း။

၅။ တိရစ္ဆာနကထာ ပဝတ္တန - တိရစ္ဆာန်နှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆို တတ်ခြင်း။

(အဂ္ဂိသုတ် ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၀၄ မိန်းမတို့ လော်လည်ခြင်း (၅) ပါး

၁။ အာဟာရလောလတာ-အစားအသောက်၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

၂။ အလင်္ကာရလောလတာ - အဝတ်တန်ဆာ၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

၃။ ပရပုရိသလောလတာ- ယောက်ျားတပါး၌ (အနည်းဆုံး စိတ်ဖြင့်ပင်) နှစ်သက်တတ်ခြင်းဟူသော လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

၄။ ဓနလောလတာ - ပစ္စည်းဥစ္စာ၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

၅။ ပါဒလောလတာ - ဟိုဟို ဒီဒီ သွားလာမှု၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

(သုတ္တံပါဠိ)

၁၀၅ မိန်းမတို့၏ အပြစ် (၅) ပါး

၁။ အသုတိ - မစင်ကြယ်ခြင်း။

၂။ ဒုဂ္ဂန္ဓ - မကောင်းသော အနံ့ ရှိခြင်း။

၃။ သဘိရူ - အအိပ်ကြီးခြင်း။

- ၄။ သပ္ပဋိဘယ - ကြောက်လန့်ခြင်း။
 ၅။ မိတ္တဒုမ္ဘိ - မိတ်ပျက်လွယ်တတ်ခြင်း။

၁၀၆ တနည်း မိန်းမတို့ အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ ကောဓန - အမျက်ထွက်ခြင်း။
 ၂။ ဥပနာဟ - ရန်ငြိုးဘွဲ့တတ်ခြင်း။
 ၃။ သောရဝိသ - ရာဂစိတ် ပြင်းထန်ခြင်း။
 ၄။ ဒုဇ္ဈိတ - ပိသုဏဝါစာကို ပြောခြင်း။
 ၅။ မိတ္တဒုမ္ဘိ - မိတ်ပျက်လွယ်တတ်ခြင်း။

(ကဏ္ဍသုတ် (ပ-ဒု) ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိ)

၁၀၇ မိန်းမတို့ အား (၅) မျိုး

- ၁။ ရူပဗလ - အဆင်းအင်္ဂါ လှပချောမွေ့ခြင်း။
 ၂။ ဘောဂဗလ - ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
 ၃။ ဉာတိဗလ - ဆွေမျိုးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
 ၄။ ပုတ္တဗလ - သားသမီးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
 ၅။ သီလဗလ - သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

(သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော် ဝိသာရဒသုတ်)

၁၀၈ ယာဂု အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ဆာလောင်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း။
 ၂။ မှတ်သိပ်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း။
 ၃။ လေကို အောက်သို့ စုံစေခြင်း။
 ၄။ ဆီးအိမ်ကို စင်ကြယ်စေခြင်း။
 ၅။ အစာကို ကျေညက်စေခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၅-ပါး သော တရာ ကာ နိဗ္ဗိတ။

၆-ပါးသော တရားများ

၁ အမွေ ခံထိုက်သော သား (၆)ယောက်

- ၁။ သြရသ - ရင်၌ဖြစ်သော သား။
- ၂။ ခေတ္တဇ - ကျွန်မနှင့် သင့်ရာမှ မွေးသော သား။
- ၃။ ဟေဠိမ - အပြောင်မယား သား။ (မယားငယ်ကို ဆိုသည်။)
- ၄။ ပုဗ္ဗက - လင်ပါ မယားပါ သားသမီးများ။
- ၅။ ကိတ္တိမ - အမွေခံသားအဖြစ် အထင်အရှား မွေးစားသော သား။
- ၆။ အပတိဋ္ဌ - ကောက်၍ မွေးသောသား၊ (ဇီဝကကဲ့သို့) သားမျိုး။

(အနုသင်္ခေပ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ပုဒ်-၁၅၀)

၂ အပွေ မခံထိုက်သော သား (၆) ယောက်

- ၁။ ဒိန္နက သား - သူတပါးမှ ပေး၍ရသော သားမျိုး။
- ၂။ သဟောစု သား - ဝယ်၍ရသော သားမျိုး။
- ၃။ ပုနာနုဗ္ဗဝ သား - မိမိမယား သူတပါးနှင့် ပျော်ပါး၍ ရသောသား။
- ၄။ ကိဠိတ သား - ကစားမြူးတူးရာမှ ရသောသား။ (ပြည့်တန်ဆာကိုဆို၏)
- ၅။ သုနုတ္တ သား - မိဘစကား နားမထောင် ရန်သူကဲ့သို့ ပြုကျင့်သော ခေလိုသား။
- ၆။ သာတဘတ္တ သား - ထမင်းငတ်သည့်အခါမှ မှီခိုလာသည့် သားမျိုး။

(အနုသင်္ခေပ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ပုဒ်-၁၅၀)

၃ အဇ္ဈတ္တိကာယတန (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခာယတန - မျက်စိအတွင်း တည်ရာ။
- ၂။ သောတာယတန - နားအတွင်း တည်ရာ။
- ၃။ သာနာယတန - နှာခေါင်းအတွင်း တည်ရာ။

၄။ ဇိဝှိယတန - လျှာအတွင်း တည်ရာ။

၅။ ကာယာယတန - ကိုယ်အတွင်း တည်ရာ။

၆။ မနာယတန - စိတ်၌ တည်ရာ။

(သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းမှလ၍)

၄ အကျိုးစီးပွားပဲစေသော တရား (၆) ပါး

၁။ နေမြင့်အောင် အိပ်ခြင်းသည်လည်း တပါး။

၂။ ပျင်းရိခြင်းသည်လည်း တပါး။

၃။ ကြမ်းကြုတ်ခြင်းသည်လည်း တပါး။

၄။ အဖေမပါ ခရီးရှည် တယောက်တည်း သွားခြင်းသည်လည်း တပါး။

၅။ အရှည်သဖြင့် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းသည်လည်း တပါး။

၆။ သူတပါး မယားကို မှီဝဲခြင်းသည်လည်း တပါး။

(ဓမ္မပဒမှလ၍)

၅ အရပ် (၆) ပါး

၁။ အရှေ့အရပ် - အမိ အဖ။

၂။ တောင်အရပ် - ဆရာသမား။

၃။ အနောက်အရပ် - သားမယား။

၄။ မြောက်အရပ် - မိတ်ဆွေ။

၅။ အထက်အရပ် - သမဏဗြာဟ္မဏ။

၆။ အောက်အရပ် - ကျေးကျွန်။

(သင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၆ အရက်သောက်ခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

၁။ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားခြင်း။

၂။ ခိုက်ရန် ဒေါသ ဖြစ်ပွားတတ်ခြင်း။

၃။ ရောဂါ အမျိုးမျိုးတို့ ကပ်ရောက်တတ်ခြင်း။

- ၄။ ဂုဏ်သတင်း အကျော်စောမဲ့ ဖြစ်ရခြင်း။
- ၅။ အရှက်ကင်းမဲ့စွာ မိမိကိုယ်ကို လုံခြုံအောင် မဖုံးလွှမ်းနိုင်ခြင်း။
- ၆။ အသိဉာဏ် ချို့ယွင်းပျက်ပြားခြင်း။

(သင်္ဂါလောဂါဒသုတ်)

၇ အရသာ (၆) ပါး

- ၁။ အစပ် အရသာ။
- ၂။ အငန့် အရသာ။
- ၃။ အဖန့် အရသာ။
- ၄။ အခါး အရသာ။
- ၅။ အချို အရသာ။
- ၆။ အဆိမ့် အရသာ။

၈ အာရုံ (၆) ပါး

- ၁။ ရူပါရုံ - အဆင်းအာရုံ။
- ၂။ သဒ္ဓါရုံ - အသံအာရုံ။
- ၃။ ဂန္ဓာရုံ - အနံ့အာရုံ။
- ၄။ ရသာရုံ - အရသာ အာရုံ။
- ၅။ ဖောဠဗ္ဗာရုံ - အတွေ့အာရုံ။
- ၆။ ဓမ္မာရုံ - တရားသဘော အာရုံ။

၉ ဣန္ဒြေ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဥန္ဒြေ - မျက်စိ ဣန္ဒြေ။
- ၂။ သောတိဥန္ဒြေ - နား ဣန္ဒြေ။
- ၃။ ဃာနိဥန္ဒြေ - နှာခေါင်း ဣန္ဒြေ။
- ၄။ ဇိဝှိဥန္ဒြေ - လျှာ ဣန္ဒြေ။
- ၅။ ကာယိဥန္ဒြေ - ကိုယ် ဣန္ဒြေ။
- ၆။ မနိဥန္ဒြေ - စိတ် ဣန္ဒြေ။

၁၀ ကမ္ဘာ (၆) မျိုး

- ၁။ သာရကမ္ဘာ - ဘုရားတဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၂။ မဏ္ဍကမ္ဘာ - ဘုရားနှစ်ဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၃။ ဝရကမ္ဘာ - ဘုရားသုံးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၄။ သာရမဏ္ဍကမ္ဘာ - ဘုရားလေးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၅။ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ - ဘုရားငါးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၆။ သုညကမ္ဘာ - ဘုရား ဖွင့်သောကမ္ဘာ။

၁၁ ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုး

- ၁။ ငရဲသားသတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၂။ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၃။ ပြိတ္တာသတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၄။ လူပုဂ္ဂိုလ် - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၅။ နတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၆။ ဗြဟ္မာ (၁၅) ဘုံ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ လို ၆ မျိုးတို့တွင် အသ္မရကာယ် တမျိုးပါထည့်၍ ရေတွက်သော် ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ် (၇) မျိုး ဖြစ်၏။

၁၂ ခြောက်ဖြစ်ကင်း သဲလဲစင် (၆) မျိုး

- ၁။ အရပ် မနိမ့်လွန်းခြင်း။
- ၂။ အရပ် မမြင့်လွန်းခြင်း။
- ၃။ ခန္ဓာကိုယ် မပိန်လွန်းခြင်း။
- ၄။ ခန္ဓာကိုယ် မဝလွန်းခြင်း။
- ၅။ အသား မဖြူလွန်းခြင်း။
- ၆။ အသား မမဲလွန်းခြင်း။

(ဟောဝဂ္ဂ သံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၁၃ စရိုက် (၆) ပါး

- ၁။ ရာဂစရိုက် - ရာဂအားကြီး၍ ကိလေသာကို မရှက်မကြောက် ခံစားသူ။
- ၂။ ဒေါသစရိုက် - အမျက်ဒေါသ အားကြီး၍ ဘာလုပ်မိမှန်း မသိသူ။
- ၃။ မောဟစရိုက် - တွေ့ဝေ၍ ဘာကိုမှ မလုပ်တတ်သူ။
- ၄။ သဒ္ဓါစရိုက် - ယုံကြည်မှု လွန်ကဲ၍ အတ္တစွဲ ဖြစ်သူ။
- ၅။ ဗုဒ္ဓိစရိုက် - သူတပါးပြောတိုင်း မယုံ၊ မိမိ၏ အသိဉာဏ်ဖြင့် ယင်ခြင် တတ်သူ။
- ၆။ ဝိတက္ကစရိုက် - အကြံအစည်များပြီး ခရီးမရောက်သူ။

(သင်္ဂြိုဟ် ကမ္မဋ္ဌာန်းရိုင်းမှလာ)

၁၄ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းဆိုး (၆) ယောက်

- ၁။ အဿဇီရဟန်း
 - ၂။ ပုနုဗ္ဗသုကရဟန်း
 - ၃။ မေတ္တိယရဟန်း
 - ၄။ ဘုမ္မဇကရဟန်း
 - ၅။ ပဏ္ဍုကရဟန်း
 - ၆။ လောဟိတကရဟန်း
- } ကိဋ္ဌာဂီရိဇနပုဒ်၌ နေကြသည်။
- } ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေကြသည်။
- } သာပတ္တိပြည်၌ နေကြသည်။

(ဝိနည်းတော်မှ လာသည်)

၁၅ ညဉ့်နက်မှီးချုပ် လည်ပတ်ခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ မိမိကိုယ်ကို ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှု မရှိခြင်း။
- ၂။ မိမိ၏သားသမီး သားမယားများကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှု မရှိခြင်း။
- ၃။ မိမိ၏ စီးပွားဥစ္စာတို့ကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှု မရှိခြင်း။
- ၄။ အရပ်ထဲ၌ခိုးမှု လုယက်မှု ဖြစ်ပါကလည်း မိမိအပေါ်၌ သံသယဖြစ်ခြင်း။

- ၅။ သူတပါးကျူးလွန်သောအမှု မိမိအပေါ်သို့ ကျရောက်တတ်ခြင်း။
 ၆။ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်တခုနှင့် မကြာခင် ကြုံတွေ့ခြင်း။
 (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၁၆ တရားဂုဏ်တော် (၆) ပါး

- ၁။ သွာက္ခာတဂုဏ် - တရားတော်သည် အစ, အလယ်, အဆုံး သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။
 ၂။ သန္တိဋ္ဌိကဂုဏ် - အရိယာရှစ်ရပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ သိအပ်၏။
 ၃။ အကာလိကဂုဏ် - မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်လေးပါးအကျိုးကို ပေးတတ်၏။
 ၄။ ဟေိ ပဿိကဂုဏ် - လာလွှဲ ရှုလွှဲဟု အစီအရင်ကို ခံထိုက်၏။
 ၅။ ဩပနေယျိကဂုဏ် - ပုဆိုးဥသျှောင် မီးစွဲလောင်စေကာမူ မငြိမ်းသတ်ဘဲ မိမိစိတ်၌ ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏။
 ၆။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ - ပညာရှိ တိတိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အသီးသီး မိမိတို့၏ စိတ်၌ သိမြင်စားအပ်၏။

၁၇ တဏှာ (၆) ပါး

- ၁။ ဂ္လုပတဏှာ - အဆင်းကို တပ်မက်ခြင်း။
 ၂။ သဒ္ဓတဏှာ - အသံကို တပ်မက်ခြင်း။
 ၃။ ဂန္ဓတဏှာ - အနံ့ကို တပ်မက်ခြင်း။
 ၄။ ရသတဏှာ - အရသာကို တပ်မက်ခြင်း။
 ၅။ ပောဠဗ္ဗတဏှာ - အတွေ့ကို တပ်မက်ခြင်း။
 ၆။ ဓမ္မတဏှာ - သဘောတရားကို တပ်မက်ခြင်း။

၁၈ တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး (၆) ယောက်

- ၁။ ပုရုဏကဿပ - ကျွန်မသား ခါးဝတ် မဝတ်သူ။
 ၂။ မက္ခလိဂေါသာလ - ကျွန်မသား ခါးဝတ် မဝတ်သူ။
 ၃။ အဓိတကေသကမ္မလ - ကျွန်မသား ဆံပင်နှင့်ယက်သောအဝတ်ကို ဝတ်၏။
 ၄။ ပုရုခကမ္မာယန - ပုထိုးမသား ခါးအဝတ် ဝတ်၏။

- ၅။ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ - ကချေသည်၏သား ခါးအဝတ် မဝတ်။
- ၆။ သဉ္ဇယဗေလဋ္ဌပုတ္တ - ကျန်မသား ခါးအဝတ် ဝတ်၏။

၁၉ ဒွါရ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဒွါရ - မျက်စိ တံခါးပေါက်။
- ၂။ သောတဒွါရ - နား တံခါးပေါက်။
- ၃။ ဃာနဒွါရ - နှာခေါင်း တံခါးပေါက်။
- ၄။ ဇိဝ္ဗုဒွါရ - လျှာ တံခါးပေါက်။
- ၅။ ကာယဒွါရ - ကိုယ် တံခါးပေါက်။
- ၆။ မနောဒွါရ - စိတ် တံခါးပေါက်။

(သိရှိတ်)

၂၀ နာယကဂုဏ် (၆) ပါး

- ၁။ ခမာ - သည်းခံခြင်း။
- ၂။ ဇာဂရိယ - နိုးကြားခြင်း။
- ၃။ ဥဋ္ဌာန - ထကြွလုံ့လ ရှိခြင်း။
- ၄။ သံဝိဘာဂ - ဝေတန်ပေးကမ်းတတ်ခြင်း။
- ၅။ ဒယာ - သနားခြင်း။
- ၆။ ဣက္ခဏာ - အမြော်အမြင် ရှိခြင်း။

(လောကနီတိကျမ်းမှလာ)

၂၁ နာယက မမည်သူ (၆) ယောက် (အနာယကဂုဏ်)

- ၁။ ဂဏန်း - လူတွေ့လျှင် လက်မထောင်တတ်သည့် လူမျိုး။
- ၂။ ပုတ်သင် - မည်သူကပြောပြော ခေါင်းညိမ့်တတ်သည့် လူမျိုး။
- ၃။ ကိုင်းပင် - အားများရာ ယိမ်းသည့် လူမျိုး။ (လူ့ဆိတ်လစိ)
- ၄။ နွားသိုး - နွားသိုးကြိုးပြတ် နွားရူး ဆူးတိုးသကဲ့သို့ အများက ပြောက်စားသဖြင့် စော်ကားတတ်သော လူမျိုး။
- ၅။ လိပ်မျိုး - မိမိဗိုက်အောက်သို့သာ ယက်သွင်းလေ့ရှိသော လူမျိုး။

၆။ ခွေးအ - ခွေးအသည် မိမိအမျိုး၏ အသားကိုပင် ပြန်၍ စားသော အမျိုး။

မှတ်ချက်။ ။ ခွေးအ၊ နေရာ၌ ‘ဖွတ်မိချောင်း’ ဟူ၍ မူကွဲ ရှိ၏။ ဖွတ်သည် အကောင် ကြီးလာပါက မိချောင်းဖြစ်တတ်၏။ လျှာပါသော သတ္တဝါဖြစ်၍ လျှာမပါသော မိချောင်း အစစ်ထက် ကြောက်စရာ ကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် “ဖွတ်မိချောင်းဖြစ်ကပြန်မချမ်းသာ” ဟူ၍စကားဆိုရှိ၏။

လင်္ကာ။ ။ ဂဏန်း၊ ပုတ်သင်၊ ကိုင်းပင်၊ နွားသိုး၊ လိပ်မျိုး၊ ခွေးအ၊ အနာယက။

၂၂ နိဝရဏတရား (၆) ပါး

- ၁။ ကာမစွန္ဒနိဝရဏ - ကိလေသာ အလိုအားဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒနိဝရဏ - ကျိန်ဆဲမှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၃။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ - လေးလံထိုင်းမှိုင်းမှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၄။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ - ပျံ့လွင့်မှု နောင်တပူပန်မှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၅။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ - အာရုံမဆုံးဖြတ်နိုင်မှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၆။ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ - မသိမှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၂၃ နတ်ပြည် (၆) ထပ်

- ၁။ စာတုမဟာရာဇိကာ နတ်ပြည် - နတ်သက်သည် နတ်တို့၏ အရေအတွက် အားဖြင့် ၅၀၀၊ လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ် ကိုးသန်း။
 - ၂။ တာဝတိံသာ နတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၂၀၀၀}{၁၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက် အားဖြင့် ၃၆ - သန်း။
 - ၃။ ယာမာနတ်ပြည် - $\frac{၈၀၀၀}{၂၀၀၀၀}$ လူတို့နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၁၄၄ - သန်း။
- (သို့သော်) စာတုမဟာရာဇိနတ် ၂ - ရက်သည်၊ တာဝတိံသာနတ်၌ ၁ - ရက်သာ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ အထက် နတ်တို့သည် ၂ - ရက်လျှင် ၁ - ရက်သာ အသင့်ဆင့် ငနုတာရှည်ကြာသဖြင့်....

၄။ တုသိတာနတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၃၂၀၀၀}{၄၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၅၇၆ - သန်း။

၅။ နိမ္မာနရတိနတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၁၂၀၀၀၀}{၈၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၂၃၀၄ - သန်း။

၆။ ပရနိမ္မိတာသဝတ္တိနတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၅၁၂၀၀၀}{၁၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၉၂၁၆ - သန်း။

တတော စတုဂ္ဂုဏ်-ဟူသော ပုဒ်အရ နတ်ပြည်သည် တဆင့်ထက် တဆင့် ၄-ဆတက်၍ များ၏။ (သို့သော်) နတ်ပြည်သည် တဆင့်ထက် တဆင့် ရက်ချင်းမတူဘဲ ၂-ဆ ၂-ဆ ပို၍ ရှည်ကြာသဖြင့် နတ်တို့၏ နှစ်အားဖြင့် ၅၀၀, ၁၀၀၀, ၂၀၀၀, ၄၀၀၀, ၈၀၀၀, ၁၆၀၀၀ ဟူ၍ ၂-ဆ သာ ကွာပြီး ပကတိ နတ်သက်အားဖြင့် ရှိကြ၏။

(သင်္ဂြိုဟ်မှလာ)

၂၄ ပကိဏ်း စေတသိက် (၆) ပါး

- ၁။ ဝိတက္က - အာရုံ ရှေးရှု စေလွှတ်မှု။
- ၂။ ဝိစာရ - အာရုံ ကြံစည်မှု။
- ၃။ အဓိမောက္ခ - အာရုံ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှု။
- ၄။ ဝီရိယ - လုံ့လပြုမှု။
- ၅။ ပီတိ - နှစ်သက်မှု။
- ၆။ ဆန္ဒ - အလိုရှိမှု။

၂၅ ပျင်းရိခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ နံနက်ကျပြန်တော့လည်း စောလှပပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
- ၂။ ညနေကျပြန်တော့လည်း အချိန်မရှိတော့ပဲ ဟူ၍၎င်း။
- ၃။ နေ့ခင်းကျပြန်တော့လည်း ပူလှပပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
- ၄။ အေးပြန်တော့လည်း အေးလှပပါသေးသည် ဟူ၍၎င်း။

၅။ မစားရပြန်တော့လည်း ဆာလှပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။

၆။ စားပြီးပြန်တော့လည်း ဗိုက်လေးလှသေတယ် ဟူ၍၎င်း။

(သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၂၆ ဗဿ (၆) ပါး

၁။ ကျွေသမ္ဗဿ - မျက်စိ၌ တွေ့ထိခြင်း။

၂။ သောတသမ္ဗဿ - နား၌ တွေ့ထိခြင်း။

၃။ သာနသမ္ဗဿ - နှာခေါင်း၌ တွေ့ထိခြင်း။

၄။ ဇိဝှါသမ္ဗဿ - လျှာ၌ တွေ့ထိခြင်း။

၅။ ကာယသမ္ဗဿ - ကိုယ်၌ တွေ့ထိခြင်း။

၆။ ပနောသမ္ဗဿ - စိတ်၌ တွေ့ထိခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၂၇ ဗာဟိရာယတန (၆) ပါး

၁။ ရူပါယတန - အပဉ္စတည်ရာ အဆင်း။

၂။ သဒ္ဓါယတန - အပဉ္စတည်ရာ အသံ။

၃။ ဂန္ဓာယတန - အပဉ္စတည်ရာ အနံ့။

၄။ ရသာယတန - အပဉ္စတည်ရာ အရသာ။

၅။ ဖောဠဗ္ဗာယတန - အပဉ္စတည်ရာ အတွေ့။

၆။ ဓမ္မာယတန - အပဉ္စတည်ရာ သဘောတရား။

၂၈ ဘုန်းတော် (၆) ပါး

၁။ ဣဿရိယဘုန်းတော် - လောကီအရာ၌ စိတ်တော်ကို အစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၂။ ဓမ္မဘုန်းတော် - လောကုတ္တရာအရာ၌ စိတ်တော်ကို အစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၃။ ယသဘုန်းတော် - အခြံအရံပရိသတ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၄။ သိရီဘုန်းတော် - ယောက်ျားမြတ် လက္ခဏာ (၃၂)ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၍ ကြက်သရေမင်္ဂလာအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၅။ ကာမဘုန်းတော် - စိတ်အလိုရှိတိုင်း ပြီးစီး အောင်မြင်တော် မူသော
ဘုန်းတော်။

၆။ ပယတ္တဘုန်းတော် - ကြီးမားမြင့်မြတ်သောလုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံတော်
မူသော ဘုန်းသော်။

၂၉ မရှက်အပ်သူ (၆) ယောက်

၁။ ဇနီးခင်ပွန်း။

၂။ မီးဖွားသူ။

၃။ ရောဂါသည်။

၄။ သဘင်သည်။

၅။ ပညာသည်။

၆။ ပြည့်တန်ဆာ။

၃၀ ရဟန်းကျင့်ဝတ် (၆) ပါး

၁။ မကောင်း မြစ်တား။

၂။ ကောင်းရာညွှန်လစ်။

၃။ အသစ်ဟောကြူး။

၄။ နာဘူးထပ်မံ။

၅။ နတ်ထံတင်ရာ။

၆။ မေတ္တာလည်းပြု၊ ရဟန်းမှု၊ ခြောက်ခု လွန်သေချာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၃၁ ရဟန်းများ ဆွမ်းမခံအပ်သော အရပ်များ (၆) ပါး

၁။ သုရာအရက် ရောင်းရာဌာန။

၂။ ယောက်ျားမိန်းမ မမည်သူတို့၏အိမ်။

၃။ ရဟန်းမိန်းမနှင့် သီလရှင်စရပ်။

၄။ အပျိုကြီးအိမ်။

သုဓမ္မဝတီ (၁-၃၅) ၁၃

၅။ ပြည့်တန်ဆာမအိမ်။

၆။ လင်မရှိ မုဆိုးမအိမ်။

လင်္ကာ။ ။ သုရာသောက်ထိုင်၊ သေတင်းကုပ်၊ ပဏ္ဍုက်-ဘိက္ခုမ။

ပျိုကြီးဂေဟာ၊ ပြည့်တန်ဆာ၊ လင်ကွာ မုဆိုးမ။

ဤခြောက်အိမ်တိုင်၊ ဒု၊ မြဝင်၊ ဆွမ်းလှင်ခံရ။

(မေတ္တပေဏ္ဍာသ)

၃၂ ရာဇဂုဏ် (၆) ပါး

၁။ သန္တိဂုဏ် - ရန်သူတို့နှင့် သင့်တင့်အောင် ဇွေစပ်နိုင်မှု။

၂။ ဝိဂ္ဂဟဂုဏ် - စစ်ထိုးခြင်း၌ အောင်နိုင်အောင် ပြုစုမ်းနိုင်မှု။

၃။ ယာနဂုဏ် - စစ်တိုက်ခိုက်မှု၌ စစ်သည် ယာဉ် ရထား အားရှိမှု။

၄။ အာသနဂုဏ် - ခံစစ်၊ ထိုးစစ်၌ နေရာကောင်းရအောင် ကြံနိုင်မှု။

၅။ ဒွိဓာဂုဏ် - စစ်နိုင်မှုရအောင် သူတပါးညီညွတ်မှုကို ပျက်စီးရန်လွှဲစားမှု။

၆။ အာသယဂုဏ် - ရန်သူကြောက်ရွံ့စေရန် မဟာမိတ်နိုင်ငံ ရှိမှု။

၃၃ ရောင်ခြည်တော် (၆) ပါး

၁။ နီလ - ညိုသော ရောင်ခြည်တော်။

၂။ ပီတ - ဝါဝင်းသော ရောင်ခြည်တော်။

၃။ လောဟိတ - နီသော ရောင်ခြည်တော်။

၄။ သြဒါတ - ဖြူသော ရောင်ခြည်တော်။

၅။ မဉ္ဇိဋ္ဌ - စိမ်းပြာရောင် ညိုမောင်းသော ရောင်ခြည်တော်။

၆။ ပဘဿရ - ပြုံးပြုံးပြက်ပြက် တခဲနက်သော ရောင်ခြည်တော်။

၃၄ လောကပလ္လင် (၆) ပျိုး

၁။ အပရာဇိတပလ္လင် - မာရ်နတ်သားကို အောင်နိုင်သော မြတ်စွာဘုရား ထိုင်တော်မူသောပလ္လင်။

၂။ ကမလာသနပလ္လင် - ဗြဟ္မာမင်း ထိုင်သောပလ္လင်။

၃။ ဒိဗ္ဗာသနပလ္လင် - သိကြားမင်း ထိုင်သောပလ္လင်။

၄။ ရာဇပလ္လင် - သမ္မုတိဘုရင်များ ထိုင်သောပလ္လင်။

- ၅။ ဓမ္မာသနပလ္လင် - တရားဟော ဓမ္မကထိကများ ထိုင်သောပလ္လင်။
- ၆။ အဋ္ဌကရဏပလ္လင် - တရားသူကြီးများ ထိုင်သောပလ္လင်။

၃၅ လောက၌ရှိသော (၆) ခုန်းသောစကား

- ၁။ မှန်လည်း မမှန်၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါး မနှစ်သက် (မုသာဝါဒ)
- ၂။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါး နှစ်သက် (ပိသုဏဝါဒ)
- ၃။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါး မနှစ်သက် (ဝေရုယဝါဒ)
- ၄။ မှန်လည်း မမှန်၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါး နှစ်သက် (သမ္မုပ္ပလာပ)
- ၅။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း ရှိ၏၊ သူတပါး နှစ်သက်၏ (သပ္ပာဝါဒ)
- ၆။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း ရှိ၏၊ သူတပါး မနှစ်သက် (သမ္မာဝါဒ)

၃၆ လောကစားခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ မိမိက နိုင်ပြန်လျှင်လည်း ရန်များတတ်ခြင်း။
- ၂။ မိမိက ရှုံးပြန်လျှင်လည်း မိမိစီးပွားဥစ္စာတို့ အပေါ်၌ နှမြောတသ စိုးရိမ် ပူပန်ရခြင်း။
- ၃။ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားခြင်း။
- ၄။ ထိုကစားသမားတို့၏ စကားသည် ပရိသတ်အလယ်၌ လူရာမဝင်ခြင်း။
- ၅။ ထိုကစားသမားတို့သည် အကြောင်း တစုံတရာ ပေါ်ပေါက်လာပါက မည်သူ၏ အကူအညီမှ မရဘဲ မိမိအပေါ်၌ ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ခြင်း။
- ၆။ ထိုကစားသမားတို့သည် သားမယားတယောက်ကိုမျှ ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးနိုင်မည်သူတွေ့ မဟုတ်သည့်အတွက် သမီးပေးခြင်း သမီးယူခြင်း အမှုကိစ္စတို့၌ ရှောင်ရှားခံရတတ်ခြင်း။

၃၇ ဝတ္ထုရုပ် (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခု - မျက်စိ။
- ၂။ သောတ - နား။
- ၃။ ဃာန - နှာခေါင်း။
- ၄။ ဇိဋ္ဌါ - လျှာ။
- ၅။ ကာယ - ကိုယ်။
- ၆။ ဟဒယ - နှလုံး။

၃၈ ဝါယော (၆) မျိုး

- ၁။ ဥဒ္ဓင်္ဂမ - အထက်သို့ ဆန့်သောလေ။
- ၂။ အဓောဂမ - အောက်သို့ စုန်သောလေ။
- ၃။ အဿာသ ပဿာသ - ထွက်သက် ဝင်သက်လေ။
- ၄။ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီ - အင်္ဂါကြီးငယ်ထဲမှလေ။
- ၅။ ကောဠာသယ - အူအတွင်းမှလေ။
- ၆။ ကုစ္ဆိဋ္ဌ - ဝမ်းတွင်းမှလေ။

၃၉ ဝိတက် (၆) ပါး

- ၁။ ကာမဝိတက် - ကာမဂုဏ်မှုကို ကြံစည်ခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒဝိတက် - ပျက်စီးစေရန် ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ ဝိဟိံသာဝိတက် - ညှဉ်းဆဲရန် ကြံစည်ခြင်း။
- ၄။ နေက္ခမ္မဝိတက် - တော၌ တရားကျင့်ရန် ကြံစည်ခြင်း။
- ၅။ အဗျာပါဒဝိတက် - ကျိန်ဆဲမှု မရှိမူ၍ ကြံစည်ခြင်း။
- ၆။ အဝိဟိံသာဝိတက် - ညှဉ်းဆဲမှု မရှိမူ၍ ကြံစည်ခြင်း။

၄၀ ဝိညာဏ် (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဝိညာဏ် - မျက်စိ အသိစိတ်။
- ၂။ သောတဝိညာဏ် - နား အသိစိတ်။
- ၃။ သာနဝိညာဏ် - နှာခေါင်း အသိစိတ်။
- ၄။ ဇိဝှါဝိညာဏ် - လျှာ အသိစိတ်။
- ၅။ ကာယဝိညာဏ် - ကိုယ်အတွေ့ အသိစိတ်။
- ၆။ မနောဝိညာဏ် - အာရုံ အသိစိတ်။

၄၁ ဝေဒနာ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာ - မျက်စိအတွေ့ ခံစားမှု။
- ၂။ သောတသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာ - နားအကြား ခံစားမှု။
- ၃။ သာနသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာ - နှာခေါင်းအနံ့ ခံစားမှု။
- ၄။ ဇိဝှါသမ္ပယာဇာ ဝေဒနာ - လျှာအရသာ ခံစားမှု။

- ၅။ ကာယသမ္မုဿဇာ ဝေဒနာ - ကိုယ်အတွေ့ ခံစားမှု။
- ၆။ မနောသမ္မုဿဇာ ဝေဒနာ - စိတ်ကြံစည် တွေးတော ခံစားမှု။

၄၂ သညာ (၆) ပါး

- ၁။ ရူပသညာ - အဆင်းကို မှတ်မှု။
- ၂။ သဒ္ဓသညာ - အသံကို မှတ်မှု။
- ၃။ ဂန္ဓသညာ - အနံ့ကို မှတ်မှု။
- ၄။ ရသသညာ - အရသာကို မှတ်မှု။
- ၅။ ဖောဠဗ္ဗသညာ - အတွေ့ကို မှတ်မှု။
- ၆။ ဓမ္မသညာ - သဘောတရားကို မှတ်မှု။

၄၃ သကဒါဂါမ် (၆) ပျိုး

- ၁။ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်၍ လူ့ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၂။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ နတ်ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၃။ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်၍ နတ်ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၄။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ လူ့ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၅။ လူ့ပြည်၌ဖြစ်၍ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ပြီး လူ့ပြည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၆။ နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ လူ့ပြည်သို့ရောက်ပြီး နတ်ပြည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။

၄၄ သာကိဝင်မင်းမျိုးမှ ရှေးဦးစွာ ရဟန်းဝတ်သော မင်းသား (၆) ယောက်

- ၁။ အနုရုဒ္ဓါမင်းသား။
- ၂။ အာနန္ဒာမင်းသား။
- ၃။ ဘဒ္ဒိယမင်းသား။
- ၄။ ကိမ္ဗိလမင်းသား။
- ၅။ ဘဂုမင်းသား။
- ၆။ ဒေဝဒတ်မင်းသား။

၇-ပါးသော တရားများ

၁ အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်း

- ၁။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ - တရားအပေါင်းကို ဟောသော ကျမ်း။
- ၂။ ဝိဘင်း - ဝေဘန်ပိုင်းခြား၍ ဟောသော ကျမ်း။
- ၃။ ဓာတုကထာ - ဓာတ်(၁၈)ပါးကို အခြေခံ၍ ဟောသော ကျမ်း။
- ၄။ ပုဂ္ဂလပညတ် - ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပညတ်ဟောသော ကျမ်း။
- ၅။ ကထာဝတ္ထု - ကထာဝတ္ထုကို ဝေဘန်ဟောသော ကျမ်း။
- ၆။ ယမိုက် - အစုံအစုံကို ဟောသော ကျမ်း။
- ၇။ ပဋ္ဌာန်း - အကြောင်းနှင့်အကျိုးကို ဟောသော ကျမ်း။

၂ အနုသယ ကိလေသာ (၇) ပါး

- ၁။ ကာမရာဂါနုသယ - ကိလေသာ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၂။ ဘဝရာဂါနုသယ - ဘဝ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၃။ ပဋိသန္ဓါနုသယ - အမျက်ဒေါသ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၄။ မာနာနုသယ - အထင်ကြီးမှု၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၅။ ဒိဋ္ဌာနုသယ - အယူ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ - အာရုံမဆုံးဖြတ်နိုင်မှု၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၇။ အဝိဇ္ဇာနုသယ - မသိမှု၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။

၃ အပရိဟာနိယ (သို့) မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရား (၇) ပါး

- ၁။ ပညာရှိအမတ်များနှင့် အစဉ်မပြတ် တိုင်ပင်ခြင်း။
- ၂။ အံ့ညိုအညွတ် ယကြွခြင်း။
- ၃။ ဒဏ်ထားခြင်း၌ ရှေးထုံးကို မပယ်ခြင်း။
- ၄။ ကြီးသူကို ရိုသေခြင်း။
- ၅။ သမီးပျိုကို မပျက်ဆီးခြင်း။
- ၆။ ပလိနတ်ငှာကျွေးခြင်း။
- ၇။ သမာဓိဗျာဟုဏ်ကို အစဉ် ကိုးကွယ်ခြင်း။

(သတ္တိ - အကြံစား၊ သမာဓိ - စိတ်သတ္တိ၊ ပရမီ - သမာဓိသုတ်)

၄ အနုပဿနာ (၇) ပါး

- ၁။ အနိစ္စာနုပဿနာ- ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ မမြဲသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခာနုပဿနာ- ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ဆင်းရဲသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တာနုပဿနာ-ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အစိုးမရသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၄။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ-ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၅။ ဝိရာဂါနုပဿနာ -ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တပ်မက်မှုကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၆။ နိရောဓာနုပဿနာ-ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ချုပ်ငြိမ်းမှုကို အဖန်ဖန်ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၇။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ စွန့်လွှတ်မှုကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။

၅ အဝေရာဒိကမတ္တာ (၇) ပါး

- ၁။ အဝေရာ ဟောန္တု - ရန်မရှိကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၂။ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု - စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ဗျာပါဒ မရှိကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၃။ အနိဿာ ဟောန္တု - ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၄။ သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု - မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၅။ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု - ဆင်းရဲဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။
- ၆။ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော မာဝိဂစ္ဆန္တု - ရပြီး ရအပ်သော စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့မှ မပျောက် မပျက်ကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၇။ ကမ္မဿကာ - သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာ ရှိကြကုန်၏။

၆ အသက်ရှိလျက် ငသသ္မ (၇) ယောက်

- ၁။ ဒုက္ခိတော - သူများနည်းတူ ခြေလက်အင်္ဂါ ပြည့်စုံပါလျက်ငတ်မွတ်သူ။
- ၂။ ဗျာဓိတော - အနာရောဂါ မကွာနှိပ်စက် စိတ်ပျက်စရာကောင်းသူ။

- ၃။ မူဠော - ကိုယ့်အကျိုး သူ့အကျိုး၌ ဆင်ခြင်ဉာဏ် မရှိသူ။
 ၄။ ဣဏဂါ - အခါမရွေး စိတ်ပူဆွေးရန် ကြွေးချေးငှါးများသူ။
 ၅။ နိဿယသေဝကော - မင်းထံခစား မင်းကျွန်များနှင့် အစေအပါး ခံငြား လခစား။
 ၆။ ဣတ္တာကုတ္တက - ယောက်ျားဖြစ်လျက် မိန်းမရွာလိုနေသူ။
 ၇။ အလသ - အပျင်းများလျက် စဉ်းစားခါ အချိန်ဖြုန်းသူ။

၇ အဓိကရုဏသပထ (၇) ပါး

- ၁။ လေးပါးသော အဓိကရုဏ်းတို့ ငြိမ်းစေခြင်းငှါ မျက်မှောက် အဓိကရုဏ်း ငြိမ်းကြောင်းတရားကို ပေးရမည်။
 ၂။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သတိပေးရသော ဝိနည်းကို ပေးရမည်။
 ၃။ ရူးသွပ်သော ရဟန်းတို့အား သတိရခိုက် ပေးရသော ဝိနည်းကို ပေးရမည်။
 ၄။ ဝန်ခံသဖြင့် ပြုအပ်သော သမထကို ပြုရမည်။
 ၅။ ဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များသို့ လိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရသော သမထဓမ္မကို ပြုရမည်။
 ၆။ ယုတ်မာသော ရဟန်းအား ပြုရသော ဝိနည်းကို ပြုရမည်။
 ၇။ မပင်ကို မျက်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့ အာပတ်ကို ဖုံးဖိထားရသော ဝိနည်း ကို ပြုရမည်။

၈ ဩဓိဿပေတ္တာ ပုဂ္ဂိုလ် (၇) ယောက်

- ၁။ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော - ခပ်သိမ်းကုန်သော မိန်းမတို့အား၎င်း။
 ၂။ သဗ္ဗေ ပုရိသာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ယောက်ျားတို့အား၎င်း။
 ၃။ သဗ္ဗေ အရိယာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၎င်း။
 ၄။ သဗ္ဗေ အနရိယာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ပုထုဇဉ်တို့အား၎င်း။
 ၅။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ - ခပ်သိမ်းကုန်သော နတ်တို့အား၎င်း။
 ၆။ သဗ္ဗေ မနုဿာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော လူတို့အား၎င်း။
 ၇။ သဗ္ဗေ ဝိနိပါတိကာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ဝိနိပါတိကအသူရာတို့အား၎င်း။
 (ပုဂ္ဂိုလ်အမည်ကို ရည်မှန်းခြင်း ဖြစ်သည်)

၉ ကဿပဘုရားလက်ထက် ကိကိမင်းကြီး၏ သွေးတော် (၇) ပါး

- ၁။ သမဏီ။
- ၂။ သမဏဂုတ္တာ။
- ၃။ ဘိက္ခုနီ။
- ၄။ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
- ၅။ ဓမ္မာ။
- ၆။ သုဓမ္မာ။
- ၇။ သဃ်ဒါယီ။

၁၀ ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ

- ၁။ လူတို့၏ဘုံ။
 - ၂။ စာတုမဟာရာဇိကနတ်ဘုံ။
 - ၃။ တာဝတိံသာနတ်ဘုံ။
 - ၄။ ယာမာနတ်ဘုံ။
 - ၅။ တုသိတာနတ်ဘုံ။
 - ၆။ နိမ္မာနရတိနတ်ဘုံ။
 - ၇။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်ဘုံ။ (ကာမဂုဏ်ချမ်းသာတည်ရှိခြင်းကို ဆိုသည်)
- (သဖွိုက်)

၁၁ ကိုယ်အမည်ကိုယ်ဖော် သူတော် (၇) ပါး

- ၁။ တီးတုတ်။
- ၂။ တစ်တီတူး။
- ၃။ တောက်တုံ။
- ၄။ ဇီးကွက်။
- ၅။ ဥဩ။
- ၆။ ရွှေပြည်စိုး
- ၇။ ခွေးခေါ်ရစ်။

၁၂ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ထင်ရှားသော အမျိုးသွီး(၇) ယောက်

- ၁။ ခေမာ - မိဖုယား (ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ မိဖုယား။)
- ၂။ ဥပ္ပလဝဏ် - သူဌေးသမီး။
- ၃။ ပဋ္ဌာစာရီ - သူဌေးသမီး။
- ၄။ ကုဏ္ဍလာကေသီ - သူဌေးသမီး (မဟာမာယာဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၅။ ကိသာဂေါတမီ - သူဌေးသမီး (ပဇာပတိဂေါတမီဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၆။ ဓမ္မဒိန္နာ - ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ဝိသာခ၏ မိန်းမ။
- ၇။ ဝိသာခါ - ပုဏ္ဏဝရနုသူဌေး၏ မိန်းမ။

၁၃ ဆွေ (၇) ဆက်

- ၁။ ဘ - (အဆင့်ဆင့် အထက်သို့) အဘ။
- ၂။ ဘိုး - ။ အဘိုး။
- ၃။ ဘေး - ။ အဘေ။
- ၄။ ဘီ - ။ အဘီ။
- ၅။ ဘင် - ။ အဘင်။
- ၆။ ဘောင် - ။ အဘောင်။
- ၇။ ဘော - ။ အဘော။

၁၄ တရားသူကြီး မမည်သူ (၇) ယောက်

- ၁။ အမျိုးမြတ်သူကို မနိုင်သင့်ဘဲ အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၂။ တံစိုးလက်ဆောင်ယူ၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၃။ အမျိုးတော်စပ်သည်ဖြစ်၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၄။ ဘေးရန်ကို ကြောက်၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၅။ ရန်သူဖြစ်၍ နိုင်အံ့သူကို အရှုံးပေးခြင်း။
- ၆။ မှန်သည် မမှန်သည်ကို မသိ၍ အရမ်းစီရင်သောသူ။
- ၇။ လောဘကို လိုလား၍ အာဏာပေး၍ ခြိမ်းချောက် စီရင်သောသူ။

၁၅ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးပေးသူ (၇) ယောက်

- ၁။ မာလိကာ - ပန်းသည်၊ မြတ်စွာဘုရားအား မုယောမုံ လှူရသည့်အကျိုး အားကြောင့် နေ့ချင်းပင် ကောသလ ဘုရင်ကြီး၏ မိဖုရားကြီး ဖြစ်၏။
- ၂။ ပုဏ္ဏကျွန် - ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ လယ်ထွန်ယောက်ျား၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော ရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဒန်ပုမျက်နှာသစ်ရေ လှူရသည့်အတွက် ထယ်စာခဲမှ ရွှေဖြစ်၏။
- ၃။ ကေသာဋ္ဌကပုဏ္ဏား - တထည်တည်းသော ပုဆိုးကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းရသောကြောင့် ပုဆိုးများစွာနှင့် ဆုလာဘ်များ နေ့ချင်းရ၏။
- ၄။ ပုဏ္ဏာကျွန်မ - အနာထပိဏ်သူဌေး၏ ကျွန်မ၊ မြတ်စွာဘုရားအား ဒေသစာရီ မလှည့်လည်ရန် လျှောက်ထားနိုင်သောကြောင့် ကျွန်စာ ရင်းမှ လွတ်၍ သူဌေးသမီး နေ့ချင်းဖြစ်၏။
- ၅။ သုမန ပန်းသည်ယောက်ျား - မြတ်စွာဘုရားသို့ မြတ်လေးပန်း ရှစ်ဆုပ် လှူရ၍ ထိုနေ့တွင်ပင် စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၆။ သုပ္ပိယာဒါယိကာမ - ဂိလာနရဟန်းအား ပေါင်သားလှီး ဟင်းချက် လှူ၍ နှစ်ရက်မြောက် အနာပျောက်၍ ပကတိ အသားကောင်း ပြန် ဖြစ်၏။
- ၇။ ဂေါပလဒေဝီ - မိမိ၏ ဆံပင်အား အသပြာ ရှစ်ကျပ်နှင့် ရောင်း၍ ကစ္စည်းမထေရ်အား ဆွမ်းချက်လှူသဖြင့် မင်း၏ မိဖုရားကြီး ဖြစ်၏။ ဆံပင်သည်လည်း ပကတိအတိုင်းပင် ပြန်ရှည်၏။

(အကျယ်ကို သိလိုပါက ဓမ္မပဒကို ကြည့်ပါရန်)

၁၆ တူရိယသံစဉ် (၇) ပါး

- ၁။ တစ်ပေါက်သံ - မဇ္ဈိမ - ကြိုးကြာသံ။
- ၂။ နှစ်ပေါက်သံ - ဂန္ဓာရ - ဆိတ်မြည်သံ။
- ၃။ သုံးပေါက်သံ - ဥဿဘ - နွားလားဟွန်သံ။

- ၄။ လေးပေါက်သံ - ပဉ္စမ - ဥဩတုန်သံ။
- ၅။ ငါးပေါက်သံ - ဆဇ္ဇ - ဥဒေါင်းတုန်သံ။
- ၆။ ခြောက်ပေါက်သံ - ခေတ - မြင်းဟိသံ။
- ၇။ ခုနစ်ပေါက်သံ - နိသာဒ - ဆင်မြည်သံ။

၁၇ အားတက်တော် (၇) ယောက်

- ၁။ အံ - ညိတော်အာနန္ဒာ။
- ၂။ ပော - ဗောဓိပင်။
- ၃။ ကာ - ကာဠုဒါယိအမတ်။
- ၄။ ယ - ယသောဓရာမင်းသမီး။ (ကြင်ယာတော်)
- ၅။ ယံ - ဆန္ဒအမတ်။
- ၆။ ရှေ - ရှေအိုးကြီးလေးလုံး။
- ၇။ ကဏ် - ကဏ္ဍကနတ်မြင်း။

၁၈ ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး

- ၁။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း အောက်မေ့မှု။
- ၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါး သိကြောင်း စိစစ်မှုပညာ။
- ၃။ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း အားထုတ်မှု။
- ၄။ ဝီတိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း နှစ်သိမ့်မှု။
- ၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း ငြိမ်းချမ်းမှု။
- ၆။ သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း တည်ကြည်မှု။
- ၇။ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း လျစ်လျူရှုမှု။

၁၉ အုရားအလောင်းတော်၏ (၇) နေ့ ဖြစ်စဉ်

- ၁။ ဝါဆိုလပြည့် ကြာသပတေးနေ့ မယ်တော်မာယာဝမ်း၌ သန္ဓေယူ၏။
- ၂။ မဟာသုက္ကရာဇ် ၆၈ - ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်သောကြာနေ့ လုမ္ဗနီဥယျာဉ်၌ အားတော်မူ၏။
- ၃။ ၂၉ - နှစ်အရွယ် နတ်တို့ပြသော နိမိတ်လေးပါးကြောင့် သံဝေဂရ၍ ဝါဆိုလပြည့် တနင်းလာနေ့၌ တောတက်တော်မူ၏။

- ၄။ ခြောက်နှစ် ကာလပတ်လုံး တရားကျင့်၍ ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၌ အပရာဇိတပလ္လင်တော်ပေါ်၌ ဘုရားအဖြစ်ကို ရတော်မူ၏။
- ၅။ ဘုရားဖြစ်၍ မိဂဒါသို့ကြွကာ ပဉ္စဝဂ္ဂါးပါးအား ဓမ္မစကြာတရားကို ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့၌ ဟောတော်မူ၏။
- ၆။ သက်တော် (၈၀)ဝါတော် (၄၅)ဝါပြည့်၍ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်း ဥယျာဉ်တွင် ကဆုန်လပြည့် အင်္ဂါနေ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။
- ၇။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး၍ ကဆုန်လပြည့်ကျော် (၅)ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ဖြစ်သော (၆)ရက် ပြည့်မြောက်သော နေ့၌ အလောင်းတော်ကို တေဇောဓာတ် လောင်တော်မူ၏။ (လယ်တီမူ)

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သော သူတို့ သေဆုံးကြပါက (ရက်စုံ) မထားဘဲ (မ)ရက်၌သာ သင်္ဂြိုဟ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် (၇)ရက်မြောက် သောနေ့မှ တေဇောဓာတ် လောင်တော်မူသည်ဟု မှုကွဲရှိသေး၏။ (လယ်တီမူနှင့် မကိုက်။)

(လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်တော်မူသော (၇) နေ့ ဖြစ်တော်စဉ်)

၂၀ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၏ (၇) နေ့ ဖြစ်စဉ်လင်္ကာ

- ၁။ ပ - ကြာသပတေးနေ့၌ ပဋိသန္ဓေယူ၏။
 - ၂။ သိ - သောကြာနေ့၌ ဖွားမြင်တော်မူ၏။
 - ၃။ ကြ - တနင်းလာနေ့၌ တောထွက်တော်မူ၏။
 - ၄။ လျှင် - ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူ၏။
 - ၅။ တွေး - စနေနေ့၌ ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။
 - ၆။ ဆ - အင်္ဂါနေ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။
 - ၇။ ဦး - တနင်္ဂနွေနေ့ (ခြောက်ရက်၌) တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူ၏။
- ထို့ကြောင့် (ပ,သိ,ကြ,လျှင်,တွေး,ဆ,ဦး) ဤလင်္ကာကို ဒုတ်ထောက် ဗေဒင်ဆရာများ အသုံးပြုကြ၏။

၂၁ မယားခိုးအပြား (၇) ပါး

- ၁။ ဟတ္ထဂ္ဂါဟ - လက်စသည်ကို ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်း။
- ၂။ ဗာရပတ္တ - လင်မရှိခိုက် အိမ်သို့ သွားရောက်ခြင်း။
- ၃။ ဂုယုဌာန - လုံခြုံသောအရပ်၌ ကာမနှင့် စပ်သောစကားကို ပြောခြင်း။
- ၄။ သလ္လာပ - ကာမဂုဏ်အတွက် ဖြောင့်ဖျ ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ သေနိ - တင်းတိမ်ခြင်တောင်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။
- ၆။ ဗ္ဗါရ - တိုက်, အိမ် တံခါးအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။
- ၇။ သေယျ - အိပ်ယာအခန်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။

၂၂ မယားအပြား (၇) ပါး

- ၁။ ရန်သူနှင့်တူသော မယား - လင်ကို ပြစ်မှားသောစိတ်ဖြင့် တခြားသော ယောက်ျား၌ တပ်နှစ်သက်၏။ လင်ကို ကျွန်ကဲ့သို့ သဘောထား၏။ အသက်ကို အမြဲတမ်း ရန်ရှာ၏။
- ၂။ ခိုးသူနှင့်တူသော မယား - လင်မှ ရှာဖွေ၍ရသော ပစ္စည်းများကို နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ၊ လင်မျက်ကွယ်သည်နှင့် ခိုး၏။
- ၃။ သခင်နှင့်တူသော မယား - အိမ်မှလုပ်လေ့မရှိ ပျင်းရိ၏။ အစားကြူး၏၊ ကြမ်းကြုတ်၏။ အမျက်ထွက်တတ်၏။ နှုတ်ကြမ်း၏။ မကောင်းသော စကားကို အမြဲဆိုလေ့ရှိ၏။
- ၄။ အမိနှင့်တူသော မယား - လင်၏ကြီးပွားမှုကို အမြဲအလိုရှိ၏။ အမိသည် သားကို စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ လင်အပေါ်၌ စောင့်ရှောက်၏။
- ၅။ နှမနှင့်တူသော မယား - အကိုကို ရိုသေသကဲ့သို့၊ မိမိလင်ကို ရိုသေ၏။ လင်၏ အလိုသို့လိုက်၍ လင်အကြိုက်ကို ပြုတတ်၏။
- ၆။ အဆွေခင်ပွန်းနှင့်တူသော မယား - ခရီးဝေးမှ ပြန်လာသော လင်ကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြင့် ကြိုဆို၏။ ကိုယ်ကျင့်ကောင်း၏။ လင်ကို ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကျွေးတတ်၏။
- ၇။ ကျွန်နှင့်တူသော မယား - လင်သည် အမျက်ထွက်သည့်အခါ ရိုက်မောင်း ပုတ်မောင်းပြု၍ ခြိမ်းချောက်သော်လည်း အမျက်မထွက် သည်းခံ၏။ ခရီးနှံစွာ လုပ်ကျွေး၏။

(၅၅၀ - သုတေသန)

၂၃ မေထုန်ငယ် (၇) ပါး

- ၁။ မိန်းမများက ကိုယ်လက်ဆံထုံး သုံးသပ်ပေးသည်ကို သာယာခြင်း။
- ၂။ မိန်းမတို့နှင့် ရယ်မောစကား မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း။
- ၃။ မိန်းမများအား စိမ်းစိမ်းစိုက်၍ ကြည့်ခြင်း။
- ၄။ မိန်းမတို့၏ အသံ၌ သာယာခြင်း။
- ၅။ မိမိပြုခဲ့ဘူးသော မေထုန် ကိစ္စ၌ အာရုံပြု၍ သာယာခြင်း။
- ၆။ သူတပါး ပြုဘူးသော မေထုန်ကိစ္စ၌ အာရုံပြု၍ သာယာခြင်း။
- ၇။ ဤသီလကြောင့် နတ်ရွာသူဂတိ လားရပါစေသားဟု ဆုတောင်းခြင်း။
(၎င်း မေထုန်ငယ် (၇) ပါးကို အာရုံပြုမိသော် ဥပုသ်သီလပျက်၏။)

(ဝိနည်းတော်)

၂၄ မြင်းမိုရ်တောင်၏ တောင်စဉ် (၇) ထပ်

- ၁။ ယုဂန္ဓရတောင်။
- ၂။ ဤသန္ဓရတောင်။
- ၃။ ကရဝိကတောင်။
- ၄။ သုဒဿနတောင်။
- ၅။ နေမိန္ဒရတောင်။
- ၆။ ဝိနုတကတောင်။
- ၇။ အဿကဏ္ဍတောင်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုတောင် ၇-ထပ်တို့၏ အကြား တခုတခု၌ အလွန် နက်ရှိုင်း၍ ထောက်တည်ရာ မရသော အကြား ခုနစ်ကို (သီဒါ) ခုနစ်တန်ဟု ခေါ်၏။

၂၅ ဖျိုး (၇) ဆက်

- ၁။ သား (အဆင့်ဆင့် အောက်သို့)
- ၂။ မြေး ။
- ၃။ မြစ် ။
- ၄။ တီ ။

၅။ တွတ် (အဆင့်ဆင့် အောက်သို့)

၆။ ကျွတ်.... ။

၇။ ကျွတ်ဆက်။ ။

၂၆ ရဟန်းတို့၏ အာပတ် (၇) ပါး

၁။ ပါရာဇိကအာပတ် - သာသနာတော်မှ ရွှေလျှော၏။

၂။ သံဃာဒိသေသ်အာပတ် ၊ ပရိဝတ်နေရမည်၊ မာနတ်ကျင့်ရမည်၊ ရဟန်းများ ကြေနပ်၍ အဗ္ဘာန်သွင်းမှ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ပြန်ရ၏။

၃။ ထုလ္လစ္စဉ်းအာပတ် - ရုန့်ရင်းကြမ်းတန်းခြင်း အပြစ်ဖွင့်ပြော၍ ဒေသနာကြားရ၏။

၄။ ပါစိတ်အာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။

၅။ ပါဠိဒေသနိအာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။

၆။ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။

၇။ ဒုဗ္ဘာသီအာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။

(ဒိနည်းတော်)

၂၇ လောက၌ အသက်ပရုသု (၇) ယောက်

၁။ သေသောသု။

၂။ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေသု။

၃။ ရေနစ်သု။

၄။ မေ့မြောသု။

၅။ ပဉ္စမဈာန် ဝင်စားသု။

၆။ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသု။

၇။ ဗြဟ္မာ။

၂၈ ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါး

၁။ သီလဝိသုဒ္ဓိ - သီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်း။

၂။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ - သမာဓိစိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။

၃။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ - ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ခြင်း။

- ၄။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ - ယုံမှားခြင်း (၁၆)ပါးကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၅။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ - မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၆။ ပဋိပဒါ ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ - မဂ်တည်း ဟူသော ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၇။ ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ - နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင် နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။

၂၉ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူသော ပြို့ (၇) ပြို့

- ၁။ ဝေသာလိပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၁၀)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၂။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၂၁)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၃။ သာဝတ္ထိပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၁၇၁)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၄။ အာဠဝီပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၆)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၅။ ကောသမ္ဘိပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၈)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၆။ သက္ကတိုင်း၌ - သိက္ခာပုဒ် (၈)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၇။ ဘဂ္ဂတိုင်း၌ - သိက္ခာပုဒ် (၃)ပါး ပညတ်တော်မူ၏။

(ဝိနည်းတော်မှ)

၃၀ သဗ္ဗစိတ္တသဘောရဏ စေတသိက် (၇) ပါး

- ၁။ ဖဿ - တွေ့ထိခြင်း။
- ၂။ ဝေဒနာ - ခံစားခြင်း။
- ၃။ သညာ - မှတ်သားခြင်း။
- ၄။ စေတနာ - စေ့ဆော်ခြင်း။
- ၅။ ဧကဂ္ဂတာ - အာရုံတည်ငြိမ်မှု။
- ၆။ ဇီဝိတိန္ဒြိယ - ရုပ်နာမ်ကို လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်မှု။
- ၇။ မနသိကာရ - နှလုံးသွင်းမှု။

၃၁ သတ္တဌာန သတ္တာဟ (၇) ဌာန

- ၁။ ပလ္လင်္ကသတ္တာဟ - ပလ္လင်တော်၌ (၇)ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၂။ အနိမိသသတ္တာဟ - ပလ္လင်တော်အနီး၌ (၇)ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၃။ စင်္ကမသတ္တာဟ - စင်္ကြံတော်၌ (၇)ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၄။ ရတနာသရသတ္တာဟ - ရတနာအိမ်တော်၌ (၇)ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၅။ အဇပါလသတ္တာဟ - ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်၌ (၇)ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၆။ မုဉ္ဇလိန္ဒသတ္တာဟ - မုဉ္ဇလိန္ဒအိုင်၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၇။ ရာဇာယတနသတ္တာဟ - လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။

၃၂ သိရိကြက်သရေ (၇) ပါး

- ၁။ အာယုဒီသ - အသက်ရှည်ခြင်း။
- ၂။ သုဘ - တင့်တယ်ခြင်း။
- ၃။ ကိတ္တိ - ကျော်စောခြင်း။
- ၄။ ဣဒ္ဓိ - တန်ခိုးကြီးခြင်း။
- ၅။ ဘောဂ - စည်းစိမ်ရှိခြင်း။
- ၆။ ဣန္ဒ - အစိုးရခြင်း။
- ၇။ ဝုဒ္ဓိ - ကြီးပွားခြင်း။

၃၃ အိုင်ကြီး (၇) အိုင်

- ၁။ ကဏ္ဍမုဏ္ဍအိုင်။
- ၂။ ရထကာရအိုင်။
- ၃။ သိဟပပါတအိုင်။
- ၄။ ဆဒ္ဒန္တအိုင်။
- ၅။ တိယင်္ဂလအိုင်။ (မန္ဒာကိနီ-ဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၆။ အနဝတအိုင်။ (အနောတတ္တအိုင်-ဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၇။ ကုနာလအိုင်။ (ကုနာလဇာတ်တော်ကို ဤအိုင်၌ ဟောတော်မူ၏။)

၃၄ သူတော်ကောင်း တရား (၇) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ,ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သတိ - ကောင်းစွာ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၃။ ဟိရီ - မကောင်းမှုပြုခြင်းမှ ရှက်ခြင်း။
- ၄။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုပြုခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။
- ၅။ ဗာဟုသစ္စာ - အကြားအမြင်များခြင်း။
- ၆။ ဝီရိယ - အားထုတ်လုံ့လပြုခြင်း။
- ၇။ ပညာ - ကောင်းစွာ သိမြင်ခြင်း။

၃၅ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ (၇) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်တရား စောင့်ထိန်း ကျင့်သုံးခြင်း။
- ၃။ သုတ - အကြားအမြင်ရှိခြင်း။
- ၄။ စာဂ - ပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်း။
- ၅။ ပညာ - ကောင်းစွာ သိမြင်ခြင်း။
- ၆။ ဟိရီ - မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း။
- ၇။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုမှ ကြောက်ခြင်း။

၃၆ သံဃဒါန (၇) မျိုး

- ၁။ ဘုရားနှင့်တကွ ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီ သံဃာအား လှူဒါန်းခြင်း။
- ၂။ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက် ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီသံဃာအား လှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီ သံဃာမှ လိုသမျှကို ပင့်၍ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၄။ ဘိက္ခုသံဃာ သက်သက်ကိုသာ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၅။ ဘိက္ခုနီသံဃာ သက်သက်ကိုသာ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၆။ ဘိက္ခုသံဃာဘက်မှ လိုသမျှ ပင့်၍ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၇။ ဘိက္ခုနီသံဃာဘက်မှ လိုသမျှ ပင့်၍ လှူဒါန်းခြင်း။

၃၇ သင်္ကြန်စာ၌ပါသော ဗြဟ္မာမင်း ဦးခေါင်းပိုက် နတ်သွီး (၇) ပါး

- ၁။ နန္ဒာ နတ်သမီး။
- ၂။ ကညာ နတ်သမီး။
- ၃။ ဓံသီ နတ်သမီး။
- ၄။ ဂေါရဿ နတ်သမီး။
- ၅။ မဟောရကာ နတ်သမီး။
- ၆။ ပြောက်ကာ နတ်သမီး။
- ၇။ ရဿကာ နတ်သမီး။

၃၈ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ (၇) ပါး

- ၁။ နာနတ္တကာယ နာနတ္တသည် - လူ့ အချို့သောနတ်၊ ဝိနိပါတိကများ။
- ၂။ နာနတ္တကာယ ကေတ္တသည် - အပါယ် လေးဘုံနှင့် ပဌမဈာန်ဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၃။ ကေတ္တကာယ နာနတ္တသည် - အာဘဿရာ ဗြဟ္မာများ။
- ၄။ ကေတ္တကာယ ကေတ္တသည် - သုဘင်္ဂဏှာ ဗြဟ္မာများ။
- ၅။ ပဉ္စမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - အာကာသနဉ္စာယတန ဗြဟ္မာများ။
- ၆။ ဆဋ္ဌိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - ဝိညာဏဉ္စာယတန ဗြဟ္မာများ။
- ၇။ သတ္တမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - အာကိဉ္စညာယတန ဗြဟ္မာများ။

၇-ပါ သော တရားကား နိဋ္ဌိတိ။

ဂ-ပါးသော တရားများ

၁ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၈) ယောက်

- ၁။ သောတာပတ္တိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ အနာဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ အရဟတ္တ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၅။ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။

၂ အရှင်အာနန္ဒာ ရသော ဆု (၈) ပါး ✓

- ၁။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် သုံးဆောင်အပ်သော မှန်မြတ်သော ပရိက္ခရာများနှင့် မချီးမြှောက်ပါနှင့်။
- ၂။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် သုံးဆောင်အပ်သော မှန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဘွယ်များနှင့် မချီးမြှောက်ပါနှင့်။
- ၃။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် ကျိန်းစက်အပ်သော ဂန္ဓာကုဋီတိုက်အတွင်း၌ အကျွန်ုပ်အား ခေါ်၍ မသိပ်ပါနှင့်။
- ၄။ ဆွမ်းပင့်ဘိတ်သောအိမ်သို့ ကျွန်ုပ်အား အမြဲတစေခေါ်၍ မကြံ့ပါနှင့်။ (ထိုဆုလေးပါးသည် အလိုမရှိသော ဆုလေးပါး ဖြစ်သည်။)
- ၅။ အကျွန်ုပ် တာဝန်ခံလိုက်သော ဆွမ်းကို ခံယူပါမည့်အကြောင်း။
- ၆။ ရပ်ဝေးရပ်နီးမှလာသော ဘုရားဖူးပရိသတ်များသည် ကျွန်ုပ်ထံခွင့်ပန်၍ ဘုရားဖူးရန် ခွင့်တောင်းသည့်အခါ ဖူးခွင့်ပြုပါမည့်အကြောင်း။
- ၇။ အကျွန်ုပ်သည် သုတ်လော၊ ဝိနည်းလောဟု တစုံတခုသော တရားများကို မဝေခွဲနိုင်ပါက မေးလျှောက်ရန် ခွင့်ပြုပါမည့်အကြောင်း။

- ၈။ ကျွန်ုပ်၏ကွယ်ရာ၌ ဟောထားသော တရားများကို အခါအခွင့်ရတိုင်း အကျွန်ုပ်အား တုဖန်ပြန်၍ ဟောပြောပြပါမည့် အကြောင်း။
(ထိုဆုလေးပါးသည် အလိုရှိသော ဆုလေးပါး ဖြစ်သည်။)

(၅၅၀- ဇုဏ္ဏဘေဒ)

၃ အပြစ်ကြီး (၈) ပါး ၏

- ၁။ မြေမျိုခြင်း။
- ၂။ မိုသုံးကြိုး လောင်မီး ကျခြင်း။
- ၃။ မီးလောင်ခြင်း။
- ၄။ ကိုယ်၌ ကြီးစွာသော ဒုက္ခဝေဒနာ ရောက်ခြင်း။
- ၅။ မျက်စိကန်းခြင်း၊ နားပင်းခြင်း။
- ၆။ ဆွံ့အခြင်း။
- ၇။ မင်းဘေး မင်းဒဏ် သင့်ခြင်း။
- ၈။ လက်နက်မိုသုံး၊ သဲမိုသုံး ရွာခြင်း။
(မပြစ်မှားသင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုပြစ်မှား၍ ခံရသောအပြစ်(၈)ပါး ဖြစ်၏။ စလင်းဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ လာသည်။)

၄ အနာဖြစ်ကြောင်း (၈) ပါး

- ၁။ လေကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၂။ သည်းခြေကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၃။ သလိပ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၄။ သန္နိပါတ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၅။ ဥတုဖောက်ပြန်သောကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၆။ ဘောဇဉ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၇။ သူတပါး လုံ့လကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၈။ ကံကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ လာသည်။)

၅ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ (ဂ) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏိ - ချောပစ်ဂုံးတိုက်သော စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၆။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏိ - ကြမ်းတမ်းဆဲရေးသော စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏိ - မှားသော အသက်မွေးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၆ အောင်ခြင်း (ဂ) ပါး

- ၁။ မာရ်နတ်သားကို ဒါနပါရမီ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် အပရာဇိတ ပလ္လင်ပေါ်မှ အောင်နိုင်၏။
- ၂။ အာဠာဝကဘီလူးကို သည်းခံတော်မူခြင်းဖြင့် အာဠာဝီတိုင်း၌ အောင်မြင်၏။
- ၃။ နာလာဂီရိဆင်ကို မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၄။ အင်္ဂုလိမာလကိုတန်ခိုးတော်ဖြင့်ဇာလိယမြိုင်တောတန်း၌အောင်နိုင်၏။
- ၅။ စိဉ္စမာနဝိကာကို ဖြူစင်အေးချမ်းသော စိတ်ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၆။ သစ္စကပရိဗိုဇ်ကို ပညာဆီမီးဟန်ဆောင်ဖြင့် ဝေလာလီပြည်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၇။ နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းဖြင့် မြင့်မိုရ်တောင်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၈။ ဗကဗြဟ္မာကို ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ဆေးအစီရင်ဖြင့် ဒုတိယဈာန် အာဘဿရာဘုံ၌ အောင်နိုင်တော်မူ၏။

၇ ဣဿရိယ ဘုန်းတော် (၈) ပါး

- ၁။ အဏိမာ-ကိုယ်တော်ကို သေးငယ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သောဘုန်းတော်။
- ၂။ မဟိမာ - ကိုယ်တော်ကို အလိုရှိတိုင်း ကြီးအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၃။ ပတ္တိမာ - အလိုရှိရာအရပ်သို့ ခဏခြင်း ကြွနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၄။ လဿိမာ - ကိုယ်တော်ကို လျင်မြန် ပေါ့ပါးစွာ ပြုစုမ်းနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၅။ ပါကမ္မ - အဆင်းအရောင် အမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၆။ ဤသိတာ - လောကကြီးတခုလုံးကို အစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၇။ ဝသိတာ - စျာန်အဘိညာဉ် ဝင်စားရာ၌ လျင်စွာ ဝင်စားနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၈။ ယတ္ထ ကာမာ ဝသာယိတာ- တန်ခိုးဖန်ဆင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန်သောအတိုင်း ကာလ ဌာနကို မလွန်ကျူးစေဘဲ ပြီးဆုံးတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၈ ဥမ္မတ္တက အရူး (၈) မျိုး

- ၁။ ရာဂုမ္မတ္တက - ရာဂ အားကြီးသော တဏှာရူး။
- ၂။ ကောဓုမ္မတ္တက - အမျက်ဒေါသ လွန်ကဲ၍ ဘာမှန်းမသိသော အရူး။
- ၃။ မောဟုမ္မတ္တက - မိုက်မဲတွေဝေသဖြင့် ရူးသော လူရာမဝင်သော အရူး။
- ၄။ ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တက - အယူဖောက်ပြန် ကြံစည်လွန်သဖြင့် ရူးသော အရူး။
- ၅။ ယက္ခုမ္မတ္တက - ဘီလူး သားရဲ စုန်း နတ် ဖမ်းပူးသဖြင့် ရူးသော အရူး။
- ၆။ ပိတ္တုမ္မတ္တက - သည်းခြေပျက်၍ ရူးသော အရူး။
- ၇။ သုရုမ္မတ္တက - သေရည်သေရက် အသောက်လွန်သဖြင့် ရူးသော အရူး။
- ၈။ ဗျသနုမ္မတ္တက - စီးပွားပျက်၍ ရူးသော အရူး။

၉ ကုလဒ္ဒသန (၈) ပါး

- ၁။ ပုပ္ဖဒါန - ပန်းပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၂။ ဖလဒါန - သစ်သီးပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၃။ စုဏ္ဏဒါန - ဆပ်ပြာမှုန့် ပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၄။ မတ္တိကာဒါန - ကသဲမှုန့် ပေါင်ဒါမှုန့် ပေးခြင်း မပြုအပ်။

- ၅။ ဒန္တကဋ္ဌဒါန - သွားတိုက် ဒန်ပူ သွားပွတ်တံ ပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၆။ ဝေဠုဒါန - သစ်ဝါးပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၇။ ဝေဇ္ဇိက - ဆေးဝါးကုသခြင်း မပြုအပ်။
- ၈။ ဇဿ်ပေသနိက - လူတို့၏ အစေအပါး မလုပ်ရ။

၁၀ ခိုးသူ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ (၈) ပါး

- ၁။ မရိုက်နှက်သင့်သည်ကို ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်း။
- ၂။ အကျန်မထား အကြွင်းမဲ့ယူခြင်း။
- ၃။ မိန်းမများကို သတ်ခြင်း။
- ၄။ သတ္တိသမီးများကို ဖျက်ဆီးခြင်း။
- ၅။ ရှင်ရဟန်းကို လုယက်ခြင်း။
- ၆။ မင်းဘဏ္ဍာတိုက်ကို ဖောက်ဖျက် လုယက်ခြင်း။
- ၇။ အလွန်နီးရာအရပ်၌ ခိုးမှုကို ကျူးလွန်ခြင်း။
- ၈။ သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှု၌ မလိမ်မာခြင်း။

(အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိုရ် စောရသုတ်)

၁၁ ဂရုဓမ္မတရား (၈) ပါး

- ၁။ တိက္ခုနီမသည် ရဟန်းဝါ တရာပင် ရစေကာမူ ထိုနေ့ ပဉ္စင်းဖြစ်သော ရဟန်းယောကျ်ားကို ရှိခိုးရမည် အရိုအသေပြုရမည်။
- ၂။ တိက္ခုနီမသည် ရဟန်းယောကျ်ားမရှိသော ကျောင်း၌ ဝါမဆိုရ။
- ၃။ တိက္ခုနီမသည် လခွဲတိုင်း တိက္ခုသံဃာထံ၌ ဥပုသ်မေးခြင်း၊ အဆုံးအမ ခံခြင်း ပြုရမည်။
- ၄။ တိက္ခုနီမသည် ဝါကျွတ်လတ်သော် နှစ်ဘက်သံဃာ၌ ပဝါရဏာ ပြုရမည်။
- ၅။ တိက္ခုနီမသည် သံဃာဒိသေသ် အာပတ်သို့ ရောက်လတ်သော် ပက္ခ မာနတ်ကို ကျင့်ရမည်။
- ၆။ နှစ်နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး တရား(၆)ပါးတို့၌ အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးသော သိက္ခမာန်အား နှစ်ဘက်သောသံဃာ၌ ပဉ္စင်းခံခြင်းကို ပြုရမည်။

- ၁၂ ဂြိုဟ်ကြီး (၈) လုံး

- ၁၃ ငရဲကြီး (၈) ထပ်

၁။	သိဉ္ဇိုဝ်း - ငရဲ	အသက် ၅၀၀-လူတို့၏	အသက်အားဖြင့် ၉-သန်း။
၂။	ကာလသုတ် - ငရဲ	အသက် ၂၀၀၀-
ပကတိ အသက် ၁၀၀၀-	။ ၃၆-သန်း။
၃။	သံဃာတ - ငရဲ	အသက် ၈၀၀၀-
ပကတိ အသက် ၂၀၀၀-	။ ၁၄၄-သန်း။
၄။	ရောရုံဝ - ငရဲ	အသက် ၃၂၀၀၀-
ပကတိ အသက် ၄၀၀၀-	။ ၅၇၆-သန်း။
၅။	မဟာရောရုံဝ - ငရဲ	အသက် ၁၂၈၀၀၀-
ပကတိ အသက် ၈၀၀၀-	။ ၂၃၀၄-သန်း။
၆။	တာပန - ငရဲ	အသက် ၅၁၂၀၀၀-
ပကတိ အသက် ၁၆၀၀၀-	။ ၉၂၁၆-သန်း။

၇။ မဟာဝံတာပန - ငရဲ အသက် အန္တရကပ်တဝက် လူတို့အသက်အားဖြင့်
အန္တရကပ်တဝက်။

၈။ အဝီစိ - ငရဲ အသက် အန္တရတကပ် ။ အန္တရတကပ်။

ငရဲ၏ အသက်သည်လည်း နတ်တို့၏အသက်နှင့် အတူတူပင် ဖြစ်၏။ တထပ်
ထက် တထပ် ၄-ဆ တက်၏။ (သို့သော်) ရက်အားဖြင့် ၂-ဆ ကွာ၍ ၅၀၀-
၁၀၀၀- ၂၀၀၀- ၄၀၀၀- ၈၀၀၀- ၁၆၀၀၀-ဟူ၍ ပကတိအားဖြင့် အသက်ရှိကြ၏။

၁၄ စီးပွားဥစ္စာပျက်ခြင်း၏ အကြောင်း (ဂ) ပါး

၁။ မင်းစိုးရာဇာကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၂။ ခိုးသားဓားပြနှိပ်စက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၃။ မီးဘေးနှိပ်စက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၄။ ရေဘေးနှိပ်စက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၅။ မြုပ်ထားသောဥစ္စာ နေရာပြောင်းရွှေ့သွားခြင်းကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ
ပျက်ခြင်း။

၆။ စီမံဆောင်ရွက်ပုံ မကောင်းသဖြင့် လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းများ ဆုတ်ယုတ်၍
စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၇။ ဥစ္စာကို ထင်သလို သုံးစွဲတတ်သော အမျိုးမီးခဲများကြောင့် စီးပွား
ဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

၈။ မမြဲသော သင်္ခါရသဘောကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

(သဠာယတနသံယုတ် ၉-ကုလသုတ်)

၁၅ ဈာန်(ဂ)ပါး (သို့မဟုတ်) သမာပတ် (ဂ) ပါး

၁။ ပဌမဈာန် သမာပတ်။

၂။ ဒုတိယဈာန် သမာပတ်။

၃။ တတိယဈာန် သမာပတ်။

၄။ စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်။

(ထိုလေးပါးသည် ရူပါဝစရဈာန် ဖြစ်၏။)

၅။ အာကာသာနဉာယတနဈာန် သမာပတ်။

၆။ ဝိညာဏဉာယတနဈာန် သမာပတ်။

- ၇။ အာကိဉ္ဇညာယတနုဈာန် သမာပတ်။
 ၈။ နေဝသညာနာသညာယတနုဈာန် သမာပတ်။
 (ထိုလေးပါးသည် အရူပါဝစရဈာန် ဖြစ်၏။)

၁၆ ဒုက္ခ (၈) ပါး

- ၁။ ဇာတိပိ ဒုက္ခ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၂။ ဇရာပိ ဒုက္ခ - အိုရခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၃။ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခ - နာရခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၄။ မရဏံပိ ဒုက္ခ - သေရခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၅။ နိရယ ဒုက္ခ - ငရဲသို့ ကျရောက်ခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၆။ ဝေတ ဒုက္ခ - ပြိတ္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၇။ တိရစ္ဆာန ဒုက္ခ - တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရခြင်း ဆင်းရဲ။
 ၈။ အသုရကာယ ဒုက္ခ - အသုရကာယ် ဖြစ်ရခြင်း ဆင်းရဲ။

၁၇ ပရိက္ခရာ (၈) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခန္တိ။
 ၂။ သင်္ကန်း။
 ၃။ သပိတ်။
 ၄။ ခါးပန်းကြိုး။
 ၅။ ဝဲကွပ်။ (သင်ဓုန်းဓား)
 ၆။ ရေစစ်။
 ၇။ အပ် - အပ်ခြည်။
 ၈။ အခင်း-သားရေနယ်။

၁၈ တနည်း ပရိက္ခရာ (၈) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခန္တိ။
 ၂။ ဗေဒနာ။
 ၃။ သင်းပိုင်။
 ၄။ သင်္ခါန်။

- ၅။ ခါးပန်းကြိုး။
- ၆။ ပဲကွပ်။ (သင်ဓုန်းဓား)
- ၇။ ရေစစ်။
- ၈။ အပ် - အပ်ခြည်။

၁၉ မဂ္ဂင်(ဂ) ပါး

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကောင်းစွာ မြင်ခြင်း။
- ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ - ကောင်းစွာ ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ သမ္မာဝါစာ - ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း။
- ၄။ သမ္မာကမ္မန္တ - ကောင်းစွာ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၅။ သမ္မာအာဇီဝ - ကောင်းစွာ အသက်မွေးခြင်း။
- ၆။ သမ္မာဝါယာမ - ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း။
- ၇။ သမ္မာသတိ - ကောင်းစွာ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ သမ္မာသမာဓိ - ကောင်းစွာ တည်ကြည်ခြင်း။

၂၀ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (ဂ) ပါး

- ၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသောအားဖြင့် မြင်ခြင်း။
- ၂။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ - မှားသောအားဖြင့် ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ မိစ္ဆာဝါစာ - မှားသောအားဖြင့် ပြောဆိုခြင်း။
- ၄။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ - မှားသောအားဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၅။ မိစ္ဆာအာဇီဝ - မှားသောအားဖြင့် အသက်မွေးခြင်း။
- ၆။ မိစ္ဆာဝါယာမ - မှားသောအားဖြင့် အားထုတ်ခြင်း။
- ၇။ မိစ္ဆာသတိ - မှားသောအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ မိစ္ဆာသမာဓိ - မှားသောအားဖြင့် တည်ကြည်ခြင်း။

၂၁ မကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်းအင်္ဂါ (ဂ) ပါး

- ၁။ လူတို့အား လာဘ်မရစိမ့်သောငှါ အားထုတ်၏။
- ၂။ လူတို့အား အကျိုးမဲ့ဖြစ်စိမ့်သောငှါ အားထုတ်၏။
- ၃။ လူတို့အား ဆဲရေး ရေရွတ် ခြိမ်းခြောက်၏။

- ၄။ လူအချင်းချင်း ကဲ့ပြားစေ၏။
- ၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၆။ တရားတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၇။ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၈။ မကျက်စားသင့်သော နေရာ၌ ထိုရဟန်းကို တွေ့၏။

(အပ္ပဿာဒ ပဝေဒနိယသုတ် အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိရိ)

၂၂ ရာဇထိးပြု (ဂ) စင်း

- ၁။ ကနုက္ကဒဏ်ထိး။
- ၂။ သုရိယထိး။
- ၃။ ပဒုမထိး။
- ၄။ သမုတိထိး။

(ထိုထိးလေးစင်းသည် လက်ဝဲထိးများ ဖြစ်၏။)

- ၅။ ကမ္မုထိး။
- ၆။ စန္ဒထိး။
- ၇။ ကုမုန္ဒထိး။
- ၈။ ဝိသကြုံထိး။

(ထိုထိးလေးစင်းသည် လက်ျာထိးများ ဖြစ်၏။)

၂၃ ရာဇပလ္လင် (ဂ) ခန်း

- ၁။ သီဟာသနပလ္လင် - ခြင်္သေ့ရုပ်ခံသော ယမနေသား။
- ၂။ ဘမရာသနပလ္လင် - ပိတုန်းရုပ်ခံသော ကရဝေးသား။
- ၃။ ပဒုမာသနပလ္လင် - ပဒုမ္မာကြာပွင့်ခံသော သရက်သား။
- ၄။ ဟံသာသနပလ္လင် - ဟင်္သာရုပ်ခံသော သင်္ကန်းသား။
- ၅။ ဂဇာသနပလ္လင် - ဆင်ရုပ်ခံသော စကားသား။
- ၆။ သင်္ခါသနပလ္လင် - ခရုသင်းရုပ်ခံသော တောင်ပိန္နဲသား။
- ၇။ ပိဂါသနပလ္လင် - သမင်ရုပ်ခံသော ရေသပန်းသား။
- ၈။ ယေရာသနပလ္လင် - ဥဒေါင်းရုပ်ခံသော ပေါက်သား။

၂၄ ရပ်ပြစ် (ဂ) ပါး

- ၁။ ငရဲ - ချမ်းသာမှု အလျဉ်းမရှိသော အရပ်။
- ၂။ တိရစ္ဆာန် - နိဗ္ဗာန်နှင့် ဖီလာ မိုဃ်းကို ကျောပေးသော သတ္တဝါ။
- ၃။ ပြိတ္တာ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မမျှတသော သတ္တဝါ။
- ၄။ အသညဇော - ခန္ဓာကိုယ်တပါးသာရှိ၍ အသက်နာမ်မရှိသောဗြဟ္မာဘုံ။
- ၅။ ပစ္စန္တရော - ရတနာသုံးပါး မသိမရှိသော တောချုံအုံခြား အရပ်။
- ၆။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသော အယူရှိသော လူမျိုးစု။
- ၇။ ဝိကလိန္ဒိယ - သစ္စာလေးပါးတရားကို နာကြားရသော်လည်း ဆွံ့အနားပင်း၍ တရားမသိသူ။
- ၈။ ဗုဒ္ဓသုညော တိဟေတုကော - အသိအလိမ်မာနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ဘုရားပွင့်သော ကာလနှင့် လွဲ၍ လူဖြစ်ရခြင်း။

၂၅ ရှစ်ပါး သီလ (ဂ) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိ - မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
- ၅။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ။
- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ - နေ့လွဲညဉ့်စာ စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၇။ နစ္စ, ဂိတ, ဝါဒိတ, ဝိသုက, ဒဿန, မာလာဂန္ဓ, ဝိလေပန, ဓာရဏ, မဏ္ဍန, ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ - ကခြင်း, သီဆိုခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း, ပန်းပန်ခြင်း, ပေါင်ဒါလိမ်းကျံခြင်း, ဆောင်ကားခြင်း, မှမ်းမံချယ်သခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိ - မြင့်သောနေရာ, မြတ်သောနေရာတို့၌ နေခြင်း အိပ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

၂၆ လောကဝံတရား (၈) ပါး

- ၁။ လာဘော - လာဘ်ရသည် ဖြစ်စေ။
- ၂။ အလာဘော - လာဘ်မရသည် ဖြစ်စေ။
- ၃။ ယသော - အခြွေအရံရှိသည် ဖြစ်စေ။
- ၄။ အယသော - အခြွေအရံ မရှိသည် ဖြစ်စေ။
- ၅။ နိန္ဒာ - ကဲ့ရဲ့သည် ဖြစ်စေ။
- ၆။ ပသံသာ - ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ။
- ၇။ သုခံ - ချမ်းသာသည် ဖြစ်စေ။
- ၈။ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲသည် ဖြစ်စေ။

(လောကဓမ္မသုတ် အဋ္ဌက အပုတ္တိရ)

၂၇ ဝိဇ္ဇာညာဏ် (၈) ပါး

- ၁။ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာညာဏ် - တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သောညာဏ်။
- ၂။ မနောမယိဒ္ဓိညာဏ် - စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါနိုင်သောညာဏ်။
- ၃။ ဒိဗ္ဗသောတညာဏ် - နတ်တို့၏ နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သောညာဏ်။
- ၄။ ပရစိတ္တဝိဇာနနညာဏ် - သူတပါး၏စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်သောညာဏ်။
- ၅။ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ် - ရှေးရှေးသော ဘဝပေါင်း များစွာက နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သောညာဏ်။
- ၆။ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ် - နတ်တို့၏ မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သောညာဏ်။
- ၇။ ဝိပဿနာညာဏ် - ဖြစ်ပေါ်သမျှသော သင်္ခါရတရားတို့ကို လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ ရှုမြင်ဆင်ခြင်နိုင်သောညာဏ်။
- ၈။ အာသဝက္ခယညာဏ် - အာသဝေါတရား လေးပါးကို ကုန်စင်အောင် ပြုတတ်သော အရဟတ္တ မဂ်ညာဏ်။

၂၈ ဝိသာခါကျောင်းအမ ရသော ဆု (၈) ပါး

- ၁။ သံဃာတော်များအား အသက်ထက်ဆုံး မိုသုံးရေဝံသင်္ကန်း လှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၂။ အာဂန္တု ရဟန်းများအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၃။ ခရီးသွား ရဟန်းများအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

- ၄။ နာသော ရဟန်းများအား ဆေးလူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၅။ နာသောရဟန်းကို လုပ်ကျွေးသောရဟန်းအား ဆွမ်းလူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၆။ နာသော ရဟန်းအား ဆွမ်းလူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၇။ ယာဂု အမြဲ လူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။
- ၈။ ဘိက္ခုနီသံဃာအား ရေသနုပသင်္ကန်း လူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၂၉ မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော် အင်္ဂါ (၈) ပါး

- ၁။ ဝိဿဋ္ဌ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ ဝိညေယျ - သိလွယ်ခြင်း။
- ၃။ မဇ္ဈ - သာယာခြင်း။
- ၄။ သဝနီယ - နာချင်ဘွယ် ရှိခြင်း။
- ၅။ ဗိန္ဓု - တလုံးတစည်းတည်း ရှိခြင်း။
- ၆။ အဝိသာရီ - ပရိသတ်အပြင်သို့ ပြန့်မထွက်ခြင်း။
- ၇။ ဂမ္ဘီရ - နက်နဲခြင်း။
- ၈။ နိန္ဒာဒိ - ပဲ့တင်ထပ်ခြင်း။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်)

၃၀ ရသေ့ (၈) ဟိုး

- ၁။ သပုတ္တဘရိယာရသေ့ - ပစ္စည်းဥစ္စာများစုဆောင်း၍ သားသမီး မယား နှင့်နေသော ရသေ့။
- ၂။ ဥဉ္ဇာစရိယရသေ့ - ကောက်သင်းကောက်စားသော ရသေ့။
- ၃။ အနဂ္ဂိပက္ကိကရသေ့ - ဆန်စသည်ကို အလှူခံ၍ချက်စားသော ရသေ့။
- ၄။ အသာမပါကရသေ့ - ဆွမ်းအကျက်ကို ခံစားသော ရသေ့။
- ၅။ အသုမုဋ္ဌိကရသေ့ - သစ်ခေါက်သစ်ခွံခွါ၍ ထောင်းထုစားသော ရသေ့။
- ၆။ ဒန္တဝက္ကလိကရသေ့ - မိမိသွားဖြင့်သာ ကိုက်ခွါ၍စားသော ရသေ့။
- ၇။ ပဝတ္တဖလဘောဇနရသေ့ - သစ်သီးစသည်များကို ခြေဆုတ်၍စားသော ရသေ့။
- ၈။ ပဏ္ဍုပလာသိကရသေ့ - အလိုအလျောက် ကြွေကျလာသော အပွင့် အသီးတို့ကိုသာ စားသော ရသေ့။

(ဘဒ္ဒင်္ဂယဏန သံသုတ်)

၃၁ ရောဂါဖြစ်ကြောင်း (ဂ) မျိုး

- ၁။ ပိတ္တ - သည်းခြေ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ သေမ္ပ - သလိပ် ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃။ ဝါတ - လေ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
- ၄။ သန္တိပါတ - ၎င်း သုံးပါးစုံ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
- ၅။ ဥတု - ဥတုကြောင့်၎င်း။
- ၆။ ဝိသမ - မနိုင်သောဝန်ကို ချီမခြင်း စသည်ဖြင့် မသင့်သော အစာကို စားမိခြင်းကြောင့်၎င်း။
- ၇။ သြပက္ကပိက - သူတပါးတို့ ညှဉ်းဆဲသည်ကို ခံရသောကြောင့်၎င်း။
- ၈။ ကမ္မဝိပါကဇ - ရှေ့အကုသိုလ် ကံကြွင်းကြောင့်၎င်း။

(ဟိက အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ)

၃၂ သံအမတ် ခန့်ထိုက်သော အင်္ဂါ (ဂ) ပါး

- ၁။ သောတ - သူတပါး ပြောသော သတင်းစကားကို အကင်းပါးစွာ သိကြားလွယ်ရခြင်း။
- ၂။ သာဝေတာ - ကိုယ့်အရှင် ပြောကြားလိုက်သော သတင်းစကားကို အားလုံး စေ့စိုအောင် ပြောဆိုတင်ပြနိုင်ရခြင်း။
- ၃။ ဥဂ္ဂဟေတာ - သတိ၊ ဝီရိယ ရှေ့ထား၍ ကောင်းစွာ မှတ်သား လေ့လာ ရခြင်း။
- ၄။ ဓာရေတာ - သူတပါး ပြောစကားကို မှန်ကန်ခိုင်မြဲစွာ ဆောင်ထားနိုင် ရခြင်း။
- ၅။ ဝိညာတာ - အနက်အဓိပ္ပါယ်၊ အရိပ်အခြေ၊ လူရေ လူကဲကို ပါးနပ်စွာ သိတတ်ရခြင်း။
- ၆။ ဝိညာပေတာ - သူတပါးအား ကြားသိစေလွယ်အောင် ပြောဆိုတတ် ရခြင်း။

- ၇။ သဟိတာ သဟိတကုသလ - အကျိုးရှိ အကျိုးမဲ့ကို ဝေဘန် နှိုင်းညှိ တတ်သိ လိမ်မာ ရခြင်း။
- ၈။ န ကလဟကာရက - ငြင်းခုံခိုက်ရန် ဆန့်ကျင်ဘက်အမှုများ မပြုလုပ် မပြောဆိုရခြင်း။

(ဒုတေယျသုတ် အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၃ သမီးပေးခြင်း မင်္ဂလာ (ဂ) မျိုး

- ၁။ ဗြဟ္မာ - ရာထူး ဂုဏ်သိရှိ မနုဋ္ဌိန်ရှိ၍ အမျိုးမြတ်သဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၂။ ဒဒေယျ - လုပ်ရေးကိုင်တာဖြတ်လတ်၍ သဘောကျသဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၃။ ကိရိယာ - သူ၏ဥစ္စာ ယူထားမိ၍ ပြန်မဆပ်နိုင်သဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၄။ ပညာ - လူလိမ္မာပညာရှိအား သွီးလိမ္မာစေရန် ရည်မှန်း၍ သွီးပေးခြင်း။
- ၅။ အသုတ - ပေးသမျှ လက်ဆောင်တွေ ယူပြီး၍ အားနာသဖြင့် သွီး ပေးလိုက်ရခြင်း။
- ၆။ ဂန္တဗ္ဗာ - မိဘနှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူ၍ ကြည်ဖြူစွာဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၇။ အဗ္ဘာဟိတ - နိုင်ထက်ကလူ ဇွတ်အတင်း ယူရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်၍ သွီးပေးရခြင်း။
- ၈။ သာမဿာ - လူငယ်ချင်း မှောက်မှောက် မှားမှား ဖြစ်၍ မနေသာ တော့သဖြင့် သွီးပေးရခြင်း။

ဂ-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၉-ပါးသော တရားများ

၁ ကိုးပါး သီလ (၉) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၅။ သုရာမေရယမဇ္ဇေပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၇။ နစ္စ၊ ဂီတ၊ ဝါဒိတ၊ ဝိသုက၊ ဒဿန၊ မာလာဂန္ဓ၊ ဝိလေပန၊ ဓာရဏ၊ မဏ္ဍန၊ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၉။ မေတ္တာသဟဂတေန ဖေတသာ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု ဖရိတွာ ဝိဟရဏံ သမာဒိယာမိ။

အနက် ၉ မေတ္တာသဟဂတေန၊ မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဖေတသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ အပေါ်၌။ ဖရိတွာ၊ ပြန်နှ့်၍။ ဝိဟရဏံ၊ နေခြင်းကို။ သမာဒိယာမိ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ပါ၏။

၂ နဝရတ် (၉) ပါး

- ၁။ ပုလဲ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၂။ သန္တာ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၃။ နီလာ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၄။ ဝိန - မြန်မာပြည်မှ မထွက်။
- ၅။ ငြိမ်း - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။

- ၆။ ဂေါ်မုတ် - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၇။ ဥဿဖယား - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၈။ မြ - မြန်မာပြည်မှ မထွက်။
- ၉။ ပတ္တမြား - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။

၃ ဘုရားဂုဏ်တော် (၉) ပါး

- ၁။ အရဟံ - လူနတ်တို့၏ ပူဇော်အယူးကို ခံထိုက်၏။
- ၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - ဧည့်ယုခံ တရား ငါးပါးနှင့် တကွ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို သိတော်မူ၏။
- ၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော - ဝိဇ္ဇာဉာဏ်သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ရှစ်ပါး၊ စရဏတရား တဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။
- ၄။ သုဂတော - ခြောက်ခွန်းသောစကားတို့၌ မုသာဝါဒစသော မကောင်းသော လေးခွန်းကိုပယ်၍ ကောင်းသော နှစ်ခွန်းသာ ဆိုတော်မူ၏။
- ၅။ လောကဝိဒ္ဓ - သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ သြကာသလောက တည်းဟူသော လောကသုံးပါးကို သိတော်မူ၏။
- ၆။ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ - ပလိမ္မာ မယဉ်ကျေးသော သူများကို လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။
- ၇။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ - နတ်လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။
- ၈။ ဗုဒ္ဓေါ - သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏။
- ၉။ ဘဂဝါ - ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

၄ ဘုရားဟော အင်္ဂါ (၉) တန်

- ၁။ သုတ္တ - သုတ် အမည်ရသောကျမ်း။
- ၂။ ဂေယျ - ဂါထာ စုန္တိယရော၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ ဝေယျာကရဏ - ဂါထာမပက် စုန္တိယသက်သက်ဖြင့် ဟောသောကျမ်း။
- ၄။ ဂါထာ - ဂါထာသက်သက်ဖြင့် ဟောသောကျမ်း။
- ၅။ ဥဒါန - ဝမ်းပြောက်ကြည်နူးစွာ ကျူးရင့်တော်မူသောကျမ်း။
- ၆။ ဣဟိဇုတ္တက - ဤတရားကို ဘုရားဟောသည်က ညွှန်ပြသောကျမ်း။

- ၇။ ဇာတက - ငါးရာငါးဆယ်သော ဇာတ်ကျမ်း။
- ၈။ အဗ္ဘုတဓမ္မ - အံဘွယ် ချီးကျူးဘွယ် ထူးကဲစွာ ဖြစ်ပေါ်အောင် ဟောသောကျမ်း။
- ၉။ ဝေဒလ္လ - နှစ်သက်မှုရှိသည့်အခါတိုင်း ဟောကြားတော်မူသောကျမ်း။
- ၅ မိန်းမတို့ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ (၉) ပါး
- ၁။ အိမ်အလယ်အပတ် များခြင်း။
- ၂။ လင်ကို ပစ်ထားကာ မိဘအိမ်သွား၍ များစွာနေတတ်ခြင်း။
- ၃။ လူစည်ကားရာ အရပ်သို့ သွားလာတတ်ခြင်း။
- ၄။ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်လိုက်စားမှု များခြင်း။
- ၅။ ယောက်ျားများနှင့် ပူးကပ် အရောတဝင် နေတတ်ခြင်း။
- ၆။ အမြဲပြုဘွယ် အလုပ်အကိုင်မရှိ ပျင်းရိခြင်း။
- ၇။ လင်ယောက်ျား အိုမင်း၍ ကာမမှု၌ မစွမ်းနိုင်ခြင်း။
- ၈။ လင်ယောက်ျားနှင့် သုံးလေးလ ကင်းကွာ၍ နေခြင်း။
- ၉။ ဝတ်စားဘွယ်ရာ ဥစ္စာချို့တဲ့ခြင်း။
- ၆ ရဟန်းတို့ မကပ်ရောက်သင့်သော ဒါယကာ အင်္ဂါ (၉) မျိုး
- ၁။ မြတ်နိုးသဖြင့် ခရီးဦး မကြိုဆိုသော ဒါယကာ။
- ၂။ မြတ်နိုးသဖြင့် ရှိမခိုးသော ဒါယကာ။
- ၃။ မြတ်နိုးသဖြင့် နေရာမပေးသော ဒါယကာ။
- ၄။ ထင်ရှားရှိသော လူဘွယ်ဝတ္ထုကို လျှို့ဝှက်ထားတတ်သော ဒါယကာ။
- ၅။ အလှူဝတ္ထု အများအပြားရှိပါလျက် အနည်းငယ်ကိုသာ ပေးလှူသော ဒါယကာ။
- ၆။ မွန်ပြတ်သော လူဘွယ် ဝတ္ထု ရှိပါလျက် ရန်ရင်း ကြမ်းတန်းသော လူဘွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသော ဒါယကာ။
- ၇။ မရှိမသေ ပေးလှူသော ဒါယကာ။
- ၈။ တရားနာယူရန် ဖျဉ်းကပ်သော ဒါယကာ။
- ၉။ ထိုရဟန်း ဟောသောတရားကို ကောင်းစွာ မနာယူသော ဒါယကာ။

၇ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အာသာတ (၉) ပျိုး

- ၁။ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၂။ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၃။ ငါ၏အကျိုးမဲ့ကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၄။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၅။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၆။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၇။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၈။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- ၉။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။

(နဝက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၃-သတ္တဝါသဝဂ်၊ ၉-အာသာတဝတ္ထုသုတ်)

၈ လူမလေး ခွေးမခန့် (၉) ပျိုး

- ၁။ ဝိဓဝါ - လင်မရှိသော မုဆိုးမ။
- ၂။ ဒုဗ္ဗလ - အင်အားမရှိသူ။
- ၃။ အမိတ္တဉာတိ - ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟ မရှိသူ။
- ၄။ မဟဋ္ဌသ - အစားကြူး အစားပုတ်သူ။
- ၅။ ဂရုကာဗာဓ - ကြီးသော ရောဂါရှိသူ။
- ၆။ ဓနဟိန - ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိသူ။
- ၇။ အာစာရဟိန - အကျင့်ယုတ်သူ။
- ၈။ ကမ္မဟိန - အလုပ်မရှိ ပျင်းရိသူ။
- ၉။ ပယောဂယိန - လုံ့လ ပယောဂ ချို့တဲ့သူ။

၉ လောကုတ္တရာ တရား (၉) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ်။

- ၅။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တဖိုလ်။
- ၉။ နိဗ္ဗာန်။

၁၀ သံသဂုဏ်တော် (၉) ပါး

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၂။ ဥပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - ပြောင်းမှန်စွာ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - အရိုအသေပြုထိုက်အောင် ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
(အကြောင်းဂုဏ်တော် လေးပါး ဖြစ်၏။)
- ၅။ အာဟုနေယျဂုဏ် - အဝေးမှ ထောင်ယူအပ်သော ပစ္စည်း အလှူကို ခံယူထိုက်၏။
- ၆။ ပါဟုနေယျဂုဏ် - ဧည့်သည်တို့၏ အကျိုးငှါ ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းသော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏။
- ၇။ ဒက္ခိဏေယျဂုဏ် - သံသရာ၏ အကျိုးငှါ ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းသော အလှူကို ခံထိုက်၏။
- ၈။ အဉ္ဇလိကံရဏီယဂုဏ် - လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခြင်းငှါ ထိုက်၏။
- ၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿဂုဏ် - လူနတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ကောင်းမှုမျိုးစေ့ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေ ကောင်းသဘွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။
(အကျိုးဂုဏ် ၄ ပါးပါး ဖြစ်၏။)

၁၁ သတ္တာဝါသ ဘု (၉) ၀

- ၁။ နာနတ္ထကာယ နာနတ္ထသညီ - လူ့အချို့သောနတ်နှင့် ငိုနိပါတ်များ။
- ၂။ နာနတ္ထကာယ ဧကတ္ထသညီ - အပါယ် လေးဘုံသားနှင့် ပဌမဈာန် ဗြဟ္မာများ။

- ၃။ ကေတ္တကာယ နာနတ္တသည် - အာဘုဿရာဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၄။ ကေတ္တကာယ ကေတ္တသည် - သုဘင်္ဂဏှာဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၅။ ပဉ္စမ သတ္တာဝါသ - အသညသတ်ဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၆။ ဆဋ္ဌ သတ္တာဝါသ - အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၇။ သတ္တမ သတ္တာဝါသ - ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၈။ အဋ္ဌမ သတ္တာဝါသ - အာကိဉ္စညာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၉။ နဝမ သတ္တာဝါသ - နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။

(နဂက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ သတ္တာဝါသသုတ်)

၉-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

၁၀-ပါးသော တရားများ

၁ အကျိုးထူးတရား (၁၀) ပါး

- ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေခြင်း။
- ၂။ ကိတ္တိ - ကျော်စောခြင်း။
- ၃။ ယသော - အခြွေအရံ ပရိသတ် များခြင်း။
- ၄။ သိဃံ - လျင်မြန်ခြင်း။
- ၅။ ဝိဂတပိပါသံ - ဆာလောင်မှုတ်သိပ်မှု ကင်းခြင်း။
- ၆။ အာယု - အသက်ရှည်ခြင်း။
- ၇။ ဝဏ္ဏော - အဆင်းလှခြင်း။
- ၈။ သုခံ - ချမ်းသာကြီးခြင်း။
- ၉။ ဗလံ - ခွန်အားကြီးခြင်း။
- ၁၀။ ပဋိဘာနံ - ဉာဏ်ပညာကြီးခြင်း။

၂ အသံ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒိဃ - ရှည်ရှည်ထွ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၂။ ရဿ - တိုတိုဖြတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၃။ ဂရု - လေးလေး ရွတ်ရသော အသံ။
- ၄။ လဟု - ပေါ့ပေါ့ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၅။ ဓနိတ - တင်းတင်း ရွတ်ရသော အသံ။
- ၆။ သိယိလ - လျော့လျော့ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၇။ သမ္ဗန္ဓ - ပုဒ်စပ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၈။ ဂဝတ္ထိတ - ပုဒ်ဖြတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၉။ ဝိမုတ္တ - ဖွင့်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၁၀။ နိဂ္ဂဟိတ - ပိတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။

၃ အသုဘ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဥဒ္ဓုမာဘကံ - ဖူးဖူးရောင်သော သူကောင် အသုဘ။
- ၂။ ဝိနီလကံ - ညိုညိုမဲမဲ အဆင်းရှိသော သူကောင် အသုဘ။

- ၃။ ဝိပုဗ္ဗကံ - ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော သူကောင် အသုဘ။
- ၄။ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ - ဓားလက်နက် စသည်ဖြင့် အလယ်မှ နှစ်ပိုင်းဖြတ်အပ်သော သူကောင် အသုဘ။
- ၅။ ဝိက္ခာယိဟကံ - ခွေး စသည်တို့ ကိုက်ခဲ၍ ထားသော သူကောင် အသုဘ။
- ၆။ ဝိက္ခိတ္တကံ - ခွေး, ကျီး, ငွင်းတ စသည်တို့ ကိုက်ချီ စားသောက် ပစ်လွှင့် ထားသော သူကောင် အသုဘ။
- ၇။ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ-ရန်သူသည် ဓား, သန်လျက်ဖြင့် ပိုင်းခြားဖြတ်ပောက်၍ တစစီ ပစ်ထားသော သူကောင် အသုဘ။
- ၈။ လောဟိတကံ - ယိုစီးသော သွေးရှိသော သူကောင် အသုဘ။
- ၉။ ပုဠုဝကံ - ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော သူကောင် အသုဘ။
- ၁၀။ အဋ္ဌိကံ - အရိုးစုမျှသာ ဖြစ်၍ နေသော သူကောင် အသုဘ။

(သပြိတ်)

၄ အနုဿတိ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ - မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မာနုဿတိ - တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၃။ သံဃာနုဿတိ - သံဃာတော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၄။ သီလနုဿတိ - မိမိ၏ သီလဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၅။ စာဂါနုဿတိ - မိမိ၏ စွန့်ကြဲခြင်း ဒါနဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ - နတ်တို့ကို သက်သေထား၍ နတ်တို့၏ သဒ္ဓါဂုဏ်နှင့် တူသော မိမိ၏ သဒ္ဓါဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၇။ ဥပသမာနုဿတိ - နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ မရဏာနုဿတိ - သေခြင်းတရားကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။

၉။ ကာယဂတာသတိ- ဆံပင် အစရှိသော (၃၂) ပါးသော ကောဠာသကို ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်းခြင်း။

၁၀။ အာနာပါနဿာကိ - ထွက်သက်,ဝင်သက်ကို အာရုံပြု၍ အောက်မေ့ခြင်း။

၅ အန္တရာယ် (၁၀) ပါး

၁။ ရာဇန္တရာယော - မင်း အန္တရာယ်။

၂။ စောရန္တရာယော - ခိုးသူ အန္တရာယ်။

၃။ အဂျန္တရာယော - မီး အန္တရာယ်။

၄။ ဥဒကန္တရာယော - ရေ အန္တရာယ်။

၅။ မနုဿန္တရာယော - လူဆိုး,လူကြမ်း, လူရိုင်း အန္တရာယ်။

၆။ အမနုဿန္တရာယော - ဘီလူး, ဗုတ်, ပြိတ္တာ အန္တရာယ်။

၇။ ဝါဠုန္တရာယော - ဆင်, မြင်း, သစ်, ကျား, သားရဲ အန္တရာယ်။

၈။ သရိသပန္တရာယော - မြေ, ကင်း, သန်း အန္တရာယ်။

၉။ ဇီဝိတန္တရာယော - အသက် အန္တရာယ်။

၁၀။ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော - သာသနာတော် အန္တရာယ်။

(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယ ဝေါဟာရ)

၆ တေဒဂ် ရသော ဥပါသိကာ (၁၀) ယောက်

၁။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ကိုးကွယ်သော တပည့်တို့တွင် တပုဿ,ဘလ္လိကသည် တေဒဂ် ရ၏။

၂။ လှူဒါန်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တပည့်တို့တွင် သုဒတ္တ (ခေါ်) အနာထပိဏ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

၃။ ဟရား ဟောတတ်သော တပည့်တို့တွင် မစ္ဆိကာသဏ္ဍုပ္ပိသား စိတ္တသုကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

၄။ ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ကုန်သော တပည့်တို့တွင် ဟတ္ထကအာဠာဝကသည် တေဒဂ် ရ၏။

၅။ မြတ်သောဝတ္ထုကို ပေးလှူတတ်သော တပည့်တို့တွင် သာကီဝင်မင်း ဟောသုဂ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

- ၆။ နှစ်သက်ဘွယ်ဝတ္ထုကို လူတတ်သောတပည့်တို့တွင် ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသုကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သံဃာကို လုပ်ကျွေးတတ်သော တပည့်တို့တွင် ဟတ္ထိရွာသား ဥဂ္ဂတ သုကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကုန်သော တပည့်တို့တွင် သူရဗ္ဗဌသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၉။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုကုန်သော တပည့်တို့တွင် အဘယမင်းသား မွေးစား သော သား ဇီဝကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ ငါနှင့် အကျွမ်းတဝင် စကားဆိုသော တပည့်တို့တွင် နကုလပိတာ သုကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် ရသော ဥပါသိကာ မိန်းမ (၁၀)ယောက်

- ၁။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ဆည်းကပ်သော တပည့်မတို့တွင် သေနနိဂုံးရွာ သေနိယ သုဌေးသမီး သုဇာတာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ လှူဒါန်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တပည့်မတို့တွင် မိဂါရမာတာ ကျောင်းအမ ဝိသာခါသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃။ အကြားအမြင် များကုန်သော တပည့်မတို့တွင် ခုဇ္ဈတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄။ မေတ္တာစိတ်နှင့် နေလေ့ရှိသော တပည့်မတို့တွင် သာမာဝတီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ စျာန်၌ မွေ့လျော်ကုန်သော တပည့်မတို့တွင် နန္ဒသတို့သား၏ မိခင် ဥတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၆။ မှန်မြတ်သော ဝတ္ထုကို ပေးလှူကုန်သော တပည့်မတို့တွင် ကောလိယ မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သူနာကို လုပ်ကျွေးတတ်သော တပည့်မတို့တွင် သုပ္ပိယ ဥပါသိကာမ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသော တပည့်မတို့တွင် ကာတိယာနီသည် တေဒဂ် ရ၏။

- ၉။ ငါနှင့် အကျွမ်းတဝင် စကားဆိုသော တပည့်မတို့ကွင် နကုလမာတာ
သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ တဆင့်စကားဖြင့် ကြည်ညိုသော တပည့်မတို့ကွင် ကာဠီ ဥပါသိကာမ
သည် တေဒဂ် ရ၏။

ဂ ကသိုဏ်း (၁၀) ပါး

- ၁။ ပထဝီကသိုဏ်း - မြေ ကသိုဏ်း။
- ၂။ အာပေါကသိုဏ်း - ရေ ကသိုဏ်း။
- ၃။ တေဇောကသိုဏ်း - မီး ကသိုဏ်း။
- ၄။ ဝါယောကသိုဏ်း - လေ ကသိုဏ်း။
- ၅။ နီလကသိုဏ်း - အညိုရောင် ကသိုဏ်း။
- ၆။ ပီတကသိုဏ်း - အရွှေရောင် ကသိုဏ်း။
- ၇။ လောဟိတကသိုဏ်း - အနီရောင် ကသိုဏ်း။
- ၈။ သြဒါတကသိုဏ်း - အဖြူရောင် ကသိုဏ်း။
- ၉။ အာကာသကသိုဏ်း - အပေါက်ဟင်းလင်း ကသိုဏ်း။
- ၁၀။ အာလောကကသိုဏ်း - အရောင်အလင်း ကသိုဏ်း။

ဇ ကိလေသာ (၁၀) ပါး

- ၁။ လောဘ - လိုချင်တပ်မက်မှု။
- ၂။ ဒေါသ - အမျက်ထွက်သဖြင့် အပြစ်ရှိမှု။
- ၃။ မောဟ - အမြင်မှန် မရမှု။
- ၄။ မာန - မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးမှု။
- ၅။ ဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားမှု။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - အာရုံကို မဆုံးဖြတ်နိုင်မှု။
- ၇။ ထိန - မည်သည်ကိုမျှ စိတ်မဝင်စား (ပျင်းမှု)
- ၈။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပျံ့လွင့်မှု (စိတ်မငြိမ်မှု)
- ၉။ အဟိရိက - အကုသိုလ်လုပ်ရန် မရွက်မှု။
- ၁၀။ အနောတ္တပ္ပ - အကုသိုလ်လုပ်ရန် မကြောက်မှု။

၁၀ ကျီးကန်း၏ မသုတော်တရား (၁၀) ပါး

- ၁။ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။
- ၂။ ရဲတင်း၏။
- ၃။ တဏှာနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၄။ အစားကြီး၏။
- ၅။ ကြမ်းကြုတ်၏။
- ၆။ သနားခြင်း ကရုဏာ မရှိ။
- ၇။ အားနည်း၏။
- ၈။ မြည်တုန်တုတ်၏။
- ၉။ သတိမေ့တတ်၏။
- ၁၀။ မစုဆောင်းတတ်။

(ဒသ အင်္ဂုတ္တိုရ် ၃-အာကခံဝဂ်၊ ၇-ကာကဝဂ်)

၁၁ ခင်ပွန်းကြီး (၁၀) ပါး ✓

- ၁။ ဘုရား။
- ၂။ ရဟန္တာ။
- ၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။
- ၄။ အဂ္ဂသာဝက။
- ၅။ အမိ။
- ၆။ အဘ။
- ၇။ ဆရာ။
- ၈။ အသက်ကြီးသူ။
- ၉။ တရားပေးသူ။
- ၁၀။ အဝတ်အစားပေးသူ။

၁၂ စကားကြီး (၁၀) ခုန်း ✓

- ၁။ ရေကူးညာတင် - လိုသည်ထက် ပို၍ပြောသော စကား။
- ၂။ ကောက်ပင်ရိပ်လွှီး - တခွန်တည်းနှင့် အပိုင်ပြောသည့် စကား။
- ၃။ ရေစီးဖောင်ဆန် - စကားပြောရာ၌ လက်ဝင်ပင်ပန်းသော စကား။

- ၄။ အိုးတန်ဆန်ခပ် - တဘက်လူနှင့် တန်သလောက် ပြောသော စကား။
 ၅။ ဆီပွတ်ကျည်ပွေ - တဖြေးဖြေး ကိုယ့်ဘက်ပါအောင် ပတ်ခွဲ နပ်ခွဲ ပြောသော စကား။
 ၆။ ဆင်ငွေ့ရန်ရှောင် - တမင်းရေပူလာ လျှာလွှဲ တာဝန် ရှောင်သော စကား။
 ၇။ တောင်သူယာခုတ်-အခြေခံကို ပဌမပြော၍ လိုရာကိုနောက်မှပြောသော စကား။
 ၈။ ကြက်ထုတ်ခွပ်ပစ် - မိမိ အသာစီးရသည့်အခါ အပိုင်ပြောသောနည်း။
 ၉။ ရေစစ်ခရား - စကားအကုန် ပြောနည်း။
 ၁၀။ ခက်တင်မောင်းနှင်း - မတင်မကျ စကား။

၁၃ ဆင် (၁၀) မျိုး

- ၁။ ကာဠာဝကဆင်-အမဲမျိုး။
 ၂။ ဂင်္ဂေယျဆင် - အမဲမျိုး။
 ၃။ ပဏ္ဍရဆင် - အမဲမျိုး။
 ၄။ တမ္ဗဆင် - အမဲမျိုး။
 ၅။ ပိင်္ဂလဆင် - အမဲမျိုး။
 ၆။ ဂန္ဓဆင် - အမဲမျိုး။
 ၇။ မင်္ဂလဆင် - အမဲမျိုး။
 ၈။ ဟေမဆင် - အမေ့နီ။
 ၉။ ဥပေါသထဆင်- အဖြူမျိုး။
 ၁၀။ ဆဒ္ဒန္တဆင် - အဖြူမျိုး။ (ကောင်းကင်ပျံနိုင်၏။)

၁၄ ဇာတ်ကြီး (၁၀) ခု

- ၁။ တေမိယဇာတ်။
 ၂။ ဇနက္ကဇာတ်။
 ၃။ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။
 ၄။ နေမိဇာတ်။
 ၅။ မဟောသဇာတ်။

- ၆။ ဘူရိဒတ်ဇာတ်။
- ၇။ စန္ဒကုမာရဇာတ်။
- ၈။ နာရဒရသေ့ဇာတ်။
- ၉။ ဝိဓူရဇာတ်။
- ၁၀။ ဝေဿန္တရာဇာတ်။

လင်္ကာ။ ။တေ, ဇ, သု, နေ, ဝ, ဘူ, စံ, နာ, ဝိ, ဝေ။

၁၅ ဒုစရိုက် (၁၀)ပါး (သို့မဟုတ်) အကုသိုလ် ကပ္ပပထတရား (၁၀)ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့အသက် သတ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့်ဥစ္စာ ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာတို့မှ မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။
- ၄။ မုသာဝါဒ - မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာ - ချောပစ် ဂုံးတိုက်ခြင်း။
- ၆။ ပရုသဝါစာ - ကြမ်းတမ်းသောစကား ပြောခြင်း။
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသော စကားကို ပြောခြင်း။
- ၈။ အဘိဇ္ဈာ - သူတပါး ချမ်းသာသည်ကို မလိုလားခြင်း။
- ၉။ ဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲခြင်း။
- ၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားခြင်း။

၁၆ နောင်တ တရားကြီး (၁၀) ပါး (သို့မဟုတ်) ကုက္ကုစ္စ (၁၀)ပါး

- ၁။ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှာခဲ့မိ၍ အိုမင်းရင့်ရော် နောင်သော အခါမှ မရှိဆင်းရဲ မဲ့ပြာကျသောကြောင့် နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၂။ ငယ်ရွယ်စဉ်က ပညာသင်ကြားရန် အခွင့်အရေး ရပါလျက် ပညာကို မသင်ကြားဘဲ ဆိုးပေတေကာ ကျောင်းပြေးလုပ်၍ နောင်ခါမှ အသက် မွေးမှု မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၃။ ကောက်ကျစ်စင်းလဲ ဂုံးချောစကားဖြင့် ရန်တိုက်ပေးခဲ့မိသောကြောင့် သေရာညောင်စောင်း လဲလျောင်းမိသောအခါ ငါပြုခဲ့မိတာ မှားလေ ခြင်းဟု နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။

- ၄။ သတ္တဝါများအား သနားမဘက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ သတ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သက်ရွယ်ကြီးရင့်လာသောအခါ ယူကြုံးမရဖြစ်ခါ နောင်တကြိုးစွာ ရခြင်း။
- ၅။ မသွားလာအပ်သော သူ့မယားနှင့် သမီးများကို သွားလာပေါင်းသင်း ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့် မိမိသားသမီးများ ရလာပါက နောင်တတဖန် ပူပန်ရခြင်း။
- ၆။ များစွာသော ဗစ္စည်းဥစ္စာ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံခဲ့ပါလျက် ဒါနတည်းဟူသော လှူဒါန်း ပေးကမ်းရန် သတိမရဘဲ မဲ့ပြာကျခါမှ ငါမလှူခဲ့မိတာ မှားလေခြင်းဟု နောင်တကြိုးစွာ ရခြင်း။
- ၇။ မိအို၊ ဖအိုများကို ကျွေးနိုင် မွေးနိုင် ဥစ္စာအင်အားရှိပါလျက် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်၌ ကျွေးမွေးရန် သတိမရဘဲ သေလွန်သွားပါမှ ငါမကျွေးခဲ့မိတာ မှားလေခြင်းဟု နောင်တကြိုးစွာ ရခြင်း။
- ၈။ မွေးသည့် မိခင် ဘခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား မထေမဲ့မြင် ပြုခဲ့ ပြောခဲ့ မိသောကြောင့် နောင်သောအခါမှ ရင်ထုမနာ ဖြစ်ရခြင်း။
- ၉။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိပါလျက် မဆည်းကပ် မကိုးကွယ် မိခြင်းကြောင့် နောင်တကြိုးစွာ ရခြင်း။
- ၁၀။ ငြိမ်သက်သောအကျင့်၊ ခြိုးခြံသောအကျင့်သည် ကောင်း၏ဟု သူတော်ကောင်းများ ဟောကြားခဲ့ပါလျက် တွေဝေသည့်အတွက် မကျင့်ကြံ ခဲ့မိသောကြောင့် အခါနှောင်းခါမှ နောင်တကြိုးစွာ ရခြင်း။

၁၇ ပါရမီ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒါနပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လှူဒါန်းမှု။
- ၂။ သီလပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ကိုယ်ကျင့်ဆောက်တည်မှု။
- ၃။ နိက္ခမ္မပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း တောထွက်တရားရှာမှု။
- ၄။ ပညာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဝိပဿနာပညာရှာမှီးမှု။
- ၅။ ဝီရိယပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လုံ့လစိုက်မှု။
- ၆။ ခန္တီပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အထူးသည်းခံမှု။

- ၇။ သစ္စပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း မှန်စွာပြုလုပ်ပြောဆိုမှု။
- ၈။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဆောက်တည်မှု။
- ၉။ မေတ္တာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာထားမှု။
- ၁၀။ ဥပေက္ခာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကောင်း အဆိုး ဟူသမျှကို လျစ်လျူရှုခြင်း။

၈ ပုညကြိယာဝတ္ထု (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်သီလ ဆောက်တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘာဝနာ - သမထ,ဝိပဿနာ ပွားများခြင်း။
- ၄။ အပစာယန - ကြီးသူနှင့် ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း။
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ၆။ ပတ္တိဒါန - မိမိကောင်းမှုကို ပေးဝေခြင်း။
- ၇။ ပတ္တာနုမောဒနာ - သူတပါးကောင်းမှုကို ဝမ်းမြောက်သာစုခေါ်ခြင်း။
- ၈။ ဓမ္မဿဝန - တရားကို နာကြားခြင်း။
- ၉။ ဓမ္မဒေသနာ - မိမိသိသောတရားကို သူတပါးအား ဟောပြောခြင်း။
- ၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ - အယူပြောင့်မှန်ခြင်း။

၉ မကျူးလွန်အပ်သော မိန်းမ (၁၀) ပျိုး

- ၁။ မာတုရက္ခိတ - အမိ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၂။ ပိတုရက္ခိတ - အဘ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၃။ မာတာပိတုရက္ခိတ - မိဘနှစ်ပါးစုံ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၄။ ဘာတုရက္ခိတ - မောင်ကြီး, မောင်ငယ် စောင့်သော မိန်းမ။
- ၅။ ဘဂိနီရက္ခိတ - အမ, ညီမ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၆။ ဉာတိရက္ခိတ - ဆွေမျိုး စောင့်သော မိန်းမ။
- ၇။ ဂေါက္ကရက္ခိတ - အပျိုးအနှယ် စောင့်သော မိန်းမ။
- ၈။ ဓပ္ပရက္ခိတ - သိတင်းတိုးတော် စောင့်သော မိန်းမ။

၉။ သာရက္ခ - အစောင့်အရှောက်နှင့် တကွ ပဋိသန္ဓေမှ၊ စေ့စပ်ထားသော မိန်းမ။

၁၀။ သပရိဒဏ္ဍ - ဤမိန်းမကို သွားလာလျှင် ဒဏ်ခံရမည်ဟု မင်းက သတ်မှတ်ထားသော မိန်းမ။

(ဒိနည်းဟော်)

၂၀ မကျူးလွန်အပ်သော မယား (၁၀) ပျိုး

၁။ နေတ္တိတ - ငွေဖြင့် ဝယ်ထားသော မယား။

၂။ ဆန္ဒဝါသိနီ - နှစ်ဦး အလိုတူ၍ နေသော မယား။

၃။ ဘောဂဝါသိနီ - ဝည်းစိမ်ကြောင့် နေသော မယား။

၄။ လူဝါသိနီ - အဝတ်ပုဆိုး ပေး၍ ပေါင်းဖော်သော မယား။

၅။ သြဒပတ္တကိနီ - ထိမ်းမြားလက်ထပ်၍ ထားသော မယား။

၆။ သြဘဋ္ဌဗုဗ္ဗု - ဝေါင်းခုကိုချစေ၍ ပေါင်းဖော်သော ထင်းခွေ ရေခပ် မယား။

၇။ ဒါသိ ဝ ဘရိယာ စ - ကျွန်မလည်း ဖြစ်စေ၊ မယားလည်း ဖြစ်စေ လယ်ယာ၌ ခိုင်းစေသော မယား။

၈။ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ - အိမ်မှုလုပ်လည်း ဖြစ်စေ၊ မယားလည်း ဖြစ်စေ အိမ်ဖော် မယား။

၉။ ဓဇာဟဋ္ဌာ - စစ်မြေမှ ဆောင်ယူလာသော မယား။

၁၀။ မုဟုတ္တိကာ - တဏှမျှ ငွေဖြင့်ဝယ်၍ထားသော ပြည့်တန်ဆာ မယား။

၂၁ မာရ်စင်သည် (၁၀) ပါး

၁။ ကာမ - ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ တပ်နှစ်သက်မှု ရာဂ။

၂။ အရတိ - ကောင်းမှု၌ မမွေ့လျော်ခြင်း။

၃။ ခုပ္ပိပါသ - ဆာလောင် မှတ်သိပ်တတ်ခြင်း။

၄။ တဏှာ - စားသောက်ဘွယ်ကို ရှာမှီးခြင်း တပ်နှစ်သက်ခြင်း။

၅။ အိန မိဒ္ဓ - စိတ် စေတသိက်တို့ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။

၆။ အိရု - ကြောက်လန့်ခြင်း။

၇။ ဝိစိကိစ္ဆာ - ရတနာသုံးပါး စသည်၌ ယုံမှား သံသယ ဖြစ်ခြင်း။

- ၈။ မက္ခ ထမ္ဘ - ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုတတ်ခြင်း၊ ခက်ထန်ခြင်း။
- ၉။ လာဘသက္ကာရ သိလောကမိစ္ဆာလဒ္ဓ- မတရားသဖြင့် ရအပ်သောလာဘ် ကျော်စောမှု အပူဇော်ခံရမှုများ။
- ၁၀။ အတ္တုက္ကံသန ပရဝတ္တန - ကိုယ့်ကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်၍ သူတပါးကို မှီခို၍ တတ်သော သဘောထား ယုတ်မာမှု။
မြတ်စွာဘုရားသည် မာရ်စစ်သည် ၁၀-ပါးကို အောင်တော်မူ၏။
(ဣတိဝုတ္တက ပါဠိမဟာ)

၂၂ မင်းကျင့်တရား (၁၀) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်မှု။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်တရား တည်ဆောက်မှု။
- ၃။ ပရိစ္စာဂ - ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှု။
- ၄။ အဇ္ဇဝံ - ဖြောင့်မှန်မှု။
- ၅။ မဒ္ဓဝံ - နူးညံ့မှု။
- ၆။ တပံ - ဥပုသ် သီတင်း ဆောက်တည်မှု။
- ၇။ အက္ကောဓံ - အမျက် မထွက်မှု။
- ၈။ အဝိဟိံ သာ - ငြိမ်းဆဲမှု။
- ၉။ ခန္တီ - သည်းခံမှု။
- ၁၀။ အဝိရောဓနံ - အံ့များနှင့် မဆန့်ကျင်မှု။
(သုမင်္ဂလ ဇာတ်)

၂၃ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏဒသဗလ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဌာနာဌာနညဏ် - အကြောင်းဟုတ်သည်မဟုတ်သည်ကို သိသောညဏ်။
- ၂။ ကမ္မဝိပါကညဏ် - ကံတို့၏ အကျိုးကို သိသောညဏ်။
- ၃။ သဗ္ဗတ္ထ ဂါမိနိ ပဋိပဒါညဏ် - ထိုထို ဘဝရောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်များကို သိသောညဏ်။
- ၄။ အနေကဓာတုနာနာဓာတုညဏ် - ဓာတ်သဘာဝအမျိုးမျိုးကို သိသောညဏ်။

၁။ ဒါန-ဟု မူကွဲရှိ၏။

- ၅။ နာနာမိမ္မတ္တိကတာဉာဏ် - သတ္တဝါတို့၏ နှလုံးသွင်း ဓာတ်ခံကိုသိသော ဉာဏ်။
- ၆။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် - သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေ အထက် အနုတို့ကို သိသောဉာဏ်။
- ၇။ ဈာနာဒိသံကိလိဋ္ဌဝေါဒါနစုဋ္ဌာနဉာဏ် - ဈာန် စသည်၏ ဆုတ်ယုတ်မှု ဟိုးတက်မှု ထမှုကို သိသောဉာဏ်။
- ၈။ ဗုဗ္ဗေန်ဝါသာနုဿတိဉာဏ် - ရွှေဘဝက အဖြစ်ကို သိသောဉာဏ်။
- ၉။ စုတူပပါတဉာဏ် - သတ္တဝါတို့၏ စုတိ ပဋိသန္ဓေကို သိသောဉာဏ်။
- ၁၀။ အာသဝက္ခယဉာဏ် - အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခန်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိသော အယုတ္တမဂ်ဉာဏ်။

၂၄ ရဟန်းများ မစားအပ်သော အသားကြီး (၁၀) မျိုး

- ၁။ လူသား။
- ၂။ ဇွေးသား။
- ၃။ မြွေသား။
- ၄။ မြင်းသား။
- ၅။ ဆင်သား။
- ၆။ ကျားသား။
- ၇။ ခြင်္သေ့သား။
- ၈။ ကျားသစ်သား။
- ၉။ ဝံသား။
- ၁၀။ အောင်းသား။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာ-ဝိနည်းဟော၌)

၂၅ လူ့အလို မလိုက်နိုင်သော ဓာတ်ကြီး(၁၀)ပါး

- ၁။ သိတ - အအေးဓာတ်။
- ၂။ ဥတု - အပူဓာတ်။
- ၃။ ဇီဃန္တော - ဆာလောင်ခြင်း။
- ၄။ ဝိပင်္ဂါသ - ဖွတ်သိပ်ခြင်း။

- ၅။ ဥစ္စာရ - ကျင်ကြီး စွန့်လိုခြင်း။
- ၆။ ပဿာဝ - ကျင်ငယ် စွန့်လိုခြင်း။
- ၇။ လိန မိဒ္ဓ-မိတ် စေတသိက်တို့ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။
- ၈။ ဇရာ - အိုခြင်း။
- ၉။ ဗျာဓိ - နာခြင်း။
- ၁၀။ မရဏ - သေခြင်း။

၂၆ လောကုတ္တရာ (၁၀) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ်။
- ၅။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တဖိုလ်။
- ၉။ နိဗ္ဗာန်။
- ၁၀။ ပရိယတ္တိ။ (ပိဋကသုံးပုံကို ဆို၏။)

၂၇ ဝိပဿနာညာဏ် (၁၀) ပါး

- ၁။ သမ္ပသနညာဏ် - ခန္ဓာ ငါးပါးအား လက္ခဏာ သုံးပါးဖြင့် သုံးသပ်၌ ရှုသောညာဏ်။
- ၂။ ဥဒယဗ္ဗယညာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ပြင်းကို အမန်တလဲလဲ ရှုသောညာဏ်။
- ၃။ ဘင်္ဂညာဏ် - ခန္ဓာငါးပါး၏ ပျက်ခြင်းကိုသာ အမန်တလဲလဲ ရှုသောညာဏ်။
- ၄။ ဘယညာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးကို ကြောက်မက်ဘွယ် ဘေးကြီးဟု အမန်တလဲလဲ ရှုသောညာဏ်။
- ၅။ အာဒိနဝညာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့အား အပြစ်အားဖြင့် ရှုသောညာဏ်။

- ၆။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်-ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ငြီးငွေ့သောအစွမ်းအားဖြင့် ရှုသောဉာဏ်။
- ၇။ မုစ္ဆိတုကမ္ပတာဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ ရှုသောဉာဏ်။
- ၈။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့အား သိမ်းဆည်းခြင်းအစွမ်းဖြင့် ရှုသောဉာဏ်။
- ၉။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းနှင့် ချစ်သမျှရှုသောဉာဏ်။
- ၁၀။ အနုလောမဉာဏ် - လက္ခဏာ သုံးပါးကို ဌာသည့်၏ အဖြစ်ဖြင့် မဂ်အားလျော်စွာ ရသောဉာဏ်။

၂၈ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း (၁၀) ပါး

- ၁။ ဩဘာသ - စိတ်ဓာတ်၏ ကြည်လင်မှုကြောင့် ကိုယ်မှ ထွက်သော အရောင်အဝါ။
- ၂။ ပီတိ - ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ပီတိ။
- ၃။ ပဿဒ္ဓိ - ပဿဒ္ဓိစေတသိက် နှစ်ပါး။
- ၄။ အဓိမောက္ခ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သော သဒ္ဓါ။
- ၅။ ပဂ္ဂဟ - အားပေးတတ်သော ဝီရိယ။
- ၆။ သုခ - တကိုယ်လုံး အေးမြစေသော သုခဝေဒနာ။
- ၇။ ဉာဏ - ထက်မြက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်။
- ၈။ ဥပဋ္ဌာန - စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိ။
- ၉။ ဥပေက္ခာ - အသင့်အားဖြင့် ရှုစားတတ်သော ဘာကြမဇ္ဈတ္တတာ။
- ၁၀။ နိကန္တိ - ဝိပဿနာဉာဏ်၌ နှစ်သက်နေမှု တဏှာ။

၂၉ သာပဏေ၏လိင် (၁၀) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ - လူ့အသက်သတ်ခြင်း ဖြစ်၏။
- ၂။ အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ - အရှင်မပေးသောပစ္စည်းကို ခိုးခြင်းဖြစ်၏။
- ၃။ အဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ-မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။
- ၄။ မုသာဝါဒီ ဟောတိ - အကျိုးထိခိုက်အောင် လိမ်ပြောခြင်း ဖြစ်၏။
- ၅။ သုရာမေရယမဇ္ဇပါယီ ဟောတိ - သေရည်သေရက် သောက်ခြင်းဖြစ်၏။

- ၆။ ဗုဒ္ဓဿ အဏ္ဏံ ဘာသတိ - ဘုရားကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၇။ ဓမ္မဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ - ဓမ္မကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၈။ သံဃဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ - သံဃာကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၉။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ - ဘာသာ အယူလွဲခြင်း ဖြစ်၏။
- ၁၀။ ဘိက္ခုနီဒုဿကော ဟောတိ-ရဟန်းမိန်းမကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ဖြစ်၏။

၃၀ သာမဏေ၏ ဒဏ် (၁၀) ပါး

- ၁။ ဝိကာလဘောဇနော ဟောတိ - ညစာ စားခြင်းသည် ဖြစ်၏။
- ၂။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿနော ဟောတိ - ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း၊ ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း ဖြစ်၏။
- ၃။ မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနော ဟောတိ-ပန်းပုခြင်း၊ နံသာလိမ်းခြင်း၊ မျက်နှာအပြေအပြစ်ပြုခြင်း ဖြစ်၏။
- ၄။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနော ဟောတိ - မြင့်သောနေရာ၊ မြတ်သောနေရာ နေခြင်း ဖြစ်၏။
- ၅။ ဇာတရူပ ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏော ဟောတိ- ရွှေ၊ ငွေ ကိုင်တွယ်ခြင်း ဖြစ်၏။
- ၆။ ဘိက္ခုနံ အလာဘာယ ပရိသက္ကတိ - ရဟန်းတို့အား လာဘ်မရအောင် ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၇။ ဘိက္ခုနံ အဝါသာယ ပရိသက္ကတိ - ရဟန်းတို့အား အရိပ်မရအောင် ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၈။ ဘိက္ခုနံ အနတ္ထာယပရိသက္ကတိ-ရဟန်းတို့အား အကျိုးမဲ့ကို ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၉။ ဘိက္ခု အက္ခောသတိ ပရိဘာသတိ - ရဟန်းတို့ကို ဆဲရေး၏။
- ၁၀။ ဘိက္ခု ဘိက္ခုဟိ ဘေဒေတိ-ရဟန်းတို့အား ကဲ့ပြားအောင် ဂုံးတိုက်ခြင်း။

၃၁ သာမဏေ၏ (၁၀) ပါး သိလ

- ၁။ ပါဏာတိပါတံ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနံ။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ။
- ၅။ သုရာမေရယ။

- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ။
 ၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿန။
 ၈။ မလ္လာဂန္ဓ ဝိလေပန မာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသန။
 ၉။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ။
 ၁၀။ ဇာတရူပ ရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
 အနက် ၁၀ ရှေ့ငွေကို ကိုင်တွယ် သုံးစွဲခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
 ပှာထားချက်။ ။လူ၏ (၁၀) ပါး သီလသည်လည်း ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။
 (သို့သော်) သီလ တောင်းခံရာ၌ ခြားနား၏။

သာပဏပု သီလ တောင်းဆိုသောအခါ

- (က) အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသ(သာမဏေရ ပဗ္ဗဇ္ဇသီလံ)
 ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။
 (ခ) ဒုတိယမ္ပိ။ ၎င်း
 (ဂ) တတိယမ္ပိ။ ၎င်း

လူမှ သီလ တောင်းဆိုသောအခါ

- (က) အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသ(ဂဟဋ္ဌသီလံ)ဓမ္မံ ယာစာမိ
 အနုဂ္ဂဟံ ကတော သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။
 (ခ) ဒုတိယမ္ပိ။ ၎င်း
 (ဂ) တတိယမ္ပိ။ ၎င်း (ဤနေရာ၌သာ ခြားနား၏။)

၃၂ သုဝရိုက် (၁၀)ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ ဝိရတီ - သူ့အသက် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 ၂။ အဒိန္နာဒါန ဝိရတီ - သူ့ဥစ္စာ ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 ၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ ဝိရတီ - သူ့သား အိမ်ယာ ကျူးလွန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 ၄။ မုသာဝါဒ ဝိရတီ - မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 ၅။ ပိသုဏဝါစာ ဝိရတီ - ချောပစ်ဂုံးတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

- ၆။ ဖရသဝါစာ ဝိရတီ - ကြမ်းတန်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၇။ သမ္ဗုပ္ပလာပ ဝိရတီ-အကျိုးမရှိသောစကားပြောဆိုခြင်းမှရှောင်ကြဉ်၏။
- ၈။ န အဘိဇ္ဈာ - သူတပါး ချမ်းသာမှုကို လိုလားခြင်း။
- ၉။ အဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲမှု မရှိခြင်း။
- ၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - အယူ ဖြောင့်မှန်ခြင်း။

၃၃ သံသာကွဲပြားမှု (၁၀) ပါး

- ၁။ တရားမဟုတ်သည်ကို တရားဟုတ်သည်ဟု ပြကုန်၏။
- ၂။ တရားဟုတ်သည်ကို တရားမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၃။ ဝိနည်းမဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၄။ ဝိနည်းဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၅။ ဘုရားမဟောအပ်သည်ကို ဘုရားဟောအပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၆။ ဘုရားဟောအပ်သည်ကို ဘုရားမဟောအပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၇။ ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားလေ့ကျက်အပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၈။ ဘုရားလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၉။ ဘုရားမပညတ်သည်ကို ဘုရားပညတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၁၀။ ဘုရားပညတ်သည်ကို ဘုရားမပညတ်ဟု ပြကုန်၏။

(ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၄-၊ ပါးလဝင်၊ ၇-သံသသောဒယုတ်)

၃၄ သံသာညီညွတ်ခြင်း (၁၀) ပါး

- ၁။ တရားမဟုတ်သည်ကို တရားမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၂။ တရားဟုတ်သည်ကို တရားဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၃။ ဝိနည်းမဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၄။ ဝိနည်းဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၅။ ဘုရားမဟောအပ်သည်ကို ဘုရားမဟောအပ်ဟု ပြကုန်၏။

- ၆။ ဘုရားဟောအပ်သည်ကို ဘုရားဟောအပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
 ၇။ ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်ဟု ပြကုန်၏။
 ၈။ ဘုရားလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားလေ့ကျက်အပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
 ၉။ ဘုရားမပညတ်သည်ကို ဘုရားမပညတ်ဟု ပြကုန်၏။
 ၁၀။ ဘုရားပညတ်သည်ကို ဘုရားပညတ်၏ဟု ပြကုန်၏။

(ဒသက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၅ မလ္လအပ်သော အလ္လ (၁၀) မျိုး

- ၁။ မဇ္ဇဒါန - မူးယစ်စေတတ်သော သေရည် သေရက် လှူခြင်း။
 ၂။ သမဇ္ဇဒါန - ပွဲလမ်းသဘင် စသည်အားဖြင့် လှူခြင်း။
 ၃။ ဣတ္ထိဒါန - မေထုန်မှုပြုရန် မိန်းမ လှူခြင်း။
 ၄။ ဥသဘဒါန - မေထုန်အမှုပြုရန် နွားလား ဥသဘာ စသည် လှူခြင်း။
 ၅။ စိတ္တကမ္မဒါန - ကာမဂုဏ်စိတ် ဖြစ်စေရန် စာ ပန်းချီကားချပ် လှူခြင်း။
 ၆။ သတ္တဒါန - သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲရန် ဒုတ် ဓား လက်နက် လှူခြင်း။
 ၇။ ဝိသဒါန - သေလိုက သေစေရန် အဆိတ်ကို လှူခြင်း။
 ၈။ သင်္ခလိကဒါန - လက်ထိပ် သံခြေကျဉ်းကို လှူခြင်း။
 ၉။ ကုက္ကုဋ္ဌ သူကရဒါန - သတ်ဖြတ် စားသောက်ရန် ကြက်, ဝက် စသည် လှူခြင်း။
 ၁၀။ တူလာကုဋ္ဌ မာနကုဋ္ဌဒါန - ရောင်းဝယ်ရာ၌ စဉ်းလဲ ကောက်ကျစ်ရန် မမှန်သော တင်း, တောင်း, အလေး, ချိန်ခွင် အတိုင်းအတာ လှူခြင်း။

၁၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၁-ပါးသော တရားများ

၁ မီး (၁၁) ပါး

- ၁။ ရာဂမီး - တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသမီး - အမျက်ထွက်ခြင်း။ (အပြစ်)
- ၃။ မောဟမီး - အမြင်မှန် မရခြင်း။
- ၄။ ဇာတိမီး - ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း။
- ၅။ ဇရာမီး - အိုမင်း ရင့်ရော်ခြင်း။
- ၆။ မရဏမီး - သေကျေပျက်စီးခြင်း။
- ၇။ သောကမီး - ပူဆွေးခြင်း။
- ၈။ ပရိဒေဝမီး - ငိုကြွေးခြင်း။
- ၉။ ဒုက္ခမီး - ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း။
- ၁၀။ ဒေါမနဿမီး - စိတ်ဆင်းရဲခြင်း။
- ၁၁။ ဥပါယာသမီး - သက်ကြီး ရှိုက်ငင် ဖြစ်ခြင်း။

၂ ကာမ (၁၁) ဘုံ

- ၁။ ငရဲဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၂။ တိရစ္ဆာန်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၃။ ပြိတ္တာဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၄။ အသူရကာယ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၅။ လူ့ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၆။ စာတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၇။ တာဝတိံသာနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၈။ ယာမာနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၉။ တုသိတာနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၁၀။ နိမ္မာနရတိနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၁၁။ ပုရနိမ္မိတဝသဝတ္ထိနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။

၃ ဆဲရေးတတ်သော ရဟန်း၏ ပျက်စီးခြင်း (၁၁) မျိုး

- ၁။ မရသေးသည့် ကျေးဇူးတရားကို မရ။
- ၂။ ရပြီးသော ကျေးဇူးတရားကို ယုတ်လျော့စေ၏။
- ၃။ ထိုရဟန်း၏ သူတော်ကောင်းတရားတို့သည် မဖြူစင်ကုန်။
- ၄။ သူတော်ကောင်းတရားတို့၌လည်း အထင်ကြီးသူ ဖြစ်၏။
- ၅။ မမေ့လျော်ဘဲ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးရ၏။
- ၆။ ညစ်နွမ်းသော အာပတ်အမျိုးမျိုးသို့ ရောက်၏။
- ၇။ သိက္ခာချ၍သော်လည်း လူထွက်ရ၏။
- ၈။ ဆေးကုခက်ပြင်းပြသော အနာရောဂါ နာကျင်ကပ်ရောက်တတ်၏။
- ၉။ ရူးသွပ်ခြင်း စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့သော်လည်း ရောက်ရ၏။
- ၁၀။ တွေ့တွေ့ဝေဝေ ကွယ်လွန်ရ၏။
- ၁၁။ ကွယ်လွယ်သောအခါ ဖရိုဖရဲ အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏။

(ကောဒသက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၁-နိရယဝဂ်၊ ဗျသနသုတ်)

၄ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး (၁၁) ပါး

- ၁။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ - မသိမှုကြောင့် ပြုပြင်စီမံမှု ဖြစ်ရခြင်း။
- ၂။ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ - ပြုပြင် စီမံမှုကြောင့် အမိဝမ်း၌ ဝိညာဏ် တွယ်ရခြင်း။
- ၃။ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ - ဝိညာဏ်တွယ်ခြင်းကြောင့် နာမရုပ်သတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၄။ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ - နာမရုပ်သတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ဒွါရခြောက်ပေါက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၅။ သဠာယတနပစ္စယာ ဗသော - ဒွါရ ခြောက်ပေါက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ကြောင့် အာရုံကို ထိခိုက်မိခြင်း။
- ၆။ ဗသပစ္စယာ ဝေဒနာ - အာရုံထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ကောင်း၊ မကောင်း ခံစားခြင်း။
- ၇။ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ - ကောင်း၊မကောင်း ခံစားခြင်းကြောင့် ခံစား လိုစိတ် ပေါ်ခြင်း။

- ၈။ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ - ခံစားလိုသောစိတ်ကြောင့် စွဲစွဲ လမ်းလမ်း ဖြစ်ရခြင်း။
- ၉။ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ - စွဲစွဲ လမ်းလမ်း ဖြစ်ရခြင်းကြောင့် ဘဝကို ဆုတောင်းခြင်း။
- ၁၀။ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ - ဘဝကို ဆုတောင်းခြင်းကြောင့် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း။
- ၁၁။ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ - ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းကြောင့် အို, နာ, သေ ဖြစ်ရခြင်း။

၅ ရုပ် (၁၁) ပျိုး

- ၁။ အတီတ - ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်။
- ၂။ အနာဂတ - ဖြစ်လတုံသော ရုပ်။
- ၃။ ပစ္စုပ္ပန္န - ဖြစ်ဆဲ ရုပ်။
- ၄။ အဇ္ဈတ္တ - အတွင်းသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရုပ်။
- ၅။ ဗဟိဒ္ဓ - အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရုပ်။
- ၆။ သြဠာရိက - ကြမ်းတန်းသော ရုပ်။
- ၇။ သုခုမ - နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ရုပ်။
- ၈။ ဟိန - ယုတ်ညံ့သော ရုပ်။
- ၉။ ပဏီတ - မြင့်မြတ်သော ရုပ်။
- ၁၀။ ဒူရေ - ဝေးသော (အသိခက်သော ရုပ်။)
- ၁၁။ သန္တိကေ - နီးသော ရုပ် (အသိလွယ်သော ရုပ်။)

(ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်)

၁၂-ပါးသော တရားများ

၁ (၁၂)လ ရာသီ

၁။ မိဿရာသီ တန်ခူးလ ရက်မစုံ -		၂၉-ရက်။
၂။ ပြိဿရာသီ ကဆုန်လ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။
၃။ မေထုန်ရာသီ နယုန်လ ရက်မစုံ		၂၉-ရက်။
၄။ ကရကဋ်ရာသီ ဝါဆိုလ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။
၅။ သိဟ်ရာသီ ဝါခေါင်လ ရက်မစုံ		၂၉-ရက်။
၆။ ကံရာသီ တော်သလင်းလ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။
၇။ တူရာသီ သီတင်းကျွတ်လ ရက်မစုံ		၂၉-ရက်။
၈။ ဗြိစ္ဆာရာသီ တန်ဆောင်မုန်းလ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။
၉။ ဓနုရာသီ နတ္တော်လ ရက်မစုံ		၂၉-ရက်။
၁၀။ မကာရရာသီ ပြာသိုလ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။
၁၁။ ကုမ်ရာသီ တပို့တွဲလ ရက်မစုံ		၂၉-ရက်။
၁၂။ မိန်ရာသီ တပေါင်းလ ရက်စုံ		၃၀-ရက်။

၂ အရုဏ်တက် လင်္ကာ (၁၂) ပါး

နာရီ-မိနစ်		
၁။ ခူး၊ ပြန်၊ နှင်း၊ ထွေ၊	(တန်ခူးလ)	၅-၀၀
၂။ ဆုန်၊ လေ၊ ပေါ၊ နေ၊	(ကဆုန်လ)	၄-၅၀
၃။ ယုန်၊ ဝေ၊ ဝေ၊ ထပ်၊	(နယုန်လ)	၄-၄၀
၄။ ဆို၊ လတ်၊ စာ၊ တော်၊	(ဝါဆိုလ)	၄-၃၀
၅။ ခေါင်၊ လှော်၊ လှူ၊ ထု၊	(ဝါခေါင်လ)	၄-၄၀
၆။ လင်း၊ လှူ၊ မ၊ ထွေး၊	(တော်သလင်းလ)	၄-၅၀
၇။ ကျွတ်၊ မေး၊ နင်၊ တို့၊	(သီတင်းကျွတ်လ)	၅-၀၀
၈။ မုန်း၊ ပွို၊ အော်၊ နေ၊	(တန်ဆောင်မုန်းလ)	၅-၁၀
၉။ တော်၊ မေ၊ ကျော်၊ ငွေး၊	(နတ္တော်လ)	၅-၂၀
၁၀။ ပြာ၊ ပေး၊ ဆန်၊ တောင်း၊	(ပြာသိုလ)	၅-၃၀
၁၁။ တွဲ၊ ပြောင်း၊ ခေါ်၊ နော်၊	(တပို့တွဲလ)	၅-၂၀
၁၂။ ပေါင်း၊ ပေါ်၊ အ၊ တက်၊	(တပေါင်းလ)	၅-၁၀
မှတ်ချက်။ ။စနေကို (၀) ယူပါ။		

၃ နေထွက်ချိန် လင်္ကာ (၁၂) ပါး

		နာရီ-မိနစ်
၁။	ခူး၊ သောင်၊ နွေ၊ ထွက်၊ (တန်ခူးလ)	၆-၀၀
၂။	ဆုန်၊ ဖက်၊ မေး၊ နှင်း၊ (ကဆုန်လ)	၅-၅၀
၃။	ယုန်၊ မင်း၊ လှ၊ ထွေ၊ (နယုန်လ)	၅-၄၀
၄။	ဆိုး၊ ပေ၊ ဆယ်၊ ထိပ်၊ (ဝါဆိုးလ)	၅-၃၀
၅။	ခေါင်၊ မတ်၊ လယ်၊ တိုး၊ (ဝါခေါင်လ)	၅-၄၀
၆။	လင်း၊ ပျို၊ ပျို၊ ထွေး၊ (တော်သလင်းလ)	၅-၅၀
၇။	ကျွတ်၊ သွေး၊ ထွက်၊ တွက်၊ (သီတင်းကျွတ်လ)	၆-၀၀
၈။	မုန်း၊ သက်၊ အော်၊ နေ၊ (တန်ဆောင်မုန်းလ)	၆-၁၀
၉။	နတ်၊ သေ၊ ချန်၊ ထား၊ (နတ္တော်လ)	၆-၂၀
၁၀။	ပြာ၊ သား၊ စုတ်၊ တန်၊ (ပြာသိုလ)	၆-၃၀
၁၁။	တွဲ၊ ဟန်၊ ခေါ်၊ ထူ၊ (တပို့တွဲလ)	၆-၂၀
၁၂။	ပေါင်း၊ ဟု၊ အ၊ တင်း၊ (တပေါင်းလ)	၆-၁၀

မှတ်ချက်။ ။စနေကို (၀) ယူပါ။

မြန်မာပြည်၌ အရက်တက်ချိန်နှင့် နေထွက်ချိန် လင်္ကာများ ဖြစ်သည်။

၄ ကိုယ်စောင့်နတ် (၁၂) ပါး

- ၁။ သတ္တဘာဂ နတ် - နဖူးစာရေးမှတ်သည်။
- ၂။ သူရဿတီ နတ် - ပညာကို ပွားစေတတ်သည်။
- ၃။ သကျ နတ် - စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၄။ မဟိရာဇာ နတ် - အိပ်မက်ကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၅။ ဝါမသူရ နတ် - နိမိတ်ကို ပြတတ်သည်။
- ၆။ ဇနသူရ နတ် - အလှပေးသည်ကို မှတ်တတ်သည်။
- ၇။ ကရဝါ နတ် - ကာမသုခကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၈။ ယောတိက နတ် - သွားလေရာလိုက်၍ စောင့်မတတ်သည်။
- ၉။ ကလျာဏမိတ္တ နတ် - ကောင်းသောစကားကို မှတ်သားတတ်သည်။

သုဓမ္မဝတီ (က-၉၅) ၂၁

- ၁၀။ စန္ဒာဒေဝီ နတ် - ကြက်သရေကို စောင့်တတ်သည်။
 ၁၁။ နရိန္ဒာဒေဝီ နတ် - အိပ်သောအခါ ဦးခေါင်းရင်းက စောင့်တတ်သည်။
 ၁၂။ ကာလကဏ္ဍီ နတ် - နတ်ယုတ်မာ မကောင်းမှုကို တိုက်တွန်းတတ်သည်။

၅ လောကီမင်္ဂလာ (၁၂) ပါး

- ၁။ ဝိဇာတမင်္ဂလာ - ပဋိသန္ဓေမှ ဖွားမြောက် အောင်မြင်ခြင်း။
 ၂။ မုခဒဿနမင်္ဂလာ - ဖွားပြီး သုံးရက်မြောက်သောကာလ ရတနာသုံးပါး နှင့် ငှက်တိုင်းဟူသော နန္ဒီမုခနတ်တို့အား ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း။
 ၃။ ကေသစ္စေဒနမင်္ဂလာ - (၇)ရက်မြောက်သောနေ့၌ ဆံပင်ရိတ်ခြင်း။
 ၄။ ဒေါလာကရဏမင်္ဂလာ - ကောင်းမြတ်သော နေ့၌ ပုခက်အေးယာဉ် တင်ခြင်း။
 ၅။ တမ္ဘလပတ္တမင်္ဂလာ - (၇၅)ရက်မြောက်သောနေ့၌ ကွမ်းဦးခွံခြင်း။
 ၆။ ရဝိန္ဒုဒဿနမင်္ဂလာ - (၃)လမြောက်သောနေ့၌ နေ လတို့ကို ပြခြင်း။
 ၇။ နာမကရဏမင်္ဂလာ - ရက်ပေါင်း (၁၀၀) မြောက်သောနေ့၌ အမည် မှည့်ခြင်း။
 ၈။ ပဌမဘတ္တမင်္ဂလာ - ခြောက်လပြည့်က ထမင်းဦး ခွံခြင်း။
 ၉။ ကေသဗန္ဓနမင်္ဂလာ - သင့်တင့်လျောက်ပတ် အရွယ်၌ ဆံဖွဲ့ထုံးခြင်း။
 ၁၀။ ကဏ္ဍဆိန္ဒမင်္ဂလာ - သင့်တင့်သောအရွယ်၌ နားထွင်းခြင်း။
(ကဏ္ဍဝိဇ္ဇာ မူကဲ့ရှိသည်)
 ၁၁။ သာသနာနုဂ္ဂဟမင်္ဂလာ - ချိန်ရွယ် ကျရောက်သောအခါ သာသနာသို့ သွတ်သွင်းခြင်း။
 ၁၂။ အာဝါဟဝိဝါဟမင်္ဂလာ - ချိန်ရွယ် ကျရောက်သောအခါ ထိမ်းမြား ရခြင်း။

၆ အာပေါ (၁၂)ပါး

- ၁။ ပိတ္တံ - သည်းခြေ။
 ၂။ သေမှံ - သလိပ်။
 ၃။ ပုဗ္ဗော - ပြည်။

- ၄။ လောဟိတံ - သွေး။
- ၅။ သေဒေါ - ချွေး။
- ၆။ မေဒေါ - အဆီခဲ။
- ၇။ အဿု - မျက်ရည်။
- ၈။ ဝဿ - ဆီကြည်။
- ၉။ ခေဋ္ဌော - တံတွေး။
- ၁၀။ သိဃံနိကာ - နှပ်။
- ၁၁။ လသိကာ - အစေး။
- ၁၂။ မုတ္တံ - ကျင်ငယ်။

၇ ပုဂ္ဂိုလ် (၁၂) ယောက်

- ၁။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - အကုသိုလ်အစွမ်းအားဖြင့် အပါယ်ဘုံ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အစွမ်းအားဖြင့် လူ့ဖြစ်သော်လည်း အင်္ဂါ မပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - သုဂတိ (၇) ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေရသော လူနတ်များကို ဆိုသည်။
- ၄။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာများကို ဆိုသည်။
- ၅။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - သောတာပတ္တိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - သကဒါဂါမိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - အနာဂါမိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - အရဟတ္တမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၉။ သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - သောတာပတ္တိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၀။ သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - သကဒါဂါမိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၁။ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - အနာဂါမိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၂။ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် - အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။

ဂ ဝိပဿနာ (၁၂) ပါး

- ၁။ သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် သံတံသည့်ဟု အစွပ်စွဲ ခံရခြင်း။
- ၂။ စိဉ္ဇမာဏဝိကာက သူ့အား မေထုန်မှီဝဲလေဟန် စွပ်စွဲသည်ကို ခံရခြင်း။
- ၃။ သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို ဘုရားရှင်၏ တပည့်များက သတ်ကြသည်ဟု အစွပ်စွဲ ခံရခြင်း။
- ၄။ ဒေဝဒတ်ရဟန်းက ကျောက်မောင်းဆင် ဖြုတ်ချရာ၌ ခြေမတော်ကို ကျောက်လွှာချပ်ငယ်ဖြင့် ထိခိုက်သည်ကို ခံရခြင်း။
- ၅။ ၎င်းရဟန်းက လေးသမားကို စေလွှတ်၍ သတ်အံ့ပြုသည်ကို ခံရခြင်း။
- ၆။ နာဠာဂီရိဆင်ဖြင့် အတိုက်ခံရခြင်း။
- ၇။ ခြေမတော်ကို ဓားဖြင့် အခွဲခံရခြင်း။
- ၈။ ဦးခေါင်းကိုက်ခဲသော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၉။ ဝေရဉ္စာပြည်၌ သုံးလပတ်လုံး မုယောဆန်ကြမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော် မူရခြင်း။
- ၁၀။ ကျောက်ကုန်းနာသော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၁၁။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကာနီး၌ သွေးဝမ်းသွန်သော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၁၂။ ခြောက်နှစ်လုံးလုံး ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ ဒုက္ကရစရိယာကို ကျင့်ရခြင်း။

အပဒါနုပဉ္စိ၌ လာသောအစဉ် ဖြစ်၏။

၁၂-ပါးသောတရားကား နိဗ္ဗိတ။

၁၃-ပါးသော တရားများ

၁ ဓုတင် (၁၃) ပါး

- ၁။ ပံသုကုဓုတင် - မြေမှုန့်တို့ဖြင့် ကပ်ငြိ၍နေသော သင်္ကန်း။
- ၂။ တိစိဝရိက်ဓုတင် - သုံးထည်သော ဒုကုဋ်, ကေသီ, သင်းပိုင် သင်္ကန်း။
- ၃။ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင် - လောင်းလှ၍ သပိတ်၌ကျသော ဆွမ်း။
- ၄။ သပဒါနစာရိက်ဓုတင် - အိမ်စဉ်လှည့်လည်၍ ဆွမ်းလှူခံခြင်း။
- ၅။ ကောသနိက်ဓုတင် - တနေရာတည်း၌သာ ဆွမ်းသုံးဆောင်ခြင်း။
- ၆။ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင် - သပိတ်တခုတည်း၌သာ ဆွမ်းသုံးဆောင်ခြင်း။
- ၇။ ခလုပစ္ဆာဘတ်ဓုတင် - ဆွမ်းစားနေစဉ် နောက်ထပ် လောင်းလှူသော ဆွမ်းကို ပယ်ခြင်း။
- ၈။ အရညကင်ဓုတင် - တော၌နေခြင်း တော၌အရုဏ်ခံခြင်း။
- ၉။ ရုက္ခမူဓုတင် - အမိုးအကာပယ်၍ သစ်ပင်အောက်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၀။ အဗ္ဗောကာသိကဓုတင် - အမိုးအကာပယ်၍ လွင်တီးခေါင်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၁။ သောသာနိကဓုတင် - သုသာန်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၂။ ယထာသန္တတိဓုတင် - ညွှန်ပြသော ကျောင်း ညွှန်ပြသော အိပ်ရာ၌ နေခြင်း။
- ၁၃။ နေသဇ္ဇိကဓုတင် - အိပ်ရာခေါင်းအုံး၌ ခေါင်းချ၍ မအိပ်ဘဲ ထိုင်၍ ကျင့်ခြင်း။

၂ ပရိတ်အကျိုး(၁၃) ပါး

- ၁။ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရ၏။
- ၂။ ချမ်းသာစွာ နိုးရ၏။
- ၃။ အိပ်မက်ဆိုးတို့ မမြင်မက်။
- ၄။ လူတို့ချစ်ခင်၏။
- ၅။ နတ်တို့ချစ်ခင်၏။
- ၆။ နတ်တို့စောင့်မကုန်၏။

- ၇။ မီးဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
 ၈။ အဆိပ်ဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
 ၉။ လက်နက်ဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
- ၁၀။ စိတ်တည်ငြိမ်၏။
 ၁၁။ မျက်နှာကြည်လင်၏။
 ၁၂။ မတွေမဝေ သေရ၏။
 ၁၃။ နိဗ္ဗာန်မရသော်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ချောက်နိုင်၏။

၃ စက်ကြီး (၁၃) ပါး

- ၁။ သြောင်း တရားရှစ်ကွက် - ဗုဒ္ဓစက်။
 ၂။ တဆယ့်လေးချက် - ဓမ္မစက်။
 ၃။ တဆယ့်ရှစ်ချက် - သံဃစက်။
 ၄။ လရောင်ဝင်းလျက် - ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ရဟန္တာစက်။
 ၅။ မြင်းမိုရ်တောင်ဦး မြင့်ခေါင်ကျူးလျက် - မိဘစက်။
 ၆။ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူးသိလျက် - ဆရာစက်။
 ၇။ ဝရဇိန်လက်နက် - ဗြဟ္မာစက်။
 ၈။ မိုဃ်းကြိုးလက်နက် - သိကြားစက်။
 ၉။ လောင်မီးကျလျက် - နတ်တို့စက်။
 ၁၀။ ဘွဲ့ဖြူလက်နက် - ဘီလူးစက်။
 ၁၁။ တောင်ဟုန်ပြင်းလျက် - ဂဠုန်စက်။
 ၁၂။ အာခံတွင်းက ဝင်းဝင်းတောက်လျက် - နဂါးစက်။
 ၁၃။ သုံးတောင်သင်္ချာ ဟေမဝန္တာ အာဏာစိုးလျက် - သီဟစက်။

၄ သံဃာဒိသေသ် (၁၃) ပါး

- ၁။ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ် (ရှင်သေယျသက) လုံ့လပြု၍ သုက်လွှတ်စေမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 ၂။ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယိ) မိန်းမများကို ကိုင်တွယ်သဖြင့် ပညတ်ခြင်း။

- ၃။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) မိန်းမများအား ယုတ်မာသော စကား ပြောဆို၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ အတ္တကာမပါရိစရိယသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) မိန်းမထံ၌ မေထုန် အလှူခံ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ သဉ္ဇရိတ္တသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများကို အောင်သွယ်ပေး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ ကုဋ္ဌိကာရသိက္ခာပုဒ် (အာဠဝီတိုင်းသား ရဟန်းများ)သည် ဒါယကာ များထံ၌ ပစ္စည်းပစ္စယ တောင်းရမ်းခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ ဝိဟာရကာရသိက္ခာပုဒ် (အရှင်ဆန္ဒ) ကျောင်းဆောက်လို့၍ ဒါယကာ များအား သစ်ခုတ်ခိုင်းခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် (မေတ္တိယဘူမဇက) ရဟန်းများသည် အရှင်ဒဗ္ဗကို ပါရာဇိကဖြင့် စွပ်စွဲ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် (မေတ္တိယဘူမဇက) ရဟန်းများသည် အရှင်ဒဗ္ဗကို ပါရာဇိကဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် စွပ်စွဲခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ သံဃဘေဒကသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဒေဝဒတ်)သံဃာသင်းခွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၁။ ဘေဒါနဝတ္တကသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ကောကာလိကစသော) ရဟန်းများသည် ရှင်ဒေဝဒတ်၏ သံဃာသင်းခွဲမှုကို အားပေးသဖြင့် ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပုဒ် (အရှင်ဆန္ဒ) ဝိနည်းနှင့် ဆုံးမသည်ကို မနာခံ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၁၃။ ကုလဒူသကသိက္ခာပုဒ် (အဿဇိပုနဗ္ဗသုက) ရဟန်းများသည် ဒါယကာ များအား သဒ္ဓါတရား ပျက်စီးအောင် ပြုသည့်အကွက် သာသနာမှ နှင်ထုတ်၍ ပညတ်ခြင်း။

၅ တေဒဂ်ရသော ရဟန်းမိန်းမ (၁၃) ပါး

- ၁။ ညဉ့်တို့ကိုသိ၍ ရဟန်းဝါရင့်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ ကြီးမြတ်သောပညာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ခေမာသည် တေဒဂ် ရ၏။

- ၃။ တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဥပ္ပလဝဏ်သည်တေဒဂ် ရ၏။
- ၄။ ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ပဋ္ဌာစာရီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ တရားဟောတတ်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၆။ စျာန်ဝင်စားခြင်း၌ မွေ့လျော်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (အကြင် နန္ဒာခေါ်) ဇနပဒကလျာဏီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် အကြင်သောဏာ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ရသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် အကြင် ဗာကုလာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၉။ လျင်မြန်စွာမဂ်ဖိုလ်အသိဉာဏ်ရသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (ဘဒ္ဒါခေါ်) ကုဏ္ဍလာကေသီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ ရှေး၌ဖြစ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့ တွင် (ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ)သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၁။ မြတ်သော ဉာဏ်သို့ရောက်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (ရာဟုလာ မယ်တော် ယသောဓရာခေါ်) ဘဒ္ဒါကစ္စနာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၂။ ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်းကိုဆောင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ကိသာ ဂေါတမီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၃။ သဒ္ဓါတရားအားကြီးသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် သိင်္ဂါလကမာတာသည် တေဒဂ် ရ၏။

(တေဒဂ္ဂ ၅-ပဉ္စပဝဂ်)

၁၃-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၁၄-ပါးသော တရားများ

၁ အလှူခံ တကျိပ်လေး(၁၄)ယောက်

- ၁။ တိရစ္ဆာန် - ခွေးနှင့် ကျေးငှက်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၂။ ဒုဿီလ - ကိုယ်ကျင့် မကောင်းသော လူနှင့် ရဟန်း သူတောင်းစား များလည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၃။ သီလဝန္တ - ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသော လူနှင့် ရဟန်းများသည် အလှူခံ စာရင်း၌ ပါ၏။
- ၄။ တပဿီ - စျာန်ရ ရသေ့များသည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၅။ သောတာပတ္တိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၆။ သကဒါဂါမိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၇။ အနာဂါမိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၈။ အရဟတ္တ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၉။ သောတာပတ္တိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၀။ သကဒါဂါမိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၁။ အနာဂါမိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၂။ အရဟတ္တ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ - ဘုရားငယ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၄။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ - မြတ်ဘုရားသည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။

၂ ပါပဇာတိ စေတသိက် (၁၄)ပါး

- ၁။ လောဘ - တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသ - အမျက်ထွက်ခြင်း။ (အပြစ်)
- ၃။ မောဟ - အမြင်မှန် မရခြင်း။
- ၄။ မာန - မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးခြင်း။
- ၅။ ဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားခြင်း။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - အာရုံ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။

- ၇။ ထိန် - ကိုယ်ပျင်းရိခြင်း။
- ၈။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပြန်လွင့်ခြင်း။
- ၉။ အဟိရိက - အကုသိုလ်ပြုလုပ်မှု၌ မရှက်ခြင်း။
- ၁၀။ အနောတ္တပ္ပ - အကုသိုလ်ပြုလုပ်မှု၌ မကြောက်ခြင်း။
- ၁၁။ ဣဿာ - သူတပါး ချမ်းသာသည်ကို မလိုလားခြင်း။
- ၁၂။ မစ္ဆရိယ - မိမိဥစ္စာ၌ ငန့်တိုခြင်း။
- ၁၃။ ကုက္ကုစ္စ - အခါလွန်မှ နောင်ဟုရခြင်း။
- ၁၄။ မိဒ္ဓ - စိတ်ပျင်းရိခြင်း။

၃ ပဉ္စသိဝ နတ်သား၏ နောက်ပိုးသိချင်း (၁၄) ပုဒ်

- ၁။ ချစ်နှမ သူရိယဝတ္ထုသာ... အကြင် နတ်မင်းကြောင့် ကောင်းခြင်း အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၍ ငါ့အား နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော သင်သည် ဖြစ်ပေါ်၍လာပေ၏။ သင်၏ဘခင် တိဗ္ဗရသကနတ်မင်းကို ငါရှိခိုးပါ၏။
- ၂။ ပြုံးပြုံးပြက် အရောင်ထွက်သော ချစ်နှမ... ချွေးထွက်နေသူတို့သည် လေအေးကို နှစ်သက်သကဲ့သို့ ရေငတ်နေသူတို့သည် ရေအေးကို နှစ်သက်သကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့သည် (လောကုတ္တရာ) ဘုရားကို နှစ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ ငါသည် သင့်ကို ချစ်ကြိုက်လျက် ရှိပါ၏။
- ၃။ ချစ်နှမ...ဆေးသည် သူနာ၏ ရောဂါကို ငြိမ်းစေသကဲ့သို့ အစာသည် ငတ်မွတ်နေသူ၏ ယာလောင်ခြင်းကို ငြိမ်းစေသကဲ့သို့ တောက်လောင်နေသော ပီးကို ရေဖြင့် ငြိမ်းစေသကဲ့သို့ ငါ၏ အချစ်မီးကို ငြိမ်းစေပါလော။
- ၄။ ချစ်နှမ ... အလွန်ပူအိုက်သော ဆင်ပြောင်ကြီးသည် ကြာဝတ်မှုပြွမ်းလျက် အေးမြသော ရေရှိသည့် ရေကန်ထဲသို့ (သက်ဆင်းသကဲ့သို့) ငါသည် သင်၏ ရင်ခွင်ထဲသို့ သက်ဆင်းလိုပါ၏။
- ၅။ ချစ်နှမ... ချွန်းအုပ်မရအောင် အမုန်ကျနေသော ဆင်သည် လုံလျင်လုံမကို ငါနိုင်ပြီဟု မာန်ယစ်လျက် မည်သည့်အကြောင်းကိုမျှ မသိသကဲ့သို့ လက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်သည့် ပေါင်ရှိသော သင်နှမကြောင့်

အချစ်မာန် ယစ်မှုးနေသော ငါသည် မည်သည့်အကြောင်းကိုမျှ မသိတော့ပါ။

- ၆။ ချစ်နှမ.... ငါ၏ စိတ်သည် သင်နှမအပေါ်၌ တပက်သတ် တ်မးညွတ် စွဲမက်နေချေပြီ၊ ငါးမျှားချိတ်ကို မျှမိသော ငါးကဲ့သို့ပင် (ငါ၏ စိတ်ကို) ပြန်လည်ဆုတ်နှစ်စေရန် မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။
- ၇။ တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ မခိုးသရို၊ ကြည့်လေ့ရှိသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ ဤသို့ ဖက်ခြင်းကို ငါသည် အလွန်ပင် တောင့်တလျက် ရှိပါ၏။
- ၈။ ချစ်နှမ.... ငါ၏ ချစ်ခင်တပ်မက်မှုသည် ပကတိအားဖြင့် အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ လူဒါန်းခြင်း ဒါနစေတနာသည် အတိုင်းမသိ တိုးပွားသကဲ့သို့ အဖျားကော့သော ဆံပင်ရှိသည့် သင်နှမ၌ ငါ၏ ချစ်ခင် တပ်မက်မှုသည် အမျိုးမျိုး တိုးပွား ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါ၏။
- ၉။ အလုံးစုံသော ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... သည်းခံခြင်းစသည့် တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့၌ ပြုခဲ့သော ငါ၏ ကောင်းမှုဟူသမျှသည် သင်နှမနှင့်အတူ အကျိုးပေး ပါစေသတည်း။
- ၁၀။ အလုံးစုံသော ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... ဤမြေပြင်၌ ငါပြုထားသော ကောင်းမှုဟူသမျှသည် သင်နှမနှင့်အတူ အကျိုးပေးပါစေသတည်း။
- ၁၁။ ချစ်နှမ သူရိယဝစ္ဆာသ.... သာကီဝင်မင်းသား ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဈာန်ဖြင့် တစိတ်တည်းရှိလျက် သတိပညာနှင့်ယှဉ်လျက် အမြိုက်နိဗ္ဗာန် ကို ရှာသကဲ့သို့ ငါသည် သင်ကို ရှာ၍နေပါ၏။

- ၁၂။ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... မြတ်စွာဘုရားသည် မြတ်သော သမ္မောဓိဉာဏ်သို့ ရောက်၍ ဝမ်းမြောက်တော်မူသကဲ့သို့ ဤဒဏ္ဍပင် ငါသည် သင်နှင့် ပေါင်းသင်းရသည်ဖြစ်၍ ငမ်းမြောက် ရပါစေသား။
- ၁၃။ ချစ်နှမ သူရိယဝတ္ထသား.... တာဝတိံသာနတ်တို့၏ အရှင်သိကြားမင်း သည် ငါ့အား လိုရာဆုကို ပေးခဲ့လျှင် ငါသည် သင်နှမကိုသာ တောင်းယူ ပါအံ့၊ ငါ၏ ချစ်ကြိုက်ခြင်းသည် ဤမျှလောက် ခိုင်မြဲလျက် ရှိပါ၏။
- ၁၄။ လိမ်မာရေးခြား ရှိလှပေသော ချစ်နှမ.... ဤသို့ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာ နှင့် ပြည့်စုံသည့် သမီးရတနာရှိသော ပွင့်သစ်စ အင်ကြင်းပင်သဖွယ် တင့်တယ်သော သင့်ဘခင် တိဗ္ဗရသက နတ်မင်းကြီးကို ဦးညွှတ်ရှိခိုး ပါ၏ဟု (သိဆို၏။)

တိဗ္ဗရသက နတ်မင်းကြီး၏ သမီး သူရိယဝတ္ထသား အမည်ရှိသော ဒေဝတ္ထရာ နတ်ကညာကို ပဉ္စသီခနတ်သားသည် ဗေဠုဝ နတ်စောင်းကို တီးလျက် သိဆိုသော နတ်နောက်ပိုးသီချင်း (၁၄)ပုဒ် ဖြစ်သည်။

(ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ်ပါဠိတော် သက္ကပဋ္ဌသုတ်)

၁၄-ပါးသောတရားကား နိဗ္ဗိတ။

၁၅-ပါးသော တရားများ

၁ စရဏတရား (၁၅)ပါး

- ၁။ သီလသံဝရ - သီလကို လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရ - မျက်စိစသော ဣန္ဒြေ ၆-ပါးကို လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၃။ ဘောဇနေ မတ္တညူတာ - စားသောက်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း။
- ၄။ ဇာဂရိယာနုယောဂတာ - နိုးကြားခြင်းနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယရှိခြင်း။
- ၅။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါးနှင့်တကွ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၆။ သုတိ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မမေ့မလျော့ခြင်း။
- ၇။ ဟိရိ - မကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် ရှက်ခြင်း။
- ၈။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် ကြောက်ခြင်း။
- ၉။ ဗာဟုသစ္စ - အကြားအမြင်များခြင်း။
- ၁၀။ ဝီရိယ - အားထုတ် လုံ့လပြုခြင်း။
- ၁၁။ ပညာ - ကောင်းစွာ သိမြင်ခြင်း။
- ၁၂။ ပဌမဈာန် - ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါငါးပါး ရှိ၏။
- ၁၃။ ဒုတိယဈာန် - ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါသုံးပါး ရှိ၏။
- ၁၄။ တတိယဈာန် - သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါး ရှိ၏။
- ၁၅။ စတုတ္ထဈာန် - ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါး ရှိ၏။

၁၅-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

၁၆-ပါးသော တရားများ

၁ ကောသလ အိပ်မက်(၁၆)ချက် လင်္ကာ

ဘုရင်ပေး(၁) နွားနက်လေးခု၊ ဝှေ့မှုဟန်ပြင်၊ မဝှေ့ကြဘဲ၊ ရှောင်လွှဲသည်မြင်။

ဘုရားပြေ ဒာရွှေ အနောက်၊ တောင်မြောက်မိုဃ်းဆင်၊ ချိန်းသံပေး၊ မိုဃ်းဝေး
လွင့်ပျောက်စင်။

မေး (၂) မြေကမကြာ၊ ငယ်လှသစ်ပင်၊ ဖူးငုံရင့်ပြီး၊ ပွင့်သီးတွေမြင်။

ပြေ ဒာရွယ်မမျှ၊ လုံမပျိုခင်၊ သွိုးသား၊ လင်သားအိမ်ထောင်ဆင်။

ပေး (၃) ယနေ့ပွားစ၊ နွားမနှီသာ၊ မိခင်နွားကြီး၊ စို့ပြီးနေရှာ။

ပြေ သွိုးနှင့်သား၊ ခိုးပွားပိုင်ရာ၊ မိနှင့်ဖ၊ ကျွေးမှစားရမှာ။

ပေး (၄) နွားကြီးမကြိုက်၊ ဝန်တိုက်နွားငယ်၊ မရုံးနိုင်ဘဲ၊ ဝပ်လဲနေတယ်။

ပြေ ကြီးသူဖယ်ရှား၊ မြောက်စားလူငယ်၊ တိုင်းပြည်ရေး၊ ရှုတ်ထွေး
ပွေ့တော့မယ်။

မေး (၅) ဝံတွင်းနှစ်ခွ၊ မြင်းလှရာဇာ၊ ကျွေးလေသမျှ၊ မဝနိုင်ပါ။

ပြေ မှူး မတ်မင်းစိုး၊ လာဘ်ထိုးသူရှာ၊ နှစ်ဘက်စား၊ ဟရားစီရင်မှာ။

မေး (၆) ခွေးအိုယ်ဆက်၊ ခရွှေခွက်သိန်းတန်၊ ကျင်ငယ်အမြဲ၊ ခွက်ထဲစွန့်ပြန်။

ပြေ မျိုးမြတ်သွိုးပစ္စည်းမက်ဟန်၊ အမျိုးယုတ်၊ လင်လုပ်ပေါင်းဆက်ဆံ။

ပေး (၇) ရွှေကကျစ်ချ၊ လွန်စကြိုးကို၊ ခွေးမခိုးစား၊ ကိုက်ဝါးကာမျှ။

ပြေ လင်ကြီး ပစ္စည်း၊ သိမ်းဆည်း မသို၊ လင်ငယ်အား၊ မယား
လောကွပ်ပို့။

မေး (၈) အိုးငယ်ချည်းနှီး၊ အိုးကြီးရေလျှံ၊ အိုးကြီးကိုဘဲ၊ ရေဆွဲလောင်းပြန်။

ပြေ ဆင်းရဲသူများ၊ ဇတ်စားမကျန်၊ အခွန်တွက်၊ နှိပ်စက်ငွေကောက်ခံ။

ပေး (၉) ကြာပျိုးဝါးဝ၊ ပွင့်ကြရေကန်၊ ရေလယ်နောက်လျက်၊ ကမ်းဘက်
ကြည်ပြန်။

ပြေ မြို့တွင်း ငပွေ့ရွတ်၊ ခွန်တုပ် ကောက်ခံ၊ မြို့ပြင်ထွက်၊ ပြည့်နှက်
ပြည်ကားရန်။

- မေး (၁၀) တအိုးတည်းချက်၊ အကျက်မညီ၊ ထမင်းမာထပ်၊ ပျော့နပ်သုံးလိ။
 ဖြေ မင်းနှင့်လူများ၊ တရားမညီ၊ မိုသ်းသုံးစား၊ ကွက်ကြားရွာချမည်။
- မေး (၁၁) မွေးထုံနံ့ကြူး၊ စန္ဒကူးသိန်းတန်၊ ပုန်းရည်နှင့်လဲ၊ သုံးစွဲစားပြန်။
 ဖြေ အလဇ္ဇီများ၊ တရားဖိုးတန်၊ ငွေနှင့်လဲ၊ အမြဲဟောမည်မှန်။
- မေး (၁၂) သံကြေးမပေါင်း၊ ဗူးတောင်းဗူးအုံ၊ ရေတွင်စုပ်စုပ်၊ နစ်မြုပ်လုံးစုံ။
 ဖြေ ပညာရှိများ၊ စကားညာညံ့၊ ပြောသမျှ၊ လောက မသုံးကုန်။
- မေး (၁၃) အိမ်လုံး တောင်လုံး၊ ကျောက်လုံး ကျောက်ဖျာ၊ ရေမှာဘူးဘူး၊
 ထင်ရှားပေါ်လာ။
 ဖြေ ရဟန်းရှင်ဆိုး၊ ဣဆိုးမျှာသာ၊ ဂုဏ်ရောင်ဖိုး၊ တန်ခိုးပေါ်
 ထွက်လာ။
- မေး (၁၄) အဆိပ် ပြင်းထောက်၊ ငြိမ္မဟောက်ကြိုးကို၊ ဘားမငယ်များ၊
 ကိုက်ဝါးကာမျှ။
 ဖြေ ကညာယူထား သက်ကြားဖိုးအို၊ မယားဆဲ အမြဲအော်ငေါက်ဆို။
- မေး (၁၅) အဆင်းမည်းနက်၊ ကျိုးငှက်ထံမှာ၊ ရွှေဟင်္သာများ၊ စောင်းနေရှာ။
 ဖြေ ပညာသီလ၊ ပြည့်ဝသူဟာ၊ သူယုတ်အား၊ ဝပ်တူးနေရမှာ။
- မေး (၁၆) ဆိတ်ကို ဖြင်ငြား၊ ကြောက်အား ပြင်းထန်၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား၊
 ခုန်လွှားပြေးပြန်။
 ဖြေ သူယုတ်မာများ၊ ထောင်လွှားနိုင်ငံ၊ သူတော်ကောင်း၊ ပုန်းအောင်း
 တောမြိုင်ယံ။

၂ ယုံမှားမှု ကံ၁ (၁၆) ပါး

- ၁။ အတိတ်က ငါဖြစ်ခဲ့တာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား။
 - ၂။ ငါမဖြစ်များ မဖြစ်ခဲ့သလား။
 - ၃။ မင်းပုဏ္ဏား စသည်ဖြင့် ဘယ်အမျိုးထဲများ ဖြစ်သလဲ။
 - ၄။ ဘယ်လို ပုံသဏ္ဌာန်နဲ့ ဖြစ်ခဲ့သလဲ။
 - ၅။ ဘယ်ဘဝ ဘယ်ဘဝတွေများကလဲ ဘယ်လိုများ ဖြစ်ခဲ့သလဲ။
- ဤကား အတိတ်ဘဝ၏ ယုံမှားချက် ၅-ပါး။

- ၆။ ရွှေဘဝတွေကို ငါဖြစ်မယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား။
- ၇။ ဖြစ်ရော ဖြစ်ဦးမှလား။
- ၈။ ဘယ်လို အမျိုးမှာများ ဖြစ်မလဲ။
- ၉။ ဘယ်လို ပုံပန်းသဏ္ဌာန်မျိုးနဲ့များ ဖြစ်မလဲ။
- ၁၀။ ဖြစ်မဲ့ဘဝ ဘဝတွေ၌လည်း ဘယ်လိုများ ဖြစ်ဦးမှလဲ။
- ဤကား အနာဂတ် ယုံမှားမှု ၅-ပါး။
- ၁၁။ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကိုစွဲ၍ သို့လော သို့လော ဖြစ်ခြင်း။
- ၁၂။* ငါဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား။
- ၁၃။* ငါမဟုတ်ပဲများ ရှိရော့သလား။
- ၁၄။ ငါသည် ဘယ်လိုအမျိုးဇာတ် ဖြစ်သလဲ။
- ၁၅။ ငါ၏ အတ္တဘောသည် ဘယ်လို ပုံသဏ္ဌာန်မျိုးပါလိမ့်။
- ၁၆။ ငါသည် ဘယ်ဘဝက လာ၍ ဘယ်ဘဝ ရောက်ဦးမည်နည်း။
- ဤကား ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ ယုံမှားမှု ၆-ပါး။
- (မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိ)

၃ မိတ်ဆွေ အတု (၁၆) ယောက်

အညဒတ္တုဟရ - မိတ္တု ၄-ယောက် ဟူသည်ကား-

- ၁။ အခါခပ်သိမ်း မိမိထံမှ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာ ဆောင်ယူလေ့ရှိတတ်သော မိတ်တု။
- ၂။ မိမိထံသို့ တစုံတရာ အနည်းငယ်မျှကိုသာ ယူလာပြီး အများအပြားကို ဆောင်ယူလေ့ရှိတတ်သော မိတ်တု။
- ၃။ ဘေးအန္တရာယ် တစုံတခုနှင့် ကြုံတွေ့လာသော အခါ၌ လာရောက် မှီခိုကာ အမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပြီးလျှင် အမှုကိစ္စ ပြီးစီးသောအခါ ပြန်လွှဲ၍မကြည့် သတိမှ မရတတ်သော မိတ်တု။
- ၄။ သူ၏အကျိုးစီးပွားအတွက် သက်သက်ကိုသာ လာရောက်မှီခိုတတ်သော မိတ်တု။

ဝစီပရမမည်သော မိတ္တု ၄-ယောက်ဟူသည်ကား-

- ၅။ မိတ်ဆွေ မနေ့ကလာလျှင်ဖြင့် ရနိုင်ပေ၏၊ ယနေ့မှ လာသည့်အတွက် မပေးရပါဟူ၍ အတိတ်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက် ပြောဆို တတ်သော မိတ်တု။

- ၆။ မိတ်ဆွေ လာတာစောနေပါသည်။ နက်ဖန်၊ သန်ဘက်လောက် ဆိုလျှင် ရနိုင်ပေ၏ဟု အနာဂတ်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက် ပြောဆို တတ်သော မိတ်တူ။
- ၇။ မိတ်ဆွေအား ဤဝတ္ထု ဤပုဆိုးနှင့် သင့်လျော်သည့်အတွက် ပေးချင် ပါသည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်ုပ်၌ ဤတခု ဤတထည်သာ ရှိသည့် အတွက် မပေးရပါဟု အချည်းနှီးသော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက် ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။
- ၈။ မိတ်ဆွေအား တစုံတခု ရထားဖြစ်စေ၊ လှည်းဖြစ်စေ အလိုရှိက ငှါးချင် ပါ၏။ သို့သော်လည်း လှည်း၌ ဝင်ရိုးကျိုးနေသည်ဟူ၍၎င်း၊ ရထား၌ ဘီးပျက်နေသည်ဟူ၍၎င်း အပျက်စကားနှင့်သာ ချီးမြှောက်ပြောဆို တတ်သော မိတ်တူ။

အနုပိယဘာဏီမည်သော မိတ္တူ ၄-ယောက် ဟူသည်ကား—

- ၉။ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန် တိုင်ပင်ပါကလည်း ကောင်း၏ဟူ၍ ပြောဆို တတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၀။ ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန် တိုင်ပင်ပါကလည်း ကောင်း၏ဟူ၍ ပြောဆို တတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၁။ ရွှေတွင်သာ ကျေးဇူးစကားကို ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၂။ မျက်ကွယ်ရာ၌ ကျေးဇူးမဲ့စကားကို ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

အပါယသဟာယမည်သော မိတ်တူ ၄-ယောက် ဟူသည်ကား—

- ၁၃။ အရက်သေစာ သောက်စားမှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၄။ အလောင်းအစား ကစားမှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၅။ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်မှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။
- ၁၆။ ညအချိန်မတော် လမ်းလျှောက်မှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။

(သုတ်ပါဏေယျပါဠိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၄ ကံအပြား (၁၆) ပါး

ကံသည် ကိစ္စအစွမ်းအားဖြင့် ၄-မျိုး

- ၁။ ဇနကကံ - ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ။
- ၂။ ဥပတ္တမ္ဘကကံ - ဇနကကံ အကျိုးပေးရာ၌ အဖော် အထောက်အပံ့ ဖြစ်သော ကံ။
- ၃။ ဥပပိဋ္ဌကကံ - ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို အနှောက်အရှက်ပေးသော ကံ။
- ၄။ ဥပသာတကကံ - ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို သတ်တတ်သော ကံ။

ကံသည် အကျိုး ပေး အကြိမ်အလွည်အာ ဖြင့် ၄-မျိုး

- ၁။ ဂရုကံ - အခြားကံများမှ ဖယ်ရှားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော အင်အား ကြီးမား လေးလံသော ကံ။
- ၂။ အာသန္ဓကံ - သေခါနီးအခါမှ အမှတ်ရ၍ ပြုလုပ်သော ကံ။
- ၃။ အာစိဏ္ဏကံ - ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အမြဲတစေ ပြုခဲ့သော ကံ။
- ၄။ ကဋ္ဌတ္တကံ - ရှေးရှေ့သော ဘဝပေါင်းများစွာက ပြုခဲ့သော ကံ။

ကံသည် အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ၄-မျိုး

- ၁။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ - ယခုမျက်မှောက်မှာပင် အကျိုးပေးသော ကံ။
- ၂။ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ - ဒုတိယ အရွယ်၌ အကျိုးပေးသော ကံ။
- ၃။ အပရာပရိယဝေဒနီယကံ - တတိယ အရွယ်၌ အကျိုးပေးတတ်၏။ ၎င်း အချိန် အကျိုးမပေးပါက ရှေးဖြစ်မည့် ဘဝ တခုခု၌ အကျိုးပေး တတ်၏။
- ၄။ အဟောသိကံ - ကံပင်ဖြစ်လင့်ကစား အကျိုးမပေးသော ကံ။

ကံသည် အကျိုး ပေးရာ အရပ်ဒေသအားဖြင့် ၄-မျိုး

- ၁။ အကုသိုလ်ကံ - အပါယ်လေးပါး၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော ကံ။
- ၂။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော ကံ။
- ၃။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ - ရုပ်ခန္ဓာရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေ သော ကံ။
- ၄။ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ - ရုပ်မရှိ နာမ်ခန္ဓာသာ ရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော ကံ။

၅ ရုပ်ခန္ဓာရှိသော ရူပဗြဟ္မာ (၁၆)ဘုံ*

ပဌမဈာန် (၃) ဘုံ

- ၁။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ (၁) စိတ်။
- ၂။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ (၁) ဝက်။
- ၃။ { မဟာဗြဟ္မာ - အသက်တမ်း (၁) ကမ္ဘာ။
 { မြတ်စွာဘုရားအား တရားဟောပါရန် တောင်းပန်သော သဟပဓိ ဗြဟ္မာနေသော ဘုံ။

ဒုတိယဈာန် (၃) ဘုံ

- ၁။ ပရိတ္တာဘာ - အသက်တမ်း (၂) ကမ္ဘာ။
- ၂။ အပ္ပမာဏာဘာ - အသက်တမ်း (၄) ကမ္ဘာ။
- ၃။ { အာဘဿရာ - အသက်တမ်း (၈) ကမ္ဘာ။
 { မြတ်စွာဘုရားနှင့် တန်ခိုးပြိုင်သော ဗကဗြဟ္မာနေသော ဘုံ။

တတိယဈာန် (၃) ဘုံ

- ၁။ ပရိတ္တသုဘာ - အသက်တမ်း (၁၆) ကမ္ဘာ။
- ၂။ အပ္ပမာဏသုဘာ - အသက်တမ်း (၃၂) ကမ္ဘာ။
- ၃။ သုဘကိဏှာ - အသက်တမ်း (၆၄) ကမ္ဘာ။

စတုတ္ထဈာန် (၇) ဘုံ

- ၁။ ဝေဟပ္ဖိုလ် - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀။
- ၂။ အသညသတ် - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀၊ နာမ်မရှိ၊ ရုပ်သာရှိသည်။

သုဒ္ဓါဝါသ (၅) ဘုံ

- ၃။ အဝိဟာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၁၀၀၀။
- ၄။ အတပ္ပါ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၂၀၀၀။
- ၅။ သုဒဿာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၄၀၀၀။
- ၆။ သုဒဿီ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၈၀၀၀။
- ၇။ အကနိဋ္ဌာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၁၆၀၀၀။

* ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံတွင် အသညသတ်ဘုံကား ရုပ်သာ ရှိ၏။ ကြွင်း ၁၅-ဘုံကား ရုပ်နာမ် ၂-ပါးရှိ၏။

ထို ၅-ဘုံမှ ဗြဟ္မာတို့သည် အနာဂါမ် ဗြဟ္မာများ ဖြစ်၏။ လူ့ပြည်
သို့ ပြန်မလာတော့ဘဲ အမြင့်ဆုံး (အကနိဋ္ဌ) ဘုံမှ နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးဝင်
ကြ၏။ လောကုတ္တရာ ၅-ဘုံဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

၆ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဥပဒ္ဒဝေါ (၁၆) ပါး

- ၁။ ဖြစ်ခြင်းဟူသော - ဇာတိ ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၂။ အိုခြင်းဟူသော - ဇရာ ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၃။ နာခြင်းဟူသော - ဗျာဓိ ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၄။ အင်္ဂါကြီးငယ် ဆွေမျိုးဥစ္စာ သီလပျက်စီးခြင်းဟူသော ဝိပတ္တိဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၅။ မင်းဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၆။ ခိုးသူဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၇။ ရေဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၈။ လေဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၉။ မီးဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၀။ ငါးရဲဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၁။ လိပ်ကျောက်ဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၂။ မိကျောင်းဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၃။ မိမိကြောင့်ဖြစ်သော စွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၄။ သူတပါးကြောင့်ဖြစ်သော စွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၅။ အနာဟောင်းမြုံခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- ၁၆။ သေလျှင် အပါယ် လားရခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။

(စလင်းဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ ဆို၏။)

၇ မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် (၁၆) ယောက်

- ၁။ တိရစ္ဆာန် - မဂ်ဖိုလ်မှ ဖီလာဖြစ်သော သတ္တဝါ။
- ၂။ ပြိတ္တာ - ဝေမာနိကပြိတ္တာ အချို့မှ တပါးသော ပြိတ္တာ။
- ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသော အယူရှိသူ။

- ၄။ ကုဟကပုဂ္ဂိုလ် - သီလရှိဟန် ဆောင်သူ။
- ၅။ မာတုဃာတက - အမိသတ်သူ။
- ၆။ ပိတုဃာတက - အဖသတ်သူ။
- ၇။ အရဟန္တဃာတက - ရဟန္တာသတ်သူ။
- ၈။ သံဃဘေဒက - သံဃာသင်းခွဲသူ။
- ၉။ လောဟိတုပ္ပါဒက - ဘုရားကို သွေးစိမ်းထွက်အောင် ပြုသူ။
- ၁၀။ ယေယျသံဝါသက - ရဟန်းအသွင် ခိုးသူ။
- ၁၁။ တိတ္ထိယပက္ကန္တက - အယူဝါဒ ပြောင်းသွားသူ။
- ၁၂။ ဘိက္ခုနီဒုဿက - ရဟန်းမိန်းမ မေထုန်ကျင့်သူ။
- ၁၃။ သံဃာဒိသေသ် အာပတ်သင့်ပြီး မကုစားရသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၄။ ပဏ္ဍုက် ၃-မျိုး - မိန်းမပဏ္ဍုက်, ယောက်ျားပဏ္ဍုက်, နှပုံးပဏ္ဍုက်။
- ၁၅။ ဥဘတောဗျည်း - ယောက်ျား, မိန်းမ အင်္ဂါနှစ်ခု ပြည့်စုံသူ။
- ၁၆။ (ခုနစ်)နှစ်အောက် ငယ်သောပုဂ္ဂိုလ်။

(ဓမ္မာဘိ သမယပဉ္စ ပါဠိမှ လာသည်။)

၁၆-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၁၈-ပါးသော တရားများ

၁ အဋ္ဌာရသ ပညာ (၁၈) ရပ်

- ၁။ သုတိ - အကြားအမြင် အတတ်။
- ၂။ သမ္မုတိ - တရားစိရင်ရေး ဓမ္မသတ် အတတ်။
- ၃။ သင်္ချာ - ဂဏန်းသင်္ချာ အတတ်။
- ၄။ ယောဂါ - စူးဆောက် တန်ဆာပလာ အတတ်။
- ၅။ နိတိ - လောကနိတိကျမ်း အတတ်။
- ၆။ ဝိသေသကာ - ယာယီ, ယတြာ, ဗျာကရိုဏ်း အတတ်။
- ၇။ ဂန္ဓဗ္ဗ - စောင်းငြင်းပတ်သာ တေးကဗျာ အတတ်။
- ၈။ ဂဏိကာ စေတ - လက်ခပ် အတတ်။
- ၉။ ဓနုဗေဒါ - လေးမြား အတတ်။
- ၁၀။ ပုရာဏာ - ရှေးဟောင်းစကားအတတ်။
- ၁၁။ တိကိစ္ဆာ - ဆေး အတတ်။
- ၁၂။ ဣတိဟာသာ - ရယ်ရှင်ဘွယ်ရာ အတတ်။
- ၁၃။ ဇောတိ - ဗေဒင် အတတ်။
- ၁၄။ မာယာ - လွဲစားတတ်သော အတတ်။
- ၁၅။ ဆန္ဒတိ - ဆန်းကျမ်း အတတ်။
- ၁၆။ ကေတု - သံတမန် အတတ်။
- ၁၇။ မန္တာ - ဂါထာ မန္တန် အတတ်။
- ၁၈။ သဒ္ဒါ - သဒ္ဒါကျမ်း အတတ်။

၂ ပြတ်ခွာဘုရား၏ အာပေဏိကဂုဏ်တော် (၁၈) ပါး

- ၁။ လွန်လေပြီးသော အတိတ်တရားတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိ သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။
- ၂။ လာလတုံသော အနာဂတ်ကာလတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိ သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။
- ၃။ မျက်မှောက် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိ သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။

- ၄။ ကာယကံ သုံးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၅။ ဝစီကံ လေးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၆။ မနောကံ သုံးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၇။ ကောင်းသော အလိုဆန္ဒတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၈။ ဓမ္မဒေသနာတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၉။ အားထုတ်လုံ့လ ဝီရိယတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၀။ တည်ကြည်တော်မူသော သမာဓိတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၁။ ဝိပဿနာဉာဏ်တော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၂။ ဝိမုတ္တိဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၃။ ကစားမြူးတူးလိုသော စိတ်တော် မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၄။ သတိ လက်လွှတ်၍ ပြောဆိုမိသော စကားမရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၅။ ဉာဏ်တော်ဖြင့် မသိ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သော တရားတော် မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၆။ မဆင်မခြင် လျင်မြန်စွာ ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၇။ သုတ္တဝါတို့ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှောက်နှေး တွန့်တိုသော စိတ်နှလုံး မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၈။ ဉာဏ်တော်ဖြင့် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ လျစ်လျူရှုခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။

(ဓာရဏပရိတ်မှ)

၁၈-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၀-ပါးသော တရားများ

၁ ပထဝီ အမာဓာတ် (၂၀) ပါး

- ၁။ ကေသာ - ဆံပင်။
- ၂။ လောမာ - မွေးညှင်း။
- ၃။ နခါ - ခြေသည်း လက်သည်း။
- ၄။ ဒန္တော - သွား။
- ၅။ တစော - အရေ။
- ၆။ မံသံ - အသား။
- ၇။ နှာရူ - အကြော။
- ၈။ အဋ္ဌိ - အရိုး။
- ၉။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ - ရိုးတွင်းချဉ်သိ။
- ၁၀။ ဝက္ကံ - အညှို့။
- ၁၁။ ဟဒယံ - နှလုံး။
- ၁၂။ ယကနံ - အသည်း။
- ၁၃။ ကိလောမကံ - အမြှေး။
- ၁၄။ ပိဟကံ - အဖျင်း။
- ၁၅။ ပပ္ဖါသံ - အဆုပ်။
- ၁၆။ အန္တံ - အူမ။
- ၁၇။ အန္တဂုဏံ - အူသိမ်။
- ၁၈။ ဥဒရိယံ - အစာသစ်။
- ၁၉။ ကရီသံ - အစာဟောင်း။
- ၂၀။ မတ္ထလုဂံ - ဦးနှောက်။

၂ ကလျာဏဇာတိ ဇေတသိက် (၂၀) ပါး

- ၁။ အလောဘ - စွန့်လွှတ်မှု။
- ၂။ အဒေါသ - ချစ်ခင်မှု။
- ၃။ အမောဟ - တွေဝေခြင်း မရှိ။

- ၄။ သဒ္ဓါ - ယုံကြည်မှု။
- ၅။ သတိ - မမေ့မှု။
- ၆။ ဟိရီ - အကုသိုလ် ရှက်မှု။
- ၇။ သြတ္တပ္ပ - အကုသိုလ် ကြောက်မှု။
- ၈။ တတြမဇ္ဈတ္တတာ - အလယ်အလတ် သဘောထားမှု။
- ၉။ ကာယပဿဒ္ဓိ - ကိုယ်ငြိမ်းမှု။
- ၁၀။ စိတ္တပဿဒ္ဓိ - စိတ်ငြိမ်းမှု။
- ၁၁။ ကာယလဟုတာ - ကိုယ် ပေါ့ပါးမှု။
- ၁၂။ စိတ္တလဟုတာ - စိတ် ပေါ့ပါးမှု။
- ၁၃။ ကာယမုဒုတာ - ကိုယ် နူးညံ့မှု။
- ၁၄။ စိတ္တမုဒုတာ - စိတ် နူးညံ့မှု။
- ၁၅။ ကာယကမ္မညတာ - ကိုယ်အမှု၌ ခိုင်ခံ့မှု။
- ၁၆။ စိတ္တကမ္မညတာ - စိတ်အမှု၌ ခိုင်ခံ့မှု။
- ၁၇။ ကာယပါဂုညတာ - ကိုယ် ကျမ်းကျင်မှု။
- ၁၈။ စိတ္တပါဂုညတာ - စိတ် ကျမ်းကျင်မှု။
- ၁၉။ ကာယုဇုကတာ - ကိုယ် ဖြောင့်မတ်မှု။
- ၂၀။ စိတ္တုဇုကတာ - စိတ် ဖြောင့်မတ်မှု။

၃ ဗြဟ္မာ (၂၀) အံ့

ရူပဘုံ- အသညသတ်မှ တပါး ရုပ်, နာမ် ၂-ပါးရှိ၏။ အသညသတ်ကား
ရုပ်သာ ရှိ၏။ နာမ် မရှိ၊ ဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ။

အရူပဘုံ- ရုပ်မရှိ နာမ်သာ ရှိ၏။ ဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ။

ဗြဟ္မာ ၂၀။

ဆိုင်ရာအခင်း၌ အကျယ်ပြခဲ့ပြီ။

၂၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

၂၁-ပါးသော တရားများ

၁ ရဟန်းပျား မလုပ်အပ်သော အနေသန (၂၁)ပါး အကျယ်

- ၁။ လူအများ ဆေးကု၍ ပစ္စည်းရှာခြင်း။
- ၂။ လူတို့၏ ခရီးရှည် တမန်လုပ်ခြင်း။
- ၃။ လူတို့၏ အနီးအနား အစေအခိုင်းခံခြင်း။
- ၄။ အနာ မားခဲ့ပေးခြင်း။
- ၅။ ဆေးလိမ်းပေးခြင်း။
- ၆။ ပျိုအန်ဆေး ပေးခြင်း။
- ၇။ ဝမ်းနုတ်ဆေး ပေးခြင်း။
- ၈။ နှာပေးခြင်း။
- ၉။ မျက်စဉ်း ပေးခြင်း။
- ၁၀။ ဝါး ပေးခြင်း။
- ၁၁။ သစ်ရွက် သက်ငယ် ဓနိ ပေးခြင်း။
- ၁၂။ ပန်း ပေးခြင်း။
- ၁၃။ ဝားဘွယ် သစ်သီး ပေးခြင်း။
- ၁၄။ ရေချိုးဆပ်ပြာ ပေးခြင်း။
- ၁၅။ ဒန်ပူ ပေးခြင်း။
- ၁၆။ မျက်နှာသစ်ရေ ပေးခြင်း။
- ၁၇။ မျက်နှာချေ ပေါင်ဒါ ပေးခြင်း။
- ၁၈။ မြေညက် ပေးခြင်း။
- ၁၉။ မိမိကိုယ်ကို အောက်ချ၍ ခင်ဗျား ကျွန်တော် ပြောခြင်း။
- ၂၀။ လိမ်လည်ဝါကြွား၍ ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း။
- ၂၁။ ကလေးထိန်းများကဲ့သို့ ကလေးကို ချီပွေ့ခြင်း။

(ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဋီကာ)

၂ (တနည်း) အနေသန (၂၁) ပါး

- ၁။ အံ့ဘွယ်ဖြစ်အောင် ပြောဆိုနေထိုင်ခြင်း။
- ၂။ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ ရအောင် ဆွယ်၍ ပြောခြင်း။

- ၃။ အခြားသူတို့ လူဒါန်းထားသည်ကို အခြားသူတို့အား သိစေခြင်း။
- ၄။ အခြားသူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောစေခြင်း။
- ၅။ တနေရာမှ ရသောပစ္စည်းကို အခြားတနေရာ၌ ပေးကမ်းခြင်း။
- ၆။ သစ်သား ပေးခြင်း။
- ၇။ ထန်းရွက် သက်ငယ် စသည် ပေးခြင်း။
- ၈။ ရေချိုးရာ အသုံးပြုသော ဆပ်ပြာနှင့် စသည်ကို ပေးခြင်း။
- ၉။ ပိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချ၍ ကျွန်ုပ်၊ ကျွန်တော် စသည်အားဖြင့် လူတို့အား ပြောဆိုခြင်း။
- ၁၀။ အမှန်နည်းပါး အမှားများသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၁၁။ မျက်နှာသစ်ရေ စသည် ပေးခြင်း။
- ၁၂။ ကလေး ထိန်းပေးခြင်း။
- ၁၃။ မပင့်ဖိတ်ပဲ အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း။
- ၁၄။ မြေနေရာ ကောင်း၊ မကောင်း ရွေးချယ်ပေးခြင်း။
- ၁၅။ တိရစ္ဆာန်တို့၏ လက္ခဏာ ကျမ်းအတတ်ကို သင်ပေးခြင်း၊ ရွေးချယ် ပေးခြင်း။
- ၁၆။ ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့၏ လက္ခဏာ ကောင်းဆိုးကို ဟောပြောခြင်း။
- ၁၇။ နက္ခတ်ကို ရွေးချယ်ပေးခြင်း။
- ၁၈။ လူတို့ ခိုင်းစေသည်ကို လုပ်ကိုင်ပေးခြင်း။
- ၁၉။ လူတို့ သတင်းစကားကို ယူဆောင်၍ ပြောဆိုပေးခြင်း။
- ၂၀။ စားသောက်ဘွယ်ကို ပေးကမ်းခြင်း။
- ၂၁။ မိမိအား လူထားသော ပစ္စည်းကို ပြန်ပေးခြင်း။

(မဟာနိ အရ ရေတွက်ခြင်း။)

၂၁-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတ။

၂၄-ပါးသော တရားများ

၁ (၂၄) ပစ္စည်း

- ၁။ ဟေတု ပစ္စယော - အရင်းအမြစ်ရှိ၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂။ အာရမ္မဏ ပစ္စယော - အာရုံရှိ၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၃။ အဓိပတိ ပစ္စယော - ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးမှုဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၄။ အနန္တရ ပစ္စယော - အခြားမဲ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၅။ သမနန္တရ ပစ္စယော - ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၆။ သဟဇာတ ပစ္စယော - အတူတကွဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၇။ အညမည ပစ္စယော - အချင်းချင်းဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၈။ နိဿယ ပစ္စယော - မှီရာတည်ရာဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၉။ ဥပနိဿယ ပစ္စယော - ကောင်းစွာ မှီရာတည်ရာဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၀။ ပုရေဇာတ ပစ္စယော - ရှေ့၌ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၁။ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယော - နောက်မှဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၂။ အာသေဝနပစ္စယော - အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲအပ်သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

- ၁၃။ ကမ္မ ပစ္စယော - မျိုးစေ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၄။ ဝိပါက ပစ္စယော - အကျိုးဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၅။ အာဟာရ ပစ္စယော - ထောက်ပံ့သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၆။ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော - အစိုးရသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၇။ စျာန ပစ္စယော - ချီးမြှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၈။ မဂ္ဂ ပစ္စယော - အကြောင်းဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၉။ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စယော - ယှဉ်တွဲသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၀။ ဝိပွယုတ္တ ပစ္စယော - မယှဉ်တွဲသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၁။ အတ္ထိ ပစ္စယော - ရှိသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၂။ နတ္ထိ ပစ္စယော - မရှိသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၃။ ဝိဂတ ပစ္စယော - ကင်းသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၄။ အဝိဂတ ပစ္စယော - မကင်းသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၂၅-ပါးသော တရားများ

၁ အဒိန္နာဒါန သိက္ခာပုဒ်မှ ခိုးခြင်း (၂၅)ပါး အကျယ်

(၁) နာနာဘဏ္ဍပစ္စက ၅-ပါး

- ၁။ အာဒိယေယျ - အာရာမ်ကို တရားဆင်၍ ခိုးခြင်း။
- ၂။ ဟရေယျ - မိမိဆောင်ယူသွားသော သူတပါး ဥစ္စာပစ္စည်းကို ခိုးခြင်း။
- ၃။ အဝဟရေယျ - မိမိထံ၌ အပ်နှံထားသော ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း။
- ၄။ ဣရိယာပထဝိကောပေယျ - ဥစ္စာယူဆောင်သူ၏ ဣရိယာပုထ်ကို ဖျက်၍ ခိုးခြင်း။
- ၅။ ဌာနာဝါစေယျ - နေရာမှ ရွှေစေ၍ ခိုးခြင်း။

(၂) ကေဘဏ္ဍပစ္စက ၅-ပါး

ထိုငါးပါးသည် နောက်၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော နာနာဘဏ္ဍပစ္စက ငါးပါးနှင့် အတူဖြစ်သည်။ (သို့သော်) ဤငါးပါး၌ သက်ရှိဝတ္ထုကိုသာ ဆို၏။

(၃) သာဟတ္ထိကပစ္စက ၅-ပါး

- ၁။ သာဟတ္ထိက - ကိုယ်တိုင် ခိုးခြင်း။
- ၂။ အာဏတ္ထိက - တပါးသူကို စေခိုင်း၍ ခိုးခြင်း။
- ၃။ နိဿဂ္ဂိယ - ကင်းချထားရာ အရပ်တွင်းရှိ ဥစ္စာကို အပြင်သို့ ပစ်လွှင့်၍ ခိုးခြင်း။
- ၄။ အတ္ထသာဓက - မခိုးမီကပင် ကံထိုက်သောအကျိုးကို ဖြစ်စေ၍ နောက်မှ ယူမည်ဟူ၍ ခိုးခြင်း။
- ၅။ ဓုရနိက္ခေပ - ယူထားသောဥစ္စာကို ပြန်မပေးသဖြင့် ခိုးခြင်း။

(၄) ပုဗ္ဗပယောဂပစ္စက ၅-ပါး

- ၁။ ပုဗ္ဗပယောဂ - မခိုးမီ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော ပယောဂဖြင့် ခိုးခြင်း၊ စေခိုင်းခြင်းကို ဆို၏။
- ၂။ သဟပယောဂ - ခိုးခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော တူသော ခိုးခြင်း။
- ၃။ သံဝိဓာဝဟာရ - လူများစွာ တိုင်ပင်၍ ခိုးခြင်း။
- ၄။ သင်္ကေတကမ္မ - အမှတ်ပြု၍ ခိုးခြင်း။
- ၅။ နိမိတ္တကမ္မ - မျက်စိမှတ်ခြင်း လည်ညှိမ့်ခြင်း စသော နိမိတ်ပြု၍ ခိုးခြင်း။

(၅) ထေယျာဝဟာရပစ္ဆက ၅-ပါး

- ၁။ ထေယျာဝဟာရ - တင်း စဉ်းလဲ၊ အသပြာ စဉ်းလဲ၊ အလေး စဉ်းလဲ၍ ခိုးခြင်း။
 - ၂။ ပဿယျာဝဟာရ - အနိုင် အထက် လူယက် တိုက်ခိုက်၍ ခိုးခြင်း။
 - ၃။ ပရိကပ္ပါဝဟာရ - ဥစ္စာကို၎င်း၊ အရပ်ကို၎င်း ကြံဆ၍ ခိုးခြင်း။
 - ၄။ ပဋိစ္ဆန္ဒာဝဟာရ - မြေမှုန့်၊ မြက်၊ သစ်ရွက် စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ခိုးခြင်း။
 - ၅။ ကုသာဝဟာရ - ကမ္မည်းစာရင်း လိမ်လည်ပြောင်းလဲ၍ ခိုးခြင်း။
- (ဝိနည်းတော်မှ)

၂ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဘေး (၂၅) ပါး

- ၁။ ရာဇတော ဝါ - မင်းဘေးမှ၎င်း။
- ၂။ စောရတော ဝါ - ခိုးသူဘေးမှ၎င်း။
- ၃။ မနုဿတော ဝါ - လူဆိုးလူကြမ်းဘေးမှ၎င်း။
- ၄။ အမနုဿတော ဝါ - ဘီလူး ဂူမွက် ဖုတ်ပြိတ္တာ ဘေးမှ၎င်း။
- ၅။ အဂ္ဂိတော ဝါ - မီးဘေးမှ၎င်း။
- ၆။ ဥဒကတော ဝါ - ရေဘေးမှ၎င်း။
- ၇။ ကဏ္ဍကတော ဝါ - လေးမြား လက်နက် ဆူးငြောင့်ဘေးမှ၎င်း။
- ၈။ ဇနပဒရောဂတော ဝါ - ဇနပုဒ်၌ဖြစ်ကုန်သော အနာရောဂါဘေးမှ၎င်း။
- ၉။ အသဒ္ဓမ္မတော ဝါ - သူယုတ်တို့၏ မကောင်းသော အကျင့်ဘေးမှ၎င်း။
- ၁၀။ အသန္နိဋ္ဌိတော ဝါ - မိစ္ဆာအယူရှိသောသူတို့၏ ဘေးမှ၎င်း။
- ၁၁။ အသပ္ပုရိသတော ဝါ - သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာတို့၏ ဘေးမှ၎င်း။
- ၁၂။ ဟတ္ထိ - ဆင်ဘေးမှ၎င်း။
- ၁၃။ အဿ - မြင်းဘေးမှ၎င်း။
- ၁၄။ ဂေါဏ - နွားရိုင်းဘေးမှ၎င်း။
- ၁၅။ ကုက္ကုရ - ခွေးဘေးမှ၎င်း။
- ၁၆။ အဟိ - မြွေဘေးမှ၎င်း။
- ၁၇။ ဝိစ္ဆိကာ - ကင်းမြီးကောက်ဘေးမှ၎င်း။
- ၁၈။ ဒီပိ - သစ်ဘေးမှ၎င်း။

၁၉။ အစ္ဆ - ဝံဘေးမှ၎င်း။

၂၀။ သူကရ - ဝက်ဘေးမှ၎င်း။

၂၁။ မဟိံသ - ကျွဲရိုင်းဘေးမှ၎င်း။

၂၂။ သီဟ - ခြင်္သေ့ဘေးမှ၎င်း။

၂၃။ ဗျဉ္ဇ - ကျားဘေးမှ၎င်း။

၂၄။ ယက္ခ - ဘီလူးဘေးမှ၎င်း။

၂၅။ ရက္ခသာဒီဟိ - ရေစောင့်ဘီလူးဘေးမှ၎င်း။

အထူးမှတ်ချက်။ ။ အချို့ပရိတ်စာတို့၌ သီဟနှင့် ဗျဉ္ဇသည် မပါသည် ဖြစ်၏။
 (သို့သော်) ပါသင့်သော ပုဒ်များပင် ဖြစ်၏။ ပါသော
 ပရိတ်စာသည် မှန်ပင် ဖြစ်၏။ ရာဇတော ဝါ-ကစ၍
 ရက္ခသာဒီဟိ-တိုင်အောင် သုံးဆယ့်တပါး အပြား ရှိ၏။
 (သို့သော်) ဘေးငယ်များကို ဖယ်လိုက်ပါက ဖော်ပြပါ
 ဘေးတို့သည် ဘေးကြီး (၂၅)ပါး ဖြစ်ပေ၏။
 (စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယ ဖြစ်၏။)

၃ ယုတ်မာသော ပယား အင်္ဂါ (၂၅) ပါး

၁။ သာမိကဿ - အရပ်တပါးသို့ လင်သွားခြင်းကို ချီးမွမ်း၏။

၂။ ပဝုတ္တံ - အရပ်တပါး၌ လင်ရောက်နေသည်ကို မအောက်မေ့။

၃။ အာဂတံ - အရပ်တပါးမှ လင်ရောက်လာသည်ကို မနှစ်သက်။

၄။ အဝဏ္ဏံ - လင်၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆို၏။

၅။ ဝဏ္ဏံ - လင်၏ ကျေးဇူးကို မပြောဆို။

၆။ အနတ္တံ - လင်၏ အကျိုးမဲ့ကို ကျင့်၏။

၇။ အတ္တံ - လင်၏ အကျိုးကို မကျင့်။

၈။ အကိစ္စ - မပြုလုပ်သင့်သည်ကို ပြုလုပ်၏။

၉။ ကိစ္စံ - ပြုသင့်သည့် လင်၏ ကိစ္စကို မပြုလုပ်။

၁၀။ ပရိဒဟိတော - ခါးဝတ်တို့ကို မြဲစွာ ဝတ်၍ အိပ်၏။

၁၁။ ပရမုခိ - လင်ကို ကျောပေး၍ အိပ်၏။

၁၂။ ပရိဝတ္တက - တပြောင်းတပြန် လူးလှိုင့်တတ်၏။

- ၁၃။ ကုက္ကိုမိယဇာတာ - အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၍ ရှည်သော ထွက်သက်
ဝင်သက် ဖြစ်၏။
- ၁၄။ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲဝေဒနာကို ကြားတတ်၏။ (ညည်းညူ၏။)
- ၁၅။ ဥစ္စာရပဿာဝံ - ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် မကြာမကြာ စွန့်တတ်၏။
- ၁၆။ ဝိလောပံ - ဖောက်ပြန်သော အကျင့်ကို ကျင့်တတ်၏။
- ၁၇။ ပရပုရိသသဒ္ဓံ - တပါးသော ယောက်ျား၏ အသံကိုကြားက နားစွင့်၍
ထောင်တတ်၏။
- ၁၈။ နိဟတဘောဂ-စည်းစိမ်ဥစ္စာကိုဖျက်ဆီးတတ်၏။ (လောင်းကစားခြင်း)
- ၁၉။ ပဋိဝိသကေဟိ - ကိလေသာ အစွမ်းဖြင့် အိမ်နီးချင်း ယောက်ျားတို့နှင့်
ရောယှက်တတ်၏။
- ၂၀။ နိက္ခန္တပါဒါ - ထွက်သွားသော ခြေ ရှိ၏။
- ၂၁။ ဝိသိခါနုစာရိနီ - အခါမဲ့ဖြစ်သော ညမှ သွားလေ့ရှိ၏။
- ၂၂။ အဘိစာရိနီ ခေါ် ပန - လင်မြှောင်ထားတတ်၏။
- ၂၃။ အဂါရဂါ - လင်၌ရှိသေခြင်းမရှိ၊ ပြစ်မှားလိုသောအကြံဖြင့် တံခါးဝ၌
အမြဲရပ်လျက် ရှိ၏။
- ၂၄။ ကစ္ဆာဒီနီ - လျှို့ဝှက်အပ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို ပြတတ်၏။
- ၂၅။ ဒိသောဒီသံ - ထိုမှဤမှ ကြည့်တတ်၏။ (မျက်လုံးကစားခြင်း)

(၅၅၀-မဟာကုဏ္ဍလဇာတ်မှ ဖြစ်၏။)

၂၅-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၂၈-ပါးသော တရားများ

၁ နှစ် ကျိပ်ရှစ်ဆူဘုရားများ၏ ဘွဲ့တော်များ (ဘုရား ၂၈-ဆူ)

၁။ တဏှုဏ်ရာ။	၁၀။ အနောမဒဿီ။	၁၉။ သိဒ္ဓတ္ထ။
၂။ မေဓကဏ်ရာ။	၁၁။ ပဒုမ။	၂၀။ တိဿ။
၃။ သရဏဏ်ရာ။	၁၂။ နာရဒ။	၂၁။ ဖုဿ။
၄။ ဒီပဏ်ရာ။	၁၃။ ပဒုမုတ္တရ။	၂၂။ ဝိပဿီ။
၅။ ကောဏ္ဍည။	၁၄။ သုမေဓ။	၂၃။ သိခီ။
၆။ မင်္ဂလ။	၁၅။ သုဇာတ။	၂၄။ ဝေဿဘူ။
၇။ သုမန။	၁၆။ ပိယဒဿီ။	၂၅။ ကကုသံ။
၈။ ရေဝတ။	၁၇။ အတ္ထဒဿီ။	၂၆။ ကောဏာဂုံ။
၉။ သောဘိတ။	၁၈။ ဓမ္မဒဿီ။	၂၇။ ကဿပ။
	၂၈။ ဂေါတမ။	

၂ ရုပ်တရား (၂၈) ပါး

၁။ မဟာဘုတ်	၄-ပါး။
၂။ ဝတ္ထုရုပ်	၆-ပါး။
၃။ ဂေါစရရုပ်	၄-ပါး။
၄။ ဘာဝရုပ်	၂-ပါး။
၅။ ဇီဝိတရုပ် (အသက်)ရုပ်	၁-ပါး။
၆။ အာဟာရ (အစာ) ရုပ်	၁-ပါး။

ထင်ရှားသော ရုပ် ၁၈-ပါး ဖြစ်၏။

၁။ အာကာသဓာတ် - ဟူသော ပရိစ္ဆေဒရုပ်	၁ ကောင်းကင်ရုပ်။
၂။ ကာယဝိညတ် - ကိုယ်၏လှုပ်ရှားမှု အမှုအရာ	၁၊ ဝိညတ်ရုပ် (၂)ပါး။
၃။ ဝစီဝိညတ် - ပြောဆိုမှုစကားသံ၏ အမှုအရာ	၁၊
၄။ လဟုတာ - ရုပ်၏ ပေါ်ခြင်း အမှုအရာ	၁၊
၅။ မုဒုတာ - နှုံးညှံခြင်း၏ အမှုအရာ	၁၊ ဝိကာရရုပ် (၃)ပါး။
၆။ ကမ္မညတာ - လှုပ်ရှားသွားလာခြင်း၏အမှုအရာ	၁၊
၇။ ဥပစယ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း	၁၊
၈။ သန္တတိ - ရုပ်တို့၏ ပြစ်စဉ်	၁၊
၉။ ဇရတာ - ရုပ်တို့၏ မှင့်ရော်ဆွေးမြေ့ခြင်း	၁၊ လက္ခဏရုပ် (၄)ပါး။
၁၀။ အနိစ္စတာ - ရုပ်တို့၏ ချုပ်ပျက်ခြင်း	၁၊

ထင်ရှားမရှိသော

ရုပ် ၁၀-ပါး ဖြစ်သည်။

ထင်ရှားရှိသော ရုပ် ၁၈-ပါး၊

ထင်ရှားမရှိသော ရုပ် ၁၀-ပါး၊

ရုပ်ပေါင်း ၂၈-ပါး ဖြစ်သည်။

၂၈-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

၃၀-ပါးသော တရားများ

၁ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် နိဿဂ္ဂိယပါစိတ် (၃၀) ပါး

စိဝရဝဂ် ၁၀-ပါး

- ၁။ ပဌမ ကထိနသိက္ခာပုဒ် - ခရီးသွားသောရဟန်းများ အထုပ်အပိုးတွေကို ထမ်းကြ ရွက်ကြမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းများ သင်္ကန်းကြီးကို ပစ်ထားခဲ့မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃။ တတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အကာလ၌ ရသော သင်္ကန်း ကို တလထက် ပို၍ မချုပ်ဆိုဘဲ ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ ပုရာဏစိဝရသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥဒါယိ ဇနီးဟောင်း ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်း လျှော်ခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥဒါယိ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ သင်းပိုင်ကို အလှူခံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ အညာတိကဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ သင်္ကန်းကို အတင်းတောင်းမှု ကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ တတုတ္တရိသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ သင်္ကန်း အပိုတောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဥပက္ခဋ္ဌသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ရည်ရွယ်ရင်းထက် တန်ဖိုး ပိုအောင် သင်္ကန်းစီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုတိယ ဥပက္ခဋ္ဌသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ဒါယကာ နှစ်ဦးထံ သွား၍ သင်္ကန်းကို တန်ဖိုးပိုအောင် စီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ရာဇသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ဝေယျာဝစ္စပြုသူအား အတင်းတောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ကောသိယဝဂ် ၁၀-ပါး

- ၁၁။ ကောသိယသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အိုးလုပ်သူတို့ထံ တိုက်တွန်းမှု ကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ သုဒ္ဓကဠကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အနက်ရောင်ချည့်သက်သက် ဖြင့် ဖောင်းပြုမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၁၃။ ဒွေဘာဂသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အနက်ရောင် အထည်ကိုယ်တွင် အဖြူရောင် အနားကွပ်ရုံသာ ထည့်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၄။ ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ နှစ်စဉ် အခင်းသစ် ပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၅။ နိသီဒနသန္တတသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အခင်းဟောင်းကို ခွန်ပစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၆။ ဋ္ဌေကလောမသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး ဘိုးဗွေအဟုပ်ကြီး ပျက်လာမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၇။ ဋ္ဌေကလောမဓောဝါပနသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့အား ခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၈။ ရူပိယသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ငွေအလှူခံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၉။ ရူပိယသံဝေါဟာရသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ပစ္စုပ္ပန် လဲပျက်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၀။ ကယဝိက္ကယသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ပရိဗိုဇ်နှင့် အဝတ်ချင်း လဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ပတ္တဝါ ၁၀-ပါး

- ၂၁။ ပတ္တသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ သပိတ်များစွာ ကိုယ်ပိုင်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၂။ (က) ဥနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အလိုက်မသိဘဲ သပိတ် တောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၃။ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ ထောပတ်စသော ဆေးများကို ကြာရှည်စွာ သိမ်းထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၄။ ဝဿိကသင်္ဃုကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ မိုဃ်းလ ပရောက်ခင် မိုဃ်းငရဲသင်္ကန်း ချုပ်ဆီးဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၅။ စီဝရအစို့နသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ပေးပြီးသင်္ကန်းကို ပြန်၍ လုံယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၆။ သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ချည်တို့ကို များစွာတောင်း မှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၂၇။ မဟာပေသကာရသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ မိမိဘို့ရည်မှန်းသော သင်္ကန်းကို ရည်မှန်းသော အဖိုးထက်ပို၍ ကုန်အောင် စီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၈။ အစွေကစိဝရသိက္ခာပုဒ်-ရဟန်းအများ အစွေကသင်္ကန်းကို ကြာရှည်စွာ ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၉။ သာသင်္ကသိက္ခာပုဒ် - တောကျောင်း ရဟန်းအများ ခြောက်ညဉ့်ထက် ပို၍ သင်္ကန်းနှင့် ကင်းနေမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၀။ ပရိဏတသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂီရဟန်းများ သံဃာလူမည့် သင်္ကန်းကို မိမိသို့ လှူစေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၂ ပါရမီ ၁၀-ပါး အပြား (၃၀)

- ၁။ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော် (၁၀)ပါးကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်း။
 - ၂။ ကိုယ်လက်အင်္ဂါကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော် (၁၀) ပါးကို ကျင့်သုံး ခဲ့ခြင်း။
 - ၃။ အသက်ကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော် (၁၀)ပါးကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်း။
- ပါရမီ(၁၀)ပါးအပြား - ၃၀။

၃၀-ပါ သော တရု ကာ နိဋ္ဌိတ။

၃၁-ပါးသော တရားများ

၁ သတ္တဝါတို့ နေထိုင်ရာဘုံ (၃၁)ဘုံ

- ၁။ အပါယ် - ၄-ဘုံ။
- ၂။ ကာမသုဂတိ - ၇ ဘုံ။
- ၃။ ရူပဗြဟ္မာ - ၁၆-ဘုံ။
- ၄။ အရူပဗြဟ္မာ - ၄-ဘုံ။

ဘုံ ၃၁-ဘုံ ဖြစ်၏။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၃၁-ပါ သော တရု ကာ နိဋ္ဌိတ။

၃၂-ပါးသော တရားများ

၁ (၃၂) ကောဠာသ

၁။ ကေသာ - ဆံပင်။	၁၇။ အန္တဂုဏ် - အူသိမ်။
၂။ လောမာ - အမွှေး။	၁၈။ ဥဒရိယံ - အစာသစ်။
၃။ နခါ - ခြေသည်း လက်သည်း။	၁၉။ ကရီသံ - အစာဟောင်း။
၄။ ဒန္တာ - သွား။	၂၀။ မတ္တလုဂ် - ဦးနှောက်။
၅။ တစော - အရေ။	၂၁။ ပိတ္တံ - သည်းခြေ။
၆။ မံသံ - အသား။	၂၂။ သေမ္ပံ - သလိပ်။
၇။ နှာရု - အကြော။	၂၃။ ပုဗ္ဗော - ပြည်။
၈။ အဋ္ဌိ - အရိုး။	၂၄။ လောဟိတံ - သွေး။
၉။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ - ရိုးတုင်းချဉ်ဆီ။	၂၅။ သေဒေါ - ချွေး။
၁၀။ ဝက္ကံ - အညှို့။	၂၆။ မေဒေါ - အဆီခဲ။
၁၁။ ဟဒယံ - နှလုံး။	၂၇။ အဿု - မျက်ရည်။
၁၂။ ယကနံ - အသည်း။	၂၈။ ဝသာ - ဆီကြည်။
၁၃။ ကိလောမကံ - အမြှေး။	၂၉။ ခေဠော - တံတွေး။
၁၄။ ပိဟကံ - အဖျင်း။	၃၀။ သိဃာဏိကာ - နှပ်။
၁၅။ ပပ္ဖါသံ - အဆုတ်။	၃၁။ လသိကာ - အစေး။
၁၆။ အန္တံ - အူမ။	၃၂။ မုတ္တံ - ကျင်ငယ်။

၂ ယောကျ်ားမြတ် လက္ခဏာ (၃၂) ပါး

- ၁။ ညီညွတ်စွာရှိသော ညီညွတ်စွာ ထိသော ခြေဘဝါး ရှိခြင်း။
- ၂။ ခြေဘဝါးအပြင်၌ အကန့်တထောင်ရှိသော စက်ဝန်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၃။ ရှည်သော ဖနှောက် ရှိခြင်း။
- ၄။ ရှည်သွယ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိခြင်း။
- ၅။ နူးညံ့နုနယ်သော ခြေဘဝါး လက်ဘဝါး ရှိခြင်း။
- ၆။ ကွန်ယက်ပမာ ညီညာသော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိခြင်း။
- ၇။ ဖမျက်မြင့်သော ခြေ ရှိခြင်း။
- ၈။ ဧကီသားကောင်၏ သလုံးမြင်းခေါင်းကဲ့သို့ သလုံးမြင်းခေါင်းရှိခြင်း။

- ၉။ မကိုင်းညွတ်ဘဲ နှစ်ဘက်သော လက်ဝါးပြင်တို့ဖြင့် ပုဆစ်ဒူးတို့ကို သုံးသပ်နိုင်ခြင်း။
- ၁၀။ အအိမ်ပုံးလွှမ်းသော ပုရိသနိမိတ် ရှိခြင်း။
- ၁၁။ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အသားအရေ ရှိခြင်း။
- ၁၂။ ချောမွေ့သော အသားအရေ ရှိခြင်း။
- ၁၃။ တပင်ချင်းပေါက်သော မွေးညှင်း ရှိခြင်း။
- ၁၄။ မွေးညှင်းတို့သည် လကျောရစ် လည်၍ အထက်သို့ ကောတက်လျက် ပေါက်၏။
- ၁၅။ ဗြဟ္မာမင်းကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်ရှိ၏။
- ၁၆။ အရပ် (၇)ပါး၌ အသားဖြိုးမောက်ခြင်း ရှိ၏။
- ၁၇။ ခြင်္သေ့ကိုယ် ရှေ့ပိုင်းနှင့်တူသော ကိုယ်ရှိ၏။
- ၁၈။ လက်ပြင် နှစ်ဘက်အကြား၌ ပြည့်ဖြိုးသော ကျောပြင် ရှိ၏။
- ၁၉။ ပညောင်ပင်ဝန်းကဲ့သို့ ဝန်းသော ကိုယ်ရှိ၏။
- ၂၀။ ညီညာစွာလုံးသော လည်ပင်း လည်တိုင် ရှိ၏။
- ၂၁။ အရသာကိုဆောင်သော အလွန်ကောင်းမြတ်သော အကြော ရှိ၏။
- ၂၂။ ခြင်္သေ့၏ မေးနှင့် တူသော မေးရှိ၏။
- ၂၃။ လေးဆယ်သော သွား ရှိ၏။
- ၂၄။ ညီညွတ်သော သွား ရှိ၏။
- ၂၅။ မကျဲသော သွား ရှိ၏။
- ၂၆။ အလွန်ဖြူစင်သော စွယ်တော် လေးချောင်း ရှိ၏။
- ၂၇။ ကြီးမား ရှည်လျား နူးညံ့သော လျှာ ရှိ၏။
- ၂၈။ ဗြဟ္မဿရ (သို့မဟုတ်) ကရဝိက်သံနှင့် တူသော အသံ ရှိ၏။
- ၂၉။ အလွန်ညိုသော မျက်လုံး ရှိ၏။
- ၃၀။ နွားငယ် မျက်တောင်နှင့်တူသော မျက်တောင် ရှိ၏။
- ၃၁။ မျက်မှောင် နှစ်ခုအကြား၌ နူးညံ့သော ဝါဂွမ်းနှင့်တူသော ဥဏ္ဍလုံ မွေးရှင် ပေါက်လျက် ရှိ၏။
- ၃၂။ သင်းကျစ်ဆင်ထားဘိသကဲ့သို့သော ဦးခေါင်းရှိ၏။

(ဒီဃနိကာယ် မဟာဝါ ပါဠိတော်)

၃ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကံကြမ္မာ (၃၂) ပါး

- ၁။ ကြိမ်လုံးဖြင့် ရိုက်ခြင်း။
- ၂။ တုတ်လှံတံဖြင့် ရိုက်ခတ်ခြင်း။
- ၃။ ဝါးထက်ခြမ်းကွဲဖြင့် ရိုက်ခတ်ခြင်း။
- ၄။ လက်ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၅။ ခြေကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၆။ လက်ခြေနှစ်ဘက်တို့ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၇။ နားကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၈။ နှာခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၉။ နား၊ နှာခေါင်း နှစ်ပါးတို့ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ဦးခေါင်းခွံကို ခွါ၍ ရဲရဲတောက်သော သံတွေ့ရေကို ဦးခေါင်းပေါ်မှ လောင်းခြင်း။
- ၁၁။ ဦးခေါင်းခွံကို ခွါ၍ ဦးခေါင်းရိုးကို ဖြူအောင် ပွတ်ခြင်း။
- ၁၂။ ခံတွင်းကို သံညှပ်ဖြင့် ဖြဲ၍ အတွင်း၌ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၃။ ဆီဆွတ်သော ပုဆိုးဖြင့် ကိုယ်ကို ပတ်၍ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၄။ ဆီဆွတ်သော ပုဆိုးဖြင့် လက်ကို ပတ်၍ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၅။ တကိုယ်လုံး အရေကို ခွါခြင်း။
- ၁၆။ အထက်မှ အရေကို ခါးတိုင်ခွါ၍ ခါးမှအရေကို ခြေမျက်စိတိုင်အောင် ခွါခြင်း။
- ၁၇။ မြေ၌ ပက်လက် အိပ်စေ၍ ခြေနှစ်ဖက်၊ လက်နှစ်ဖက်တို့၌ သံစို ရိုက်နှက်ခြင်း။
- ၁၈။ နှုတ်ခမ်း နှစ်ဖက်တို့၌ မြော့ချိတ်ဖြင့် ချိတ်ဆွဲခြင်း။
- ၁၉။ တကိုယ်လုံး၌ အသားတို့ကို ဓားဖြင့် အတစ် အတစ် လှီးချခြင်း။
- ၂၀။ တကိုယ်လုံး၌ ဓားနှင့်မှန်း၍ ဆားဖြင့် ပက်ခြင်း။

- ၂၁။ မြေ၌ တစောင်း အိပ်စေပြီးလျှင် နား၌ သံစိုနှက်ခြင်း။
- ၂၂။ အရေကိုမခွါမူ၍ အရိုးများ ကြေမှုအောင် ကျောက်တို့ဖြင့် ထုနှက်ခြင်း။
- ၂၃။ ကြိုက်ကြိုက်ဆူသော ဆီပူဖြင့် လောင်းခြင်း။
- ၂၄။ တိုင်၊ သစ်ပင် စသည်တို့၌ ချည်၍ ခွေးတို့ကို စားစေခြင်း။
- ၂၅။ တိုင်၊ သစ်ပင်တို့၌ ခြေကို မြေနှင့် မထိစေဘဲ ချည်ပြီးလျှင် စအိုဒွါရမှ သတ်လျှိုခြင်း။
- ၂၆။ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၂၇။ ခြေလန် လက်လန် ချည်၍ ရင်ကို ပေါက်ဆိန်ဖြင့် ပေါက်ခြင်း။
- ၂၈။ ဆီအိုးကင်း၌ ထည့်၍ လှော်ခြင်း။
- ၂၉။ ကိုယ်အလယ်၌ နှစ်ပိုင်း ဖြတ်ခြင်း။
- ၃၀။ ခြေကို မိုဃ်းမျှော်၍ ဦးခေါင်း စောက်ထိုး ထားခြင်း။
- ၃၁။ လက်ခြေ လေးဘက်တို့ကို ကြမ်းတန်းသော ကြိုးတို့ဖြင့် လက်ပြန် တုပ်ခြင်း။
- ၃၂။ လက်ထိပ် ခြေထိပ် ခတ်၍ နှောင်အိမ်၌ ထားခြင်း။

(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယ)

၃၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၃၇-မင်းသော တရားများ

၁ အပြင် (၃၇) မင်း အောက်နတ်

၁။ သိကြား -	နတ်။
၂။ မဟာဂီရိ -	နတ်။
၃။ နမတော် တောင်ကြီးရှင် -	နတ်။
၄။ ရွှေနပေ -	နတ်။
၅။ သုံးပန်လှ -	နတ်။
၆။ တောင်ငူ ရှင်မင်းခေါင် -	နတ်။
၇။ မင်းတရား -	နတ်။
၈။ သံတော်သံ -	နတ်။
၉။ ရွှေနော်ရထာ -	နတ်။
၁၀။ အောင်စွာမကြီး -	နတ်။
၁၁။ ငါးစီးရှင် -	နတ်။
၁၂။ အောင်ပင်လယ် ဆင်ဖြူရှင် -	နတ်။
၁၃။ တောင်မကြီး -	နတ်။
၁၄။ မြောက်မင်းရှင်ဖြူ -	နတ်။
၁၅။ ရှင်တော် -	နတ်။
၁၆။ ညောင်ချင်း -	နတ်။
၁၇။ တပင်ရွှေယိုး -	နတ်။
၁၈။ မင်းရဲအောင်တင် -	နတ်။
၁၉။ ရွှေစစ်သင် -	နတ်။
၂၀။ မယ်တော် ရွှေစကား -	နတ်။
၂၁။ မောင်ဘိုးတူ -	နတ်။
၂၂။ ယုန်းဘုရင် -	နတ်။
၂၃။ မောင်မင်းဖြူ -	နတ်။
၂၄။ မန္တလေး ဘိုးတော် -	နတ်။
၂၅။ ရွှေဖျဉ်းကြီး -	နတ်။

၂၆။ ရွှေဖျဉ်းငယ် -	နတ်။
၂၇။ ဒန်းမောင်ရှင် -	နတ်။
၂၈။ ထီးဖြူဆောင်း -	နတ်။
၂၉။ ထီးဖြူဆောင်း မယ်တော် -	နတ်။
၃၀။ ပရိမ္မရှင်မင်းခေါင် -	နတ်။
၃၁။ မင်းစည်သူ -	နတ်။
၃၂။ မင်းကျော်စွာ	နတ်။
၃၃။ မြောက်ဖက်ရှင်မ	နတ်။
၃၄။ အနောက်မိဖုယား -	နတ်။ (မမြလေး)
၃၅။ ရှင်ကိုး -	နတ်။
၃၆။ ရှင်ကွ -	နတ်။
၃၇။ ရှင်နဲမိ -	နတ်။

၂ အတွင်း (၃၇) မင်း အထက်နတ်

၁။ ဣန္ဒ -	နတ်။
၂။ သောမ -	နတ်။
၃။ ဝရုဏ -	နတ်။
၄။ ဘာရဒွါဇ -	နတ်။
၅။ ပဇာပတိ -	နတ်။
၆။ စန္ဒန -	နတ်။
၇။ ကာမသေဠ -	နတ်။
၈။ ကိန္နရသဏ္ဍ -	နတ်။
၉။ နိသဏ္ဍ -	နတ်။
၁၀။ ပနာဒယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၁။ ဩပမညယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၂။ ဒေဝသုတယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၃။ စိတ္တသေနယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၄။ နဋ္ဌောရာဇယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။

၁၅။ ဇနေသဘယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၆။ သာတာဂီရိယက္ခ သေနာပတိ-	နတ်။
၁၇။ ဟေမဝတယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၈။ ပုဏ္ဏကယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၁၉။ ကရတိယယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၀။ သီဝကယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၁။ မုစလိန္ဒယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၂။ ဝေသာမိတ္တယက္ခ သေနာပတိ-	နတ်။
၂၃။ ယုဂန္ဓရယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၄။ ဂေါပါလယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၅။ သုပ္ပရောဓယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၆။ ဟိရိယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၇။ နေတ္တိယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၈။ မန္ဒိယယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၂၉။ ပဉ္စာလစဏ္ဍယက္ခ သေနာပတိ-	နတ်။
၃၀။ အာဠာဝကယက္ခ သေနာပတိ-	နတ်။
၃၁။ ပဇ္ဇန္နယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၂။ သုမနယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၃။ သုမုခယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၄။ ဒဓိမုခယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၅။ မဏိယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၆။ မာဏိဓရယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။
၃၇။ သေရိသကယက္ခ သေနာပတိ -	နတ်။

၃ ပောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါး

၁။ သတိပဋ္ဌာန်တရား	၄-ပါး။
၂။ သမ္မပ္ပဓာန်တရား	၄-ပါး။
၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား	၄-ပါး။
၄။ ဣဒြေ	၅-ပါး။
၅။ ဗိုလ်	၅-ပါး။
၆။ ဗောဇ္ဈင်	၇-ပါး။
၇။ မဂ္ဂင်	၈-ပါး။

 ၃၇-ပါး။

အကျယ်ကို သိလိုက သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၃၇-ပါ သော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၃၈-ပါးသော တရားများ

၁ မင်္ဂလာတရား (၃၈) ပါး

- ၁။ အသေဝနာ စ ဗာလာနံ - သူမိုက်ကို မမှီဝဲ မဆည်းကပ်ရခြင်း။
- ၂။ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ - ပညာရှိကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရခြင်း။
- ၃။ ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ - ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ရခြင်း။
- ၄။ ပဋိရူပ ဒေသဝါသော စ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ နေရခြင်း။
- ၅။ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ - ရှေးက ပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုရှိသော သူ၏ အဖြစ်၌ ရှိရခြင်း။
- ၆။ အတ္တသမ္မာပဏီမိ စ - မိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ရခြင်း။
- ၇။ ဗာဟုဿစ္စဉ္စ - အကြားအမြင် များသောသူ ဖြစ်ရခြင်း။
- ၈။ သိပ္ပဉ္စ - လက်မှုပညာ အစရှိသော အသက်မွေးမှုပညာ တတ်ရခြင်း။
- ၉။ ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော - မိမိနှင့် ဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးရမည့် တရားကို သိရခြင်း။
- ၁၀။ သုဘာသိတာ စ ယာ ဝါစာ - ကောင်းသော စကားကို ပြောဆိုရခြင်း။
- ၁၁။ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ - အမိအဘကို လုပ်ကျွေးရခြင်း။
- ၁၂။ ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော - သားမယားတို့ကို သင်္ဂြိုဟ်ထောက်ပံ့ ပေးကမ်းရခြင်း။
- ၁၃။ အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာ - အနှောက် အယှက် မရှိသော အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်း။
- ၁၄။ ဒါနဉ္စ - အလှူအတန်း ပြုလုပ်ရခြင်း။
- ၁၅။ ဓမ္မစရိယာ - တရားကို ကျင့်ရခြင်း။
- ၁၆။ ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော - ဆွေမျိုးတို့အား ထောက်ပံ့ပေးကမ်းရခြင်း။
- ၁၇။ အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ - အပြစ်မရှိသော အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်း။
- ၁၈။ အာရတီ - မကောင်းမှုမှ ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း။ (စာရိတ္တသီလ)
- ၁၉။ ဝီရတီ - မကောင်းမှုမှ ကိုယ်တွေ့ကြုံက အထူး ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း။ (ဝါရိတ္တသီလ)

- ၂၀။ မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော - သေရည်အရက်ကို သောက်ခြင်းမှ ကောင်းစွာ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း။
- ၂၁။ အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ မမေ့မလျော့ရခြင်း။
- ၂၂။ ဂါရဝေါ စ - ရိုသေထိုက်သောသူကို ရိုသေရခြင်း။
- ၂၃။ နိဝါတော စ - မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချရခြင်း။
- ၂၄။ သန္တုဋ္ဌီ စ - ရသလောက်နှင့် ရောင့်ရဲလွယ်ရခြင်း။
- ၂၅။ ကတညူတာ - သူပြုဘူးသော ကျေးဇူးကို သိရခြင်း။
- ၂၆။ ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အခါ၌ သူတော် ကောင်းတရား နာကြားရခြင်း။
- ၂၇။ ခန္တီ စ - သည်းခံရခြင်း။
- ၂၈။ သောဝစဿတာ - သူတော်ကောင်းများ ဆိုဆုံးမသော စကား နာယူ ရခြင်း။
- ၂၉။ သမဏာနဉ္စ ဒဿနံ - ရဟန်းမြတ်တို့အား ဖူးမျှော်ကန်တော့ရခြင်း။
- ၃၀။ ကာလေန ဓမ္မသာဂစ္ဆာ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အခါ၌ တရားကို ဆွေးနွေးရခြင်း။
- ၃၁။ တပေါ စ - ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ရခြင်း။
- ၃၂။ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ - မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ရခြင်း။
- ၃၃။ အရိယသစ္စာန ဒဿနံ - အရိယသစ္စာ လေးပါးကို သိမြင်ရခြင်း။
- ၃၄။ နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာ စ - နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတရားကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း။
- ၃၅။ ဖုဠဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ - လောကဓံတရားရှစ်ပါး နှင့် တွေ့ကြုံက မတုန်လှုပ်ရခြင်း။
- ၃၆။ အသောကံ - စိုးရိမ်မှု မရှိရခြင်း။
- ၃၇။ ဝိရဇံ - ရမက်ဟူသော မြူးမရှိရခြင်း။
- ၃၈။ ခေမံ - ဘေးမရှိခြင်း။

၄၀-ပါးသော တရားများ

၁ မိန်းမ မာယာ (၄၀)

- ၁။ ဝိဇ္ဇတ္တိ - ကိုယ်လက်ကို ဆန့်တန်း၏။
- ၂။ ဝိလာသတိ - တင့်တယ် စမ္ပယ်၏။
- ၃။ ဝိနမဟိ - ညွတ်၏၊ ငုံ့၏၊ ကုံး၏။
- ၄။ ဝိလဇ္ဇတ္တိ - ရှက်နိုးဟန် ပြု၏။
- ၅။ နခေန - လက်သည်း ခြေသည်းဖြင့် လက်သည်း ခြေသည်းကို ထိခိုက် ချုပ်ချယ်၏။
- ၆။ ပါဒေန - ခြေတဘက်ဖြင့် ခြေတဘက်ကို နင်း၏။
- ၇။ ကဠေန - သစ်သားတုတ်တံဖြင့် မြေကို ရေးချစ်၏။
- ၈။ ဒါရကံ - သူငယ်ကို မြှောက်ပင့်၏။
- ၉။ ဥလ္လဃံပေတိ - မြှောက်ပင့်စေ၏။
- ၁၀။ ဥက္ခိပတိ - ချီ၏။
- ၁၁။ ကိဠတိ - ကစား၏။
- ၁၂။ ကိဠာပေတိ - ကစားစေ၏။
- ၁၃။ စုမ္ပတိ - နမ်းရှုပ်စုပ်၏။
- ၁၄။ စုမ္ပာပေတိ - သူငယ်ကို နမ်းရှုပ်စုပ်စေ၏။
- ၁၅။ ဘုဉ္ဇတိ - စား၏။
- ၁၆။ ဘုဉ္ဇာပေတိ - စားစေ၏။
- ၁၇။ ဒဒါတိ - ပေး၏။
- ၁၈။ ယာစတိ - တောင်း၏။
- ၁၉။ ကတံ - သူငယ်ပြုသည်ကို အတုလိုက်၍ပြု၏။
- ၂၀။ ဥစ္စံ ဘာသတိ - မြှင့်၍ဆို၏။
- ၂၁။ နိစ္စံ ဘာသတိ - နှိမ့်ချ၍ ဆို၏။
- ၂၂။ အဝိစ္စံ ဘာသတိ - ထင်ရှားသိသာစွာ ဆို၏။
- ၂၃။ ဝိဝိစ္စံ ဘာသတိ - မသိမသာ ဖုံးကွယ်ကာ ဆို၏။
- ၂၄။ နစ္စေန ဂီတေန ဝါဒီတေန - ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ တင့်တယ်စမ္ပယ်ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့် တခစ်ခစ် ရယ်၏။

- ၂၅။ ပေက္ခတိ - တစိမ့်တစောင်း ကြည့်ရှု၏။
 ၂၆။ ကဋ္ဌိ° - ခါးကို လှုပ်၏။
 ၂၇။ ဂုယုဘဏ္ဍကံ - လျှိုဝှက်အပ်သော အင်္ဂါ ကြီးငယ်ကို ပြ၏။
 ၂၈။ ဦရုံ - ပေါင်ကို လှုပ်၏။
 ၂၉။ ဦရုံ - ပေါင်ကို ပိတ်၏၊ ထိ၏။
 ၃၀။ ထနံ - သားမြတ်ကို ပြ၏။
 ၃၁။ ကစ္ဆံ - လက်ကတီးကြားကို ပြ၏။
 ၃၂။ နာဘိ° - ချက်ကို ပြ၏။
 ၃၃။ အက္ခိ° - မျက်စိကို မှိတ်၏။
 ၃၄။ ဘမုကံ - မျက်မှောင်ကို ချိပ်ငဲ့၏။
 ၃၅။ သြဋ္ဌံ - နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်၏၊ စု၏၊ ရက်၏၊ ပြင်၏။
 ၃၆။ ဇိဝံ - လျှာကို မွေ့နှောက်၏။
 ၃၇။ ဒုဿံ - အဝတ်ထမီကို ကျွတ်စေ၏၊ ဖြေ၏။
 ၃၈။ ဒုဿံ - အဝတ်ထမီကို ခိုင်အောင် ဖွဲ့၏။ တင်းတင်းဝတ်ခြင်းကို ဆို၏။
 ၃၉။ သိရသံ - ဆံထုံးကို ဖြေ၏။
 ၄၀။ သိရသံ - ဆံထုံးကို ဖွဲ့၏။ ခိုင်ခိုင် ပြင်ထုံး၏။

(ဓမ္မပဒနှင့် မဟာကုနာလဇာတ်မှ)

၂ သမထ (၄၀)

၁။ ကသိုဏ်း -	၁၀-ပါး။
၂။ အသုဘ -	၁၀-ပါး။
၃။ အနုဿတိ -	၁၀-ပါး။
၄။ အပ္ပမညာ -	၄-ပါး။
၅။ သညာ -	၁-ပါး။
၆။ ဝဝတ္ထာန် -	၁-ပါး။
၇။ အာရပ္ပ -	၄-ပါး။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၃ ပုညကိရိယာဝတ္ထု အပြားအားဖြင့် (၄၀)

- ၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် ဒါနမူစသော ပြုလုပ်မှု ၁၀-ပါး။
- ၂။ အာဏတ္တိက - သူတပါးမှတစ်ဆင့် ဒါနမူစသော ပြုလုပ်မှု ၁၀-ပါး။
- ၃။ ဂုဏာဓိက - သူတပါး၏ ဒါနမူစသော ကောင်းမှုကို ချီးကျူးပြောဆိုမှု ၁၀-ပါး။
- ၄။ အနုမောဒနာ - သူတပါး၏ ဒါနမူစသော ကောင်းမှုကို ဝမ်းမြောက်သမုတု ခေါ်မှု ၁၀-ပါး။

၄ သမထ (သို့မဟုတ်) ဝိပဿနာ ခေါ် တော (၄၀)

- ၁။ အနိစ္စတော - ဘဝတခုမှ တခုသို့ ပြောင်းရွှေ့တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ ပရလောကတော - တပါးသော အခြင်းအရာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃။ စလတော - လောကဓံ တရား ရှစ်ပါး တို့ဖြင့် တုန်လှုပ် တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၄။ ပဘင်္ဂတော - အများအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၅။ အဓုဝတော - မြဲမြံစွာ မတည်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၆။ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော - အို၊ နာ၊ သေခြင်း သဘောဖြင့် ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၇။ အသာရတော - အနှစ်သာရ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။
- ၈။ ဝိဘဝတော-ကုသိုလ်တည်းဟူသော စီးပွားမှ ကင်းသောကြောင့်၎င်း။
- ၉။ သင်္ခတတော - ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၀။ မရဏဓမ္မတော - သေတတ်သောကြောင့်၎င်း။

အနိစ္စတရား (၁၀)ပါး မည်၏။

- ၁၁။ ဒုက္ခတော - နိဗ္ဗာန်မရသရွေ့ အို၊နာ၊သေ မပြတ်နှိပ်စက်သဖြင့် ဆင်းရဲတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၂။ ရောဂတော - ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါး ရောဂါတို့သည် မပြတ်နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့်၎င်း။

- ၁၃။ ဂဏ္ဍတော - အိုင်းအမာနှင့် တူသောကြောင့်၎င်း။
- ၁၄။ သလ္လတော - ကိလေသာတည်းဟူသော ငြောင့်တို့သည် ထိုးကျင်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၅။ အဃတော - မကောင်းမှုတို့သည် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၆။ အာဗာဓတော - ကျဉ်းမြောင်းနာကျင်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၁၇။ ဤတိတော - အကျိုးမဲ့များစွာဖြစ်၍ ပျက်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၈။ ဥပဒ္ဒဝတော - ဘေးများစွာ ရောက်၍ ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၉။ ဘယတော - ဘေးအားဖြင့်၎င်း။
- ၂၀။ ဥပသဂ္ဂတော - ကာမဂုဏ်၌ ကပ်ငြိသောအားဖြင့်၎င်း။
- ၂၁။ အတာဏတော - မှီခိုရာ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၂။ အလေဏတော - မှီကပ်သူတို့အား ပုံးကွယ်ရာ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၃။ အသရဏတော - သံသရာဘေးမှ လွတ်ခြင်းငှါ ကိုးကွယ်ရာ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၄။ အာဒီနဝတော - မကောင်းမှု တည်းဟူသော အပြစ် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၅။ အသမူလတော - မကောင်းမှု၏တည်ရာ မူလဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၆။ ဝဓကတော - ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၇။ အာသဝတော - အာသဝေါတရား လေးပါးတည်းဟူသော ဝဲသြဃ၌ နစ်မွန်းတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၈။ မာရာမိသတော - မာရ်တည်းဟူသော သူ၏ အစာ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၉။ ဇာတိဓမ္မတော - ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းနှင့် ယှဉ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၀။ ဇရာဓမ္မတော - အိုတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၁။ ဗျာဓိဓမ္မတော - နာတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၂။ သောကဓမ္မတော - ပူဆွေးတတ်သောကြောင့်၎င်း။

- ၃၃။ ပရိဒေဝဓမ္မတော - ငိုကြွေးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
၃၄။ ဥပါယာသဓမ္မတော - သက်ကြီးရွှက်ငင် ပူပန်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
၃၅။ သံကိလေသိက ဓမ္မတော - ကိလေသာတို့မှ ညစ်ညူး တတ်သော
ကြောင့်၎င်း။

ဒုက္ခတရား (၂၅)ပါး မည်၏။

- ၃၆။ အနတ္တတော - အစိုးရ၏ဟု မမှတ်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
၃၇။ ပရတော - ငါ၏ကိုယ်ဟူ၍ မစီရင်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
၃၈။ ရိတ္တတော - ချမ်းသာ တင့်တယ်သော အဖြစ်မှ အချည်းနှီး ဖြစ်တတ်
သောကြောင့်၎င်း။
၃၉။ တုစ္ဆတော - အခွန်မရှည် အနည်းငယ်သာတည်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
၄၀။ သုညတော - အစိုးရခြင်း ခံစားခြင်းမှ ကင်းဆိတ်သောကြောင့်၎င်း။

အနတ္တတရား (၅)ပါး မည်၏။

အနိစ္စတရား (၁၀)ပါး၊ ဒုက္ခတရား(၂၅)ပါး၊ အနတ္တတရား (၅) ပါး၊

ပေါင်း (၄၀)

(ပဋိသန္တဒါမဂ်)

၄၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၄၁-ပါးသော တရားများ

၁ တေဒဂ် ရသော ရဟန္တာ (၄၁) ပါး

တေဒဂ် ပဌမဝဂ်

- ၁။ ညဉ့်တို့ကို သိ၍ ဝါရင့်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အညာသိ ကောဏ္ဍညသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ ကြီးမြတ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သာရိပုတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃။ တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မောဂ္ဂလာန်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄။ စုတင်ကျင့်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ရသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အနုရုဒ္ဓါသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၆။ မြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကာဠိဂေါဓာ အမည်ရှိသော သာကီဝင် မင်းသမီး၏ သား အကြင် ဘဒ္ဒိယသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သာယာသော အသံရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် လကုဏ္ဍက ဘဒ္ဒိယသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ရဲရင့်စွာ ကြုံးဝါးမြက်ဆိုနိုင်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၉။ တရားဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် မန္တာဏီပုဏ္ဏေးမ၏ သား အကြင် ပုဏ္ဏသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောအပ်သော တရားကို အကျယ်အားဖြင့် ဝေဖန် ဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကစ္စာနသည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် ခုတိယဝဂ်

- ၁၁။ စိတ်ဖြင့်ပြီးသော ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်းတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် စူဠပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
 စျန်အရာ၌ ကျွမ်းကျင် လိမ်မာသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် စူဠပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၂။ အရူပါဝစရဈာန်အရာ၌ ကျွမ်းကျင်လိမ်မာသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၃။ ကိလေသာ ကင်းဝေးသော နေခြင်းရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သုဘူတိသည် တေဒဂ် ရ၏။
 မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သုဘူတိ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၄။ တောကျောင်း၌ နေသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ခဒိရဝနိယ ရေဝတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၅။ စျာန်၌မွေ့လျော်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကင်္ခါရေဝတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၆။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကောဠိဝိသအန္ဓယ်၌ ဖြစ်သော အကြင် သောဏသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၇။ ချိုသာသောစကားကို ပြောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကုဋိကဏ္ဍ ခေါ်သော အကြင် သောဏသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၈။ လာဘ်များခြင်း ရှိကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သီဝလိသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၉။ သဒ္ဓါတရား အားကြီးသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဝက္ကလိ သည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် တတိယဝဂ်

- ၂၀။ အကျင့်သိက္ခာကိုလိုလားသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ရာဟုလာ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၁။ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ရဠပါလ သည် တေဒဂ် ရ၏။

- ၂၂။ စာရေးတံ မဲကို ပဌမ ရတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကုဏ္ဍဓာနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၃။ ဆန်းကြယ်သော ဉာဏ် (ပဋိဘာန်) ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဝင်္ဂီသသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၄။ ထက်ဝန်းကျင် ကြည်ညိုဘွယ်ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ဝင်္ဂန္တပုဏ္ဏား ၏သား အကြင် ဥပသေနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၅။ ကျောင်းအိပ်ရာခနရာ ခင်းကျင်း စီမံတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် မလ္လာမင်း၏သား အကြင် ဒဗ္ဗသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၆။ နတ်တို့ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ပိလိန္ဒ ဝစ္ဆသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၇။ လျင်မြန်စွာရသော မဂ်ဖိုလ် အသိဉာဏ် ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ဗာဟိယတိုင်းသား အကြင် ဒါရုစီရိယသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၈။ ဆန်းကြယ်စွာ တရားဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကုမာရကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၉။ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးသို့ ရောက်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကောဠိကသည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် စတုတ္ထဝဂ်

- ၃၀။ အကြားအမြင် များခြင်းရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ငါ၏ စကားတော်ကို ကြာမြင့်စွာ ဆောင်စွမ်းနိုင်သည် သတိရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ငါဟောအပ်သည့် အတိုင်း အလုံးစုံပုဒ်တို့ကို သိစွမ်းနိုင်သည့် ပညာ ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ငါ၏ စကားတော်တို့ကို သင်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ ငါ့ကို ဆည်းကပ်ခြင်းတို့၌ လုံ့လရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ငါ့အား လုပ်ကျွေးသော ငါ၏ တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။

- ၃၁။ များစွာသော ပရိသတ်ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဥရုဝေလ ကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၂။ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို ကြည်ညိုစေတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကာဠုဒါယီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၃။ အနာရောဂါကင်းကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်ဗာကုလသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၄။ ရှေး၌ နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သောဘိတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၅။ ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဥပပါလိသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၆။ ဘိက္ခုနီမတို့ကို ဆုံးမကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်နန္ဒကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၇။ ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် နန္ဒသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၈။ ရဟန်းယောကျ်ားတို့ကို ဆုံးမတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကပ္ပိနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၉။ တေဇောဓာတ် ဝင်စားရာ၌ ကျွမ်းကျင်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သာဂတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄၀။ တရားကို ထင်မြင်လွယ်သော ဉာဏ်ပဋိဘာန်နှင့် ပြည့်စုံသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ရာဓသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄၁။ ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်းကို ဆောင်ကုန်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မောဃရာဇသည် တေဒဂ် ရ၏။

၄၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၄၂-ပါးသော တရားများ

၁ မဟာဘုတ် အကျယ် (၄၂)ပါး

၁။ ပထဝီ -	၂၀-ပါး။
၂။ အာပေါ -	၁၂-ပါး။
၃။ ဝါယော -	၆-ပါး။
၄။ တေဇော -	၄-ပါး။

ပေါင်း - ၄၂-ပါး။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ရှုပါလေ။

၄၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၅၂-ပါးသော တရားများ

၁ နိကာယ်ငါးရပ်မှ ပါဠိတော် ကျမ်းပေါင်း (၅၂) ကျမ်း

ဒီဃနိကာယ်မှ သုံးကျမ်း		၃။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။
၁။ သုတ်သီလက္ခန္ဓကျမ်း။		၄။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။
၂။ သုတ်ပါထိကကျမ်း။		၅။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။
(သုတ်ပါထေယျ)		အင်္ဂုတ္တိုရ်နိကာယ်မှ ၁၁-ကျမ်း
၃။ သုတ်မဟာဝဂါကျမ်း။		၁။ ကေကနိပါတ်ကျမ်း။
မဇ္ဈိမနိကာယ်မှ သုံးကျမ်း		၂။ ဒုကနိပါတ်ကျမ်း။
၁။ မူလာပဏ္ဏာသကျမ်း။		၃။ တိကနိပါတ်ကျမ်း။
၂။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကျမ်း။		၄။ စတုက္ကနိပါတ်ကျမ်း။
၃။ ဥပရိပဏ္ဏာသကျမ်း။		၅။ ပဉ္စကနိပါတ်ကျမ်း။
သံယုတ္တနိကာယ်မှ ငါးကျမ်း		၆။ ဆက္ကနိပါတ်ကျမ်း။
၁။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။		၇။ သတ္တကနိပါတ်ကျမ်း။
၂။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။		၈။ အဋ္ဌကနိပါတ်ကျမ်း။

၉။ နဝကနိပါတ်ကျမ်း။	၁၆။ မိလိန္ဒပဉ္စကကျမ်း။
၁၀။ ဒသကနိပါတ်ကျမ်း။	၁၇။ နေတ္ထိကျမ်း။
၁၁။ ကောဒသကနိပါတ်ကျမ်း။	၁၈။ ပေဋကောပဒေသကျမ်း။
ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှ သုံးဆယ်ကျမ်း -	(၆နည်း ငါးကျမ်း မှ
၁။ ခုဒ္ဒကပါဌကျမ်း။	၁၉။ ပါရာဇိကဏ်ကျမ်း။
၂။ ဓမ္မပဒကျမ်း။	(ဘိက္ခုဝိဘင်း)
၃။ ဥဒါန်းကျမ်း။	၂၀။ ပါစိတ်ကျမ်း။
၄။ ဣတိဝုတ်ကျမ်း။	(ဘိက္ခုနီဝိဘင်း)
၅။ သုတ္တနိပါတ်ကျမ်း။	၂၁။ မဟာဝါခန္ဓကကျမ်း။
၆။ ဝိမာနဝတ္ထုကျမ်း။	၂၂။ စူဠဝါခန္ဓကကျမ်း။
၇။ ပေစာဝတ္ထုကျမ်း။	၂၃။ ပရိဝါကျမ်း။
၈။ ထေရဂါထာကျမ်း။	(အဘ်ဓမ္မာ ၇-ကျမ်း မှ
၉။ ထေရီဂါထာကျမ်း။	၂၄။ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း။
၁၀။ အပဒါန်ကျမ်း။	၂၅။ ဝိဘင်းကျမ်း။
၁၁။ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း။	၂၆။ ဓာတုကထာကျမ်း။
၁၂။ စရိယာပိဋကကျမ်း။	၂၇။ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း။
၁၃။ ဇာတကကျမ်း။	၂၈။ ကထာဝတ္ထုကျမ်း။
၁၄။ နိဒ္ဒေသကျမ်း။ (စူဠ-မဟာ)	၂၉။ ယမိုက်ကျမ်း။
၁၅။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ကျမ်း။	၃၀။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း။

ဒီဃနိကာယ် သုံးကျမ်း -	၃-ကျမ်း။
မဇ္ဈိမနိကာယ် သုံးကျမ်း -	၃-ကျမ်း။
သံယုတ္တနိကာယ် ငါးကျမ်း -	၅-ကျမ်း။
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဆယ့်တစ်ကျမ်း -	၁၁-ကျမ်း။
ခုဒ္ဒကနိကာယ် သုံးဆယ်ကျမ်း -	၃၀-ကျမ်း။
ပါဠိတော် ကျမ်းပေါင်း—	၅၂-ကျမ်း။

၇၁-ပါးသော တရားများ

၁ တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား (၇၁) ပါး

၁။ စိတ် (သို့မဟုတ်) နာမ်တရား - ၁-ပါး။

၂။ စေတသိက် - ၅၂-ပါး။

၃။ ဇာတိရုပ် - ၁၈-ပါး။

ပေါင်း တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား- ၇၁-ပါး။

ယင်း တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား (၇၁)ပါးသည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို အကျယ် ဖွင့်ပြထားသော တရား ဖြစ်သည်။ အကျယ်ကို သိလိုလျှင် ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၇၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၇၄-ပါးသော တရားများ

၁ တေဒဂ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း (၇၄) ယောက်

၁။ ရဟန္တာ ယောက်ျား - ၄၁-ပါး။

၂။ ရဟန္တာ မိန်းမ - ၁၃-ပါး။

၃။ ဥပါသကာ ယောက်ျား - ၁၈-ယောက်။

၄။ ဥပါသိကာမ - ၁၀-ယောက်။

ပေါင်း ၇၄-ယောက်။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာ အခန်းတွင် ကြည့်ပါ။

၇၄-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၇၅-ပါးသော တရားများ

၁ ရဟန်း သာမဏေများ ကျင့်သုံးရန် သေခံယ (၇၅) ပါး

ပရိမဏ္ဍလဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၁။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် - ခါးဝတ် သင်းပိုင်ကို ထက်အောက် အဝန်းညီစွာ ဝတ်ရမည်။
- ၂။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် - ကိုယ်ဝတ် ကေသီကို ထက်အောက် အဝန်းညီစွာ ဝတ်ရမည်။
- ၃။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ သိက္ခာပုဒ် - လည်ပင်း လက်ကောက်ဝတ်ကို လုံခြုံအောင် ဖုံးလျက် (သင်္ကန်းရုံလျက်) မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။
- ၄။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ သိက္ခာပုဒ် - လည်ပင်း လက်ကောက်ဝတ်တို့ကို လုံခြုံအောင် ဖုံးလျက် (သင်္ကန်းရုံလျက်) မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေရမည်။
- ၅။ သုသံဝုတ သိက္ခာပုဒ် - ခြေလက်တို့ကို မကစားဘဲ ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်း လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။
- ၆။ သုသံဝုဟ သိက္ခာပုဒ် - ခြေလက်တို့ကို မကစားဘဲ ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်း လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေထိုင်ရမည်။
- ၇။ ဩက္ခိတ္တစက္ခု သိက္ခာပုဒ် - လေးတောင်ခန့်မျှ ကြည့်၍ ချအပ်သော မျက်လွှာရှိသဖြင့် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။
- ၈။ ဩက္ခိတ္တစက္ခု သိက္ခာပုဒ် - လေးတောင်ခန့်မျှ ကြည့်၍ ချအပ်သော မျက်လွှာရှိသဖြင့် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေရမည်။
- ၉။ န ဥက္ခိတ္တကာယ သိက္ခာပုဒ် - သင်္ကန်းကို ပင့်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၁၀။ န ဥက္ခိတ္တကာယ သိက္ခာပုဒ် - သင်္ကန်းကို ပင့်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။

ဥဇ္ဈိကဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၁၁။ န ဥဇ္ဈိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ပြင်းစွာ ရယ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။
- ၁၂။ န ဥဇ္ဈိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ပြင်းစွာ ရယ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မနေထိုင်ရ။
- ၁၃။ အပ္ပသဒ္ဒ သိက္ခာပုဒ် - ငယ်သော အသံ ရှိသည်ဖြစ်၍ (တိုးတိုး) ပြော၍
မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။
- ၁၄။ အပ္ပသဒ္ဒ သိက္ခာပုဒ် - ငယ်သော အသံရှိသည်ဖြစ်၍ (တိုးတိုး) ပြော၍
မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေထိုင်ရမည်။
- ၁၅။ န ကာယပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ်-ကိုယ်ကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။
- ၁၆။ န ကာယပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ်-ကိုယ်ကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မနေထိုင်ရ။
- ၁၇။ န ဗာဟုပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ်-လက်ရိုးကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။
- ၁၈။ န ဗာဟုပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ်-လက်ရိုးကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မနေထိုင်ရ။
- ၁၉။ န သီသပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း
ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၂၀။ န သီသပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း
ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။

ဓမ္မကတဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၂၁။ န ဓမ္မကတ သိက္ခာပုဒ် - ခါးကို ထောက်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။
- ၂၂။ န ဓမ္မကတ သိက္ခာပုဒ် - ခါးကို ထောက်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မနေထိုင်ရ။
- ၂၃။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို ခြုံလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။

- ၂၄။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို ခြုံလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၂၅။ န ဥက္ကုဒ္ဓိကာယ သိက္ခာပုဒ်-ခြေဘဝါး ဆွတ်နင်း ဆွံ့နင်းပြုလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၂၆။ န ပလ္လတ္တိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ဒူးနှစ်လုံးထောင် လက်ပိုက်ပတ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၂၇။ သက္ကစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ရိုသေစွာ ဆွမ်းကို ခံရမည်။
- ၂၈။ ပတ္တသညီ သိက္ခာပုဒ် - သပိတ်၌ အမှတ်သညာထား၍ ဆွမ်းခံရမည်။
- ၂၉။ သမသုပက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်း၏ ၄-ပုံ ၁-ပုံ ရသည်နှင့်အမျှ ဟင်းကို အလှူခံရမည်။
- ၃၀။ သမတိတ္ထိက သိက္ခာပုဒ်-သပိတ် အတွင်းအနားရေးနှင့်အမျှ ဆွမ်းအလှူခံရမည်။ (အလိုမကြီးရ)

သက္ကစ္စဝဂ် (၁၀) ပါး

- ၃၁။ သက္ကစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းကို ရိုသေစွာ စားရမည်။
- ၃၂။ ပတ္တသညီ သိက္ခာပုဒ်-သပိတ်၌ အမှတ်သညာထား၍ ဆွမ်းကိုစားရမည်။
- ၃၃။ သပဒါန သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းကို အစဉ်အတိုင်း စားရမည်။
- ၃၄။ သမသုပက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်း၏ ၄-ပုံ ၁-ပုံနှင့်အညီ ဟင်းကို စားရမည်။
- ၃၅။ န ထူပကတော သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းဦးမှ နှိပ်၍ ဆွမ်းကို မစားရ။
- ၃၆။ န သူပံ ဝါ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ သိက္ခာပုဒ် - ဟင်းများသည်ကို အလိုရှိ၍ ဆွမ်းနှင့် ဟင်းကို မဖုံးဖိထားရ။
- ၃၇။ န သူပံ ဝါ သြဒနံ ဝါ သိက္ခာပုဒ် - မိမိ မနာမဖျားဘဲနှင့် ဆွမ်းနှင့် ဆွမ်းဟင်းကို သူတပါးထံမှ တောင်းမစားရ။
- ၃၈။ န ဥဇ္ဈာနသညီ သိက္ခာပုဒ် - ကဲ့ရဲ့လိုသော သဘောဖြင့် သူတပါး၏ ဆွမ်းစားသပိတ်ကို မကြည့်ရ။
- ၃၉။ နာတိမဟန္တ သိက္ခာပုဒ် - အလွန်ကြီးသော ဆွမ်းလုပ်ကို မပြုလုပ်ရ။
- ၄၀။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် - အဝန်းညီသော သင့်လျော်သော ဆွမ်းလုပ်ကို ပြုရမည်။

ကဗန္ဓဝဂ် ၁၀-ပါး

- ၄၁။ န အနာဟဋေ ကဗဠေ သိက္ခာပုဒ် - ခံတွင်းဝသ္မိ ဆွမ်းလုပ် မရောက်မီ
ပါးစပ် ဟ၍ မထားရ။
- ၄၂။ န ဘုဉ္ဇမာနော သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသော အခါ လက်ချောင်းများ
ခံတွင်းအထဲသို့ မရောက်ရ။
- ၄၃။ န သကဗဠေန သိက္ခာပုဒ်-ခံတွင်း၌ ဆွမ်းလုပ်ရှိသော ပါးစပ်နှင့် စကား
မပြောရ။
- ၄၄။ န ပိဏ္ဍုက္ခေပကသိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းလုပ်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍ မစားရ။
- ၄၅။ န ကဗဠာဝစ္ဆေဒက သိက္ခာပုဒ်- ဆွမ်းလုပ်ကို ကိုက်ဖြတ်၍ မစားရ။
- ၄၆။ န အဝဂဏ္ဏကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းလုပ်ကို ပါးတဖက် ဖောင်း၍
မစားရ။
- ၄၇။ န ဟတ္ထနိဒ္ဓါနက သိက္ခာပုဒ်-လက်ကို ခါ၍ ခါ၍ ဆွမ်းမစားရ။
- ၄၈။ န သိတ္တာဝကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့် အခါ ဆွမ်းလုံးများ
မတိတ်ရ။
- ၄၉။ န ဇိဝှါနိစ္ဆာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့်အခါ လျှာမထုတ်ရ။
- ၅၀။ န စပုစပုကာရက သိက္ခာပုဒ်- ဆွမ်းစားသည့်အခါ စပ် စပ် မမည်ရ။

သုရ သုရဝဂ် ၁၀-ပါး

- ၅၁။ န သုရသုရကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့်အခါ ဟင်းချိုသောက်
ရာ၌ ရှုရူး ရှုရူး မမည်ရ။
- ၅၂။ န ဟတ္ထနိလ္လေဟက သိက္ခာပုဒ်-ဆွမ်းစားရာ၌ လက်ကို လျှာဖြင့် လျက်၍
မစားရ။
- ၅၃။ န ပတ္တနိလ္လေဟက သိက္ခာပုဒ်- ဆွမ်းစားရာ၌ သပိတ်ကို ခြစ်၍ မစားရ။
- ၅၄။ န ဩဠနိလ္လေဟက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားရာ၌ နှုတ်ခမ်းကို လျှာဖြင့်
လျက်၍ မစားရ။
- ၅၅။ န သာမိသေန ဟတ္ထေန သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းပေရေလျက် မသန့်ရှင်းသော
လက်ဖြင့် သောက်ရေခွက်ကို မကိုင်းရ။

- ၅၆။ န သသိတ္ထက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းသပိတ် ဆေးသော ရေကို ရွာအတွင်း၌ မသွန်ရ။
- ၅၇။ န ဆတ္တပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ထီးဆောင်း ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၅၈။ န ဒဏ္ဍပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် တုတ်တောင်ဌေး ကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၅၉။ န သတ္တပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ဝေးလက်နက် ကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၀။ န အာဓုဓပါဏိဿသိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက်လေးလက်နက် ကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။

ပါဒုကဝဂ် ၁၅-ပါ

- ၆၁။ န ပါဒုကာရုဠဿ သိက္ခာပုဒ် နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ခြေနင်း စီးထားသူကို တရား မဟောရ။
- ၆၂။ န ဥပပါဟနာရုဠဿ သိက္ခာပုဒ် နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက်ဘိနပ်စီးထား သူကို တရား မဟောရ။
- ၆၃။ န ယာနဂတဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ယာဉ် ရထား ပေါ်၌ နေသူကို တရား မဟောရ။
- ၆၄။ န သယနဂတဿ သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ဒိပ်ရာနေရာ၌ နေသူကို တရား မဟောရ။
- ၆၅။ န ပလ္လတ္ထိကာယ သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ဒူးနှစ်လုံးထောင် လက်ပိုက်ပတ်လျက် ရှိသူကို တရား မဟောရ။
- ၆၆။ န ဝေဠိတသိသဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ဦးခေါင်း ကို ပိတ်ပတ်ပေါင်းထားသူအား တရား မဟောရ။
- ၆၇။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ဦးခေါင်းမြုံထား သူအား တရား မဟောရ။

- ၆၈။ န ဆမာယံ နိသီဒိတှာ သိက္ခာပုဒ်- နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် အိပ်ရာ၌ နေသောသူကို မြေကြီးပေါ်မှ ထိုင်၍ တရား မဟောရ။
- ၆၉။ န နီစေ အာသနေ သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် မြင့်မြတ်သော နေရာ၌ နေသောသူကို ယုတ်နိမ့်သောနေရာမှ တရား မဟောရ။
- ၇၀။ န ဌိတော နိသိန္ဓဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ထိုင်နေသူ ကို မတ်တတ်ရပ်လျက် တရား မဟောရ။
- ၇၁။ န ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ဘဲလျက် ရှေ့မှ သွားသူကို နောက်မှလိုက်၍ တရား မဟောရ။
- ၇၂။ န ဥပ္ပထေန ဂစ္ဆန္တော သိက္ခာပုဒ်-နာဖျားသူမဟုတ်ဘဲလျက်လမ်းပေါ်မှ သွားသူကို လမ်းဘေးမှ လိုက်၍ တရား မဟောရ။
- ၇၃။ န ဌိတော အဂ္ဂိလာနော သိက္ခာပုဒ် - မိမိ မနာမဖျားဘဲလျက် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ကို မတ်တတ်ရပ်၍ မစွန့်ရ။
- ၇၄။ န ဟရိတေ အဂ္ဂိလာနော သိက္ခာပုဒ်- မိမိမနာမဖျားဘဲလျက် စိမ်းသော မြက်သစ်ပင်ရှိရာ အရပ်၌ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် မစွန့်ရ၊ တံတွေးမထွေးရ။
- ၇၅။ န ဥဒကေ အဂ္ဂိလာနော သိက္ခာပုဒ်- မိမိ မနာမဖျားဘဲလျက် သုံးဆောင် ကောင်းသောရေ၌ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် မစွန့်ရ၊ တံတွေးမထွေးရ။

ဆဗ္ဗင်္ဂီ ရဟန်းများကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်သော သေခိယသိက္ခာပုဒ်များ ဖြစ်သည်။

၇၅-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၈၀-ပါးသော တရားများ

၁ မဟာသုဝက (၈၀) ပါး

(အဂ္ဂသာဝကော မဟာသာဝကော ပကတိသာဝကောတိ တိဝိဓော တေသု အာယသ္မာ။)

၁။ အညာသိ ကောဏ္ဍညော။	၂၃။ ကင်္ခါရေဝတော။
၂။ ဝပ္ပေါ။	၂၄။ အာနန္ဒော။
၃။ ဘဒ္ဒိယော။	၂၅။ နန္ဒကော။
၄။ မဟာနာမော။	၂၆။ ဘဂ္ဂု။
၅။ အဿဇိ။	၂၇။ နန္ဒော။
၆။ နာလကော။	၂၈။ ကိမ္ပိလော။
၇။ ယသော။	၂၉။ ဘဒ္ဒိယော။
၈။ ဝိမလော။	၃၀။ ရာဟုလော။
၉။ သုဘာဟု။	၃၁။ သီဝလိ။
၁၀။ ပုဏ္ဏဇိ။	၃၂။ ဥပါလိ။
၁၁။ ဂဝမ္ပတိ။	၃၃။ ဒဗ္ဗော။
၁၂။ ဥရုဝေလကဿပေါ။	၃၄။ ဥပသေနော။
၁၃။ နဒီကဿပေါ။	၃၅။ ခဒိရဝနိယရေဝတော။
၁၄။ ဂယာကဿပေါ။	၃၆။ ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော။
၁၅။ သာရိပုတ္တော။	၃၇။ ပုဏ္ဏော သုနာယရန္တကော။
၁၆။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော။	၃၈။ သောဏော ကုဋိကဏ္ဏော။
၁၇။ မဟာကဿပေါ။	၃၉။ သောဏော ကောဋ္ဌိဝိသော။
၁၈။ မဟာကစ္စာယနော။	၄၀။ ရာဇော။
၁၉။ မဟာကောဋ္ဌိကော။	၄၁။ သုဘူတိ။
၂၀။ မဟာကပ္ပိနော။	၄၂။ အင်္ဂုလိမာလော။
၂၁။ မဟာစုန္ဒော။	၄၃။ ဝက္ကလိ။
၂၂။ အနုရုဒ္ဓေါ။	၄၄။ ကာဠုဒါယိ။

၄၅။ မဟာဥဒါယံ။	၆၃။ ဒါရုစီရိယော။
၄၆။ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော။	၆၄။ ယသောဇော။
၄၇။ သောဘိတော။	၆၅။ အဇိတော။
၄၈။ ကုမာရကဿပေါ။	၆၆။ တိဿမေတ္ထေယျော။
၄၉။ ရဋ္ဌပါလော။	၆၇။ ပုဏ္ဏကော။
၅၀။ ဝိဂိသော။	၆၈။ မေတ္တဂူ။
၅၁။ သဘိယော။	၆၉။ ဓောတကော။
၅၂။ သေလော။	၇၀။ ဥပသိဝေါ။
၅၃။ ဥပဝါနော။	၇၁။ နန္ဒော။
၅၄။ မေဃိယော။	၇၂။ ဟေမကော။
၅၅။ သာဂတော။	၇၃။ တောဒေယျော။
၅၆။ နာဂိတော။	၇၄။ ကုပ္ပေါ။
၅၇။ လက္ခဏကဘဒ္ဒိယော။	၇၅။ ဇတုကဏ္ဍိ။
၅၈။ ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒါဇော။	၇၆။ ဘဒြာဝုတော။
၅၉။ မဟာပန္နကော။	၇၇။ ဥဒယော။
၆၀။ စူဠပန္နကော။	၇၈။ ပေါသာလော။
၆၁။ ဗာကုလော။	၇၉။ မောဃရာဇော။
၆၂။ ကုဏ္ဍဓာနော။	၈၀။ ပိဂိယောတိ။

ဧတေ အသီတိ မဟာသာဝကာ နာမ။

(ခုဒ္ဒကနိကာယထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ၊ ၂၁-ဟောနိပါတ ၁-ဝိဂိသတ္ထေရဂါထာ ဝဏ္ဏနာမ္ပ လာသည်။)

၂။ ယောကျ်ားမြတ်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀) ပါး

- ၁။ ဘုရားရှင်၏ လက်ချောင်း ခြေချောင်းတော်များက အကြားမထင်၊ အောင် စေ့စပ် ပြည့်ဖြိုး၏။
- ၂။ အစဉ်အတိုင်း အဖြားသွယ်၏။
- ၃။ ငွေ့ပွတ်တိုင်ကဲ့သို့ လုံး၏။
- ၄။ လက်သည်း ခြေသည်းတော်များက ပတ္တမြား အသွေးကဲ့သို့ တွေးတွေး နိမြန်း၏။

- ၅။ မြင့်ခုံး၏။
- ၆။ နူးညံ့ပြေပြစ်၏။
- ၇။ ခြေချောင်းတော်များ အားလုံး တညီတည်းရှိ၏။
- ၈။ ဖမ္မက်တော်ကား ငေါစူးမထင် အစဉ်အတိုင်း ပြေပြစ် ချောမွတ်၏။
- ၉။ ကြွသွားတော်မူပုံမှာ ဆင်မင်း၏ သွားခြင်းကဲ့သို့ ယဉ်ကျေး၏။
- ၁၀။ ခြင်္သေ့မင်း၏ သွားခြင်းကဲ့သို့ ခန့်ညား၏။
- ၁၁။ ရွှေဟင်္သာမင်း၏ သွားခြင်းကဲ့သို့ အထူးတင့်တယ်၏။
- ၁၂။ နွားမင်း ဥဿဘကဲ့သို့ စံပါယ်သော အသွားမျိုး ဖြစ်၏။
- ၁၃။ လကျာရစ် လည်သွားခြင်း ရှိ၏။
- ၁၄။ ပုဆစ်တော်ကား အဖုအဆစ် မထင် ထက်ဝန်းကျင် လုံးဝန်းလျက် ရှိ၏။
- ၁၅။ ယောက်ျားနိမိတ်မှာ ပြည့်စုံလျက် ရှိ၏။
- ၁၆။ ချက်တော်မှာ အပေါက်အကဲ့ မရှိ။
- ၁၇။ ပုလဲခွက်ကဲ့သို့ နက်၏။
- ၁၈။ လကျာရစ်ဘွေလွဲ၍ ရှုကြည့်ချင်စဘွယ် တင့်တယ်၏။
- ၁၉။ ပေါင် လက်ရိုးတော်မှာကား ဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ သွယ်ပြောင်း ချောပြေ၏။
- ၂၀။ ကိုယ်တော်ကား ထက်အောက်နံလျား တိုင်း၍ ထားသကဲ့သို့ တသား တည်း ညီညွတ်၏။
- ၂၁။ အစဉ်အတိုင်း ချောပြေ ညီညွတ်၏။
- ၂၂။ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြေပြစ်ချောမွေ့၏။
- ၂၃။ မရှိက်မမောက် ညီညာ၏။
- ၂၄။ အတွန့်အလိမ် မရှိ။
- ၂၅။ ဝက်ခြံ၊ မွဲချေး၊ တင်းတိတ်၊ ပွေး စသည်မှ ကင်း၏။
- ၂၆။ အစဉ်အတိုင်း ပြုံးပြုံးပြက် အရောင်ရှိ၏။
- ၂၇။ လှော်ဦးသစ် ရွှေအသွင် စင်ကြယ်လှ၏။
- ၂၈။ ဘုရားရှင်သည် အာဠာဝက ဆင်မျိုး ကုဋေ တထောင် အားကို ဆောင်တော်မူ၏။
- ၂၉။ နှာခေါင်းတော်ကား ရွှေချန်းအသွင် တိုးတက်ပေါ်လွင်လျက် ရှိ၏။

- ၃၀။ သွားဖုံးတော် အစုံကား ကောင်းစွာ နီမြန်း၏။
- ၃၁။ သွားတော်မှာကား ဖြူဖွေး စင်ကြယ်၏။
- ၃၂။ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်၏။
- ၃၃။ ဣန္ဒြေများက အလွန်စင်ကြယ်၏။
- ၃၄။ စွယ်တော်ကား လုံးဝန်းလျက် ရှိ၏။
- ၃၅။ နှုတ်ခမ်းတော်ကား နီမြန်းလျက် ရှိ၏။
- ၃၆။ ခံတွင်းတော်ကား ရှည်လျား၏။
- ၃၇။ လက်တော်အရေ လက္ခဏာတော်များမှာ နက်၏။
- ၃၈။ ရှည်၏။
- ၃၉။ ဖြောင့်၏။
- ၄၀။ နှစ်လိုဘွယ် ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။
- ၄၁။ ကိုယ်တော်အရောင်ကား ဝန်းဝိုင်းညီညာ၏။
- ၄၂။ ပါးစောင်တော်ကား ပြည့်ဖြိုး လှပ၏။
- ၄၃။ မျက်လုံးတော်ကား ရှည်လျက် ကျယ်ပြန့်၏။
- ၄၄။ ဝါ၊ ရွှေ၊ ဖြူ၊ နီ၊ နက် ဟူသော ငါးပါးအဆင်းဖြင့် ကြည်လင်၏။
- ၄၅။ မျက်တောင်တော်ကား ညီညာစွာ ကော့ညွတ်လျက် ရှိ၏။
- ၄၆။ လျှာတော်ကား နူးညံ့ ပါးလျပ်၍ နီမြန်း၏။
- ၄၇။ နားတော်ကား ရှည်လည်းရှည်လျက် နှစ်လိုဘွယ်ရှိ၏။
- ၄၈။ ဦးခေါင်းတော်ကား အဖုအထစ်မရှိ ပကတိ ချောမွေ့လှ၏။
- ၄၉။ အရှုပ်အယှက် မရှိ။
- ၅၀။ ယိမ်းဝန်းသဘွယ် လုံးဝိုင်း တင့်တယ်၏။
- ၅၁။ နဖူးတော်ကား ရှည်ပြန့်ညီညာ တင့်တယ်၏။
- ၅၂။ မျက်ခုံးတော်ကား တင့်တယ် ကောင်းမွန်သော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။
- ၅၃။ သိမ်မွေ့သော မွေးညှင်းတို့ကို ဆောင်လျက် ရှိ၏။
- ၅၄။ အစဉ်အတိုင်း သွယ်ညွတ်လျက် ရှိ၏။
- ၅၅။ ကျယ်ပြန့်၏။
- ၅၆။ ရှည်လျား၏။
- ၅၇။ ကိုယ်တော်ကား သိမ်မွေ့နူးညံ့၏။

- ၅၈။ အလွန် ငြိမ်းချမ်း၏။
- ၅၉။ အညစ်အကြေး ကင်း၏။
- ၆၀။ အလွန် ထွန်းပ၏။
- ၆၁။ စေးပြစ်ခြင်း မရှိ။
- ၆၂။ သိမ်မွေ့ပြေပြစ်၏။
- ၆၃။ ကောင်းသော အနံ့ ရှိ၏။
- ၆၄။ မွေးတွင်းချင်း စိ၍ အညီအညွတ် ပေါက်လျက် ရှိ၏။
- ၆၅။ နူးညံ့စိုပျို စိမ်းညိုသိမ်မွေ့၏။
- ၆၆။ လကျာရစ် လည်လျက် ရှိ၏။
- ၆၇။ ပေါက်ကွဲသော မျက်စဉ်းတောင် အသရေကဲ့သို့ စိမ်းလွင်ညိုမှောင်လျက် ရှိ၏။
- ၆၈။ ကောက်ကွေ့လိမ်တုန့်ခြင်းကင်း သန့်ရှင်းပြေပြစ်၏။
- ၆၉။ ကိုယ်တော်မှာ အလွန် သိမ်မွေ့သော ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ကို ဆောင်လျက် ရှိ၏။
- ၇၀။ ခံတွင်းတော်ကား မွေးကြိုင်၏။
- ၇၁။ ဦးထိပ်တော်လည်း မွေးကြိုင်၏။
- ၇၂။ ဆံတော်ကား ကောင်းစွာ မည်းနက်၏။
- ၇၃။ လကျာရစ် လည်၏။
- ၇၄။ ကောင်းသော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။
- ၇၅။ ကောက်ကွေ့တုန့်လိမ်ခြင်းကင်း သန့်ရှင်းပြေပြစ်၏။
- ၇၆။ နူးညံ့သိမ်မွေ့၏။
- ၇၇။ ရှုပ်ထွေးခြင်း မရှိ။
- ၇၈။ ညီညီညာညာ ရှိ၏။
- ၇၉။ စေးပြစ်ခြင်း မရှိ စိုပြေလှ၏။
- ၈၀။ ဦးထိပ်တော်၌ ကေတုမာလာ အရောင် ရတနာဖြင့် ဆန်းကြယ်လျက် ရှိ၏။

(အရှင်ဝါသေဋ္ဌ သပြေကန်ပရိတ်ကြီးနိဿယ ဖြစ်၏။)

၃ လေမျိုး ရှစ်ဆယ် (၈၀) ပါး

- ၁။ အက္ခပက - ဆင်ဦး လေ (တငြိမ့်ငြိမ့် ရွှေတိုးသည်။)
- ၂။ ဟနုတ္ထမ္မ - မေးခိုင်သော လေ (မေးခိုင်သည်။)
- ၃။ ဦရုတ္ထမ္မ - ပေါင်တောင့်သော လေ (ပေါင်တောင့်သည်။)
- ၄။ သိရောဂ္ဂဟ - ဦးခေါင်းခိုင်သော လေ (ခေါင်းလွဲ၍ မရ။)
- ၅။ ဗာဟိရာယာမ - နောက်လန်သော လေ (ရင်ကော့နေသည်။)
- ၆။ အဗ္ဘယန္တရာယာမ - ရွှေကုန်းသော လေ (ခါးကုန်းသည်။)
- ၇။ ပဿာသုလ - ဘေးထိုးသော လေ (ဘေးထိုးအောင်။)
- ၈။ ကဋ္ဌိဂ္ဂဟ - ခါးကိုင်းသော လေ (ခါးနာ ခါးအောင်။)
- ၉။ ဒဏ္ဍပတန္ဒက - တုတ်လျှိုသကဲ့သို့ တောင့်တင်း လဲကျသော လေ။
- ၁၀။ ခလ္လိ - ပေါင်စုခိုင်သော လေ (သွားစဉ် ဆန့်ငင် ဆန့်ငင်ဖြစ်သည်။)
- ၁၁။ ဇိဝှထမ္မ - လျှာခိုင်သော လေ။
- ၁၂။ အဒ္ဓိတ - ပါးရဲ့စောင်းသော လေ။
- ၁၃။ ပက္ခာဃာတ - တခြမ်းသေသော လေ (သွက္ခာပါဒ လေဖြတ်သော ရောဂါ။)
- ၁၄။ ကောဠသီလ - ဒူးကြီးသော လေ (မြေခွေးခေါင်းကဲ့သို့။)
- ၁၅။ မညာတ္ထမ္မ - ဇက်ကြောတောင့်သော လေ (အုံးလွဲသော။)
- ၁၆။ ပင်္ဂ - ဆွံ့သော လေ။
- ၁၇။ ကလာယခဉ္စ - အကြောဆွဲသော လေ (ထော့ကျိုးသွားသော။)
- ၁၈။ တူဏီ - မြှားထိုး လေ (အောက်သို့ ထိုးအောင်သည်။)
- ၁၉။ ပတိတူဏီ(ပရတူနီ) - မြှားပြန်ထိုး လေ (အထက်သို့ ထိုးအောင်သည်။)
- ၂၀။ ခဉ္စ - ခွင်သော လေ။
- ၂၁။ ပါဒဟဿ - ခြေကျင်သော လေ။
- ၂၂။ ဂိဒ္ဓသီ - အောက်ပိုင်း တောင့်တင်း ကိုက်ခဲသော လေ။
- ၂၃။ ဝိဿာစိ - လက်ချောင်း မလှုပ်နိုင်သော လေ။
- ၂၄။ အပဗာဟက - လက်မောင်းကိုက်သော လေ။
- ၂၅။ အပဟံတက - မိန်းမောတွေဝေလျက် လဲကျသော လေ။
- ၂၆။ ဝဇာယာမ - အနာကြောင့် သိမ်သော လေ။

- ၂၇။ ဝါတကံဋ္ဌက - ခြေမြက်သော လေ။
- ၂၈။ အပဘာနက - လေးကဲ့သို့ ကွေးလျက် မိန်းမော တွေဝေ လဲကျ
နေသော လေ။
- ၂၉။ အင်္ဂဗေဒ - ကိုယ်အင်္ဂါ ခွဲစိတ်ချိုးဖြတ်တတ်သော လေ။
- ၃၀။ အင်္ဂသောသ - ကိုယ်အင်္ဂါ ခြောက်ခန်းသော လေ။
- ၃၁။ မိမ္ဗိဏ - နှာသံပါသော လေ။
- ၃၂။ ဂဂ္ဂဒ - မပြီမပြင် အသံဝင်သော လေ။ (မပြီမသ ကဲသံပမာ)
- ၃၃။ ပစ္စဋ္ဌိလာ - ထိုးအောင့်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော လေကျောက်ခဲကြီး။
- ၃၄။ အဋ္ဌိလာ (ဝါတဋ္ဌိလာ) - လေကျောက်ခဲ။
- ၃၅။ ဝါတနုတ - ပုကူသော လေ။
- ၃၆။ ကုဗ္ဗဇတ္တ (ခုဇ္ဇ) - ကုန်းသော လေ။
- ၃၇။ အင်္ဂသုလ - ကိုယ်အင်္ဂါ ကိုက်ခဲထိုးကျင်သော လေ။
- ၃၈။ သင်္ကောစ - ကိုယ်အင်္ဂါ တွန့်ရှုံ့သော လေ။
- ၃၉။ ထမ္ဘ - တောင့်တင်းသော လေ။
- ၄၀။ ရက္ခတာ - ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့သော လေ။
- ၄၁။ အင်္ဂဘင်္ဂ - ကိုယ်လက်နှာကျင်သော လေ။
- ၄၂။ အင်္ဂဝိဗ္ဗံသ - အစိတ်အပိုင်း ထုံသော လေ။
- ၄၃။ ဝစ္စဂ္ဂဟ - ဓာတ်ချုပ်သော လေ။
- ၄၄။ ဗဒ္ဒဝစ္စတာ - စမြင်းခံသော လေ။
- ၄၅။ မုကတ္တ (မုဂတ္တ) - အ,သော လေ။
- ၄၆။ အတိဇမ္ဘ - အလွန်သန်းဝေသော လေ။
- ၄၇။ အတိဥဂ္ဂါရ - အလွန်အန်သော လေ။
- ၄၈။ အန္တကုဇန - အူတွင်းမြည်သော လေ။
- ၄၉။ ဝါတပ္ပဝတ္တိ - လေမည်သော လေ။
- ၅၀။ ဖုရဏ - ရောင်ရမ်းသော လေ။
- ၅၁။ သိရာပူရဏ - အကြောတွင်းဝင်သော လေ။ (အကြောကြီး)
- ၅၂။ ကမ္မဝါယု - တုန်လှုပ်သော လေ။
- ၅၃။ ကိသ (ကာသျှ) - ကြုံလှိပ်နီကပ်သော လေ။

- ၅၄။ သာမတာ - ညှိသော လေ။
- ၅၅။ ပလာပ - ပတောက်ပရစ် (ဂရောင်ဂတန်းပြောသော လေ။)
- ၅၆။ ခိပ္ပမုတ္တာ - ဆီးမြန်သော လေ။
- ၅၇။ နိဒ္ဒါနာသ - အိပ်မပျော်သော လေ။
- ၅၈။ သေဒနာသ - ချွေးခြောက်သော လေ။
- ၅၉။ ဒုဗ္ဗလတ္တ - အားနည်းသော လေ။
- ၆၀။ အင်္ဂမိဋ္ဌာ - ကိုယ်အင်္ဂါကိုက်ခဲသော လေ။
- ၆၁။ ဗလက္ခယ - အားကုန်သော လေ။
- ၆၂။ သုက္ကာတိပ္ပဝတ္တိ - သုက်လွှတ်မြန်သော လေ။
- ၆၃။ သုက္က ကိသ - သုက်ကုန်ခန်းသော လေ။
- ၆၄။ သုက္ကနာသ - သုက်ပျက်သော လေ။
- ၆၅။ အနဝတ္တိတစိတ္တတာ - စိတ်မငြိမ်သော လေ။
- ၆၆။ ကာဠိန - ခက်မာတောင့်တင်းသော လေ။
- ၆၇။ ဝိရသာဿတာ - အရသာပျက်သော လေ။
- ၆၈။ ကသာယဝက္ကတာ - ခံတွင်းဖန်သော လေ။
- ၆၉။ အဒ္ဓမာန - အစာဟောင်းအိမ် နာကျင်တင်းရောင်သော လေ။
- ၇၀။ ပစ္စာရမာန - အစာသစ်အိမ် နာကျင်တင်းရောင်သော လေ။
- ၇၁။ သီတတာ - အေးသော လေ။
- ၇၂။ ရောမဟသ - ကြက်သီးထသော လေ။
- ၇၃။ ဘိရုတာ - ကြောက်သော လေ။
- ၇၄။ ကောဒ - အပ်နှံ့ဆွသကဲ့သို့ရှိသော လေ။
- ၇၅။ ကဏ္ဍု - ယားသော လေ။
- ၇၆။ ရသာညတာ - အရသာမရှိသော လေ။
- ၇၇။ သဒ္ဓါညတာ - အသံမကြားသော လေ။
- ၇၈။ ပသုပ္ပတိ - အတွေ့အထိ မသိသော လေ။
- ၇၉။ ဂန္ဓညတာ - အနံ့ မသိသော လေ။
- ၈၀။ ဒိယက္ခယ - မျက်စိမမြင်သော လေ။

(အာယုဗေဒ သိရောမဏိ ဆေးကျမ်းမှ)

၄ ပိုးမျိုး (၈၀) ပါး

၁။ စလာ	}	ကေသာ၊ ဆံပင် အရင်း အမြစ် စားသော ပိုး။
၂။ ပိန်လာ		
၃။ ဥမ္မတ္တာ	}	မတ္တလုဂ်၊ ဦးနှောက် စားသော ပိုး။
၄။ အန္တဥမ္မတ္တာ		
၅။ နှာရမူခ	}	စက္ကု၊ သောတ၊ သာနု စားသော ပိုး။
၆။ ဒန္တမူခ		
၇။ မံသတာ		
၈။ ကာမမူခ	}	ဇိဌဂါ၊ စားသော ပိုး။
၉။ အပ္ပတိဘယ		
၁၀။ အပေါလ		
၁၁။ စာရန္တ	}	ဒန္တ၊ သွားရင်းစားသော ပိုး။
၁၂။ စာရုဏ		
၁၃။ ပန္နက		
၁၄။ လေဟ	}	နခါ၊ ဆဝိ၊ လောဟိတံ၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ အရေပါး၊ သွေး စားသော ပိုး။
၁၅။ ဆဝ		
၁၆။ ဆဝဠ		
၁၇။ တူလန	}	အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ မံသံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အသားစားသော ပိုး။
၁၈။ ရတ္တ		
၁၉။ လောဟိတ		
၂၀။ ဝေရမ္ဘ	}	ကဏ္ဍမူလံ၊ လည်ချောင်း လည်ပင်းစားသော ပိုး။
၂၁။ မဟာဝေရမ္ဘ		
၂၂။ ဝဿာဘာ	}	ဝက္ကံ၊ အညှို့စားသော ပိုး။
၂၃။ ဝတ္ထဝဿာဘာ		

၂၄။	ဒန္တ	ဟဒယံ၊ နှလုံးစားသော ပိုး။
၂၅။	မဟာဒန္တ	
၂၆။	ရောဟိတ	
၂၇။	မဟာ ရောဟိတ	
၂၈။	ဝရုဏ	ယကနံ၊ အသည်းကိုစားသော ပိုး။
၂၉။	တဏှ	
၃၀။	သီဝလ	
၃၁။	မဟာသီဝလ	
၃၂။	အဋ္ဌိဝိဒ္ဓ	ပိဟကံ၊ အဖျဉ်းအရင်းကို စားသောပိုး။
၃၃။	အဒဠသဒ္ဓ	
၃၄။	အဋ္ဌိသီဝလ	
၃၅။	အဋ္ဌိသင်္ဂါတ	
၃၆။	မုဉ္ဇာလ	
၃၇။	မုဉ္ဇာသီဝရ	
၃၈။	သေတ	ပဗ္ဗါသမူလံ၊ အဆုတ်စားသော ပိုး။
၃၉။	လောဟိတ	
၄၀။	ကာလ	
၄၁။	ကာလသီဝရ	
၄၂။	စုကာ	အန္တံ၊ အူမ အူရင်း စားသောပိုး။
၄၃။	မဟာစုကာ	
၄၄။	စုရန္တ	
၄၅။	မဟာစုရန္တ	
၄၆။	သိပ္ပ	
၄၇။	မဟာသိပ္ပ	
၄၈။	အန္တဝရ	
၄၉။	ပဏ္ဏာဝရ	

၅၀။ ဥစဝ	}	အမာသယံ၊ အစာသစ် အစာဟောင်း စားသော ပိုး။
၅၁။ သြစဝ		
၅၂။ နေစဝါစ		
၅၃။ သဉ္စဝ		
၅၄။ နီလာ	}	ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ၊ အဿု၊ ဝဿ၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်တို့ကို စားသော ပိုး။
၅၅။ ပီတ		
၅၆။ ဥလာရ		
၅၇။ နကာ		
၅၈။ အသမုခ	}	ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စားသော ပိုး။
၅၉။ ဝဟန		
၆၀။ ဝဟတ္တ		
၆၁။ နဝဟ		
၆၂။ မုဉ္ဇက	}	ပုရတ္ထိမကာယ၊ ရှေးဖြစ်သော ကိုယ် ကာယကို စားသော ပိုး။
၆၃။ ဝိသာလမဟာပဉ္ဇက		
၆၄။ အတိမုခ		
၆၅။ ဇာလမုခ		
၆၆။ ကရ	}	ပုရတ္ထိမကာယ၊ ရှေးဖြစ်သော ကိုယ် ကာယကို စားသော ပိုး။
၆၇။ ကရဒန္တိ		
၆၈။ ကရဏီယ		
၆၉။ ကဏ္ဏ		
၇၀။ ဟနက	}	ပစ္ဆိမကာယံ၊ နောက်ကာယကို စားသော ပိုး။
၇၁။ လောဟမုခ		
၇၂။ မဟာလောဟမုခ		
၇၃။ အသာလောဟမုခ		
၇၄။ မဟာအသာလောဟမုခ		
၇၅။ နှာရမုခ		

၇၆။ စဏ္ဍ

၇၇။ စဏ္ဍသီဝရ

၇၈။ စေမိစဏ္ဍ

၇၉။ ဇနသီလ

၈၀။ ပုထုလ

ဟေဋ္ဌိမကာယံ၊ အောက်ကာယကို
စားသော ပိုးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ပဌမ တောင်လေးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်တော် မူအပ်
သော သုဓမ္မဝတီတိုက်ထုတ် စတုဂီရိ ရှုဘွယ်ကျမ်း ဒုတိယအုပ် (၈)စောင်တွဲမှ၊
စာမျက်နှာနံပါတ် (၄၄၂) (၄၄၃) (၄၄၄) (၄၄၅) တို့မှ ဖြစ်ပါကြောင်း။

၈၀-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတ။

၈၂-ပါးသော တရားများ

၁ ပရမတ္ထတရား အပြား (၈၂) ပါး

၁။ စိတ်တရား-

၁-ပါး။

၂။ စေတသိက်တရား-

၅၂-ပါး။

၃။ ရုပ်တရား-

၂၈-ပါး။

၄။ နိဗ္ဗာန်တရား-

၁-ပါး။

ပေါင်း ၈၂-ပါး။

(အကျယ်ကို သိလိုက သက်ဆိုင်ရာ အခန်းတွင် ကြည့်ပါ။)

၈၂-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတ။

၉၂-ပါးသော တရားများ

၁ သုဒ္ဓပါစိတ် (၉၂) ပါး ရဟန်းဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်

မုသာဝါဒဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၁။ မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဟတ္ထက မုသားပြောမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂။ သြမသဝါဒ သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ခဲရေးရှုတ်ချမှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၃။ ပေသုည သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ချောဖစ်ဂိုးတိုက် (ရန်တိုက်) မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ ပဒသောဓမ္မ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ပါဒိတော်ကို သံပြိုင် ရှုတ်ဆို၍ စာချမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ ပဌမ သဟဿေယျ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းငယ်များ ဥပါသကာများနှင့် အတူအိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ ဒုတိယ သဟဿေယျ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဟန္တာ မာတုဂါမနှင့် အမိုးဟုတည်း အကာတုတည်း နေရာ၌ အတူအိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ ဓမ္မဒေသနာ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဥဒါယီ မာတုဂါမအား ယောက်ျား အပေါ်မပါဘဲ တရားဟောမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဘူတာရောစန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ စျာန် မင် ဖိုလ် ရကြောင်း ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ရှင်ဥပနန္ဒ၏ သံဃာ ဒိသေသ်အာပတ်ကို လူတို့အား ပြောကြားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ပထဝီဓဏန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ မြေတူးမှုနှင့် အတူးခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ဘူတဂါမဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၁၁။ ဘူတဂါမ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး သစ်ပင်ခုတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ အညဝါဒက သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ စကားတမျိုးဖြင့် စကားတမျိုးကို ဖုံးကွယ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၃။ ဥဇ္ဈာပနက သိက္ခာပုဒ် - မေတ္တိယဘူမဇက ရဟန်းများ အထင်သေး အမြင်သေးအောင် ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၁၄။ ပဌမ သေနာသန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ သံဃိက အိပ်ရာနေရာကို မရပ်သိမ်းမှု ပညတ်ခြင်း။
- ၁၅။ ဒုတိယ သေနာသန သိက္ခာပုဒ်-သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးများ သံဃိက ကျောင်း၌ အိပ်ရာနေရာခင်း၍ မရပ်သိမ်းဘဲ သွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၆။ အနုပဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ မထေရ်ကြီးများ အနား၌ ကပ်ရောက်နေထိုင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၇။ နိကဗုဒ္ဓ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သံဃိကကျောင်းမှ ထွက်သွား အောင် ပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၈။ ဝေဟာသကုဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းတပါး အထက်ထပ်၌ အခင်းမရှိသေးဘဲ ကုတင်ကို ခင်း၍ ထိုင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၉။ မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ ကျောင်းကို အထပ်ထပ် မိုးခိုင်း မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၀။ သပါဏက သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ ပိုးရှိသော ရေကို သွန်ပစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ် (၁၀) ပါး

- ၂၁။ သြဝါဒသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့အား သြဝါဒပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၂။ အတ္ထင်္ဂတ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်စူဠပန် နေဝင်အောင် သြဝါဒ ပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၃။ ဘိက္ခုနုပဿယ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဘိက္ခုနီ ကျောင်းသို့ သွား၍ သြဝါဒပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၄။ အာမိသ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ မထေရ်ကြီးတို့အား စွပ်စွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၅။ စိဝရဒါန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်းပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၆။ စိဝရသိဗ္ဗန သိက္ခာပုဒ် - အရှင် ဥဒါယိ ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်းပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၂၇။ သံဝိဓာန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ အတူ ခရီးသွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၈။ နာဝါဘိရဟန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ အတူ လှေစီး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၂၉။ ဘိက္ခုနီ ပရိပါစိတ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဒေဝဒတ် ဘိက္ခုနီက စိမ့်ပေးသော ဆွမ်း စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၀။ ရဟော နိသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥဒါယိ ဇနီးဟောင်း ဘိက္ခုနီနှင့် အတူ လူမမြင်ကွယ်ရာ၌ နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ဘောဇနဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၃၁။ အာဝသထပိဏ္ဍ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ တည်းခိုရာ ဇရပ်၌ အမြဲ နေ၍ ဆွမ်းစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၂။ ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဒေဝဒတ် အဖေ၊ အမေ၊ အဘိုးနှင့် အတူ ဂဏဘောဇန (မအပ်သောဆွမ်း) ကို စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၃။ ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများဘောဇနာမည်ဖြင့် ပင့်ခေါ် ထားပါလျက် ၎င်းဆွမ်း မစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၄။ ကာဏမာတာ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ လက်ဆောင်ပေးဘို့ ဖွဲ့များ ကို အကုန်ခံယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၅။ ပဌမ ပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ တော်ပြီဟု ဆိုပြီးမှ အခြား တနေရာ သွား၍ စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၆။ ဒုတိယ ပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါးသည် ပဝါရိတ် သင့်ထား သောရဟန်း နောက်ထပ် စားဘိရန် တိုက်တွန်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၇။ ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ် - သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးများ' နေလဲ့ အခါ စားသောက်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၈။ သန္တိမိ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဗေလဌသီလ ဆွမ်းကိုချန်ထား၍ နောက်ရက်၌ စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၁။ အသက်-(၂၀) မပြည့်မီက ရဟန်းဝတ်ရန် ခွင့်ပြုသော ကလေးရဟန်းမျိုး ။

၃၉။ ပဏီတဘောဇန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ မွန်မြတ်သော အစာကို တောင်းစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၀။ ဒန္တပေါဏ သိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းတပါးသည် လူသာမဏေတို့က မပေးအပ် မကပ်အပ်သော အာဟာရကို စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

အစေလကဝဂ် (၁၀) ပါး

၄၁။ အစေလက သိက္ခာပုဒ် - အရှင်အာနန္ဒာ ပရဗိုဇ်မအား မုံနှစ်ယှက် မှား၍ ပေးမိသည်ကို ပညတ်ခြင်း။

၄၂။ ဥယျောဇန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒသည် ရဟန်းတပါးကို ဆွမ်းခံ ခေါ်သွားပြီးနောက် ဘာမျှမပေးဘဲ ပြန်လွှတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၃။ သဘောဇန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ အိမ်ရှင်မနှင့် အတူ အိပ်ခန်းတွင်း၌ ထိုင်နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၄။ ရဟော ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ အိမ်ရှင်မနှင့် အတူ ကွယ်ရာ၌ ထိုင်နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၅။ ရဟောနိသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်-ရှင်ဥပနန္ဒ အိမ်ရှင်မနှင့်အတူ ပြောသောစကား ကို အများမကြားနိုင်သော လူမြင်ကွင်း၌ ထိုင်နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၆။ စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဥပနန္ဒ ထမင်းဖြင့် ဘိတ်ထားလျက် ထိုထမင်း မစားခင် အခြားအိမ်သို့ လှည့်လည်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၇။ မဟာနာမ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ နှိပ်နှိပ်စက်စက် တောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၈။ ဥယျုတ္တသေနာ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ရန်သူစစ်တပ် ချီတက် လာခြင်းကို ကြည့်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၉။ သေနာဂါသ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ စစ်တပ်၌ ကြာရှည်စွာ နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၅၀။ ဥယျောမိက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ စစ်တိုက်နေသည်ကို ကြည့်ရှု မှုကို ပညတ်ခြင်း။

သုရာပါနဝဂ် (၁၀) ပါး

၅၁။ သုရာပါန သိက္ခာပုဒ် - အရှင်သာဂတ သေရည် သေရက် သောက်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၅၂။ အင်္ဂုလိပတောဒက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ကလိထိုး၍ ကစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၃။ ဟသဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်-သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးများ အစီရဝတ်မြစ်ထဲ၌ ရေကစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၄။ အနာဒရိယ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ ရဟန်းတို့အား မလေးမစား ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၅။ ဘိသုဗန သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ချောက်လှန့်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၆။ ဇောတိ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ မီးလှံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၇။ နှာန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အလိုက်မသိဘဲ ရေချိုးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၈။ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းများ သင်္ကန်းမမှတ်မိမှုကို သတိပေး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၅၉။ ဝိကပ္ပန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ပစ္စုဒ္ဓါရိ ပပြန်ရသေးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၀။ စီဝရ အပနိဓာန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ဝှက်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

သပ္ပာဏကဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၆၁။ သဗ္ဗိစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥဒါယီ ကျီးကန်း သတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၂။ သပ္ပာဏက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ပိုးကောင်ရှိမှန်း သိလျက် ရေကို သောက်မှု ချိုးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၃။ ဥက္ကောဋ္ဌန သိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ငြိမ်းပြီးသော အဓိကရုဏ်းကို လှုံ့ဆော်ပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၄။ ဒုဋ္ဌုလ္လ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါးသည် အခြားရဟန်း၏ ဒုဋ္ဌုလ္လ အာပတ်ကို ဖုံးကွယ်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၅။ ဥုနဝိသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အသက် (၂၀) မပြည့်သူကို ရဟန်းပြုပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၆။ ထေပျသတ္တ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး ခိုးသူကုန်သည်နှင့်အတူ သွားမိမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၆၇။ သံဝိဓာန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး မာတုဂါမနှင့် အတူ ခရီးသွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၈။ အရိဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ် - အရိဋ္ဌရဟန်း မိစ္ဆာအယူကို ယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၉။ ဥက္ခိတ္တ သမ္ဘောဂ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းများ နှင်ထုတ်ခံရသော ရဟန်းနှင့် ပေါင်းသင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၀။ ကဏ္ဍက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ မိစ္ဆာအယူမစွန့်သော သာမဏေ နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်သံမှုကို ပညတ်ခြင်း။

သဟဓမ္မိကဝဂ် (၁၂) ပါ

- ၇၁။ သဟဓမ္မိက သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ သိက္ခာပုဒ်ကို မကျင့်လိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၂။ ဝိလေခန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းများ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို ကဲ့ရဲ့မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၃။ မောဟနသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ သိလျက် အပြစ်ကို ပြုပြီးနောက် မသိ၍ ပြုမိဟန်ဆောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၄။ ပဟာရသိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၅။ တလသတ္တိက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းများ ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်မလို ချိန်ရှယ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၆။ အမူလကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ရဟန်းတပါးကို သံဃာဒိသေသ အာပတ်ဖြင့် စွပ်စွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၇။ သဉ္စိစ္စသိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ကုက္ကုစ္စကို ဖြစ်စေမှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၇၈။ ဥပဿုတိ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများသည် ရန်ဖြစ်သော ရဟန်းများ စကားပြောနေသည်ကို ချောင်း၍ နားထောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၉။ ကမ္မပတိဗာဟနသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများသည် ဆန္ဒပေးပြီးမှ ကံကို တားမြစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၀။ ဆန္ဒ အဒတှာ ဂမန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတပါးသည် ဆန္ဒမပေးဘဲ ပယ်သွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၈၁။ ဒုဗ္ဗလ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် သံဃာနှင့် သဘောတူ သင်္ကန်းပေးပြီးမှ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၂။ ပရိဏာမန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် သံသိက လာဘ်ကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်သို့ ညွှတ်စေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ရတနဝဂ် (၁၀) ပါ

- ၈၃။ အန္တေပုရ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်အာနန္ဒာသည် မိမိဝင်လာမည့်အကြောင်း ကြို အသိမပေးဘဲ နန်းတော်ခန်းဆောင်သို့ ဝင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၄။ ရတနသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းတပါး ငွေထုပ်ကို သိမ်းထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၅။ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ နေလွဲအခါ ရွာတွင်းသို့ ဝင်၍ မဂ်ဖိုလ်နှင့် ဖိလာဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်နှင့်စပ်သော တရားစကား ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၆။ သူစိသရ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အလိုက်မသိဘဲ အပ်ဗူးအများကြီး တောင်းယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၇။ မဇ္ဈပိဌသိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒသည် မြင့်သော ညောင်စောင်း ကုတင်ပေါ်၌ အိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၈။ တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည် ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် ကို လဲဝါဝှမ်းတို့ဖြင့် အပေါ်မှ ဖွဲ့ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၉။ နိသီဒန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည် အလွန်ကြီးသော နိသီဒိုင် အခင်း ဆောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉၀။ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အနာလွှမ်းသင်္ကန်းပမာဏ လွန်အောင်ပြုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉၁။ ဝဿိကသာဋ္ဌိကာ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် အတိုင်းအရှည် လွန်သော မိုသ်းရေခံသင်္ကန်းကို ဆောင်ယူပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉၂။ နန္ဒတ္ထေရ သိက္ခာပုဒ် - ညီတော် နန္ဒထေရ်သည် ဘုရားသင်္ကန်းတော် လောက် ကြီးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၁ အနာမျိုး (၉၆) ပါးသော ရောဂါ

- ၁။ မျက်စိ အနာ။
- ၂။ နှာခေါင်း အတွင်းနာ။
- ၃။ နှာခေါင်း အနာ - ထိပ်ကပ်နှာရည်ယို အနာ။
- ၄။ လျှာ အနာ။
- ၅။ ကိုယ်အနာ - လက်သေသော အနာ, ခြေသေသော အနာ, ကိုယ်တခြမ်း သေသော အနာ, ထုံနာ, ကျင်နာ, ဖက်သကပ် အနာ, ဖက်သချာ အနာ, ဘိန်းပြဲကိုယ်ရောင် အနာ, သွေးသာခ လေသာခ အနာ, အရေကွဲပတ် သော အနာ, ပါဒရက် ခြေပူနာ, ခြေအေးနာ, ဤအနာတို့ကို ကာယ ရောဂါပုဒ်၌ သွင်း၍ တပါးတည်းသာ ရေတွက်ရာ၏။
- ၆။ ဦးခေါင်း အနာ။
- ၇။ နားရွက် အနာ။
- ၈။ ခံတွင်း အနာ။
- ၉။ သွား အနာ။
- ၁၀။ ချောင်းဆိုး အနာ။
- ၁၁။ ရှူနာ ပန်းနာ။
- ၁၂။ နှာခေါင်း ဖွတ်သိုအနာ။
- ၁၃။ ချာဟော-ဟူသော ပုဒ်၏အရ၌ ကိုယ်လုံးပူသောအနာ, ရင်ပူ ရင်ကြပ် ရင်ပြည့် အနာ။
- ၁၄။ အပူဝင် အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူအပ်၏။
- ၁၅။ ဇရော - ဟူသော ပုဒ်အရ၌ ပြတက်ဖျား အနာ။
- ၁၆။ ဒွေးဝန်းဖျား အနာ။
- ၁၇။ အဘိညာဏ်ဖျား အနာ။
- ၁၈။ မန်းဖျား အနာ။
- ၁၉။ ငန်းဖျား အနာ။
- ၂၀။ သန္တုပါတ်ဖျား အနာ ဟူ၍ (၆) ပါး ယူအပ်၏။

- ၂၁။ ဝမ်း၌ လေထိုးကျင်သော အနာ။
(တနည်း) အသည်းကြီး၊ အဆုတ်ကြီး၊ သရက်ရွက်ကြီး၊ အသည်းလန်၊
အဆုတ်လန်၊ သရက်ရွက်လန် ကာလနာ။
- ၂၂။ တမိုင်မိုင် တဝေဝေ မိန်းမောသော အနာ။
- ၂၃။ ပက္ခန္ဓိက ဟူသော ပုဒ်အရ ဝမ်းသွေးသွန်သော အနာ။
- ၂၄။ ဝမ်းသွေးစစ် ပိတ်ကိုက်သော အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူရ၏။
- ၂၅။ သူလာ ဟူသော ပုဒ်အရ မျက်စိတံကျင် အနာ။
- ၂၆။ နား တံကျင်အနာ။
- ၂၇။ နှာခေါင်း တံကျင်အနာ။
- ၂၈။ သွား တံကျင်အနာ။
- ၂၉။ ဦးခေါင်း တံကျင်အနာ။
- ၃၀။ လည်ဂုတ် တံကျင်အနာ။
- ၃၁။ လက်ဖြန့်ရိုး တံကျင်အနာ။
- ၃၂။ ကျောဆစ်ရိုး တံကျင်အနာ။
- ၃၃။ ခါး တံကျင်အနာ။
- ၃၄။ ရင် တံကျင်အနာ။
- ၃၅။ နံဘေး နံဒေါင် တံကျင်အနာ။
- ၃၆။ ဆီးစပ်ပေါင်ချွန် တံကျင်အနာ။
- ၃၇။ ပုဆစ် တံကျင်အနာ။
- ၃၈။ မြင်းခေါင်း တံကျင်အနာ။
- ၃၉။ လက်မောင်း တံကျင် အနာ။
- ၄၀။ ဖဝါး တံကျင်အနာ ဟူ၍ (၁၆)ပါး ယူအပ်၏။
- ၄၁။ အပ်ဖြင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့ ကိုက်ခဲသော အနာ။
- ၄၂။ ကုဋ် ဟူသော ပုဒ်အရ နှနီအနာ။
- ၄၃။ နှနက် အနာ။
- ၄၄။ နှဖြူ အနာ။
- ၄၅။ သမင်ယက် အနာ ဟူ၍ (၄)ပါး ယူအပ်၏။
- ၄၆။ နှားနို့ကဲ့သို့ အထွတ် အထွတ် ပေါက်သော အနာ။

- ၄၇။ ကိလသော ဟူသော ပုဒ်အရ ပဒုမာကြာရှက်ကဲ့သို့ အကွက်နာ။
- ၄၈။ တင်းတိတ် အနာ။
- ၄၉။ ညှင်းအနာ ဟူ၍ (၃)ပါး ယူအပ်၏။
- ၅၀။ သောသော ဟူသော ပုဒ်အရ ဆေးကု၍ မုလွတ်နိုင်သော ဇာတိဖြစ်သော ကုတ်ဟီး အနာ။
- ၅၁။ သာနာယုတ် အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူအပ်၏။
- ၅၂။ အပမာရော ဟူသော ပုဒ်အရ သည်းခြေပျက်၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၃။ ဘီလူးဘမ်း၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၄။ နတ်ဘမ်း၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၅။ ဝက်ရူး အနာ။
- ၅၆။ ကြက်ရူး အနာ။
- ၅၇။ မိဘ,ဆွေမျိုး, သားသမီး, လင်မယား ဥစ္စာပျက် သောကအားကြီး၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၈။ ပွေး အနာ။
- ၅၉။ ယားနာကြီး အနာ။
- ၆၀။ ဝဲကြီး အနာ။
- ၆၁။ နသော ဟူသောပုဒ်အရ လက်သည်းခြေသည်း ခြစ်မိ၍ဖြစ်သောအနာ။
- ၆၂။ ခြေသည်း လက်သည်း ပုပ်သော အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူရ၏။
- ၆၃။ ဝိတစ္ဆိကာ ဟူသော ပုဒ်အရ မီးလောင်မာကဲ့သို့ အဖူး အဖူး ပေါက်သော အနာ။
- ၆၄။ အနာမီး အနာလုံ။
- ၆၅။ တိမ်တက် အနာ ဟူ၍ (၃)ပါး ယူအပ်၏။
- ၆၆။ လောဟိတံ ဟူသော ပုဒ်အရ ခံတွင်းမှ သွေးအန်သော အနာ။
- ၆၇။ နှာခေါင်းမှ သွေးယိုသော အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူအပ်၏။
- ၆၈။ သည်းခြေဖျား အနာ။
- ၆၉။ မဓမ္မဟော ပုဒ်အရ သွေးတူလာသရော အနာ။
- ၇၀။ လေတူလာသရော အနာ။
- ၇၁။ ယောကျ်ားကိုယ် အခါခပ်သိမ်း ခိုင်မာ၍နေသော ပတ္တတူလာသရော အနာ။

- ၇၂။ သုက်ပြေးတူလာသရော အနာ။
- ၇၃။ မုတ်သတူလာသရော အနာ။
- ၇၄။ ပိတ္တတူလာသရော အနာ။
- ၇၅။ ဗရင်ဂျီတူလာသရော အနာ။
- ၇၆။ ဘင်ထွက်တူလာသရော အနာ ဟူ၍ (၈)ပါး ယူအပ်၏။
- ၇၇။ အံသာ ဟူသော ပုဒ်အရ အဖူး အဖူး ပေါက်သော ကျောက် အနာ။
- ၇၈။ ဝက်သက် အနာ။
- ၇၉။ ပဲသီတာ အနာ ဟူ၍ (၃)ပါး ယူအပ်၏။
- ၈၀။ မိဋ္ဌကာ ဟူသော ပုဒ်အရ ဆတ်ဆံ့ရှိသော ထွတ်မြင်း အနာ။
- ၈၁။ ဝက်ခြံ အနာ ဟူ၍ (၂)ပါး ယူအပ်၏။
- ၈၂။ ဘဂဏ္ဍလာ ဟူသော ပုဒ်အရ သွေးမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၃။ လေမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၄။ သည်းခြေမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၅။ သလိပ်မြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၆။ မျက်စိမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၇။ နားမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၈။ နှာခေါင်းမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၉။ ရေစီးကမ်းပြိုဟု ဆိုအပ်သော သွားမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၉၀။ ကျင်ငယ်ကြောင်း မြင်းသရိုက်အနာ ဟူ၍ (၉) ပါး ယူအပ်၏။
(သည်းခြေကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊ သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊
လေကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊ သန့်ပေါတ်ဖြစ်သော အနာ၊ သိတ-ဥဏှ
ဥတုကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ဖြစ်သော အနာ၊ မလျှောက်ပတ်သော
ဘောဇဉ်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊ ဤ (၆) ပါးသော အနာတို့က
အသီးအခြား မရေတွက်ရပြီ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနာ၊ ဆိုလတုံသော
အနာတို့၌ လျော်စွာ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။)
- ၉၁။ သြာက္ကမိကာ အာဗာဓာ - ဟူသော ပုဒ်အရ စုန်းဖမ်း၊ နတ်ဖမ်း၊
ဘီလူးဖမ်း၊ ဘုတ်ဖမ်း၊ မြေဖမ်း၊ မြေဘီလူးဖမ်း၊ အင်းထား၊ အိုင်ထား၊
ဆေးဝါးမန္တရား၊ ယတြာယာယီ၊ ကျား၊ သစ်၊ ဆင်၊ မြင်း၊ မြွေ၊ ကင်း၊

သန်း,ရန်သူအစရှိသော ဤအလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ လုံ့လပယောဂ ဖြစ်သော အနာတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။

(ကံကြောင့်ဖြစ်သော အနာတို့ကိုလည်း အသီးအခြား မရေတွက်ရပြီ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနာတို့၌ လျော်စွာသွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ကံကြောင့်ဖြစ်သော အနာမှာ ဆေးမရှိ ဆေးကု၍ မပျောက်။)

၉၂။ အချမ်းနှိပ်စက်သော အနာ, အပူနှိပ်စက်သော အနာ။

၉၃။ ထမင်းငတ်သော အနာ, ရေငတ်သော အနာ။

၉၄။ ကျင်ကြီးနှိပ်စက်သော အနာ။

၉၅။ စမြင်းခံ၍ ကျင်ကြီး မသွားသော အနာ။

၉၆။ ကျင်ငယ်နှိပ်စက်သော အနာ, ကျင်ငယ်အောင်၍ မသွားသော အနာ။

သွင်းယူပုံ။ ။အော့နာဝမ်းကျနာ,ကြို့ကြီးထိုးအနာတို့သည်လေငန်း အနာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ငန်းအနာမျိုးတို့၌ သွင်း၍ ရေတွက် အပ်ကုန်၏။ တောင်အူနာဟု ခေါ်သော အနာကိုလည်း ခွေးဗရင်ဂျီ အနာဟူ၍ ဆေးဆရာကြီးတို့ ဆိုကုန်၏။ ထို့ကြောင့် တူလာသရော အနာမျိုး၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေဆံသော အနာကို လေနာမျိုး၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ မီးယပ်အနာကို သွေးနာ,လေနာ ၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ သက်တန့် အနာကို တံကျင်အနာမျိုး၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ အသမာ အနာ, ဆင်ခူလယ်ဖြတ် အနာ,ဆုံဆို့ အနာ, ဝက်ခြံစွယ်ဖြူ အနာ, ယုန်အမာ အနာ, ဦးခေါင်း၌ ခူ အနာ, နှင်းခူကြီး အနာ, အနာပဆုပ်, သွေးစုအနာ, အသားပွတ် အနာ, အရေကွဲပတ်သော အနာ ဤသို့ အစရှိသော အနာတို့ကို သွေး,လေ, သည်းခြေ,သလိပ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော အနာမျိုး၌ သွင်း၍ ရေတွက် အပ်ကုန်၏။ ပါးရွဲ့သော အနာ, နှုတ်ခမ်းရွဲ့သောအနာ,မျက်စိပြဲသော အနာ,ဆွံသောအနာ ဤအနာတို့ကို လေသာခအနာ၌ သွင်း၍ ရေတွက် အပ်ကုန်၏။

(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ ဖြစ်သည်။)

၉၆-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတ။

၁၀၁-ပါးသော တရားများ

၁	လူမျိုး (၁၀၁) ပါး	
၁။	မြန်မာ သတ္တ	၇။
၂။	မုန် လေးဝ	၄။
၃။	ရှမ်း သုံးဆယ်	၃၀။
၄။	ခြောက်ဆယ် ကုလား	၆၀။
	လူမျိုး တရားတပါး	၁၀၁-ပါး။

၁၀၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၀၈-ပါးသော တရားများ

၁	တဏှာ (၁၀၈) ပါး	
လင်္ကာ။	တဏှာ-သုံးတန်၊ တည်ထားပြန်၊ အာ-ကာ-သန်-နှင့် မြောက်။ တဏှာအစစ်၊ တရားရှစ်၊ တွက်စစ် အမှန်ရောက်။ တဏှာသုံးပါးတည်	၃။
	အာရုံခြောက်ပါးနှင့် မြောက်	× ၆။
		၁၈။
	ကာလသုံးပါးနှင့် မြောက်	× ၃။
		၅၄။
	သန္တာန်နှစ်ပါးနှင့် ထပ်မြောက်	× ၂။
	တဏှာအစစ် တရားရှစ်	၁၀၈-ပါး။

အသေးစိတ် သိလိုပါက သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၁၀၈-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၃၆-ပါးသော တရားများ

၁ အလောင်းတော်၏ ဖြစ်တော်ပေါင်း (၁၃၆) ဘဝ

၁။ အစ ကြိုးကြာ- ဆယ့်ခြောက်ခါနှင့်	၁၆။
၂။ ဟုသံာ ကိုးဖြစ်	၉။
၃။ ခြောက်ဖြစ်ကား ခို	၆။
၄။ ကျီးညို သုံးခါ	၃။
၅။ သံသာကျူးဟိတ်-ကရဝိက် ငါး	၅။
၆။ လေးပါး ကိန္နရီ	၄။
၇။ စာမရီ တဆယ့်ငါး	၁၅။
၈။ မျောက်ကား တဆယ်	၁၀။
၉။ ဆင်ဝယ် ဆယ့်တစ်	၁၁။
၁၀။ နွားဖြစ် ဆယ့်လေး	၁၄။
၁၁။ ဧကေ သိန္ဓဝ	၁။
၁၂။ ကျွဲ အဋ္ဌတည့်	၈။
၁၃။ သံမြသံညောင်း-ဥဒေါင်း နှစ်ခါ	၂။
၁၄။ သာလိကာ သတ္တ	၇။
၁၅။ ဒွါဒသ ကြက်	၁၂။
၁၆။ ဝက်မှာ ဆယ့်သုံး	၁၃။

ပေါင်းရုံးများလှ တရားသုံးဆယ့်ခြောက် ဖြစ်ဝယ်တည်း— ၁၃၆။

၁၃၆-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၂၇-ပါးသော တရားများ

၁ (၂၂၇) သွယ်သော ရဟန်း သိက္ခာပုဒ်

၁။ ပါရာဇိက - သိက္ခာပုဒ်	၄-ပါး။
၂။ သံဃာဒိသေသ် - သိက္ခာပုဒ်	၁၃-ပါး။
၃။ အနိယတ - သိက္ခာပုဒ်	၂-ပါး။
၄။ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ် - သိက္ခာပုဒ်	၃၀-ပါး။
၅။ သုဒ္ဓပါစိတ် - သိက္ခာပုဒ်	၉၂-ပါး။
၆။ ပါဠိဒေသနိယ - သိက္ခာပုဒ်	၄-ပါး။
၇။ သေခံယ - သိက္ခာပုဒ်	၇၅-ပါး။
၈။ အဓိကရဏသမထ - သိက္ခာပုဒ်	၇ ပါး။

၂၂၇-သွယ်။

အသေးစိတ်ကို သိလိုက သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၂၂၇-ပါ သော တရားကော နိဋ္ဌိတ။

၅၂၈-ပါးသော တရားများ

၁ (၅၂၈) သွယ်သော မေတ္တာ

၁။ အနောဓိဿပုဂ္ဂိုလ်	၅-ယောက်
၂။ သြဓိဿပုဂ္ဂိုလ်	၇-ယောက်

ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း ဆယ့်နှစ်ယောက် ဖြစ်၏- ၁၂ -

၃။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်အား မေတ္တာ ၄-ပါးမြောက် × ၄ =

မူရင်း မေတ္တာ (၄၈)ပါး ရ၏- ၄၈ -

၄။ ထိုမူရင်း မေတ္တာ (၄၈)ပါးကို အရပ်ဆယ်မျက်နှာနှင့် မြောက်- × ၁၀ =

အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၏ မေတ္တာပေါင်းသည်- ၄၈၀ -

၅။ မူရင်း မေတ္တာ ၄၈-ပါးနှင့် ပြန်၍ ပေါင်းသော် + ၄၈ =

ငါးရာနှစ်ဆယ် ရှစ်ထွယ်သော မေတ္တာအပေါင်း ဖြစ်၏ ၅၂၈

၅၂၈-ပါ သော တရားကော နိဋ္ဌိတ။

၁၅၀၀-ပါးသော တရားများ

၁ (၁၅၀၀) ကိလေသာ

၁။ သဗ္ဗစိတ္တကစေတသိက် ခုနစ်ပါး ၇-ပါး။

၂။ ပကိဏ္ဏစေတသိက် ခြောက်ပါး ၆-ပါး။

၃။ ပါပဇာတိစေတသိက် တဆယ့်လေးပါး ၁၄-ပါး။

၎င်း သုံးခုအပေါင်းကို	{	သောဘဏ္ဍာစေတသိက်နှစ်ဆယ်	၂၀-ပါး။
ကလျာဏဇာတိ		ဝိရတီစေတသိက် သုံးပါး	၃-ပါး။
စေတသိက်ဟု ခေါ်၏။		အပ္ပမညာစေတသိက် နှစ်ပါး	၂-ပါး။
		နာမ်တရား တပါးပေါင်း	+ ၁-ပါး။

ထိုအပေါင်းကို နာမ်တေပညာသ ငါးဆယ့်သုံးပါးဟုခေါ်၏ ၅၃-ပါး။

၎င်းကို နိပ္ပန္နရုပ်(သို့မဟုတ်) ဇာတိရုပ် ၁၈-ပါးနှင့်ပေါင်း + ၁၈-ပါး။

တေဘုမ္မကသင်္ခါရတရားဟု ခေါ်၏- ၇၁-ပါး။

၎င်းကို လက္ခဏာတရား ၄-ပါးနှင့် ထပ်ပေါင်း + ၄-ပါး။
၇၅-ပါး။

၎င်းကို အဇ္ဈတ္တ (အတွင်း) ဗဟိဒ္ဓ(အပ)သန္တာန် နှစ်ပါးနှင့် မြှောက် × ၂-ပါး။

၎င်းကို ကိလေသာဆယ်ပါးနှင့် ထပ်မြှောက်သော် ၁၅၀-ပါး။
× ၁၀-ပါး။

ကိလေသာတရားပေါင်း တထောင်ငါးရာ ရ၏- ၁၅၀၀-ပါး။

အသေးစိတ် သိလိုပါက သက်ဆိုင်ရာ အခန်းများ၌ ကြည့်ပါ။

အပေါင်းကို ပြခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။

၁၅၀၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတ။

ငါးရဲငါးဆယ် ဇာတ်ကော် ကောကိနုတ်ချက်

၁ သတ္တဝါသည် ပျက်စီးချိန် တန်သည့်အခါ မိမိဘေးအန္တရာယ်ကိုပင် ပမြင်တော့
ကြောင်း ဒေသနာတော်

က။ ယံ နု ဂိဇ္ဈော ယောဇနသတံ၊ ကုဏပါနိ အဝေက္ခတိ။
ကသ္မာ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈသိ။

ဘော ဂိဇ္ဈ၊ အို....လင်းတ။ ဂိဇ္ဈောနု-ဂိဇ္ဈော နာမ၊ လင်းတမည်သည်ကား။
ယောဇနသတံ၊ ယူဇနာတရာကို။ အတိက္ကမိတော၊ လွန်၍။ ဌိတာနိ၊ တည်ကုန်
သော။ ကုဏပါနိ၊ သားကောင်ပုပ်တို့ကို။ အဝေက္ခတိ၊ မြင်၏ဟူသတတ်။ တံ၊
သင်သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှါ။ သြဉ္စိတံ၊ ထောင်ထား
အပ်သော။ ဇာလဉ္စ၊ ပိုက်ကွန်သို့၎င်း။ ပါသဉ္စ၊ ကျော့ကွင်းသို့၎င်း။ အာသဇ္ဇာပိ၊
ရောက်၍လည်း။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ န ဗုဇ္ဈသိ၊ မသိဘိသနည်း။

ခ။ ယဒါ ပရာဘဝေါ ဟောတိ၊ ပေါသော ဇီဝိတသင်္ခယော။
အထ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈတိ။

မဟာရာဇ၊ မြတ်သောမင်းကြီး။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ယော ပေါသော၊
အကြင် သတ္တဝါသည်။ ပရာဘဝေါ၊ ပျက်စီးလိုသည်။ ဇီဝိတသင်္ခယော၊
အသက်ကုန်ဆုံးလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အထ၊ ထိုအခါ၌။ သောပေါသော၊
ထိုသတ္တဝါသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှါ။ သြဉ္စိတံ၊
ထောင်ထားအပ်သော။ ဇာလဉ္စ၊ ပိုက်ကွန်သို့၎င်း။ ပါသဉ္စ၊ ကျော့ကွင်းသို့
၎င်း။ အာသဇ္ဇာပိ၊ ရောက်၍လည်း။ န ဗုဇ္ဈတိ၊ မသိပါ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဘုရားအလောင်း လင်းတမင်းသည် ဗာရာဏသီ သူဌေးတဦး
အား ကျေးဇူးရှိဘူး၍ ထိုကျေးဇူးကို တုံ့ပြန်မိသည်တွင် မြို့ရွာကို
ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လူတို့သည် ပိုက်ကွန်များ ထောင်၍
လင်းတများကို ဖမ်းသည်ရှိသော်၊ ပိုက်ကွန်၌ လင်းတမင်းကို မိ၏၊
ယင်းသို့ မိသည်ရှိသော် လူအများတို့သည် ဗာရာဏသီမင်းအား ဆက်သ
လေ၏။ မင်းကြီးက အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် လင်းတမင်းအား မေးသည်

မှာ “အို လင်းတ.... လင်းတတို့သည် ယူဇနာတရာ အလွန်၌ရှိသော သားကောင်ပုပ်များကို မြင်နိုင်သော မျက်စိစွမ်းအား ရှိသည်ဟု ငါကြားဘူးသည်။ ယခု သင်တို့အတွက် ထောင်ထားသည့် ပိုက်ကွန် များ ကျော့ကွင်းများ အတွင်းသို့ ရောက်နေသည့်တိုင်အောင် သင်တို့ မသိမမြင်ကြပါတကား”ဟု မေး၏။ ‘

ထိုအခါ ဘုရားလောင်း လင်းတမင်းက အောက်ပါ ဂါထာအတိုင်း ဖြေကြားသည်မှာ “အရှင်မင်းကြီး.... သတ္တဝါတို့မည်သည်မှာ ပျက်စီး ချိန်တန်လာသည့်အခါ၌ မိမိအတွက် ယောင်ထားအပ်သော ပိုက်ကွန် အစရှိသော အန္တရာယ်အတွင်းသို့ ရောက်နေသည့်တိုင်အောင် ဘာမှ မမြင်မသိတော့ဘဲ အားလုံးကုန် ဝင်၍ တိုးမိပါတော့သည်” ဟု ဗာရာဏသီမင်းအား ပြန်ပြောလေ၏။ ဘုရားအလောင်း လင်းတမင်း၏ တရားစကားကို ဗာရာဏသီမင်းမှာ အလွန်နှစ်သက်တော်မူ၍ လင်းတ မင်းအား အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာခွင့်ပြု၍ ပြန်လွှတ်လိုက်၏။

(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ ၂-သန္တဝဂ်၊ ဂိဇ္ဈဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၂ လူမိုက်သည် သားမယားကို သတ်၍ လူသော်လည်း စားသွ် အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်

ပုတ္တဒါရံပိ စေ ဟန္တာ၊ ဒေတိ ဒါနံ အသညတော။

ဘုဉ္ဇမာနောပိ သပ္ပညော၊ န ပါပေန ဥပလိပ္ပတိ။

အသညတော၊ သီလမရှိသောသူသည်။ ပုတ္တဒါရံပိ၊ သားမယားကိုလည်း။ ဟန္တာ၊ သတ်၍။ ဒါနံ၊ အလှူကို။ စေ ဒေတိ၊ အကယ်၍ ပေးလှူငြားအံ့။ သပ္ပညော၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံ၊ ထိုဆွမ်းကို။ ဘုဉ္ဇမာနောပိ၊ စားသော်လည်း။ ပါပေန၊ မကောင်းမှုဖြင့်။ န ဥပလိပ္ပတိ၊ မလိမ်းကျံ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သီလမရှိသောသူသည် သားမယားတို့ကိုပင် သတ်၍ လူစေကာမူ စားမိသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၌ အပြစ်မရှိဟု ဘုရားအလောင်းတော် ရသေ့သည် မသမာသော အကြံဖြင့် ဆွမ်းကျွေးသော သူကြွယ် တယောက်အား ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ ၁၀-သိင်္ဂါလဝဂ်၊ ဗာလောဝါဒဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၃ မကောင်းမှုကို ပြုမိသော်လည်း စေတနာ မပါက မိမိ၌ အပြစ် မရှိကြောင်း
ဒေသနာတော်

မနော စေ တေ နပ္ပဏမတိ၊ ပက္ခိ ပါပဿ ကမ္မုနော။

အဗျာဝဋ္ဌဿ ဘဒြဿ၊ န ပါပ မုပလိမ္မတိ။

ပက္ခိ၊ ငှက်။ ပါပဿ ကမ္မုနော၊ မကောင်းမှု အကျိုးငှါ။ တေ၊ သင်၏။
မနော၊ စိတ်သည်။ စေ နပ္ပဏမတိ၊ အကယ်၍ မညွတ်အံ့။ အဗျာဝဋ္ဌဿ၊ လုံ့လ
မပြုသော။ ဘဒြဿ၊ ကောင်းသည်ဖြစ်သော သင့်အား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။
န ဥပလိမ္မတိ၊ မလိမ်းကျံ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ငှက်ထောင်စားသော မုဆိုးတယောက်၏ လက်တွင်း၌ ရှိနေ
သော တယ်ခါ တကောင်သည် ခါတယ်သော အလုပ်ကို လုပ်ရ၏။
တနေ့သောအခါ၌ ဘုရားအလောင်း ရသေ့ထံသို့ ရောက်သောအခါ
မိမိကို အကြောင်းပြု၍ မိမိအမျိုးမျိုး ပျက်စီးကုန်သည်ကို စေတနာ
မပါဘဲနှင့် မုဆိုးကို ကြောက်သဖြင့် ခါတယ်အလုပ် လုပ်ရသည့်အတွက်
မိမိ၌ အပြစ်ရှိ-မရှိကို ဘုရားအလောင်းရသေ့အား မေးလျှောက်သည့်
အခါ မိမိ၌ စေတနာ မပါက အပြစ်မရှိဟု ဘုရားအလောင်းရသေ့မှ
ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-စတုတ္ထနိပါတ်၊ ၂-ပုစိမန္တဝဂ်၊ တိတ္ထိရဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၄ ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ဘုရားကို ပြစ်မှားမိသပျ နောက်ဆုံး ရှိခိုးသွားသော
ဒေသနာတော်

ဣမေဟိ အဋ္ဌိဟိ တမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ ဒေဝါတိဒေဝံ နရဒမ္မသာရထိံ။

သမန္တစက္ခု သဟပုညလက္ခဏံ၊ ပါဏေဟိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတောပိ။

အဟံ၊ ငါသည်။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေတ
သော။ ဒေဝါတိဒေဝံ၊ သမ္မုတိနတ်၊ ဥပပတ္တိနတ်တို့ထက် လွန်မြတ်သော
ဝိသုဒ္ဓိနတ်လည်း ဖြစ်တော် မူပေသော။ နရဒမ္မသာရထိံ၊ လူနတ်တို့၏
မြတ်သော ရထားထိန်းသဘွယ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေသော။ သမန္တစက္ခု၊
ထက်ဝန်းကျင် မြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ရှိတော်မူတတ်သော။
သဟပုညလက္ခဏံ၊ အရာမကသော ဘုန်းတော်ကြောင့်ဖြစ်သော လက္ခဏာ
တော်လည်း ရှိတော်မူပေသော။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ ဣမေဟိ

အဋ္ဌိဟိ၊ ဤငါ၏ အရိုးတို့ဖြင့်၎င်း။ ဣမေဟိ ပါဏေဟိ၊ ဤငါ၏ အသက်တို့ဖြင့်၎င်း။ သရဏံ၊ ဆင်းရဲကိုပယ်ဖျောက် ချမ်းသာကို ပေးပေတတ်၏ဟူ၍။ ဂတော၊ သိသည်။ အမှီ၊ ဖြစ်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားအား မိမိပြစ်မှားမိသည်များကို သတိရ၍ အခြားလူစရာ မရှိသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မြတ်စွာဘုရားသို့ ပေးလှူပြီးလျှင် နောက်ဆုံး မိမိ၏ အမှားများကို ဝန်ချ တောင်းပန်၍ ရှိခိုး ကန်တော့ သွားခြင်း ဖြစ်၏။ (ထို့ကြောင့်) မိမိကိုယ်ကို ဘုရားသို့ ပေးလှူ၍ ရှိခိုးခြင်းသည် ဒေဝဒတ် ရှိခိုးနည်း ဖြစ်၏။

(၅၅၀-ဒွါဒသနိပါတ်၊ သမုဒ္ဒဝါဏိဇ္ဇဇာတ် စတုတ္ထတွဲ)

၅ မစင်ပိုးသည် ဆင်ပြောင်ကြီးကို အန်တုသဖြင့် အသေဆိုးနှင့် သေရခြင်း ဒေသနာတော်

န တံ ပါဒါ ဝဓိဿာမိ၊ န ဒန္တေဟိ န သောဏ္ဍိယာ။

မိဇ္ဇေန တံ ဝဓိဿာမိ၊ ပူတိ ဟညတု ပူတိနာ။

ဂုဏပါဏ၊ မစင်ပိုး။ တံ၊ သင့်ကို။ ပါဒါ-ပါဒေဟိ၊ ခြေတို့ဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊ ငါ မသတ်အံ့။ ဒန္တေဟိ၊ အစွယ်တို့ဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊ ငါ မသတ်အံ့။ သောဏ္ဍိယာ၊ နှာမောင်းဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊ ငါ မသတ်အံ့။ မိဇ္ဇေန၊ မစင်ဖြင့်သာလျှင်။ တံ၊ သင့်ကို။ ဝဓိဿာမိ၊ သတ်လိုက်အံ့။ ပူတိ၊ မစင်ပိုးသည်။ ပူတိနာ၊ မစင်ဖြင့်။ ဟညတု၊ သေစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။မစင်ပိုး တကောင်သည် သုရာမာန်ယစ်မှူးလျက် မစင်ပုံပေါ်သို့ တက်ရောက်ခါ ဘဝင်မြင့်ပြီးလျှင် ဆင်ပြောင်ကြီး လာသည်ကို သူနှင့် စစ်ထိုးရန် စိန်ခေါ်လေ၏။ ဆင်ပြောင်ကြီးက “ဟဲ့-မစင်ပိုး... သင့်ကို ခြေဖြင့် နင်းသတ်ပြန်သော် ငါ၌ မစင်ပေအံ့၊ အစွယ်ဖြင့် ထိုးပြန်သော် လည်း အစွယ်၌ မစင်ပေအံ့၊ နှာမောင်းဖြင့် ရိုက်ပြန်သော်လည်း နှာမောင်း၌ မစင်ပေအံ့၊ ထို့ကြောင့် မစင်ပိုးသည် မစင်နှင့်သာ သေလေတော့” ဟု ဆိုပြီးလျှင် ဆင်ပြောင်ကြီးသည် မစင်ပိုး ရှိ၍နေသော မစင်ပုံကို ခွလျက် မစင်တုံး ကြီးကြီးကို ယိုချလိုက်ရာ မစင်ပိုးသည် မစင်တုံးပိ၍ သေလေတော့၏။

(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ ၈-ကာသာဝဝဂ်၊ ဂူဏပါဏဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၆ ကျီး၌ အဆီ မရှိကြောင်းကို အလောင်းတော် ကျီးမင်း လျှောက်ထားသော
ဒေသနာတော်

နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယာ၊ သဗ္ဗလောက ဝိဟေသကာ။

တသ္မာ နေသံ ဝဿ နတ္ထိ၊ ကာကာနမ္ပာက ဉာတိနံ။

မဟာရာဇ၊ မြတ်သောမင်းကြီး။ ကာကာ နာမ၊ ကျီးတို့မည်သည်ကား။
နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယာ၊ ထိတ်လန့်သော နှလုံးရှိကုန်၏။ သဗ္ဗလောက
ဝိဟေသကာ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော လူတို့ကို ညှဉ်းဆဲတတ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊
ထိုကြောင့်။ အမ္ပာကံ၊ ငါတို့၏။ ဉာတိနံ၊ အဆွေအမျိုးဖြစ်ကုန်သော။ နေသံ
ကာကာနံ၊ ထိုကျီးတို့အား။ ဝဿ၊ အဆီသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိပါ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။အခါတပါး၌ မင်းဆရာပုဏ္ဏားသည် ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေချိုး၍
ပန်းနံ့သာလိမ်းပြီးလျှင် မြို့တွင်းသို့ဝင်ခဲ့ရာ မြို့တံခါးအထက်၌ နားနေ
သော ကျီးတကောင်သည် ထိုပုဏ္ဏား၏ ဦးခေါင်းတည့်တည့်သို့ မစင်
စွန့်၍ ချ၏။ ယင်းသို့ မစင်စွန့်ချသည့် အတွက် ပုဏ္ဏားမှ ထိုကျီးတို့အား
ရန်ငြိုးဘွဲ့၏။ တနေ့သ၌ မင်း၏ ဆင်တင်းကုတ်ကို မီးစွဲလောင်သည်
ရှိသော် ဆင်တို့သည် မီးလောင်နာ စွဲကပ်၏။ ထိုမီးလောင်နာကို
ပျောက်ကင်းစေရန် မင်းဆရာပုဏ္ဏားအား မင်းကြီးမှ ဆေးကို မေးရာ
“အရှင်မင်းမြတ်....ကျီး၏အဆီဖြင့် လိမ်းပါက မုချ ပျောက်ပါ၏”ဟု
ဆို၏။ ထိုအခါ ငှက်ခတ်သမားများဖြင့် ကျီးများကို ပစ်ခတ်ဘမ်းဆီးပြီး
ကျီးတို့၏ အဆီကို ထုတ်ယူသည်တွင် အဆီလည်း မရ၊ ကျီးတို့သည်
လည်း အတန်ပင် ပျက်စီးကြကုန်၏။ ထိုအခါမှ ဘုရားအလောင်း
ကျီးမင်းသည် ဗာရာဏသီ မင်းကြီးထံသို့ စွန့်စား ဝင်ရောက်လျက်
အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ကျီးများ၌ အဆီမရှိကြောင်းကို လျှောက်ထား
ပါမှ ကျီးတို့သည် အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာကြကုန်၏။

(၅၅၀-ကေကနိပါတ်၊ ၁၄-အသဗ္ဗဒါနဝဂ်၊ ဘာကဇာတ် ပဋိစ္ဆေ)

၇ ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီးကွက်)ကမ္ဘာရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အစ ဒေသနာတော်

န မေ ရုက္ခတိ ဘဒ္ဒံ ဝေ၊ ဥလူကဿာ ဘိသေစနံ။

အတ္တုဒ္ဓဿ မုဝံ ပဿ၊ ကထံ ကုဒ္ဓေါ ကပိယတိ။

ဝေါ၊ သင်တို့အား။ ဘဒ္ဒါ၊ ကောင်းခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။
မေ၊ ငါသည်။ ဥလူကဿ၊ ဤခင်ပုပ်ငှက်အား။ အဘိသေစနံ၊ အဘိသိက်
သွန်းလောင်းခြင်းကို။ န ရုစ္စတိ၊ မနှစ်သက်။ အက္ကုဒ္ဓဿ၊ အမျက်မထွက်သော
ခင်ပုပ်ငှက်၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို။ ပဿ၊ ရှုကြပါလော။ ကုဒ္ဓေါ၊ အမျက်
ထွက်သော်ကား။ ကထံ ကရိဿတိ၊ အဘယ်သို့ ပြုရအံ့နည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကမ္ဘာဦးအခါက လူတို့သည် လျှောက်ပတ်တင့်တယ် ရှုစဘွယ်
ကောင်းသော ယောက်ျားကောင်း တယောက်ကို အဘိသိက် သွန်း
လောင်း၍ မင်းအဖြစ်သို့ တင်မြှောက်ကြ၏။ ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါ
တို့သည်လည်း ခြင်္သေ့ကို မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ကြ၏။ ငါးတို့သည်လည်း
အာနန္ဒာ အမည်ရှိသော ငါးကြီးကို မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ကြ၏။
ထို့အတူ ငှက်တို့သည်လည်း မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ရန် အစည်း
အဝေး ပြုကြကုန်၏။ ငှက်တကောင်က ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီးကွက်) အား
မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ရန် အဆိုတင်၏။ ထိုငှက်၏ အဆိုကို ကျိုးငှက်က
အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ဤသို့ ကန့်ကွက်၏။ “ခင်ပုပ်ငှက်သည် ရိုးရိုး
နေစဉ်မှာပင် မျက်နှာပေါက်ဆိုးလှ၏။ စိတ်ဆိုးသည်ရှိသော် ငါတို့သည်
အဘယ်ကဲ့သို့ နေရအံ့နည်း။ ထို့ကြောင့် ခင်ပုပ်ငှက်အား မင်းအဖြစ်
အဘိသိက် သွန်းသည်ကို ငါ ကန့်ကွက်၏” ဟု အထက်ပါ ဂါထာကို
ဆိုလျက် အစည်းအဝေးမှ ထွက်ပြီးလျှင် ကောင်းကင်သို့ ပြန်တက်၏။
ထိုအခါ ခင်ပုပ်ငှက်သည် ထိုကျိုး၏နောက်သို့ လိုက်လျက် ထိုကျိုးအား
သေသည့်တိုင်အောင် ဆိတ်ပေါက်လျက် သတ်ပြီးလျှင် ကမ္ဘာ့ရန်ငြိုး
ဘွဲ့လေ၏။

(၅၅၀-တိကနိပါတ်၊ ၂-ပဒုမဝဂ်၊ ဥလူကဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

ဂ အူမတောင့်ပွ သီလစောင့်နိုင်မည် ဟူသော ဒေသနာတော်

ဝေမေဝ ဣဓေကဓွေ၊ သမာဒါနမ္ပိ ဒုလ္လဘာ။

လဟုံ ကရောန္တိ အတ္တာနံ၊ ဝကောဝ အဇကာရဏာ။

ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ ဣဓေ၊
အချို့ကျန်သော သူတို့သည်။ သမာဒါနမ္ပိ၊ ဆောက်တည်အပ်သော သီလ

ကုသိုလ်၌။ ဒုလ္လဘာ၊ အားနည်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ အဇကောရဏာ၊ ဆိတ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝကောဝ၊ သစ်ကြုတ်ကဲ့သို့။ အတ္တနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ လဟံ၊ ပေါ်သည်ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအနီး ကျောက်ဖျာတခု ပေါ်၌ အိပ်လျက် ရှိနေသော သစ်ကြုတ် တကောင်သည် မြစ်ရေများ ကျလာစဉ် ကမ်းပါးသို့ ပြန်၍ မကူးနိုင်သဖြင့် ကျောက်ဖျာပေါ်၌ပင် နေလျက် ကျက်စားရာလည်း မရှိ၊ ကျက်စားရာသို့ သွားရာလမ်းလည်း မရှိ ဖြစ်နေ၏။ ထိုအခါ သစ်ကြုတ်သည် အစာ မစားရသဖြင့် အချည်းနှီးပျက်စီးမည့် အစား ဥပုသ် သီလ ဆောက်တည်ပြီး နေခြင်းက မြတ်၏ဟူ၍ ဥပုသ် သီလကို အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ဆောက်တည်ကာ ကျောက်ဖျာပေါ်၌ အိပ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် သစ်ကြုတ်၏ ဥပုသ်သီလကို စမ်းလိုရာကား ဆိတ်ယောင်ဆောင်၍ သစ်ကြုတ်ရှေ့မှ ပြေး၏။ သစ်ကြုတ်သည် ဆိတ်ကိုမြင်လျှင် ရှင်လန်းစွာဖြင့် ဥပုသ်သီလကို နောက်မှတဖန် ပြန်ယူအံ့ဟု ဆိုပြီးလျှင် အစာအလို့ငှါ ဆိတ်ကို လိုက်၍ ဘမ်း၏။ သိကြားဘန်ဆင်းသော ဆိတ်ဖြစ်သဖြင့် ဘမ်းယူခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ဘဲ ဆိတ်သည် ပျောက်ကွယ်၍ သွား၏။ ထိုအခါ သစ်ကြုတ်သည် ဆိတ်ကို မမိသဖြင့် ငါ၌ ဥပုသ်သီလ မပျက်သေးဟု ဆို၍ တဖန် ပြန်၍အိပ်၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် သစ်ကြုတ်အား ကိုယ်ထင်ရှားပြလျက် “သစ်ကြုတ်....သင်၏ဥပုသ်သီလသည် အားနည်းသောဥပုသ်၊အချည်းနှီးသော ဥပုသ်”ဟု ဆိုကာ အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ကဲ့ရဲ့လေ၏။ ထိုအခါ သစ်ကြုတ်က သိကြားမင်းအား ပြန်ပြောသည်မှာ- “သိကြားမင်း....အူမတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလျက် တဖန်ပြန်၍ အိပ်လေ၏။

(၅၅၀-တိကနိပါတ်၊ ၅-ကုမ္ဘဝဂ်၊ ဝကောဝတ် ဒုတိယတွဲ)

၉ သူများမကောင်းကြုံ ကိုယ်ဘေးဒဏ်ထိ ဟူသော ဒေသနာတော်
ယှာယံ သာဠိယဆာပေါတိ၊ ကဏ္ဍသပ္ပံ အဂါဟယံ။
တေန သပ္ပေနယံ ဒဋ္ဌော၊ ဟတော ပါပါနုသာသကော။

ယွာယံ၊ အကြင် ဆေးသမားသည်။ ကဏ္ဍသပ္ပံ၊ မြွေဟောက်ကို။ သာဠိယ ဆာပေါတိ၊ ဆက်ရက်ငှက်ငယ် ဟူ၍။ အဂါဟယံ၊ သူငယ်တယောက်အား ယူစေ၏။ ပါပါနုသာသကော၊ မကောင်းသည်ကို ဆုံးမတတ်သော။ အယံ၊ ဤဆေးသမားကို။ တေန သပ္ပေန၊ ထိုမြွေဟောက်သည်။ ဒဋ္ဌော၊ ခဲအပ်သည် ဖြစ်၍။ ဟတော၊ သေလေ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ယုတ်မာသော ဆေးသမား တယောက်သည် ဆေးကုသမှုကို မရရှိဘဲ လာဘ်လာဘ ခေါင်းပါးသဖြင့် ရွာတရွာ၏ ရွာဦး၌ရှိသော သစ်ပင်တပင်ပေါ်၏ အသိုက်ထဲ၌ မြွေဟောက်တကောင်ကို မြင်သည် ရှိသော် ဆေးကုသလိုသော မတော် လောဘဖြင့် သူငယ်တယောက် အား အသိုက်ထဲ၌ ဆက်ရက်ငှက်ငယ် တကောင်ဟု မြွေ၏ ဦးခေါင်း အား ညွှန်၍ပြ၏။ ထိုအခါ သူငယ်သည် အမှန်ထင်မှတ်၍ အလိုရှိသဖြင့် သစ်ပင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ကာ မြွေ၏ဦးခေါင်းကို ကိုင်၏။ ကိုင်မိ သည်၏ ခဏ၌ မြွေမှန်းသိသဖြင့် ကြောက်လန့်ကာ အောက်သို့ ပစ်ချ လိုက်၏။ ယင်းသို့ ပစ်ချလိုက်သည်ရှိသော် အောက်၌ရှိသော ဆေးဆရာ ၏ ဦးခေါင်းပေါ်သို့ ကျသည်ဖြစ်၍ ဆေးဆရာအား မြွေခဲ၍ သေလေ ၏။ (သူများ မကောင်းကြံ ကိုယ့်ဘေးဒဏ်ထိဟု စကားဆို ဖြစ်ပေါ် လာ၏။)

(၅၅၀-ပဉ္စကနိပါတ်၊ ၂-ဝဏ္ဏာရောဟဝဂ်၊ သာဠိယဇာတ် တတိယတွဲ)

၁၀ မချီးမြှောက်သင့်သူကို ချီးမြှောက် မိသဖြင့် သေဘေးနှင့် ကြုံတွေ့ရသော ဒေသနာတော်

အသန္တံ ယော ပဂ္ဂဏှာတိ၊ အသန္တံ စူပသေဝတိ။

တမေဝ ဃာသံ ကုရုတေ၊ ဗျဉ္ဇေါ သဉ္ဇိဝကော ယထာ။

သဉ္ဇိဝကော၊ သဉ္ဇိလုလင်သည် ထ၊စေအပ်သော။ ဗျဉ္ဇေါ၊ ကျားသည်။ သဉ္ဇိဝမေဝ၊ သဉ္ဇိဝကိုသာလျှင်။ ဇီဝိတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေမှ။ ဝေါရောပေတိ ယထာ၊ ချသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ အသန္တံ၊ သူတော် မဟုတ်သော သူကို။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ အသန္တံ စ၊ သူတော်မဟုတ် သော သူမဟုတ်ကိုလည်း။ ဥပသေဝတိ၊ ဆည်းကပ်၏။ တမေဝ၊ ထိုချီးမြှောက်

ဆည်းကပ်သော သူကိုသာလျှင်။ သော ဒုဿီလော၊ ထိုသူတော်မဟုတ်သော သူသည်။ ဃာသံ၊ စားခြင်းကို။ ကုရုတေ၊ ပြု၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။သဉ္စိဝလုလင် အစရှိသော ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီး၏ တပည့် တစုတို့သည် ချက်ပြုတ်ရန် အလို့ငှါ တောထဲသို့ ဝင်၍ ထင်းခွေကြ၏။ ထိုအခါ ကျားသေတကောင်ကို တွေ့လေသော် သဉ္စိဝလုလင်က ထိုကျား အသေကို ငါအသက်သွင်းပြမည်ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်းအများ က မချီးမြှောက်သင့်သူကို မချီးမြှောက်ရန် သတိပေးကြ၏။ ထိုအခါ သဉ္စိဝလုလင်သည် သူငယ်ချင်းများ၏ တားမြစ်သော စကားကို လုံးဝ နားမထောင်ဘဲ ကျားသေကို အသက်သွင်းရန် အလို့ငှါ ခဲတလုံးကို ကိုင်၍ ဂါထာမန္တန်များကို ရွတ်ဘတ်မန်းမှုတ်၏။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်း တစုတို့သည် ကြောက်လန့်သည်ဖြစ်၍ နီးရာ သစ်ပင်များပေါ်သို့ တက်ပြေးကြ၏။ သဉ္စိဝလုလင်သည် ခဲကို ဂါထာမန်းမှုတ်၍ ပြီးသော အခါ ထိုခဲဖြင့် ကျားသေကို ပစ်လိုက်၏။ ကျားသေသည် ခဲမှန်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အသက်ပြန်ရှင်လာ၏။ ပြန်ရှင်လာပြီးလျှင် မိမိကို အသက် သွင်းပေးသော ဆရာကိုပင် ပြန်၍ ကိုက်သတ်၏။ ဆရာသေသွားသည် ရှိသော် တပည့် ကျားသေသည် နဂိုရ်အတိုင်းပင် ပြန်၍ သေသွား လေ၏။ ထို့ကြောင့် မချီးမြှောက်သင့်သည်ကို မချီးမြှောက်ရန် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-ကေတနိပါတ်၊ ၁၅-ကမဏ္ဍကဝဂ်၊ သဉ္စိဝဇာတ် ဝဒ္ဓမတွဲ)

၁၁ လူမှိုက်အား တရားဟောမိသဖြင့် ဘေးတွေ့ရသော ဒေသနာတော်

ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါ ရညေ၊ နိဇ္ဇေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။

သဗ္ဗတ္ထ အနုသာသာမိ၊ မာသု ကုဇ္ဈိတ္ထ နာဝိက။

နာဝိက၊ ကူးတို့သူကြီး။ ဂါမေ ဝါ၊ ရွာ၌၎င်း။ ယဒိ၊ ထိုမြို့။ အရညေ ဝါ၊ တော၌၎င်း။ နိဇ္ဇေ ဝါ၊ ချိုင့်ဝှမ်းရာ အရပ်၌၎င်း။ ယဒိ၊ ထိုမြို့။ ထလေ ဝါ၊ ကြည်း၌၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အရပ်၌။ မာသု ကုဇ္ဈိတ္ထ၊ အမျက်မထွက် လင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အနုသာသာမိ၊ ငါ ဆုံးမ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဂင်္ဂါမြစ်၏ ဤမှာဘက်ကမ်းမှ ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ ပို့ဆောင်၍ နေသော အဝါရိယ၏ အဖဖြစ်သော ကူးတို့သူကြီး လူမိုက်သည် တဖက်သို့ ကူးလို့သူများကို ကူးတို့ပို့ပြီး၍ ထိုမှာဘက်ကမ်းကို ရောက် ပါမှ ကူးတို့ခကို တောင်းလေ့ရှိ၏။ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့် ကူးတို့ကူးသူများနှင့် မကြာခဏ အချင်းများလေ့ ရှိ၏။

တခါသော် ဘုရားအလောင်းတော်ရသေ့သည် ထိုကူးတို့သူကြီးမိုက် လေ့ဖြင့် တဘက်ကမ်းသို့ ကူး၏။ ကမ်းသို့ရောက်သော် လှေခတောင်း လေ၏။ ဘုရားအလောင်းရသေ့က လှေခ ပေးစရာ မရှိ၍ အမျက် ဒေါသ မဖြစ်ရန် အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် လှေသူကြီးမိုက်အား တရား ပြ၍ ဆိုဆုံးမ၏။ ထိုအခါ လှေသူကြီးမိုက်က “လှေခ တောင်းခံသည် ကို လှေခ မပေးဘဲ တရားပေးရသလား၊ ဤတရားသည် လှေခ ပေးတာလား” ဟု မေး၏။ ဘုရားအလောင်းရသေ့က “ရသေ့ ရဟန်းတို့ မည်သည်မှာ ဝတ္ထုငွေ့ မရှိ၊ တရားသာ ရှိ၍ လှေခအတွက် တရားကို ငါပေးသည်မှာ ဟုတ်၏” ဟု ဆို၏။ ထိုအခါ လှေသူကြီးမိုက်က “လှေခ မပါဘဲနှင့် လှေစီးရပါမည်လား” ဟု အမျက် ဒေါသဖြင့် ဘုရား အလောင်း ရသေ့ကို ပက်လက်လှန်ကာ ဗိုက်ပေါ်မှာ ထိုင်လျက် ကျေနပ်လောက်အောင် ထိုး၏။ ထိုအခါ ထမင်းပို့လာသော မယားက မြင်၍ မပြုလုပ်ရန် တောင်းပန်၏။ ယင်းသို့ တောင်းပန်သည်ကို မရဘဲ မယားကိုပင် ရိုက်နှက်ကန်ကျောက်၏။ ထိုသို့ ကန်ကျောက်သည်ရှိသော် ထမင်းခွက်လည်း ကဲ့၊ မယား၌ ရှိသော ကိုယ်ဝန်လည်း ပျက်ကျ၏။ ယင်းအဖြစ်ကို ဗာရာဏသီမင်းကြီးမှ ကြားသည်ရှိသော် လှေသူကြီး မိုက်အား မင်းဒဏ်ခတ်၏။

ထို့ကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားက အောက်ပါ လင်္ကာဖြင့် “သူမိုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ နိဗ္ဗာန်စကား၊ အလွန်ခါး၏၊ နားပါး မဝင်၊ သိမြင်မဲ့စွာ၊ သူယုတ်မာအား၊ ချင်းရာကောင်းဆိုး၊ ကြောင်းကျိုး တရား၊ မဟောကြားရာ၊ ဟောမိပါက၊ အပြစ်ရ၏။”

(၅၅၀-ဆက္ကနိပါတ်၊ ၁-အဝါရိယဝဂ်၊ အဝါရိယပိတာဇာတ် တတိယတွဲ)

ငါးရဲ့ငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက်ကား နိဋ္ဌိတ်။

ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

၁ တရားဒါနသည်သာ အမြတ်ဆုံးဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ၊ သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ။
သဗ္ဗရတိ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ၊ တဏှာက္ခယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတိ။

ဓမ္မဒါနံ၊ တရားဟောပြောပြသသော ကောင်းမှုသည်။ သဗ္ဗဒါနံ၊ ခပ်သိမ်းသောကောင်းမှုကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ ဓမ္မရသော၊ တရား တည်းဟူသော အရသာသည်။ သဗ္ဗရသံ၊ ခပ်သိမ်းသော အရသာကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ ဓမ္မရတိ၊ တရားဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းသည်။ သဗ္ဗရတိ၊ ခပ်သိမ်းသော မွေ့လျော်ခြင်းကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ တဏှာက္ခယော၊ တဏှာ၏ ကုန်ခန်းရာ ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ သဗ္ဗဒုက္ခံ၊ ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲအပေါင်းကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဒါနမူလုလုခြင်းသည် တရားကို သိ၍သာလျှင် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်၏၊ သီလကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းသည် တရားကို သိ၍ ဆောက်တည်ခြင်းဖြစ်၏၊ ဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းသည် တရားကို သိ၍ အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏၊ တရားမသိသောသူသည် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ တည်းဟူသော ဤကုသိုလ်တရား သုံးပါးကို လုံးဝပြုကျင့်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ရွှေဦးစွာ တရားကို သိဘို့လို၏၊ တရားကို သိပြီးမှသာလျှင် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုကျင့်ပေလိမ့်မည်၊ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့် ဒါနတကာတို့တွင် တရားကို သိစေရန် ဟောပြောပြသသော ဒါနသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၄-တဏှာဝဂ်၊ ၁၀-သက္ကံဒ္ဒဝတ္ထု)

၂ ရန်ကိုရန်ချင်း မတူမှုသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္ပန္နိစ ကုဒါစနံ။
အဝေရေန စ သမ္ပန္နိ၊ သေ ဓမ္မော သနန္တနော။

ဝေရေန၊ ရန်တုံ့မူသဖြင့်။ ဝေရာနိ၊ ရန်တို့သည်။ ကုဒါစနံ၊ တရံတဆစ်မျှ။
န ဟိ သမ္ဘန္တိ၊ မငြိမ်းကြကုန်။ အဝေရေနစ၊ ရန်တုံ့မူသဖြင့်သာလျှင်။ ဝေရာနိ၊
ရန်တို့သည်။ သမ္ဘန္တိ၊ ငြိမ်းကြကုန်၏။ သေ-သေဝ၊ ဤသို့ စသည်အားဖြင့်
ရန်တုံ့မူသဖြင့် ငြိမ်းခြင်းသည်။ သနန္တနော၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊
သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတရားပင်သာတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဤသူသည် ငါ့ကို ဆဲရေးဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ့ကို ညှဉ်းဆဲ
ဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ့ကို အောင်နိုင်ဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ၏ဥစ္စာကို
ဆောင်ယူဘူးပြီဟု ထိုသူ၏အပေါ်၌ ရန်ငြိုးဘွဲ့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့
သည်ကား ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရန်မီးတို့သည် မငြိမ်းအေးနိုင်ကြကုန်၊
ထိုသူသည် ငါ့ကို ဆဲရေးဘူးပြီ၊ ထိုသူသည် ငါ့ကို ညှဉ်းဆဲဘူးပြီ၊
ထိုသူသည် ငါ့ကို အောင်နိုင်ဘူးပြီ၊ ထိုသူသည် ငါ၏ ဥစ္စာကိုဆောင်ယူ
ဘူးပြီဟု ထိုသူ၏အပေါ်၌ ရန်ငြိုးမဘွဲ့ကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည်ကား ဖြစ်
ပေါ်လာမည့် ရန်မီးတို့သည် ငြိမ်းအေးကြကုန်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ ၁-ယမကဝဂ်၊ ၄-ကာလီယက္ခိနိဝတ္ထု)

၃ မကောင်းမှုပြုသူသည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန်ဘဝပါ စိုးရိမ်ရသော ဒေသနာတော်

ဣဓ သောစတိ၊ ပေစ္စ သောစတိ၊ ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ။
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊ ဒိသ္မာ ကမ္မကိလိဋ္ဌ မတ္တနော။

ပါပကာရီ၊ မကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူသည်။ ဣဓ၊ ပစ္စုပ္ပန်လောက
ဤဘဝ၌လည်း။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ ပေစ္စ၊ တမလွန်လောက နောင်ဘဝ
၌လည်း။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ ဥဘယတ္ထ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန် နှစ်တန်သော
ဘဝ၌။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။
ကမ္မကိလေဋ္ဌံ၊ ညစ်ညူးသော အကုသိုလ် ကံကြမ္မာကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ သောစတိ၊
စိုးရိမ်ရ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဝိဟညတိ၊ ပင်ပန်းရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ငါးဆယ့်ငါးနှစ်တို့ကာလပတ်လုံး ဝက်သတ်၍ မကောင်းသော
အကုသိုလ်ဖြင့် အသက်မွေးသော ဝက်သတ်သမား စုန္ဒကို အကြောင်း
ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ ၁-ယမကဝဂ်၊ ၁၀-စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု)

၄ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်းနှင့်ဆေးက စင်ကြယ်ကြောင်း
ဒေသနာတော်

ဇလေန ဘဝတိ ပကံ၊ ဇလေနဝ ဝိသုဇ္ဈတိ။
စိတ္တေန ဘဝတိ ပါပံ၊ စိတ္တေနဝ ဝိသုဇ္ဈတိ။

ယံ ပကံ၊ အကြင် ရှံညွှန်သည်။ ဇလေန၊ ရေကြောင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်
၏။ တံ ပကံ၊ ထိုရေကြောင့်ဖြစ်သော ရှံညွှန်ကို။ ဇလေနဝ၊ ရေဖြင့်
သာလျှင်။ ဝိသုဇ္ဈတိ ယထာ၊ စင်ကြယ်ဘိသကဲ့သို့။ ဟထာ၊ ထို့အတူ။ ယံ ပါပံ၊
အကြင် မကောင်းမှုသည်။ စိတ္တေန၊ စိတ်ကြောင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။
တံ ပါပံ၊ ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို။ စိတ္တေနဝ၊ စိတ်ကောင်း
စေတနာကောင်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ စင်ကြယ်ရာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ရှံညွှန်ဖြစ်ခြင်းသည် ရေကြောင့် ဖြစ်ရ၏။ ရေကြောင့်ဖြစ်သော
ရှံညွှန်ကို ရေဖြင့် ဆေးကျောလျှင် စင်ကြယ်ဘိသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ
မကောင်းမှုပြုခြင်းသည်လည်း စိတ်ကြောင့် ပြုခြင်းဖြစ်၏။ စိတ်ကြောင့်
ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် ဆေးကျော
လျှင်လည်း စင်ကြယ်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ၁၁-ကောစဝဂ်၊ ၁-ရောဟိနီမင်းသို့ဝတ္ထု)

၅ သူတပါးအပြစ်ကို မရှုဘဲ မိမိအပြစ်ကိုသာ ရှုသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

န ပရေသံ ဝိလောမာနိ၊ န ပရေသံ ကတာကတံ။
အတ္တနောဝ အဝေက္ခေယျ၊ ကတာနိ အကတာနိ စ။

ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏။ ဝိလောမာနိ၊ မလျော်သော အမှုတို့ကို။
န အဝေက္ခေယျ၊ မကြည့်ရှုရာ။ ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏။ ကတာကတံ၊ ကောင်း
သောအမှု၊ မကောင်းသောအမှု ပြု-မပြုကို။ န အဝေက္ခေယျ၊ မကြည့်ရှုရာ။
အတ္တနောဝ၊ မိမိ၏သာလျှင်။ ကတာနိ စ၊ ဤကောင်းမှုတို့ကို ပြုမိလေကုန်၏
လော ဟူ၍၎င်း။ အကတာနိစ၊ မပြုမိလေကုန်၏လော ဟူ၍၎င်း။ အဝေက္ခေယျ၊
ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အလူဒါယိကာမ ဓမ္မေကျေးဇာသော တက္ကတွန်းသည်
ပြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းဖြင့် လုပ်ငန်းသော မိမိ၏ အလူဒါယိကာမအား

ဘုရားကို ဆွမ်းကျွေးရပါမည်လားဟု ဆဲရေးသဖြင့် အလှူဒါယိကာမသည် စိတ်မကောင်း ဖြစ်၍နေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အလှူဒါယိကာမအား သူတပါး မကောင်းမှုပြုသည်ကို ကြည့်ရှုလျက် စိတ်မကောင်းသဖြင့် မနေပါလင့်၊ မိမိသည် ကောင်းမှု ပြုမိသလော၊ မကောင်းမှု ပြုမိသလောဟု မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် ပြန်၍ ရှုကြည့်ဆင်ခြင်ရာ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၄-ပုပ္ဖဝဂ်၊ ၆-ပါဝေယျအာဒိဝကဝတ္ထု)

၆ လူမိုက်သည် သံသရာ၌ ရှည်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တိ၊ ဒီဃံ သန္တဿ ယောဇနံ။

ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတံ။

ဇာဂရတော၊ အိပ်၍ မပျော် နိုးကြား၍ နေသော သူအား။ ရတ္တိ၊ ညဉ့်သုံးယာမ်သည်။ ဒီဃာ၊ ရှည်ကြာသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေ၏။ သန္တဿ၊ ခရီးပန်းသောသူအား။ ယောဇနံ၊ တယူဇနာရှိသော ခရီးသည်။ ဒီဃံ၊ ရှည်ဝေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေ၏။ သဒ္ဓမ္မံ၊ သူတော်ကောင်းတရားကို။ အဝိဇာနတံ၊ မသိကြကုန်သော။ ဗာလာနံ၊ သူမိုက်တို့အား။ သံသာရော၊ သံသရာသည်။ ဒီဃော၊ အလွန်ရှည်လျားလှပေသည်။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးသည် မထင်ရှားသော လင်ရှိမယားတယောက်ကို လိုချင်သော တဏှာလောဘဖြင့် လင်ဖြစ်သူအား ခေါ်၍ မင်းစေတမန် ခန့်ပြီးလျှင် လူတို့ပြည်၌မရှိသော နဂါးတို့ပြည်၌ သာရှိသော ကုမုဒြာကြာပန်းနှင့် ဝရုဏမြေညက်တို့ကို အဓမ္မအယူခိုင်းပြီး အကယ်ရလာပါက ထိုယောက်ျားအား မြို့တွင်းသို့ မဝင်နိုင်ရန် မြို့တံခါးကို ပိတ်ထားကာ နေ၏။ ထိုညဉ့်၌ပင်လျှင် ကောသလမင်းအား ဒု-သ-န-သော ဟူသော မကောင်းသော အိပ်မက်ဆိုးတို့ မြင်မက်သဖြင့် ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကာ နံနက်အခါ၌ ဘုရားကျောင်တော်သို့ သွား၍ အိပ်မက်၏ ဖြစ်ပျက်ပုံ အလုံးစုံကို လျှောက်ထားသောအခါ လင်ရှိမယားများကို မပြစ်မှားကောင်းကြောင်းကို အခြေခံ၍ လူမိုက်တို့အား သံသရာရှည်မည် ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၁-အညတြုပ္ပိသဝတ္ထု)

၇ ယောက်မသည် ဟင်းအိုး၌ မွေစေကာမူ ဟင်း၏ အရသာကို မသိနိုင်ကြောင်း
ဒေသနာတော်

ယာဝဇီဝံပိ စေ ဗာလော၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရူပါသတိ။

န သော ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဒဗ္ဗိ သူပရသံ ယထာ။

ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ ယာဝဇီဝံပိ၊ အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်လည်း။
ပဏ္ဍိတံ၊ ပညာရှိကို။ စေ ပယိရူပါသတိ၊ အကယ်၍ ဆည်းကပ်ငြားအံ့။ သော
ဗာလော၊ ထိုသူမိုက်သည်။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ န ဝိဇာနာတိ၊ မသိ။ ကိမိဝ၊ အဘယ်
ကဲ့သို့နည်းဟူမကား။ ဒဗ္ဗိ၊ ယောက်မသည်။ သူပရသံ၊ ဟင်း၏ အရသာကို။
န ဝိဇာနာတိ ယထာ၊ မသိသကဲ့သို့သာတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဥဒါယီရဟန်းအား တရားမသိ မလိမ္မာ မိုက်မဲပုံကိုအကြောင်း
ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၅-ဥဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု)

၈ လူမိုက်သည် အကျိုးမပေးသေးသော အကုသိုလ်ကို ပျားအရသာကဲ့သို့ ထင်မှတ်
ကြောင်း ဒေသနာတော်

မဇ္ဇဝ မညတိ ဗာလော၊ ယာဝ ပါပံ န ပစ္စတိ။

ယဒါ စ ပစ္စတိ ပါပံ၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကံသည်။
န ပစ္စတိ၊ အကျိုးမပေးသေး။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။
တံ ကမ္မံ၊ ထိုမကောင်းမှုကံကို။ ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ မဇ္ဇဝ၊ ပျားအရသာ
ကဲ့သို့။ မညတိ၊ ထင်မှတ်အောက်မေ့၏။ ယဒါ စ၊ အကြင်အခါ၌ကား။ ပါပံ၊
မကောင်းမှုကံသည်။ ပစ္စတိ၊ အကျိုးပေး၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ သော ဗာလော၊
ထိုသူမိုက်သည်။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့။ နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်ရလေ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ မောင်တဝမ်းကဲ့ ဟော်သူ နန္ဒသည် တနေ့
သောအခါ တောကျောင်း၌ ပုန်းအောင်းလျက် ထေရီမ ဆွမ်းခံမှ
အပြန်တွင် ယင်းတောကျောင်း၌ပင် ထေရီမအား အဓမ္မ မေထုန်
အမှုကို ပြုကျင့်၏။ ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် နန္ဒအား
မြေမျိုလျက် အပါယ်ငရဲသို့ သွားရ၏။ ယင်းဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍
အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၁၀-ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမတ္ထု)

၉ ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည် ဖြစ်စေ ပညာရှိသည် မတုန်လှုပ်ကြောင်း
ဒေသနာတော်

သေလော ယထာ ကေဠုနော၊ ဝါတေန န သမီရတိ။

ဧဝံ နိန္ဒာ ပသံသာသု၊ န သမိဉန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

ကေဠုနော၊ တခဲနက်သော။ သေလော၊ ကျောက်တောင်သည်။ ဝါတေန၊
လေးမျက်နှာမှ လာသော လေကြောင့်။ န သမီရတိ ယထာ၊ မတုန်မလှုပ်နိုင်
သကဲ့သို့။ ဧဝံ-တထာ၊ ထို့အတူ။ ပဏ္ဍိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ နိန္ဒာပသံသာသု၊
ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းတို့ကြောင့်။ န သမိဉန္တိ၊ မတုန်လှုပ်ကုန်။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည် ဖြစ်စေ စိတ်၌
တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကြပေ၊ ပညာမဲ့သောသူတို့သာလျှင် မိမိ၏ နား၌
နှစ်သက်သော အသံကို ကြားပါက လိုချင်သော လောဘစိတ်ဖြင့်
တုန်လှုပ်၏၊ မနှစ်သက်သော အသံကို ကြားပါက အမျက်ထွက်သော
ဒေါသစိတ်ဖြင့် တုန်လှုပ်၏၊ ဤကဲ့သို့ လောဘ၊ ဒေါသ တရားများ
ကြောင့် တနေ့သောအခါ၌ ဒုက္ခဖြစ်မည်ကို မသိသည်မှာ မောဟပင်
ဖြစ်၏၊ ထိုသုံးပါးကြောင့် တုန်လှုပ်၏။

(ဓမ္မပဒ ၆-ပဏ္ဍိတဝဂ်၊ ၆-လက္ခဏကဘဒ္ဒိယဝတ္ထု)

၁၀ သူတပါးကို နိုင်အောင်ကျင့်မည့်အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင်ကျင့်က မြတ်၏
ဟူသော ဒေသနာတော်

(က) အတ္တာ ဟဝေ ဇိတံ သေယျော၊ ယာ စာယံ ဣတရာ ပဇာ။

အတ္တဒန္တဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သညတစာရိနော။

(ခ) နေဝ ဒေဝေါ န ဂန္ဓဗျော၊ န မာရော သဟ ဗြဟ္မနာ။

ဇိတံ အပဇိတံ ကယိရာ၊ တထာဂ္ဂပဿ ဇန္တုနော။

(က-ခ) အတ္တဒန္တဿ၊ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမပြီးသော။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ သညတ-
စာရိနော၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါးကို စောင့်စည်းသော အကျင့်ရှိသော။
တထာဂ္ဂပဿ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ ဇန္တုနော၊ သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော။
ပေါသဿ၊ ယောက်ျားတယောက်၏။ ဇိတံ၊ အောင်ခြင်း နိုင်ခြင်းကို။ အပဇိတံ၊
ရှုံးအောင်။ ဒေဝေါ ဝါ၊ နတ်သည်လည်း။ နေဝ ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ ဂန္ဓဗျော ဝါ၊

ဂန္ဓဗ္ဗနုတ်သည်လည်း။ န ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ ဗြဟ္မနာ၊ ဗြဟ္မာမင်းနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ မာရော ဝါ၊ မာရ်နုတ်သည်လည်း။ န ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုယောက်ျား၏။ ဇိတံ-ဇိတော၊ ကိလေသာကို အောင်ခြင်းဖြင့် အောင်ပြီးသော။ အတ္တာ၊ ကိုယ်သည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ သေယျော၊ မြတ်၏။ ဣတရာ၊ ဤမှတစ်ပါး ကြွေအန်စစ်တိုက်စသည်ဖြင့် အောင်နိုင်သော။ ယာစ အယံပဇာ၊ အကြင်သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တဿာ ပဇာယ၊ ထိုသတ္တဝါအပေါင်း၏။ ဇိတံ-ဇိတော၊ ကစားပွဲစသည် အောင်ခြင်းဖြင့် အောင်သော။ အတ္တာ၊ ကိုယ်သည်။ န သေယျော၊ မမြတ်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကြွေအန် ကစားလေ့ရှိသော ပုဏ္ဏားကြီး တယောက်အား ကြွေအန်ကစားရာ၌ ရှုံးလေသလော နိုင်လေသလောဟု မြတ်စွာဘုရား မှ မေးတော်မူရာ ရှုံးသည့်အခါလည်း ရှုံးပါ၏။ နိုင်သည့်အခါလည်း နိုင်ပါ၏ဟု ပုဏ္ဏားကြီးမှ လျှောက်ထား၏ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကြီး....မရှုံးသည့် အလုပ်ကို လုပ်ရန် သင့်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏားကြီးက မရှုံးသည့် အလုပ်သည် မည်သည့်အလုပ်ပါနည်း ဟု မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကြီး.... အကြင် သူသည် ကိလေသာကို နိုင်ခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို အောင်နိုင်၏။ ထိုသူ၏ အောင်နိုင်မှုသည် မြတ်သောအောင်နိုင်မှုဖြစ်၏။ ထိုသူ၏ အောင်နိုင်မှုကို နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာတို့သည် တဖန်ပြန်၍ ရှုံးအောင် မည်သူမှ မစွမ်း နိုင်ကြကုန်၊ ကြွေအန်ကစားသဖြင့် နိုင်ခြင်းသည် တနေ့သောအခါ၌ တဖန်ပြန်၍ ရှုံးမည်သာအမှန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုဏ္ဏားကြီး....သူတစ်ပါး ကို နိုင်အောင် ကျင့်မည့်အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင် ကျင့်ရန် သင့်၏။ မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင် ကျင့်သူသာလျှင် မြတ်၏ဟူ၍ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၈-သဘဿင်၊ ၄-အနတ္တပုစ္ဆကမြဲသတ္တဏပုစ္ဆ)

၁၁ စိတ်နိုင်မှ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်မည့် ဒေသနာတော်

သုဒ္ဓဒ္ဓသံ သုနိပုဏ္ဏံ၊ ယတ္ထကာမ နိပါတိနံ။

စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ၊ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ။

သုဒ္ဓဒ္ဓသံ၊ အလွန်မြင်နိုင်ခဲ့ထသော။ သုနိပုဏ်၊ အလွန်သိမ်မွေ့စွာထသော။
ယတ္ထကမနိပါတိနံ၊ အကြင်အမှတ်မှရှိ အလိုရှိရာအာရုံ၌ ကျရောက်လေ့ရှိထ
သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ မေဓာဝီ၊ ပညာရှိသည်။ ရက္ခေထ၊ စောင့်ရှောက်ရာ၏။ ဂုတ္တံ၊
လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းအပ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ သုခါဝဟံ၊
လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ ဆရာ နှစ်ဦးရှိသော ရဟန်းတပါးသည် ကမ္မဝါဆရာ ထံသို့
သွားသည့်အခါ အဘိဓမ္မာကို ကျင့်ရန် သင့်၏ဟု နည်းပေး ပြသ
ဆိုဆုံးမ၏။ တဖန် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာထံသို့ သွားသည့်အခါ၌လည်း ဝိနည်း
ကို ကျင့်ရန် နည်းပေး ပြသ ဆိုဆုံးမ၏။ ယင်းသို့ ဆရာ နှစ်ဦးမှ
တယောက် တမျိုးစီ သင်ပေးသည့်အခါ ထိုရဟန်းသည် မည်သည့်
တရားကိုမျှ ကျင့်ရမည်ဟူ၍ မသိတော့သဖြင့် စိတ်၌ တွေ့ဝေ့ညည်းညူ
လာကာ လူထွက်တော့အံ့ဟု မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက်
လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားမှ ထိုရဟန်းအား အထက်ပါ
ဒေသနာဖြင့်- “စိတ်ကိုသာ လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းပါ။
စိတ်ကို လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါက နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရနိုင်၏။
နတ်ပြည်သို့လည်း ရောက်နိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်နှင့် နတ်ပြည် မရောက်သည့်တိုင်
အယုတ်ဆုံး လူ့ပြည်သို့ ပြန်၍ ရောက်နိုင်၏”ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၃-စိတ္တဝဂ်၊ ၃-ဥက္ကဏ္ဍိတိကဘိက္ခု ဝတ္ထု)

၁၂ ကြီးသူကို ရှိခိုးသူသည် ဆုလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ဒေသနာတော်

အဘိဝါဒန သီလိဿ၊ နိစ္စံ ဝုဇ္ဈာပစာယိနော။

စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဇ္ဈန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ။

နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝုဇ္ဈာပစာယိနော၊ ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးသောသူ၊ အသက်အရွယ်
အားဖြင့် ကြီးသောသူတို့ကို အရိုအသေပြုသော။ အဘိဝါဒနသီလိဿ၊ ရှိခိုးခြင်း
အလေ့အထ ရှိသောသူအား။ အာယု၊ အသက်ရှည်ခြင်း၎င်း။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်း
လှခြင်း၎င်း။ သုခဉ္စ၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၎င်း။ ဗလဉ္စ၊ ကိုယ်အား ဉာဏ်အား
ကြီးခြင်း၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ကောင်း
မြတ်သော အကျိုးတရားတို့သည်။ ဝဇ္ဈန္တိ၊ မှားယွင်းစေကုန်သတည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးသောသူ၊ အသက်အရွယ်အားဖြင့် ကြီးသော သူများကို ရှိခိုးလေ့ အရိုအသေ ပြုလေ့ရှိသော သူတို့အား လေးပါး သောဆူနှင့် ပြည့်စုံလိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၈-သဟဿဝဂ်၊ ၈-အာယုဝခုန ကုမာရဝတ္ထု)

၁၃ ခန္ဓာငါးပါး မရှုမမြင်ဘဲ အသက်တရာ နေရသော်လည်း မပြတ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ယော စ၊ အကြင်သူသည်ကား။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို။ အပဿံ-အပဿန္တော၊ မရှုမမြင်ဘဲ။ ဝဿသတံ၊ အနှစ်တရာတို့ ကာလပတ်လုံး။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှည်ငြားအံ့။ န သေယျော၊ မမြတ်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို။ ပဿန္တော၊ ရှုသော မြင်သောပုဂ္ဂိုလ် ၏။ ကောဟံ၊ တရက်တာမျှ။ (ဝါ) တခဏတာမျှ။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်း သည်။ သေယျော၊ အလွန်မြတ်သေး၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ခန္ဓာငါးပါးကို မရှုမမြင်ဘဲ ပုထုဇဉ်အဖြစ်နှင့် အနှစ်တရာသို့တိုင် လူအဖြစ်နှင့် နေရသော်လည်း မမြတ်၊ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမြင်ပြီး၍ ရဟန္တာအဖြစ်နှင့် တနေ့ တရက် တမနက်ဖြင့် နေရသော် အလွန်မြတ် ၏ဟုဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ ၈-သဟဿဝဂ်၊ ၁၃-ပဋ္ဌာစာဒီထေရီမဝတ္ထု)

၁၄ သေစေလိုသော စေတနာပရှိက ပြုသည့်အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်

ပါဏိမ္မိ စေ ဝဏော နာဿ၊ ဟရေယျ ပါဏိနာ ဝိသံ။
နာဗ္ဗဏံ ဝိသ မန္တေတိ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကုဗ္ဗတော။

ပါဏိမ္မိ၊ လက်ဝါးပြင်၌။ ဝဏော၊ အနာသည်။ စေ နာဿ၊ အကယ်၍ မရှိ သည်ဖြစ်ငြားအံ့။ ပါဏိနာ၊ လက်ဖြင့်။ ဝိသံ၊ အဆိတ်ကို။ ဟရေယျ၊ ကိုင်နိုင်၏။ ဝိသံ၊ အဆိတ်သည်။ အဗ္ဗဏံ၊ အနာမရှိသော လက်ကို။ န အန္တေတိ၊ အစဉ် မလိုက်။ ဝေ-တထာ၊ ထို့အတူ။ အကုဗ္ဗတော၊ သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် လုံ့လမပြုသောသူအား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။တောလိုက်မုဆိုးတယောက်၏ အိမ်ရှင်မဖြစ်သော သောတာပန် မိန်းမသည် လင်ယောက်ျားဖြစ်သူ တောလိုက်သွားကားနီး၌ အိမ်ရှင်မ တို့၏ ဝတ္တရားအရ လေး မြှား လက်နက်တို့ကို ပြင်ဆင်၍ ပေး၏။ ထိုသို့ ပြင်ဆင်၍ပေးသည်ကို ရဟန်းအချို့ မြင်တွေ့သည့်အခါ သောတာပန် ဖြစ်ပါလျက် မည်သို့သောအကြောင်းကြောင့် ဤသို့ ပြုလုပ်ရသနည်း ဟု ကဲ့ရဲ့ကြ၏။ ယင်းသို့ ရဟန်းများက ကဲ့ရဲ့သည်ကို မြတ်စွာဘုရားမှ ကြားသိသောအခါ ချစ်သား ရဟန်းတို့... မုဆိုး၏ ဇနီးဖြစ်သူသည် အိမ်ရှင်မတို့၏ ဝတ္တရားအရ လင်၏အမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ၎င်း၌ သေစေလိုသော စေတနာ မရှိ၊ သေစေလိုသော စေတနာ ရှိမှသာလျှင် အပြစ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အနာမရှိသော လက်သည် အဆိပ်ကို ကိုင်သော်လည်း အဆိပ်မတက်၊ အနာရှိသော လက်ဖြင့် အဆိပ်ကို ကိုင်မှသာလျှင် အဆိပ်တက်၏ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၉-ပါပဝဂ်၊ ကုက္ကုဒ္ဓမိတ္တနေသာဒဝတ္ထု)

၁၅ မပြစ်မှားထိုက်သော ရဟန္တာကို ပြစ်မှားသဖြင့် မိမိအပြစ် မိမိပင် ခံရကြောင်း ဒေသနာတော်

ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ၊ သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနင်္ဂဏဿ။

တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပါပံ၊ သုခမော ရဇော ပဋိဝါတံ ခိတ္တော။

ယော ဗာလော၊ အကြင်သူမိုက်သည်။ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ၊ မပြစ်မှားအပ်သော။ သုဒ္ဓဿ၊ စင်ကြယ်သော။ အနင်္ဂဏဿ၊ ကိလေသာမရှိသော။ နရဿ ပေါသဿ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒုဿတိ၊ ပြစ်မှားအံ့။ ပဋိဝါတံ၊ လေညာသို့။ ခိတ္တော၊ ပစ်အပ်သော။ သုခမော၊ သိမ်မွေ့သော။ ရဇော၊ မြူသည်။ တမေဝ၊ ထိုပစ်တတ်သော သူသို့သာလျှင်။ ပစ္စေတိ ဣဝ၊ ရှေးရှုလာသကဲ့သို့။ တမေဝ ဗာလံ၊ ထိုပြစ်မှားသော သူမိုက်သို့သာလျှင်။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုအကျိုးသည်။ ပစ္စေတိ၊ ရှေးရှုလာ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။တောလိုက် မုဆိုးတယောက်သည် အမဲလိုက် ခွေးများနှင့်အတူ မြို့မှထွက်၍ တောသို့ ဝင်၏။ အဝင်တွင် တောမှထွက်၍ ဆွမ်းအလို့ငှါ

မြို့သို့ဝင်သော ရဟန္တာတပါးနှင့် လမ်းခရီး၌ ဆုံ၏။ ယင်းသို့ဆုံမိစဉ် မုဆိုးသည် စိတ်မကြည်မသာဖြင့် ရဟန္တာအား ကြည့်လျက် ဒီသူယုတ်မာနှင့် တွေ့လျှင် သားကောင်တော့ ရလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ရဟန္တာအား ကျိန်ဆဲ၏။ ကျိန်ဆဲပြီး၍ စိတ်မကြည်မသာနှင့် တောသို့ ဝင်၏။ တောသို့ ဝင်သော်လည်း မည်သည့် သားကောင်မှ မရသဖြင့် အမျက်ဒေါသဖြင့် တောမှ ပြန်ထွက်၍ လာ၏။ သို့ပြန်ထွက်လာလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် ယခင် ရဟန္တာ ဆွမ်းခံမှ အပြန်နှင့် တွေ့ပြန်၏။ ယင်းသို့ တွေ့စဉ် “ဟဲ့ သူယုတ်မာ....သင့်ကြောင့် ငါ့မှာ သားကောင် မရဖြစ်ရ သည်။ သားကောင်အစား သင့်ကိုပင် ခွေးစာကျွေးမည်ဟု ခွေးများကို ကြိုးဖြေ၍လွှတ်၏။ ရဟန္တာသည် ထိုမုဆိုးအား မပြုလုပ်ရန်တောင်းပန် လျက် ပြေး၏။ ပြေးပြီး နီးရာသစ်ပင် တပင်ပေါ်သို့ တသူခန့်မျှ တက်ပြီးလျှင် ရပ်၍နေ၏။ (လက်ခုပ် တဖေါင်ကို တသူဟု ခေါ်၏) ထိုအခါ မုဆိုးသည် ရဟန္တာအား ဟဲ့သူယုတ်မာ....သင်ပြေး၍ လွှတ်နိုင် ရိုးလားဟု ပြောဆိုကာ အောက်မှနေ၍ မြှားအချွန်ဖြင့် ရဟန္တာ၏ ခြေဘဝါးသို့ ခုန်၍ ခုန်၍ ထိုး၏။ ထိုအခါ ရဟန္တာသည် ရပ်တည်ရာ မရနိုင်တော့၍ ကိုယ်ရုံသင်္ကန်းသည် ကျွတ်သဖြင့် အောက်မှာရှိသော မုဆိုးအပေါ်သို့ အုပ်၍ ကျ၏။ ထိုအခိုက်တွင် အောင်မှ ခွေးတို့သည် အပေါ်မှ ရဟန္တာ ကျလာပြီ အထင်နှင့် သင်္ကန်းဖြင့် အုပ်၍နေသော မိမိသခင် မုဆိုးအား ရဟန္တာဟု အမြင်မှားကာ အသေ ကိုက်သတ်၍ အသားတို့ကို စားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၉-ပါပဝဂ်၊ ၉-ကောကသုနခလုဒ္ဓကဝတ္ထု)

၁၆ မည်သည့်အရပ်တွင် ပုန်းအောင်း၍ နေစေကာမူ သေခြင်းမှ မလွတ်နိုင်သော ဒေသနာတော်

န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဓမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
န ဝိဇ္ဇတေ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊ ယတြ ဌိတံ နပ္ပသဟေယျ မစ္စ။

အန္တလိက္ခေ၊ ကောင်းကင်၌။ ဌိတောပိ၊ တည်၍နေသော်လည်း။ မစ္စုနာ၊
သေမင်းလက်မှ။ န မုစ္ဆေယျ၊ မလွတ်ကင်းရာ။ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ သမုဒ္ဒရာအလယ်၌။
ဌိတောပိ၊ တည်၍နေသော်လည်း။ န မုစ္ဆေယျ၊ မလွတ်ကင်းရာ။ ပဗ္ဗတာနံ
ဝိဝရံ၊ တောင်ခေါင်းတွင်းသို့။ ပဝိဿ၊ ဝင်၍နေသော်လည်း။ န မုစ္ဆေယျ၊
မလွတ်ကင်းရာ။ ယတြ၊ အကြင်အရပ်၌။ ဌိတံ၊ တည်သောသူကို။ မစ္စု၊
သေမင်းသည်။ နပ္ပသဟေယျ၊ မညှဉ်းဆဲရာ။ သော ဇကတိပ္ပဒေသော၊ ထိုသေမင်း
မနှိပ်စက်နိုင်သော အရပ်သည်။ န ဝိဇ္ဇတေ၊ မရှိပြီ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။သမီးဖြစ်သူ ယသောဓရာ မင်းသမီးကို စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊
သား ဒေဝဒတ်ကိုလည်း သံဃာအဖွဲ့မှ နှင်ထုတ်ခြင်းကြောင့်၎င်း
မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌ မကျေမနပ် ဖြစ်ကာ ငြိုငြင် လာသဖြင့်
မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံရာလမ်း၌ သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းသည် ပရိသတ်နှင့်တကွ
လမ်းကိုပိတ်လျက် ဘုရားမကြွနိုင်ရန် ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ နေ၏။ ယင်းသို့
ပြုလုပ်ခြင်းကို မြတ်စွာဘုရားက “ဤမင်းသည် (၇)ရက် အတွင်း၌
မြေမျိုလိမ့်မည်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ မိန့်ဆိုသည်ကို သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း
ကြားသိ၍ ဘုံ (၇)ဆင့် ပေါ်သို့ တက်၍ နေ၏။ ယင်းသို့ နေစဉ်
(၇)ရက်ပြည့်သော နေ့၌ ၎င်း၏ စီးတော်မြင်းကို အကြောင်းပြု၍
မြေသို့မဆင်းလျှင် မဖြစ်တော့သော အကြောင်းကြောင့် မေ့လျော့ကာ
မြေသို့ ဆင်း၍လာ၏။ ယင်းသို့ ဆင်းလာသည့် အခိုက်အတန့်၌ပင်
မြေကြီးသည် သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းအား ဟက်တက်ကွဲ၍မျိုတော့၏။ ထို့ကြောင့်
သေဘေးမှ လွတ်အောင်ပြေး၍ရသော အရပ်သည် မရှိပြီဟု မြတ်စွာ
ဘုရားသည် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၉-ပါပဝဂ်၊ ၁၂-သုပ္ပဗုဒ္ဓသက္ခဝတ္ထု)

၁၇ သေမင်းသည် သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို အိုခြင်း သေခြင်းဖြင့် မောင်းနှင်ကုန်၏
ဟူသော ဒေသနာတော်

ယထာ ဒဏ္ဍေန ဂေါပါလော၊ ဂါဝေါ ပါဇေတိ ဂေါစရံ။

ဝေ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ အာယံ ပါဇေန္တိ ပါဏိနံ။

ဂေါပါလော၊ နွားကျောင်းသားသည်။ ဒဏ္ဍေန၊ လှံတံဖြင့်။ ဂါဝေါ၊
နွားပျိုကို။ ဂေါစရံ၊ ကျက်စားရာအရပ်သို့။ ပါဇေတိ ယထာ၊ မောင်းနှင်သကဲ့သို့။

ဧဝံ-တထာ၊ ထို့အတူ။ ဇရာ စ၊ အိုခြင်းသည်၎င်း။ မစ္စ၊ စ၊ သေခြင်းသည်၎င်း။
ပါဏိနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ အာယံ၊ အသက်ကို။ ပါဇေန္တိ၊ မောင်းနှင်ကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ကျောင်းအမ ဝိသာခါ၏ ဥပုသ်သည်မ ၅၀၀-တို့သည် ဥပုသ်၏
အကျိုးအတွက် သံသရာမှ လွတ်မြောက်မှုဆုကို မတောင်းမူ၍ လောကီ
အကျိုးကိုသာ ဆုတောင်းကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှ အပြစ်ဆိုတော်
မူပြီးလျှင် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၀-ဒဏ္ဍဝဂ်၊ ၅-ဥပေါသထိကဇ္ဈိနံ ဝတ္ထု၊)

၁၈ မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာဆုံးမပြီးမှ သူတပါးအား ဆုံးမသင့်ကြောင်းဒေသနာတော်
အတ္တာနုမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ။

အထည မနုဿာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော။

အတ္တာနုမေဝ၊ မိမိကိုယ်ကို သာလျှင်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပတိရူပေ၊
သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အကျင့်၌။ နိဝေသယေ၊ တည်ရှိစေရာ၏။ အထ၊
ထိုနောင်မှ။ အညံ၊ သူတပါးကို။ အနုဿာသေယျ၊ အစဉ်ဆုံးမရာ၏။ ပဏ္ဍိတော၊
ပညာရှိသောသူသည်။ န ကိလိဿေယျ၊ သူတပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဖြင့် မညစ်
နွမ်းစေရာ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။သူတပါးတို့အား တရားလယ်၍ ဟောကာဖြင့် နေလေ့ရှိသော
တရားဟော ကောင်းသော ဥပနန္ဒမထေရ်သည် မိမိ ကိုယ်တိုင်က
သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အကျင့်၌ မတည်ရှိသဖြင့် မိမိကိုယ်
တိုင်က သင့်လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးပါမှ သူတပါးတို့အား
အစဉ် ဆုံးမပါဟု မြတ်စွာဘုရားမှ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂--အတ္တဝဂ်၊ ၂-ဥပနန္ဒထေရသဘူပုတ္တဝတ္ထု၊)

၁၉ သူတပါးကို ဆုံးမရလွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမသည့်အခါမလွယ်ကြောင်း
ဒေသနာတော်

အတ္တာနုဉ္ဇေ တထာ ကယိရာ၊ ယထာည မနုဿာသတိ။

သုဒန္တော ဝတ ဒမေထ၊ အတ္တာ ဟိ ကိရ ဒုဒ္ဒမော။

ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာဖြင့်။ အညံ၊ သူတပါးကို။ အနုဿာသတိ၊
အစဉ်ဆုံးမ၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့်။ အတ္တာနုဉ္ဇေ-အတ္တာနုဉ္ဇေ၊ မိမိ၏

ကိုယ်ကိုသာလျှင်။ ကယိရာ၊ ထိုနည်းတူစွာ ပြုကျင့်ရာ၏။ သုဒန္တော ၀တ၊ မိမိ ကိုယ်ကို ယဉ်ကျေးပြီးသည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဒမေထ၊ ဆုံးမရာ၏။ ဟိ၊ ထိုစကား သင့်စွာ။ အတ္တာ၊ မိမိကိုယ်သည်။ ဒုဒ္ဒမော ကိရ၊ ဆုံးမခြင်းငှါ အလွန်ခဲယဉ်းသတတ်။ အဓိပ္ပာယ်။ ။ ပဓာနိက တိဿမထေရ်သည် သူတပါးတို့အား အကျင့်ဖြင့် ညွှန်ပြဆုံးမ၏။ သို့သော် သူတပါးတို့အား ညွှန်ပြ ဆုံးမသလို မိမိကိုယ် တိုင်က မကျင့်မကြံဘဲ နေ၏။ ထို့ကြောင့် သူတပါးတို့အား အခြင်း အရာ အမျိုးမျိုးနှင့် ဆုံးမတတ်သော သူသည် မိမိကိုယ်ကိုလည်း ဤအတိုင်းပင် ဆုံးမရာ၏။ သို့သော် သူတပါးတို့အား ဆုံးမရလွယ်ကူ သလောက် မိမိကိုယ်ကို ပြန်၍ဆုံးမရသည်မှာ အလွန်ပင် ခက်ခဲလှ၏ဟု ပဓာနိက တိဿမထေရ်ကို ဆုံးမတော်မူခဲ့လေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂-အတ္တဝဂ်၊ ၃-ပဓာနိကတိဿမထေရ်ဝတ္ထု)

၂၀ မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် အားကိုးရာ အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော၊ ကော ဟိ နာထော ပရော သိယာ။

အတ္တနာ ဟိ သုဒန္တေန၊ နာထံ လဗ္ဘတိ ဒုလ္လဘံ။

အတ္တာ ဟိ၊ မိမိသည်သာလျှင်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ နာထော၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။ ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွာ။ ပရော၊ မိမိမှ တပါးဖြစ်သော။ ကော၊ အဘယ်မည်သောသူသည်။ နာထော၊ အဘယ်သူ၏ ကိုးကွယ်ရာသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း။ သုဒန္တေန၊ ကောင်းစွာ ဣန္ဒြေကို ဆုံးမခြင်းဖြင့်။ ဒုလ္လဘံ၊ ရနိုင် ခဲလှသော။ နာထံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော မှီခိုရာကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရနိုင်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကုမာရကဿပ မယ်တော်သည် မိမိ၏ သားအား ချစ်ခြင်း မေတ္တာနှင့် သားအား အစဉ်တွေ့လိုသည်ဖြစ်၍ တရားပင် အားမထုတ် နိုင်ဘဲ သားကို တွေ့မြင်နိုင်ရန် တောင့်တလျက် ရှိ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာ ဘုရားက ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ ကင်းငြိမ်းရန် အလို့ငှါ သားကိုပင် အားကိုး၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်။ မိမိကိုယ်ကို မိမိအားကိုး၍ ဝိပဿနာ ပွားများမှ သာလျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း တရားပြသဖြင့် ကုမာရကဿပ မယ်တော်သည် တရားရ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို မြက်စွာဘုရားဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂-အတ္တ ဝဂ်၊ ၄-ကုမာရကဿပမောဟာဝတ္ထု)

၂၁ အသက်ကြီးလျက် အကြားအမြင်မရှိသူသည် (လူ)ကြီးသည်နှင့် မတူကြောင်း
ဒေသနာတော်

အပ္ပဿုတာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဓေါ ဇီရတိ။

မံသာနိ တဿ ဝစုန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝစုတိ။

အပ္ပဿုတော၊ နည်းသော အကြားအမြင်ရှိသော။ အယံ ပုရိသော၊
ဤ ယောက်ျားသည်။ ဗလိဗဒ္ဓေါ၊ နွားလားကဲ့သို့။ (ဝါ) နွားကဲ့သို့။
ဇီရတိ၊ ကြီးပြင်း၏။ တဿ၊ ထိုနည်းသော အကြားအမြင်ရှိသော ယောက်ျား
အား။ မံသာနိ၊ အသားတို့သည်။ ဝစုန္တိ၊ တိုးပွားကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။
ပညာ၊ အသိပညာသည်။ န ဝစုတိ၊ မတိုးပွား။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ လာဠုဒါယိမထေရ်သည် မင်္ဂလာရှိသောအခါ၌ မင်္ဂလာမရှိ
သော စကားတို့ကို ပြော၏။ မင်္ဂလာမရှိသောအခါ၌ မင်္ဂလာရှိသော
စကားတို့ကို ပြော၏။ ထိုအချင်းအရာကို မြတ်စွာဘုရားမှ ကြားသိတော်
မူသောအခါ အသက်ကြီးသူသည် အသက်ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိ
ပညာ ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံရမည်။ အသိပညာ ဗဟုသုတ မရှိပါက
(လူ)ကြီးသည်နှင့် မတူ၊ (နွား)ကြီးသည်နှင့် တူ၏။ နွားသည် အဘယ်
သို့ သဘောရှိသနည်း။ နွားငယ်ကလေး အဖြစ်မှ နွားကြီးအဖြစ်သို့
ကူးပြောင်း၍ လာသော်လည်း အသားများသာ တိုးပွား၍ လာပေ၏။
အသိတရားဟူ၍ အနည်းငယ်မျှ တိုးပွား၍မလာ၊ ထို့ကြောင့် လူဖြစ်သူ
သည် အသက်ကြီးသည်နှင့် အမျှ အသိပညာ ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံ
တိုးပွားရမည်။ ယင်းသို့ ပြည့်စုံတိုးပွားမှသာလျှင်လူကြီးသည်နှင့်တူ၏ဟု
အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၁-ရာဇဝင်၊ ၇-လာဠုဒါယိမထေရ်ဝတ္ထု)

၂၂ ရဟန်းတို့သည် ညီညွတ်ခြင်းနှင့် ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ ဟူသော
ဒေသနာတော်

သုခေါ ဗုဒ္ဓါန မပ္ပါဒေါ၊ သုခါ သဒ္ဓမ္မဒေသနာ။

သုခါ သံဃဿ သမဂ္ဂိ၊ သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ။

ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ပွင့်တော်မူခြင်းသည်။ သုခေါ၊
ချမ်းသာ၏။ သဒ္ဓမ္မဒေသနာ၊ သူတော်ကောင်းတရားကို ဟောကြားခြင်းသည်။

သုခါ၊ ချမ်းသာ၏။ သံဃဿ၊ သံဃာတော်၏။ သာမဂ္ဂိ၊ ညီညွတ်ခြင်းသည်။
 သုခါ၊ ချမ်းသာ၏။ သမဂ္ဂါနံ၊ ညီညွတ်ကုန်သော ရဟန်း အဖွဲ့အစည်းတို့၏။
 တပေါ၊ ပြုံးခြံသော အကျင့်သည်။ သုခေါ၊ ချမ်းသာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ရဟန်း တစ်စုတို့သည် ကာမဂုဏ်တရားနှင့် မွေ့လျော်ပါက
 ချမ်းသာ၏။ မင်း၏ စည်းစိမ်သာလျှင် ချမ်းသာ၏။ အစားကောင်း
 စား၍နေခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ဟု အငြင်းပွားကာ နေကြသည်တွင်
 မြတ်စွာဘုရားမှ ကြားသိတော်မူ၍ မည်သည့်စည်းစိမ်မှ ချမ်းသာမှု
 မရှိ၊ သံဃာညီညွတ်ခြင်း အဖွဲ့ညီညွတ်ခြင်းသည်သာ ချမ်းသာမှုအစစ်
 ဖြစ်ပေ၏ဟု ဟောကြားတော်မူပေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၄-ဗုဒ္ဓဝဂ်၊ ၇-သမ္မဟုလဘိက္ခဝတ္ထု)

၂၃ နိုင်လျှင်ရန်ပျား ရှုံးလျှင်ဆင်းရဲ အနိုင်အရှုံးကို အလိုမရှိသူသည် စိတ်ချမ်းသာ၏
 ဟူသော ဒေသနာတော်

ဇယံ ဝေရံ ပဿတိ၊ ဒုက္ခံ သေတိ ပရာဇိတော။

ဥပသန္တော သုခံ သေတိ၊ ဟိတွာ ဇယပရာဇယံ။

ဇယံ-ဇယန္တော၊ သူတပါးကို အောင်နိုင်သော သူသည်။ ဝေရံ၊ ရန်ကို။
 ပဿတိ၊ ပွားစေ၏။ (ဝါ) ရန်များ၏။ ပရာဇိတော၊ ရှုံးသောသူသည်။
 ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။ ဥပသန္တော၊ ကိလေသာမီးကို
 ငြိမ်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဇယပရာဇယံ၊ အောင်ခြင်း၊ ရှုံးခြင်းကို။
 ဟိတွာ၊ စွန့်ပယ်၍။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။တနေ့သောအခါ ကောသလဘုရင်ကြီးသည် တူတော်မောင်
 အဇာတသတ်မင်းနှင့် စစ်ထိုးရာတွင် စစ်ရှုံးလာသဖြင့် သလွန်ညောင်
 စောင်းပေါ်၌ တလူးလူး တလိမ့်လိမ့်နှင့် ညည်းညူကာ နေစဉ်တွင်
 ရဟန်းအများ တွေ့မြင်သွားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား
 လေသောအခါ ချစ်သားရဟန်းတို့....သူတပါးကို အောင်နိုင်သော
 သူသည် ရန်များ၏။ ရှုံးသောသူသည်လည်း စိတ်ဆင်းရဲ၏။ နိုင်သည်
 ကိုလည်း အလိုမရှိ၊ ရှုံးသည်ကိုလည်း အလိုမရှိသော သူတို့သာလျှင်
 အလွန်ပင် စိတ်ချမ်းသာ၏ဟု အသက်ပါ ဒေသနာကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုဝေဂ်၊ ၃-ကောသလရညော ပရာဇယဝတ္ထု)

၂၄ ရာဂမီးလောက် ပူသော မီးသည် မရှိပြီ ဟူသော ဒေသနာတော်

နတ္ထိ ရာဂသမော အဂ္ဂိ၊ နတ္ထိ ဒေါသသမော ကလိ။

နတ္ထိ ခန္ဓသမာ ဒုက္ခာ၊ နတ္ထိ သန္တိပရံ သုခံ။

ရာဂသမော၊ ရာဂနှင့်တူသော။ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဒေါသသမော၊ ဒေါသနှင့်တူသော။ ကလိ၊ အပြစ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ခန္ဓသမာ၊ ခန္ဓာနှင့်တူသော။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း အကြောင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သန္တိပရံ၊ နိဗ္ဗာန်ထက် သာလွန်သော။ သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ရာဂမီးသည် အလွန်ပင် ပူပြင်းလှ၏။ ရာဂမီးလောက် ပူသော မီးသည် မရှိ၊ အမျက်ဒေါသသည် အလွန်ပင် အပြစ်ကြီး၏။ အမျက် ဒေါသလောက် ကြီးသော အပြစ်သည် မရှိ၊ ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင် ရသော ဆင်းရဲခြင်းသည် အလွန်ပင် ဆင်းရဲ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာထက် သာလွန်သော ချမ်းသာခြင်းသည်လည်း မရှိပြီဟု မြတ်စွာဘုရားသည် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုခဝဂ်၊ ၄-အညတြဝတ္ထု)

၂၅ အနာကင်းခြင်းသည် ကြီးစွာသော လာဘ်တပါးဟု ဟောသော ဒေသနာတော်

အာရောဂျံ ပရမာ လာဘာ၊ သန္တုဋ္ဌိ ပရမံ ဓနံ။

ဝိဿာသာ ပရမာ ဉာတိ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ။

အာရောဂျံ၊ အနာကင်းခြင်းသည်။ ပရမာ၊ လွန်ကဲသော။ လာဘာ၊ လာဘ်တည်း။ သန္တုဋ္ဌိ၊ မိမိရအပ်သော ဥစ္စာဖြင့် ရှောင်ရဲခြင်းသည်။ ပရမံ၊ လွန်ကဲသော။ ဓနံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဝိဿာသာ၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်။ ပရမာ၊ လွန်ကဲကောင်းမြတ်သော။ ဉာတိ၊ အဆွေအမျိုးတည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ ပရမံ၊ လွန်ကဲသော။ သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းတည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ကောသလဘုရင်ကြီးသည် အစာကို လွန်ကဲစွာ စား၏။ ထိုသို့ စားသည်ကို သင့်လျော်အောင် လျော့၍ စားရန် မြတ်စွာဘုရားမှ ဆုံးမတော်မူသောကြောင့် ထက်ငှက်မျှသော အစာကို လျော့၍ စားသောအခါ ကျန်းမာလာ၏။ ယင်းသို့ အစားလျော့စားခြင်းကြောင့်

ကျန်းမာကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသောအခါ
မြတ်စွာဘုရားမှ အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုခဝဂ်၊ ၆-ပသေနဒီကောသလဝတ္ထု)

၂၆ သံချေးသည် သံကိုပင် ပြန်၍ စားသည် ဟူသော ဒေသနာတော်

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊ တတုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။

ဧဝံ အတိဓောနစာရိနံ၊ သာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

မလံ၊ သံချေးသည်။ အယသာဝ၊ သံမှသာလျှင်။ သမုဋ္ဌာယ၊ ဖြစ်၍။
တတော၊ ထိုသံမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ တမေဝ၊ ထိုသံကိုသာလျှင်။ ခါဒတိ ဣဝ၊
စားဘိသကဲ့သို့။ ဧဝံ-တထာ၊ ထို့အတူ။ အတိဓောနစာရိနံ၊ ပစ္စည်းလေးပါး
တို့၌ မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်သော ရဟန်းကိုသာ။ သာနိ ကမ္မာနိ၊ မိမိ၌ဖြစ်၍
မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော ထိုမကောင်းမှုကံတို့သည်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့။ နယန္တိ၊
ဆောင်ကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။တိဿရဟန်းကြီးသည် နှမ (သို့မဟုတ်) အမ၏ ရက်လုပ်ပေး
သော နူးညံ့သော သက်န်းကို မနက်ဖြန်မှ ဝတ်ရုံမည်ဟု စွဲလမ်းကာ
နေစဉ် ရောဂါတခုဖြင့် ထိုည၌ပင် ပျံ့လွန်တော်မူ၏။ ထိုသက်န်းကို
စွဲလမ်း၍ ပျံ့လွန်တော်မူသဖြင့် မိမိကျင့်ခဲ့သော အကျင့်ဖြင့် သုဂ္ဂတိဘုံသို့
လားနိုင်ပါလျက် သေခါနီးအခါ၌ ဂတိလွဲမှားသောစိတ်ကြောင့် ဒုဂ္ဂတိ
ဘုံသို့ လားကာ ယင်းသက်န်း၌ပင် သန်းကြီးမကြီးအဖြစ်သို့ ကျရောက်
ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမှုတွေ မည်မျှပင်ပြုလုပ်ခဲ့စေကာမူ သေခါနီး၌
ဂတိတချက်မှားပါက ပြိတ္တာဘဝသို့ ကျရောက်ပတ်သည်ဟု အထက်ပါ
ဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၈-မလဝဂ်၊ ၃-တိဿထေရဝတ္ထု)

၂၇ မမြဲသောသင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်သောဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊
သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်

အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝေ၊ ဤသို့ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (အနိစ္စလက္ခဏာ မည်၏)

၂၇ ဆင်းရဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝေ၊ ဤသို့ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (ဒုက္ခလက္ခဏာ မည်၏။)

၂၈ အစိုးမရသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်။ အနတ္တာ၊ အစိုးမရ အလိုသို့ မလိုက်ကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝေ၊ ဤသို့ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (အနတ္တလက္ခဏာ မည်၏)

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဤဒေသနာတော် သုံးပါးသည် ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ၂၀-မဂ္ဂဝဂ်၊

၂-၃-၄ လက္ခဏဝတ္ထုတို့၌ ရဟန်းနှင့် ရဟန်းမိန်းမများကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော် ဖြစ်၏။

၃၀ နှိပ်စက်အပ်သော သေမင်းကို တားဆီးနိုင်သူ မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်

န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။

အန္တကေနာမိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတိသု တာဏတာ။

အန္တကေန၊ သေမင်းယုတ်သည်။ အမိပန္နဿ၊ နှိပ်စက်အပ်သောသူအား။ တာဏာယ၊ တားဆီးနိုင်ခြင်းငှါ။ ပုတ္တာ၊ သားသမီးတို့သည်။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ပိတာပိ၊ အမိအဖတို့သည်လည်း။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဗန္ဓဝါပိ၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့သည်လည်း။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဉာတိသု၊ အဆွေအမျိုးတို့၌။ အန္တကေန၊ သေမင်းယုတ်အား။ တာဏတာ၊ တားဆီးနိုင်သောသူသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ပဋ္ဌာစာရီ သူဌေးသမီးသည် လင်သေ၊ သားနှစ်ယောက်သေ၊ မောင်နှင့် မိဘနှစ်ပါးလည်း သေသည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့သေသည်ရှိသော် သောက၊ ပရိဒေဝ နှိပ်စက်သဖြင့် ထောက်တည်ရာမရ ရူးသွပ်ခါ ဘုရားကျောင်းတော်သို့ ရောက်သွား၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ချစ်သမီး....သင်၏ စိတ်တို့သည် မိဘမွေးသည့်အတိုင်း ရှိလော”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင်၊ ချစ်သမီး.... သေမင်းမှ နှိပ်စက်အံ့သော အခါ လင်သည်၎င်း၊ သားသည်၎င်း၊ မိဘ ဆွေမျိုးတို့သည်၎င်း မည်သူမျှ သေမင်းကို မတားဆီး နိုင်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၀-မဂ္ဂဝဂ်၊ ၁၂-ပဋ္ဌာစာရီဝတ္ထု)

၃၁ ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်သော ရဟန်းများသည် အပါယ်သို့ရောက်မည် ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ကာသာဝကဏ္ဍာ ဗဟဝေါ၊ ပါပဓမ္မာ အသညတာ။

ပါပါ ပါပေဟိ ကမ္မေဟိ၊ နိရယံ တေ ဥပပဇ္ဇရေ။

ကာသာဝကဏ္ဍာ၊ သင်္ကန်းကိုလည်ပင်း၌ ကပ်ရောက်ကုန်သော။ ဗဟဝေါ၊ များစွာကုန်သော။ ပါပဓမ္မာ၊ ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်သော။ အသညတာ၊ ကိုယ်နှုတ်တို့သည် စောင့်စည်းခြင်း မရှိကြကုန်သော။ ပါပါ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ တေ ဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းတို့သည်။ ပါပေဟိ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ ကမ္မေဟိ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပြုသော မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့်။ နိရယံ၊ ငရဲ၌။ ဥပပဇ္ဇရေ၊ ပြစ်ကြကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရဟန်းတစ်စုတို့သည် ရဟန်း၏ အကျင့်ကို မကျင့်ပါဘဲလျက် ရဟန်းတို့နှင့် မလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြသည့်အတွက် အပါယ်ခံရသို့ ကျရောက်ပြီး၊ ထိုမှ တဖန် ဂေါတမဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရောက်သောအခါ ဂိဇ္ဈကုဋ် တောင်၌ ရဟန်း ပြိတ္တာများ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ရှင်မောဂ္ဂလန်မှ တဆင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူပေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၁-ဒုစ္စရိတဖလပီဋိတဝတ္ထု)

၃၂ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မစောင့်စည်းဘဲ ဒါယကာလှသော ဆွမ်းကို စားသော ရဟန်း သည် သံတွေခဲပျိုရသည်က မြတ်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်

သေယျော အယောဂုဠော ဘုတ္တော၊ တတ္တော အဂ္ဂိသိဉ္စပမော။

ယဉ္ဇေ ဘုဉ္ဇေယျ ဒုဿိလော၊ ရဋ္ဌပိဏ္ဍိ အသညတော။

ဒုဿိလော၊ သီလမရှိသော ရဟန်းသည်။ အသညတော၊ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာတို့ကို စောင့်စည်းခြင်းမရှိပါဘဲလျက်။ ရဋ္ဌပိဏ္ဍိ၊ ပြည်သူပြည်သား ဒါယကာ ဒါယိကာမများတို့ သဒ္ဓါ၍လှသော ဆွမ်းကို။ ယဉ္ဇေ ဘုဉ္ဇေယျ၊ အကြင်စားငြားအံ့။ တတော၊ ထိုဆွမ်းကို စားသောက်။ တတ္တော၊ ရဲရဲညီး ပူလောင်သော။ အဂ္ဂိသိဉ္စပမော၊ မီးအလုံအဆင်းနှင့် တူသော။ အယောဂုဠော၊ သံတွေခဲကို သာလျှင်။ ဘုတ္တော၊ စားရခြင်းသည်။ သေယျော၊ အလွန် မြတ်သေး၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဝဂ္ဂုမုဒါ မြစ်ကမ်းနား၌ နေထိုင်ကြသော ရဟန်းတစ်စုတို့သည် ရဟန်းအကျင့်မကျင့်ကြဘဲလျက် ပစ္စည်းလေးပါး အလို့ငှါ မိမိတို့အား အထင်ကြီးစေလျက် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍ စားသောက်ကြ၏။ ယင်းသို့ စားသောက်ကြသည်ကို မြတ်စွာဘုရားမှ သိရှိတော်မူသောအခါ ထိုရဟန်းတို့အား ပစ္စည်းလေးပါးကို ရလို့မဖြင့် ဒါယကာတို့အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍စားသောက် ရဲရဲညီးပူလောင်သော သံတွေခဲကိုသာ မျှီချသည်က ဤဘဝ ဤခန္ဓာကိုယ် တခုတည်းသာ ပျက်စီးမည်ဖြစ်၍ မြတ်သေး၏။ ပစ္စည်းလေးပါး အလို့ငှါ ဒါယကာတို့ အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍ စားသောက်သော သူ့ကိုယ်ပေါင်း ပြောက်ပြား

စွာ အပါယ်ငရဲ၌ ပျက်စီးလိမ့်မည်ဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာ ဖြစ်ပေသည်။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၃-ဝဂ္ဂ၊ မုဒါတိရိယဘိက္ခုဝတ္ထု)

၃၃ သူတပါးမယား ပိုဝံ့သူသည် အပါယ်သို့ လားရကြောင်း ဒေသနာတော်

စတ္တာရိ ဌာနာနိ နရော ပမတ္တော၊ အာပဇ္ဇတိ ပရဒါရူပသေဝီ။

အပုညလာဘံ န နိကာမသေယံ၊ နိန္ဒိ တတိယံ နိရယံ စတုတ္ထံ။

ပရဒါရူပသေဝီ၊ သူတပါး မယားကို မှီဝဲလိုက်စားလေ့ရှိသော။ ပမတ္တော၊ သတိမေ့လျော့ခြင်း ရှိသော။ နရော၊ လူသည်။ အပုညလာဘံ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ရခြင်းသို့၎င်း။ န နိကာမသေယံ၊ အလိုရှိတိုင်း မအိပ်ရခြင်းသို့၎င်း။ တတိယံ၊ သုံးခုမြောက်သော။ နိန္ဒိ၊ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းသို့၎င်း။ စတုတ္ထံ၊ လေးခု မြောက်သော။ နိရယံ၊ ငရဲခံရခြင်းသို့၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါး ကုန်သော။ ဌာနာနိ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းတို့သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အနာထပိဏ်သူဌေး၏ တူဖြစ်သော ခေမက သူဌေးသားသည် အလွန် အဆင်းလှ၏။ မိန်းမတို့သည် ထိုသူဌေးသားကို မြင်ပါက ရာဂဖြင့် နှိပ်စက်၍ မိမိသဘောဖြင့် ကောင်းစွာ ရပ်တည်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ ထိုအခွင့်အရေးကို သူဌေးသား ခေမကသည် အပြည့် အဝ ခံစား၏။ ထိုအဖြစ်ကြောင့် မင်းချင်းယောက်ျားတို့၏ အကြိမ်ကြိမ် ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရ၏။ နောက်ဆုံးတွင် အနာထပိဏ်သူဌေးက မြတ်စွာ ဘုရားမှ အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောပြောပြသ ဆိုဆုံးမတော် မူသဖြင့် သောတာပန် အဖြစ်ကို ရ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၄-ခေမကသေဋ္ဌိပုတ္တဝတ္ထု)

၃၄ မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ လှူဒါန်းသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ဝိစေယျ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ။

ဝိစေယျ ဒါနံ သုဂတပ္ပသဌံ၊ ယေ ဒက္ခိဏေယျာ ဣဓ ဇီဝလောကေ။

တေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ၊ ဗီဇာနိ ဝုတ္တာနိ ယထာ သုခေတ္တေ။

ယတ္ထ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ၊ များသောအကျိုးရှိ၏။ တသ္မာ၊ ယိုးကြောင့်။ ဝိစေယျ၊ ရွေးချယ်

စိစစ်၍။ ဒါနံ၊ အလ္လုဒါနကို။ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပေးလှူအပ်၏။ ဝိစေယ၊ မြတ်သော
အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ်ရွေးချယ်၍။ ဒါနံ၊ ပေးသောအလှူကို။ သုဂတပ္ပသဋ္ဌံ၊
ဘုရားရှင်တို့သည် ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဣဓ ဇီဝလောကေ၊ ဤသတ္တလောက၌။
ယေ ဒက္ခိဏေယျာ၊ အကြင်မြတ်သော အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
ဧတေသု၊ ထိုမြတ်သော အလ္လုခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဒိန္နာနိ၊ ပေးလှူအပ်သော အလ္လုဒါန
တို့သည်။ သုခေတ္တေ၊ လယ်ယာ မြေကောင်း၌။ ဝုတ္တာနိ၊ စိုက်ပျိုးအပ်ကုန်သော။
ဗီဇာနိ ယထာ၊ မျိုးစေ့တို့ကဲ့သို့။ မဟပ္ပလာနိ၊ များသော အကျိုးရှိကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။လယ်ယာမြေကောင်းကို ရွေးချယ်၍ စိုက်ပျိုးသော ကောက်ပဲ
သီးနှံတို့သည် စည်ကားစွာ သီးပွင့်ကြ၏။ ယင်းသို့ သီးပွင့်ကြသကဲ့သို့
စိုက်ပျိုးသော သူများမှာလည်း အကျိုးများစွာ ခံစားရ၏။ ယင်းသို့
ခံစားရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဒါနမှ ပြုလုပ်ရာ၌လည်း မြတ်သော အလ္လုခံ
ပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ် ရွေးချယ်၍ လှူခြင်းအားဖြင့် အလ္လုရှင်တို့မှာလည်း
များစွာသောအကျိုးကို ခံစားရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ၂၄-တဏှာဝဂ်၊ အက္ခိုရဝတ္ထု)

၃၅ သံဃိက ဝတ္ထုပစ္စည်းကို စားမိ၍ ပြိတ္တာဖြစ်ရသော ကျိုးကန်း ဒေသနာတော်

- (က) ပဉ္စယောဇနိကာ ဇိဝှါ၊ သီသံ တေ နဝယောဇနံ။
ကာယော အစ္စုဂ္ဂတော တုယံ၊ ပဉ္စဝိသတိယောဇနံ။
ကိံ နု ကမ္ပံ ကရိတုန၊ ပတ္တောသိ ဒုက္ခမိဒိသံ။

(က) ဘော၊ အို...ကျိုးပြိတ္တာ။ တေ၊ သင်၏။ ဇိဝှါ၊ လျှာသည်။
ပဉ္စယောဇနိကာ၊ ငါးယူဇနာ ရှိ၏။ သီသံ၊ ဦးခေါင်းသည်။ နဝယောဇနံ၊
ကိုးယူဇနာရှိ၏။ တုယံ၊ သင်၏။ ကာယော၊ ကိုယ်သည်။ ပဉ္စဝိသတိယောဇနံ၊
၂၅-ယူဇနာသို့တိုင်အောင်။ အစ္စုဂ္ဂတော၊ အထက်သို့မြင့်တက်၏။ ဟံ၊ သင်သည်။
ကိံကမ္ပံ၊ အဘယ်သို့သော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို။ ကရိတုန၊ ပြုခဲ့မိ
သောကြောင့်။ ဤဒိသံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့။ ပတ္တော၊
ရောက်သည်။ အသိနု၊ ဖြစ်ရလေဘိသနည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်သည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်သို့ ကြွလွှား
စဉ် လျှာ ငါးယူဇနာ၊ ဦးခေါင်း ကိုးယူဇနာ၊ ကိုယ် ၂၅-ယူဇနာ

ရှိသဖြင့် အော်မြည်လျက် ရှိနေသော ကျီးပြိတ္တာတကောင်ကို မြင်တွေ့၏။ မြင်တွေ့သောအခါ ယင်းပြိတ္တာ၏ အဖြစ်ကို ရှင်မောဂ္ဂလာန်မှ အထက်ပုဂံ ဂါထာဖြင့် မေးမြန်း၏။ ထိုအခါ ကျီးပြိတ္တာမှ အောက်ပါ အတိုင်း လျှောက်ထား၏။

(၁) အဟံ ဘန္တေ မောဂ္ဂလာန၊ ကဿပဿ မဟေသိနော။
သံဃဿ အာဘတံ ဘတ္တံ၊ အာဟရေသိံ ယဒိစ္ဆကံ။

(၁) ဘန္တေ မောဂ္ဂလာန၊ အရှင်ဘုရား မောဂ္ဂလာန်။ အဟံ၊ ဘုရား တပည့်တော် ကျီးပြိတ္တာသည်။ ကဿပဿ မဟေသိနော၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရား သခင်၏။ သံဃဿ၊ သံဃာတော်တို့အလို့ငှါ။ အာဘတံ၊ ရွှေ့ရှုဆောင်ယူထား အပ်သော။ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ယဒိစ္ဆကံ၊ အလိုရှိသည့်အတိုင်း။ အာဟရေသိံ၊ နှုတ်သီးဖြင့် ဆောင်ယူခဲ့ဘူးပါသည် ဘုရား။

အဓိပ္ပါယ်။ ။အရှင်ဘုရား မောဂ္ဂလာန် အကျွန်ုပ် ကျီးပြိတ္တာသည် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌ သံဃာတော်များ အတွက် လှူဒါန်းရန် ယူဆောင်၍လာသော ဆွမ်းကို လမ်းခုလပ်မှ နှုတ်သီးဖြင့် သုံးကြိမ် ထိုးသုတ်၍ ယူစားမိပါသည်ဘုရား၊ ထိုဆွမ်းသည် သံဃာပိုင် သော ဆွမ်းလည်း မဟုတ်သေးပါ၊ လူလည်း မလူရသေးပါ၊ လူရန် ရည်ရွယ်၍ ယူဆောင်လာကာမျှ လမ်းခုလပ်၌သာရှိသော ဆွမ်းဖြစ်ပါ သည် ဘုရား ထိုသို့ရည်မှန်းကာထားသော သံဃာ့ပစ္စည်းကို ယူစား မိသည့်အတွက် အဝီစိငရဲ၌ များစွာသော နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး ခံခဲ့ ရပါသည်၊ ထိုမှတဖန် လွတ်ပြန်ပါသော်လည်း ဤဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ ကျီးပြိတ္တာအဖြစ်နှင့် အော်မြည်ကာ နေရပါသည် ဘုရားဟု လျှောက် ထားလေ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ အဋ္ဌကထာ၊ ၅-မာလဝဂ်၊ ၁၂-ကာကပေတဝတ္ထု)

၃၆ ဘုရားကိုသာရှိခိုး၍ပနေဘဲ တရားကိုသာလျှင် ကျင့်အပ်သော ဒေသနာတော်

ဣမိနာ ပူတိကာယေန၊ ဒိဋ္ဌေန ကိံ တေ ဝက္ကလိ။

ဓမ္မံ ပဿတိ မံ ပဿ၊ ဓမ္မဉ္စ မံ န ပဿတိ။

ဝက္ကလိ၊ ငါ့ထံပါး၌ အမြဲနေရပါလျက် ဘာမှန်းမသိတဲ့ ဝက္ကလိ ရဟန်း။ ဣမိနာ ပူတိကာယေန၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ရုပ် ငါဗုဒ္ဓအကောင်ပုပ်ကို။ ဒိဋ္ဌေန၊ အမြဲ

မပြတ် ရှိခိုး ပူဇော်နေခြင်းဖြင့်။ တေ၊ သင့်အား။ ကိံ၊ ဘာအကျိုးတရား ရတော့အံ့နည်း။ ဓမ္မံ၊ ငါဗုဒ္ဓဟောကြားသော တရားတော်မြတ်ကို။ ပဿတိ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ရှုမြင်နိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ မံ၊ ငါဗုဒ္ဓကို။ ပဿ-ပဿတိ၊ အမြဲမပြတ် ရှိခိုးပူဇော်၍ နေသည်မည်၏။ ဓမ္မံ၊ အနတ္တဉာဏ်စစ် တရားအနှစ်ကို။ န ပဿတိ၊ မရှုမမြင်၍ နေပါမူကား။ မံ၊ ငါဗုဒ္ဓကို။ န ပဿတိ၊ ဘုရား ဘုရားဟု တမ်းတ ကာ ကြည်ညို၍ နေပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓရတနာအစစ်ကို ဘယ်အခါမှ မတွေ့ရ လေတော့သတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ မြတ်စွာဘုရား၌ အလွန်ပင် ချစ်ခင်ကြည်ညိုသော ဝဏ္ဏလိရဟန်း ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အပါးတော်၌ မည်သို့မျှ မသွားဘဲ အမြဲ မပြတ် ရှိခိုး၍နေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အထက်ပါအတိုင်း ငါဗုဒ္ဓအား ပုဂ္ဂိုလ်စွဲဖြင့် ရှိခိုးနေခြင်းသည် သင်၌ ဘာအကျိုးမှမရှိ၊ အချည်းနှီးသာ ဖြစ်၏။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ကျွတ်လွတ်မည်မဟုတ်ပေ၊ ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်မှ သာလျှင် သံသရာဝဋ်ကကျွတ်လွတ်၍ သင်၌ အကျိုးရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း အချို့သော ရဟန်းတို့သည် ငါဟောသော တရားကို ကျင့်ကြံသဖြင့် သောတာပန် စသည်အားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်သာလျှင် ငါဟောသည့်တရားကို မကျင့်ဘဲနှင့် ငါ့အား ရှိခိုးကာ နေသည်ဖြစ်၍ ယခုအချိန်သို့တိုင် သင့်အား ဘာအကျိုးမှ မခံစားရ၊ ထို့ကြောင့် တရားကိုသာ ကျင့်ရန် ဝဏ္ဏလိ ရဟန်းကြီးအား ဆုံးမတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ၂၅-ဘိက္ခုဝဂ်၊ ၁၁-ဝဏ္ဏလိထေရဝတ္ထု)

၃၇ ဘုရားအနေကဇာတင် ဒေသနာတော်

- (က) အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။
- (ခ) ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟက္ခန္ဓံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ။

(က) ဂဟကာရက၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍ လာသော တဏှာယောကျ်ား ဟယ်.... လက်သမား။ ပုနပုနံ၊ အဖန်တလဲလဲ။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲလှ၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ဂဟကာရံ ဂဝေသန္ဓော၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍လာသော တဏှာယောကျ်ား သင်လက်သမားကို ရှာဖွေသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ အနိဗ္ဗိသံ အဝိဒ္ဓန္ဓော၊ သင့်ကိုမြင်နိုင် ဉာဏ်မဏ္ဍိုင်ကို လက်ကိုင် မရသောကြောင့်သာလျှင်။ အနေကဇာတိသံသာရံ၊ ဘဝများစွာသံသရာ ကာလ ပတ်လုံး။ ဝါလေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး။ သန္ဓာဝိသံ သံသာရိံ၊ ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ။ ဝါ ထိုထို ဤဤ အတည်မနား ပြေးသွားခဲ့ရလှလေပြီ။

(ခ) ဂဟကာရက၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍လာသော တဏှာယောကျ်ား ဟယ်.... လက်သမား။ တံ၊ သင့်ကို။ ဒိဋ္ဌော၊ ယခုဒိဋ္ဌ ငါမြင်ရသည်။ အသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ တံ၊ သင်သည်။ ပုန၊ တဖန်။ ဂေဟံ၊ အတ္တဘော တည်းဟူသော ခန္ဓာအိမ်ကို။ န ကာဟသိ၊ မပြုရတော့အံ့။ တေ၊ သင်၏။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဖာသုကာ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော အခြင်ရနယ် အသွယ်သွယ်တို့ကို။ ဘဂ္ဂါ၊ ဖျက်အပ်ကုန်ပြီ။ တေ၊ သင်၏။ ဂဟကုဋ္ဌံ၊ ခန္ဓာ အိမ်၏ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အထွဋ်ကို။ ဝိသင်္ခတံ၊ ချွတ်ဖျက်လိုက်ပေပြီ။ မေ၊ ငါ၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်တော်သည်။ ဝိသင်္ခါရဂတံ၊ နိဗ္ဗာန်ရှေ့ဘုံကို အာရုံပြုသော အားဖြင့် ရောက်ပေပြီ။ တဏှာနံ၊ တဏှာအစစ် တရားရှစ်တို့၏။ ခယံ၊ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်း အကောင်းဆုံးခေါ်ဆို အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ အဇ္ဈဂါ၊ ငါရပေပြီ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသောအခါ ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူသောအနေကဇာတင်ဂါထာဖြစ်၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၁-ရာဇဝဂ်၊ ၈-အာနန္ဒာထေရဝတ္ထု)

၃၈ အပ္ပက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်း ဒေသနာတော်

(က) ကိံသု ဆေတွာ သုခံ သေတိ၊ ကိံသု ဆေတွာ န သောစတိ။
ကိဿသု ဧကဓမ္မဿ၊ ဝဓံ ရောစေတိ ဂေါတမ။

(က) ဘော ဂေါတမ၊ အို.... ရှင်ဂေါတမ။ ကိံသု၊ အဘယ်ကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကြောင့်။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရသနည်း။ ကိံသု၊

အဘယ်ကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရသနည်း။ ကိဿသု၊ အဘယ်သို့သော။ ဧကဓမ္မဿ၊ တခုသောတရားအား။ ဝဓံ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို။ ရောစေတိ၊ အလိရှိဘိသနည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။မိမိမယားကို မနိုင်သော အက္ခောသပုဏ္ဏားကြီးသည် မိမိမယားကိုးကွယ်သော မြတ်စွာဘုရားကို ရန်ရှာလိုသော သဘောဖြင့် မည်သည့်အရာကို သတ်ရမည်နည်းဟု အထက်ပါဂါထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ပြဿနာကို မေးရာ မြတ်စွာဘုရားမှ အောက်ပါ ဂါထာဖြင့် ဟော၏။

- (ခ) ကောဓံ ဆေတွာ သုခံ သေတိ၊ ကောဓံ ဆေတွာ န သောစတိ။
 ကောဓဿ ဝိသမူလဿ၊ မဓုရဂ္ဂဿ ဗြာဟ္မဏ။
 ဝဓံ အရိယာ ပသံသန္တိ၊ တဉ္စိ ဆေတွာ န သောစတိ။

(ခ) ဗြာဟ္မဏ၊ ပုဏ္ဏားကြီး။ ကောဓံ၊ အမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။ ကောဓံ၊ အမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရ။ ဝိသမူလဿ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်သော။ မဓုရဂ္ဂဿ၊ လက်စားချေရမှ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်လေ့ရှိသော။ ကောဓဿ၊ အမျက်ဒေါသအား။ ဝဓံ၊ သတ်ဖြတ်သောသူကို။ အရိယာ၊ ဘုရားရဟန္တာနှင့်တကွ ပညာရှိအပေါင်းတို့သည်။ ပသံသန္တိ၊ ချီးမွမ်းတော်မူကြကုန်၏။ ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွ။ တံ၊ ထိုအမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဏ္ဏားကြီးအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားကြီး.... လက်စားပြန်၍ချေရမှကျေနပ်နှစ်သိမ့်၍ စိတ်၌သာယာမှုရှိသော အမျက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာလည်း နေရ၏။ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုလည်း မရှိ၊ ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိသူတော်ကောင်းများလည်း ချီးမွမ်းကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပုဏ္ဏားကြီး.... အမျက်ဒေါသကို သတ်ခြင်းအားဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏားကြီးသည် သံဝေဂရရှိပြီး ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၆-ဗြာဟ္မဏဝဂ်၊ ၁၆-အက္ခောသပုဏ္ဏားဝတ္ထု)

လောကနိတိကျမ်း ၁-ပဉ္စိတကဏ္ဍ

၁ ပျင်းရိသောသုတ္တံ အတတ်ပညာ မရရှိနိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၃) အလသဿ ကုတော သိပ္ပံ၊ အသိပ္ပဿ ကုတော ဓနံ။
အဓနဿ ကုတော မိတ္တံ၊ အမိတ္တဿ ကုတော သုခံ။
အသုခဿ ကုတော ပုညံ၊ အပုညဿ ကုတော ဝရံ။

အလသဿ၊ ပျင်းသောသူအား။ ကုတော သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာ အဘယ်သို့ တတ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ အသိပ္ပဿ၊ အတတ်ပညာမရှိသောသူအား။ ကုတော ဓနံ၊ ဥစ္စာအဘယ်သို့ ရနိုင်အံ့နည်း။ အဓနဿ၊ ဥစ္စာမရှိသောသူအား။ ကုတော မိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်းကောင်း အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း။ အမိတ္တဿ၊ အဆွေခင်ပွန်း ကောင်း မရှိသောသူအား။ ကုတော သုခံ၊ ချမ်းသာအဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း။ အသုခဿ၊ ချမ်းသာမှု မရှိသောသူအား။ ကုတော ပုညံ၊ ကောင်းမှု အဘယ်သို့ ပြုနိုင်အံ့နည်း။ အပုညဿ၊ ကောင်းမှုမရှိသောသူအား။ ကုတော ဝရံ၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို အဘယ်သို့ ရောက်နိုင်အံ့နည်း။

၂ အတတ်ပညာနှင့် တူသော ဥစ္စာသည် မရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၄) သိပ္ပံ၊ သမံ ဓနံ နတ္ထိ၊ သိပ္ပံ စောရာ န ဂဏ္ဍန္တိ။
ဣဓ လောကေ သိပ္ပံ မိတ္တံ၊ ပရလောကေ သုခါဝဟံ။

သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာနှင့်။ သမံ၊ တူသော။ ဓနံ၊ ဥစ္စာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာကို။ စောရာ၊ ခိုးသူတို့သည်။ န ဂဏ္ဍန္တိ၊ မယူနိုင်ကုန်။ ဣဓ လောကေ၊ ဤလောက၌။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာသည်။ မိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်း ကောင်း မည်၏။ ပရလောကေ၊ တမလွန်ဘဝ၌။ သုခါဝဟံ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆောင်တတ်၏။

၃ အတတ်ပညာကို ပြေးပြေးသင်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅) သနေ သိပ္ပံ သနေ ဓနံ၊ သနေ ပဗ္ဗတ မာရုဟံ။
သနေ ကာမဿ ကောဓဿ၊ ဣမေ ပဉ္စ သနေ သုနေ။

သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာကို။ သနေ၊ ပြေးပြေးသာလျှင် သင်အပ်၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကို။ သနေ၊ ပြေးပြေးသာလျှင် ရှာအပ်၏။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်ကို။ အာရုဟံ-

အာရဟန္တာ၊ တက်သောသူသည်။ သနော၊ ဖြေးဖြေးသာ တက်ရာ၏။ ကာမဿ၊ ကာမဂုဏ်ခံစားရာ၌။ သနော၊ ဖြေးဖြေးသာလျှင် ခံစားရာ၏။ ကောဓဿ၊ အမျက် ထွက်ရာ၌လည်း။ သနော၊ ဖြေးဖြေးသာလျှင် ထွက်ရာ၏။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤငါးပါး သော အမှုကိစ္စတို့ကို။ သနော သနော၊ ဖြေးဖြေးသာလျှင် ကျင့်ရာ၏။

၄ အဋ္ဌာရသ (၁၈)ရပ်သော ပညာအကြောင်း ပါဠိအနက်

- (၁၀) သုတိ သမ္မုတိ သင်္ချာ စ၊ ယောဂါ နီတိ ဝိသေသကာ။
ဂန္ဓဗ္ဗာ ဂဏိကာ စေဝ၊ ဓနုဗေဒါ စ ပူရဏာ။
- (၁၁) တိကိစ္ဆာ ဣတိဟာသာ စ၊ ဇောတိမာယာ စ ဆန္ဒတိ။
ကေတု မန္တာ စ သဒ္ဓါ စ၊ သိပ္ပါဋ္ဌာရသကာ ဣမေ။

(၁၀) သုတိ စ၊ အကြားအမြင်အတတ်၎င်း။ သမ္မုတိ စ၊ တရားစီရင်ရေး ဓမ္မသတ်အတတ်၎င်း။ သင်္ချာ စ၊ ဂဏန်းသင်္ချာအတတ်၎င်း။ ယောဂါ စ၊ စူးဆောက် တန်ဆာလောအတတ်၎င်း။ နီတိ စ၊ နီတိကျမ်းအတတ်၎င်း။ ဝိသေသကာ စ၊ ယာယီ ယတြာ ဗျာကရိုဏ်းအတတ်၎င်း။ ဂန္ဓဗ္ဗာ စ၊ စောင်းငြင်း ပတ်သာ တေးကဗျာ အတတ်၎င်း။ ဂဏိကာ စေဝ၊ လက်ပစ်အတတ်၎င်း။ ဓနုဗေဒါ စ၊ လေးမြားအတတ်၎င်း။ ပူရဏာ စ၊ ရှေးဟောင်း စကား အတတ်၎င်း။

(၁၁) တိကိစ္ဆာ စ၊ ဆေးအတတ်၎င်း။ ဣတိဟာသာ စ၊ ရယ်ရှင်ဘွယ်ရာ အတတ်၎င်း။ ဇောတိ စ၊ ဗေဒင်အတတ်၎င်း။ မာယာ စ၊ လှည့်စားတတ် သော အတတ်၎င်း။ ဆန္ဒတိ စ၊ ဆန်းကျမ်းအတတ်၎င်း။ ကေတု စ၊ သံတမန် အတတ်၎င်း။ မန္တာ စ၊ ဂါထာမန္တန်အတတ်၎င်း။ သဒ္ဓါ စ၊ သဒ္ဓါကျမ်းအတတ် ၎င်း။ ဣမေ၊ ဤသည်တို့သည်ကား။ အဋ္ဌာရသကာ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ သိပ္ပါ၊ အတတ်ပညာတို့တည်း။

၅ ပညာရှိတို့သည် မမေးမှုကား ပပြောဆိုကြောင်း ပါဠိအနက်

- (၁၂) အပုဋ္ဌော ပဏ္ဍိတော ဘေရိ၊ ပဇ္ဇုန္နော ဟောတိ ပုစ္ဆိတော။
ဗာလော ပုဋ္ဌော အပုဋ္ဌောပိ၊ ဗဟုမ္ပိ ဘဏတေ သဒါ။

လောကေ၊ လောက၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ အပုဋ္ဌော၊ ရှုမမေးမှုကား။ ဘေရိ၊ စည်ကြီးသဘွယ်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပုစ္ဆိတော၊ ဘုရားသည်

မေးမှုကား။ ပဇ္ဇန္နော၊ မိုဃ်းကြီးသဘွယ်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ လောကေ၊ လောက
၌။ ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ ပုဋ္ဌောပိ၊ မေးသော်၎င်း။ အပုဋ္ဌောပိ၊ မမေး
သော်၎င်း။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဗဟုမ္ပိ၊ များစွာလည်း။ ဘဏတော၊ ပြောတတ်
သာလျှင်ကတည်း။

၆ ရေအတိမ်အနက်ကို ကြာရိုးကို ကြည့်သဖြင့် သိအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၄) ဇလပ္ပမာဏံ ကုမုဒနာဠု၊ ကုလပ္ပမာဏံ ဝိနယောပဓာနံ။

ဗျတ္တိပမာဏံ ကထိတဝါကျံ၊ ပထဝီပမာဏံ တိဏမိလတံ ။

ဇလပ္ပမာဏံ၊ ရေ အတိမ်အနက်ကို။ ကုမုဒနာဠု၊ ကြာရိုးကို မြင်သဖြင့်
သိအပ်၏။ ကုလပ္ပမာဏံ၊ အမျိုးကောင်း၊ မကောင်းကို။ ဝိနယောပဓာနံ၊
ကိုယ်အမူရာ နှုတ်အမူရာ ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်၏။ ဗျတ္တိပမာဏံ၊ ပညာရှိမရှိကို။
ကထိတဝါကျံ၊ သူဆိုအပ်သော စကားဖြင့် သိနိုင်၏။ ပထဝီပမာဏံ၊ မြေကောင်း၊
မကောင်းကို။ တိဏမိလတံ၊ မျက်ညှိုးမညှိုးကို မြင်သဖြင့် သိနိုင်၏။

၇ အတတ်နှင့်တူသော မိတ်ဆွေမရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၂၃) နတ္ထိ ဝိဇ္ဇာသမံ မိတ္တံ၊ န စ ဗျာဓိသမော ရိပု။

န စ အတ္တသမံ ပေမံ၊ န စ ကမ္မသမံ ဗလံ။

ဝိဇ္ဇာသမံ၊ အတတ်နှင့်တူသော။ မိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
ဗျာဓိသမော၊ အနာနှင့်တူသော။ ရိပု၊ ရန်သူမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အတ္တသမံ၊
မိမိနှင့်တူမျှသော။ ပေမံ၊ ချစ်အပ်သောသူသည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။ ကမ္မသမံ၊
ကံနှင့်တူသော။ ဗလံ၊ အားသည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။

၈ ကျီးကန်းတို့အလယ်၌ ဟင်္သာသည် မတင့်တယ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၂၄) ဟံသော မဇ္ဈေ န ကာကာနံ၊ သီဟော ဂုန္နံ န သောဘတေ။

ဂဒြဘမဇ္ဈေ တုရဂေါ၊ ဗာလမဇ္ဈေ စ ပဏ္ဍိတော။

ဟံသော၊ ဟင်္သာသည်။ ကာကာနံ၊ ကျီးတို့၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။
န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ သီဟော၊ ခြင်္သေ့သည်။ ဂုန္နံ၊ နွားတို့၏။ မဇ္ဈေ၊
အလယ်၌။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ တုရဂေါ၊ မြင်းသည်။ ဂဒြဘမဇ္ဈေ၊
မြည်းတို့၏ အလယ်၌။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ ဗာလမဇ္ဈေ၊ သူမိုက်တို့၏
အလယ်၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။

၉ အရူးနှင့်တူသူ လေးယောက် ပါဠိအနက်

(၃၀) အဓနဿ ရသံ ခါဒါ၊ အဗလဿ ဟတာ နရာ။
အပညဿ ဝါကျကထာ၊ ဥမ္မတ္တကသမာ ဣမေ။

အဓနဿ၊ ဥစ္စာမရှိဘဲလျက်။ ရသံခါဒါ၊ အရသာ အစားကြူးသောသူ။
အဗလဿ၊ ခွန်အားမရှိဘဲလျက်။ ဟတာ နရာ၊ အသတ်အပုတ် ကြိုက်တတ်
သောသူ။ အပညဿ၊ ပညာမရှိဘဲလျက်။ ဝါကျကထာ၊ စကားလိုလားသူ။
ဣမေ၊ ဤသည်တို့သည်ကား။ ဥမ္မတ္တကသမာ၊ အရူးနှင့်သာ တူကုန်၏။

၁၀ သူယုတ်မာနှင့် တူသော လက္ခဏာသုံးပါး ပါဠိအနက်

(၃၁) အနတ္တိယံ ဂမယန္တော၊ အပုစ္ဆော ဗဟုဘာသကော။
အတ္တဂုဏံ ပကာသန္တော၊ တိဝိဓံ ဟိနလက္ခဏံ။

အနတ္တိယံ၊ သူမခေါ်ဘဲလျက်။ ဂမယန္တော၊ သူ့အိမ်သို့ သွားဖန်များ
သောသူ။ အပုစ္ဆော၊ သူမမေးဘဲလျက်။ ဗဟုဘာသကော၊ များစွာ ပြောလေ့
ရှိသောသူ။ အတ္တဂုဏံ၊ မိမိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ပကာသန္တော၊ ပလွှားတတ်
သောသူ။ ဣမံ တိဝိဓံ၊ ဤ သုံးပါးသည်။ ဟိနလက္ခဏံ၊ သူယုတ်မာ၏
လက္ခဏာတည်း။

၁၁ မရောင့်ရဲသူ လေးယောက် ပါဠိအနက်

(၃၅) န တိတ္ထော ရာဇာ ဓနမ္ပိ၊ ပဏ္ဍိတောပိ သုဘာသိတေ။
စက္ခုပိ ပိယဒဿနေ၊ န တိတ္ထော သာဂရော ဇလေ။

ရာဇာ၊ မင်းမည်သည်ကား။ ဓနမ္ပိ၊ ဥစ္စာ၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။
ပဏ္ဍိတောပိ၊ ပညာရှိသည်လည်း။ သုဘာသိတေ၊ စကားကောင်း၌။ န တိတ္ထော၊
ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။ စက္ခုပိ၊ မျက်စိသည်လည်း။ ပိယဒဿနေ၊ ချစ်သောသူကို
မြင်ခြင်း၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။ သာဂရော၊ သမုဒ္ဒရာသည်။ ဇလေ၊
ရေ၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။

၁၂ ယောက်ျားများကို အထင်မသေးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၃၇) ဟိနပုတ္တော ရာဇာမစ္စော၊ ဗာလပုတ္တော စ ပဏ္ဍိတော။
အဓနဿ ဓနံ ဗဟု၊ ပုရိသာနံ န မညထ။

ဟိနပုတ္တော၊ အမျိုးယုတ်သောသူ၏ သားဖြစ်လျက်လည်း။ ရာဇာမစ္ဆော၊ မင်းအမတ် ဖြစ်တတ်၏။ ဗာလပုတ္တော စ၊ သူမိုက်၏သား ဖြစ်လျက်လည်း။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိတတ်၏။ အဓနဿ၊ ဥစ္စာမရှိသောသူ၏သား ဖြစ်လျက်လည်း။ ဓနံ၊ ဥစ္စာသည်။ ဗဟု၊ များစွာရှိတတ်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပုရိသာနံ၊ ယောက်ျားတို့ကို။ န မညထ၊ မထေမဲ့မြင် မပြုကုန်ရာ။

၁၃ အပိယုတ် အပယုတ်မှ ပွေးသော သားသည် အမူအရာ မကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၂) မာတာဟိနဿ ဒုဗ္ဘာသာ၊ ပိတာဟိနဿ ဒုကြိယာ။

ဥဘော မာတာ ပိတာ ဟိနာ၊ ဒုဗ္ဘာသာ စ ဒုကိရိယာ။

မာတာဟိနဿ၊ အပိယုတ်သော သူအား။ ဒုဗ္ဘာသာ၊ စကားမကောင်း။ ပိတာ ဟိနဿ၊ အဘယုတ်သော သူအား။ ဒုကြိယာ၊ အကျင့်မကောင်း။ ဥဘော မာတာပိတာဟိနာ၊ အမိရော အဘပါ ယုတ်မှုကား။ ဒုဗ္ဘာသာ စ၊ စကားလည်း မကောင်း။ ဒုကိရိယာ စ၊ အကျင့်လည်း မကောင်း။

၁၄ အမိမြတ်အဖမြတ်မှပွေးသောသားသည် အမူအရာကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၃) မာတာသေဠဿ သုဘာသာ၊ ပိတာသေဠဿ သုကြိယာ။

ဥဘော မာတာ ပိတာ သေဠာ၊ သုဘာသာ စ သုကိရိယာ။

မာတာသေဠဿ၊ အမိမြတ်သောသူအား။ သုဘာသာ၊ စကားကောင်း၏။ ပိတာသေဠဿ၊ အဘမြတ်သောသူအား။ သုကြိယာ၊ အကျင့်ကောင်း၏။ ဥဘော မာတာပိတာသေဠာ၊ အမိရော အဘပါ မြတ်မှုကား။ သုဘာသာ စ၊ စကားလည်း ကောင်း၏။ သုကိရိယာ စ၊ အကျင့်လည်း ကောင်း၏။

၁၅ သူယုတ်မာ၏ မကောင်းသော အကျင့်အကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၄) သုနခေါ သုနခံ ဒိသ္မာ၊ ဒန္တံ ဒဿေတိ ဟိံ သိတုံ။

ဒုဇ္ဇေနာ သုဇနံ ဒိသ္မာ၊ ရောသယံ ဟိံ သ မိစ္ဆတိ။

သုနခေါ၊ ခွေးတကောင်သည်။ သုနခံ၊ ခွေးတကောင်ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ရောသယံ၊ ချုတ်ချယ်လျက်။ ဟိံ သိတုံ၊ ညှဉ်းဆဲအံ့သောငှါ။ ဒန္တံ၊ သွားကို။ ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ဒုဇ္ဇေနာ၊ သူယုတ်သည်။ သုဇနံ၊ သူတော်ကောင်းကို။

ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ရောသယံ၊ ချုတ်ချယ်အံ့သောငှါ။ ဟိံသံ၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို။
ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။

၁၆ အုန်းသီးလောက်ကြီးသော မိမိ အပြစ်ကို မမြင်၊ နှမ်းစေ့ခန့် ရှိသော သူတပါး
အပြစ်ကို မြင်သော ပါဠိအနက်

(၇၅) တိလမတ္တံ ပရေသံဝ၊ အပ္ပဒေါသဉ္စ ပဿတိ။
နာဠိကေရမ္ပိ သဒေါသံ၊ ခလဇာတော န ပဿတိ။

ခလဇာတော၊ ယုတ်သော သဘောရှိသောသူသည်။ ပရေသံဝ၊ သူတပါး
တို့၏သာလျှင်။ တိလမတ္တံ၊ နှမ်းစေ့ခန့်မျှရှိသော။ အပ္ပဒေါသံ၊ နည်းသော
အပြစ်ကို။ ပဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ နာဠိကေရမ္ပိ၊ အုန်းသီးလောက် ရှိသည်လည်း
ဖြစ်ထသော။ သဒေါသံ၊ မိမိ၏အပြစ်ကို။ န ပဿတိ၊ မမြင်တတ်။

၁၇ ဥဩဌှက်၏ အဆင်းသည် အသံသာ ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၄) ကောကိလာနံ သရော ရူပံ၊ နာရီရူပံ ပတိဗ္ဗတံ။
ဝိဇ္ဇာ ရူပံ အရူပါနံ၊ ခမာ ရူပံ တပဿီနံ။

ကောကိလာနံ၊ ဥဩတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။ သရော၊ အသံတည်း။
နာရီရူပံ၊ မိန်းမတို့၏ အဆင်းကား။ ပတိဗ္ဗတံ၊ လင်ကို မြတ်နိုးစေခြင်းတည်း။
အရူပါနံ၊ ရုပ် ဆင်းသဏ္ဌာန် မကောင်းသော သူတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။
ဝိဇ္ဇာ၊ အတတ်တည်း။ တပဿီနံ၊ ရသေ့ ရဟန်းတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။
ခမာ၊ သည်းခံခြင်းတည်း။

၁၈ မိန်းမတို့ဥစ္စာကား အဆင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၅) ဣတ္ထိနဉ္စ ဓနံ ရူပံ၊ ပုရိသာနံ ဝိဇ္ဇာ ဓနံ။
ဘိက္ခုနဉ္စ ဓနံ သီလံ၊ ရာဇာနဉ္စ ဓနံ ဗလံ။

ဣတ္ထိနံ၊ မိန်းမတို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ ရူပံ၊ အဆင်းတည်း။ ပုရိသာနံ၊
ယောက်ျားတို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ ဝိဇ္ဇာ၊ အတတ်တည်း။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်း
တို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ သီလံ၊ သီလတည်း။ ရာဇာနံ၊ မင်းတို့၏။ ဓနံ၊
ဥစ္စာကား။ ဗလံ၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတည်း။

၁၉ ထမင်းကို အစာမကြမိ မချီးမွမ်းအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၉) ဇိဏ္ဏမန္တံ ပသံသေယျ၊ ဒါရဉ္စ ဂတယောဗ္ဗနံ။

ရဏာပုနာဂတံ သူရံ၊ သဿဉ္စ ဂေဟမာဂတံ။

အန္တံ၊ ထမင်းကို။ ဇိဏ္ဏံ၊ အစာမကြမိ။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရာ၏။ ဒါရဉ္စ၊ မယားကိုလည်း။ ဂတယောဗ္ဗနံ၊ အရွယ်လွန်မှ။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရာ၏။ သူရံ၊ ရဲမက်ကို။ ရဏာပုနာဂတံ၊ စစ်အောင်၍ပြန်မှ။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရာ၏။ သဿံ၊ ကောက်ကို။ ဂေဟမာဂတံ၊ အိမ်သို့ရောက်မှ။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရာ၏။

၂၀ နှစ်လင် သုံးလင် ပြောင်းပြီးသော မိန်းမသည် မာယာ ပျားတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၀) ဒွိတ္တိပတိကာ နာရီ စ၊ ဘိက္ခု ဒွိတ္တိ ဝိဟာရိကော။

ဒွိတ္တိပါသမုတ္တော ပက္ခိ၊ ကတမာယာ ဗဟူတရံ။

ဒွိတ္တိပတိကာ၊ နှစ်လင် သုံးလင် ကွာပြီးသော။ နာရီ စ၊ မိန်းမသည်၎င်း။ ဒွိတ္တိဝိဟာရိကော၊ နှစ်ကျောင်း သုံးကျောင်း ပြောင်းပြီးသော။ ဘိက္ခု စ၊ ရဟန်းသည်၎င်း။ ဒွိတ္တိပါသမုတ္တော၊ ကျော့ကွင်းမှ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် လွတ်ပြီးသော။ ပက္ခိ စ၊ ငှက်သည်၎င်း။ ဗဟူတရံ၊ အလွန်များစွာ။ ကတမာယာ၊ ပြုအပ်သော မာယာရှိကုန်၏။

၂၁ သူယုတ်မာကို ပုတ်ခတ်ဆုံးမခြင်းဖြင့် ယဉ်ကျေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၁) ဒုဇ္ဇနံ ပဟာရော ဒန္တိ၊ အမိတ္တံ ဒန္တိ အဘာဏိကော။

ဣတ္ထိနံ ဗျာသနံ ဒန္တိ၊ ရာဂိနံ အပ္ပဘောဇနံ။

ဒုဇ္ဇနံ၊ သူယုတ်ကို။ ပဟာရော၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရာ၏။ အမိတ္တံ၊ မကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်းကို။ အဘာဏိကော၊ စကားဆိုမြဲကို မဆိုသဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရာ၏။ ဣတ္ထိနံ၊ မကောင်းသောမိန်းမကို။ ဗျာသနံ၊ စည်းစိမ်ကို မအပ်နှင်းသဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရာ၏။ ရာဂိနံ၊ အစာ၌တပ်မက်တတ်သောသူကို။ အပ္ပဘောဇနံ၊ အစားရှားခြင်းဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရာ၏။

၂၂ သားတရာပင် မွေးပွားသော်လည်း စွန့်ပစ်ထိုက်သော မိန်းမအကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၂) ဝိဝါဒသီလိံ ဥဿယဘာဏိနိ၊ ပဿတဏှိံ ဗဟုပါကဘုတ္တိနိ။

အဂ္ဂန္တဘုတ္တိံ ပရဂေဟဝါသိနိ၊ နာရိံ စဇေ ပုတ္တသတမ္ပိ ပုမာ။

ဝိဝါဒသီလိံ၊ ငြင်းခုံတတ်သောအလေ့ရှိ၏။ ဥဿယဘာဏိနိံ၊ ငြူစူစောင်း
မြောင်းတတ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိ၏။ ပဿတဏှိံ၊ မြင်တိုင်းကိုလည်း
နှစ်သက်တတ်၏။ ဗဟုပါကဘုတ္တိနိံ၊ များစွာလည်း ချက်ပြုတ်၍ စားတတ်၏။
အဂ္ဂန္တဘုတ္တိံ၊ လင်၏အဦးကို စားတတ်၏။ ပရဂေဟဝါသိနိံ၊ သူတပါး အိမ်သို့
လည်း သွားတတ်နေတတ်သောအလေ့ရှိ၏။ တံ နာရိံ၊ ထိုမိန်းမကို။ ပုတ္တသတမ္ပိ၊
သားတရာပင် မြင်ငြားသော်လည်း။ ပုမာ၊ ယောက်ျားသည်။ စဇေ၊ စွန့်ပစ်ရာ၏။

၂၃ ဆင်းရဲသောအမျိုး၌ ဖြစ်စေကာမူ ထိမ်းမြားသင့်သော မိန်းမပျိုအကြောင်း
ပါဠိအနက်

(၁၀၇) သာမာ မိဂက္ခိ တနုမဇ္ဈဂတ္တာ၊
သူရု သုကေသီ သမပန္နိဒန္တိ။
ဂမ္ဘီရနာဘိ ယုဝတီ သုသီလီ၊
ဟိနကုလေသု ဇာတာပိ ဝိဝါဟေ။

ယာ ယုဝတီ၊ အကြင်မိန်းမပျိုသည်။ သာမာ၊ ရွှေသော အသားအရေလည်း
ရှိ၏။ မိဂက္ခိ၊ သမင်မျက်စိကဲ့သို့ ညိုသောမျက်စိလည်းရှိ၏။ တနုမဇ္ဈဂတ္တာ၊
ခါးသေး တင်ကျယ် ငယ်သော ဝမ်းလည်း ရှိ၏။ သူရု၊ ဆင်နွားမောင်းကဲ့သို့
သွယ်ပြောင်းသော ပေါင်လည်း ရှိ၏။ သုကေသီ၊ ရှည်၍ အဖျားကော့တက်
သော ဆံလည်းရှိ၏။ သမပန္နိဒန္တိ၊ ကြီးငယ်မထင် ညီညွတ်သော သွားအစဉ်
လည်း ရှိ၏။ ဂမ္ဘီရနာဘိ၊ နက်သောချက်လည်း ရှိ၏။ သုသီလီ၊ ကောင်းသော
အလေ့အကျင့်လည်း ရှိ၏။ သာ ယုဝတီ၊ ထိုမိန်းမပျိုသည်။ ဟိနကုလေသု၊
ယုတ်သော အမျိုးတို့၌။ ဇာတာပိ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ တံ၊ ထိုမိန်းမပျိုကို။
ဝိဝါဟေ၊ ဆက်ဆံထိမ်းမြားရာ၏။

၂၄ အရွယ်လွန်ပြီးသော ယောက်ျားသည် မိန်းမငယ်ကို ယူသဖြင့် ပျက်စီးတတ်
ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၁) အတိတယောဗ္ဗနော ပေါသော၊ အာနေတိ တိဗ္ဗရုတ္တနိံ။
တဿာ ဣဿာ န သုပတိ၊ တံ ပရာဘဝတော မုခံ။

အတိတယောဗ္ဗနော၊ အရွယ်လွန်ပြီးသော။ ပေါသော၊ ယောက်ျားသည်။
တိဗ္ဗရုတ္တနိံ၊ တည်သီးမျှ ငယ်သော သားမြတ်ရှိသော။ ယုဝတိံ၊ မိန်းမပျိုကို။

အာနေတိ၊ ယူဆောင်သိမ်းပိုက်၏။ တဿ၊ ထိုမိန်းမပျိုအား။ ဣဿ၊ သူတပါးတို့နှင့် ပျော်ပါးမည်ကို မနာလို ဝန်တိုခြင်းကြောင့်။ န သုပတိ၊ မအိပ်နိုင်။ တံ၊ ထိုငယ်သော မယားအား သိမ်းပိုက်ခြင်းသည်။ ပရာဘဝတော၊ ပျက်စီးအံ့သည်၏။ မုခံ၊ အကြောင်းတည်း။

၂၅ ရဟန်းသည် မရောင့်ရဲမှု ပျက်စီးတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၇) နဋ္ဌော ယတိ အသန္တုဋ္ဌော၊ သန္တုဋ္ဌော စ မဟိပတိ။
လဇ္ဇော စ ဂဏိကာ နဋ္ဌော၊ နိလ္လဇ္ဇော စ ကုလဓိတာ။

ယတိ၊ ရဟန်းသည်။ အသန္တုဋ္ဌော၊ မရောင့်ရဲမှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ မဟိပတိ၊ မြေကြီးသနင်း ပြည့်ရှင်မင်းသည်ကား။ သန္တုဋ္ဌော၊ ရောင့်ရဲတတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ ဂဏိကာ၊ ပြည့်တန်ဆာမသည်။ လဇ္ဇော၊ ရှက်တတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ ကုလဓိတာ၊ အမျိုးကောင်းသမီးသည်။ နိလ္လဇ္ဇော၊ မရှက်တတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။

၂၆ ငှက်တို့၏ အားသည် ကောင်းကင်၌သာ ရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၈) ပက္ခိနံ ဗလ မာကာသော၊ မစ္ဆာန မုဒကံ ဗလံ။
ဒုဗ္ဗလဿ ဗလံ ရာဇာ၊ ကုမာရာနံ ရုဒံ ဗလံ။

ပက္ခိနံ၊ ငှက်တို့၏။ ဗလံ၊ အားကား။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်တည်း။ မစ္ဆာနံ၊ ငါးတို့၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ဥဒကံ၊ ရေတည်း။ ဒုဗ္ဗလဿ၊ အားနည်းသောသူ၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ရာဇာ၊ မင်းတည်း။ ကုမာရာနံ၊ သူငယ်တို့၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ရုဒံ၊ ငိုကြွေးခြင်းတည်း။

၂၇ နာယကဂုဏ် (၆)ပါး ပါဠိအနက်

(၁၁၉) ခမာ ဇာဂရိယုဋ္ဌာနံ၊ သံဝိဘာဂေါ ဒယိက္ခဏာ။
နာယကဿ ဆဠင်္ဂါနိ၊ တေဟေဝ နာယကော ဘဝေ။

ခမာ၊ သည်းခံခြင်း၎င်း။ ဇာဂရိယ၊ နိုးကြားခြင်း၎င်း။ ဥဋ္ဌာနံ၊ ထကြွလုံ့လဝီရိယရှိခြင်း၎င်း။ သံဝိဘာဂေါ၊ ကောင်းစွာ ဝေဘန်တတ်ခြင်း၎င်း။ ဒယာ၊ သနားခြင်း၎င်း။ ဣက္ခဏာ၊ မြော်မြင်ခြင်း၎င်း။ နာယကဿ၊ အကြီးအကဲလုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဆဠင်္ဂါနိ၊ ခြောက်ပါးသော တရားတို့တည်း။ တေဟေဝ၊

ထိုခြောက်ပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့်သာလျှင်။ နာယကော၊ အကြီးအကဲသည်။
ဘဝေ၊ ဖြစ်ရ၏။

(မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရား၏မူ)

၂၈ တကြိမ်တည်းသာလျှင် စကားဆိုတတ်သူများ ပါဠိအနက်

(၁၂၀) သင်္ကိံ ဝဒန္တိ ရာဇာနော၊ သင်္ကိံ သမဏဗြာဟ္မဏာ။

သင်္ကိံ သပုရိသာ လောကေ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။

လောကေ၊ လောက၌။ ရာဇာနော၊ မင်းတို့သည်။ သင်္ကိံ၊ တကြိမ်သာ
လျှင်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်။ သင်္ကိံ၊
တကြိမ်သာ။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သပုရိသာ၊ ဘုရားစသော သူတော်ကောင်းတို့
သည်။ သင်္ကိံ၊ တကြိမ်သာ။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ ဧသ-ဧသော ဓမ္မော၊ ဤသို့သော
သဘောတရားသည်။ သနန္တနော၊ ရှေးသူတော်ကောင်းတို့၏အကျင့်တည်း။

၂၉ လောက၌ မကောင်းသောသူ (၄) ယောက် ပါဠိအနက်

(၁၂၁) အလသော ဂီဟိ ကာမဘောဂီ န သာဓု၊

အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။

ရာဇာ အနိသမ္မကာရီ န သာဓု၊

ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံပိ န သာဓု။

လောကေ၊ လောက၌။ အလသော၊ ပျင်းရိသော။ ကာမဘောဂီ၊ အိမ်ယာ
ထောင်သော။ ဂီဟိ၊ လူသည်။ န သာဓု၊ မကောင်း။ အသညတော၊ ကိုယ်နှုတ်
နှလုံး မစောင့်သုံးသော။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းသည်။ န သာဓု၊ မကောင်း။
အနိသမ္မကာရီ၊ မဆင်မခြင် ပြုလေ့ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ န သာဓု၊
မကောင်း။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိလျက်။ ကောဓနော၊ အမျက်ထွက်တတ်မှု။ တံပိ၊
ထိုအမျက်ထွက်ခြင်းသည်လည်း။ န သာဓု၊ မကောင်း။

၃၀ မင်းများ ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စ (၄) မျိုး ပါဠိအနက်

(၁၂၃) အာယံ ခယံ သယံ ဇညာ၊ ရာဇာ သယံ ကတာကတံ။

နိဂ္ဂဟေ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပဂ္ဂဟေ ပဂ္ဂဟာရဟံ။

ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အာယံ၊ အခွန်အတုပ်၏ ထွက်မထွက်ကို၎င်း။ ခယံ၊ မျိုး
ရိက္ခာ ကုန်မကုန်ကို၎င်း။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဇညာ၊ သိအောင်ပြုရ၏။ ကတာ

ကတံ၊ အမှုထမ်းသည်မထမ်းသည်ကိုလည်း။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဇညာ၊ သိအောင် ပြုရာ၏။ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နှိပ်ခြင်းငှါ ထိုက်သောသူကိုလည်း။ နိဂ္ဂဟေ၊ နှိပ်ရာ၏။ ပဂ္ဂဟာရဟံ၊ ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ထိုက်သောသူကိုလည်း။ ပဂ္ဂဟေ၊ ချီးမြှောက် ရာ၏။

၃၁ သားသမီး မကောင်း မိဘခေါင်း ပါဠိအနက်

(၁၂၈) မာတာ ပုတ္တကရံ ပါပံ၊ သိဿပါပံ ဂုရု တထာ။
ရာဇာ ရဋ္ဌကရံ ပါပံ၊ ရာဇပါပံ ပုရောဟိတော။

လောကေ၊ လောက၌။ ပါပံ၊ ယုတ်မာသောအမှုကို။ ပုတ္တကရံ၊ သားတည်း ပြုမှုကား။ မာတာ၊ အမိပြုသည်မည်၏။ တထာ၊ ထို့အတူ။ သိဿပါပံ၊ တပည့် တည်း မကောင်းမှုပြုမှုကား။ ဂုရု၊ ဆရာပြုသည်မည်၏။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ရဋ္ဌကရံ၊ တိုင်းသူပြည်သားတည်း ပြုမှုကား။ ရာဇာ၊ မင်းပြုသည်မည်၏။ ရာဇ ပါပံ၊ မင်းတည်းမကောင်းမှု ပြုမှုကား။ ပုရောဟိတော၊ ပုရောဟိတ် ပြုသည် မည်၏။

၃၂ ပညာရှိသည် မရောက်သေးသော ဘေးကို မြင်သည်ရှိသော် အဝေးကပင် ရှောင်တတ်သော ပါဠိအနက်

(၁၄၂) အနာဂတံ ဘယံ ဒိသ္မာ၊ ဒုရတော ပရိဝဇ္ဇယေ။
အာဂတဉ္စ ဘယံ ဒိသ္မာ၊ အဘိတော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။

ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိမည်သည်။ အနာဂတံ၊ မရောက်သေးသော။ ဘယံ၊ ဘေးကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်သည်ရှိသော်။ ဒုရတော၊ အပေးက။ ပရိဝဇ္ဇယေ၊ ရှောင် ကွင်းရာ၏။ အာဂတံ၊ ရောက်လာသော။ ဘယံ၊ ဘေးကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်မှုကား။ အဘိတော၊ ကြောက်ရွံ့တတ်သော သဘောမရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၃ ကွမ်း၏ အရိုးနှင့် အဖျားသည် မစားကောင်း၊ အရွက်ကိုသာ စားကောင်း ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၄၉) တမ္ပုလဿ မဇ္ဈေ၊ ပတ္တေ၊ ကုဝေရော ရက္ခတီ သဒါ။
မူလမ္ပိ ရက္ခတီ ယက္ခော၊ အဂ္ဂမ္ပိ စ ကာဠုကဏ္ဍိကာ။
တာနိ ဘုဠေယျ သိန္နိတု၊ သိရီ ငဝံ ပဝဇုတိ။

တမ္ဗလဿ၊ ကွမ်း၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌ဖြစ်သော။ ပတ္တေ၊ အရှက်၌။
 ကုဝေရော၊ ကုဝေရနတ်မင်းကြီးသည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ရက္ခတိ၊ စောင့်၏။
 မူလမှိ၊ အရင်း၌။ ယက္ခော၊ ဘီလူးသည်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်၏။ အဂ္ဂမှိ စ၊ အဖျား
 ၌လည်း။ ကာဠကဏ္ဍိကာ၊ ကာဠကဏ္ဍီ မိစ္ဆာနတ်ယုတ်မာသည်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်
 ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုအရင်းအဖျားတို့ကို။ ဆိန္ဒိတာ၊ ဖြတ်၍။
 ဘုဇ္ဇေယျ၊ စားရာ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့ စားသည်ရှိသော်။ သိရိ၊ ဘုန်းကြက်သရေ
 သည်။ ပဝနုတိ၊ တိုးပွား၏။

၃၄ သူယုတ်မာသည် အစ ပဌမသာ ကောင်း၍ ကြာလျှင် မကောင်းသောပါဠိအနက်

(၁၆၂) ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ ကမေန္တု၊ ဝိသေသရသဝါဂ္ဂတော။
 တထာ သုမေတ္တိနော သာဓု၊ ဝိပရိတောဝ ဒုဇ္ဇနော။

လောကေ၊ လောက၌။ ဥစ္ဆု၊ ကြံသည်။ အဂ္ဂတော၊ အဖျားမှ။ ကမေန္တု၊
 အစဉ်ဖြင့်။ ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ၊ အဆစ်တိုင်း အဆစ်တိုင်း။ ဝိသေသရသဝါ၊ အလွန်
 ထူးသော အရသာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သုမေတ္တိနော၊ အဆွေခင်ပွန်း
 ကောင်းဖြစ်သော။ သာဓု၊ သူတော်သူမြတ်သည်။ တထာ၊ ထိုကြံ၏ အဖျားမှ
 အရင်းသို့တိုင်အောင် လွန်၍ချီသည်နှင့်တူ၏။ ဒုဇ္ဇနော၊ ယုတ်မာသော အဆွေ
 ခင်ပွန်းကား။ ဝိပရိတောဝ၊ အရင်းအစသာ ချီ၍ အဖျားတိုင်လတ်သော်
 မချီသော ကြံ၏ သဘောတည်း။

စတုရဂ်ဗလ အမတ်ကြီး ပြုစုသော လောကနီတိကျမ်း ဖြစ်၏။ ထို့ထက်
 အကျယ်ကို သိလိုပါက လောကနီတိကျမ်းကိုကြည့်ပါ။

လောကနီတိ ပဏ္ဍိတကဏ္ဍကား နိဗ္ဗိတံ။

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

၁ ငါးပါးသီလ ခံယူခြင်းအကြောင်း သိကောင်းစရာ

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ-ဟု ဆိုသော စကားသည် ရှိခိုးလို၍ အခွင့်ပြုပါ၊ အခွင့်ပြုပါ၊ အခွင့်ပြုပါဟု ခွင့်တောင်းသော စကားဖြစ်၏။ ၎င်း၏ ရှေး၌ ဆိုရမည်ဖြစ်သော အပါယ်လေးပါး စသော စကားတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ အခဏ်း၌ ပါရှိပြီးဖြစ်၍ ထပ်၍ ဖော်မပြတော့ပေ။ ရှိခိုးသူများက လိုရာဆု တောင်း၍ ကန်တော့ပြီးလျှင် ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆုများ ပေးပြီးသောအခါ-

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ (၎င်း)

တတိယမ္ပိ (၎င်း)

ဟု ဘုန်းတော်ကြီးမှ သုံးကြိမ်ဆိုပေး၍ သီလယူသူများက လိုက်၍ ဆိုကြ ရ၏။ စင်စစ်မှာ ထိုစကားသည် သီလတောင်းယူသူ ကိုယ်တိုင်မှ ဆိုရသောစကား ဖြစ်ပေသည်။ (သို့သော်) သီလတောင်းသူများ ကိုယ်တိုင်က မဆိုတတ်ကြသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆိုပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

၎င်း အနက်။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ တိသရဏေန၊ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဉ္စသီလံ၊ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော။ ဓမ္မံ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းပါ၏။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ တုမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ အနုဂ္ဂဟံ၊ ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ မေ၊ တပည့်တော်အား။ သီလံ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလကို။ ဒေထ၊ ပေးတော်မူပါဘုရား။

စကားပြေ။ ။အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် သရဏဂုံသုံးပါးနှင့် ကိုယ်ကျင့် ငါးပါး သီလကို တောင်းပါသည်။ အရှင်ဘုရားတို့သည် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ တပည့်တော် တောင်းသော ကိုယ်ကျင့် ငါးပါးသီလကို ပေးတော်မူပါဘုရား၊ ထိုသို့ သုံးခါဆိုပြီးမှ ဘုန်းတော်ကြီးက အောက်ပါ စကားဖြင့်-

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။ယမဟံ ဝဒါမိ တံ ဝဒေထ။

အနက်။ ။ယံ၊ အကြင် စကားကို။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝဒါမိ၊ ဆို၏။ တံ၊
ထိုငါဆိုသော စကားအတိုင်း။ ဝဒေထ၊ လိုက်ဆိုကြကုန်။

စကားပြေ။ ။သင်တို့ သီလတောင်းသည့် အတွက် ယခု ငါဆိုတော့မည့်
အတိုင်း သင်တို့အားလုံး နောက်က လိုက်ဆိုကြ။

သီလယူသူ။ ။အာမ ဘန္တေ။

အနက်။ ။အာမ၊ မှန်ပါ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။

စကားပြေ။ ။မှန်ပါ အရှင်ဘုရား။

ပြီးမှ ဘုန်းတော်ကြီးက သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလ ပေးတော့မည် ဖြစ်၍
မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးစွာ ရှိခိုးကြရန် အောက်ပါ စကားကို ဆိုပေ၏။

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(သုံးကြိမ်)

အနက်။ ။အရဟတော၊ လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို
ခံတော်မူထိုက်ထသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သစ္စာလေးရပ် ဧညယျငါးတန်
တရားမှန်ကို မဖေါက်မပြန် သယမ္မုဉာဏ်ဖြင့် မိမိအလိုလို ကိုယ်တော်
တိုင် သိတော်မူပြီးထသော။ တဿ ဘဂဝတော၊ ထိုဘုန်းတော်ခြောက်
ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား။ နမော၊ ရိုသေမြတ်နိုး
လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဤသို့ ဘုန်းတော်ကြီးမှ ရွှေက ဆိုပေး၍ သီလယူကြသူများက နောက်မှ
သုံးကြိမ် လိုက်ဆိုရ၏။ ယင်းသို့ ဆိုပေးပြီးသော် သရဏဂုံကို ဆည်းကပ်
ကိုးကွယ်ကြစေရန် တဖန် ရွှေမှ ဆိုပေး၏။

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ (၎င်း)
တတိယမ္ပိ (၎င်း)

အနက်။ ။ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊
ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဓမ္မံ၊ တရားတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ
ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ သံဃံ၊ သံဃာတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊

ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ယင်းသို့ သရဏဂုံ
ခံယူပြီးသော်-

ဘုန်းတော်ကြီးမှ။ ။တိသရဏဂဟဏံ ပရိပုဏ္ဏံ။

အနက်။ ။တိသရဏ ဂဟဏံ၊ သရဏဂုံ သုံးပါးကို ယူပြီး၍။ ပရိပုဏ္ဏံ၊
ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံကြပြီ။

စကားပြေ။ ။သင်တို့ သရဏဂုံ သုံးပါး ယူပြီး၍ ပြည့်စုံကြပြီ၊ သီလယူသူ
များက (အာမ ဘန္တေ) အာမ၊ မှန်ပါ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။

ထို့နောက် မိမိတို့ရှေ့က တောင်းထားခဲ့သော ပါဏာတိပါတ စသော
ငါးပါးသီလကို ပေး၍ ပြီးဆုံးသောအခါ-

ဘုန်းတော်ကြီးမှ။ ။တိသရဏေန သဟ ပဉ္စင်္ဂသီလံ သာဓုကံ ကတုာ
အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။

အနက်။ ။တိသရဏေန၊ သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဉ္စင်္ဂသီလံ၊
အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလတော်ကို။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။
ကတုာ၊ ပြု၍။ အပ္ပမာဒေန၊ မမေ့မလျော့သော သတိတရားဖြင့်။
သမ္မာဒေထ၊ ပြည့်စုံကြကုန်လော့။

သီလယူသူ။ ။(အာမ ဘန္တေ) ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား။

၂ အကောင်းဆုံး ဘုရားရှိခိုး

ဂုဏ်တော်ကွန်ချာ ပါဠိ

၁။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ၊ အရဟံ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ အရဟန္တံ
သိရသာ ဝန္တာမိ၊ အရဟန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပဌမော ဝဇီရပါကာရော သော
ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ။

၂။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော
ဘဂဝါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္တာမိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဒုတိယော
ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

၃။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဝတ
သော ဘဂဝါ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ သိရသာ ဝန္တာမိ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမိ၊ တတိယော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော။

၄။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သုဂတော၊ သုဂတော ဝတ သော ဘဂဝါ၊ သုဂတံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ သုဂတံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ စတုတ္ထော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သုဂတော။

၅။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ လောကဝိဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ လောကဝိဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပဉ္စမော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ လောကဝိဒ္ဓ။

၆။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆဋ္ဌော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ။

၇။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သတ္တမော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ။

၈။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ဗုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ အဋ္ဌမော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဗုဒ္ဓေါ။

၉။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တံ သိရသာ ဝန္ဒာမိ၊ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ နဝမော ဝဇီရပါကာရော သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဘဂဝါ။

ဂုဏ်တော်ကွန်ချာ အနက်

၁။ သော ဘဂဝါ၊ ထိမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိမြတ်စွာဘုရားသည်။ အရဟံ ဝတ၊ လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ ။ အရဟန္တံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်း ရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေပြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ အရဟန္တံ၊

ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် လည်း။ အရဟံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပဌမော၊ ရှေ့ဦးစွာသော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၂။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ၊ ဥေယျဓံတရား ငါးပါးနှင့်တကွ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို မဖေါက်မပြန် သယမ္ဘူ ဉာဏ်ဖြင့် မိမိအလိုလို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပေစွတကား။ ။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ခပ်သိမ်း သော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ဒုတိယော၊ နှစ်ခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၃။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်း ကြောင့်လည်း။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်တော် မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဝတ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ရှစ်ပါး၊ စရဏတဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော် မူပါပေစွ တကား။ ။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ် ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ် ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်း

ကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ တတိယော၊ သုံးခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၄။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ သုဂတ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဂတော ဝတ၊ ခြောက်ခွန်းသော စကားတို့တွင် မကောင်းသော လေးခွန်းကို ပယ်၍ ကောင်းသော နှစ်ခွန်းကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်ပါပေစွတကား။ ။ သုဂတံ၊ ကောင်းသော စကားကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ သုဂတံ၊ ကောင်းသော စကားကိုဆိုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ စတုတ္ထော၊ လေးခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၅။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကဝိဒ္ဓ ဝတ၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ သြကာသလောကတည်းဟူသော လောကသုံးပါးကို သိတော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပဉ္စမော၊ ငါးခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၆။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ ဝတ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသော တိရစ္ဆာန်ယောက်ျား၊ ဘီလူးယောက်ျား၊ လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျားတို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသူတို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသူတို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသူတို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ဆဋ္ဌော၊ ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၇။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန မည်တော်မူပါပေ၏။ ။သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဝတ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူ ဖြစ်တော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ ။သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၈။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝတ၊ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူပါပေစွတကား။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ အဋ္ဌမော၊ ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၉။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဘဂဝါ ဝတ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေစွတကား။ ။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဒာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ နဝမော၊ ကိုးခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၃ သောတပန်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

ဧတ္ထ ပန သောတပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ၊
ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန ပဟိနာပါယဂမနော၊
သတ္တက္ခတ္တုပရမော သောတပန္နော နာမ ဟောတိ။

ဧတ္ထ၊ ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန၊ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ပဟိနာပါယဂမနော၊ အပါယ်သို့ သွားခြင်းကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍။ သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမော၊ လူပြည်၊ နတ်ပြည်တို့၌ (၇) ကြိမ်သာလျှင် ပဋိသန္ဓေ ယူခြင်းရှိသော။ သောတာပန္နော နာမ၊ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(သောတာပန်တို့သည် အပါယ် တံခါး ပိတ်၍ အများဆုံး (၇) ကြိမ်သာ ပဋိသန္ဓေ ယူ၏။)

၄ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

သကဒါဂါမ်မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ရာဂဒေါသမောဟာနံ၊
တနုကရတ္တာ သကဒါဂါမ် နာမ ဟောတိ၊
သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္နာ။

သကဒါဂါမ်မဂ္ဂံ၊ သကဒါဂါမ်မဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ရာဂဒေါသ မောဟာနံ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို။ တနုကရတ္တာ၊ ခေါင်းပါးအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သကိ ဒေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊ ဤလူ့ပြည်သို့။ အာဂန္နာ၊ လာ၍။ သကဒါဂါမ်နာမ၊ သကဒါဂါမ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(သကဒါဂါမ်သည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို ခေါင်းပါးအောင် ပြုပြီး၍ လူ့ပြည်၌ တကြိမ်သာလျှင် ပဋိသန္ဓေ ယူ၏။)

၅ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

အနာဂါမ်မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ၊
မနဝသေသပ္ပဟာနေန အနာဂါမ် နာမ ဟောတိ အနာဂန္နာ ဣတ္ထတ္ထံ။

အနာဂါမ်မဂ္ဂံ၊ အနာဂါမ်မဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ၊ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့ကို။ မနဝသေသပ္ပဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ဣတ္ထတ္ထံ၊ ဤကာမဘုံသို့။ အနာဂန္နာ၊ မလာမူ၍။ အနာဂါမ် နာမ၊ အနာဂါမ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(အနာဂါမ်တို့သည် ကာမရာဂ,ဗျာပါဒတို့ကို ပယ်ပြီး၍ ဤလူ့ဘုံသို့ ပြန်မလာဘဲ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်၍ ထိုဘုံ၌ပင် ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြ၏။)

၆ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ အနဝသေသ ကိလေသပ္ပဟာနေန၊

အရဟာ နာမ ဟောတိ ခိဏာသဝေါလောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော။

အရဟတ္တမဂ္ဂံ အရဟတ္တမဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ အနဝသေသ ကိလေသပ္ပဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ ကိလေသာပယ်ခြင်းဖြင့်။ ခိဏာသဝေါ၊ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော။ လောကေ၊ လူလောက၌။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သော။ အရဟာ နာမ၊ ရဟန္တာမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၇ ရဟန်းတော်များ ဝါဆိုသည့်အခါ၌ ရွတ်ဆိုသော ပါဠိအနက်

ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁)ရက် နေ့တွင် အောက်၌ ဖေါ်ပြုပါ (ပါဠိ) ကို (သုံးကြိမ် ရွတ်ဆို၍ ဝါဆိုကြရ၏။)

ပါဠိ။ ။“ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိ”ဟု (သုံးကြိမ်မြောက် ဆိုရ၏။)

အနက်။ ။ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ၊ ဤကျောင်း၊ ဤ အရံအတားအတွင်း၌။ ဣမံ တေမာသံ၊ ဤ ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး။ ဝဿံ၊ နေခြင်း မိုးချခြင်းကို။ ဥပေမိ၊ ပြုပါ၏။ (ဝါဆိုပါ၏။)

၈ ရဟန်းများ ဝါတွင်း၌ ဝါပန်သည့်အခါ ရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက်

- (က) အန္ဓောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ။ (သုံးကြိမ်မြောက် ဆိုရမည်)
- (ခ) တနည်း သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ။ (သုံးကြိမ်မြောက် ဆိုရမည်)
- (က) အနက် အဟံ၊ ငါသည်။ အန္ဓောသတ္တာဟေ၊ (၇)ရက် အတွင်း၌။ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ၊ တဖန် ပြန်လာပါအံ့။
- (ခ) တနည်း အနက် အဟံ၊ ငါသည်။ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ၊ (၇) ရက် အတွင်း၌။ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ၊ တဖန် ပြန်လာပါအံ့။

ဝါပန်ပြီး ခရီးသွားသည့်အခါ ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ မိမိနေသောကျောင်းသို့ ပြန်မရောက်ကံ ဝါပျက်၏။ (ဝါပျက်က ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။)

၉ ဝါပန်ပြီးက သတိပြုစရာများ

မှတ်ချက်။ ။ရဟန်းတော်များသည် ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး မိမိတို့ ဝါဆို ထားသော ကျောင်း၏ အရံအတား အတွင်း၌သာ အရုဏ်ခံရမည်။ အရုဏ်မတက်မီ ကျောင်းအရံအတား အပြင်ဘက်သို့ မထွက်ရ။ အရုဏ် တက်ပြီးမှသာလျှင် အရံအတွင်းမှ အပြင်သို့ ထွက်ရမည်။ အရုဏ် မတက်မီ အရံအပြင်ဘက်သို့ ထွက်ပါက အနည်းဆုံး ခြေတလှမ်း ကျူးမိပါက ဝါပျက်၏။ ဝါကျိုး၏။

နောက်တဖန်။ ။ခရီးသွားမည်ဟု ဝါပန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ကျောင်းအပြင်သို့ ရောက်ပြီးမှ ထီး၊ ဘိနပ်၊ မေ့ကျန်၍ ကျောင်းအတွင်း သို့ ဝင်၍ ပြန်ယူသည်ရှိသော် ပဌမဝါပန်ခြင်းသည် ပျက်ပြယ်ပြီ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ပျက်ပြယ်သည်ဖြစ်၍ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်၍ ဝါပန်ပြီးမှ ခရီးသွားရမည်။ ဒုတိယအကြိမ် ဝါမပန်ဘဲ ခရီးသွားခဲ့သော် ဝါကျိုး ပျက်၏။ ဝါကျိုးပျက်သော ရဟန်းနှင့် ဝါမဆိုသော ရဟန်းတို့သည် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ (သို့သော်) ဝါတွင်းကာလ၌ ပစ္စည်းလေးပါး ခေါင်းပါးသောကြောင့်၎င်း၊ အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးကြောင့်၎င်း၊ အခြား တနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ပါလျှင် အာပတ်မသင့်ပေ။

၁၀ ဝါတွင်းအခါ လဝက်၌ ဥပုသ်ပြုရသော ပါဠိအနက်

ရဟန်းများသည် ဝါတွင်းကာလ လဝက်ဖြစ်သော (၁၅)ရက်မြောက်သော နေ့၌ ဥပုသ်ပြုရသည်။

ဥပုသ်ပြုခြင်း ပါဠိ။ ။သုဏ္ဍာတု မေ အာယသ္မန္တာ အဇ္ဈပေါသထော ပန္န ရသော၊ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ မယံ အညမညံ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယျာမ။

စကားပြေ။ ။အရှင်ဘုရားတို့.... အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်၏ စကား ကို နာတော်မူလော့၊ ယနေ့ ဥပုသ်နေ့သည် (၁၅)ရက် မြောက်သော နေ့တည်း၊ အရှင်တို့အား လျောက်ပတ်သော အခါရှိသော ကံသည် အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် တပည့်တော်တို့သည် အချင်းချင်း ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ကို ပြုကြပါကုန်။

အာပတ်စင်ကြယ်ပုံကို ပန်ကြားခြင်း

ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ဝါကြီး ကြားပုံ

(က) ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ အာဝုသော ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထ။

အနက်။ ။အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်တို့။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပရိသုဒ္ဓေါ၊ အာပတ်မှ စင်ကြယ်ပါ၏။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပရိသုဒ္ဓေါတိ၊ အာပတ်မှ စင်ကြယ်သောသူ ဟူ၍။ ဓာရေထ၊ မှတ်ကြပါကုန်လော။

ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ဝါငယ် ကြားပုံ

(ခ) ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထ။

အနက်။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရားတို့။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ပရိသုဒ္ဓေါ၊ အာပတ်မှ စင်ကြယ်ပါ၏။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပရိသုဒ္ဓေါတိ၊ အာပတ်မှ စင်ကြယ်သောသူ ဟူ၍။ ဓာရေထ၊ မှတ်ကြပါကုန်လော။

၁၁ ဒေသနာကြားခြင်း (သို့မဟုတ်) အာပတ်ဖြေခြင်း ပါဠိအနက်

(ဝါငယ်က စ၍ ဆိုရသည်။)

ဝါငယ်။ ။အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗအာပတ္တိယော အာဝိ ကရောမိ။

ဝါကြီး။ ။သာဓု အာဝုသော သာဓု သာဓု။

ဝါငယ်။ ။အဟံ ဘန္တေ သမ္ပဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ သဗ္ဗအာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ တာ တုမ္ပမူလေ ပဋိဒေသေမိ။

ဝါကြီး။ ။ပဿသိ အာဝုသော တာ အာပတ္တိယော။

ဝါငယ်။ ။အာမ ဘန္တေ ပဿာမိ။

ဝါကြီး။ ။အာယတိံ အာဝုသော သံဝရေယျာသိ။

ဝါငယ်။ ။သာဓု သုဠု ဘန္တေ သံဝရိဿာမိ။

ဝါကြီး။ ။သာဓု အာဝုသော သာဓု သာဓု။

ဝါငယ်။ ။အနက် ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ သဗ္ဗအာပတ္တိယော၊ အလုံးစုံသော သင့်သမျှ အာပတ်တို့ကို။ အာဝိ ကရောမိ၊ ထင်စွာပြုပါ၏။

ဝါကြီး။ ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။

ဝါငယ်။ ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ သမ္မဟုလ၊ များစွာကုန်သော။ နာနာဝတ္ထုကာ၊ အမျိုးမျိုးဝတ္ထုရှိကုန်သော။ သဗ္ဗအာပတ္တိယော၊ အလုံးစုံသော အာပတ်တို့သို့။ အာပဇ္ဇိံ၊ ရောက်ပါပြီ။ တာ၊ ထိုအာပတ်တို့ကို။ တုမ္မမူလေ၊ အရှင်ဘုရားတို့ ထံ၌။ ပဋိဒေသေမိ၊ ထင်စွာပြောပြပါ၏။

ဝါကြီး။ ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ တာ အာပတ္တိယော၊ ထိုအပြစ်တို့ကို။ ပဿသိ၊ ရှု၏လော၊ (မြင်၏လော။)

ဝါငယ်။ ။ အာမ ဘန္တေ၊ မှန်ပါအရှင်ဘုရား။ ပဿာမိ၊ ရှုပါ၏။ (မြင်ပါ၏။)

ဝါကြီး။ ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ အာယတိံ၊ နောင်အခါ၌။ သံဝရေယျာသိ၊ စောင့်စည်းလော့။

ဝါငယ်။ ။ သုဠ၊ ဘန္တေ၊ ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား။ သာဓု၊ ကောင်းစွာ။ သံဝရိဿာမိ၊ စောင့်စည်းပါအံ့။

ဝါကြီး။ ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ တဖန် ဝါကြီးမှ ပြန်ဆိုရမည်။ ဝါကြီးမှ ပြန်၍ ဆိုသောအခါ “အဟံ ဘန္တေ နှင့် အာဝုသော” နေရာပြောင်းရုံသာ ထူး၏။

၁၂ ဝါကျွတ်သည့်အခါ ပဝါရဏာပြုရာ၌ ဆိုသော ပါဠိအနက်

သံသံ ဘန္တေ ပါရေမိ ဒိဠေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ ပဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။

အနက်။ ။ ဘန္တေ၊ အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။ သံသံ၊ သံသာတော်ကို။ ပဝါရေမိ၊ ဘိတ်ကြားပါ၏။ အာယသ္မန္တော၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ဒိဠေန ဝါ၊ မတော်တာ မြင်လျှင်၎င်း။ သုတေန ဝါ၊ မတော်တာ ကြားလျှင်၎င်း။ ပရိသင်္ကာယ ဝါ၊ ယုံမှား သံသယ ရှိလျှင်၎င်း။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ အနုကမ္ပံ၊ အစဉ်သနားသည်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အကြောင်းပြု၍။ ပဒန္တု၊ ပြောဆိုကြပါကုန်။ ပဿန္တော၊ အပြစ်ကိုမြင်သည်ရှိသော်။ ပဋိကရိဿာမိ၊ ကုစားပါအံ့။

၁၃ ရဟန်းများ လူထွက်သည့်အခါ၌ ဆိုရသော ပါဠိအနက်

ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိ—အိမ်ရာထောင်သောသူ ဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
ဂဟဋ္ဌောတိ မံ ဓာရေဟိ—အိမ်၌နေသောသူ ဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
ဥပါသကောတိ မံ ဓာရေဟိ—ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေဟိ—သာမဏေ ဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။

မေဂါပြုပါ စာတခုနှင့် ရဟန်းတပါးထံ၌ လူထွက်လိုသော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ တခုခုကို ဆိုပြီး၍ လူဝတ်လဲပါမှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်၏။ အထက်ပါ တခုခုကို မဆိုဘဲနှင့် သင်္ကန်းကို ချွတ်ပစ်သော်လည်း လူမဖြစ်ပေ။

သတိပြုရန်မှာ။ ။ လူထွက်လိုသော စိတ်မရှိဘဲနှင့် ထွက်ခဲ့သော် ရဟန်း သိက္ခာမစင်ဘဲ ရဟန်းလူထွက် ပေါပေါပျက်ပျက် ဖြစ်တတ်၏။ သာမဏေများ လူထွက်သည့်အခါ၌ မည်သည့်စာမှ ဆိုရန်မလို၊ သင်္ကန်းချွတ်က လူဖြစ်၏။

၁၄ ရဟန်းသည် ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏ မျက်နှာကို မကြည့်အပ်ကြောင်း

သာရတ္ထော ဣတ္ထိယာ ယောနိံ၊ မုခံ ဝါ ဘိက္ခဝါယိကာ။
ပရဿ ပတ္တမုဇ္ဈာနသညံ ဝါ အတ္တနော မုခံ။
အာဒါသော ဒကပတ္တေ ဝါ၊ သြလောကေယျဿ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ။

သာရတ္ထော၊ ဟပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ။ ဣတ္ထိယာ၊ မိန်းမ၏။ ယောနိံ ဝါ၊ အင်္ဂါဇာတ်ကို၎င်း။ ဘိက္ခဝါယိကာ၊ ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏။ မုခံ ဝါ၊ မျက်နှာကို၎င်း။ ဥဇ္ဈာနသညံ၊ ကဲ့ရဲ့လိုသော အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပရဿ၊ သူတပါး၏။ ပတ္တံ ဝါ၊ သပိတ် ဆွမ်းခွက်ကို၎င်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို။ အာဒါသေ ဝါ၊ ကြွေးမံ့၌၎င်း။ ဥဒကပတ္တေ ဝါ၊ ရေခွက်၌၎င်း။ သြလောကေယျ၊ ကြည့်ငြားအံ့။ အဿ၊ ထိုရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဒုဒ္ဓမ္ပိက္ခ - ဝနည်းတော်မှ)

၁၅ ရဟန်းများ မနုတ်ပယ်သင့်သော (လောမာ)များကို ပြသော ပါဠိအနက်

ဒိဃေ နုခေ စ ကေသေ စ၊ နာသလောမေ န ဓာရယေ။
န ဝေဗ္ဗ ပိသတိမဋ္ဌံ၊ သပ္ပာဓေ လောမဟာရတံ။

ဒီဃေ နုခေ စ၊ အသားထက် ရှည်သော ခြေသည်း လက်သည်း တို့ကို၎င်း။
 ဒီဃေ ကေသေ စ၊ အခါ နှစ်လထက်၊ ပမာဏ နှစ်သစ် ရှည်သော ဆံပင်တို့ကို
 ၎င်း။ ဒီဃေ နာသ လောမေ၊ နှာခေါင်းမှ အပသို့ ထွက်သော ရှည်သော
 နှာခေါင်းမွေးတို့ကို၎င်း။ န ဓာရယေ၊ မဆောင်ရာ။ ဝါ-မထားရာ။ ဝိသတိမဋ္ဌံ၊
 နှစ်ဆယ်သော ခြေသည်း လက်သည်းတို့ကို အပြေအပြစ် ပြုခြင်းကို၎င်း။
 သမ္မာဓေ၊ ပဿာဝမင်္ဂ (အင်္ဂါဇာတ်) လက်ကတီးကြားဟု ဆိုအပ်သော
 ကျဉ်းမြောင်းရာအရပ်၌။ လောမဟာရဏံ၊ အမွေးနုတ်ခြင်းကို။ နလဗ္ဗံ၊ မရအပ်။
 (ဝါ) မလုပ်အပ်။

၁၆ ရဟန်းများသည် ခိုးသူတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို မပြုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

ဟရန္တေသု ပရိက္ခာရံ၊ စောရော စောရေတိ ဘာသိတေ။

အနတ္တာယေသံ ဂဏှန္တေ၊ ဒဏ္ဍံ ဂီဝါယ တတ္တကံ။

ပရိက္ခာရံ၊ သပိတ်၊ သင်္ကန်း စသော ပရိက္ခရာကို။ ဟရန္တေသု၊ ခိုးသူတို့
 ဆောင်ယူကုန်သည် ရှိသော်။ ဝါ၊ သူခိုးခိုးနေစဉ်။ ယေ၊ ထိုခိုးသူ၏။ အနတ္တာယ၊
 အကျိုးမဲ့ကိုပြုခြင်းငှါ။ စောရော စောရေတိ ဘာသိတေ၊ ခိုးသူ ခိုးသူဟုဆိုသော
 ကြောင့်။ ဒဏ္ဍံ ဂဏှန္တေ၊ မင်း အမတ်တို့၏ ဥစ္စာဒဏ်ကို ရယူသည်ရှိသော်။ (ဝါ)
 ထောင်ကျ အပြစ်ပေး ခံရသည်ရှိသော်။ တတ္တကံ၊ ထိုရယူသမျှသော ဥစ္စာဒဏ်
 သည်။ အဿ၊ ထိုခိုးသူဟု ကြွေးကြော်သော ရဟန်းအား။ ဂီဝါ၊ အစား
 ထိုက်၏။

မှတ်ချက်။ ။ မိမိလုံ့ဆော်မှုကြောင့် ခိုးသူအား အပြစ်ဒဏ် ခံရသည်ရှိသော်
 မိမိလည်း အကျိုးတူ ခံစားရသည် မည်၏။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာ ပဏိစ္ဆေက ကဏ္ဍမှ သိက္ခာပုဒ်များ ဖြစ်သည်။)

၁၇ ရဟန်းများသည် မင်းများ၏ ကစားကွင်း စသည်၌ မကြည့်အပ်ကြောင်း
 ပါဠိအနက်

ရာဇာဂါရံ ပေါက္ခရဏိံ၊ ဥယျာနံ စိတ္တဂါရကံ။

ကိဋ္ဌတ္ထံ ဂစ္ဆတော ဒဋ္ဌံ၊ အာရာမံ ဒုက္ကဋ္ဌံ ကတံ။

ကိဋ္ဌတ္ထံ၊ မင်း၏ကစားခြင်းငှါ။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော။ ရာဇာဂါရံ၊ မင်းကွန်း
 ကို၎င်း။ (ဝါ) ကစားကွင်းကို၎င်း။ ပေါက္ခရဏိံ၊ ရေကန်ကို၎င်း။ ဥယျာနံ၊

မြို့ပတ် ဥယျာဉ်ကို၎င်း။ စိတ္တဂါရကံ၊ ပန်းချီ ဆေးရေးသော ဇရပ်ကို၎င်း။ အာရာမံ၊ မြို့တွင်းဥယျာဉ်ကို၎င်း။ ဒဋ္ဌံ၊ ကြည့်ရှုခြင်းငှါ။ ဂစ္ဆတော၊ သွားသော ရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏။

၁၈ ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ဘိနပ်မစီးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

န သန္တရုတ္တရော ဂါမံ၊ ကလ္လော ဝါ သဥပါဟနော။
ပဝိသေယျ န ဓာရေယျ၊ စာမရိမကသဗိဇနိံ။

သန္တရုတ္တရော၊ သင်းပိုင် ကိုယ်ဝတ်ကိုသာ ဝတ်ရုံ၍၎င်း။ ကလ္လော၊ ဤသာ ရှင်လန်း ကျန်းမာလျက်။ သဥပါဟနော ဝါ၊ ဘိနပ်စီး၍၎င်း။ ဂါမံ၊ ရွာသို့။ န ပဝိသေယျ၊ မဝင်ရာ။ စာမရိမကသဗိဇနိံ၊ စာမရိမြီးဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ခြင်နှင့်ယပ်ကို။ န ဓာရေယျ၊ မဆောင်ရာ။

၁၉ ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ထီးမဆောင်းသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

အဂိလာနော န ဆိန္ဒေယျ၊ ကေသေ ကတ္တရိယာ ဗဟိ။
အာရာမတော န ဓာရေယျ၊ ဆတ္တံ လဗ္ဘတိ ဂုတ္တိယာ။

အဂိလာနော၊ မနာမဖျားသော ရဟန်းသည်။ ကေသေ၊ ဆံပင်တို့ကို။ ကတ္တရိယာ၊ ကတ်ကျေးဖြင့်။ န ဆိန္ဒေယျ၊ မကိုက်ဖြတ်ရာ။ အာရာမတော၊ အာရာမ၏ဥပစာမှ။ ဗဟိ၊ အပ၌။ ဆတ္တံ၊ ထီးကို။ န ဓာရေယျ၊ မဆောင်ရာ။ ဂုတ္တိယာ၊ မိုသ်းအခါ၌ သင်္ကန်းကို လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဓာရဏံ၊ ဆောင်ခြင်းကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ (ဝါ) ယူဆောင်ရာ၏။

သိသင့် သိထိုက်သည့် အနည်းငယ်မျှကိုသာ ဗဟုသုတအလို့ငှါ ထည့်သွင်း ခြင်း ဖြစ်၏။ အကျယ်ကို သိလိုပါက ခုဒ္ဒသိက္ခာ ပကိဏ္ဏကကဏ္ဍကို ကြည့်ပါလေ။

၂၀ ပြုလုပ်မှုကိစ္စ ဟူသမျှကို နေ့ရက်မရွေးဘဲ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

အဇ္ဇေဝ ကိစ္စံ အာတပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
နဟိနော သင်္ကရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

အဇ္ဇေဝ၊ ရက်ဆိုင်းမရွေး ဤယနေ့၌ပင်လျှင်။ ကိစ္စံ၊ ပြုဘွယ်ကိစ္စ ဟူသမျှကို။ အာတပံ၊ ယနေ့ပင်လျှင် ပြုလုပ်အပ်၏။ သုဝေ၊ နှေးမြင့်ရှည်ကြာ နက်ဖန်ကာ၌။

မရဏံ၊ အခြေမှောက်ယွင်း သေပျောက်ခြင်းကို။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ ဇညာ၊ မုချပိုင်ပိုင် သိစွမ်းနိုင်အံ့နည်း။ မဟာသေနော၊ တပါးမက များလှစွာ သော စစ်သည်အခြံအရံရှိထသော။ တေန မစ္စုနာ၊ အသေသတ်ခွင်း ရှင်သေမင်း နှင့်။ သင်္ကရံ၊ ဘယ်နေ့ကျမှ ခေါ်လာပါဟု ကြောင်းပြဆက်သွင်း တိုင်ပင် ချိန်းချက်ခြင်းသည်။ နဟိနော-နဟိဝေ၊ တရံတခါမျှ ယမန်အခါက မပြုခဲ့ဘူး သည်သာလျှင်ကတည်း။

အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ရှိနေ စဉ်အခါ ရဟန်းတို့အား ဝိပဿနာတရားနှင့် ပတ်သက်၍ ကျင့်ကြံအား ထုတ်ရန် ဟောတော်မူ၏။ ယင်းသို့ ဟောရာ၌ နက်ဖန် သဘက်ခါဟူ၍ ရက်ရွှေ့မနေအပ်ကြောင်း၊ မည်သူသည် မည်သည့်နေ့၌ သေမည်ဟု မသိ ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ယနေ့ပင် ပြုကျင့်အပ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူ၏။ (သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းသည် သေမင်းနှင့် အချိန်းအချက် ထားခြင်း သည် မရှိ၊ သေမင်းသည် တံစိုးလက်ဆောင်ထိုး၍ ရခြင်းသည် မရှိ၊ သေမင်းနှင့် ရင်ဆိုင်၍ စစ်ပြိုင်ရခြင်းသည်လည်း မရှိ၊ သေမင်းအား အောင်နိုင်သည်ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့သည် သေမင်း ခေါ်ရာသို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်ကြရ၏။)

“ကာတဗ္ဗ”ဟူ၍ မူကဲ့ရှိ၏။ ကာတဗ္ဗ-သည် ပြုလုပ်ခြင်း ဒါနနှင့် သင့်လျော်၏။ အာတပံ-သည် လုံ့လ စိုက်ထုတ်ခြင်း ဝိပဿနာနှင့် သင့်လျော်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ကြိုက်ရာကို သုံးပါ။

(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ၄-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ ၁-ဘဒ္ဒေကရတသုတ်)

၂၁ မျက်စိသည် အဆင်းနှင့် ငွေ့ပါက ရာဂစိတ် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်

စက္ခု ရူပေန သံဝါသာ၊ ရာဂပုတ္တံ ဝိဇာယတိ။

မဟာနတ္ထကရော သော စ၊ သံဝါသံ တေန ဝါရယေ။

စက္ခု၊ မျက်စိသည်။ ရူပေန၊ အဆင်းနှင့်။ သံဝါသာ၊ ပေါင်းဆုံမိသော အခါ။ ရာဂပုတ္တံ၊ ရာဂတည်းဟူသော သားကို။ ဝိဇာယတိ၊ မျက်စိ၌ ဖွားမြင်၏။ သော စ၊ ထို ရာဂ တည်းဟူသော သားသည်လည်း။ မဟာနတ္ထကရော၊

ကြီးစွာသောအကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ သံဝါသံ၊ မျက်စိနှင့်
 အဆင်း ပေါင်းဆုံမိခြင်းကို။ ဝါရယေ၊ တားမြစ်ရာ၏။
 (ရာဟုလောဝါဒသုတ်)

၂၂ ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်၍ နေရခြင်းသည် အလွန်ပင်ပန်းကြောင်း ပါဠိအနက်
 ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဘာရာဟာရော ဟိ ပုဂ္ဂလော။
 ဘာရာဒါနံ ဒုက္ခံ လောကေ၊ ဘာရနိက္ခေပနံ သုခံ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီး အပေါင်းတို့။ လောကေ၊ လောကသုံးဖြာ
 ဘုံသုံးရွာ၌။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော
 ဓမ္မထွေလာ ငါးခန္ဓာတို့သည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ဘာရာ၊ လေးလံလှစွာသော
 ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးတို့ပါပေတည်း။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊
 ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟူသမျှသည်။ ဟိ၊ ကေနစင်စစ်။ ဘာရာဟာရော၊ ပင်ပင်
 ပန်းပန်း ဝန်ကိုထမ်းရသော ဝန်ထမ်း အလုပ်သမားကြီးပါပေတည်း။ ဘာရာ
 ဒါနံ၊ ခန္ဓာဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း မချွတ်ထမ်း၍ နေရခြင်းသည်။ ဒုက္ခံ၊
 ဆင်းရဲငြိုငြင် အပိုပင် လုပ်ရသော အလုပ်ကြီးပါပေတည်း။ ဘာရနိက္ခေပနံ၊
 ခန္ဓာဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်း မထမ်းမရွက်ဘဲ ဗုံးကနဲ ပစ်ချလိုက်ရခြင်းသည်။
 သုခံ၊ ချမ်းသာတကာတို့ထက် အထွဋ်အထိပ်ဖြစ်သော အမြတ်ဆုံးသောချမ်းသာ
 အစစ်ကြီးပါတည်း။

(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ၃-ဘာရဝဂ်၊ ၁-ဘာရသုတ်)

၂၃ အချိန်ကာလကို မဖြုန်းဘဲ ရုပ် နာမ် ဖြစ်ပျက်မှုကို ရှုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်
 ဥဒယဗ္ဗယသင်္ခါရေ၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတုာန ပဏ္ဍိတော။
 သကိစ္စံ အနုယျုဇ္ဈေယျ၊ မောသကာလံ န ခေပယေ။

ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိသောသူသည်။ ဥဒယဗ္ဗယသင်္ခါရေ၊
 ဖြစ်မှု ပျက်မှု ရုပ်နာမ်နှစ်ခု သင်္ခါရတရားစု၌။ နိဗ္ဗိန္ဒိတုာန၊ ငြီးငွေ့အောင် ပြုရာ၏။
 နိဗ္ဗိန္ဒိတုာန၊ ငြီးငွေ့အောင် ပြုပြီးသည်ဖြစ်၍။ သကိစ္စံ၊ မိမိကိစ္စ ဟူသမျှကို။
 အနုယျုဇ္ဈေယျ၊ နေ့ညဉ့်မယုတ် ကြိုးစားအားထုတ်ရာ၏။ မောသကာလံ၊ အကျိုး
 မပြီး အချည်းနှီးသော အချိန်ကာလကို။ န ခေပယေ၊ မကုန်ခန်းစေရာသတည်း။
 (ဓမ္မပဒ)

၂၄ စေတနာကို ကံဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း ပါဠိအနက်

စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရေတိ
ကာယေန ဝါစာယ မနဿ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ စေတနံ၊ စေတနာကို။ ကမ္မံ၊ ကံဟူ၍။
အာဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ စေတယိတွာ၊ စေတနာနှင့်
စေ့ဆော်၍။ ဝါ-လုံ့ဆော်၍။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်
ဖြစ်စေ။ မနဿ၊ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုလုပ်ရာ၏။

(တိကအင်္ဂုတ္တိ၊ ရာဂါဠိတော်)

၂၅ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထင်ရှားသော လက်ရွေးစင် လင်္ကာများ

ကိုယ်ပိုင်လိုဆိုး လင်္ကာ

ငါ့မြင်း ငါစီး၊ ငါ့ထီး ငါဆောင်း၊ ငါ့ကျောင်း ငါထိုင်၊ ဘယ်သူ့ဆိုင်ဟု၊
ကိုပိုင်လိုဆိုး၊ မာနမိုး၍၊ ကြောင်းကျိုးမသိ၊ ပြင်ပြုရာ၊ မအပ်စွာတည့်။

မင်းတို့မတော်ကြောင်း လင်္ကာ

မင်းတို့မတော်၊ တရားချော်က၊ မြေပေါ်လူများ၊ မဆိုထားနှင့်၊ မိုသုံးဖျား
နက္ခတ် အာကာဇာတ်က၊ ဂြိုဟ်နတ်ရာသီ၊ သွားမညီဘူး။

ဗိုလ်လူယုတ်ရက် လင်္ကာ

မင်းပျက်မင်းချွတ်၊ ကျင့်ဝတ်မတည်၊ ယွင်းသွေဖီက၊ ပြည်မချမ်းသာ၊ ပြည်ကြီး
နာလျက်၊ များစွာပြည်သူ၊ အိုးနှယ်ဆူ၍၊ ဗိုလ်လူယုတ်ရက်၊ စစ်ကြီးထွက်၏။

ရှေ့ဆောင်နှားလား လင်္ကာ

ရှေ့ဆောင်နှားလား၊ အကောက်သွားက၊ နောက်နှားတသိုက်၊ အကောက်
လိုက်၏၊ ရှေ့ဆောင်နှားမှူး၊ အဖြောင့်ကူးသော်၊ အထူးနောက်ပါ၊ နှားတကာ
လည်း၊ ဖြောင့်စွာမြစ်၌၊ ကူးနောက်လိုက်၏။

ဓမ္မသဘော လင်္ကာ

ဓမ္မသဘော၊ ဘယ်လိုဟောလည်း၊ လိပ်ကျောကြောင်ကော်၊ ပြောင်ချော်
ချော်နှင့်၊ ပျော်တပြုံးပြုံး၊ မော်မဆုံးတည်း။

မဟာဩသဓ လင်္ကာ

ကာမရောဂါ၊ ဝမ်းတွင်းနာကား၊ ကုရာ နတ္ထိ၊ ဆေးမရှိတည်း၊ မိမိပညာ၊
အရင်းသာလျှင်၊ မဟာဩသဓ၊ ဆေးမည်စွန့်။

မိန်းမဟူသို လင်္ကာ

မိန်းမဟူဘိ၊ ထိုလူတ္တိကား၊ မရှိမကောင်း၊ ရှိမကောင်း၊ မပေါင်းလည်းခက်၊
ပေါင်းလည်း ခက်၏။

ထိုလူတ္တိကား လင်္ကာ

လောကီဘုံသား၊ လူယောက်ျားတို့၊ မယားဟူဘိ၊ ထိုလူတ္တိကား၊ မရှိ
မကောင်း၊ ရှိမကောင်း၊ မပေါင်းလည်းခက်၊ ပေါင်းလည်း ခက်၏။

လှေနဲ့မြင်သို့ လင်္ကာ

မိန်းမဟူငြား၊ သဘောအားဖြင့်၊ ယောက်ျားတကာ၊ ဆက်ဆံရာကြောင့်၊
ပမာမယွင်း၊ လှေနဲ့မြင်သို့၊ စီးနင်းသူနောက်၊ ကောက်ကောက်ချည့်သာ၊
ဆောင်ရာပါ၏။

မိန်းမအလို လင်္ကာ

စိန်ကဲ ရွှေကဲ၊ ဤနှစ်ကဲထက်၊ မိန်းမကဲခပ်၊ လွန်ခဲကပ်၏၊ ယုတ်မြတ်
ကောင်းဆိုး၊ ဖြောင့်ရိုးကိစ္စ၊ သဘာဝဖြင့်၊ မိန်းမအလို၊ သဘောကိုလျှင်၊
ထဲသို့ပိုက်ထား၊ ရေ၌ငါးသို့၊ ထင်ရှားဘယ်အခါ၊ မသိရာဘူး။

ကောက်ရိုးမီးသို့ လင်္ကာ

ဗာလဘုန်းကြီး၊ ကောက်ရိုးမီးသို့၊ အကြီးမကျ၊ ခဏမျှသာ၊ ပျက်စီးရာ၏။

ရဟန်းကျင့်ဝတ် တပါးချွတ်က လင်္ကာ

သင်္ကန်းဝါဝါ၊ ဦးပြည်းကာဖြင့်၊ ပညာကင်းပ၊ သီလမဲ့မျိုး၊ အတွင်းဆိုး
ကား၊ အကျိုးတစိ၊ ဘယ်မှာရှိလိမ့်၊ မော်မိမော်မန်း၊ နေကာဆန်းနှင့်၊ ရဟန်း
ကျင့်ဝတ်၊ တပါးချွတ်က၊ လူနတ်မကြိုက်၊ ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏။

ရဟန်းဆိုးတို့ လင်္ကာ

ယုတ်မာဝမ်းရေး၊ သက်မွေးကြငြား၊ လေ့ကျက်မှားသည်၊ ငုပ်စားမော်စား၊
အမြော်စားနှင့်၊ ထောင့်စားခေါ်ရိုး၊ ရဟန်းဆိုးတို့။

ရှင်ပေါက်ပန်းတို့ လင်္ကာ

နှစ်ဖြာစုရ၊ မလုံ့လဘဲ၊ ကိစ္စမနည်း၊ အလိုသည်း၍၊ အရီးမပီ၊ အလဇ္ဇီဖြင့်၊
ဒုဿိကျင့်ဆန်း၊ ရှင်ပေါက်ပန်းတို့၊ ရဟန်းတမင့်၊ မင်းကျင့်ကျင့်က၊ ပျောက်လွင့်
သတင်း၊ သီလကင်း၏။

ရှင်ဓားပြတို့ လင်္ကာ

ရှင်တု ရှင်ဝါ၊ မဟာစောရ၊ ရှင်ဓားပြတို့၊ ပါပကျင့်မျိုး၊ အလိုဆိုးဖြင့်၊
အကျိုးမဟဲ့၊ မိုက်သင်းဖွဲ့၍၊ ငရဲစီးပွား၊ ရွာသောလားသို့၊ တရား တရား၊
တဟားဟားနှင့်၊ ပြစ်များပြောဟုံ၊ တောင်နှယ်ပုံ၏။

ကံကိုယုံ၍ မနေရာ လင်္ကာ

ကံကို ယုံ၍၊ မီးပုံ အတွင်း၊ မဆင်းထိုက်စွာ၊ ကျားရဲရာလည်း၊ ကြမ္မာ
အကြောင်း၊ မရိုးကောင်းတည့်၊ သူဟောင်းရှေ့က၊ ဆိုကြကုန်၏။

ကံကိုချည်းသာ မကိုးရာ လင်္ကာ

လုံ့လမထူ၊ ဉာဏ်မကူဘဲ၊ အယူတစောင်း၊ ကံတကြောင်းမျှ၊ မကောင်း
လည်းကံ၊ ကောင်းလည်းကံဟု၊ ကံကိုချည်းသာ၊ မကိုးရာဘူး၊ ပညာဉာဏ်ဖြင့်၊
သင့်မသင့်ကို၊ အခွင့်ရ၍၊ အပြုလုံ့လ၊ ရှိအပ်စွာတည့်။ တံငါလက်တွင်း၊
ရောက်လျင်းတုန်ငြား၊ သုံးကောင်ငါးကို၊ မှတ်သားဝမ်းထဲ၊ နည်းယူစွဲလော။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ရှေးအခါ ကာလက ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း၌ ကံကို ယုံသော ငါး၊
ဉာဏ်ရှိသော ငါး၊ ဝီရိယရှိသော ငါး ဟူ၍ ငါး သုံးကောင် ရှိ၏။
တနေ့သော် တံငါတစုတို့သည် ငါးရှာရန်အလို့ငှါ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနား၌
ပိုက်ကွန်များကို ပြင်ဆင်ကြလေလျှင် ဝီရိယရှိသော ငါးသည် တံငါတို့
နှင့် ဝေးရာ လွတ်ကင်းရာ အရပ်သို့ ပြေးလေ၏။ ဉာဏ်ရှိသော ငါးသည်
ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍ သတိထားကာ အစာစားမြဲနေရာ၌ပင် စား၏။ ကံကို
ယုံသော ငါးသည်ကား ကံအားကိုးဖြင့် စားမြဲနေရာ၌ပင် ကျက်စား၍
နေ၏။ တံငါတို့သည် ပိုက်ကွန်ကို ဝိုက်တား၍ ဘမ်းသည်ရှိသော် ဉာဏ်ရှိ
သောငါးနှင့် ကံယုံသော ငါးနှစ်ကောင်တို့သည် ပိုက်အတွင်း၌ မကြွ၏။
ယင်းသို့ မိစဉ်တွင် ဉာဏ်ရှိသော ငါးသည် အသေယောင် ဆောင်၍
နေ၏။ ကံယုံသော ငါးသည် ကံရှိက လွတ်လိမ့်မည်ဟု ကံအားကိုးဖြင့်
နေ၏။ တံငါသည်တို့သည် အသေယောင် ဆောင်သော ငါးသေကို
ပစ်ထား၍ ရှင်နေသော ငါးများကိုသာ သတိရှိစွာဖြင့် ဘမ်းယူကြ၏။
ထိုဘမ်းယူသည့်အထဲ၌ ကံကိုယုံသော ငါးသည် ပါသွား၏။ အသေ
ယောင်ဆောင်နေသော ဉာဏ်ရှိသော ငါးသည် တံငါများ ပစ်ထားစဉ်

သတိအလစ်၌ ပိုက်ကွန်အံ့တင်းမှ ခုန်ထွက်၍ ပြေးသဖြင့် သေဘေးမှ လွတ်၏။

ဝီရိယရှိသော ငါးသည် လွတ်ထိုက်သော ကံလည်း ရှိသဖြင့် ဝီရိယနှင့် ယှဉ်တွဲ၍ အသုံးပြုသောကြောင့် သေတင်းမှ လွတ်၏။ ဉာဏ်ရှိသော ငါးသည် လွတ်ထိုက်သော ကံလည်း ရှိသဖြင့် ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍ အသုံးပြုသောကြောင့် သေဘေးမှ လွတ်၏။

ကံယုံသော ငါးသည် လွတ်ထိုက်သော ကံရှိသည်ဖြစ်သော်လည်း ကံကိုသာ အားကိုး၍ ဉာဏ်နှင့် ဝီရိယကို အသုံးမပြုသဖြင့် သေဘေးနှင့် ကြုံတွေ့ရ၏။

(၅၅၀-မိဘစိန္တိဇာတ် ပဌမတွဲ)

မှန်ကင်းတလွဲ ထင်းတလွဲ လင်္ကာ

သစ်ငုတ်မြင့်တုံ၊ မြက်မြင့်တုံနှင့်၊ တူပုံမယွင်း၊ ရွှေရောင်ဝင်းလည်း၊ မှန်ကင်းတလွဲ၊ ထင်းတလွဲသို့၊ လူ၏ထုံးစံ၊ လောကဓံကား၊ ငါ့ထံမရောက်၊ မဆိုလောက်နှင့်။

ဘုန်းရှိပေပြီရောက် ဘုန်းမဲ့ပျောက် လင်္ကာ

သူတည်း တယောက်၊ ကောင်းဘို့ ရောက်က၊ သူတယောက်မှာ၊ ပျက်မြဲသာတည့်၊ ဓမ္မတာ ယူဘိ၊ မောင်မှတ်သိလော့၊ ဘုန်းရှိပေပြီရောက်၊ ဘုန်းမဲ့ပျောက်၏။

သူယုတ်မာ၌ တရားမသိ လင်္ကာ

သူမိုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ နိဗ္ဗာန်စကား၊ အလွန်ခါး၏၊ နားပါးမဝင်၊ သိမြင်မဲ့စွာ၊ သူယုတ်မာအား၊ ခြင်းရာကောင်းဆိုး၊ ကြောင်းကျိုးတရား၊ မဟောကြားရာ၊ ဟောမိပါက၊ အပြစ်ရ၏။

လူမိုက်ကဲ့ရဲ့သော်လည်း အရာမဟုတ် လင်္ကာ

လူမိုက် တသောင်း၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းလည်း၊ လူကောင်း တယောက်၊ ချီးမွမ်းပျောက်၏။

လူမိုက်ချီးမွမ်းသော်လည်း အရာမဟုတ် လင်္ကာ

လူမိုက် တသောင်း၊ ချီးမွမ်းကြောင်းလည်း၊ လူကောင်းတယောက်၊ ပြစ်တင်ကြောက်လော့။

၂၆ အနန္တသုရိယ အမတ်ကြီး၏ အမျက်ဖြေ လင်္ကာ

၁။ သူတည်းတယောက်၊ ကောင်းဘို့ရောက်မှု၊ သူတယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကဿ၊ ဓမ္မတာတည်း။

၂။ ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွင်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်း ရံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်၊ စည်းစိမ်မကွာ၊ မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ၊ မြေမျက်နှာထက်၊ ခဏတက်သည့်၊ ရေပွက်ပမာ၊ တသက်လျာတည်း။

၃။ ကျင်နာ သနား၊ ငါ့အား မသတ်၊ ယခုလွှတ်လည်း၊ မလွှတ်ကြမ္မာ၊ လူတကာတို့၊ ခန္ဓာခိုင်ကြည်၊ အတည်မမြဲ၊ ဖေါက်လွှဲတတ်သည်၊ မချွတ်စသာ၊ သတ္တဝါတည်း။

၄။ ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်၊ ပန်ခဲကုန်၏၊ ခိုက်ကြုံဝိပါက်၊ သံသာစက်၌၊ ကြုံလတ်တုံမျှ၊ တုံ့မယူလို၊ ကြည်ညိုစိတ်သံ၊ သခင်မွန်ကို၊ ချန်ဘိစင်စစ်၊ အပြစ်မဲ့ရေး၊ ခွင့်လျှင် ပေး၏၊ သွေးသည် အနိစ္စ၊ ငါ့ခန္ဓာတည်း။

အဓိပ္ပာယ် ပေါ်ပြချက်။ ။ နောင်တော်ဘုရင် မင်းယဉ်နုရသိခံကို လုပ်ကြံ၍ ပုဂံပြည် ထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်စိုးစံသော ညီဖြစ်သူ နရပတိစည်သူ မင်းသည် နောင်တော်၏ အထိန်းတော်သားဖြစ်သော အနန္တသုရိယ အမတ်ကို နောင်ရေးအတွက် စိတ်မချရသဖြင့် သုသာန်သို့ထုတ် ဓားခုတ်၍ သတ်စေရာ အမတ်ကြီးသည် ပညာရှိ ပြီသစွာ သတ္တိရှိရှိနှင့် အထက်ပါ အမျက်ဖြေ လင်္ကာလေးပိုဒ်ကို နရပတိဘုရင်မင်းမြတ်အား ဆက်သွင်းခဲ့လေ၏။

၂၇ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော တရားကျင့်ရာအရပ် လင်္ကာ

မနိုး မဝေး၊ သွားရေး မခက်၊ ဆိတ်ငြိမ်သက်လျက်၊ မှက်ခြင် ပါးနည်း၊ ပစ္စည်းမပန်း၊ ကျမ်းတတ်လည်းရှိ၊ မြတ်သည့်နေရာ၊ ကျောင်းတိုက်တာတည်း။

၂၈ လူဖြစ်စေကာမူ သံဃာစာရင်း၌ ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဒေသနာတော်

ယေ အရိယသစ္စာနိ ဝိဘာဝယန္တိ၊ ဂမ္ဘီရပညေန သုဒေသိတာနိ။
 ကိဉ္ဇာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ၊ န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမ မာဒိယန္တိ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ဂုတနံ ပဏီတံ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ယေ၊ အကြင် သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂမ္ဘီရပညေန၊ နက်နဲသော ပညာဉာဏ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဒေသိတာနိ၊ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။ ဝိဘာဝယန္တိ၊ ထင်ရှားခြင်းသို့ ပြုကုန်၏။ တေ၊ ထိုသတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘုသံ၊ ပြင်းစွာ။ ပမတ္တာ၊ မေ့လျော့ခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိဉ္ဇာပိ၊ အကယ်၍ မေ့လျော့ကုန်ငြားလည်း။ တေ၊ ထိုသတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ခုမြောက်သော။ ဘဝံ၊ ဘဝကို။ န အာဒိယန္တိ၊ မယူကုန်။ သံဃေ၊ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဤ ရတနာ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ ပဏိတံ၊ မြတ်၏။ ဧတေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ ဣမေသံ၊ ဤ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ခုနစ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေ နေမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ္တကုတ္တု ပရမ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်၏။ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယ ဂိုဏ်းဝင် ပရမတ္ထ သံဃာများ ဖြစ်ကြ၍ လူ့နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားပြီး မည်သို့ပင် မေ့လျော့နေစေကာမူ ခုနစ်ဘဝထက် ပို၍ ပဋိသန္ဓေ မနေ ရသည်ကို သောတာပန်ဟု ခေါ်၏။ ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ကျောင်းအမ ဝိသာခါသည် ခုနစ်နှစ် အရွယ်မှစ၍၎င်း၊ (၁၆) နှစ် အရွယ်ရှိ အာဠဝီပြည်မှ ရက်ကန်းသည်မ အမျိုးသမီးကလေးသည်၎င်း သောတာပန်များဖြစ်ကြ၏။ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌ လူယောက်ျား လူမိန်းမ စသော များစွာသော သောတာပန်တို့သည် အရိယဂိုဏ်းဝင် များ ဖြစ်ကြ၏။ ဤဒေသနာတော်အရ သောတာပန်သည် သံဃာဟု ဆိုပါမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူသံဃာများသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဘုရား ရှင်လက်ထက်တော်၌ သာဝတ္ထိပြည်၌ပင် လူအရိယာ ငါးကုဋေ ရှိ၏ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်း ဖြစ်စေ၊ အရိယဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းကို သံဃာဟု ခေါ်ပါသည်။

-(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ် ပါဠိတော်)

၂၉ သောတာပန်သည် အကုသိုလ် ပြုမိစေကာမူ အပါယ် မကျရောက်သော
ဒေသနာတော်

ကိဉ္ဇာပိ သော ကမ္မံ ကရေတိ ပါပကံ၊ ကာယေန ဝါစာ ဥဒ စေတသာဝါ။
အဘဗ္ဗ သော တဿ ပဋိစ္ဆဒါယ၊ အဘဗ္ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဝုတ္တာ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

သော၊ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယေန ဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်၎င်း။ ဝါစာ-
ဝါစာယ ဝါ၊ နှုတ်ဖြင့်၎င်း။ ဥဒ၊ ထိုမျိုး။ (ဝါ-ထိုမှတစ်ပါး။) စေတသာ ဝါ၊
စိတ်ဖြင့်၎င်း။ ပါပကံ၊ မကောင်းသော။ ဝါ၊ ယုတ်မာသော။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။
ကိဉ္ဇာပိ ကရေတိ၊ အကယ်၍ ပြုလုပ်စေကာမူ။ သော၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ တဿ၊ ထိုပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုကို။ ပဋိစ္ဆဒါယ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း
ငှါ။ အဘဗ္ဗော၊ မထိုက်။ ဒိဋ္ဌပဒဿ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်အပ်ပြီးသော သောတာပန်
ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အဘဗ္ဗတာ၊ ပြုအပ်ပြီးသော အကုသိုလ် ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါ မထိုက်
သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်
၏။ သံဃေ၊ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဤရတနာ၏ အဖြစ်သည်
လည်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်၏။ ဧတေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။
ဣမေသံ၊ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊
ဖြစ်ပါစေသည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကုသိုလ်ကို သတိမေ့လျော့၍သော်
၎င်း၊ အမှတ် မထင်၍ သော်၎င်း ပြုမိခဲ့သော်၊ ထိုအကုသိုလ်သည်
သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါ မထိုက်တော့ပြီဟူ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့၏။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်ပါဠိတော်)

၃၀ ရဟန္တာသည် ကံဟောင်းကုန်ပြီး၍ ကံသစ်မဖြစ်တော့သော ဒေသနာတော်

ခီဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ၊ ဝိရက္ခစိတ္တာ ယတိကေ ဘဝသ္မိံ ။
တေ ခီဏဗီဇာ အဝိရုဠိဆန္ဒာ၊ နိဗ္ဗန္တိ ခီရာ ယထာယံ ပဒီပေါ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ယေသံ၊ အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ပုရာဏံ၊ အဟောင်းဖြစ်သော ကံသည်။ ခိဏံ၊ ကုန်ပြီ။ နဝ သမ္ဘဝံ၊ အသစ်ဖြစ်သော ကံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အာယတိကေ၊ လာလတံသော။ ဘဝသ္မိံ၊ ဘဝ၌။ ဝိရတ္တစိတ္တာ၊ မတပ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ ခိဏဗီဇာ၊ ကုန်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေ မျိုးစေ့ ရှိကုန်၏။ အဝိရုဠိဆန္ဒာ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ ကင်းသော ဆန္ဒရှိကုန်၏။ အယံ ပဒီပေါ၊ ဤဆီမီးသည်။ နိဗ္ဗုတော ယထာ၊ ငြိမ်းဘိသကဲ့သို့။ ဓီရာ၊ ပညာရှိကုန်သော။ တေ၊ ထိုရဟန္တာတို့သည်။ နိဗ္ဗန္တိ၊ ငြိမ်းကုန်၏။ သံဃေ၊ ရဟန္တာ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဤရတနာ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်၏။ ဧတေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ ဣမေသံ၊ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ ။အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးကုန်သော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးက ပြုခဲ့ဘူးသော ကံအဟောင်းသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ပဋိသန္ဓေ နေမှုသည်လည်း ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏။ ကံအသစ်သည်လည်း နောက်တဖန် မဖြစ်၊ ဆီမီး ထွန်းညှိသကဲ့သို့ ဆီကုန်မီးငြိမ်းခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်၏။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်ပါဠိတော်)

၃၁ အညမညမိတ်ဆွေအချင်းချင်းဆင်းရဲမှုကို ပလိုလားသင့်ကြောင်းဒေသနာတော်

န ပရော ပရံ နိကုဗ္ဗေထ၊ နာတိမညေထ ကတ္တစိ န ကိဉ္ဇိ။
ဗျာရောသနာ ပဋိဃသညာ-နာညမညဿ ဒုက္ခမိစ္ဆေယျ။

ပရော၊ တယောက်သောသူသည်။ ပရံ၊ တယောက်သောသူကို။ န နိကုဗ္ဗေထ၊ အမျက်မထွက်ရာ။ ကတ္တစိ၊ တစုံတခုသောအရာ၌။ ကိဉ္ဇိ၊ တစုံတယောက်သော။ နံ ဇနံ၊ ထိုသူကို။ ဗျာရောသနာ- ဗျာရောသနာယ၊ ဖောက်ပြန်သော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာတို့ဖြင့် ညှဉ်းဆဲခြင်း ချုတ်ချယ်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ ပဋိဃသညာ- ပဋိဃသညာယ၊ ရန်အမျက်လိုသော စိတ်ထားဖြင့်။ နာတိမညေထ၊ မထေမဲ့မြင် မပြုရာ။ အညမညဿ၊ တယောက်သည် တယောက်၏။ (ဝါ) အချင်းချင်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းကို။ န ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုမရှိရာ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။မိတ်ဆွေ ရောင်းရင်း သူငယ်ချင်းချင်း တဦးနှင့်တဦး ဆင်းရဲ
မှုကို မလိုလားမူ၍ ချမ်းသာမှုကို လိုလားသဖြင့် မေတ္တာစိတ် အမြဲ
ထားရှိရန် ဟောတော်မူခဲ့လေ၏။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် မေတ္တသုတ် ပါဠိတော်)

၃၂ အရှေ့ဘက် အရပ်၌ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ ဘူတာ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ အရှေ့ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကြကုန်သော။ ဘူတာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်
ရှောက်စေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ယသုတ်)

၃၃ တောင်ဘက်အရပ်၌ရှိသော ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း

ဒက္ခိဏသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ ဒေဝါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ဒက္ခိဏသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ တောင်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဒေဝါ၊ ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုကုမ္ဘဏ်နတ်တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ် စောင့်
ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ယသုတ်)

၃၄ အနောက် အရပ်၌ရှိသော နတ်နဂါးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း

ပစ္ဆိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ပစ္ဆိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ အနောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ နာဂါ၊ နတ်နဂါးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။

တေပိ၊ ထိုနတ်နဂါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေ နှစ်၊ အနာ မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန နှစ်၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ် စောင့် ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဠာနာဋီယသုတ်)

၃၅ မြောက်ဘက် အရပ်၌ရှိသော နတ်ဘီလူးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း

ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ သန္တိ ယက္ခာ မဟိဒ္ဓိကာ။
တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန နှစ်။

ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ မြောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊ ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ယက္ခာ၊ နတ်ဘီလူးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထိုနတ်ဘီလူးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန နှစ်၊ အနာ မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန နှစ်၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့် ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဠာနာဋီယသုတ်)

၃၆ လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးပါးအား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဘိတ်ခြင်း

ပုရတ္ထိမေန ဓတရဋ္ဌော၊ ဒက္ခိဏေန ဝိရူဠကော။
ပစ္ဆိမေန ဝိရူပက္ခော၊ ကုဝေရော ဥတ္တရံ ဒိသံ။
စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ၊ လောကပါလာ ယသသိနော။
တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန နှစ်။

ပုရတ္ထိမေန၊ မြင့်မိုရ်တောင်မှ အရှေ့ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ဓတရဋ္ဌော၊ ဓတရဋ္ဌနတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန၊ မြင့်မိုရ်တောင်မှ တောင် ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ဝိရူဠကော၊ ဝိရူဠက နတ်မင်းကြီး သည်လည်း ကောင်း။ ပစ္ဆိမေန၊ မြင့်မိုရ်တောင်မှ အနောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ဝိရူပက္ခော၊ ဝိရူပက္ခနတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ဥတ္တရံဒိသံ၊ မြင့်မိုရ်တောင်မှ မြောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ကုဝေရော၊ ကုဝေရ နတ်မင်းကြီးသည် လည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ တေ မဟာရာဇာ၊ ယုံ စတု

မဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးတို့သည်။ လောကပါလာ၊ လူတို့ကို စောင့်တတ်ကုန်၏။
ယသသိနော၊ များသောအခြံအရံရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထိုစတုမဟာရာဇ် နတ်မင်း
ကြီးလေးပါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်
၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြ
စေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ဦးသုတ်)

၃၇ ကောင်းကင်၌ တည်ရှိသော နတ်မင်းကြီးတို့အား စောင့်ရှောက် ပါရန်
ပင့်တိတ်ခြင်း

အာကာသဌာ စ ဘူမဌာ၊ ဒေဝါ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

မဟိဒ္ဓိကာ၊ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော။ အာကာသဌာ၊ ကောင်းကင်၌တည်
ကုန်သော။ ဘူမဌာ၊ မြေ၌ တည်ကုန်သော။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့ သည်လည်း
ကောင်း။ နာဂါ စ၊ နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေပိ၊
ထိုနတ်နဂါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်
၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ် စောင့်ရှောက်
ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ဦးသုတ်)

၃၈ သာသနာတော်၌ တည်ရှိကုန်သော နတ်မင်းကြီးများအား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်တိတ်ခြင်း

ဣဒ္ဓိမန္တော စ ယေ ဒေဝါ၊ ဝသန္တာ ဣဓ သာသနော။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ဣဓ သာသနော၊ ဤသာသနာ၌။ ဝသန္တာ၊ နေထိုင်ကြကုန်သော။ ဣဒ္ဓိ
မန္တော၊ တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော။ ယေ ဒေဝါ စ၊ အကြင်
နတ်မင်းတို့သည်လည်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထို နတ်မင်းတို့သည်လည်း။
တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာ
ခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနည်ဦးသုတ်)

၃၉ ခပ်သိမ်းသော ဘေးအပေါင်း ကင်းကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ

သဗ္ဗိတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တန္တရာယာ၊ သုခီ ဒီဃာယုဏော ဘဝ။

သဗ္ဗိတိယော၊ ခပ်သိမ်းသော ဘေးဥပဒ္ဒဝေါတို့သည်။ ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ ရှောင်ကြရှားကြစေကုန်သတည်း။ သောကော၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းသည်၎င်း။ ရောဂေါ၊ အနာရောဂါသည်၎င်း။ ဝိနဿတု၊ ပျောက်ကင်းကြပါစေသတည်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ အန္တရာယော၊ အန္တရာယ်အပေါင်းတို့သည်။ မာ ဘဝန္တု၊ မကျရောက်ပါစေကုန်သတည်း။ သုခီ စ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာခြင်းသည်၎င်း။ ဒီဃာယုဏော စ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်၎င်း။ ဘဝ၊ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း။

(သုတ်ပါဏေယျပါဠိတော် အာဇာနည်သုတ်)

အမှာစာ။ ။ မူရင်း ပါဠိတို့၌ (တေပိ အမေ နုရက္ခန္တု) ဟု ပါရှိ၏။ (အမေ) ဟူသော ပါဠိသည် ငါတို့ကို ဟူ၍ ပရိတ်ရွတ်သူတို့ အတွက်ကိုသာ စောင့်ရှောက်ပါဟု ဆိုထားသဖြင့် အများသတ္တဝါအတွက် မပါမရှိပေ။ (တုမေ) ဟူသော ပါဠိသည် သင်တို့ကို ဟူ၍ အများသတ္တဝါကို ဆိုထားသဖြင့် သတ္တဝါအများထဲ၌ မိမိလည်းပါရှိနေပြီဖြစ်သည်။ တဖန် (အနုရက္ခန္တု) အစဉ် စောင့်ရှောက်ကြစေကုန်သတည်းဟု အဆုံးသတ်ထားသည်ဖြစ်၍ (တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု) သည် ပို၍လည်း သဘာဝကျပါသည်။ အများသတ္တဝါကို မေတ္တာပို့ထားသဖြင့် အကျိုးလည်း ပိုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော် ဦးဣန္ဒက စသော ထင်ရှားသော ဓမ္မကထိက ဆရာတော် ဘုရားကြီးများလည်း တုမေ-ဟုပင် ရွတ်ဆို မေတ္တာပို့ကြပါသည်။

၄၀ ရတနာ သုံးပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဘေးရန် အပေါင်း ကင်းစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ

- (က) ယံ ဒုန္နိမိတ္တံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊ ယောစာ မနာပေါ သကုဏဿ သဒ္ဓေါ။
ပါပဂ္ဂဟော ဒုဿုပိနံ အကန္တံ၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။
- (ခ) ၊ ဓမ္မာနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။
- (ဂ) ၊ သံဃာနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။

(က) ယံ ဒုန္နိမိတ္တဉ္စ၊ အကြင် ဥက္ကာကျခြင်း၊ ကြယ်ကြွေခြင်း၊ လကြပ်ခြင်း တော်လဲခြင်း၊ ဥပဒ်ပျံခြင်း တည်းဟူသော မကောင်းသော အတိတ် နိမိတ် သည်၎င်း။ ယံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊ အကြင် မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ တွေ့ခြင်း ဟူသော မကောင်းသော အမင်္ဂလာသည်၎င်း။ သကုဏဿ၊ ငှက်ဆိုး၏။ အမနာပေါ၊ စိတ်နှလုံးကို မရွှင်ပြုံးစေတတ်သော။ ယော သဒ္ဓေါ စ၊ အကြင် မကောင်းသော အသံသည်၎င်း။ ယော ပါပဂ္ဂဟော စ၊ အကြင် တနင်္ဂနွေ၊ အင်္ဂါ၊ စနေ၊ ရာဟု-ဟု ဆိုအပ်သော မကောင်းသော ပါပဂြိုဟ်သည်၎င်း။ အကန္တံ၊ နှစ်သက်ခြင်း မရှိသော။ ယံ ဒုဿုပိနဉ္စ၊ အကြင် မကောင်းသော အိပ်မက်ဆိုးသည်၎င်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုမကောင်းသော ထိတ်လန့်ဘွယ်ရာ ဟူဟူသမျှတို့သည်။ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းစင် လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဇန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ခ).....ဓမ္မာနုဘာဝေန၊ တရားတော်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန် အပေါင်း ကင်းစင်လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဇန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဂ).....သံဃာနုဘာဝေန၊ သံဃာတော်မြတ်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်ပေါ် သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းစင် လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဇန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန် သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော်မှ ပုဗ္ဗဏှသုတ်ပါဠိ)

၄၁ ဒုက္ခ၊ ဘယ၊ သောကမှ ကင်းဝေးကြစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါတာ

ဒုက္ခပ္ပတ္တာ စ နိဒ္ဒုက္ခာ၊ ဘယပ္ပတ္တာ စ နိဗ္ဗယာ။
သောကပ္ပတ္တာ စ နိဿောကာ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။

ဒုက္ခပ္ပတ္တာ၊ သည်းအူလိုက်လွှဲ ပူမီးစွဲမျှ အမြဲလောင်တောက် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံး လွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ သံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍

မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဒ္ဒါက္ခာ ၈၊ ဝရဇိန် ဖေါက်ခွဲ ကျောက်တောင်လဲသကဲ့သို့ ပြတ်စဲပျောက်ရှင်း ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကြ ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဘယပ္ပတ္တာ၊ ဥပဒ်ရောထွေး ဇောမအေးဘဲ ရှောင်ပြေးမပေါက် ဘေးထိ ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံးလွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ သံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍ မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဗ္ဗယာ ၈၊ နေရိန်မင်းကြောက် ဆီးနှင်းပေါက်သို့ ခန်းခြောက်မကြွင်း ဘေးရောက်ခြင်း ကင်းကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သောကပ္ပတ္တာ၊ ဒေါမနရိန် သောကနှိမ်၍ ညှိုးမှိန်နှမ်းခြောက် စိုးရိမ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံး လွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ သံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍ မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဿောကာ ၈၊ သောက ကင်းဝေး နေနိုင်ရေးသို့ ညှိုးမှိန်မယွင်း စိုးရိမ်ခြင်းကင်းကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိ၊ ရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၂ ကောင်းမှု ပေးဝေသည်ကို ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာ ခံယူကြပါမည့်အကြောင်း ဂါထာ

တ္တောဝတာ ၈ အမှေဟိ၊ သမ္ဘတံ ပုညသမ္ပဒံ။
သဗ္ဗေ ဒေဝါ နုမောဒန္တု၊ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ သိဒ္ဓိယာ။

တ္တောဝတာ ၈၊ ဤမျှကြိုးကုတ် စွမ်းအားထုတ်၍ မယုတ်စေရ ပြုလုပ်ရသဖြင့် လည်း။ အမှေဟိ၊ ဘဝဝဋ်ကမ်း လွတ်ရာလမ်းသို့ ကျွတ်တန်းပန်ဆု ကျွန်ုပ်တို့ တစုသည်။ သမ္ဘတံ၊ ယခုအေးမှု နောင်ရေးပြု၍ တွေးရှုရည်စူး ဖြည့်ဆည်းပူး အပ်သော။ ပုညသမ္ပဒံ၊ အပေါင်းစုမြုပ် ကောင်းမှုထုပ်၏ မယုတ်မယွင်း ပြည့်စုံ ခြင်းကို။ သဗ္ဗေ၊ ရှိန်ဝါတောက်လင်း နောက်ပါသင်းနှင့် ခပင်းဥသို့ အလုံးစုံ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ စကြဝဠာသောင်းတိုက် ပေါင်းတိုက်မှ ရောက်

ဆိုက်လာငြား နတ်အများတို့သည်။ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ၊ လူနတ်နိဗ္ဗာန် အကျိုး
မှန်ကို မျိုးခံနှီးရင်း ပြီးစီးစေခြင်းအကျိုးငှါ။ အနုမောဒန္တ၊ ကြည်လင်မနော
ဘဝင်ဇောနှင့် ရှင်မောဝမ်းမြောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(တိကအင်္ဂတ္ထိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၃ ကောင်းမှု ပေးဝေပြီး၍ မိမိတို့ လိုရာအရပ်သို့ ပြန်ကြွနိုင်ပါကြောင်း သတိပေး
နှိုးဆော် ဂါထာ

ဒါနံ ဒေန္တု သဒ္ဓါယ၊ သီလံ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒါ။

ဘာဝနာဘိရတာ ဟောန္တု၊ ဂစ္ဆန္တု ဒေဝတာ ဂတာ။

သဒ္ဓါယ၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် တကွ ကံကံ၏ အကျိုးတရားကို ယုံကြည်၍။
ဒါနံ၊ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု အစုစုနှင့် တကွ လှူဒါန်းဘွယ်ရာ အဖြာဖြာကို။ ဒေန္တု၊
သူတော်ရဟန်း ရည်မျှော်မှန်း၍ လှူဒါန်းနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဒါ၊
အခါခပ်သိမ်း။ သီလံ၊ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလဟု ဆိုအပ်သော သီလတော်
မြတ်ကို။ ရက္ခန္တု ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဘာဝနာ
ဘိရတာ၊ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ အာဂတာ၊ အများညီညာ (တရားနာဟု)
(သို့မဟုတ်) (ပရိတ်နာဟု) ထားကာစိတ်စွဲ တအားခဲ၍ အတွဲမိတ်စုံ လာကြ
ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ အကြောင်းဆက်ကာ သောင်းစကြာမှ ရောက်လာ
ကြညောင်း လူနတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ဂစ္ဆန္တု၊
(တရားတော်ပွဲ) (သို့မဟုတ်) (ပရိတ်တော်ပွဲ) ပြီးကုန်စဲ၍ နေမြဲရပ်ဘုံ ပြန်ကြ
ပါကုန်တော့သတည်း။

(တိကအင်္ဂတ္ထိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၄ ရတနာ သုံးပါးကို အာရုံပြုရသော စေတနာကြောင့် နတ်မင်းများမှ
စောင့်ရှောက်၍ ကျန်းမာစေကြောင်း ဂါထာ

(က) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။

သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။

(ခ) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။

သဗ္ဗဓမ္မာနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။

(ဂ) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗသံဃာနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခီ ဘဝန္တု တေ။

(က) သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ခပ်သိမ်းသော ချမ်းသာခြင်းနှင့်တကွ ကောင်းမြတ်သော ကြက်သရေမင်္ဂလာအပေါင်းသည်။ ဘဝတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။ သဗ္ဗဒေဝတာ၊ ခပ်သိမ်းသော သမ္မာဒေဝနတ်ကောင်းနတ်မြတ်အပေါင်းတို့သည်။ ရက္ခန္တု၊ စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခီ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုလှစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ခ)....သဗ္ဗဓမ္မာနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသောတရားတော်မြတ်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာအာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခီ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုလှစွာနှင့် ကျန်းမာသန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်းရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဂ)....သဗ္ဗသံဃာနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်၏ ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခီ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုလှစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၅ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့အကျိုးငှါ ပါရမီဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဂါထာ
မဟာကာရုဏီကော နာထော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
ပူရေတွာ ပါရမီ သဗ္ဗာ၊ ပတ္တော သမ္မောမိ မုတ္တမံ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

မဟာကာရုဏီကော၊ ကြီးစွာသော ကရုဏာရှိတော်မူပေထသော။ နာထော၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။

ဟိတာယ၊ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှါ။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါရမီ၊ ပါရမီတော်
တို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူ၍။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်စွာသော။ သံဓမ္မာဓိံ၊
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေပြီ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။
သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သောတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ
သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၆ မြတ်စွာဘုရားသည် အပရာဇိတ ပလ္လင်ကို အောင်တော်မူသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့
သည်လည်း အောင်ပါစေကြောင်း ဂါတာ

ဇယန္တော ဗောဓိယာ မူလေ သကျာနံ နန္ဒိဝစုနော။

ဧဝမေဝ ဇယော ဟောတု၊ ဇယဿု ဇယမဂ်လေ။

အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ၊ သီသေ ပုထုဝိပုက္ခလေ။

အဘိသေကေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တော ပမောဒတိ။

သကျာနံ၊ သာကီဝင်မင်းတို့၏။ နန္ဒိဝစုနော၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ပွားစေတတ်
သော မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဗောဓိယာ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ၏။ မူလေ၊
အနီးဖြစ်သော အပရာဇိတ ပလ္လင်တော် အထက်၌။ ဇယန္တော ယထာ၊ မာရ်
ငါးပါးကို အောင်တော်မူသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဇယော၊
အောင်ခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဇယမဂ်လေ၊ အောင်အပ်
သော ကြိက်သရေ မဂ်လာအပေါင်းသည်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယဿု၊
အောင်ကြပါစေသတည်း။

သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏။ အဘိသေကေ၊ အဘိသိက်
သွန်းတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သော။ ပုထုဝိပုက္ခလေ၊ မြေတို့၏အပြင်၌ သန့်ရှင်းစင်
ကြယ်တင့်တယ်ထသော။ သီသေ၊ မြေတို့၏အထွဋ်အထိပ်ဖြစ်သော။ အပရာဇိတ
ပလ္လင်္ကေ၊ အပရာဇိတ ပလ္လင်တော်ထက်၌။ အဂ္ဂပ္ပတ္တော၊ မြတ်သောဘုရားအဖြစ်
သို့ ရောက်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ပမောဒတိ၊
ဝမ်းမြောက်တော်မူပေသတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၇ ပါဠိအကြောင်း သိကောင်းစရာ

မြန်မာပြည်၌ တရားဟောကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗမာစကားဖြင့်သာ တရားဟောကြသည်။ တရားနာယူကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပါဠိရွတ်သည်မှလွဲ၍ ဟောပြောသော တရားများကို အားလုံးနားလည်ကြ၏။ တရားနာယူသူတို့ အထဲတွင် မြန်မာပြည်၌ နေထိုင်ကြကုန်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုံပါ၏။ ထိုလူမျိုးစုံတို့သည် ဗမာစကားဖြင့် ဟောသောတရားကို အားလုံးနားလည်ကြ၏။ ထိုအတူ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ငါးရာကျော်သော အချိန်ကာလက အိန္ဒိယပြည်၌ ဗုဒ္ဓခေါ် မြတ်စွာဘုရားသည် အိန္ဒိယပြည်၏ အလယ်ဗဟို ဖြစ်သော ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန်ဥယျာဉ်၌ ပဉ္စဝဂ္ဂခေါ် ရသေ့ငါးဦးအား ဓမ္မစကြာတရားကို အစပြု၍ တရားဟောတော်မူ၏။ မည်သည့်စကားဖြင့် တရားဟောသနည်း။ မဂဓတိုင်းကုလားလူမျိုးတို့၏ မဂဓကုလားစကားဖြင့်တရားဟောတော်မူ၏။ မဂဓတိုင်းသား လူမျိုးများသည် ရှေးသောအခါက အိန္ဒိယပြည်၌ လူမျိုးကြီးများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုမဂဓစကားဖြင့် တရားဟောသောအခါ အိန္ဒိယပြည်ရှိ လူမျိုးစုံ နားလည်ကြ၏။ ဗာရာဏသီ၊ ရာဇဂြိုဟ်၊ ပါဠိလိပုတ်စသော မြို့တော်ကြီးများသည် အိန္ဒိယပြည်၏ အလွန်ကျယ်ဝန်းသော အလယ်ဗဟိုမှ မြို့တော်ကြီးများဖြစ်ကြ၏။ ထိုမြို့ကြီးများတွင် မဂဓစကားကို အများဆုံးပြောဆိုသော ဌာနကြီးများဖြစ်၍ မဂဓကုလားစကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှ တရားဟောတော်မူသည်ကို အားလုံးနားလည်ကြ၏။

မြန်မာပြည်၌ ဗမာစကားသည် လူမျိုးကြီးစကားဖြစ်၍ ဗမာစကားဖြင့် တရားဟောသောအခါ လူမျိုးစုံနားလည်သကဲ့သို့ ရှေးခေတ်အခါက အိန္ဒိယ၌ မဂဓကုလားစကားဖြင့် တရားဟောလျှင်လည်း ကုလားမျိုးစုံ နားလည်၏။ ထိုကုလားစကားကို မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာများက ပါဠိဟု ခေါ်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် အိန္ဒိယပြည်၏ မဂဓကုလားစကားသာ ဖြစ်၏။ ထိုမဂဓကုလားစကားသည် ထိုအရပ်ဒေသ၌ ယခုအချိန်ထိအောင် အတော်အတန်ပြော၍ ရသေး၏။ အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အိန္ဒိယပြည်သို့ ဘုရားဖူးကြွသွားစဉ်အခါက ထိုအရပ်ဒေသ၌ ကုလားအမျိုးသမီး တယောက်ကို ပါဠိအခေါ် မဂဓစကားဖြင့် ကြွေကြည်၏။ ဆရာတော်ဘုရားမှ ပြောသည့်စကားကို ကုလားအမျိုးသမီးသည် အားလုံးနားလည်သဖြင့် ယရာတော်အား ပြန်ပြောသည်ဟု ဆရာတော်

ဘုရားကြီးမှ မိန့်ကြားတော်မူဘူးပါသည်။ (သို့သော်) အချို့ သောစကားတို့၌ နှစ်ပေါင်းကြာလာပြီဖြစ်၍ ဝေါဟာရများပြောင်းလဲသဖြင့် အနည်းငယ်ကွဲပြား ကြပါသည်။ မြန်မာတို့ ပါဠိသည်ကား ဝေါဟာရမပြောင်းပါ။ ပြောင်း၍လည်း မရကောင်းပါ။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပေါင်းကြာပြီဖြစ်၍ ပါဠိနှင့်မဂဓသည် အနည်း ငယ် ကွဲလွဲမှုရှိပေမည်။

ဥပမာ။ ။မြန်မာတို့သည် လွန်ခဲ့သော ၁၉၆၂ - ခုနှစ်၏ နောက်၌ (ပြည်သူပြည်သားဟူ၍) ဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသားကြ၏။ ယခုအခါ၌ ထိုစကားကို ခေတ်နှင့်လိုက်လျောညီစွာ (လုပ်သား ပြည်သူ ဟူ၍) ဝေါဟာရ ပြောင်းလဲသွားကြပြီဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့အခေါ် ပါဠိနှင့် ယခုခေတ် မဂဓ ကုလားစကားတို့သည် အနည်းငယ် ကွဲပြား၍ ဝေါဟာရ ပြောင်းလဲ သွားကြမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပါဠိခေါ် မဂဓ စကားတို့သည် မြန်မာတို့ ပြောဆိုသော စကားအတွင်း၌ များစွာပင် ပါဝင်လျက်ရှိကြ၏။ ထိုပါဠိစကား များကို စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဗဟုသုတအလို့ငှါ ထည့်သွင်း၍ ဖော်ပြပါ၏။

ပါဠိ	အနက်	ပါဠိ	အနက်
၁။ ပဏာမ - ကိုင်းညွတ်ခြင်း။ (ဦးညွတ်ခြင်း)		၁၄။ အဓိပတိ - အရှင်သခင်။	
၂။ ပမာဏ - နှိုင်းယှဉ်ချက်။		၁၅။ နာယက - အကြီးအမှူး။	
၃။ အညမည - အချင်းချင်း။		၁၆။ သာမည - တူခြင်း ဆက်ဆံခြင်း။	
၄။ ဝိရောဓိ - ဆန့်ကျင်ဘက်။		၁၇။ ပကတိ - မပြုမပြင် ပင်ကိုသဘော။	
၅။ ယထာဘူတ - ဟုတ်မှန်ခြင်း။		၁၈။ ဥပဓိ - တင့်တယ်သောရုပ်။	
၆။ ဝိဝါဒ - ကွဲပြားခြင်း။		၁၉။ ယေဘုယျ - များသောအားဖြင့်။	
၇။ ပဋိပက္ခ - အချင်းများခြင်း။		၂၀။ သံသိက - အများပိုင်။	
၈။ သဘာဝ - ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်။		၂၁။ ပုဂ္ဂလိက - တဦးပိုင်။	
၉။ သဘာဝဓမ္မ - သဘောတရား။		၂၂။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန - တရားသဘော။	
၁၀။ ဝိသေသ - ထူးခြားခြင်း။		၂၃။ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန - ပုဂ္ဂိုလ်သဘော။	
၁၁။ အဓိက - လွန်ကဲခြင်း။		၂၄။ ဒိဋ္ဌဓမ္မ - မျက်မှောက်တရား။	
၁၂။ အဓိကာရ - ကြီးကဲလွှမ်းမိုးခြင်း။		၂၅။ အာသာတ - ရန်ငြိုးထားခြင်း။	
၁၃။ သဘာပတိ - သဘင်အစိုးရသူ။		၂၆။ တေဇ - တန်ခိုး။	
		၂၇။ သြဇာ - အရှိန်အဝါ။	

၂၈။ သြဝါဒ - ဆုံးမခြင်း။

၂၉။ အာဏာ - အမိန့်။

၃၀။ သမာဓိ - တည်ကြည်ခြင်း။

၃၁။ ဂုဏ် - ဂုဏ်ကျေးဇူး။

၃၂။ မူလ - အရင်းခံ။

၃၃။ ပညာ - ဉာဏ်။

၃၄။ ယုတ္တိယုတ္တာ - တင့်တယ်လျောက်
ပတ်ခြင်း။

၃၅။ ကထိန - ခိုင်ခန့်ခြင်း။

၃၆။ နိဒါန - နိဒါန်း။

(မူလအကြောင်းရင်း)

၃၇။ ပဌမ - ရှေ့ဦးစွာ။

၃၈။ ဒုတိယ - နှစ်ကြိမ်မြောက်။

၃၉။ တတိယ - သုံးကြိမ်မြောက်။

၄၀။ တဏှာ - နှစ်သက်ခြင်း။

၄၁။ လောဘ - လိုချင်မှု။

၄၂။ ပေမ - ချစ်ခင်မှု။

၄၃။ ရာဂ - တပ်မက်မှု။

၄၄။ သမုဒယ - တွယ်တာမှု။

၄၅။ သံယောဇန - နှောင်ဖွဲ့မှု။

၄၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - စိတ်မျှားခြင်း။

၄၇။ အဘိဇ္ဈာ - အလိုကြီးခြင်း။

၄၈။ ဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲခြင်း။

၄၉။ စေတနာ - တိုက်တွန်းခြင်း။

၅၀။ ဝေဒနာ - ခံစားခြင်း။

၅၁။ သညာ - မှတ်သားခြင်း။

၅၂။ သင်္ခါရ - ပြုပြင်စီမံခြင်း။

၅၃။ သာမံ - ကိုယ်တိုင်။

၅၄။ သင်္ဂဟ - အပေါင်းအသင်း။

၅၅။ ဂါရဝ - ရိုသေခြင်း။

၅၆။ သက္ကာရ - ရိုသေခြင်း။

၅၇။ သံဝေဂ - ထိတ်လန့်ခြင်း။

၅၈။ သံသရာ - လည်ပတ်ခြင်း။

၅၉။ ဝေါဟာရ - ပညတ်ခြင်း။

၆၀။ နိန္ဒာ - ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

၆၁။ ပသံသာ - ချီးမွမ်းခြင်း။

၆၂။ ထောမနာ - ချီးကျူးခြင်း။

၆၃။ သြဘာ - ချီးမြှောက်ခြင်း။

၆၄။ အမနာပ - မုန်းခြင်း။

၆၅။ မေတ္တာ - ချစ်ခြင်း။

၆၆။ ကရုဏာ - သနားခြင်း။

၆၇။ မုဒိတာ - ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

၆၈။ ဟာသ - ရှင်ခြင်း။

၆၉။ ကိစ္စ - ပြုလုပ်ခြင်း။

၇၀။ ဗီဇ - မျိုးစေ့။

၇၁။ ဘဝ - ဖြစ်ခြင်း။

၇၂။ ဝါသနာ - အလေ့အကျင့်။

၇၃။ ထာဝရ - တည်မြဲခြင်း။

၇၄။ ကထိန စီဝရ (ကထိနသင်္ကန်း)
ခိုင်ခန့်သော သင်္ကန်း။

၇၅။ လောက - ကုသိုလ် အကုသိုလ်
အကျိုးတည်ရာအရပ်။

၇၆။ ဝေယျာဝစ္စ - ကြောင့်ကြစိုက်၍
ပြုလုပ်ခြင်း။

၇၇။ အာမ ဘန္တေ - မှန်ပါ၏ အရှင်
ဘုရား။

- ၇၈။ ဥပါသကာ - ရတနာသုံးပါး
ဆည်းကပ်သောယောက်ျား။
- ၇၉။ ဥပါသိကာ - ရတနာသုံးပါး
ဆည်းကပ်သော မိန်းမ။
- ၈၀။ ဇလ - ရေ (သုံးမရသော
ပင်လယ်ရေ)
- ၈၁။ ဥဒက - ရေ(သုံးရသောမြစ်ရေ
ကန်ရေ)
- ၈၂။ ပါနီ - ရေ (သောက်ရေ
ရေအသန့်)
- ၈၃။ မာန - မာန်တက်သူ။
- ၈၄။ မာယာ - လွှဲစားသူ။
- ၈၅။ မုချ - အမှန်။
- ၈၆။ ကေန္တ - မလွဲ။
- ၈၇။ ပါမောက္ခ - မြတ်သော အကြီး
အကဲ။
- ၈၈။ ပါမောဇ္ဇ - ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
- ၈၉။ ဝါဒ - ပြောဆိုခြင်း။
- ၉၀။ ခဏ - တအောင့်-တဖြုတ်။
- ၉၁။ ကာလ - အချိန်။ (အခါ)
- ၉၂။ ဒိဋ္ဌ - မြင်အပ်သော။
- ၉၃။ ဒုလ္လဘ - ရနိုင်ခဲ့သည်။
- ၉၄။ ဒုဿီလ - အကျင့်မကောင်းသူ။
- ၉၅။ ပကာသန - ကြွားဝါခြင်း။
- ၉၆။ ရောဂါ - နာသူ။
- ၉၇။ ဂီလာန - ဖျားနာသူ။
- ၉၈။ ဒါန - ပေးခြင်း။
- ၉၉။ ပဒါန-ပေးခြင်း လက်ဆောင်။
- ၁၀၀။ ပဓာန - ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။
- ၁၀၁။ သင်္ဂဟ - အပေါင်းအသင်း။
- ၁၀၂။ ပသာဒ - ကြည်လင်ခြင်း။
- ၁၀၃။ ရတနာ - နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်း။
- ၁၀၄။ သာရ - အနှစ်။
- ၁၀၅။ ပုထုဇ္ဇန - အကုသိုလ်မကင်းသူ။
- ၁၀၆။ ပေယျာလ - (မြှုပ်ထားသော
စကားရပ်)ပစ်ပယ်ခြင်း။
- ၁၀၇။ ဥပေက္ခာ - လျစ်လျူရှုခြင်း။
- ၁၀၈။ လကျာ - ညာဘက်။
- ၁၀၉။ သာဓု - ကောင်း၏။
- ၁၁၀။ အညတြ - မထင်ရှားသူ။
- ၁၁၁။ အလဇ္ဇီ - အရှက်မရှိသူ။
- ၁၁၂။ မဟလ္လက - အရွယ်လွန်သူ။
- ၁၁၃။ ဝဿ - မိုဃ်း။
- ၁၁၄။ ပရိက္ခရာ - အသုံးအဆောင်။
- ၁၁၅။ အာရာဂျ - အနာကင်းခြင်း။
- ၁၁၆။ ကဗျာ - လီကုံးခြင်း။
- ၁၁၇။ ကလျာဏ - ကောင်းခြင်း။
- ၁၁၈။ သကျ - သာကီဝင်။
- ၁၁၉။ အသမ္ဘိန္ဒ - အမျိုးမပျက်သူ။
- ၁၂၀။ အနိစ္စ - မမြဲခြင်း။
- ၁၂၁။ ဒုက္ခ - ဆင်းရဲခြင်း။
- ၁၂၂။ အနတ္တ - မိမိအလိုကျလုပ်မရ။
- ၁၂၃။ ပဋိသန္ဓေ - ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း။
- ၁၂၄။ ဇာတိ - ဖြစ်ခြင်း။
- ၁၂၅။ ဇရာ - အိုခြင်း။
- ၁၂၆။ ဗျာဓိ - နာခြင်း။

၁၂၇။ မရဏ - သေခြင်း။	၁၅၅။ နိဿယ-နည်းယူမှတ်သားခြင်း။
၁၂၈။ ကောဓ - အမျက်ထွက်ခြင်း။	၁၅၆။ သူရ - ရဲရင့်ခြင်း။
၁၂၉။ ဒေါသ - အပြစ်ရှိခြင်း။	၁၅၇။ ဘီရု - ကြောက်ခြင်း။
၁၃၀။ ဥပမာ - နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။	၁၅၈။ သတ္တိ - စွမ်းရည်။
၁၃၁။ ဥပမေယျ - နှိုင်းယှဉ်ဘွယ်ရာ။	၁၅၉။ ဗျတ္တိ - နှလုံးရည်။
၁၃၂။ သံသယ - ယုံမှားခြင်း။	၁၆၀။ ဂဏန - ဂဏန်း။
၁၃၃။ သစ္စ - အမှန်စကား။	၁၆၁။ သင်္ချာ - ရေတွက်ခြင်း။
၁၃၄။ မုသာ - မမှန်စကား။	၁၆၂။ ပုစ္ဆာ - မေးခြင်း။
၁၃၅။ ဟိရီ - ရှက်ခြင်း။	၁၆၃။ ဝိသဇ္ဇနာ - ဖြေခြင်း။
၁၃၆။ သြတ္တပ္ပ - ကြောက်ခြင်း။	၁၆၄။ သြရသ - ရင်၌ဖြစ်သောသား။
၁၃၇။ ဗဟု - များသော။	၁၆၅။ ကိတ္တိမ-အမေ့ခံ မေ့စားသား။
၁၃၈။ သုတ - အကြားအမြင်။	၁၆၆။ ပိယ - ချစ်ဘွယ်သော။
၁၃၉။ ဝီရိယ - အားထုတ်ခြင်း။	၁၆၇။ ဝါစာ - စကား။
၁၄၀။ ထိန - ပြင်းခြင်း။	၁၆၈။ ပုရိသ - ယောက်ျား။
၁၄၁။ အာလာပ - အစပြောခြင်း။	၁၆၉။ ဣတ္ထိ - မိန်းမ။
၁၄၂။ သလ္လာပ - အပြန်ပြောခြင်း။	၁၇၀။ မင်္ဂလ - ကောင်းသော။
၁၄၃။ ဣဿာ - မလိုလားခြင်း။	၁၇၁။ အမင်္ဂလ - မကောင်းသော။
၁၄၄။ မစ္ဆရိယ - ဝန်တိုခြင်း။	၁၇၂။ မဟာ - ကြီးသော။
၁၄၅။ ဗာလ - လူမိုက်။	၁၇၃။ ဥစ္စ - မြင့်မြတ်သော။
၁၄၆။ ပဏ္ဍိတ - ပညာရှိ။	၁၇၄။ သုဘ - တင့်တယ်ခြင်း။
၁၄၇။ ကာဏ - တဘက်ကမ်း။	၁၇၅။ အသုဘ - မတင့်တယ်ခြင်း။
၁၄၈။ အန္ဓ - နှစ်ဘက်ကမ်း။	၁၇၆။ ကမ္မ - ပြုလုပ်ခြင်း။
၁၄၉။ သောက - ပူဆွေးခြင်း။	၁၇၇။ ဖလ - အကျိုး။
၁၅၀။ ပရိဒေဝ - ငိုကြွေးခြင်း။	၁၇၈။ ဝိပါက - ဝဋ်မကင်းသူ။
၁၅၁။ ပါရမီ - ကူးမြောက်ခြင်း။	၁၇၉။ ပိတာ - အဖ။
၁၅၂။ ပါရဂူ ကမ်းတဘက်ရောက်သူ။	၁၈၀။ မာတာ - အမိ။
၁၅၃။ ဝေနေယျ - ကျွတ်ထိုက်သူ။	(နှိုင်းယှဉ်၍ မပြနိုင်သူ)
၁၅၄။ ဥပ - အနီးကပ်။	၁၈၁။ ဝါကျ - စကားပိုဒ်။

ပါဠိမဟုတ်

၁၈၂။ ပီပီပြင်ပြင် - ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြစ်ခြင်း၊ ပြေပြစ်ချောမောခြင်း။

ရေးသားမှု	မှုလရစ်	အသံထွက်	အနက်
လကျာ	- လက္ကာ	- လက်ယာ	- ညာဘက်
သကျ	- သက္က	- သက်ယ	- သာကီဝင်
ယေဘုယျ	- ယေဘုယျ	- ယေဘုယ်ယ	- များသောအားဖြင့်
အာရောဂျ	- အာရောဂ္ဂ	- အာရောဂ်ယံ	- အနာကင်းခြင်း
မုချ	- မုတ္တိ	- မုခ်ယ	- အမှန်
ဝါကျ	- ဝါက္က	- ဝါက်ယ	- စကားပိုဒ်

(ပါဠိသဘော သိရုံမျှသာ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။)

၄၈ ဘုရားအလောင်းပုဏ္ဏား ရွတ်ဆိုသော သဗ္ဗဒါဠာတ်တော်လာ ပထဝီဇယမန္တန် ဂါထာ ပါဠိအနက်

- ၁။ သျှရီ ပထဝီဇယံ သဗ္ဗံ၊ အနေကအန္တရာယိကံ။
ဇယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ၊ စ၊ ဇယံ ပရိ မဟေသယော။
- ၂။ ဇယံ ဟရော ဟရိဒေဝေါ၊ ဇယံ ဗြဟ္မာ တေရဋ္ဌော။
ဇယံ နာဂေါ စ ဝိရုဠကော၊ ဝိရုပက္ခော စ ခန္ဓိမာ။
- ၃။ ဝိဣန္ဒော ဝေနတေယျော၊ စ၊ ကုဝေရော ဝရဏောပိ စ။
အဂ္ဂိဝါရဏော ပဇ္ဇေန္နော၊ ကုမာရော စတုပါလကော။
- ၄။ အဋ္ဌာရသ မဟာဒေဝေါ၊ သုခိတာ စပသိဒ္ဓိယော။
အသီတိမဟာသာဝကာ၊ သဗ္ဗံ ဇယံ ဒဒန္တု မေ။
- ၅။ ဇေယျော ဓမ္မော စ သံဃော၊ စ၊ ဒသဗလော စ ဇေယျကော။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဇေယျော သုခိ ဘဝန္တု တေ။

(အထက် ၅-ပုဒ်သည် အများသတ္တဝါအတွက် ဖြစ်၏။)

- ၆။ နရာ ဒေဝေါ စ ဗြဟ္မာနော၊ ယက္ခာ နာဂေါ စ ဂရုဠာ။
တေပိ ဒိသ္မာ ပိယာ မယျံ၊ ပုတ္တံ မမေဝ သိနေဟာ။

- ၇။ ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ အရဟာ အဂ္ဂသာဝက။
သဗ္ဗေ ကရေန္တု မေ မေတ္တံ၊ သဗ္ဗေ တိဋ္ဌန္တု မတ္တကေ။
- ၈။ တေသံ မေတ္တာနုဘာဝေန၊ သဗ္ဗေ ရောဂါ သုဿိတလာ။
သဗ္ဗေ ဘယာ ဝိနဿန္တု၊ သဗ္ဗေ နဿန္တု ဥပဒ္ဒဝါ။
- ၉။ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ စ၊ ဗဟူ အနန္တပါဏိနော။
အနန္တစက္ကဝါဠေ စ၊ ဗဟူ အနန္တပါဏိနော။
- ၁၀။ ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ အညမညံ ပိယာ ဟောန္တု။
ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ အညမညံ သုခါ ဟောန္တု။
- ၁၁။ နေရယိကာ တိရစ္ဆာနာ၊ ပေတာ အသုရကာ ယမာ။
ဣမေ သဗ္ဗေ ယထာ သတ္တာ၊ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု တတ္တကာ။
- ၁၂။ ဒသကောဋိဒကဇာ စ၊ ထလဇာ နဝကောဋိယော။
သံသေဒဇောပပါတိကာ၊ ဒိဃာယုကာ ဘဝန္တု တေ။
- ၁၃။ ဥဒ္ဓံ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ စ၊ အဓော ယာဝ အဝီစိတော။
သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု၊ ယေ သတ္တာ ပထဝီစရာ။
- ၁၄။ အဗျာပဇ္ဇာ နိဝေရာ စ၊ နိဒုက္ခာ စ နုပဒ္ဒဝါ။
သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။

၁။ သဗ္ဗံ၊ မြေပြင် ရေပြင် ဝေဟင်လွှမ်းခြုံ အလုံးစုံသော။ အနေကအန္တရာ ယိကံ၊ တပါးမက များလှအသွယ်သွယ် အန္တရာယ်ဟူသမျှအပေါင်းကို။ ပထဝီ၊ လူတို့တခွင် မြေအပြင်၌။ ဇယံ၊ အောင်မြင်ဘွယ်ရာ ဟူသမျှ အဝဝကို။ သျှရီ၊ မုချလျှင်စွာ အောင်ကြပါစေသတည်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ အောင်ပွဲသခင် ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ မဟေ

သယော စ၊ သီလက္ခန္ဓာ စသည့်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးပေတတ် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်လည်း။ ပရိ၊ ထက်ဝန်းကျင် အရပ်မျက်နှာမှ။ တုမေ၊ သင်တို့ အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြ ပါစေကုန်သတည်း။

၂။ ဟရော စ၊ အောင်ပွဲမှန်ကင်း ဟရအမည်ရှိသော နတ်မင်းသည်၎င်း။ ဟရိဒေဝေါ စ၊ အောင်ပွဲသရဖူ ဆောင်းတော်မူသော ဟရိ အမည်ရှိသော နတ်မင်းသည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ ဗြဟ္မာ စ၊ အောင် မင်္ဂလာ အဖြာဖြာတို့ကို အောင်စွာ မြည်ဟီး အောင်ဗြဟ္မာကြီးသည်၎င်း။ တေရဋ္ဌော စ၊ ဂန္ဓဗ္ဗန္ဓယ်ရိုး နတ်အမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ တေရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီး သည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆု ကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ နာဂေါ စ၊ နာဂ နတ်မင်းကြီး သည်၎င်း။ ဝိရုဠကော စ၊ ဂုမ္ဘဏ်န္ဓယ်ရိုး နတ်အမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ ဝိရုဠက နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာအောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ ဝိရူပက္ခော စ၊ နာမကျော်ဟိုး နဂါးမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ ဝိရူပက္ခ နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။ စန္ဒိမာ စ၊ ယုဂန်တောင်ဖျား လှည့်လည်သွားသည့် စန္ဒိမာအမည်ရှိသော လ၊ နတ် သားသည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။

၃။ ဝိဇ္ဇန္တော စ၊ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းသည်၎င်း။ ဝေနတေယျော စ၊ ဝိနတာ အမည်ရှိသော နတ်မင်းသည်၎င်း။ ကုဝေရော စ၊ အာဠာဝက နာမ ကျော်ဟိုး ဘီလူးအမျိုးတို့ကို စိုးမိုး ပိုင်သ ကုဝေရ နတ်မင်းကြီး သည်၎င်း။ ဝရုဏောပိ စ၊ ဝရုဏ နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။ အဂ္ဂိ စ၊ မီးနတ်သားသည်၎င်း။ ဝါရဏော စ၊ လေနတ်သားသည်၎င်း။ ပဇ္ဇုန္တော စ၊ မိုဃ်းနတ်သားသည်၎င်း။ ကုမာရော စ၊ ကုမာရနတ်သားသည်၎င်း။ စတုပါလကော စ၊ စတုလောကပါလ

နတ်သားသည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။

၄။ သုခိတာ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုက္ခန္ဓာတို့ကို 'မုချပိုင်ပိုင် ပေးစွမ်းနိုင်ကြ ကုန်သော။ အဋ္ဌာရသ မဟာဒေဝါ စ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော နတ်မင်းကြီး တို့သည်၎င်း။ ပသိဒ္ဓိယော စ၊ အထူးထူး အပြားပြားသော စီးပွားချမ်းသာ တို့ကို ပြီးမြောက်စေတတ်ကုန်သော။ အသီတိမဟာသာဝကာ စ၊ ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝက ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သပ္ပံ ဇယံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော အောင်ဆုဟူသမျှ အဝဝကို။ ဒဒန္တု၊ မနှေးလျင်စွာ ပေးကြ ပါအကုန်သတည်း။

၅။ ဓမ္မော စ၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည်၎င်း။ သံဃော စ၊ သမ္မုတိ၊ ပရမတ် နှစ်ရပ်သော သံဃာတော် အရှင်သူမြတ်သည်၎င်း။ ဇေယျော၊ ရန်သူဟူက မှန်သမျှကို အထူးပင် အောင်မြင်တော်မူကြပါပေ၏။ ဒသပပလာစ၊ အားတော်ဆယ်တန် ပြည့်ပြီးလျှင် ဉာဏ်တော်အရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးသည်လည်း။ ဇေယျကော၊ ပထဝီမြေကြီး သိမ့်သိမ့် ဟီးအောင် အထူးထူးပင် အောင်ပွဲအရှင် ဖြစ်တော်မူကြပါပေ၏။ တေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇေယျော၊ လိုရာမယွင်း အောင်မြင်ခြင်းတို့သည်၎င်း။ သုခိ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုက္ခန္ဓာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာရခြင်းတို့သည်၎င်း။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အပ္ပာစာ။ ။သတ္တဝါအများအတွက် အောင်ဆုတောင်းရန် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သော ရွှေဦးမှ (၅)ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျန်သော (၉) ပုဒ်သည် မိမိအတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

၆။ နရာ စ၊ လူတို့သည်၎င်း။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့သည်၎င်း။ ဗြဟ္မာနော စ၊ ဗြဟ္မာတို့သည်၎င်း။ ယက္ခာ စ၊ ဘီလူးတို့သည်၎င်း။ နာဂါ စ၊ နဂါးတို့သည် ၎င်း။ ဂရုဋ္ဌာ စ၊ ဂဠုန်တို့သည်၎င်း။ တေပိ၊ ထိုလူနတ်ဗြဟ္မာများ ဘီလူး သားနှင့် နဂါး ဂဠုန် အလုံးစုံတို့သည်လည်း။ ဒိသုဘ၊ မြင်သည်ရှိသော်။ ဗဟိ၊

အကျွန်ုပ်အား။ ပိယာ၊ မြတ်နိုး သက်ဝင် ချစ်ခင်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ပုတ္တံ၊ မိမိ၏သားကို။ သိနေဟာ ဣဝ၊ ချစ်ခင်ကြ
ကုန်သကဲ့သို့။ မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ပိယာ၊ မြတ်နိုးသက်ဝင် ချစ်ခင်ကြကုန်
သည်။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၇။ ဗုဒ္ဓါ စ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၎င်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့
သည်၎င်း။ အရဟာ စ၊ ရဟန္တာတို့သည်၎င်း။ အဂ္ဂသာဝကော စ၊ အဂ္ဂသာဝက
တို့သည်၎င်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံများပြား ဘုရား ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင်
ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်အား။ မေတ္တံ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို။
ကရောန္တု၊ ပြုတော်မူကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ဘုရား
ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင် ရဟန္တာအရှင်တို့သည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ မတ္ထကေ၊
ဦးခေါင်းထက်၌။ တိဋ္ဌန္တု၊ အမြဲမသွေ ရပ်တံ့ တည်နေတော် မူကြပါစေကုန်
သတည်း။

၈။ တေသံ၊ ထိုဘုရား ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင် ရဟန္တာ အရှင်တို့၏။
မေတ္တာနုဘာဝေန၊ မေတ္တာ၏ဟန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊
အလုံးစုံကုန်သော။ ရောဂါ၊ ကိုးဆယ့်ခြောက်ဖြာ ရောဂါဟူသမျှ အဝဝ
တို့သည်။ သုသီတုလာ၊ အလွန်အေးမြ ဘေးမခကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြ
ပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဘယာ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါး
များပြားစွာလှ ဘေးဟူသမျှတို့သည်။ ဝိနဿန္တု၊ ကင်းစင် ပျောက်ကွယ်
ဖျောက်ပယ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဥပဒ္ဒဝါ၊ တဆယ့်
ခြောက်ပါး များပြားလွန်ပေ၊ ဥပဒ္ဒဝေါတို့သည်။ နဿန္တု၊ ပျက်စီးကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

၉။ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ၊ ဤ စကြာဝဠာ၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။
အနန္တပါဏိနော စ၊ အဆုံးမထင် များဖြင့်လှစွာ သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ အနန္တ
စက္ကဝါဠေ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော စကြာဝဠာတိုက်အပေါင်း၌။ ဗဟူ၊

များစွာကုန်သော။ အနန္တပါဏိနော စ၊ အဆုံးမထင် များဖြင်လှစွာ သတ္တဝါ
တို့သည်၎င်း။

၁၀။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။
အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝေရာ၊ ရန်မရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ ပိယာ စ၊
တယောက်အကျိုးသည်ဆောင်ပိုး၍မြတ်နိုးသက်ဝင် ချစ်ခင်ကြကုန်သည်လည်း။
ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော
သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝေရာ၊ ရန်မရှိကြကုန်
သည်ဖြစ်၍။ သုခါ စ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်တန် ပြည့်ဖို့လုံ၍ ဆက်ဆံပေါင်းသင်း
ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၁၁။ နေရယိကာ စ၊ ငရဲသားတို့သည်၎င်း။ တိရစ္ဆာနာ စ၊ တိရစ္ဆာန်
တို့သည်၎င်း။ ပေတာ စ၊ ပြိတ္တာတို့သည်၎င်း။ အသုရကာ စ၊ အသုရကာယ်
တို့သည်၎င်း။ ယမာ စ၊ ငရဲသနင်း ယမမင်းတို့သည်၎င်း။ ယထာ၊ အကြင်
သို့သော အချင်းအရာအားဖြင့်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်
သော။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။
သန္တိ၊ ရှိကြကုန်၏။ တတ္ထကာ၊ ထိုမျှလောက်ကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့
သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲအပေါင်းမှ။ မုစ္ဆန္တု၊ မယွင်းမချွတ် ကင်းလွတ်ကြပါစေ
ကုန်သတည်း။

၁၂။ ဒသကောဋိဒကဇာ စ၊ ရေမှာတည်နေ ဆယ်ကုဋေသော သတ္တဝါ
တို့သည်၎င်း။ ထလဇာနဝကောဋိယော စ၊ ကုန်းမှာတည်နေ ကိုးကုဋေသော
သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ သံသေဒဇောပပါတိကာ စ၊ အညှိ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ၊
ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်၎င်း။ တေ၊
ထိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ ဒိသာယုကာ၊ အသက်ရှည်ကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊
ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

၁၃။ သမန္တာ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အရပ်လေးမျက်နှာမှ။ စက္ကဝါဠေသု၊
ကသောင်းသောစကြာဝဠာတိုက်အပေါင်းတို့၌။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ယာဝတပျှို၊

နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ တိုင်အောင်၎င်း။ အခေ၊ အောက်၌။ ယာဝ အဝီစိတော၊ အဝီစိငရဲဘုံ တိုင်အောင်၎င်း။ ယေ သတ္တာ၊ အကြင် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ ပထဝီစရာ၊ မြေ-ရေ-နှစ်ပြင် ထက်ကောင်းကင်၌ ကျင်လည် လှည့်သွား ကျက်စားကြကုန်၏။

၁၄။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းညသံ့ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ သတ္တာ၊ မြေ-ရေ နှစ်ပြင် ထက်ကောင်းကင်၌ ကျင်လည်လှည့်သွား ကျက်စားကုန်သောထိုသတ္တဝါ မှန်သမျှ အနန္တတို့သည်။ သဗ္ဗေဟိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဉာတိဘိ၊ အခွင့် ကောင်းကျိုး သည်ဆောင်ပိုးသည့် အဆွေအမျိုးတို့နှင့်။ အဟ၊ အညီအမျှ အတူတကွ။ အဗျာပဇ္ဇာ စ၊ ဗျာပါညှိုးရှိန် တန်ခိုးသိမ်၍ စိုးရိမ်သောက မရှိ ကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ နိဒုက္ခာ စ၊ အမြဲ ညည်းဆဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ မရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန် သတည်း။ အနုပဒ္ဒဝါ စ၊ ဘေးဥပဒ်အန္တရာယ် လွင့်ပျောက်ကွယ်ပ မရှိကြကုန် သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ အဝေရာ စ၊ အကျိုးလိုဟန် ငြိုးသည့်မာန်နှင့် ကြံစည်ပြင်းထန် အတွင်းရန် မရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၄၉ အမှားကို ဝန်ချကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု....သာဓု....သာဓု....ငါသည် သင့်အား သည်းခံ၏။ သင်၌ ကျရောက် လတံ့သော အပါယ် အစရှိသော ဘေးအပေါင်းနှင့် တကွ အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း ဘေးခပ်သိမ်း ကြောင့်ကြခပ်သိမ်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့မှ ကင်းငြိမ်းလွင့်ပျောက် မရောက်ဝေးစွာ ကွာပါစေသတည်း။ သင့်အား ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာ တို့သည် ယနေ့မှစ၍ တနေ့တခြား ဒီရေအလားကဲ့သို့ မနွေးလျင်စွာ ရပါစေ သတည်း။

၅၀ ငယ်ရွယ်သူများမှ ဖိမိကို ကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု....သာဓု....သာဓု....ယနေ့ယခု ရှိခိုးကန်တော့ကြသော မြတ်ဂါရဝ အပျန်တို့ကြောင့် လာဘ်လာဘအစုံ ပြုံးကြွယ်မောက်လို့မို့ ကိုးဆယ့်ခြောက်

အနာဟူသမျှ ကင်းစင်ပေသော ဗာကုလ-အရှင်မထေရ်ဝယ် ရန်စွယ်ကင်းသကဲ့သို့ အန္တရာယ်အရှင်း ဒုက္ခမကြုံလာဘဲ မနုဿဘုံမှာ အသက်တရာမကတည်၍ မပျက် ဒါန အရှည် သီလ ဘာဝနာ ပွားပြီးလျှင် ပီယဝါစာစကား အပြောရှိသမျှ မင်ကြ၍ ဇောတိကအသွင် အနာထပိဏ်တို့လို ရတနာစိန် ဌေးကြွယ်ဝပြီးလျှင် ဘေးအသွယ်သွယ် ရန်မခဘဲ ကြံသမျှ အဓိဋ္ဌာန်မြောက်လို့မို့ နိဗ္ဗာန်ရောက် ဘက်လှမ်းနိုင်ကြပါစေသော် (ဗျား)....။

၅၁ အလှူရှင်အများ စုပေါင်းလှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု...ယနေ့ယခု လှူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှု အစုစု တို့ကြောင့် ကျမ်းဓမ္မက္ခန္ဓာ စာအရှိမြော်ပြီးလျှင် ဘဂဝါဇီနော် ရွှေဗျာသသည့် အတိုင်း ပါဠိတော် ဒေသနာအရ စေတနာ ဗလဝနှင့် စာဂအလျင်ပြုကြတဲ့ ဒါနရှင်တစ်စုတို့မှာ ကုသလတရား ကပ်လို့မို့ တပြားတချပ် အစုအမြတ် သဒ္ဓါ တို့ကြောင့် ယခုကပ်ကမ္ဘာ ပစ္စုပ္ပန်တွင် နှစ်သက်သမျှ စိန်ရွှေရတနာတို့သည် အိမ်ဂေဟာ လှမ်းစွာပြည့်ပြီးလျှင် ချမ်းသာသရွှေ အတောမသတ်နိုင်ဘဲ မနော ဓာတ်ဖြူစင်စွာနှင့် အလှူမင်္ဂလာ များစွာ အကြိမ်ကြိမ် ပေးပြီးလျှင် ပတ္တမြား စိန်သဌေး နာမည်အရာကို ကြာရှည်စွာ ခံစားပြီး၍ ဓမ္မက္ခန္ဓာလာ တရားအရ အောင်လံထူပြီးလျှင် နောင်အရဟံတဆူ ဗုဒ္ဓသေဌ်နင်းနှင့် ဒုက္ခအရှင်း အနိဋ္ဌာန် ကွာလှမ်းလျက် နိဗ္ဗာန်သာ အထက်နန်းသို့ တက်လှမ်းတော် မူနိုင်ကြပါစေ သတည်း။

၅၂ အလှူရှင် လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု...ယနေ့ယခု လှူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှု အစုစု တို့ကြောင့် သုံးလူ့အရှင် မြတ်ဘဂဝါ၏ ဇာတ်သာဓက ယင်း အခြေခံလျက် မင်းဝေသန် မဒ္ဒိအလှူတို့လို ကြည်စွာသဒ္ဓါ ညီမျှကာဖြင့် လှူဒါန်းကြရသော အလှူဒါယကာနှင့် အလှူရှင် ဒါယိကာမတို့မှာ အတုမမြင် ဘက်မရနိုင်ဘဲ အနုဋ္ဌအကျိုးစုံသည်ပြင် တန်ခိုးဂုဏ် သိဒ္ဓိဗလတို့နှင့် စိတ်ရှိသမျှအကြံအောင်၍ ခေမာသောင် တဖက်ကမ်းသို့ တက်လှမ်းတော်မူနိုင်ကြပါစေသော်။

၅၃ (တနည်း) အလှရှင် လင်မယားနှစ်ဦးမှ လူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု....သာဓု....သာဓု....ယနေ့ယခု လူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှု အစုစု တို့ကြောင့် ဘေးဘယာ ဝေးကွာပြီးလျှင် ရှေးအခါကာလက ဒါနအရာ သဒ္ဓါ ချုပ်ပေသော မဟာဒုက္ခဒါယကာမှာ စေတနာဇွဲစိတ်သန်၍ မဲလိပ်ကံ ကျရသော အခါ ပင်ပန်းတာ မငြင်းမထောက်ဆဘဲ ထင်းပေါက်ခ ရသော ဆန်တပြည်နှင့် ကြံစည်ကာ ဆွမ်းချက်လှူဘိ၍ လျှမ်းတက်ခါ တကြိမ်နှုန်းတွေပေသော အိမ်လုံး ပြည့်ရတနာမိုသ်းရွာချသတဲ့ ကာလရှေးအခါက သူဌေးအရာရဘူးသည့် ဥပမာလို အလှူဒါယကာနှင့် အလှူဒါယိကာမ နှစ်ဦးတို့မှာ ကြည်နူးသဒ္ဓါ စိတ်အကြံ ပိုင်ပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်တိုင် အထက်နန်းသို့ တက်လှမ်းတော် မူနိုင်ကြပါစေသော်။

၅၄ အလှရှင် တဦးတည်းမှ လူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု.... သာဓု.... သာဓု... ဤသို့ပြုရ မြတ်ပုညကြောင့် ရတနာ အဝဝ ပေါ်ပြည့်လှသည့် ဇောတိက ပမာကဲ့သို့ သဘောရှိသမျှ သုံးမကုန်အောင် အလုံးစုံ ရန်သူ ကင်းသည့်ပြင် ပန်ယူအဆင်း ပဘာဝတီကဲ့သို့ နတ်ပမာညီ အဆင်းလှပြီးလျှင် သနင်းဘဂဝါအရှင် ပွင့်တော်မူသောအခါ အဆင်သင့် မဂ္ဂင်ဖေါင်ကို ရွက်တင်ဆောင် တည်နေပြီးလျှင် ပြည်ခေမာ အမတနန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူနိုင်ကြပါစေဗျား။

၅၅ နိဗ္ဗာန်ဆော်စာတမ်း

၁။ ဘဝန္တော၊ ရွှေပြည်နိဗ္ဗာန် ရည်စိတ်သန်၍ ဓိဋ္ဌာန်ညွတ်ပြောင်း အို- သူတော်ကောင်းတို့...ဒုက္ခဝဋ်အတွင်း မလွတ်ကင်း၍ ပူခြင်းအဖြာဖြာ အဝိဇ္ဇာ နှင့် တဏှာ ဩဃ ဤဘဝမှ လွတ်ရန်အသွယ်သွယ် လှည့်လည်နှိုးဆော် (ခေါ်) နိဗ္ဗာန်ဆော်က ရည်မြော်စေကြောင်း ဆုမုန့်တောင်း၍ ပြည်မနိဗ္ဗာန် ရောက်စေ ရန်အတွက် ဆွမ်းတော်ချက်၍ ဝပ်တွားကာ အဓိဋ္ဌာန်ထားကြဘို့ နိဗ္ဗာန်တံခါး ဖွင့်ရန် ထတော်မူကြပါ၊ ဘဝန္တော -သပ္ပရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၂။ ဘဝန္တော၊ တရားဒေသနာ ရှာဖွေကာဖြင့် နေထိုင်ကြညောင်း အို- သူတော်ကောင်းတို့။ အယံ ကာလော၊ ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာနှင့် ကြုံကြိုက် လေရာ ယခုအခါကား။ ဒါနကာလော၊ နည်းသည် များသည် ခြားမရည်ဘဲ

ပွားကြည်နှလုံး တရားအဆီသုံး၍ ရှင်ပြုံးကြလျှမ်း လူဒါန်းကြရမည့် အခါပေ
တည်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တုမေ၊ နိဗ္ဗာန်ဆုတောင်း သင်သူတော်ကောင်း
အပေါင်းတို့သည်။ ဥဋ္ဌေထ၊ ဆွမ်းတော်ချက်ရန် အချိန်တန်၍ ထတော်မူကြပု၊
ဘဝန္တော-သပ္ပရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၃။ ဘဝန္တော၊ အို၊ နာ၊ သေရေး ဆင်းရဲဘေးမှ ကင်းဝေးလိုကြောင်း
အို- သူတော်ကောင်းတို့... သံသရာဘုံကြော စုံဆန်မျော၍ သြဃလေးဖြာ
ဝဋ်တဏှာမှ လွတ်ရာရည်မြော် (ခေါ်) နိဗ္ဗာန်ဆော်က ရည်ရော်လမ်းပြ
မှန်းကာဆ၍ နန်းအမတရွှေဘုံ ခိုလှုံရန်အတွက် ဆွမ်းတော်ချက်၍ ဝပ်တူးကာ
အဓိဋ္ဌာန်ထားကြဘို့ နိဗ္ဗာန်တံခါးဖွင့်ရန် ထတော်မူကြပု၊ ဘဝန္တော-သပ္ပရိသ
အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၅၆ နိဗ္ဗာန်ဆော် အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားပွင့်ပြီးကာစ တဝါရသည့်အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး ပင့်လျှောက်
ထားချက်အရ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ကြွရောက်ကာ မြို့အနီးရှိကြီးစွာသောထန်းတော
ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံးလျက် စံနေတော်မူပြီးလျှင် ထိုဥယျာဉ်မှ မြို့တွင်းသို့
ဆွမ်းခံကြွသောအခါ သိကြားမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေတော်မှ လုလင်ပျို
ယောင် ဆောင်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တွေကို ချီးကျူး
ရွတ်ဆို ကြွေးကြော်ကာဖြင့် မြို့နေသူ လူအများအား သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်
စေရန် ကြွေးစည်ရှိက်၍ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့ပေ၏။ တဖန် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ
သန္တတိ အမတ်ကြီး၏ အတိတ်ဇာတ်၌လည်း နိဗ္ဗာန်ဆော် အကြောင်း ပါ၏။
ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် လူတို့သည် ရှေးခေတ်ကို အတုလိုက်ကာ နိဗ္ဗာန်ဆော်
လုပ်ငန်းကို ပြုလုပ်ကြ၏။ (ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းနှင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ သန္တတိ
အမတ်ကြီး၏ အတိတ်ဇာတ်၌ ပါ၏။)

၅၇ ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်း အကြောင်း

ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်းသည် ဘုရားဟော ကျမ်းဂန်တို့၌ မတွေ့ရပေ။
ကုန်းဘောင်ခေတ်၌သာ တွေ့ရသည်။ အမရပူရ မြို့နန်းတည် ဘိုးတော်ဦးဝိုင်း၏

သားတော်ကြီး အိမ်ရှေ့မင်းသားသည် ရခိုင်ပြည်မှ မဟာမုနိရုပ်ပွားတော်မြတ်ကို (ဥ-ဩ-ရေ-သောက်-မုနိရောက် ဟူသော စာဆိုအရ ၁၁၄၆-ခုနှစ်၌) ပင့်ဆောင်တော်မူခဲ့၍ အမရပူရမြို့၏ မြောက်ဖက် တာ-တထောင်ရှိသော (၇-နှစ်တောင် ၁-တာ) အရပ်၌ ဘုံ (၉) ဆင့်ရှိသော အုတ်ပြာသာဒ် ဆောက်လုပ်တော်မူ၍ မွန်မွန်မြတ်မြတ် ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ ကိုးကွယ်ရာတွင် ဝါတွင်းကာလ၌ ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်တော်တိုင် ဦးဆောင်လျက် မိဖုရား မောင်းမ မိသံနှင့် တကွ ဥပုသ်နေ့ နံနက်တိုင်း မဟာမုနိဘုရားကြီးသို့ ဆွမ်းတော်များ ကပ်လှူကြပါသည်။

ယင်းသို့ ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်တော်တိုင် ဆွမ်းတော် ကပ်လှူသည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများမှလည်း အတုလိုက်၍ ဥပုသ်နေ့တိုင်း မိမိတို့ ရပ်ကွက် အလိုက် အုပ်စုဖွဲ့၍ တီးမှုတ် ကခုန်ကာ မိမိတို့ကိုယ်ဖြင့် ရင်းနှီးရှာဖွေထားသော ချွေးနှီးစာများကို သာဟတ္ထိကဒါနမြောက် တပျော်တပါး ဆွမ်းတော်ကြီး ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြပါသည်။ ယင်းသို့ ဆက်ကပ် လှူဒါန်းရာတွင် အိပ်ယာထ နောက်ကျ၍ ဆွမ်းမချက်နိုင်သူများမှ ရရာ သစ်သီးများဖြင့် သစ်သီးဆွမ်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။ မအားမလပ်၍ မလိုက်နိုင်သော သူများမှလည်း မိမိတို့အတွက်ပါ လှူဒါန်းခဲ့ကြပါဟု ဆွမ်းတော်ကြီး ကပ်လှူရန် လှည့်လည်၍ လာသော ကုသိုလ်ရှင်များ လက်သို့ အာဇာနည်ကဒါနမြောက် တဆင့်လောင်း လှူကြပါသည်။ ယင်းသို့ လောင်းလှူခြင်းကို ဆွမ်းလောင်းသည်ဟု ခေါ်၏။ ကုသိုလ် ရှင်များမှ ဆွမ်းတော်ကပ်ရန် လှည့်လည်လာသည်ကို ဝတ်လှည့်သည်ဟု ခေါ်၏။ တဖန် ဆွမ်းတော်ဝတ် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသည်ကို ဝတ်တက်သည်ဟု ခေါ်၏။ ယင်းသို့သော လှူဒါန်းမှုသည် ယခုအချိန်သို့တိုင်အောင် မဟာမုနိဘုရားကြီး၌ ဝတ်မပျက် ရှိလျက်နေ၏။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆော်တို့သည် ဘုရားသို့ လိုက်၍ ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်း မည့် ကုသိုလ်ရှင်အများအား ဆွမ်းတော်ချက်ထကြရန် အချိန်တန်ပြီ ဖြစ်သည့် အကြောင်းကို နံနက် (၅) နာရီအချိန်၌ ကြေးစည်တလုံးကို ကိုင်၍ သာယာ နာပျော်ဘွယ်သော အသံများဖြင့် ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်းအလာ သိကြားမင်း နိဗ္ဗာန်ဆော် လုလင်ကဲ့သို့ ဆွမ်းတော်ချက် ထကြရန် ကုသိုလ်ရှင် အများသို့

နှိုးဆော်ကြပါသည်။ ယင်း နမူနာကို ယူ၍ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်၌ရှိသော မြို့ကြီးများမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများတို့သည် မိမိတို့ မြို့၌ရှိသော တန်ခိုးကြီး ဘုရားများသို့ ရပ်ကွက်အလိုက် ဥပါသကာအသင်းများဖွဲ့၍ တီးမှုတ် ကခုန်ကာ ဖြင့် တပျော်တပါး ဆွမ်းတော်ကြီးများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။

ယခုအခါတွင် အချို့သော မြို့များ၌ အဘိတ်နေ နံနက်တိုင်း ရပ်ကွက် အလိုက် ဖွဲ့စည်းထားသော ဥပါသကာ အသင်းအဖွဲ့များဖြင့် ရပ်ကွက်ထဲသို့၎င်း၊ ဈေးကြီးအတွင်းသို့၎င်း၊ ရရာ ဝတ္ထု ပစ္စည်းများကို အလှူခံယူလျက် မိမိတို့ ရပ်ကွက်၌ရှိသော ဓမ္မာရုံပေါ်တွင် တညသိပ်ထားကာ နောက်နေ့နံနက် ဥပုသ် နေ၌ တန်ခိုးကြီး ဘုရားများသို့ သွားရောက် ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြပါသည်။ အချို့သော ရပ်ကွက်တို့သည် တန်ခိုးကြီး ဘုရားများသို့ မသွားမူ၍ မိမိတို့ ရပ်ကွက်ရှိ ဓမ္မာရုံများ ဘုရားစေတီများသို့ ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြပါသည်။

ယင်းသို့ လှူဒါန်းရာတွင် တရက်ကျော်မှ အလှူခံ၍ ရခဲ့သော ဆန်နှင့် ပြုလုပ်ထားသော မုန့်မျိုးစုံတို့သည် ယင်းည၌ပင် ပုပ်သိုးခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ပုပ်သိုးသည့်အတွက် ဆွမ်းကပ်လှူရာ၌ လတ်ဆတ်မှုမရှိခြင်း၊ တဖန် မိမိ၏ ချွေး နှီးစာဖြင့် ရှာဖွေထားသော လူဘွယ်ဝတ္ထု လုံးဝမပါရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှေ့က ပြုလုပ်ခဲ့သည်မှာ မိမိ၏ ချွေးနှီးစာကို အရင်းတည်၍သာ ပြုလုပ်လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတပါး အလှူသည်ကား ကြုံ၍လှူသော အလှူဖြစ်သည်။ (ဓမ္မပဒ ပါဠိ ၁၂-အတ္တဝဂ်နှင့် ဥပနန္ဒထေရ် ၃-ပဓာနိကတိဿထေရ်ကိုကြည့်။) ထိုဝတ္ထု၌ မိမိကိုယ်ကို ဦးစွာ လိမ်မာအောင် ပြုရမည်ဟူ၍၎င်း၊ ကောင်းသည် ဟူသော လုပ်ငန်းကို မိမိမှ ဦးစွာလုပ်ပြုရမည် ဟူ၍၎င်း ဟောတော်မူ၏။

သို့သော် သူတပါးအား ဆုံးမ၍ လွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမရာ၌ မလွယ်ကူကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မပဒ၌ ဟောတော်မူခဲ့၏။ အကျိုး အမှန် တကယ်ရှိသည်ဟု မိမိယုံကြည်သော ကုသိုလ်လုပ်ငန်းတခုကို မိမိပင်လျှင် ရှေးဦးစွာ ပြုလုပ်ကြရပေမည်။ ထို့နောက်မှ သူတပါးတို့အား ဘိတ်ကြားရ ပေမည်။ အချို့အလှူခံတို့သည် သူတပါးတို့ထံ၌ ရသလောက် အလှူခံ၏။ မိမိ ကိုယ်တိုင်ကမူ လှူဖို့ရန် မေ့နေ၏။ ထို့ကြောင့် ယခု ခေတ်ပေါ် ကောင်းအရာ

ဆိုရပါမူ ကိုယ်ဖေပါသည့်ဆေး ကိုယ်ကိုယ်တိုင် စားဝံ့ရမည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အချို့သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တပြားတချပ်မှ စ၍ စေတနာ နည်းကြသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်ကံ ယူသည်ဟု ဆင်စွဲရန်ရှောင် စကားဖြင့် မိမိ၏ စေတနာနည်းမှုကို ဝေယျာဝစ္စစကားဖြင့် ကာကွယ်ပြောဆို လေ့ရှိကြ၏။

အချို့သော မြို့ရွာအရပ်တို့တွင် ရပ်ကွက်အတွင်းရှိ ဓမ္မာရုံနှင့် စေတီစသည်၌ ဆွမ်းတော်ကြီး ကပ်လှူပြီးလျှင် ဆွမ်းတော်တင်ပြီးမှ ကျသော မုန့်ပဲသွားရေစာ များကို မစွန့်ပစ်ဘဲ ဝေငှစားသောက်ကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ အချို့အရပ်၌ ကသေး ငယ်များကိုသာ ဝေငှပေးလေ့ရှိကြ၏။ ထိုအလုပ်မျိုးသည် လုံးဝ မပြုလုပ်အပ် သော လုပ်ရပ်များ ဖြစ်ပေ၏။ လောကသုံးပါး၌ အတုမရှိ ပြိုင်ဘက်ကင်းသော မြတ်စွာဘုရားရှင် သုံးဆောင်တော်မူသောဘောဇဉ်တို့သည် မည်သူမျှသုံးဆောင် ခြင်းငှါ မထိုက်ပါ။ (ရှင်အာနန္ဒာ ရသော ဆုရှစ်ပါး အခဏ်း၌၎င်း၊ ၅၅၀-ဇုဏှ ဇာတ်၌၎င်း ဘုရားရှင်၏ ဘောဇဉ်များကို မစားသင့်ကြောင်း တွေ့ရပေလိမ့် မည်။ နောက်တဖန် မြန်မာရာဇဝင်၌ သထုံမနုဟာဘုရင်သည် အနော်ရထာမင်း ၏ စစ်သို့ပန်းအဖြစ်နှင့် ပုဂံပြည် မြင်းကပါအရပ်၌ အကျဉ်းခံနေရစဉ် ဘုရား ဆွမ်းတော်တင်ကို မသိ၍ သုံးဆောင်မိသဖြင့် ဘုန်းကြက်သရေများ ဆုတ်ယုတ် ကာ အာခံတွင်း၌ရှိသော စက်ရောင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။

မှတ်ချက်။ ။တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ် စာမျက်နှာ (၉၃)စာကြောင်းရေ (၇)၌ အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိ၏။

မနုဟာမင်းကိုလည်း အလုပ်အကျွေးနှင့် တကွ မြင်းကပါအရပ်၌ ထား၏။ မနုဟာမင်း စကားပြောလျှင် ခံတွင်းမှ စက်ရောင် ထွက်၏။ အနော်ရထာ မင်းစောသည် ကြက်သီး မွေးညှင်း ထသောကြောင့် မနုဟာမင်း ဘုန်းကို ညံ့စေလို၍ မုနောလင်ပန်းနှင့် စားတော်ပွဲ ပြင်ပြီးလျှင် ဘုရားမှ ဆွမ်းတော် တင်ပြီးမှ မနုဟာမင်းအား ကျွေးသည်ကို အဆင်အခြင် မရှိ စားမိသဖြင့် ခံတွင်းမှ စက်ရောင်သည် ကွယ်လေ၏ဟု ပါရှိ၏။

ထို့ကြောင့် မဟာဝင်ကြောင်း၊ ရာဇဝင်ကြောင်းများကို ထောက်ထားလျက် ဘုရားဆွမ်းတော်တင်များကို မည်သူမျှ မစားအပ်ပါ။ (သို့သော်) ဖုန်းတောင်း ယာစကာ (၀၂) သူတောင်းစားများသာလျှင် လူ့ဘဝ၌ အနိမ့်ဆုံး အဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေသူများ ဖြစ်သဖြင့် နောက်ထပ် နိမ့်စရာ မရှိတော့သည့် အတွက် ထိုသူတို့သာလျှင် ထိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မထိုက်သည်ဖြစ်စေ စားကြ၏။ ထို့ကြောင့် စာရသုပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် “ပျက်လျှင်အစဉ် ပြင်လျှင်ခဏ” ဆိုသည့်စကား အရ ပျက်နေသည့် ကိစ္စတခုတွင် သိသည့်အချိန်၌ နောင်လာနောက်သားများ ကို ငဲ့ညှာ၍ ပြင်ရန်သင့်ပေ၏။ သိလျက်နှင့် မပြင်ရှိခဲ့ပါမူ “အမှားကြာလျှင် အမှန်ဖြစ်၏” ဟု ဆိုစကားအရ အမှန်တရား ပျောက်ကွယ်သွားမည်ဖြစ်ပေသည်။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှားလုပ်ခဲ့သည်မှာ အရိုးစွဲနေပြီဖြစ်သဖြင့် အမှန် ကို သိသော်ငြားလည်း အတ္တစွဲကိုဖြုတ်လျက် ပြင်ရမည်ကို ဝန်လေးလျက် ရှိကြ ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့လုပ်ခဲ့သည့် (အတ္တဝါဒုပါဒါန်) အတိုင်း ဆက်လက်၍ ပြုလုပ်လျက် ရှိနေကြ၏။

၅၈ နိဂုံး သံဝေဂ ယူစရာ ဂါထာ

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတော နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝုပသမော သုခေါ။

ဘဝန္တော၊ တရားဓမ္မေ ဉာဏ်အရှည်ဖြင့် သံဝေယူငြား အို.... လူအများတို့။ သင်္ခါရာ၊ ဖြစ်ကြလျှင်ပျက် ဆက်ကြလျှင်ဒုက္ခ ရပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စာ ဝတ၊ ခန္ဓာတွေမမြဲဘဲ သေပဲ့သို့ ဝင်ရလေသောကြောင့် ဩ... အမြဲ မရှိကုန်စွ တကား။ ဥပ္ပါဒ ဝယ ဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျောက် ဌိသို့ ရောက်၍ ဖြတ်ခနဲ ပျက်တတ်သော သဘောတရားရှိကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ ရပ်နာမ်ဟူသမျှ သူ့သဘာဝ ဖြစ်ကြကုန်ပြီး၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တားဆီးလို့မရ ချုပ်ပျောက်ကြရကုန် ၏။ တေသံ၊ ထိုတားမရ ဆီးမနိုင် ကံမခိုင် ဆိုးလှသဖြင့် အစိုးမရသည့် သင်္ခါရ တရားတို့၏။ ဝုပသမော၊ အပူဇာတ်သိမ်း၍ ငြိမ်းရာအမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သည်။ သုခေါ၊ အလွန်ပင် မြေ၍ ဘေးမခဘဲ ချမ်းမြေ့လှပါပေ၏တကား။

(သိကြီးဓမ္မိက သံဝေဂဂါထာ သုတ် မဟာဝါပါဠိယောဂ် မဟာပရိနိဗ္ဗာန-ဓမ္မနိဗ္ဗာန်)

၅၉ အလှူရေစက်ချ ပါဠိအနက်

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်။ သံသာရဝဋ္ဌဒုက္ခတော၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ မောစနတ္ထာယ၊ ထွက်မြောက်ပါရစေခြင်း အကျိုးငှါ။ တိသရဏေန၊ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဗညှံသီလာနိ၊ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလတော်မြတ်တို့ကို။ သမာဒိယိတော-ဂဏိတော၊ ကောင်းစွာ ခံယူဆောက်တည်ပြီး၍။ ကမ္မဉ္စ၊ ကံကို၎င်း။ ကမ္မဖလဉ္စ၊ ကံ၏အကျိုးကို၎င်း။ သဒ္ဓါဟိတော၊ ယုံကြည်ပါကုန်သည်ဖြစ်၍။ အာယသ္မန္တာနံ၊ အရှင်ဘုရားတို့၏။ သမ္မုခေ၊ မျက်မှောက်တော်၌။ ဒက္ခိဏောဒကံ၊ မြတ်သောအလှူရေစက်ကို။ ပါတေတော၊ သွန်ချ၍။ ဣမေဟိ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုဟိ၊ ဤ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု အစုစုတို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပိဏ္ဏပါတ ခါဒနီယ ဘောဇနီယာနိ၊ ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇနချိုချဉ်အရသာ အဖြာဖြာတို့ကို။ သံဃဿ၊ သံဃာတော် အရှင်သူမြတ်အား။ ဒေမ-ပူဇေမ၊ ကပ်လှူ ပူဇော်ပါကုန်၏ အရှင်ဘုရား။ တုမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ယထာသုခံ၊ အလိုရှိတော် မူကြသည့်အလိုင်း။ ပရိဘုဉ္ဇေ၊ သုံးဆောင်တော်မူကြပါကုန်ဘုရား။ ဣမိနာ စ၊ ဤသို့ လှူဒါန်းရသော ကောင်းမှုကြောင့်၎င်း။ အညေဟိ စ၊ ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုတို့ကြောင့်၎င်း။ အာသဝေဟိ၊ အာသဝေါတရား လေးပါးတို့မှ။ ဝိမုတ္တံ၊ စင်စစ်ကေန ကင်းလွတ်ရာမှန်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်သို့။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ။ ပပေါမ၊ ရောက်ရပါလိုကုန်၏ အရှင်ဘုရား။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ အပတ္တာ၊ မရောက်ရကုန်သေး။ တာဝ၊ ထိုမရောက်ရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ ဘဝါဘဝေသု၊ ဘဝကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့၌။ သံသရန္တာ၊ ကျင်လည်ကျက်စား ပြေးသွားရကုန်သည်ရှိသော်။ စတူဟိ အပါယာဒီဟိ စ၊ အပါယ်လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါး၊ ဝိပုတ္တိတရား လေးပါး၊ ဗျသနတရား ငါးပါး၊ အနာမျိုး ကိုးဆယ်ခြောက်ပါး စသည်တို့မှ။ ဝိပုမုတ္တာ၊ ကင်းလွတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုဂတိယံ၊ လူပြည်နတ်ရပ် ဘုံအထပ်ထပ်၌သာလျှင်။ ဥတ္တမေ ကုလေ၊ မြင့်မြတ်သောအမျိုး၌။ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓိ ပညာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော။ ပုရိသုတ္တမာ၊ ယောက်ျားကောင်း ယောက်ျားမြတ်တို့သည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်ရကုန်၍။ အာယုဝဏ္ဏာဒီဟိ၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အသင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်းတည်း။

ဟူသော အကျိုးထူးတရားတို့နှင့်။ သံမုန္ဒာ၊ ပြည့်စုံသောသူတို့သည်။ ဘဝါမ၊ မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလိကုန်၏ အရှင်ဘုရား။

အပရံ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဇာတိ ဇာတိယံ၊ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ဘဝ၌။ ဒုစ္စရိတာနိ စ၊ ဒုစ္စရိုက်တရား ဆယ်ပါး တို့ကိုလည်း။ ဟိတုာ၊ စွန့်ပယ်၍။ သုစ္စရိတာနိ စ၊ သုစ္စရိုက်တရား ဆယ်ပါးတို့ကိုလည်း။ စရန္တု၊ ကျင့်ကြံနိုင်သော သူတို့သည်။ ဘဝါမ၊ မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလိကုန်၏ အရှင်ဘုရား။

ဣဒံပညဘာဂံ၊ ဤကောင်းမှုအဘို့ကို။ ဣဓ၊ ဤအရပ်သို့။ အာဂတာနံ၊ ညီညာ ဖျဖျ စည်းဝေး ရောက်လာကြကုန်သောသူတို့ကို။ အာဒိံ ကတုာ၊ အစထား၍။ မာတာပိတုနဉ္စ၊ မိခင်၊ ဘခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား၎င်း။ အာစရိယာနဉ္စ၊ ဆရာ သခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား၎င်း။ ဉာတကာနဉ္စ၊ ဆွေမျိုး ဉာတကာတို့အား၎င်း။ ဘူပါလဿ စ၊ ရေမြေသနင်း ပြည့်ရှင်မင်းအား၎င်း။ ယမရာဇဿ စ၊ ငရဲသနင်း ယမမင်းအား၎င်း။ ဣန္ဒဿ စ၊ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းအား၎င်း။ ဗြဟ္မာနဉ္စ၊ ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့အား၎င်း။ ဒေဝါနဉ္စ၊ ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ ရွာစောင့် နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်၊ တောင်စောင့်နတ်၊ ကမ္ဘာစောင့်နတ်၊ သာသနာစောင့်နတ်၊ ရုက္ခဇိုင်း၊ ဘုမ္မဇိုင်း၊ အာကာသဇိုင်း၊ နတ်အမျိုးမျိုးနှင့် နတ်မြတ်နတ်ကောင်း အပေါင်းတို့အား၎င်း။ သဗ္ဗသတ္တာနဉ္စ၊ ခပ်သိမ်းဥသ္မံ အလုံးစုံသော ဝေနေယျသုခိတဒုက္ခိတသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား၎င်း။ ဘာဇေမ၊ အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ တေ သတ္တာ၊ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ အမေဟိ၊ အကျွန်ုပ်တို့နှင့်။ သမံ၊ ထပ်တူ ထပ်မျှ။ ပုညဘာဂံ၊ ကောင်းမှုအဘို့ကို။ လဘန္တု၊ အမျှရ၍ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ.... အမျှ.... အမျှ....ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

မိမိကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သော ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မိမိကိုယ်တိုင် ရွတ်ဆို၍ ရေစက်ချ အမျှ ပေးဝေရပေမည်၊ (သို့သော်) ရွတ်ဆိုသောစာကို မလေ့ကျက် ထားသည့်အတွက် မိမိ၏ကိုယ်စား ဆရာတော်များက ရွတ်ဆိုပေးရခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ ထိုသို့ ရေစက်ချခြင်းသည် ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ပု အစပြု၍ လာပေ ၏။ ထို့ပြင် အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိ[၃] ၃-ဂဟပတိဝဂ်၊ (၂)ဒုတိယသုတ် (ဟတ္ထိကရူ) ဥဂ္ဂသုကြယ် သုတ်၌လည်း အလှူရေစက်ချခြင်းသည် ပါ၏။

၆၀ ပြန်မခွဲရိုးရာ အကောင်းဆုံး သွားတိုက်ဆေး

နံနက်အိပ်ယာမှထပြီးလျှင် မန်ကျည်းစေ့ နှစ်စေ့ခန့် ဆားကိုယူ၍ လက်ဝါး
ထဲ၌ ထည့်ပြီးလျှင် သွားပွတ်တံနှင့် တို့၍ အောက်ဖက်မှ သွားများကို တိုက်ပါ။
တဖန် ဒုတိယ အကြိမ် တို့ပြီး အပေါ်မှ သွားများကို တိုက်ပါ။ နောက်ဆုံး
တတို့၌ အားလုံးသော သွားများကို တိုက်ပါ။ သွားပွတ်တံနှင့်သာ တိုက်ရမည်။
(သတိ)လက်ညှိုးဖြင့် လုံးဝမတိုက်ရ။ လက်ညှိုးဖြင့် တိုက်သည်ရှိသော် သွား
အပေါ်ရံမှ ကြွေသားများ စားကုန်မည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သွားပွတ်တံနှင့်သာ
တိုက်ရပေမည်။ ယင်းသို့ တိုက်ခဲ့သော် သွားကြားထဲမှ သွားချေးတို့သည်
ပြောင်စင်သန့်ရှင်း၍ သွားသည် လွန်စွာ ကြည်လင် တောက်ပြောင် လာမည်
ဖြစ်ပေသည်။ ခံတွင်းလည်း သန့်ရှင်း၏။ သွားပိုးစားခြင်းမှလည်း ကင်း၏။
သွားတိုက်ဆေး ရှာဝယ်ရသည့်ကိစ္စ တခုလည်း ငြိမ်း၏။ ငွေကုန်သက်သာ၏။
ရောက်ရာ အရပ်၌ မိမိ သွားတိုက်ဆေးသည် အစဉ်သဖြင့် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်
ဤစာကိုဘတ်ပြီးပါက စာအညွှန်း၌ပါသည့်အတိုင်း ဟုတ် မဟုတ်ကို စမ်းသပ်
ကြည့်ပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

စိန္တာမဏိ (ဦးချစ်မောင်)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဤတွင် ပြီးပြီ။

